PAUL KERES

TEORIA DESCHIDERILOR IN ȘAH

EDITURA CULTURA FIZICA ȘI SPORT

www.stere.ro

www.stere.ro

PAUL KERES

TEORIA DESCHIDERILOR IN ŞAH

JOCURI DESCHISE

TRADUCERE DE GH. SERGIU

EDITURA CULTURĂ FIZICĂ ŞI SPORT

www.sfera.ro

www.stere.ro

CUVÂNT ÎNAINTE

Odată cu puternicul progres general al culturii sovietice, cultura şahistă a atins o treaptă înaltă de desvoltare. Succesele practice de primul ordin obţinute de către maeştrii sovietici în turneele internaţionale din ultimii ani au demonstrat în mod convingător puterea şi avântul artei şahiste sovietice.

Se naşte necesitatea creerii unei baze teoretice serioase — a unui fundament ştiinţific artei noastre. Un pas în această direcţie este totalizarea realizărilor în domeniul creaţiei şi interpretarea stadiului actual al teoriei, pentru ca, lămurind ceeace a fost realizat şi însuşindu-ne în mod critic aceste realizări, să fie posibilă începerea unei noi mişcări înainte.

O importanţă practică de primul ordin, o are marele şi complicatul capitol al teoriei şahului care se ocupă de lămurirea problemei celei mai bune desfăşurări a forţelor la începutul jocului — deschiderea. In acest domeniu realizările şahiştilor sovietici sunt deosebit de importante şi profunde.

In prima parte a acestei mari lucrări asupra deschiderilor în şah, este vorba deocamdată numai de „jocurile deschise", şi din acestea numai o parte. Desigur, nu toate jocurile deschise atrag atenţia jucătorului practic în egală măsură şi deaceia aportul pe care l-au adus în diferitele deschideri şahiştii sovietici este inegal. Unele dintre jocurile deschise, ca de exemplu partida spaniolă, sunt întâlnite foarte des în turneele sovietice şi se îmbogăţesc în mod sistematic cu noi idei creatoare. Alte deschideri sunt utilizate ceva mai rar, iar o parte din ele nu sunt întâlnite aproape de loc în concursuri serioase. Desvoltarea acestora din urmă a încetat, putem spune, acum câteva zeci de ani.

Cu toate acestea şi analiza acestor deschideri este absolut necesară, deoarece fără aceasta nu poate fi concepută desăvârşirea şahistului tânăr. Chiar şi şahiştii cu experienţă trebue să înţeleagă pe deplin cauzele pentru care aceste deschideri — în care tensiunea se epuizează repede şi apar perspectivele unei egalări rapide— nu satisfac pe participanţii turneelor moderne.

Expunerea acestor deschideri este necesară şi din cauză că unele din variantele lor se caracterizează prin faptul că sunt foarte tăioase şi cunoaşterea lor este în mare măsură interesantă şi instructivă. Dacă resursele apărării într'o serie de jocuri deschise par actualmente de neînvins, aceasta însă nu înseamnă nicidecum că nu vor fi găsite întăriri ale resurselor atacului. Nu trebue uitat că în timpul nostru s'a schimbat însuşi felul de a trata o deschidere. Jocul modern în deschidere se bazează pe concepţii noi, fără îndoială mai desăvârşite, asupra scopurilor şi problemelor desfăşurării forţelor la începutul partidei. Nu este deloc exclus ca o examinare proaspătă, modernă, a unora dintre schemele de desvoltare propuse de către teoreticienii şi practicienii din trecut, să aibă drept urmare insuflarea unei vieţi noi în aceste scheme care par epuizate. Aici există numeroase probleme teoretice asupra cărora ar fi putut şi ar fi trebuit să lucreze şahiştii sovietici. Aceste probleme trebue puse în faţa gândirii lor creatoare, lămurind în prealabil ceeace a fost realizat până acum din punct de vedere teoretic.

Incercarea aceasta de a lămuri stadiul actual al teoriei deschiderilor, este departe de a fi desăvârşită. Analiza deschiderilor, care sunt supuse neîncetat verificărilor şi revizuirilor, este în general deosebit de grea. Dar, nu mă îndoesc că spiritul critic şi eforturile colective ale şahiştilor sovietici, cum s'a mai întâmplat nu odată şi în trecut, vor arăta şi elimina multe lipsuri care domnesc astăzi în aprecerile teoretice, contribuind în acelaş timp la progresul general al teoriei artei şahului.

PAUL KERES

JOCUL CELOR TREI CAI

1.	e2—e4	e7—e5
2.	Cg1—f3	Cb8—c6
3.	Cb1—c3	...

Cu mutarea aceasta albul își desvoltă calul damei pe un câmp bun, luând în acelaș timp sub control câmpurile centrale e4 și d5. Deaceia nu există motive de a condamna această mutare. Problema constă numai în a ști dacă mutarea 3. Cc3 este cea mai bună în această poziție, sau în locul ei sunt posibile alte mutări mai favorabile albului.

Cum vom vedea din analizele care urmează, mutarea din text este într'o oarecare măsură pasivă și lasă negrului timp pentru a-și întări poziția. Albul ar fi procedat mai corect continuând presiunea asupra punctului e5 prin 3. Nb5, deoarece numai în felul acesta el poate spera să obțină un oarecare avantaj de deschidere.

3... Nf8—b4

Cel mai simplu răspuns pentru negru este 3... Cf6, care duce la Jocul celor patru cai, pe care-l vom examina mai târziu. Dacă negrul renunță la mutarea 3... Cf6 și o înlocuește cu oricare altă mutare, se ajunge la Jocul celor trei cai.

In afara mutării din text, 3...

Nb4, negrul mai poate alege între următoarele continuări:

1) 3... Nc5 după 4. C:e5! lasă albului o poziție dominantă în centru de ex. 4... C:e5 5. d4 Nd6 6. de N:e5 7.f4! N:c3+ 8. bc d6 9. Dd4; și mai rea pentru negru este încercarea 4... N:f2+ 5. R:f2 C:e5 6. d4, Df6+ 7. Rg1, Cg4 8. Dd2 cu mare avantaj pentru alb.

2) 3... f5 dă albului după 4. d4 avantaj, de ex. 4... f5. C:e5, Cf6 (5... C:e5 6. de, Nb4 7. Dd4 cu avantaj) 6. Nc4, d5 7. C:d5! C:d5 8. Dh5+, g6 9. C:g6, hg (sau 9... Cf6 10. Nf7+! cu câștig) 10. D:g6! (10. D:h8, Df6!) 10... Rd7 11. N:d5, Breyer-Balla, 1912 și albul are un atac puternic și o compensație materială suficientă.

După 3... f5 albul poate deasemeni transpune jocul prin 4.Nb5 într'o variantă favorabilă din partida spaniolă.

3) 3... g6 recomandată în timpul său de către Steinitz, lasă după 4. d4 ed 5. Cd5! Ng7 6. Ng5 un mic avantaj albului; dacă acum 6... f6, atunci 7. Nf4 d6 8. C:d4, iar dacă 6... Cce7 (greșit este 6... Cge7 din cauza 7. C:d4 N:d4 8. D:d4 C:d4 9. Cf6+ și 10. Nf8 mat; Blumenfeld — N. N., 1903), atunci albul poate juca 7. e5 (dacă 7. C:d4 c6 8. C:e7 C:e7 9. c3, d5 jocul este egal; Verlinski-Duz Hotimirski, Moscova 1925) h6 8. N:e7 C:e7 9. D:d4 C:d5 10. D:d5 c6 11. Dd6 Nf8 12. Dd4 Db6 13. 0-0-0 cu presiune puternică; Alehin-Bogoliubov, 1936.

4) 3... d6 constitue o continuare liniștită și acceptabilă. După 4. Nb5, Nd7 5. d4 ea duce la apărarea Steinitz din Partida Spaniolă; după 4. d4, Ng4 5. Nb5 ed este îndoelnic dacă șansele albului de a obține avantaj sunt suficiente.

4. Cc3-d5

Fără îndoială, cel mai energic răspuns și singura posibilitate pentru alb de a obține avantaj din deschidere.

Dacă 4. Nb5 negrul poate trece în Jocul celor patru cai prin 4... Cf6, dar și 4... Cge7 este suficient pentru egalare, de ex. 5. 0-0, 0-0 6. d4, d6 7. h3, a6 9. Ne2 ed 9. C:d4 C:d4 10. D:d4 Nc5, Schlechter-Tarrasch 1910, sau 5. d4 ed 6. C:d4 0-0 7. 0-0 d6 8. Ng5 f6 9. Ne3 Rh8; Krusberg-Przepiorka, Praga 1931.

4... Cg8-f6

Mutarea aceasta, recomandată de către Schlechter, este considerată ca cea mai bună, dar sunt posibile și alte continuări.

In primul rând trebue considerată retragerea nebunului atacat, dar negrul nu obține decât cu 4... Ne7 o poziție mai mult sau mai puțin acceptabilă.

Nu se recomandă 4... Na5 din cauza răspunsului 5. c3!, de ex 5... d6 6. b4 Nb6 7. a4 a6 8. C:b6 cb 9. Nc4 sau 5... Cf6 6. d4 ed 7. b4 Nb6 8. Ng5 — în ambele cazuri cu avantaj pentru alb..

Este adevărat că teoria recomandă după 4... Na5 continuarea 5. Nc4 Cf6 și numai acum 6.c3 sau 6. 0-0, dar nu se vede dece albul nu poate juca direct 5.c3 !

Aproximativ din aceleași motive nu este convenabilă pentru negru și continuarea 5... Nc5 deoarece după 5. c3 poziția nebunului la c5 nu este bună și permite albului să câștige un tempo cu d2-d4. Curios este că și după 4... Nc5 teoria ia în considerație numai 5. Nc4, ignorând complet continuarea naturală 5.c3.

Astfel, negrul se poate retrage cu nebunul numai la e7. După 4... Ne7 albul capătă totuși o partidă ceva mai bună prin 5. d4! (după 5. d3 Cf6 6. c3 d6 7. C:e7 D:e7 8. Ng5 h6 9. Nh4 g5 10. Ng3 Ng4 11. h3 N:f3 12. D:f3 0-0-0 are negrul un mic avantaj, Bogoliubov-Romanovski, Leningrad 1925) 5... ed (continuarea 5... d6 6. Nb5 ed 7. C:d4 Nd7 8. 0-0 Cf6 9. Te1 0-0 10. N:c6 bc 11. C:e7+ D:e 7 12. Ng5 a dat avantaj albului în partida Znosko-Borowsky-Alehin, 1922) 6. C:d4 C:d4 7. D:d4 Cf6 8. C:e7 D:e7 9. Nd3 c5 (după 9... d5 10. Ng5 de 11. N:f6 gf 12. D:e4 albul are un final mai bun) 10. De3 (la 10 Da4 negrul ar fi avut puternicul răspuns 10... c4! 11. D:c4 d5) 10... d5 11. ed C:d5 12. D:e7+ R:e7 13. Ng5+ f6 14. Nd2 și albul are un final mai bun

datorită perechii de nebuni și centrului slăbit al negrului ; în partida Alehin-Tartakower, 1924 negrul a reușit, într'adevăr, să obțină în cele din urmă remiza, dar nu fără oarecare dificultăți.

5. Cd5:b4 ...

Nimic nu dă aci 5. Nb5 din cauza C:d5! 6. ed e4 7. dc dc etc. prin care se obține o poziție moartă de remiză din Jocul celor patru cai.

Adesea se joacă 5. Nc4 pentru a răspunde la 5... C:e4 cu 6. 0-0 Cf6 7. d4! cu o puternică poziție de atac pentru pionul sacrificat; negrul poate însă continua mai liniștit cu 5... 0-0 6. c3 Ne7 7. d3 d6 8. 0-0 Ne6 cu joc aproximativ egal; Spielmann-Teichmann, 1914. Mutarea din text este mai tăioasă și duce la variante interesante.

5... Cc6:b4
6. Cf3:e5 ...

După 6.d4 mutarea 6... d5! dă negrului o egalizare evidentă, de ex. 7. C:e5 de 8. c3 Cbd5 9. Nc4 0-0 10. 0-0 Ne6; Forgacz-Schlechter, 1912.

Ușor a egalat negrul jocul în partida Henneberger - Alehin (1932) după 6. Nc4 d5! 7. ed e4 8. Ce5 0-0 9. 0-0 Nf5 10. d4 ed 11. C:d3 Cf:d5.

S'a încercat și continuarea 6. c3 Cc6 7. d4 (după 7. Dc2 0-0 8. Ne2 d6 9. 0-0 De7 10. d3 Rh8 11. Te1 Nd7 negrul a obținut ușor egalizarea în partida Maroczy-Alehin, 1932; dacă însă 7. d3, atunci este foarte tare 7... d5) 7... ed (această continuare este mai bună decât aceia recomandată de către „Colijn" 7... C:e4 8. de d5 9. ed D:d6 10. Ne3) 8. e5 Ce4 9. cd d5 cu un joc aproximativ egal; Schlechter - Teichmann, 1912.

6... Dd8-e7

O altă posibilitate pentru negru este 6... d6. Dacă albul încearcă să apere pionul prin 7. Cd3, el are destule greutăți după 7... Cc6; mai tare este continuarea lui Tartakower 7. Cf3 C:e4 8. c3 Cc6 9. d3 Cf6 10. d4 cu perechea de nebuni și un joc bun pentru alb.

7. d2-d4 d7-d6

(Vezi diagrama din pag. 11, col. I-a)

8. a2-a3!

Aceasta este mai tare decât 8. Cd3 D:e4+ 9. Ne3 Cbd5 și negrul obține ușor un joc egal

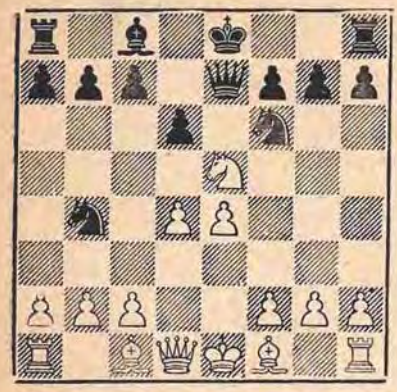

După mutarea din text negrul este forțat să ia la e5, deoarece continuarea 8... C:c2+ 9. D:c2 de 10. d5 sau 8... Cc6 9. C:c6 D:e4+ 10. Ne2 sunt în favoarea albului.

8. ...	d6:e5
9. a3:b4	e5:d4

După 9... D:b4+ 10. c3 De7 11. de D:e5 12. f3 sau 9... C:e4 10. de D:b4+ (dacă 10... D:e5 atunci 11. Ne2 și 0-0) 11. c3 urmat de Dd4, albul are un final mai bun.

Nici mutarea din text nu este însă cu mult mai bună.

10. Dd1:d4	De7:e4+
11. Dd4:e4+	Cf6:e4

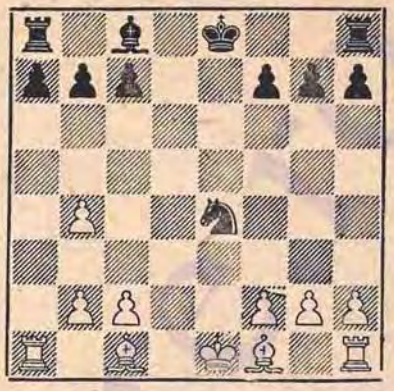

In finalul la care s'a ajuns albul are șanse mai bune, deoarece centrul fiind deschis, perechea sa de nebuni are o mare forță. Poate urma, de exemplu 12. Nf4 c6 13. Nd3 Cf6 14. c4 cu poziție greu de apărat pentru negru.

In general, este îndoelnic dacă se poate recomanda negrului să joace deschiderea celor trei cai, cu excepția cazurilor când vrea, având de jucat cu un adversar mai slab, să evite Jocul celor patru cai cu variantele lui de remiză.

Jocul celor trei cai nu este întâlnit în turneele sovietice din ultimul timp.

JOCUL CELOR PATRU CAI

1. e2-e4	e7-e5
2. Cg1-f3	Cb8-c6
3. Cb1-c3	...

Despre mutarea aceasta am vorbit în cadrul analizei deschiderii celor trei cai. Este o mutare bună de desvoltare, dar inofensivă.

3...	**Cg8-f6**

Fără îndoială, acesta este cel mai bun răspuns al negrului. Mutarea aceasta stabilește o simetrie deplină și amenință, la un joc pasiv al albului, să provoace simplificări care duc la remiză.

Dacă negrul vrea să joace la câștig, evitând jocul celor patru cai cu tendințele lui de remiză, atunci se poate recomanda mutarea 3... d6 care duce după 4. Nb5 la apărarea Steinitz din partida spaniolă și păstrează lupta încordată.

După mutarea din text (3... Cf6), albul poate să aleagă una dintre următoarele trei continuări principale: 4. Nb5 !, 4. Nc4, și 4. d4. Dintre ele numai prima are valoare independentă, deoarece 4. Nc4 duce la variante din apărarea celor doi cai iar 4. d4 la partida scoțiană. Aceste continuări le vom examina în cadrul analizei deschiderilor respective.

Să ne oprim numai puțin asupra variantelor care survin după 4. d4. Pentru negru cel mai simplu este 4... ed trecând după 5. C:d4 în partida scoțiană (varianta I, A). Interesantă, dar probabil neprimejdioasă pentru negru, este încercarea de a provoca complicații prin 5.Cd5!? De exemplu 5... C:e4 [slabă este continuarea întâlnită în partida Radoicici-Gligorici, 1945. 5... h6

6. C:d4, C:e4 din cauza 7. Cb5, Nc5 8. Dg4, 0-0 9. N:h6 și negrul stă rău; dacă 5... C:d5, atunci 6. ed, Nb4+ (în favoarea albului este deasemeni 6... Cb4 7. Nc4, De7+8. Rd2!, de ex. 8... Dc5 9. Te1+, Ne7 10. De2 cu amenințarea neplăcută a2-a3) 7. Nd2, De7+ 8. De2 (mai slab este 8. Ne2 din cauza N:d2+ 9.D:d2, Cb4!) 8... N:d2+ 9. R:d2, D:e2+ 10. N:e2, Ce7 11. d6!, cd 12. C:d4 cu mare avantaj pozițional pentru alb; Ravinski-Kotz. Moscova 1948) 6. De2, f5 7. Cg5, și acum nu 7... Ne7 din cauza 8. C:e4, fe 9. D:e4, 0-0 10. Nd3, g6 11. Nh6 cu joc bun pentru alb, ci 7... d3! (8 cd Cd4 cu avantaj pentru negru în toate variantele).

In loc de 4.... ed este posibilă și continuarea 4... Nb4 care nu pricinuește negrului greutăți mari. Dăm ca exemplu, următoarele variante.

1) 5. dE, Ce7 6. C:e5, d6 (mai slab este 6... C:e4 din cauza 7. Dd4 cu avantaj pentru alb) 7. Cd3 (după 7. Nb5+, c6 8. dc, 0-0 negrul capătă un atac periculos, dar 7. Cf3, C:e4 8. Dd4, N:c3+ 9. bc, Cf6 este suficient pentru egalare) 7... N:c3+ 8. bc. C:e4 și negrul stă satisfăcător.

2) 5. C:e5, C:e4! (dacă 5... De7 atunci nu 6. C:c6 din cauza D:e4+, ci 6. Dd3!, C:e5 7. de, D:e5 8. Nd2 cu un mic avantaj pentru alb) 6. Dg4!, C:c3 7. D:g7, Tf8 8. a3 Na5 (la 8... C:d4, Krause recomandă 9. ab, C:c2+ 10. Rd2, C:a1 11. R:c3 cu avantaj pentru alb) 9. C:c6, dc 10. De5+, De7 11. D:e7+, R:e7 12. Nd2, Nf5 13. N:c3, N:c3+ 14. bc, N:c2 15. Rd2 și, după părerea lui Krause, poziția albului este ceva mai bună. Bogol'ubov, din contra, consideră că după 15... Ng6 16. Te1+, Rd6 17. Nc4, c5 negrul are contra-joc suficient. Se pare că ultimul punct de vedere este mai fondat.

(Vezi diagrama din pag. 14, col. I-a).

4. Nf1-b5

După mutarea aceasta, care duce la varianta principală a jocului celor patru cai, în fața negrului stau aproximativ ace-

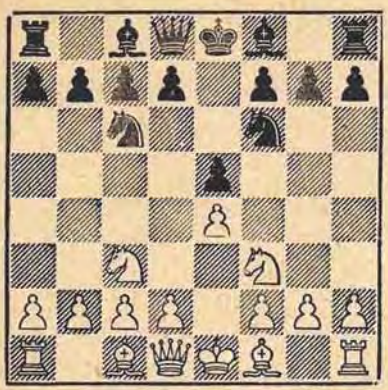

leași probleme ca și în partida spaniolă, dar ușurate în oarecare măsură de faptul că albul, jucând 3. Cc3 nu a ales cel mai bun sistem de desvoltare a forțelor, sau în orice caz un sistem care prezintă posibilități relativ limitate.

Pe de altă parte, însă, albul are drept compensație faptul că a reușit să evite cel mai bun sistem de apărare al negrului în partida spaniolă — mutarea a7-a6 — care nu mai este satisfăcător în această poziție, cum vom arăta mai departe.

După 4. Nb5 negrul are de ales între două apărări mai mult sau mai puțin satisfăcătoare : 4... Nb4 și 4... Cd4. Aceasta numai în cazul când nu vrea să treacă prin 4... d6 în varianta Steinitz a partidei spaniole. Să examinăm aceste două apărări și deasemeni mutarea 4... a6, care, după cum am spus, nu este satisfăcătoare pentru negru.

I.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Cc3 Cf6 4. Nb5)

4... Nf8-b4

Obiectiv, cea mai bună mutare pentru negru. Ea duce la un joc mai liniștit decât mutarea recomandată de Rubinstein 4... Cd4 (vom examina această continuare în subdiviziunea II, iar mutarea 4... a6 în III).

În prealabil vom spune câteva cuvinte despre posibilitatea 4... Nc5, care într'adevăr, nu este cea mai bună continuare pentru negru, dar nu se poate spune că este insuficientă.

După 4... Nc5 pot surveni următoarele variante :

(Vezi diagrama din pag. 15. col. I-a).

1) 5. C:e5, C:e5 (mai slab este 5... N:f2+ 6. R:f2, C:e5 7. d4 și albul obține un avantaj clar) 6. d4, Nd6 7. f4 (Euwe consideră suficient 7. de, N:e5

8. 0-0 pentru a asigura albului avantajul de deschidere, dar după 8... 0-0 negrul are, după cât se pare, un contra-joc suficient pentru a egala situația ; de considerat este însă 7. 0-0) 7... Cc6 (aceasta este mai tare decât 7...Cb4 8.fe,C:e4 9.Df3, sau 7...Cg6 8.e5) 8.e5,Cb4 9.d5 (mai slab este 9.ef,D:f6 10.d5, N:c3+ 11. bc ,D:c3+ 12. Nd2, Dc5 și negrul a câștigat un pion) 9...Ce4 10.Dd3,C:c3 11.bc, Ne7 12.dc,dc 13.D:d8+,N:d8 cu joc aproximativ egal.

2) 5.0-0,0-0 (în locul acestui sacrificiu de pion negrul poate continua cu 5...d6 6.d4,ed 7.C:d4,Nd7 la care cel mai tare răspuns al albului este 8.Cf5,0-0 9.Ng5 cu presiune pozițională de care negrului nu-i este ușor să scape) 6.C:e5,Cd4 (această apărare recomandată de către Marshall reprezintă singura continuare care dă negrului șanse de egalare ; mai slab este 6...C:e5 din cauza 7.d4,Nd6 8.f4 și după 8...Cc6 9.e5,Nb4 10.d5 negrul n'are mutarea bună 10... Ce4; mai slab este și 6...Te8 din cauza 7.Cf3!,C:e4 8.d4,C:c3 9. bc urmat de 10.d5, iar încercarea de a recâștiga pionul prin 6...Nd4 7.Cf3,N:c3 8.dc,C:e4 dă albului după 9. Te1, d5 10.c4! un avantaj poziționat simțitor) 7.Nc4,d6 8.Cf3,Ng4 9.Ne2!,C:e2+ 10.D:e2,Te8 11.d3 și, după părerea lui Schlechter, desvoltarea mai bună a negrului nu compensează pionul sacrificat.

5. 0-0

Cea mai uzitată continuare. Nu este bine pentru alb 5.Cd5 din cauza continuării 5...C:d5 6.ed,e4! care asigură negrului după 7.dc,dc 8.Ne2,ef 9.N:f3,0-0 10.0-0,Nd6 sau 10...f5 o poziție mai agresivă.

Dacă albul joacă fără să gândească 5.d3?, atunci după 5... Cd4! 6.Na4,b5 7.Nb3,d5! el începe să aibă greutăți.

5. ... 0-0

Nici negrul, în afară de rocadă, n'are alte mutări satisfăcătoare, cum arată variantele următoare :

1) 5...d6? 6.Cd5!,Nc5 (după 6... Na5 mutarea 7. d4 este și mai tare) 7.d4,ed 8.Ng5 (dea-

semeni 8.C:d4,N:d4 9.D:d4,0-0 10. C:f6,+, D:f6 11. D:f6,gf 12. Nh6, cum s'a jucat într'o partidă din matchul Tarrasch-Lasker, 1908, este favorabil albului) 8... 0-0 (nici alte continuări nu mai dau egalitate negrului) 9. N:c6, bc 10.C:f6+,gf 11. Nh4 cu avantaj pentru alb.

2) 5...Cd4? 6.C:d4,ed 7.e5!,dc 8.bc,Ne7 9.ef,gf (la 9...N:f6? câștigă 10.Na3!) 10.d4,c6 11. d5 și poziția negrului este fără speranță.

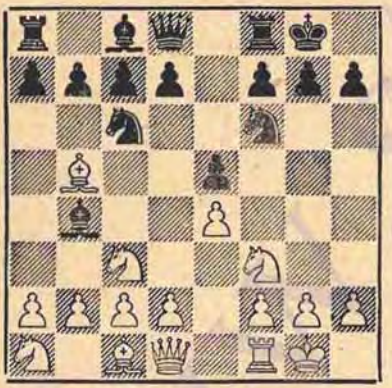

6. d2-d3

Mutarea 6.Cd5 nu dă nici acum nimic albului din cauza aceluiași răspuns 6...C:d5! 7.ed, e4! și după 8.dc negrul obține atât cu 8... dc, cât și cu 8...bc o poziție bună

Schimbul 6.N:c6,dc 7.d3, care amintește varianta de schimb a partidei spaniole, are însă un anumit sens. După el negrul trebue să fie în gardă, cum arată următoarele variante, care au fost întâlnite în partide jucate :

1) 7...Ng4? 8.h3,Nh5 9.Rh1 (mai slab este 9.g4?,C:g4! 10.hg, N:g4 11.Rh1, f5! cu atac puternic pentru pionul sacrificat) 9...De7 10.Tg1,Tad8 11.De2 și albul obține mai târziu avantaj prin g2-g4; dintr'o partidă a lui Paulsen, 1877. Deaceia este mai bine pentru negru să joace 8...N:f3.

2) 7...Dd6 8.Ce2,c5 9.Cg3,Na5 10. Ch4, g6 11.h3 cu joc mai bun pentru alb ; Nimzovici-Vidmar, 1911.

3) 7...N:c3 8.bc,Te8 9.h3, Dd6 10.Ne3,c5 11.Cd2, Cd7 12.f4 și poziția albului este preferabilă ; Consultanți - Bogoliubov, 1924.

Cele mai simple răspunsuri pentru negru sunt 7...Nd6 sau 7...De7, de exemplu : 7...Nd6

8.Ng5,h6 9.Nh4,c5 10.Cd5,g5 11.C:f6+,D:f6 cu joc bun pentru negru, Winter - Capablanca, 1919; sau 7...Nd6 8.Rh1,h6 9. Cg1,Ch7 10.Ne3,f5 cu egalitate; Nimzovici - Behting, corespondență, 1913.

După 7...De7 8.De2,Te8 9.h3, g6 10.De3,Ch5 11.Ce2, Nc5 12. Dh6,f6 negrul a căpătat chiar avantaj, în partida Capablanca-Jaffe, 1913.

Aceste exemple din partide jucate nu pot avea valoarea unor cercetări teoretice aprofundate; ele sunt date numai cu scopul de a arăta în oarecare măsură primejdiile care se ascund în această poziție cu aspect liniștit.

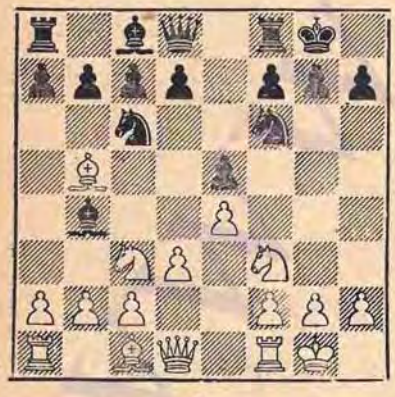

A.

6. ... Nb4:c3

In locul acestui schimb este posibilă și continuarea 6...d6, care duce deobicei la aceleași poziții și este examinată în rubrica **1, B.**

In afară de aceasta, negrul mai poate juca următoarele variante:

1) 6...Cd4 7.C:d4,ed 8.Ce2,c6 (după 8...d5 urmează deasemeni 9.e5,Cg4 10.c3,dc 11.bc cu avantaj pentru alb) 9.Na4,d5 10. e5,Cg4 11.c3,dc 12.bc,Na5 13.d4 cu avantaj pentru alb; Perlis-Alehin, 1911.

2) 6...Ce7 7.C:e5 și acum nu 7...c6 8.Nc4,N:c3 9.bc,Da5 10. N:f7+ cu avantaj pentru alb, ci mai energic 7...d5!, deoarece albul nu poate lua la d5 din cauza pierderii unei figuri după schimbul la c3. Dar albul poate evita aceste variante tăioase jucând 7.Ng5,c6 8.Nc4,Cg6 9. Ch4 cu poziție ceva mai liberă.

3) 6...d5 7.C:d5,C:d5 8.ed,D: d5 8.ed,d5 9.Nc4,Dd6 10.c3,Nc5 11.b4,Nb6 12.a4,a5 13.b5,Ce7 14.Cg5! cu avantaj pentru alb; Sterk-Marshall, 1912.

7. b2:c3 ...

1.

7. ... d7-d6

Mutarea lui Svenonius 7...d5 o vom examina în rubrica 2.

8. Nc1-g5!

Fără îndoială, cea mai bună mutare, care dă șanse de obținere a inițiativei. Dacă însă albul vrea să obțină fără greutate remiza, atunci continuarea potrivită este N:c6, acum sau la mutarea următoare.

Alte continuări uzitate, dar mai puțin tari :

1) 8.Te1,De7 (se poate și 8... Ng4 9.d4,Cd7 10.h3, N:f3 11. D:f3,ed cu joc aproximativ egal) 9.De2 (la 9.d4 urmează 9... Ng4 sau Cd7 cu egalitate) 9... Cd8 10.d4,c5 11 Nd3, Rh8 12. h3,Cg8 și negrul stă bine ; Taylor-Vidmar, 1936.

2) 8.h3,Ce7 9. Te1 (dacă 9. Ch4, e de considerat continuarea 9...c6 10.Na4,Cd7 11.f4,Cc5 12.Nb3,C:b3 13.ab,Cd5! cu joc egal) 9...c6 (sau 9...Cg6 10.d4, De7 cu joc egal) 10.Nc4,b5 (se poate și direct 10...Cg6) 11.Nb3, Cg6 12.d4,c5 cu joc egal.

(Vezi diagrama din col. II-a)

a.

8. ... Dd8-e7

Continuarea cea mai obișnuită, după care negrul adoptă deobicei sistemul de joc introdus în practică de către Metger în 1893. Detaliul caracteristic al acestui sistem este manevra calului Cc6-d8-e6.

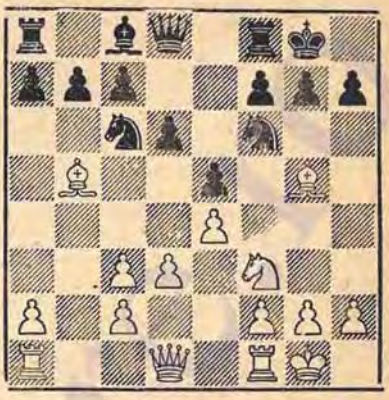

Variantele cu 8...Ce7 și 8... h6 sunt analizate în rubricile b. și c.

Este posibil deasemeni și 8... Nd7 și dacă 9.Dd2,h6 10.Nh4, atunci nu 10...Ce7 din cauza 11.N:f6,N:b5 12.Ch4! cu atac puternic, ci 10...Ng4!, deoarece nu merge 11.Ce1 din cauza 11... C:e4!, iar la 11.De3 poate urma 11...N:f3 12.D:f3,g5.

In partida Bondarevski - Kamâșov, Moscova 1944, după 8...Nd7 s'a jucat 9.d4,Te8 10. Te1,h6 11.Nh4,Ce7 12.Nd3,Cg6 13.Ng3,Ng4 14.h3,Nh5 15.Nh2, Dc8 (împiedicând mutarea g2-g4) 16.Te3,Cf4 cu avantaj pentru negru.

9. Tf1-e1 ...

Cum am arătat mai sus, albul poate ajunge la o poziție moartă de remiză prin 9.N:c6, bc, de exemplu 10 h3,h6 11.Ne3, Ne6 12.c4,c5 13.Tab1,Tab8, Lilienthal - Capablanca, Moscova 1936, sau 10.Cd2,h6 11.N:f6, D:f6 12.Df3,D:f3 13. C:f3, Ne6 14.c4,Tfb8, Grünfeld - Capablanca, 1929. Din aceste exemple apare că poziția care rezultă după schimbul la c6 nu prezintă niciun interes deosebit pentru teorie.

Indoelnic este și 9.d4, deoarece după 9...ed negrul poate, după cât se pare fără niciun risc, să ia pionul e4.

9. ... Cc6-d8

Intr'una din partidele lui Botvinic, 1935, s'a jucat 9...a6 10. Nc4, Ca5 11. Cd2, h6 12. Nh4, Ne6 13. Nb3, C:b3 14.ab, g5 15. Ng3, Ce8 cu joc aproximativ egal, dar, după cât se pare, în loc de 10.Nc4 mai simplu este 10 Na4, deși nebunul se îndepărtează prin aceasta de importanta diagonală a6-f1; de luat în considerație este deasemeni continuarea simplă 10.N:c6 bc 11. d4 urmat de 12. Dd3 folosind pierderea de timp provocată de mutarea 9...a6.

10. d3-d4

aa.

10... Cd8-e6

Capablanca a recomandat mai întâi 10...Ng4 pentru a activiza nebunul c8. Continuarea aceasta este examinată în rubrica **bb.**

11. Ng5-c1!

Este clar că după 11. Nh4, Cf4 negrul capătă un joc bun din cauza stăpânirii câmpului f4, iar dacă nebunul se retrage pe diagonala c1-h6, câmpul c1 este fără îndoială, cel mai potrivit.

11... c7-c5

In locul acestei mutări negrul poate alege și alte sisteme de apărare dintre care vom examina două mai importante :

1) 11...c6 (mutarea aceasta

are sens numai în legătură cu înaintarea următoare a pionului „d"; dacă negrul are intenția de a juca în continuare c6-c5, atunci mutarea c7-c6, desigur constitue numai o pierdere de timp) 12. Nf1, Td8 13. g3., Dc7 14. Ch4 (Tartakower recomandă aci, ca mai energică, continuarea 14. Ng2) 14...d5 15. f4 și acum nu 15...ef? din cauza 16.e5!, Ce4 17. gf, f5 18. ef! cu avantaj pentru alb (Spielmann-Rubinstein, 1911) ci, cum propune Tartakower. 15... C:e4! 16.fe, C:c3 urmat de 17... Ce4 cu joc bun pentru negru.

2) 11...Td8 (continuarea aceasta a fost întâlnită pentru prima oară în partida Perlis-Freymann, Petersburg, 1906) 12.Ch4 (Botvinic a jucat împotriva lui Reshevsky, Moscova 1948, mai exact 12. Nf1 și numai la 12... Cf8 a răspuns 13. Ch4; Reshevsky a continuat cu 13... Cg4, dar după 14.g3, Df6 15. f3, Ch6 16. Ne3 urmat de Dd2 a căpătat un joc mai slab; la 12.g3 în partida Wolf-Bogoliubov, 1923, a urmat 12... c5 13. d5, Cf8 14. Ch4, h6 15. f3, Dc7 16. Nf1, Cg6! cu joc bun pentru negru; și mai energic pare însă 12...d5 folosind slăbiciunile albului în centru) 12...g6 (continuarea întâlnită în partida Spielmann-Vidmar, 1917, 12... Cf8 13. Cf5, N:f5 14. ef, c6 15. Nd3 dă avantaj albului) 13.g3 și acum nu 13...Rg7 14. Nf1, h5 15. Ng2, Ch7 16. Tf1, Nd7, cum s'a jucat într'o partidă Rauzer-Ragozin, Leningrad 1932, ci din nou 13...d5! cu lichidarea centrului de pioni al albului și cu joc aproximativ egal.

12. d4-d5

Desigur, nu 12. de, de 13. C:e5?, Cc7 cu câștigul unei figuri. Schimbul este considerat numai în legătură cu mutarea 13. Nc4!, pentru a continua cu Nd5 și a consolida apoi nebunul cu c3-c4. Continuarea aceasta n'a fost încă încercată în practică și deaceea este greu să fie apreciată.

Au fost deasemeni încercate continuările 12.Nf1 și 12.g3, care sunt însă mai slabe, deoarece după efectuarea amenințării poziționale 12... cd! 13. cd, Dc7 negrul capătă un contra-joc bun pe flancul damei

12. ... Ce6-c7

13. Nb5-d3

(Vezi diagrama din pag. 21, col. I)

Poziția din diagramă poate fi considerată ca aproximativ ega-

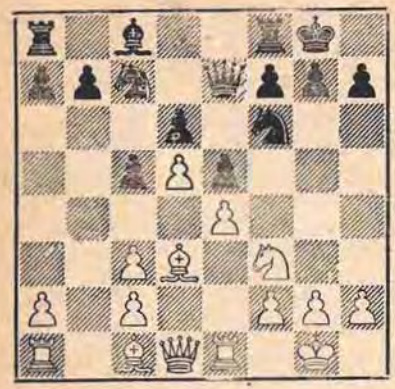

lă; albul are perechea de nebuni, dar în schimb negrul are o poziție mai bună de pioni și posibilitatea de atac pe flancul damei, în timp ce albul poate manifesta inițiativă pe flancul regelui.

Următoarele exemple din practica turneelor ilustrează continuările posibile în această poziție :

1) 13... Cfe8 14. c4, Nd7 (mai slab este 14...f5 din cauza 15. ef, N:f5 16. N:f5, T:f5 17. Tb1 cu avantaj pentru alb, Tarrasch-Teichmann, 1923 ; contrașansele negrului se află pe flancul damei, nu pe al regelui) 15. Tb1, Tb8 16. c3, g6 17. Nh6, Cg7 și, deși partida s'a terminat remiză, poziția negrului trebue considerată mai elastică, datorită posibilităților b7-b5 și f7-f5, Tarrasch-Euwe, 1928.

2) 13...h6 (cea mai tare continuare este, probabil, 13...b5!, deoarece legarea 14.Ng5 se arată în realitate mai puțin stânjenitoare decât pare ; după 14... h6 15.Nh4,Nd7 urmat de Tfb8 și Cce8 negrul se eliberează ușor de legătură și-și poate concentra atenția pe flancul damei; în afară de 13...b5, este de considerat și 13...Ch5) 14.c4,Nd7 15. Ne3 (mai bine 15.a4 împiedicând, măcar temporar, înaintarea b7-b5) 15...b5! 16. Cd2, Cg4 și după lichidarea perechii de nebuni a adversarului negrul stă mai bine ; Cortlever-Keres, Buenos Aires 1939.

bb.

(1.e4,e5 2.Cf3,Cc6 3.Cc3,Cf6 4.Nb5,Nb4 5.0-0,0-0 6.d3,N:c3 7.bc,d6 8.Ng5,De7 9.Te1,Cd8 10.d4)

10. ... Nc8-g4

Teoria consideră această continuare recomandată de Capablanca, care împiedică închiderea nebunului c8 prin Ce6, mai slabă decât direct 10...Ce6, dar această părere este, după cât se pare, prea puțin fondată.

Analiza următoare arată că și prin 10...Ng4 negrul obține contra-șanse suficiente.

11. h2-h3

In partida Bernstein - Capablanca, 1916, albul a jucat slab 11.Nf1,Ce6 12.Nc1 și după 12... N:f3 13.gf,Ch5 a căpătat o poziție mai slabă deoarece negrul a luat în stăpânire importantul câmp strategic f4.

In general mutarea 11... Ce6 conține o amenințare foarte neplăcută pentru alb, împotriva căreia trebue luate măsuri energice.

11. ... Ng4-h5

Aceasta este mai tare decât 11...N:f3 12.D:f3,h6 (continuarea 12...Ce6 13.Ne3 este evident în avantajul albului) 13.Nh4,g5 (mai bine 13...Ce6) 14.Ng3,c6 15.Nc4!,Ng7 16.de,de 17.Df5 cu avantaj pentru alb ; Tarrasch-Kostici, 1920.

12. g2-g4 Nh5-g6

13. Cf3-h4

O altă continuare care merită să fie luată în considerație este 13.d5, care aduce în poziția de pat calul negru dela d8 și împiedică mutarea tare Ce6. La aceasta poate urma 13...c6! 14.Nf1 (slab este 14.Nc4 din cauza Tc8! și albul trebue să se retragă din nou cu nebunul, deoarece după 15.dc?,bc 16.Nd3, Ce6 17.Nc1,Cc5 negrul a obținut un avantaj clar în partida Tarrasch-Rubinstein, 1923 ; mai slab este și 14.Nd3,ed 15.ed,Tc8 16.c4,e4 ! cu avantaj pentru negru, Belavenet-Panov, Moscova 1937) 14...cd 15.ed,Tc8 16.c4,b6 17.a4, Cb7 și, cu toate că în partida Wolf-Cohn, 1906, albul a obținut avantaj, contra-șansele negrului pot fi considerate su-

ficiente; poate că direct 14...Tc8 15.c4,b6 urmat de Cb7 este şi mai tare pentru negru, deoarece previne Cf3-d4.

Nu este periculoasă pentru negru încercarea 13.Nd3, care duce după 13...Ce6 14.Nc1,Cd7 15.Tb1,b6 16.Rg2,c5 17.d5,Cf4+ la o poziţie cu şanse aproximativ egale: Bogoliubov—Rubinstein, 1922.

13. ... h7-h6

La 13...Ce6 urmează 14.Nd2. şi acum este rău atât C:e4? 15. C:g6, cât şi 14... Ne4 15.g5. După 14... ed 15.Cf5 albul capătă deasemeni un avantaj evident.

14. Nb5-c4!

Cel mai tare, deoarece după 14.C:g6,fg 15.Nc4+,Rh7 16. Nh4,g5 17.Ng3,Cf7 negrul stă mai bine; Wolf - Rubinstein, 1922.

Nu e bună nici retragerea 14.Nd2 din cauza 14...N:e4 15. g5,hg 16.N:g5,Nh7!. Deasemeni 14.N:f6,D:f6 15.Cf5, Ce6 16.d5 Cf4 dă negrului un joc mai bun.

14. ... Cd8-e6

Probabil, cea mai bună continuare pentru negru este 14... Nh7!, care forţează pe alb la schimbul la f6- imediat, sau după 15.Cf5,N:f5. In orice caz negrul obţine uşor cel puţin joc egal

15. Ch4:g6 ...

Sacrificiul 15.Nd2,N:e4 16. Cf5,Dd7 este insuficient pentru alb.

15 ... f7:g6
16. f2-f4! h6:g5!

Mai slab este 16...Rh8 17.N: f6,D:f6 18.N:e6,D:e6 19.d5,Df6 20.f5 cu o poziţie ceva mai bună pentru alb.

17. f4-f5 g6:f5
18. g4:f5 g7-g6!
19. Nc4:e6+ Rg8-g7

O poziţie tăioasă cu şanse de ambele părţi, care este greu de apreciat definitiv. Şansele sunt aproximativ egale.

b.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Cc3 Cf6 4. Nb5, Nb4 5.0-0 0-0 6.d3 N:c3 7. bc d6 8. Ng5)

8. ... Cc6-e7

Cu mutarea aceasta, introdusă în practica turneelor de către Pillsbury, negrul n'a obținut rezultate bune. Albul are la dis. poziție o serie de continuări care îi dau un joc ceva mai bun.

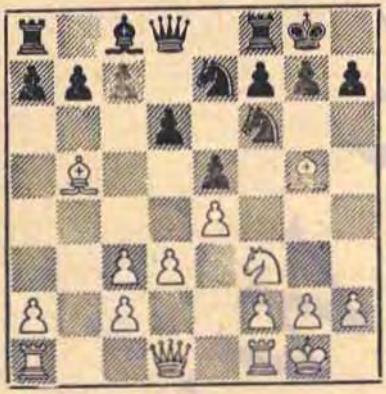

9. Cf3-h4!

Este considerată ca cea mai bună mutare, dar de considerat este și 9.N:f6 care dă deasemeni albului un mic avantaj. Să examinăm posibilitățile următoare:

1) 9.N:f6,gf 10.Ch4,c6 (mai tare este, probabil, 10...f5 11.f4, Cg6 12.C:f5,N:f5 13.ef,Cf4 14. g3,Dg5 15.Df3 cu avantaj minimal; Leonhardt-Johner, 1908) 11.Nc4 (11.Na4,Da5 constitue de fapt un sacrificiu de pion) 11...d5 12.Nb3,Cg6 (sau 12.. Dd6 13.Dh5) 13.C:g6,hg 14.f4 și albul obține avantaj atât după 14...ef 15.T:f4,Rg7 16.Df3,Ne6 17. Tf1, Maroczy - Bernștein, 1906, cât și după 14...de 15.de, D:d1 16.Ta:d1,ef 17.T:f4,Ne6 18.N:e6,fe 19.e5! cum s'a jucat într'o partidă câștigată de Lasker.

2) 9.Nc4 (continuarea aceasta nu poate fi recomandată) 9... Cg6 (nu 9...Ne6? din cauza 10. N:f6,gf 11. N:e6,fe 12. Ch4!,Cg6 13.C:g6,fg 14.f4 cu avantaj; Tarrasch-Pillsbury, 1898) 10. Ch4, Cf4! 11. N:f4,ef 12. Cf3, Ng4 (Tarrasch considera și mai tare 12...Ne6) 13.Dd2,N:f3 14. gf,Ch5 15.Rh1, Rh8 16.Tg1,Dd7 17.Tg4,Tae8 18.Tag1,f5! cu avantaj pentru negru; Yanovsky-Lasker, match 1909.

9. ... Ce7-g6

Negrul poate alege și continuările următoare:

1) 9. Ce8 10.Nc4! (în partida Moll-Teichmann, 1908, după 10.d4,f6 11.Nc1,Ne6 12.g3,c5 13.Ne2,Cc7 14.Ne3,b6 negrul a căpătat o poziție mai bună) 10...

Ne6 (dacă 10...Rh8 11.Dh5, f6 atunci 12.f4! cu avantaj pentru alb) 11.N:e6,fe 12. Dg4, Dd7 13.f4 cu avantaj poziţional minimal.

2) 9...c6 10.Nc4,d5 (nu 10...Ne6? din cauza 11.N:f6,gf 12.N:e6,fe 13.Dg4+,Rf7 14. f4 cu poziţia câştigată ; Capablanca-L. Steiner, 1933) 11.Nb3,Dd6 (mai slab este, conform analizei lui Yates, 11...de 12.de,D:d1 13.Ta:d1, Cg6 14.C:g6,hg 15.N:f6,gf 16.f4 cu avantaj pentru alb) 12.De2 cu şanse aproximativ egale.

10.	**Ch4:g6**	**f7:g6**

După 10...hg 11.f4,c6 12.Nc4, Db6+ 13.Rh1,Cg4 albul capătă un atac imparabil prin 14.De1 (sau 14.Df3) 14...Ce3 15.f5,C:f1 (sau 15... C:c4) 16.f6 !

11.	**Nb5-c4+**	**Rg8-h8**
12.	**f2-f4**	**h7-h6**
13.	**f4:e5**	**d6:e5**
14.	**Ng5-h4**	**g6-g5**
15.	**Nh4-g3**	**Dd8-e7**
16.	**d3-d4**	

(Vezi diagrama în col. II-a)

Poziţia albului (survenită în partida Yanovsky - Spielmann, 1906) este simţitor mai bună, datorită perechii de nebuni, desvoltării mai bune şi superiorităţii în centru. Este adevărat că negrul ar fi putut juca mai bine 12...De7 (în loc de 12...h6) dar şi atunci poziţia albului este de preferat.

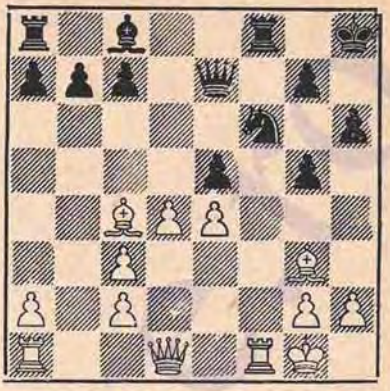

Apărarea 8... Ce7 nu este pe deplin satisfăcătoare.

c.

(1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Cc3 Cf6 4.Nb5 Nb4 5.0-0 0-0 6.d3 N:c3 7.bc d6 8.Ng5)

8.	...	h7-h6
9.	Ng5-h4	

(Vezi diagrama din pag. 26, col. I).

9.	...	Nc8-g4

Negrul poate alege şi alte continuări, dintre care vom examina pe următoarele :

1) 9...g5? 10.C:g5!,C:e4 (după 10...hg 11.N:g5 albul capătă un

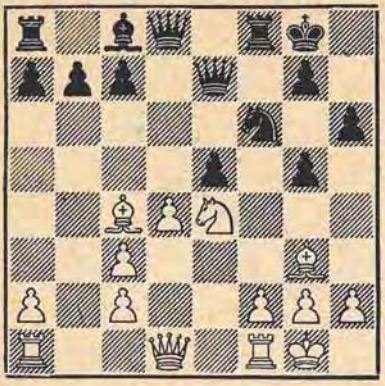

atac decisiv prin f2-f4) 11.f4!,ef 12.de! (mai slab s'a jucat într'o partidă Yates-Speyer, 1910; 12. C:e4, Dh4 13. N:c6, bc 14.g3,De7 15.T:f4,f5 cu joc egal) 12...hg 13.Dh5,gh 14.T:f4 şi negrul n'are apărare suficientă împotriva ameninţării 15.T:h4.

2) 9...De7 10.Dd2 (după 10. Te1,Cd8 11.d4,Ng4 12.h3 se ajunge la o poziţie analoagă celei din varianta recomandată de Capablanca (— bb), dar negrul poate să joace mai tare 10... Ng4 11. h3,Nh5 12. g4,Ng6 13. Tb1,Cd8 cum s'a jucat în partida Schlechter - Marshall, 1907) 10...Cd8 11.d4,Ng4! (nu 11...Ce6 12.de,de 13.C:e5.Cc5 14.Df4!,g5 15.N:g5.hg 16.D:g5+,Rh7 17 Nc4 cu mare avantaj pentru alb; Tarrasch-Spielmann, 1920) 12.d5,N:f3 13.gf,C:e4! 14.D:h6 (dacă 14. N:e7,C:d2 15. Tfd1,C:f3+ 16.Rg2, atunci după 16... e4! negrul capătă un joc mai bun) 14...gh 15.N:e7,C:c3 16.N:f8,R:f8 17.Nc4,b5 18.Nb3,Cb7 şi dacă este vorba să se acorde preferinţă uneia din părţi, atunci fără îndoială ea nu este de partea albului, cu toată calitatea în plus.

3) 9...Rh8 10.d4,De7 11.Te1 (după 11.d5,Cb8 12.Cd2,Cbd7 13.f3,Cc5 14.Cb3,Nd7 negrul a egalat uşor jocul în partida Treybal-Thomas, 1929) 11...Cd8 cu aproximativ aceeaşi poziţie ca în varianta principală, dacă negrul nu continuă cel mai bine. În orice caz această variantă nu are nici-o valoare independentă.

10. h2-h3	**Ng4:f3**
11. Dd1:f3	**g7-g5**

În această înaintare riscată constă ideia fundamentală a apărării negrului. Practica a arătat însă că din cauza avantajului perechii de nebuni şi a slăbirii flancului regelui negru, albul capătă un joc mai bun.

12. Nh4-g3	**Cf6-d7**

Dacă 12...Ch7, atunci 13.Tb1, Dc8 14.Tfd1,Rg7 15.d4,f6 cu a-

vantaj pentru alb ; Yanovsky-Tarrasch, 1898.

13.	d3-d4	f7-f6
14.	Df3-g4	Rg8-h8
15.	h3-h4	Tf8-f7

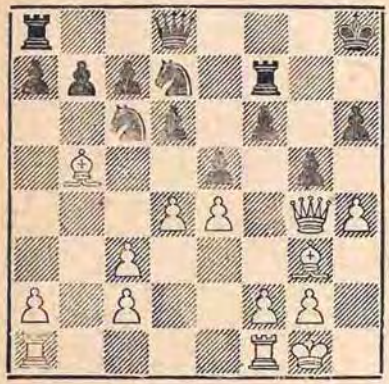

In această poziție (din partida Capablanca-Lasker, Petersburg 1914) Tarrasch a recomandat 16. f3, apoi Rf2 și Th1 pentru a pune cât mai multe figuri grele pe coloana „h" înainte de deschiderea ei și astfel a asigura nu numai ocuparea coloanei „h" ci ocuparea ei cu cel mai mare efect.

In partidă Capablanca a continuat cu 16. hg, hg 17. f3 Cf8 18. Rf2. Th7 19. Th1 și a căpătat totuși un mic avantaj. Deaceea noi putem considera fără teamă poziția din diagramă ca favorabilă albului.

2.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Cc3 Cf6 4. Nb5 Nb4 5. 0-0 0-0 6 d3 N:c3, bc)

7. ... d7-d5

Cu mutarea aceasta, care a fost analizată în mod special de către analistul suedez Svenonius, negrul încearcă să rezolve problema apărării cu mijloace radicale. Cu toate acestea, după cât se pare, albul obține totuși un mic avantaj.

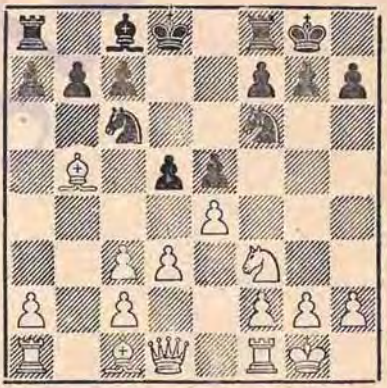

8. Nb5:c6

Mutarea aceasta duce la varianta principală a apărării lui Svenonius și reprezintă singura posibilitate de a răsturna sistemul de apărare al negrului

O continuare satisfăcătoare

poate fi considerată și 8. ed D. d5 (mai slab este 8... C:d5 din cauza 9. N:c6, bc 10. C:e5, C: c3 11.Dd2, Cd5 12. c4 cu avantaj pentru alb) 9. Nc4 (nimic nu dă 9. c4, Dd6 10. N:c6, bc 11. Nb2, Te8 12. Te1, Ng4 13. h3, N:f3 14. D:f3, Cd7 cu joc egal; Lundin-Krause, 1936) 9... Da5 10. Tb1, a6 (desigur, nu 10... D:c3? din cauza 11. Tb5) 11. Te1, b6 (la 11... b5 este posibil 12. C:e5!) 12. De2, Ng4.

In partida Reti-Lasker. Moscova 1925, a urmat aci 13. Nb2, Tfe8 cu joc bun pentru negru, deoarece amenințarea e5-e4 este foarte neplăcută. Bogoliubov și Kmoch recomandă 13. Ng5 considerând după aceasta poziția albului ca mai bună, dar lucrul acesta nu este adevărat. Negrul joacă 13...e4! 14. N:f6, ef 15. De4 (nu 15, gf din cauza Nd7 16. Nh4, Tae8 cu avantaj, cum a arătat Belavenet) 15... Nd7 16. Nd4 cu poziție aproximativ egală.

Tartacower recomandă continuarea liniștită 8. De2, dar în felul acesta negrul n'are niciun fel de greutăți; după 8... de 9. de, Ng4 10. Na3, Tfe8 11. h3 Nh5 s'a ajuns la o poziție aproximativ egală: Yanovsky-Sergeant, 1925.

8. ...	b7:c6
9. Cf3:e5	Dd8-d6

Mai slab este 9... de 10. Na3 Te8 11. C:c6, Dd7 12. Cd4 Cd5 13. Dd2 și albul a căpătat avantaj în partidele Tarrasch-Marshall, 1912 și Cohn - Marshall, 1911.

10. Nc1-f4	Tf8-e8

Negrul parează amenințarea 11. Cg6 și amenință la rândul său 11... de (și nu 11... T:e5 în care urmează 12.d4).

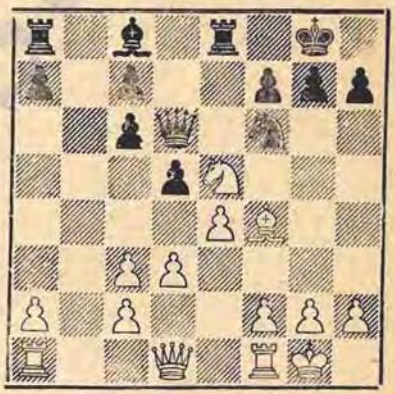

11. e4:d5

Cealaltă continuare posibilă aci, 11.Df3, este după cât se pare mai slabă, de exemplu: 11... de 12. de, T:e5 13. Tad1 (dacă 13. Tfd1, Ng4 albul trebue

să caute egalarea prin 14. T:d6, N:f3 15. T:f6, deoarece 14. Dg3? pierde după 14... N:d1 15. N:e5 Dd2! o figură: Capablanca-Tarrasch, Petersburg 1914) 13... Ng4 (posibil este și 13... De7 14. N:e5, D:e5 15. Td8+, Ce8, deoarece după 16. Df4, De7 17. D:c7 mutarea 17... Rf8 dă o apărare suficientă; deaceea Tarrasch a recomandat simplu 16. Tb1 cu un mic avantaj). 14. T:d6 (după 14. Dg3, C:e4 15. D:g4, De6 negrul poate căpăta chiar avantaj) 14... N:f3 15. Td:f6, gf 16. N:e5, fe 17. gf, Tab8 și situația este aproximativ egală, deoarece pionul în plus al albului nu are o importanță deosebită din cauza numeroaselor slăbiciuni de pioni,

11. ...	**Te8:e5**
12. d3-d4	**Te5-e1!**
13. Nf4:d6	

După 13. T:e1, D:f4 14. dc, Ne6 se amenință 15.. Cg4 și negrul capătă o poziție excelentă.

13. ...	**Te1:d1**
14. Tf1:d1	**c7:d6**
15. d5:c6	

15. ... Nc8-e6!

Singura apărare care evită desavantaje directe.

In ceeace privește celelalte posibilități, Euwe dă următoarele analize:

1) 15... d5 16. c4, Ne6 (sau 16.. dc 17. d5 cu poziție câștigată) 7. cd, N:d5 18. c7 cu avantaj decisiv, de ex. 18... Tc8 19. Tab1 sau 18... Ce8 19. c4! etc.

2) 15... Nf5 16. d5, N:c2 17. Td2, Nf5 18. c4, cu amenințarea 19. f3 urmat de c5; superioritatea albului este evidentă.

3) 15... Na6 16. Tab1, Tc8 17, d5, Nc4 18. c7, N:d5 19. Tb8, Ne6 20. T:d6 cu câștig.

16. Ta1-b1	**...**

Euwe recomandă 16. Tdb1, dar albul, după cât se pare, nu este silit să-și lase turnul la a1

în poziție pasivă, pentru apărarea pionului „a". In afară de aceasta, în varianta dată de Euwe; 16.. Tc8 17.Tb7, T:c6 18. T:a7 e greu de găsit o continuare pentru alb după 18... g6. Este adevărat că albul are puternicul pion liber „a", dar negrul are unele contrașanse.

16. ... Ta8-c8

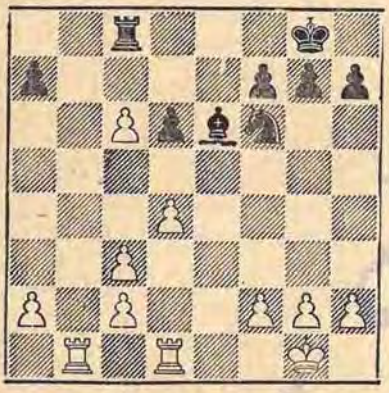

In poziția aceasta Belavenet a continuat cu 17. d5, C:d5 18. Tb7, a6 19. c4, Cc7 20. T:d6, Rf8 21. Td7, Ce8 cu joc egal, dar, probabil. 17.Tb7! este mai tare pentru alb. Negrul nu poate desigur, să joace 17... T:c6 din cauza 18. d5, iar după 17... Nd5 18. T:a7 sau 18. Tdb1 albul are deasemeni șanse bune de câștig.

In general, după 17. Tb7 se poate considera că poziția albului are șanse mai multe.

B

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Cc3 Cf6 4. Nb5 Nb4 5. 0-0 0-0 6. d3)

6. ... d7-d6

Continuarea aceasta, după 7. Ng5, N:c3 8. bc poate duce la variantele examinate până acum, dar negrul poate alege și alte sisteme de apărare, având valoare independentă. Iată câteva din ele.

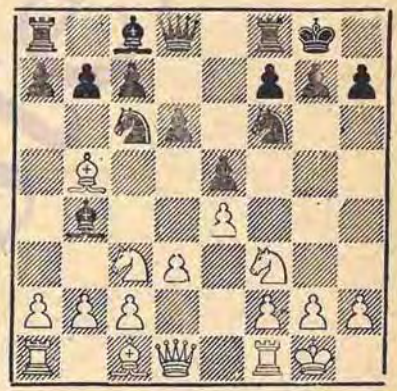

7. Nc1-g5

Și în această poziție legarea calului negru dela f6 constitue cea mai bună mutare. Se utilizează însă adeseori și mutarea 7. Ce2, după care negrul are următoarele posibilități, verificate în practică:

1) 7... Ce7 8. c3, Na5 9. Cg3, c6 10. Na4, Cg6 11. d4, d5! (cea

mai simplă cale pentru egalarea jocului; în partida Alehin-Euwe, 1936, negrul a continuat cu 11... Te8 12. Nb3, ed 13. cd, Ne6 14. Cg5, N:b3 15. D:b3, Dd7 16. f3, h6 17. Ch3 şi putea obţine şanse bune de egalare prin 17... Nb6, în locul mutării făcute în partidă 17... Te6; în afară de aceasta, Schlechter a recomandat după 11... Te8 ca cel mai tare 12. Te1) 12. ed, e4 13. Ce5, cd 14. Ng5, h6 cu joc egal; Schlechter-Duras, 1908.

2) 7... Ng4 (în partida Maroczy-Bogoljubov, 1922, negrul a continuat cu 7... Nc5 8. c3, Nb6 9. Cg3, Te8 10. Ne3, Ng4 şi a egalat uşor jocul: mai slab a continuat negrul în partida Maroczy-Duras, 1907 şi anume: 7... Ch5 8. c3, Nc5 9. Cg3, Cf4? 10. N:c6, bc 11. N:f4 ef, 12. Ch5, f5 13. e5 cu avantaj pentru alb) 8. c3, Nc5 9. N:c6 (după 9. Ne3, Nb6 10. Rh1, Ce7 11. Cg3, Ch5 negrul obţine egalitatea, în timp ce 9. Cg3, Ch5 10 N:c6 duce la varianta din text) 9... bc 10. Cg3, Ch5 11. Ce5!. Nb6 12. Rh1, apoi 13. h3 cu avantaj; Maroczy - Schlechter, 1905. La încercarea albului de a juca la remiză prin 7. N:c6, negrul poate continua cu 7...bc 8. Ce2, Te8! 9. Cg3, d5 cu şanse excelente.

7. ... Cc6-e7

Cel mai bine. Foarte slab este 7... h6? din cauza 8. N:f6, gf 9. Cd5, Nc5 10. Ch4, Cd4 11. Nc4 cu mare avantaj.

Tarrasch, pe vremea lui, a recomandat 7... Ne6 dar şi aceasta după 8. Ce2 (continuarea 8. d4, ed 9. C:d4, h6 10. Nh4, Ce5 11. f4, Nc5 a dus la egalitate într'una din partidele matchului Tarrasch - Lasker, 1916) 8... Ce7 9. c3, Na5 10. Cg3, c6 11. Na4, Ce8 12. d4 duce la un joc mai liber pentru alb; Duras-Kupchik, 1913.

Interesantă este continuarea simetrică 7... Ng4 cu următoarele posibilităţi: 8. Cd5 (deasemeni 8. N:f6, gf 9. Cd5, Nc5 10. Dd2 este favorabil albului) 8... Cd4 9. C:b4 (mai slab este 9. Nc4, Na5! 10.Rh1, c6! 11.C:f6+ gf 12. Nh6, d5! şi negrul obţine cel puţin egalitate, ca în partida prin corespondenţă Riga-Berlin. 1911-1913) 9... C:b5 10. Cd5 Cd4 11. Dd2! c6 (după 11... C:f3+ 12. gf, N:f3 13. h3! c6 14. C:f6+, gf 15. Nh4, Rh8 16. Rh2, albul capătă avantaj, conform analizei lui Krause; slab

este și 11... N:f3 12. N:f6, gf 13. Dh6, Ce2+ 14. Rh1, N:g2+ 15. R:g2, Cf4+ 16. C:f4!, ef 17. Rh1, Rh8 18. Tg1, Tg8 19. T:g8+, D:g8 20. Tg1 și albul câștigă ca în partida prin corespondență dintre ziarul „Vecernia Moskva" și cititori, 1936 ; slabă este deasemeni și varianta simetrică 11... Dd7 12. N:f6, N:f3 13. Ce7+, Rh8 14. N:g7+ și mat în câteva mutări) 12. C:f6+, gf 13.Nh4, N:f3 14. Dh6, Ce2+ 15. Rh1. N:g2+ 16. R:g2, Cf4+ 17. Rh1 Cg6 18. f4 cu avantaj poziționat clar.

Este posibil, desigur, și 7... N:c3 8. bc cu trecere în varianta principală.

8. Cf3-h4 ...

Albul poate juca și 8. N:f6, gf 9. Ch4 dar aci continuarea aceasta este mai slabă decât după schimbul la c3. Cel mai bun răspuns al negrului este 9... Cg6 10. C:g6, hg 11. f4, Nc5+ 12. Rh1, Rg7 13. Df3 (sau 13. f5 gf 14. ef, Th8 15. Dg4+, Rf8 cu egalitate) 13... ef 14. D:f4. Nd4 15. Nc4, Th8 și după 16. h3 (16. g3?, T:h2+) jocul este aproximativ egal.

Alte mutări posibile, ca 8 Nc4 sau 8. Ce2, n'au importanță independentă.

8. ... c7-c6

Mai slab este 8... Cg6 din cauza 9. C:g6, hg 10. Cd5; deasemeni continuarea 8... N:c3 9. bc, Ce8 (celelalte mutări le-am examinat în rubrica I. A, b.) 10. Nc4, Ne6 11. Cf5! N:f5 12. ef. Dd7 13. g4 lasă avantajul de partea albului ; Tarrasch - Vidmar, 1911.

9. Nb5-c4 d6-d5

Numai cu mutarea aceasta poate spera negrul la un joc satisfăcător. Celelalte posibilități sunt mai slabe, cum arată următoarele exemple din practică:

1) 9... Ce8 10. f4! (dacă 10. Dh5, Cc7 11. Cf5, N:f5 12. ef, d5 13. f6, atunci nu 13... gf? 14. N:f6, Dd7 15. f4 cu avantaj pentru alb ca în partida Spielmann-Forgacs, 1912, ci 13... g6! 14. fe, N:e7 cu joc aproximativ egal) 10... N:c3 11. bc d5 12. Nb3 (nu 12. ed, cd 13. N:d5?, Db6+) 12... f6 13. fe, fg 14. T:f8+, R:f8 15. Df3+, Rg8 16. Tf1, Cc7 (într'o partidă jucată în 1910 Ed. Lasker a continuat cu 16... Rh8 17. ed,

cd, la care albul ar fi putut răspunde cu 18. N:d5, Ne6 19. N:e6, Db6+ 20. d4, D:e6 21. D:b7, Tc8 22. Tf8+ urmat de 23. Cf5 cu joc mai bun) 17. Df7+, Rh8 18. Df8+ cu bune șanse de câștig; Schlechter-Duras, 1911.

2) 9... Cg6 10. C:g6, hg 11. f4, Nc5+ (după 11... Db6+ 12. Rh1, Cg4 13. De1, Ce3 14. f5!, C:c4 15. f6! albul a câștigat repede în partida Opocensky-Hrdina, 1913) 12. Rh1, Ne3 13. Df3, N:f4 14. N:f4, ef 15. D:f4, De7 16. Dg3, Ne6 și negrul a obținut o poziție aproape egală cum s'a văzut într'o partidă prin corespondență jucată în 1930.

3) 9... Rh8 10. f4, ef 11. N:f6, gf 12. T:f4 (mai tare este, probabil, 12. Dh5 cu un atac bun) 12... Cg6 13. C:g6+, fg 14. Nb3, De7 cu șanse aproximativ egale; Tylor-Lasker, 1936.

4) 9... Ng4 (foarte slab este 9... Ne6? 10. N:f6, gf 11. N:e6, fe 12. Dg4+, Rf7 13. f4, Cg6 14. f5 cu atac decisiv: Schlechter-Yanovsky, 1907.) 10. f3, Ne6 11. N:f6, gf 12. N:e6, fe 13. f4, Cg6 14. C:g6, hg 15. Dg4 cu avantaj; Tarrasch - Yanovsky, 1907.

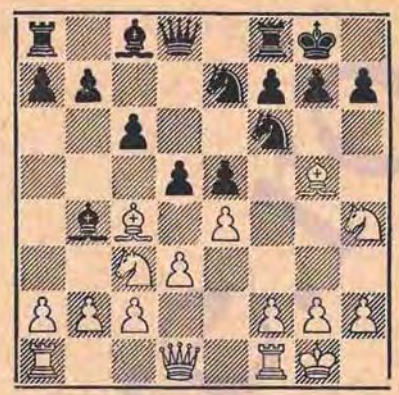

10. Nc4-b3 ...

Dacă 10. ed, atunci cel mai simplu este 10... Ce:d5!, păstrând posibilitatea de a relua cu dama la f6, atacând în ace laș timp calul h4. Posibil este însă și 10... N:c3 11. bc, Cf:d5 12. De1, Rh8 cu joc aproximativ egal.

10. ... Dd8-d6

Mai slab este 10... Ng4 11. f3, Ne6 12. N:f6, gf 13. f4 cu avantaj: Spielmann-Perlis, 1913.

Euwe recomandă 10... de, dar după aceasta este bun pentru alb 11. N:f6, gf 12. C:e4.

11. h2-h3

După 11. ed, N:c3 12. bc C:d5 13. Dd2, Nd7 14. Tae1, Tae8 se ajunge la o poziție egală. Mutări bune sunt deasemeni 11. Df3 și 11. f4.

11. ...	h7-h6
12. Ng5:f6	Dd8:f6
13. Dd1-h5	d5-d4

In partida Tarrasch - Yates, 1922, negrul a continuat cu 13... N:c3 14. bc, Rh7 15. Cf3, Cg6 16. ed cu avantaj pentru alb. Dar negrul ar fi putut obține egalitatea prin 14... Dg5! 15. D:g5, hg 16. Cf3, f6. Șanse mai bune pentru alb ar fi dat 11. Df3.

14. Cc3-e2	Nb4-d6

După 14... Rh7 15. f4, Nd6 16. f5 albul capătă avantaj.

Albul trebue să țină seama de câteva amenințări de a egala

jocul, de ex. 15... Rh7 urmat de g7-g6, sau la momentul oportun Dg5. In orice caz nu se vede cum poate obține alb avantaj. Deaceea poziția din diagramă poate fi considerată ca aproximativ egală.

II.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Cc3 Cf6 4. Nb5)

4. ...	Cc6-d4

Această mutare tare a fost introdusă în practica turneelor de către Rubinstein. Este adevărat că ea a fost utilizată pentru prima oară în partida Maroczy-Marshall la turneul internațional dela Monte-Carlo în 1902, dar nu a căpătat o recunoaștere generală decât zece ani mai târziu, după turneul dela San Sebastian, în care Rubinstein a învins cu ajutorul acestei continuări pe cei mai periculoși concurenți - Tarrasch, Schlechter și Spielmann. De atunci manevra începând cu mutarea 4... Cd4 se numește varianta Rubinstein.

Pe baza ultimelor cercetări teoretice varianta Rubinstein poate fi considerată pe deplin porar!) un pion. Insă, ca în unele cazuri să sacrifice (temporară!) un pion. Insă, ca în multe alte apărări din jocul ce-

tatea de a aduce repede jocul la o poziție de remiză, ceeace desigur, nu constitue un defect al variantei din punct de vedere teoretic, dar totuși este neplăcut pentru oricare jucător mai tare care joacă cu negrul.

După 4... Cd4 albul poate alege câteva continuări care se deosebesc fundamental una de alta. Le vom examina pe rând.

A.

5. **Cf3:d4**

Aceasta este continuarea prin care albul aduce jocul la o poziție de remiză, dar nu mai mult.

Nimic nu dă albului nici mutarea modestă 5. Ne2, la care negrul poate răspunde 5 . C:f3+ 6. N:f3, Nc5 7. d3, d6 8. Ne3 și acum 8... N:e3 obținând pe calea cea mai simplă egalarea (Alehin-van den Bosch, 1936, partida în care negrul a continuat 8... 0-0 9. 0-0, Ne6), sau 5... d6 6. d3, C:e2 7. D:e2, Ne7 și negrul a obținut ușor egalitatea.

5. ... **e5:d4**
6. **e4-e5**

Albul n'are de ales deoarece după 6. Cd5 negrul nu răspunde 6... C:e4? 7. De2 cu avantaj pentru alb, ci 6... C:d5 7. ed, Df6! obținând chiar șanse mai bune, de ex. 8. 0-0, Ne7 9. f4, 0-0 10. Df3, c5 11. b3, d6 12. Nb2, Nf5 și negrul a obținut repede avantaj: Wolf-Alehin 1923.

6. ... **d4:c3**
7. **e5:f6** **Dd8:f6**

Nu este bine pentru negru să câștige acum un pion prin 7.. cd+ 8. N:d2, D:f6 9. 0-0, Ne7, deoarece el se expune unui puternic atac al albului în fața căruia n'are decât cel mult șanse de egalare, lucru care poate fi obținut mult mai ușor în varianta principală. Albul ar continua cu 10. Nc3 (dacă 10. Te1, 0-0 11. Nc3, Dd6 negrul se apără ceva mai ușor) 10... Db6 (la 10... Dg5 urmează 11. Te1 și dacă 11... 0-0, atunci 12. Te5

cu avantaj; după 10... Dd6 în „Bilguer" este dată varianta 11. De2? 0-0 12. D:e7, D:b5 13. Te1 d6 14. Te3, Dd7? 15. Tg3 cu poziție câștigată, dar negrul poate să continue mai tare 14... Nf5! 15. D:c7, N:c2 cu egalitate) 11. Te1!, D:b5 (nu se vede nimic mai bun, deoarece 11... 0-0 12. T:e7, D:b5 13. Dg4, g6 14. Dd4, f6 15. Te8! dă albului un atac decisiv) 12. Dg4! și, conform analizei lui Olland, albul capătă avantaj [1]).

8. d2:c3 Nf8-c5

Dacă dorește, negrul poate obține imediat egalitatea prin 8... De5+, deoarece nici 9. De2, D:e2+ 10. N:e2, nici 9. Ne2, Nc5 10. 0-0, 0-0 nu dau albului șanse de a obține avantaj.

Mutarea din text este legată de un sacrificiu de pion, ceeace însă nu este periculos pentru negru din cauza nebunilor de culori diferite.

1) O partidă Elbekov-Saiber jucată în 1948 în U.R.S.S. a continuat astfel: 12... Tg8! (12... d6 13. D:g7,Tf8 14. Nf6, Ne6 15. T:e6) 13. T:e7+!, R:e7 14. De4+, Rd8 15. Dh4+, f6 16. N:f6+, Re8 17. Te1+, Rf7 18. Te7+, Rg6 19. N:g7, Dg5 20. De4+, Df5, 21. De3, Dg5 22. f4, Dg4 23. f5+ și negrul a cedat (N. T.)

9. 0-0 ...

In partida Kashdan-Alehin, 1931, albul a obținut egalitatea prin 9. De2+, De6 10. Nc4, D:e2+ 11. R:e2, d6 12. Ne3.

9. ... 0-0

10. Dd1-h5 ...

Albul ar putea câștiga un pion prin 10. N:d7 deoarece după 10... Td8, mutarea 11.Dh5 evită pierderea unei figuri. Dar negrul continuă cu 11... N:d7 12. D:c5, Nc6 obținând o poziție în care pionul în plus al albului n'are nici-o valoare practică.

Cu mutarea din text albul caută să obțină un mic avantaj pe flancul regelui.

10. ... d7-d6

11. Nb5-d3 h7-h6

Poziția s'a egalat complet și apare „amenințarea" unei remi-

ze rapide. Cel mai simplu pentru alb este 12. Ne3, în timp ce după 12. Nd2 negrul mai poate crea unele greutăți prin 12... Te8. In ambele cazuri albul obține remiza fără greutăți deosebite.

B.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Cc3 Cf6 4. Nb5 Cd4) 5. Cf3:e5

Henneberger recomandă mutarea liniștită 5. 0-0, dar negrul răspunde simplu 5... C:b5 6. C:b5, c6 7. Cc3, d6 8. d4, Dc7 9. Ce1 (probabil mai bine este liniștit 9. h3, Ne7 10. Ne3, 0-0 cu joc aproximativ egal) 9... Ne7 10. Rh1, b5 11. a3, Nb7 12. f4, ed 13. D:d4, c5 și obține o poziție ceva mai bună.

Mutarea din text duce la variante tăioase, dar este îndoelnic dacă poate fi recomandată.

5. ... **Dd8-e7!**

(Vezi diagrama din col. II-a)

Cea mai tare continuare. Au mai fost încercate și alte posibilități:

1) 5... C:e4 6. C:e4, C:b5 7. C:f7!, De7 (după 7... R:f7 8. Dh5+, g6 9. Dd5+, Rg7 10. Dc5+, Rg8 11. D:b5 nu este

posibil 11... d5 din cauza 12. D:d5+!) 8. C:h8, D:e4+ 9. Rf1, Cd4 10. d3, Df5 11 h4!, b5 Belavenet a recomandat 11... d5 12. Ng5, Ne6 13. Th3 cu joc neclar, dar aproximativ egal) 12. Ng5, g6 13. Dd2, Ng7 14 Te1+, Ce6 15. h5! cu avantaj; Bogoliubov-Rubinstein match, 1920.

2) 5... Nc5 6. Ne2 (Schlechter a recomandat 6. 0-0 0-0 7.Nc4 d6 8.Cf3, Ng4 9.Ne2! și negrul nu poate să creeze o presiune suficient de puternică pentru a compensa pionul pierdut) 6... d5 7. Cd3, Nb6 (Fine a propus sacrificiul de figură 7... C:e4 8. C:e4, de 9. C:c5, D:g5 10. Cb3? D:g2 11. Tf1, Cf3+ dar nu se vede o continuare a atacului pentru negru după 10. C:e4, D:g2 11. Cg3) 8. e5, Ce4 9. 0-0 și negrul n'are compensație su-

ficientă pentru pionul sacrificat.

6. f2-f4 ...

La 6. Cf3 negrul nu joacă 6... Ce4? 7. 0-0, C:c3 8. dc cu avantaj pentru alb, ci mai tare 6... C:b5 7. C:b5, D:e4+ 8. De2 D:e2+ 9. R:e2, Cd5! 10. Te1, f6 cu joc aproximativ egal. Mutarea din text a fost propusă de către Bogoliubov.

6. ... Cd4:b5
7. Cc3:b5 d7-d6
8. Ce5-f3 De7:e4+

Indoelnic este pentru negru 8... c6 9. Cc3, C:e4 10. 0-0, C:c3 11. dc.

9. Re1-f2 ...

Numai în legătură cu această mutare are sens varianta începută de alb la mutarea 6-a După 9. De2, D:e2+ 10. R:e2 negrul are șanse bune în final în legătură cu perechea de nebuni.

9. ... Cf6-g4+
10. Rf2-g3 ...

Dacă 10.Rg1 atunci negrul continuă cu 10...Dc6 11.De2+, Ne7 12.h3,Db6+ 13.d4,Cf6 14. Rh2,Nd7 15.Te1,0-0 cu șanse mai bune.

10. ... De4-g6

Recomandată de Teichmann. Mai slab este în orice caz 10... Rd8 11.h3,Ch6 12.d4,Ne7 13. Te1, Dg6+ 14. Rh2, Te8 15. c4 cu avantaj minimal pentru alb; Bogoliubov - Rubinstein, match 1920.

11. Cf3-h4

Mai slab este 11.De2+,Rd8 12.h3 (sau 12.Te1,Nd7 13.Cbd4, Ce3+ urmat de C:c2 cu avantaj pentru negru) 12...Ce3+ 13.Rh2 și albul n'are compensație pentru pionul pierdut.

11. ... Dg6-h5

La 11...Df6 cu amenințarea 12...g5 poate urma 12.d4 și dacă 12...g5, atunci simplu 13. De1+ urmat de 14.fg.

12. h2-h3 ...

Fără îndoială cea mai tare continuare, dar cu toate acestea ea este insuficientă pentru egalarea jocului.

O variantă foarte frumoasă se produce după 12.C:c7+,Rd8 13.h3, anume : 13...Cf6 14.C:a8, D:h4+! 15.R:h4,Ce4! și albul parează matul numai cu prețul sacrificiului damei : 16.Dg4, Ne7+ 17.Dg5,N:g5+ 18.fg,h6 19.g6,fg 20.Tf1,g5+ 21.Rh5, Cg3+ cu poziție câștigată pentru negru.

După 12.C:c7+,Rd8 albul nu se salvează nici prin 13.C:a8, g5! 14.fg (sau 14.Cf3,gf+ 15.R: f4,d5) 14...D:g5 15.Cf3,Dg7 și negrul pentru materialul sacrificat are atac decisiv (analiza lui Teichmann).

Insuficient pentru alb este și 12.f5,g5! 13.Cf3 (sau 13.D:g4, gh+ 14.Rf3,D:g4+, apoi Tg8+ și Rd8 cu avantaj pentru negru) 13...c6 14.Cc7+,Rd8 15.C:a8,d5 cu avantaj decisiv.

12. ... Dh5:b5

După 12...Cf6 13.D:h5, C:h5+ 14. Rf2, Rd8 se ajunge la o poziție aproximativ egală.

13. h3:g4 g7-g5

Negrul stă evident mai bine, având excelente șanse de atac în legătură cu poziția nesigură a regelui alb. Chiar la cea mai bună apărare este îndoelnic dacă albul se mai poate salva.

C.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Cc3 Cf6 4. Nb5 Cd4)

5. Nb5-c4 Nf8-c5

Negrul poate juca liniștit și 5...c6 sau 5...d6. Ambele mutări sunt suficiente pentru egalare, dar continuarea din text este mai tăioasă.

(Vezi diagrama din pag. 40)

6. Cf3:e5

La 6.d3 negrul poate răspunde 6...d6 7.Ca4,b5 (Schlechter a recomandat 7...Nb6 8.C:b6,C:

f3+ 9.D:f3,ab cu egalitate) 8.C:d4,bc 9.Ce2 sau 9.Cf3 cu joc aproximativ egal.

La 6.d3 este de considerat deasemeni sacrificiul de pion 6...d5! După 7.C:d5,C:d5 8.C:d4 (sau 8.N:d5,Ng4 9.C:f7+,Rf8 10.c3,C:f3+ 11.gf,Nh3 12.Nb3, Dh4 cu atac decisiv) 8...Nb4+ 9.Rf1,Cb6 10.Nb5+,c6 negrul capătă un avantaj clar. Albul poate însă juca mai bine: de exemplu, în varianta 7.C:d4, C:d5 8.N:d5,Ng4 nu trebue continuat 9.N:f7+, ci 9.c3,C:f3+ 10.gf și albul poate evita o poziție mai proastă.

6.	...	**Dd8-e7**
7.	**Ce5-f3**	

Mai slab este 7.Cd3,d5 8. N:d5,C:d5 9.C:d5,D:e4+ 10.Ce3, Nd6 11.0-0,Ne6 12.Ce1,0-0-0 13. c3,Cf5 și pentru pionul sacrificat negrul are un avantaj poziționat simțitor; Nimzovici-Alehin, match, Petersburg 1914.

7.	...	**d7-d5!**
8.	**Cc3:d5**	

Cea mai bună mutare. Dacă 8.C:d4,dc 9.Cf3,C:e4 10.0-0,0-0 11.d4,cd 12.cd,C:c3 13.bc, Ng4; Spielman-Rubinstein, 1912.

Deasemeni 8.N:d5,Ng4 9.d3, c6 10.Nb3,Cd7 dă negrului o poziție mai bună; Bernstein-Rubinstein. Vilno 1912.

8.	...	**De7:e4+**

Suficient pentru egalare este și 8...C:d5 9.N:d5,c6 10.C:d4 (dar nu 10.Nc4,D:e4+ 11.Ne2, C:f3+ 12.gf,Dh4 cu avantaj) 10...cd 11.Cb3,de 12.C:c5,D:c5 13.d4,ed 14.D:d3,0-0 cu șanse aproximativ egale, Yanovsky-Marshall, 1905.

9.	**Cd5-e3**	**Nc8-g4**

Posibil este și 9...Nd6, pentru a începe după 10. 0-0? un atac periculos la rege prin 10.. b5! 11.Nb3,Nb7, Belitzmann-Rubinstein, Varșovia 1917.

10.	**Nc4-e2**	**Cd4:e2**
11.	**Dd1:e2**	**0-0-0**
12.	**d2-d3**	**De4-e6**
13.	**0-0**	**Cf6-d5**

Cu aceasta încheiem analiza lui Krause. Situația este aproximativ egală. Pentru pionul pierdut negrul are o desvoltare mai bună și posibilități de atac.

D.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Cc3 Cf6 4. Nb5 Cd4)

5.Nb5-a4 Nf8-c5

Suficient pentru egalarea jocului este schimbul 5...C:f3+ 6.D:f3 și acum 6...Nb4 7.d3,0-0 8.0-0,c6 9.Ng5,Ne7 10.Te1,Ce6, Schlechter-Marshall, 1906, sau 6...c6 7.d3,d6 8.0-0,Ne7 9.h3,h6 10.Nb3,Ne6, Yanovsky-Schlechter, 1906 — în ambele cazuri cu joc egal.

6. Cf3:e5

Mai liniștit este 6.0-0,0-0 7.d3 (la 7.C:e5 urmează 7...d6 8.Cc4, Ng4 9.De1,Cf3+ 10.gf,N:f3 cu atac puternic, cum a recomandat Alehin) 7...c6 8.C:d4,ed 9. Ce2,d5 duce la joc egal. La acelaș rezultat duce și 6.d3,0-0 sau De7.

6. ... 0-0

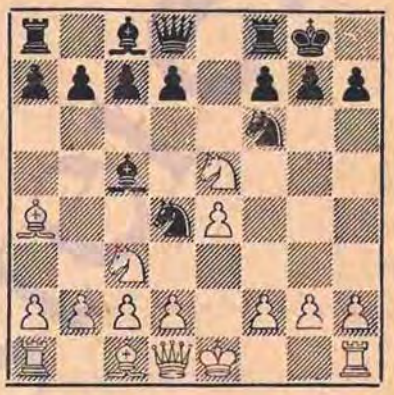

7. Ce5-d3

Alte continuări de considerat :

1) 7.Cf3,d5! 8.C:d4,N:d4 9.0-0 (nu 9.C:d5?,C:e4, 10. Ce3, N:e3 cu avantaj pentru negru) 9...C:e4 (aci s'a propus și 9... de urmat de Ng4) 10.C:e4, de 11.d3, ed 12.D:d3,Ne6 cu poziție aproximativ egală ; Havasi-Kmoch, 1930.

2) 7.d3,d5 8.Ng5,c6 9.Dd2, Te8 10.f4,b5! 11.Nb3,h6 12.Nh4, C:e4! și negrul a obținut o poziție excelentă ; Tarrasch-Rubinstein, 1912.

7. ... Nc5-b6

8. Cd3-f4 ...

O continuare bună este și aceia recomandată de către Claparède, anume 8.e5,Ce8 9.0-0, d6 10.ed,C:d6 11.Rh1! cu șanse de a obține avantaj ; în varianta aceasta nu se poate juca 9. Cd5,d6 10.c3 din cauza 10... Dh4! 11.Ce3,De4! cu avantaj pentru negru ; Tylor-Milner, Barry, 1938. Trebue considerată deasemeni în varianta aceasta mutarea lui Malkin, 10...Cf6! (după 8.e5,Ce8 9.0-0,d6 10.ed) cu următoarea continuare posibilă : 11.d7 (dacă 11.dc,Dd6 se amenință atât 12... Cg4 cât și 12...Ng4 și, în plus, 12...N:c7; primele două amenințări se mențin și după alte răspunsuri ale albului) 11... N:d7 12. N:d7, D:d7 13. Ce1, Tae8 14. d3, Cg4 și, dacă acum 15. h3, atunci 15..f5! etc. Se ajunge o poziție foarte neclară pe care albul o evită cu mutarea din text, 8.Cf4.

Mai slab este 8.f3,d5 9.Cf2,de 10.fe, la care negrul răspunde 10...Cg4! 11.C:g4,Dh4+ 12.g3, D:g4 13.D:g4,N:g4 14.d3,f5 cu șanse mai bune.

8. ... d7-d5

Posibil este și 8...d6 9.d3,Ng4

10.f3,Ch5! 11.C:h5 (acceptarea sacrificiului cu 11.fg.Dh4+ 12. g3,C:g3 13.Cg2, Df6 14.hg,Cf3+ forțează remiza) 11...N:h5 12.h4, f5 13.Ng5,Db8! și pentru pionul sacrificat negrul capătă atac, ca în partida Canal-L. Steiner, 1932.

Negrul poate să și pregătească înaintarea d7-d5 prin 8...c6. În partida Böök-Spielmann, 1935, s'a ajuns după 9.d3,d5 10.h3,Te8 11.0-0,de 12. de.C:e4 13.C:e4 urmat de 14.c3, la o poziție complet egală.

Slab este, pe de altă parte 8... C:e4 din cauza 9.C:e4,Te8 10. d3,f5 11.c3,Cc6 12.Nb3+, Rh8 14.Dh5!

9. d2-d3 Nc8-g4

După 9...de 10.de,C:e4 albul, conform analizei lui Krause, capătă prin 11.C:e4,De7 12.f3

avantaj, de ex. 12...f5 13.Cd5, De5 14.Nf4,D:d5 15.Nb3, sau 12...Td8 13.Cd3,f5 14.Ng5.

10. f2-f3 Cf6-h5
11. Cf4:h5 ...

Dacă 11.fg, atunci 11...Dh4+ 12.g3,C:g3 13.Cg2,Df6 14.hg, Cf3+ 15.Re2,Cd4+ cu șah etern.

11. ... Ng4:h5
12. Cc3:d5 ...

Prin mutarea aceasta albul tentează pe negru să intre într'o combinație lungă, care în cele din urmă nu-i este favorabilă.

12. ... c7-c6!

Combinația amintită în comentariul precedent se produce după 12...Dh4+ (nu este greu de văzut că sacrificiul de figură 12...C:f3+ sau 12...N:f3 nu este corect) 13.g3,C:f3+ 14.D:f3,N:f3 15.gh,N:h1 16.Re2,c6 17.Cf4, Nc7 (deasemeni 17...Tfe8 18. Nb3,Nc7 19.Rf2 câștigă calul, deoarece negrul este forțat, mai curând sau mai târziu, să joace N:e4) 18.Ne3,N:f4 19.N:f4,Ng2 20.Tg1,Nh3 21.Nh6! și albul recâștigă calitatea rămânând cu un pion în plus. Mutarea din text este mai tare

13. Cd5:b6 ...

Nu merge 13.Cf4 din cauza 13... C:f3+! 14. gf. Dh4+, dar după 13. Ce3, Dh4+ 14. Rf1 (sau 14.g3, Dh3 și punctul f3 cade) 14... f5! negrul capătă pentru pionii sacrificați un atac foarte puternic la rege.

13... a7:b6
14.Na4—b3 ..

Dacă 14.c3, atunci 14... Dh4+ 15.Rf1 (sau 15. g3, C:f3+ 16.D:f3, N:f3 17. gh, N:h1 cu câștigul calității) 15... C:f3! 16. gf,T:a4! și după 17. D:a4,Dh3+ negrul are asigurată cel puțin remiza.

14... Dd8-h4+

Albul este silit să piardă rocada, deoarece 14.g3, Dh3 duce la o catastrofă pe f3

15.Re1-f1 **Cd4:b3**
16.c2:b3 **f7-f5**

Albul, într'adevăr, și-a păstrat pionii în plus, dar a rămas în schimb prea mult în urmă cu desvoltarea, a pierdut rocada și trebue să reziste unui atac puternic asupra regelui. Superioritatea poziţională a negrului compensează pe deplin pierderea celor doi pioni

III

(1.e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Cc3 Cf6 4. Nb5)

4.. **a7-a6**

Mutarea aceasta care constitue în partida spaniolă cea mai tare continuare pentru negru, este de o valoare îndoelnică în jocul celor patru cai, deși nu se poate spune cu toată siguranța că albul poate obține vreun avantaj apreciabil

In orice caz sunt mai simple mutările 4... Nb4 sau 4. Nf4 sau 4... Cd4 pe care le-am examinat mai sus.

5.Nb5:c6 **d7:c6**
6.Cf3:e5 ...

Laskei a recomandat 6.d4, ed 7. D:d4, D:d4 8. C:d4, Nb4 9. f3, dar continuarea aceasta nu creează dificultăți negrului.

6.. **Cf6:e4**
7. Cc3:e4 **Dd8-d4**
8. 0-0 **Dd4:e5**
9. Tf1-e1 **Nc8-e6**
10. d2-d4 ....

(Vezi diagrama din pag. 45)

10. **De5-f5**

In ultimul timp mutarea acea-

sta este considerată mai tare decât 10... Dd5, cu continuarea posibilă 11. Cg5!, 0-0-0 12. C:e6, fe 13. Dg4! D:d4 (după 13... Te8 14.b3 albul stă mai bine) 14. D:e6+, Dd7 (la 14... Rb8 într'o partidă de match între Teichmann și Spielmann, 1914, a urmat puternicul răspuns 15.Ng5!, Nc5, —dacă 15... Tc8?, atunci 16.D:c8+! — 16. N:d8, D:f2+ 17. Rh1, T:d8 18. Te2, Dh4 19. Tf1 cu avantaj) 15. D:d7+, T:d7 16. Te8+, Td8 17. T:d8, R:d8 18. b3 și albul are un final ceva mai bun; Reti - Spielmann, 1914. Printr'un joc atent negrul mai poate încă egala partida.

11.Ncl-g5! h7-h6

Slab este 11... Nd6 12. g4!, Dg6 (sau 12... Dd5 13.b3, b5 14.f4 cu dubla amenințare 15. Cc3 și 15.f5) 13.f4, f5 14.C:d6+, cd 15.d5! și albul are un atac foarte promițător; Znosko-Borowsky-Rubinstein, 1907.

12. Dd1-d3!

Acum la 12.g4 urmează simplu 12... Dd5 cu joc egal.

12... Re8-d7

Se amenințase 13. Cd6+ cu câștigul damei. De considerat era 12... Dh7 13. Nh4, Nd6; și în acest caz însă poziția albului ar fi fost ceva mai bună.

13. Ng5-h4 Df5-b5

In partida Schlechter-Tarrasch, 1895, negrul a jucat 13... Te8 la care, după părerea lui Schlechter, albul ar fi trebuit să răspundă 14. c4!, Nd6 15. Tac1, Rc8 16.d5! cu joc mai bun.

Fine consideră mutarea din text ca suficientă pentru negru, dar Belavenet a fost de altă părere. După cât se pare negrul într'adevăr nu poate egala pe deplin jocul

14. Dd3-d2 Ta8-e8
15. b2-b3! Rd7-c8

Amenințarea Cc5+ atârnă tot timpul în aer. Deaceia negrul trebue să-și deplaseze regele de pe primejdioasa coloană „d".

Rău este, de exemplu, 15...f5, din cauza 16. Cc5+, N:c5 17. dc+, Rc8 18 Dd4 cu avantaj.

16. c2-c4 Db5-h5
17. Nh4-g3 ....

Trebue să fim de acord cu Belavenet că această poziție este mai bună pentru alb. Negrul a rămas în urmă cu desvoltarea, poziția regelui său este relativ rău apărată, astfel că respingerea atacului alb pe flancul damei nu este atât de simplă. Pe de altă parte, pregătirea atacului negru asupra regelui alb necesită multă vreme și deocamdată nu reprezintă o primejdie reală.

Cea mai bună mutare pentru negru este probabil 17... Td8, la care albul poate răspunde 18. Dc3 păstrând avantajul.

PARTIDA ITALIANĂ

1. e2-e4	e7-e5
2. Cg1-f3	Cb8-c6
3. Nf1-c4	...

Această mutare de desvoltare corespunde cerințelor fundamentale ale teoriei deschiderilor, dar are dezavantajul de a fi insuficient de agresivă, permițând negrului să-și termine în liniște desvoltarea forțelor.

Principiul de bază al strategiei albului după mutarea 2. Cf3 trebue să fie nu apărarea punctului d5, ci atacul punctului e5. Faptul că mutarea din text atacă și punctul f7 nu este esențial și nu dă albului niciun fel de avantaj.

3..	**Nf8-c5**

Cu mutarea aceasta, care duce la partida italiană, negrul calcă același principiu ca și albul. Mai favorabil pentru negru este să exploateze mutarea pasivă 3.Nc4 și să încerce să ia inițiativa prin 3...Cf6, amenințând imediat luarea pionului „e". După această mutare s'ar fi ajuns la apărarea celor doi cai, pe care o vom analiza mai târziu.

In poziția care rezultă după mutarea din text, albul are la dispoziție diferite continuări, dar dintre ele numai 4.c3 me-

rită atenție și duce la un joc viu, în timp ce după celelalte mutări șansele sunt destul de reduse. Cu toate acestea vom examina și celelalte continuări, cele mai importante.

I.

4. Cb1-c3

Dacă 4.0-0, atunci negrul poate juca 4...d6, sau 4...Cf6 cu următoarele continuări :

1) 4... d6 5.c3,Ng4 (după 5... Cf6 se ajunge la o poziție din varianta 4.c3,Cf6, pe care o vom examina mai târziu în rubrica III.C) 6.d4 (la 6. Db3 negrul sacrifică un pion prin 6... N:f3 7.N:f7+,Rf8 8.gf,Dg5+ 9. Rh1,Df6 10.Nh5,Nb6 căpătând în schimb atac asupra poziției regelui alb) 6... ed 7. Db3, Dd7 (dacă 7...N:f3, atunci 8.N:f7+, Rf8 9.gf și acum nu 9...g5 10 Nh5,Ce5 11.f4,gf 12.N:f4,Cf6 13.Nh6+,Re7 14.Rh1! cu avantaj, ca în partida Charousek-Maroczy, 1896, ci 9...Cf6! 10. Nf4,dc 11.bc,Ca5 12.De6,De7 cu joc egal) 8.N:f7+,D:f7 9.D:b7, Rd7 10.D:a8,N:f3 11.gf, după care atât 11...Ce5 12.Cd2,C:f3+ 13.C:f3,D:f3 14.Dd5!, cât și 11... dc 12.C:c3!,D:f3 13.Ne3 duc la remiză prin șah etern, în timp ce 11...D:f3 12.Cd2,Dh3 13.Df8 este îndoelnic și dă albului unele șanse de câștig.

2) 4...Cf6 5.d4 (la 5.c3 negrul răspunde 5...C:e4! 6.d4,ed 7.cd, d5! căpătând atât după 8.dc,dc 9.De2,Dd3! 10.Te1,f5, cât și după 8.Nb5,Nd6 9.Ce5,N:e5 10. de,0-0 un joc mai bun) 5...N:d4 (dacă 5...ed se ajunge la varianta lui Max Lange din apărarea celor doi cai, iar 5...C:d4 6.C:e5 nu este favorabilă negrului) 6.C:d4,C:d4 (slab este 6...ed 7.e5,d5 8.ef!dc 9.fg,Tg8 10.Dh5, Df6 11.Te1+,Ne6 12. Ng5 cu avantaj pentru alb) 7.f4 (o altă posibilitate este aci 7.Ng5, la care negrul poate răspunde 7... d6 8.f4,De7 9.Cc3,c6, sau 7... Ce6 8.Nh4,Dc7 — în ambele cazuri cu poziție mai bună pentru negru) 7...d6 8.fe,de 9.Ng5 și acum atât 9...Ne6 10.Ca3,De7 11.c3,N:c4 12.C:c4,Ce6, cât și 9...De7 10.Cc3,c6 (nu 10...Dc5? 11.N:f7+,R:f7 12.Dh5+,Re6 13. N:f6,gf 14.Cd5! cu atac decisiv) 11.Dd3,Ne6 12.N:e6,C:e6, Spielmann - Hromadka, 1914, dau negrului avantaj.

Variantele date mai sus demonstrează că una dintre părți

poate totuși complica jocul și după o mutare atât de pasivă ca 4. 0-0. Dacă albul dorea să joace liniștit, el avea la dispoziție mutarea 5.d3, ca răspuns atât la 4... Cf6 cât și la 4...d6.

4.	...	Cg8-f6
5.	d2-d3	d7-d6

Ultimele două mutări puteau fi făcute atât de alb cât și de negru în ordinea inversă. Varianta de față este cea mai liniștită a partidei italiene (în italienește „giuoco pianissimo").

Poziția la care s'a ajuns nu dă niciuneia din părți șanse reale de câștig. Însă, ca în orice poziție complet simetrică, avantajul mutării dă și aci albului o oarecare inițiativă.

6. Nc1-g5

Prematur este 6.0-0 din cauza 6...Ng4!, deoarece după 7.h3 negrul poate începe prin 7...h5! un atac periculos ; albul trebue să continue cu 7.Ne3,Cd4 8.N:d4,N:d4 9.h3,Nh5, intrând atât după 10.g4,N:c3 11.bc,C:g4! 12.hg,N:g4 13.d4,Df6 14.Ne2,Nh3, cât și după 10.Tb1,Dd7 11.Cd5, C:d5 12.N:d5,c6 în poziții ceva mai slabe.

Albul poate căpăta un joc liniștit, fără nici-o șansă de a obține avantaj de deschidere, prin mutarea 6. h3 la care negrul răspunde simplu 6...Ne6.

Însemnătate independentă mai are și mutarea 6.Ne3, după care negrul are de ales între următoarele continuări :

1) 6...De7 7.Dd2 (nimic nu dă albului 7.N:c5,dc 8.Nb5,Nd7) 7...Ne6 (Cigorin consideră mai tare 7...Cd8) 8.Nb5,Cd7 9.N:c5, C:c5 10. d4!, ed 11. C:d4, Nd7 12.N:c6 urmat de 13.0-0 cu poziție ceva mai bună.

2) 6...N:e3 (o continuare nefavorabilă pentru negru) 7.fe, Ca5 8.Nb3,C:b3 9.ab,Cg4 (și după 9...c6 10.0-0,0-0 11.De1 albul stă mai bine) 10.Dd2,f5 11. ef,N:f5 12.0-0!,0-0 13.h3,Ch6 14. e4,Nd7 15.d4! cu avantaj ; Salwe Schlechter, 1907.

3) 6...Nb6 7.Dd2! (prematur

este și aci 7.0-0 din cauza 7.. Ng4 8.Cd5,C:d5 9.N:d5,0-0 cu șanse mai bune pentru negru ; posibil este 7.h3,Ne6 , dar 7.d4, ed 8.C:d4,0-0 9.0-0,Cg4! se arată favorabil negrului ; nu este recomandabil deasemeni 7.Ce2 din cauza 7...d5!) 7...Ng4 (se poate juca și 7...Ne6 8.Nb5,0-0 9.N:c6,bc 10.0-0,Cd7 11.d4,f6 cu joc aproximativ egal) 8.Cg5 (posibil este și 8.0-0-0 , deoarece după 8...Cd4 9.N:d4,N:d4 albul capătă avantaj prin 10.C:d4!,N:d1 11.Cf5,Ng4 12.C:g7+, Rd7 13.d4 ; consultanți - Tarrasch, 1913). 8...Nh5 9.f3,h6 (în partida Cigorin-Yanovsky, Petersburg 1900, negrul a continuat 9...Cd4 10.N:d4,N:d4 11. Ce2,Nb6, dar după 12.Cg3,Ng6 13.h4,h6 14.h5! a căpătat o partidă mai slabă) 10.(h3,Cd4 (dacă 10...Dd7, atunci 11.g4,Cd4 12.N:d4,N:d4 13.Cg1! urmat de Cge2 și 0-0-0 cu șanse mai bune pentru alb) 11.N:d4, N:d4 și acum nu 12.Cce2,Nb6 13.0-0-0, d5! cu inițiativa pentru negru, Cigorin - Yanovsky. Cambridge-Springs 1904, ci, după Tartakower, 12.Cg1! urmat de Cge2 cu joc aproximativ egal.

După 6.Ne3 negrul poate continua și 6...0-0, deoarece continuarea 7.N:c5,dc 8.Nb5 nu este primejdioasă din cauza 8...Cd4! 9.C:e5?,C:b5 10.C:b5,De8. Cu toate acestea rocada nu (s e favorabilă negrului din cauza 7. Ng5! și albul capătă cu culoriie inversate aceleași poziție care rezultă după 6.0-0,Ng4!.

6. ... h7-h6

Cea mai uzitată mutare, dar nici pe departe singura posibilă.

Bine este aci și 6...Ca5 cu continuarea posibilă : 7.Cd5 (după 7.Nb3,c6 8.Cd2,h6 9.N:f6, D:f6 10.Df3,D:f3 11.C:f3,b5! și negrul are un joc bun) 7...c6 8. C:f6+,gf 9.Nh4,C:c4! (dar nu 9...d5? 10.ed,cd 11.Nb5+ și albul capătă avantaj) 10.dc,Ne6 11.Cd2,Tg8 și negrul stă mai bine Gilg-Stoltz, Praga 1931.

O altă posibilitate care merită să fie considerată după 6...

Ca5 este 7.N:f6, dar și în acest caz negrul obține un joc egal prin 7...gf 8.Ch4,C:c4 9.dc,f5! 10.C:f5,N:f5 11.ef,Dh4.

In afara mutării 6...Ca5 au mai fost încercate și alte continuări, dintre care vom examina câteva :

1) 6...Ce7 7.d4,ed 8.C:d4,Cg6 9.0-0,h6 10.N:f6,D:f6 și negrul a trecut peste toate greutățile de deschidere ; Maroczy - Yanovsky, 1898. Dar exemplul acesta nu poate fi considerat convingător, deoarece albul poate juca mai tare, de ex. 7.N:f6,gf 8.d4.

2) 6...Ng4 7.Cd5,Cd4 8.N:f6, N:f3 (la 8...gf urmează 9.Ce3) 9.N:d8 (mai bine este, probabil, 9.gf,gf 10.Ce3 deși nici cu această continuare albul nu poate spera să obțină avantaj) 9... N:d1 10.N:c7,N:c2 11.b4,b5 12. Na5,Rd7! cu joc aproximativ egal, dar nu 12... Na4? 13.N:b5+! cu avantaj.

3) 6...Ne6 7.Nb5 (și 7.Cd5, N:d5 8.N:d5,h6! 9.N:f6,D:f6 10. c3,0-0 dă numai egalitate) 7...h6 8.Nh4,Nb4 9.d4 (duce la un joc foarte tăios ; mai bine este, după părerea lui Capablanca, 9.0-0) 9...Nd7 10.0-0,N:c3 11. bc,g5 12.Ng3,C:e4 cu partidă aproximativ egală ; Nimzovici - Capablanca, Riga 1913.

7. **Ng5:f6**

Singura mutare logică. Dacă 7. Nh4, atunci nu direct 7... g5 8.Ng3, ceiace n'ar face decât să slăbească poziția regelui negru, ci 7...Ng4 8.h3,N:f3 9.D:f3,Cd4 10.Dd1,c6 și negrul a trecut peste greutățile deschiderii ; Romanovski - Levenfiș, Leningrad 1922.

Albul poate retrage nebunul și la e3, dar aceasta duce după 7...Nb6 la variante deja cunoscute.

7.	...	**Dd8:f6**
8.	**Cc3-d5**	**Df6-d8**

Se poate juca și 8...Dg6, de exemplu 9.De2 (foarte periculos este 9.C:c7+,Rd8 10.C:a8,D:g2 11.Tf1,Ng4 cu atac foarte puternic pentru negru) 9...Ng4 10. c3,Nb6 11.a4,f5 (mai slab este 11...Ca5 12.Na2,c5 13.h3 cu avantaj pentru alb) 12.Cf4 (mai bine 12.b4, la care negrul trebue să răspundă, mai curând sau mai târziu, a5 ; manevra începută cu 12.Cf4 nu dă nimic albului) 12...Dh7 13.Ce6,fe 14. D:e4, D:e4+ 15. de, Th7 16.h3, Nh5 17.Ch4,Nf7 18.Nd5 și acum în locul greșelii 18...Re7, care

a dus după 19.C:g7! la pierderea calității, negrul ar fi putut obține avantaj cu mutarea 18... a5!, deoarece calul alb e6 n'are câmp de retragere; Foltys-Keres, 1936.

9. c2-c3 ...

9. ... Cc6-e7

Mutarea cea mai uzitată. Nu este însă sigur că ea este cea mai bună. De considerat sunt următoarele continuări, încercate în practică:

1) 9...a6 10.d4,ed! (mai slab este 10...Na7 care dă după 11. de avantaj albului) 11.cd,Na7 12.h3,0-0 13.0-0,Ne6 14.Tc1, Ca5! 15.Nd3,c5 și avantajul trece la negru.

2. 9...a5? 10.d4,Na7 (dacă negrul joacă, ca în varianta precedentă, 10...de, atunci el nu va avea în continuare câmpul a5 pentru cal) 11.de,de (după 11... C:e5 12.C:e5,de 12.Dh5! albul stă deasemeni mai bine) 12.De2, Nc5 13. 0-0-0, Nd6 14. Td2, Ng4 15.Thd1,0-0 și acum albul ar fi putut obține avantaj prin 16.C: c7,D:c7 17.T:d6,Cd4 18.T:d4, ed 19.T:d4; Tartakower - Treybal, 1929.

3) 9...0-0? 10.b4! (nu 10.a4 care dă după 10...a6 sau 10...a5 numai joc egal) 10...Nb6 11.a4, a6 12.C:b6,cb și albul are avantaj datorită slăbirii pionilor negri.

4) 9...Ne6? (cea mai slabă dintre continuările negrului la mutarea 9-a, deoarece albul capătă un mare avantaj, nesatisfăcător pentru negru este și 9...Ng4 10.h3,N:f3 11.D:f3,Ce7 12.Ce3 și albul stă mai bine) 10.d4,ed 11.cd,Nb4+ (după 11... Nb6? 12.C:b6,ab 13.d5,Ca5 14. Nd3,Ng4 15.b4 albul câștigă o figură, iar 11...Ca5 12.Nd3,c6 13.Cf4,Nb4+ 14.Rf1,d5 15.C:e6, fe 16. ed, ca în partida Johner-Naegeli, 1932, dă albului un avantaj clar) 12. C:b4,N:c4 13.C: c6,bc 14.Dc2 și albul câștigă un pion cu o poziție mai bună.

10. b2-b4 ...

Dacă 10.Ce3 atunci nu 10... Ne6 11.N:e6,fe 12.Db3,Dc8 13.

d4,ed 14.C:d4! cu avantaj, Capablanca - Eliskases, Moscova, 1936, ci 10...0-0 11.0-0,Nb6 12. d4,Cg6 și negrul nu stă mai rău.

Posibil este și 10.d4, la care negrul poate răspunde :

1) 10... ed 11. Cd4 (mai bine 11.cd,Nb6 12.C:b6, ab 13.Db3, 0-0 14,0-0,Cc6 15.Dc3 cu un mic avantaj ; Tartakower - Rubinstein, 1929.

2) 10...C:d5 11.dc (după 11. N:d5,ed jocul poate ajunge în varianta precedentă) 11...Cf4 12. Nb5+,Nd7 13. N:d7+,D:d7 14.g3,Ce6 15.cd,D:d6 cu egalitate ; Tartakower-Fine, 1935.

10. ... Nc5-b6

Negrul poate obține egalitatea cu 10...C:d5 11.bc,Ce7 12. cd,cd 13.Da4+,Cc6 14.Nd5,Dc7 și atacul albului nu mai poate fi întărit.

Mutarea din text este îndoelnică și creează greutăți negrului.

11. Cd5:b6 a7:b6

12. d3-d4 e5-d4

13. Cf3:d4 0-0

14. 0-0 . .

Poziția din diagramă este favorabilă albului, deoarece având o mai bună desvoltare el dispune și de o mai mare libertate de mișcare. Această poziție însă nu poate fi considerată esențială pentru aprecierea întregei variante, deoarece negrul poate juca în mai multe locuri mai bine (ultima dată la mutarea 10-a).

In poziția din diagramă poate urma 14...c6 15.Df3,c5 16.Cb5 cu avantaj, sau 14...d5 15.ed,C:d5 16.Df3 și nu merge 16...C:b4 din cauza 17.Tfd1, iar dacă 16...c6 17.N:d5 albul are un final mai bun, iar 16...Cf6 17.h3 lasă albului deasemeni un avantaj pozițional clar, din cauza poziției stânjenite a negrului.

II.

(1. e4 e5 2. Cf3. Cc6 3.Nc4 Nc5)

4. d2-d4 ...

Dacă albul joacă 4.d3, atunci în cazul când urmează 4...Cf6 5. Cc3, d6 deobicei apar variantele examinate în rubrica I.

Iată alte câteva posibilități după 4. d3 :

1) 4... d6 5.c3 (dacă 5. Cc3, Cf6 atunci se ajunge la o poziție cunoscută din varianta I, dar negrul poate continua liniștit cu 5... Ne6 ; o altă posibilitate este 5.Ne3 dar nici ea, în comparație cu variantele analoage din rubrica I, nu prezintă ceva nou; atacul 5.Cg5 este prematur și negrul poate să răspundă cu succes atât 5... Ch6 cât și 5... Df6) 5... Cf6 6. Cd2 (suficient pentru menținerea echilibrului este și 6.Ne3, Nb6 7. Cbd2, Ne6 sau 7... Ce7, sau chiar 6. Cg5; și aci însă 6. 0-0 este prematur și dă negrului după 6... Ng4 o poziție comodă deși nu mai bună) 6... 0-0 7.Cf1, d5! 8. ed, C:d5 9.Ne3. C:e3 10. C:e3 (după 10. fe, e4! 11. de. De7 negrul capătă avantaj; Cigorin-Lasker, Petersburg 1895) 10...Dd6 11. De2, Ne6 12. Cg5, Ne3! și negrul stă bine.

2) 4... Cf6 5.c3 (după 4... Cf6 mutarea aceasta nu mai poate fi recomandată; mai bine este 5.Cc3 sau 5.Ne3, Nb6 6.Cbd2, 0-0 7. De2, d5 cu joc aproximativ egal) 5... d5! 6. ed, C:d5 7.0-0, 0-0 8. Cg5 (dacă 8. Te1, atunci 8.... Cb6 și 9. C:e5, C:e5 10. T:e5 nu este bine din cauza 10... N:f2+ ; deasemeni după 8.b4, Ne7 9.b5, Ca5 10. C:e5, c6 negrul capătă avantaj pozițional) 8... f6 9.Ce4 (continuarea 9.d4! dă probabil șanse bune, deaceia mutarea 8-a a negrului trebue considerată îndoelnică) 9... Nb6 10.Rh1, Ce7 11. a4 a5 12. f4 ef cu avantaj; dintr'o partidă jucată în 1851. Aceste mutări de deschidere, desigur, nu sunt decisive pentru aprecierea variantei; le-am dat numai ca un exemplu practic de luare a inițiativei de către negru în cazul unui joc pasiv din partea albului.

4. ... e5:d4

După această luare se ajunge la o poziție din partida scoțiană (1.e4, e5 2. Cf3, Cc6 3.d4, ed. 4. Nc4, Nc5). Mutarea cea mai tare este însă 4...N:d4! 5. C:d4 (sau 5.c3, Nb6 6.Cg5, Ch6 7. Dh5, 0-0 și atacul alb s'a epuizat) 5... C:d4 6.f4. d5! (se poate și 6...d6, dar mutarea din text este mai energică) 7.ed, Dh4+ 8.g3,Dh3 9. Nf1, Dh5 10. Nd3, e4 11.Ne2, C:e2. 12. D:e2, Cf6 13. Cc3, Dh3! cu avantaj, Fahrni-Spielmann, 1914.

Să examinăm interesantele variante care rezultă după 4... ed.

5. c2-c3 ...

Dacă 5. 0-0, atunci negrul poate să treacă într'o variantă cunoscută a apărării celor doi cai, prin 5...Cf6.

La 5.0-0 negrul poate însă să joace și 5... d6 cu următoarele posibilități: 6. c3, dc (dacă 6...Ng4 atunci se ajunge la variante asemănătoare acelora din comentariul la mutarea 4-a a albului în rubrica I, iar poziția care rezultă după 6... Cf6 7. cd o vom examina mai târziu, în rubrica **III)** 7. Db3 (dacă 7.C:c3, atunci cel mai simplu este 7... Ne6 8. N:e6, fe 9. Db3, Dd7! 10. D:b7, Tb8 11. Da6, Cf6 cu joc mai liber ; merge și 7... Cf6 sau 7... Cge7) 7... Dd7 (mai tare decât 7... De7 sau 7.... Df6, deoarece după 8. C:c3 albul are la dispoziție puternica amenințare 9.Cd5; pentru egalarea jocului este suficient și 7... Ca5 8. N:f7+, Rf8 9. D:c3. R:f7 10. Cg5+, Rf8 11. D:a5, h6 urmat de Ce7) 8. D:c3, f6 9. Ne3, Nb6 10. Ca3, Ce7 cu joc aproximativ egal.

Albul poate începe și atacul prin 5.Cg5. El este însă prematur și, la o apărare corectă, sortit insuccesului, de ex. 5... Ch6 (mai slab este 5... Ce5 din cauza 6.C:f7!) 6.C:f7 (o altă continuare posibilă a atacului constă în 6. Dh5, dar, răspunzând 6...Df6 sau 6...De7 negrul se apără cu succes) 6... C:f7 7. N:f7+, R:f7 8.

Dh5+, g6 9. D:c5, d6 (bine este și 9... d5 10. Nf4, de 11. Cd2 Te8 12. 0-0-0, Nf5 cu avantaj) 10. Da3, De7 11. 0-0, D:e4 12. Cd2, Dd5 13. Dg3, Nf5 14. Cf3, Te8 cu mare avantaj, Opocensky-Nyholm, 1914

5... d4:c3

Mai simplu decât 5...d3, deși și această mutare este suficientă pentru egalare, de ex. 6.b4, Nb6 7. Db3 (dacă 7.a4, atunci 7... a6! ; dacă 7. b5, atunci 7.. Ca5 8. N:d3, d5 cu joc bun) 7... De7 (și 7... Df6 dă un joc bun) 8. 0-0, d6 9.a4, a6 10. a5, Na7 11. Ng5, Cf6 12. Cd2, h6 și poziția negrului merită preferință; Schlechter - Yanovsky, 1898.

Slabe sunt continuările 5... De7 (din cauza 6. 0-0!) și 5... Df6 (din cauza 6.e5!), dar pe deplin satisfăcător este 5... Cf6 care duce la varianta principală a partidei italiene.

6. Cb1:c3 ...

Albul poate obține egalitatea prin 6.N:f7+,R:f7 7.Dd5+,Rf8 8. D:c5+;De7 9.D:e7+ (sau 9. D:c3,Db4) 9...Cg:e7 10.C:c3,d5! 11.ed,Cb4 ; Schlechter - Spielmann, 1914.

6. ... d7-d6

7. Nc1-g5 ...

Dacă 7.Db3, atunci 7...Dd7 8. Cd5,Cge7 9.Dc3,0-0 10.0-0 (deasemeni 10.Nh6,Dg4! 11.Cg5,Nd 4! 12.C:e7+,Rh8 nu dă nimic albului) 10...C:d5 11.ed,Ce5 12. C:e5,de 13.D:e5,Nd6 și negrul stă bine.

7. ... Cg8-e7

Mai tare decât 7...Dd7 8.Dd2, h6 9.Nh4,Cge7 10.0-0-0,Cg6 11. Ng3,a6.

8. Cc3-d5 f7-f6!

Dacă 8... 0-0 9.0-0, Ne6 10. Cf6+,gf 11.N:f6 albul capătă un atac puternic.

9. Ng5:f6 g7:f6

10. Cd5:f6+ Re8-f8

11. Cf3-g5 Ce7-g6

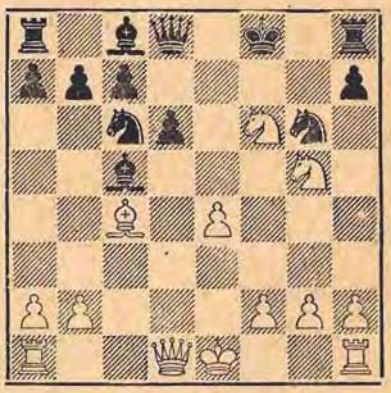

In această poziție deosebit de

tăioasă, negrul, după cât se pare obține avantaj decisiv, deoarece albul n'are mutări efective pentru continuarea atacului. Dacă de exemplu, 12.Df3, atunci calm 12...Cce5! 13.Cd7+, Re7 cu câștig. Dacă însă 12. Cf:h7+, atunci nu 12...T:h7? din cauza 13.Df3+, ci Rg7 și nu se vede cum poate evita albul pierderi materiale.

Deaceia albul ar fi trebuit să continue atacul cu alte mijloace, de exemplu cu 11.Dc1! amenințând pătrunderea prin h6 sau f4. Apărarea negrului s'ar fi complicat mult în acest caz, dar aprecierea finală a acestei poziții necesită o analiză suplimentară.

III.

(1.e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5)

4. c2-c3! ...

Fără îndoială cea mai interesantă și, probabil, cea mai tare continuare. După mutarea aceasta albul amenință să forțeze prin 5.d4 schimbul e5:d4 care îi dă un avantaj apreciabil în centru.

Negrul răspunde cel mai bine acestui plan prin atacarea punctului e4, sau printr'o astfel de întărire a punctului e5 încât să dispară obligația de a lua la d4. Ambele sisteme sunt satisfăcătoare pentru negru și îi dau șanse egale, la un joc corect.

A.

4. ... d7-d6

Această apărare, întâlnită uneori în practică, dă albului la un joc corect șanse mai bune. Mutarea din text nici nu poate fi de o valoare deplină, deoarece ea este insuficientă pentru apărarea centrului și nu parează amenințările create de precedenta mutare a albului.

Ideia mutării, în fond, este pregătirea atacului asupra centrului albului, dar, cum vom vedea mai departe, aceasta nu este suficient pentru egalarea jocului.

Posibilitățile mai bune 4...De7 și 4...Cf6 le vom examina în rubricile **B** și **C.**

Slab este deasemeni contraatacul 4...f5, la care cel mai bun răspuns al albului este 5.d3, Cf6 6.b4 (nimic nu dă 6.Cg5 din cauza De7) 6...Nb6 7.a4,a6 8. 0-0,d6 9.Cd2,De7 10.Na3,Ne6

11.b5 cu joc mai bun. Albul poate juca și 5.d4, dar după 5... fe (5...ed 6.Cg5) 6.C:e5,C:e5 7. Dh5+,Cg6 8.N:g8,T:g8 9.dc,d5 obține numai egalarea jocului.

5. d2-d4 e5:d4

Schimbul acesta este forțat, deoarece 5...Nb6 duce la pierderea unui pion după 6.de.

6. c3:d4 Nc5-b6

Dacă 6...Nb4+, albul poate juca liniștit 7.Cc3, sau 7.Rf1, amenințând 8.d5 urmat de Da4+ cu câștig de figură.

După 7.Rf1 poate surveni următoarea variantă interesantă:

7...Ng4 (după 7...Na5 8.Da4, Nd7 9.d5,Ce5 10.D:a5,C:c4 11. Dc3, Nb5 12.D:g7! sau 7...Dd7 8.Da4,Na5 9.d5!,Ce5 10.Nb5,c6 11.C:e5,cb 12. D:a5,de 13.Cc3, a6 14.a4,ba 15.T:a4 albul capătă avantaj poziţional) 8.Da4 (dacă 8.d5,N:f3 albul nu poate juca la câștigul unei figuri cu 9.gf,Ce5 10.Da4+,Dd7 11.D:b4? din cauza 11...Dh3+ 12.Re1, D:f3 ; el trebue să se mulțumească cu egalitatea după 9. Da4!,N:e4! 10.dc,b5 11.N:b5, N:b1) 8...a6 (slab este 8...N:f3 9.gf,Dd7 din cauza 10.Nb5) 9. Nd5 (nu 9.d5,b5 10.N:d5,ab 11. D:b5,Ta5! 12.D:c6+,Nd7 cu egalitate) 9...Dd7 10.Ne3,Cge7 11.h3 (dar nu direct 11.N:c6,C:c6 12.d5,Ce5 13.D:b4?,N:f3) 11... N:f3 12.gf,b5 13.Db3,Na5 14. N:f7+ cu poziție câștigată.

Cu toate acestea mutarea 7.Rf1 nu este atât de tare pe cât s'ar putea trage concluzia din varianta dată mai sus; ea este pusă la îndoială de următoarea continuare recomandată de către Euwe : 7... Na5 8. Da4,a6!

Dacă acum 9.d5, atunci după 9...b5 10.Da3,bc 11.dc,Nb6 12. Dc3,Df6 13.D:c4,Ne6 negrul capătă un contra-joc suficient pentru pionul pierdut. Mai tare este 9.Nd5, dar și în acest caz după 9...Dd7 10.Ne3,Nb6 negrul se apără satisfăcător.

Deaceia după 6...Nb4+ cel mai bine pentru alb este 7.Cc3 sau 7.Nd2

(vezi diagrama din pag. 59)

7. Cb1-c3 Cg8-f6

La 7...Ng4 Lasa a recomandat 8.Nb5,N:f3 9.gf,Dh4 10.0-0!,

0-0-0 11.N:c6,bc 12.a4,a5 13. Tb1 cu avantaj, în timp ce Euwe preferă 8.Ne3,Cf6 9.Nb3.

In orice caz 7...Cf6 este mai elastic și dă negrului mai multe șanse.

8. Nc1-e3! ...

Albul trebue să evite să facă rocada prea devreme, deoarece după 8.0-0 negrul nu răspunde după șablon 8...0-0 9.Nb3,Ng4 10.Ne3 cu trecere în varianta principală, ci mai tare 8...Ng4! 9.Ne3,De7 păstrându-și posibilitatea rocadei mari. In partida Maroczy-Perlis, 1908, s'a jucat 10.Dd3,0-0-0 11.a3,Te8 12.Cd2, Nh5 13.f3 (dacă 13.Cd5,C:d5 14. N:d5, atunci 14...Cb8 urmat de c7-c6,Ng6 și d6-d5) și acum negrul ar fi putut căpăta un joc bun prin 13... Ng6 amenințând 14...d5.

Inutilă este și pierderea de timp 8.h3 pentru a împiedica Nc8-g4. După aceasta negrul obține egalitatea prin 8...0-0 9. 0-0,C:e4! 10.C:e4,d5 11.Ng5,f6 12.Nb3 (sau 12.N:d5,D:d5 13 Cc3 cu egalitate) 12... Rh8 și acum 13. N:f6, gf 14. Cc3, Ne6 sau 13. Cc3, fg 14. C:d5, g4- în ambele cazuri cu joc bun. Albul poate juca și 8.Dd3 trecând în variante deja cunoscute.

8. ... Nc8-g4

Dacă negrul joacă acum 8... C:e4, atunci după 9.C:e4-d5 10. Nb3, (neclar este 10.Ng5,Dd7!) 10...de 11.Cg5 el intră în poziție grea.

Dacă albul vrea să evite aceste posibilități tăioase, el poate juca la mutarea precedentă 8.Nb3 și numai după 8...Ng4 să răspundă 9.Ne3.

9. Nc4-b3 ...

Cu aceasta albul previne combinația posibilă C:e4 urmat de d6-d5.

9. ... 0-0

Continuarea 9...De7 10.Dd3, 0-0-0 este, poate, mai elastică, dar, fără îndoială, și mai riscată. Albul poate răspunde, de exemplu, 11. h3,Nh5 12. Ch4 cu joc bun.

10. Dd1-d3 Tf8-e8

După 10...De7 albul are la dispoziție continuarea foarte favorabilă 11.0-0-0,Cb4 12.Db5!, c5 13.e5!,Ce8 14. dc,dc 15. Ng5; Spielmann-Scheve, 1907.

11. 0-0 ...

Intr'o partidă prin corespondență jucată în 1933, albul a continuat mai riscat 11. 0-0-0, Nh5 12.Db5,Dc8 13.h3,Ng6 14. g4, dar atacul n'a fost suficient decât pentru obținerea remizei.

Mutarea din text, împiedicând legarea Cf3 și ușurând prin aceasta apărarea pionului e4, este mai liniștită și menține mai sigur avantajul pozițional al albului.

11. ... Ng4-h5

Schimbul 11...N:f3 12.gf,Ch5 care creează amenințarea 13... C:d4 14.N:d4,Cf4 urmat de Dg5+, nu este favorabil negrului, deoarece albul continuă cu 13.Ce2!,Df6 (și la 13...Dh4 urmează tot 14.Rg2) 14.Rg2, Dg6+ 15.Rh1,Df6 16.f4 cu joc mai bun; Euwe-Muffang, 1924.

(vezi diagrama în col. II-a)

Albul are un avantaj pozițional clar, căci el a reușit să-și apere centrul său tare împotriva atacurilor adversarului.

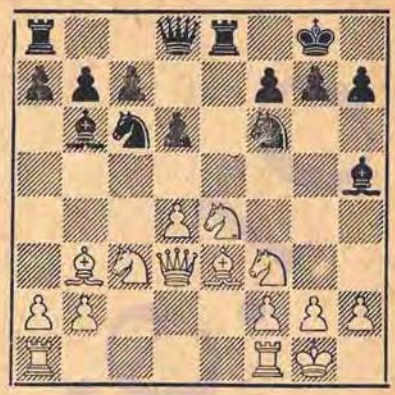

Să examinăm câteva exemple din practică :

1) 12.Te1,Ng6 (în partida Leonhardt-Teichmann, 1904, s'a jucat 12...h6 13.Cd2,Ng6 14.f4, d5 15. f5 cu avantaj) 13. Ng5, h6 14.Nh4,Nh5 15.Cd5,g5 16.C:g5! și albul are un avantaj suficient pentru câștig ; Leonhardt-Maroczy, 1907.

2) 12.Cd2,Cg4 (dacă 12...Ng6, atunci nu 13.f3,d5! sau 13.f4, Cg4!, ci 13.d5,Ce5 14.De2 cu avantaj) 13.Cd5,C:e3 14.fe,Tf8 15.Tf2 cu avantaj, cum s'a văzut într'o partidă a lui Mattison, 1929.

B.

(1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. c3)

4. ... Dd8-e7

Mutarea 4...Df6 nu împiedică 5.d4!, deoarece la 5...ed urmează 6.e5,Dg6 (6...C:e5 7.De2 pierde o figură) 7. cd, Nb4+ 8. Cc3,D:g2 9.Tg1,Dh3 10.N:f7+! cu avantaj clar.

Mutarea 4...Df6 poate să se arate bună numai dacă după 5.d4 negrul joacă 5...Nb6 apărând suficient punctul e5.

Aceiași problemă însă, cu mai multă eficacitate, o rezolvă 4...De7, deoarece la f6 dama stă rău. La 4...Df6 5.d4,Nb6 poate urma : 6.0-0 (dacă 6.Ng5,Dg6 7.0-0 negrul are răspunsul bun 7...f6!) 6...h6 (mai rău este 6... d6 7.Ng5!,Dg6 8.de,de 9.C:e5!, D:g5 10.C:f7,Dc5 11.Nd5 cu avantaj decisiv) 7.a4, a6 (la 7... d6 este posibil 8.a5!) 8.de,C:e5 9.C:e5,D:e5 10.Df3 și atât după 10...Df6 11.D:f6,C:f6 12.e5, cât și după 10...Cf6 11.a5,Na7 12. Te1,d6 13.Nf4 urmat de 14.e5 albul are un avantaj clar (Euwe).

Ideia mutării 4...De7 este menținerea centrului și evitarea schimbului e5:d4 prin apărarea punctului e5 și retragerea nebunului c5 la b6, după d2-d4.

Cu toate acestea este mai exact ca aceste mutări să fie făcute în ordinea inversă, ceiace aproape forțează pe alb la continuarea 5.d4, deoarece după 4...Nb6 continuarea posibilă 5. 0-0,Cf6 6.d4 este nesatisfăcătoare pentru alb din cauza 6... C:e4

5. d2-d4 Nc5-b6

Complet neconsecvent ar fi aci 5...ed, deoarece în acest caz mutarea precedentă a negrului își pierde sensul. Negrul, într'adevăr, ar câștiga un pion, dar se expune unui atac puternic.

După 5...ed? 6.0-0 survin următoarele variante :

(vezi diagrama în pag. 62)

1) 6...dc (dacă 6...Ce5 continuarea 7.cd,C:f3+ 8.gf consti-

tue, fără îndoială, cel mai simplu mijloc de obținere a avantajului) 7.C:c3,d6 8.Cd5,Dd8 9. b4!,N:b4 (după 9...Nb6 10.Nb2 albul are o minunată poziție de atac) 10.C:b4,C:b4 11.Db3,Cc6 12.Nb2 și albul are un atac foarte promițător.

2) 6...d3 7.e5!,d6 8. Ng5,f6 9. ef, C:f6 10.Cbd2,Ng4 11. b4,Nb6 12.a4,a5 13.h3 cu mare avantaj; Cehover-Panov, campionatul U.R.S.S., 1937.

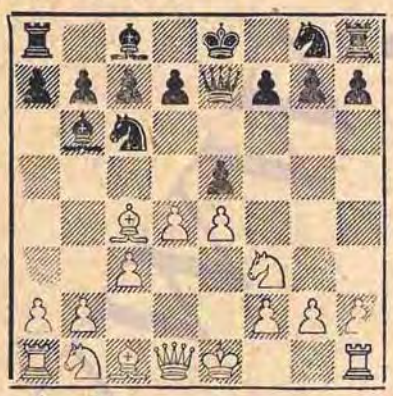

6. 0-0 ...

O altă mutare care merită să fie luată în considerație aci este 6.d5 cu intenția de a sacrifica un pion prin d5-d6 pentru a stânjeni desvoltarea negrului. Deși practica n'a dat încă o apreciere definitivă asupra acestui sacrificiu, el este, după cât se pare, insuficient și în orice caz mai sărac în șanse decât continuarea obișnuită 6.0-0.

După 6.d5 sunt posibile următoarele variante.

1) 6...Cb8 7.d6,D:d6 (mai slab este 7...cd 8.Ca3,a6 9.Nb3 cu șanse bune de atac) 8.D:d6,cd 9.Ca3,Cf6! (mai slab este 9...a6 10.Nb3,Cf6 11.Cc4,Nc7 12.Cg5, Tf8 13.Ce3,g6 — la 13...h6 urmează 14.Cf5! — 14.Cd5,C:d5 15.N:d5 cu joc bun) 10.Nd5 (sau 10.Nd3,d5!) 10...C:d5 11.ed,f6 12.Cd2,Re7 13.Cc4,Nc7 cu avantaj pentru negru.

2) 6...Cd8 7.d6 (mai bine simplu 7.0-0, deoarece neajunsurile mutării d5 sunt în parte compensate de poziția incomodă a calului d8) 7...D:d6 8.D:d6,cd 9.Ca3,Nc7 (o continuare bună este și 9...Ce6 10.Nd5,Cf6 11. Cc4,Nc7 cu avantaj) 10.Cb5, Nb8 (după retragerea calului la d8, continuarea aceasta este posibilă, deoarece câmpul b8 este acum liber pentru nebun) 11. 0-0,a6 urmat de b7-b5 cu avantaj.

In partida Estrin-Solnțev, Moscova, 1946, albul a încercat să întărească sacrificiul de pion prin introducerea mutării 7.a4, a5? (mai bine a6) 8.d6,D:d6 9. D:d6,cd și după 10.Ca3,Cf6 (obligatoriu era 10...d5 și 11...d6 pentru a deschide drumul nebunului c8) 11.Nd5 flancul damei negrului a fost blocat.

Din variantele de mai sus reese că manevra d4-d5-d6 nu este recomandabilă.

Nimic nu dă albului și varianta schimbului 6.de,C:e5 7. C:e5,D:e5 8.0-0, d6 și negrul stă bine

6. ... d7-d6

Posibil este și 6...Cf6 care duce după 7.Te1,d6 8.a4,a6 9. h3!,0-0 la o poziție din varianta principală.

După 6...Cf6 însă, albul poate continua și 7.d5,Cb8 8.Nd3, d6 9.Cbd2,a6 10.Cc4.Na7 11.a4,0-0 12.b4,Ce8 13.Db3,g6 14.Nh6 cu poziție ceva mai bună.

7. a2-a4 a7-a6

Mai rău este 7...a5, care slăbește punctul b5 și permite albului să obțină o poziție mai bună, de ex. după 8.Nb5,Nd7 9. Ca3,Cb8 10.Cc4,N:b5 11.C:b6.

8. h2-h3! ...

Albul trebue să prevină legarea neplăcută Nc8-g4, în urma căreia negrul ar fi întărit în mod decisiv presiunea asupra câmpului central d4 și ar fi fixat pentru multă vreme figurile albului la apărarea acestui punct.

Deaceia mai rău este 8.Te1, deoarece după 8...Ng4 negrul ar sta bine.

Alte continuări posibile.

1) 8.b4,Cf6 9.Na3,Ng4 10.b5, Ca5 și dacă 11.Cbd2, atunci 11...C:e4.

2) 8.Ne3,Cf6 (8...Ng4 este prematur din cauza 9.d5!,Cb8 10.a5,N:e3 11.fe,Cf6 12.Cbd2, Cbd7 13.De1; AlehinTarrasch, 1914), 9.Cbd2,Cg4 10.De2,C:e3 11.fe,0-0 12.Tf2,Cd8 cu joc egal; Alehin-Salve, 1911.

3) 8.a5?,C:a5! 9.T:a5,N:a5 10.

Da4+,b5 11.D:a5,bc 12.de,de cu avantaj; Gunsberg-Alehin, Petersburg, 1914.

8.	...	Cg8-f6
9.	Tf1-e1	0-0
10.	b2-b4!	...

Mai slab este 10. Ng5,h6 11. Ne3 (dacă 11. Nh4, atunci 11... Rh8 pregătind g7-g5) 11... Dd8! 12. Nd3, Te8 13. Cbd2, Na7 14.Dc2, ed! cu joc mai liber; Tarrasch-Alehin, 1925.

10.	...	h7-h6

Este interesant de remarcat că mutarea aceasta a fost întotdeauna utilizată în practică. Cu toate acestea ea constitue, după cât se pare, o pierdere de timp inutilă, deoarece în general albul n'are intenția de a-și desvolta nebunul la g5, iar mutarea h6 n'are alt scop decât de a împiedica Ng5.

Spielmann recomandă direct 10... Cd8, pentru a răspunde la 11. Na3, Cd7 12.b5 cu 12... Df6 și a câștiga în felul acesta un tempo esențial în comparație cu varianta principală. Mutarea 10,... Cd8!, după cât se pare, permite negrului să păstreze echilibrul, în timp ce după mutarea din text albul obține un avantaj pozițional însemnat (1)

11.	Ncl-a3	Cf6-d7

Intr'una din partidele pe care le-am jucat în corespondență în 1933, adversarul meu a jucat 11... Td8? și după 12.b5, Ca5 13. C:e5 a pierdut un pion fără nici-o compensație.

12.	b4-b5	Cc6-d8
13.	Cb1-d2	De7-f6

(1) După cât se pare nici mutarea recomandată de Spielmann nu este complet satisfăcătoare pentru negru, deoarece și albul la rândul său poate economisi un tempo, nemai făcând mutarea b5. O partidă jucată în campionatul mondial prin corespondență, 1948, între Samarian (R.P.R.) și Czerniakow (R. Polonă) a continuat astfel: 10... Cd8 11. Na3, Cd7 12. Cbd2, Df6 13. Cf1, Ce6 14. Ce3, Cg5 15. C:g5, D:g5 16. a5 Na7 17. Ncl și albul a obținut o poziție asemănătoare aceleia din exemplul 1), fără a mai sacrifica un pion. După 17... b5? 18. Cf5!, Df6 19. Nd5! negrul a cedat. (N.TR.).

Poziția din diagramă este, fără îndoială, favorabilă albului. Iată câteva continuări din practică :

1) 14.Cf1, Ce6 15.Ce3, Cg5 (dacă 15... Cf4, atunci 16.Rh2 urmat de g3) 16. C:g5, D:g5 17. ba, ba 18.a5!, N:a5 19. Nc1 și albul a câștigat prin atac la rege; Spielmann - Eliskases, match 1936.

2) 14.Nb3, Ce6 15.a5!, N:a5 (sau 15... Na7 16. b6, Nb8 17. bc, N:c7 18. de) 16.de, Dd8 17. N:e6, fe 18. Db3, Te8 19. ed, ab 20. Cd4, Ce5 și acum 21. dc urmat de 22,C:b5 ar fi dat albului un avantaj clar; Keres-Bernards, corespondență 1935.

C.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cf6 3. Nc4 Nc5 4.c3)

4... Cg8-f6

Mutarea cea mai uzitată, care, alături de apărarea închisă 4... Nb6 sau 4... De7, constitue cea mai bună apărare pentru negru. Deobicei mutarea aceasta ascute foarte mult lupta, deoarece pararea amenințării d2-d4 prin contra-atacul asupra punctului e4, este în sine o idee foarte tăioasă.

5. d2-d4 ...

Singura continuare logică, deoarece 5.0-0 permite negrului să egaleze ușor prin 5... C:e4, iar 5.b4, Nb6 dă albului o poziție nu prea favorabilă din Gambitul Evans. După mutarea din text, negrul trebue să schimbe la d4, deoarece dacă 5... Nb6? albul capătă un avantaj clar prin 6. de sau 6.C:e5.

5... e5:d4

6... c3:d4 ...

O continuare interesantă, dar nesatisfăcătoare pentru alb este 6.e5, la care negrul răspunde cel mai bine 6...d5! (dacă

6... Ce4, atunci 7. Nd5! dă albului avantaj) 7.Nb5 (după 7 ef, dc 8.De2+, Ne6 9.fg, Tg8 negrul obține avantaj; în favoarea negrului este și 7.b4, Ce4!) 7... Ce4 8.cd, Nb6 (posibil este și 8... Nb4+ 9.Nd2, C:d2 10. Cb:d2, 0-0 cu joc bun) 9.Ce3 (sau 9.0-0, 0-0 10. Cc3, Ng4! 11. Ne3,

f5 12. ef, C:f6 13. Ne2, Dd6 urmat de Tae8 cu poziție mai bună.) 9... 0—0 10. Ne3, f6 și negrul are o poziție bună, de ex. 11.Db3, C:c3 12. bc, Ng4; Tartakower-Grünfeld, 1920, sau 11. ef, C:f6 12. Tc1, Dd6 cu joc aproximativ egal, Steinitz-Lasker, match 1894, sau, însfârșit, întărind jocul negrului, 11.ef, C:c3! 12.bc, D:f6 13. Db3. Ce7 14. 0-0, h6 15. Ce5, c6 16. Ne2, Cf5 și negrul ia inițiativa; Steinitz-Schiffers, 1898

6... Nc5-b4+

Forțat, deoarece 6... Nb6? 7.d5, Ce7 8. e5, Cg4 9. d6, cd 10. ed, Cc6 11. Ng5, Cf6 12. 0-0 dă albului un mare avantaj pozițional.

1

7. Nc1-d2 ...

In afara acestei mutări, de considerat este în special 7.Cc3, în legătură cu un sacrificiu de pion care duce la variante foarte tăioase; această continuare o vom examina în rubrica 2.

In practică a mai fost încercată și mutarea 7. Rf1, care duce la așa numita variantă Cracovia. Mutarea aceasta însă nu este cea mai bună, după cum arată următoarea analiză. Iată cele două continuări principale.

1) 7... C:e4 (luarea aceasta este foarte riscată și, poate, chiar rea pentru negru) 8.d5!, Ce7 9. Dd4, Cf6 10. Ng5, Cg6 (după 10... Ceg8 11. Cbd2, Ne7 12. Te1, d6 13. Ce4 albul stă mai bine; deasemeni și după 10... c5 11. De3!, d6 12. N:f6, gf 13. Cbd2, 0-0 14. Ce4, Cg6 15. Dh6 cu poziție tare de atac) 11. Cbd2, h6 (dacă 11... Ne7, atunci 12. Te1, 0-0 13. h4, iar dacă 11... 0-0, atunci 12. Ce4, Ne7 13. d6, cd 14. C:d6, h6 15.h4 — în ambele cazuri cu poziție tare de atac) 12. Te1+, Rf8 13. Nd3!, Ne7 14. N:g6, hg 15. Ce5! cu poziție câștigată, Marshall-Burn, 1905.

2) 7... d5! 8. ed, C:d5 9. Cc3, Ne6 (dacă 9... N:c3, 10. bc, 0-0

atunci 11. Cg5, Nf5 12. Df3, Ne6 13. Nb3, h6 14. h4 cu avantaj; dacă însă 9... C:c3, atunci 10.bc, Ne7 11.h4, 0-0 12. Cg5 cu şanse mai bune pentru alb) 10. De2 (nimic nu dă 10. N:d5, N:d5. 11. De2+, Ne7 sau 10. Db3, Ca5 11. Da4+Nd7 12. Nb5, C:c3— în ambele cazuri cu avantaj pentru negru) 10... 0-0! (periculos este 10... N:c3 11. bc, C:c3 12. De1, Cd5 13. Na3 şi albul are oarecare atac pentru materialul sacrificat).

Poziţia la care s'a ajuns este favorabilă negrului, deoarece albul n'are niciun fel de compensaţie pentru rocada pierdută, iar atacul cu mutarea 11. Cg5 nu merge din cauza 11... C:d4.

7... Nb4:d2+

Aci sunt posibile şi următoarele continuări:

1) 7...d5 8.ed!, C:d5 (după 8... N:d2+ 9. D:d2, C:d5 10. 0-0, 0-0 11. Cc3, Cce7 12. Tfe1 albul stă mai bine) 9. N:b4, C:b4 10. Db3, De7+ 11. Rf1, Cb6 12. N:f7+ cu mare avantaj pentru alb.

2) 7... C:e4 8. N:b4, C:b4 9. N:f7+ (după 9. Db3 d5 10. D:b4, dc 11. 0-0 cel mai simplu se egalează jocul cu 11... Dd6) 9... R:f7 10. Db3+, d5 11. Ce5+, Re6! (ca răspuns la 11... Rf6 cea mai tare este mutarea lui Krause 12, f3!, de ex. 12... Cd6 13. D:b4, Nf5 14. 0-0, g6 15. Cc3, c6 16. Tae1, Te8 17. Ce4+ cu avantaj; slab pentru negru este 11... Re7 12. D:b4+, Dd6 13. Db3, Te8 14. Cc3, sau 11... Re8 12. D:b4, Dg5 13. Cd2 sau 13. 0-0, în ambele cazuri cu avantaj pentru alb) 12. D:b4, c5 13. Da3 (după 13. Da4, Db6!, negrul, conform analizei lui Krause, obţine avantaj) 13... cd 14. Cf3, Db6 15. 0-0, Rf7 16, Ce5+, Re6 (dacă 16... Rf6, atunci 17. f3!) şi acum albul poate juca la remiză prin 17. Cf3, sau poate continua cu 17. Cd3, căutând să folosească poziţia nesigură a regelui negru.

8. Cb1:d2 d7-d5

Şi aci negrul poate continua

cu 8... C:e4, cu următoarele variante:

1) 9. d5, C:d2 10. D:d2, Ce7 11. d6, (după 11. 0-0, d6 12. Tfe1, 0-0 13. Tac1, Nd7 negrul capătă avantaj) 11... cd 12. D:d6 (de considerat este și 12. 0-0) 12... 0-0 13. Cd4, Cc6! 14. 0-0 (albul poate obține avantaj numai prin 14. 0-0-0! împiedicând următoarea manevră simplificatoare) 14... C:d4 15. D:d4, d5! și negrul obține egalitate completă.

2) 9. C:e4 (dacă 9. N:f7+, R:f7 10. C:e4, negrul continuă cu 10... d5! cu joc bun) 9... d5 10. N:d5, D:d5 11. Cc3 sau 11. 0-0, cu egalitate.

9.	**e4:d5**	**Cf6:d5**
10.	**Dd1-b3**	...

Se poate juca deasemeni și 10. 0-0, 0-0 urmat de 11. Te1, Cb6!, sau 11. Ce5, C:d4 12. Cb3!, C:b3 13. N:d5, Df6! 14. D:b3, D:e5 cu joc aproximativ egal.

Mutarea din text este mai uzitată și duce la un joc interesant.

10...		**Cc6-e7**

Mai slab este 10... Ca5 11. Da4+, c6 (Tarrasch a recomandat 11... Cc6 12. Ce5, 0-0) 12. N:d5, D:d5 13. 0-0, 0-0 14. Tfe1 cu avantaj pentru alb, sau 10... Ne6 11. D:b7, Ca5 12. Nb5+, Rf8 13. Da6, c6 14. Na4.

11.	**0-0**	**0-0**
12.	**Tf1-e1**	c7-c6

Se poate juca și 12... Cb6 13. Nd3, Nf5 14. T:e7, N:d3 15. Tae1 cu joc aproximativ egal; Leonhardt-Süchting, 1908.

13.	**Cd2-e4**	...

Adesea se joacă 13. a4, cu următoarele continuări:

1) 13... Db6 14. Da3, Ne6 15. a5 (la 15. Ce4 este posibil 15... Ng4) 15... Dg7 16. Ce4, Td8 17. Cc5, Nc8 și acum albul ar fi putut egala jocul cu 18. Ce5; Tarrasch-Capablanca, 1911.

2) 13... Dc7 14. Tac1, Df4 (mai slab este 14...Cf4 care a permis albului să obțină după 15. Cg5, C7g6 16. Te8! o victorie

strălucită în partida Schiffers-Harmonist, 1887) 15. Ce4, Nf5 16. Cc5, b6 17. Cd3, N:d3 18. N:d3 cu joc egal; Schlechter-Breyer, 1914.

3) 13... Cg6 (în partida Leonhardt - Rubinstein, 1912, s'a jucat 13... Cf5 14. N:d5, D:d5 15. D:d5, cd 16. Cb3, f6 17. Tac1, Nd7 cu poziție egală) 14. a5, Tb8 15. Ce4, Nf5 16. Cc5, b6 17. Ca6, Tc8 18. Cb4, Ne6 19. ab. ab 20. C:d5, N:d5 21. N:d5 și poziția albului este ceva mai bună datorită presiunii pe liniile deschise; Tarrasch-Schlechter, 1911.

Dacă albul continuă cu 13. Ce5, atunci jocul se egalează cel mai simplu cu 13... Db6 14. N:d5, C:d5 15. D:b6 (sacrificiul de pion 15. Dd3, D:b2 16. Ce4 este îndoelnic din cauza 16... Db6!) 15... ab 16. a3, Nf5 17. Cc4, Tad8 18. Cf3, Nc8; Nyholm-Opocensky, 1914.

13... Cd5-b6

Negrul poate juca deasemeni 13... Db6 cu următoarele perspective:

1) 14. Da3, Nf5 15. Cc5, Tad8 16. Ce5, Nc8 17. Tad1 și poziția albului este ceva mai liberă.

2) 14. Cc3, D:b3 (dacă 14... Ne6, atunci 15. Cg5) 15. N:b3 și pentru a obține egalarea negrul trebue să mai treacă peste multe greutăți; Bogoliubov-Euwe match.

14. Ce4-c5 ...

In partida Tarrasch-Rubinstein, 1918, s'a jucat 14. Nf1, Cf5 15. Tad1, Ne6 16. Da3, Cc4 17. Dc3, Ccd6 cu joc aproximativ egal.

Mutarea din text oferă albului șanse mai mari de a obține avantaj.

14... Cb6:c4
15. Db3:c4 b7-b6
16. Cc5-d3 ...

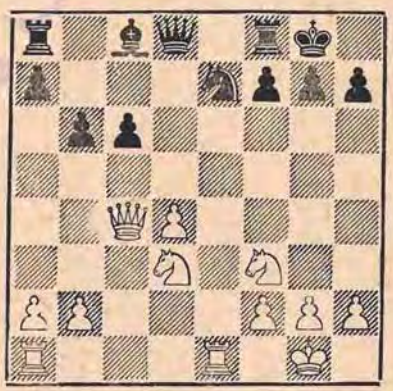

In această poziție Tartakower dă varianta 16... Ne6? 17. T:e6, fe 18. D:e6+, Rh8 19. Cde5, De8 20, Cg5 cu poziție câștigată pentru alb, dar 16...

Dd6 (Sozin) sau 16... Nb7 (Fine) asigură negrului un joc egal.

2.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. c3 Cf6 5. d4 ed 6. cd Nb4+)

7. Cb1-c3 ...

Această continuare de gambit a fost utilizată încă în veacul al XVII-lea de către Greco, dar mai târziu ea a fost părăsită, deoarece nu s'a găsit o continuare efectivă pentru atacul alb după 7... C:e4 8. 0-0, N:c3 9. bc, d5. Numai după ce analizatorul danez Möller a găsit mutarea 9. d5!, atacul lui Greco a devenit din nou popular și astăzi el constitue cea mai interesantă variantă a partidei italiene.

7... **Cf6:e4**

Pe deplin jucabil pentru negru este și 7... d5 8. ed, C:d5, deși în acest caz el este constrâns la o lungă și atentă apărare.

Poate surveni următoarea variantă: 9. 0-0, Ne6 (mai slab este 9... N:c3 10. bc, 0-0 11. Dc2 sau 9... Cb6 10. Te1+, Ne7 11. Nb3, 0-0 12. d5; albul capătă un joc mai bun și după 9... C:c3 10. bc, Ne7! 11. Nf4!) 10. Ng5, Ne7 (slab este 10... f6 11. Te1) 11. N:d5 (de considerat este și continuarea liniștită 11. N:e7, Cc:e7 12. Ce4 care duce la o poziție asemănătoare aceleia din varianta 7. Nd2) 11... N:d5 12. C:d5, D:d5 13. N:e7, C:e7 14. Te1, f6 15. De2, Dd7 16. Tac1 (dacă 16. d5, atunci 16... Rf7 17. Tad1, Tad8! 18. De6+, D:e6 19. de+, Rg6 20. Ch4+, Rh5! 21. Td7, Cd5; mai tare este 16. De4!, c6 17. Te2, Rf7 18. Tae1, Cd5 19. Dh4 și albul păstrează o presiune supărătoare pentru adversar) 16... Rf7! (nu 16... c6? 17. d5!, cd 18. Cd4, Rf7 19. Ce6, Thc8 20. Dg4 cu atac decisiv, ca în strălucita partidă Steinitz-Bardeleben, 1895) și acum albul are într'adevăr o poziție bună, dar nu se vede

cum poate fi folosită întârzierea negrului în desvoltare.

8. 0-0 ...

Rău este 8. d5, C:c3 9. bc N:c3+ 10. Nd2, De7+ 11. Rf1, N:a1 12. D:a1, 0-0 cu avantaj pentru negru.

a.

8... Ce4:c3

Deobicei se joacă 8... N:c3 (vezi rubrica b.) Slab este 8... 0-0 9. d5, N:c3 10. bc, Ce7 11. Te1, Cf6 12. d6, Cg6 13. Na3 cu mare avantaj pentru alb; Spielmann-Cohn, 1907.

9. b2:c3 ...

9... d7-d5!

Continuarea lui Bernstein 9... N:c3 dă albului un joc mai bun. Până acum au fost analizate următoarele variante:

1) 10. Db3, d5 (desigur, nu 10... N:a1 11. N:f7+, Rf8 12. Ng5, Ce7 13. Ce5 cu atac decisiv, sau 10... N:d4 11. N:f7+, Rf8 12. Ng5, Nf6 13. Ta1, Ce7 14. Nh5) 11. N:d5 (dacă 11. D:c3, dc 12. d5, atunci 12... Ce7 13. Te1, 0-0 14. Na3, C:d5 15. D:c4, Cb6 16. De2, c6 cu doi pioni pentru calitate și joc aproximativ egal) 11... 0-0 12. N:f7+, Rh8 (dacă 12... T:f7 13. Cg5, Ne6!, atunci nu 14. D:e6. Dd7!, ci mai tare 14. D:c3, Tf6 15. C:e6, T:e6 16. Dc4, Df6 17. Nb2 cu avantaj) 13. D:c3 (nu 13. Na3, N:a1 14. N:f8, C:d4! cu avantaj pentru negru; Spielmann - Eliskases, match, 1936) 13... T:f7 și acum 14. Db3! dă albului un joc sensibil mai bun.

2) 10. Na3!, Ce7 (după 10... d6 11. Tc1, Na5 12. Da4, a6 13. Nd5, Nb6 14. T:c6!, Nd7 15. Te1+, Rf8 16. T:d6! albul capătă un atac câștigător; deasemeni și după 10... d5 11. Nb5, N:a1 12. Te1+, Ne6 13. Da4; de considerat e mutarea recomandată de Bernstein 10... Df6, dar și în acest caz superioritatea albului este indiscutabilă, de ex. 11. Tc1, Nb4 12. N:b4, C:b4 13. Te1+) 11. Db3!,

d5 sau 11... N:a1 12. N:f7+, Rf8 13. Cg5) 12. D:c3, dc 13. Tfe1, Ne6 14. N:e7! R:e7 15. d5. D:d5 16. Tad1, Dc5 (dacă 16... Dc6 sau 16... Db5 sau 16... Dh5, atunci 17. T:e6+) 17. Te5, Db6 18. T:e6+, D:e6 19. Te1 și albul câștigă.

Slab este 9... Ne7 din cauza 10. d5! cu următoarele posibilități:

1) 10... Ca5 11. d6!, cd (sau 11... N:d6 12. Te1+ urmat de 13. N:f7) 12. N:f7+, R:f7 13. Dd5+ Rf8 14. Cg5 cu avantaj.

2) 10... Cb8 11. d6!, cd (sau 11... N:d6 12. Ng5, f6 13. Te1+, Ne7 14. Dd5, Tf8 15. N:f6!) 12. N:f7+, R:f7 13. Dd5+, Rf8 14. Cg5, De8 15. Tfe1, Cc6 16. Te4 cu avantaj.

10. c3:b4	**d5:c4**
11. Tf1-e1+	...

La 11. b5, Ce7 12. Na3 urmează 12... 0-0! 13. De2, Tfe8 și negrul scapă de toate greutățile. Dacă 11. d5, atunci 11... Ce7 12. Nb2, D:d5 cu avantaj pentru negru.

11...	**Cc6-e7**
12. Dd1-e2	...

Dacă 12. Ng5, atunci 12... f6 13. Nf4 („Colijn" dă următoarea variantă interesantă: 13. De2, Ng4! 14. Nf4, Rf7 15. D:c4+, Cd5 16. N:c7, Dd7 17. Ng3, N:f3 18. gf, Thc8 și negrul recâștigă pionul cu joc bun; acceptarea sacrificiului cu 13... gf este primejdioasă din cauza 14. D:c4 cu poziție puternică de atac pentru alb) 13... 0-0 14. De2, Cd5 15. D:c4, Rh8 16. Ng3 și acum negrul ar fi putut obține un mic avantaj după 16... Nf5; Leonhardt-Perlis, 1908.

12...	**Nc8-e6**
13. Nc1-g5	...

După 13. Cg5, Dd7 14. C:e6, D:e6! este adevărat că albul își recâștigă pionul, dar negrul capătă o poziție favorabilă, de ex. 15. Ng5, D:e2 16. T:e2, f6 17. Tae1, 0-0 18. T:e7, fg 19. T:g7, T:d4 20. h4, c3!; Petrovsky-Möller, 1902.

13...	**Dd8-d5**

Dacă 13... c6, atunci 14. Ce5, Dd5 (nu 14... 0-0 din cauza 15. C:f7) 15. N:e7, R:e7 16. C:c4 cu poziție de atac pentru alb în schimbul eventualității pierderii unui pion.

14. Ng5:e7	**Re8:e7**
15. De2-c2!	**f7-f6**

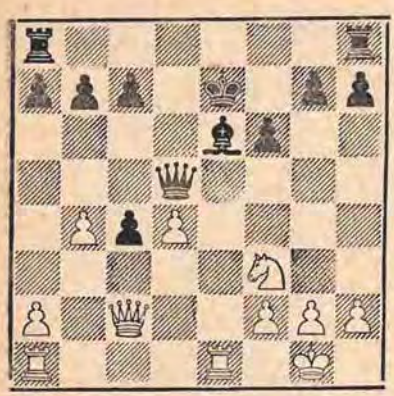

In această poziție negrul are un pion în plus și amenință să pareze toate amenințările pe coloana „e" prin mutarea 16... Rf7. Deaceia albul trebue să treacă imediat la acțiune pentru a putea folosi avantajul său minimal de desvoltare.

Probabil cea mai bună continuare penru alb este aceia recomandată de către Bogoliubov: 16. Cg5 !, fg (dacă 16... D:g5, atunci 17. De4 recâștigă figura) 17. Te5, D:d4 18. Tae1, Tae8 19. T:e6, Rd7 20. Td1, D:d1 + 21. D:d1+, R:e6 22. Dg4+ și albul are un atac suficient pentru remiză, datorită poziției deschise a regelui negru

b.

(1.e4 e5 2. Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.c3 Cf6 5.d4 ed 6.cd Nb4+ 7.Cc3 C:e4 8.0-0)

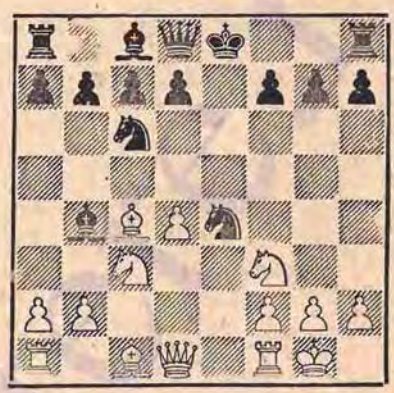

8. ... Nb4:c3

9. d4-d5 ! ...

Inainte se juca exclusiv 9. bc, la care negrul avea puternicul răspuns 9... d5 !. După aceasta Steinitz a încercat sacrificiul de figură 10.Na3, dar n'a obținut succes. 10... dc 11. Te1,Ne6 (după 11...f5 12.Cd2, Rf7 13. C:e4, fe 14. T:e4, Df6 15. De2 albul a căpătat în prima partidă a matchului Steinitz-Lasker, Moscova 1896, oarecare atac) 12.T:e4,Dd5 13.De2, 0-0-0 14.Ce5,The8 cu avantaj clar pentru negru; a 3-a partidă a matchului Steinitz-Lasker, Moscova 1896.

Urmările mutării din text au

fost pe larg analizate de către Möller în 1898; deaceia și atacul care începe cu această mutare se numește atacul Möller.

9. ... Nc3-f6!

Retragerea aceasta este considerată cea mai bună, dar negrul poate alege și alte continuări:

1) 9...Ce7 (după 9...Ca5 10. Nd3,Cc5 11.bc albul stă mai bine) 10.bc,0-0 11.Te1,Cf6 (deasemeni 11...Cd6 12.Nb3 dă albului un atac mai mult decât suficient pentru pion) 12.d6,cd 13.Na3,b5 14.Nb3,Nb7 15.D:d6 cu avantaj; Leonhardt-Berger, 1907.

2) 9...Na5 (slab este 9...Cd6 10.dc,C:c4 11.De2+,De7 12.D:c4,Na5 13.Ng5,f6 14.Tae1 sau 10...0-0 11. bc, C:c4 12. Ng5,f6 13.Dd5+) 10.dc,bc (după 10...dc 11.Da4,Nb6 12.N:f7+,R:f7 13.D:e4,Dd5 14.Cg5+,Rf8 15.C:h7+,Rg8 16.Cf6+! albul obține avantaj; deasemeni după 10...0-0 11.Dd5,Cd6 12.Nd3,Nb6 13.N:h7+!) 11. Ce5! (mai slab este 11.Da4,Nb6 12.N:f7+,R:f7 13.D:e4,d5! 14.Da4,Te8! 15,D:c6,Nf5 cu avantaj pentru negru; Maroczy-Yanovsky, 1907) 11...Cd6 12.Dg4 (sacrificiul 12. C:f7 urmat de Dd1-h5:a5 dă numai egalitate) 12...Df6 13.b4!, N:b4 (dacă 13...D:e5, atunci 14. Nf4,Df6 15.Tae1+,Rf8 16.Ng5) 14.Nb2,C:c4 15.C:c4,Dg6 16. Tfe1+! și albul are un atac foarte promițător (analiza lui Möller).

3) 9...Ce5 10.bc,C:c4 11.Dd4 cu următoarele posibilități:

a) 11...Cd6? (mai bine 11...0-0 12.D:e4,Cd6 13.Dd3,Ce8 14. c4,d6 15.Nb2,f5 cu egalitate, Mieses-Süchting, 1908) 12.D:g7, Df6 13.D:f6,C:f6 14.Te1+ (Ritzen recomandă 14.Nh6, dar după 14...Cg4 15.Tae1+,Rd8

16.Ng5+,f6 17.Nf4,Cf7! negrul obține avantaj) 14...Cfe4 (slab este 14. Rf8 15. Nf6+, Rg8 16 Te5 sau 14...Rd8 15.Ng5,Ce8 16. T:e8+!,R:e8 17. Te1+,Rf8 18.Nh6+ urmat de 19.Te5 și în ambele cazuri albul câștigă) 15. Cd2!,f5 (după 15...f6 16.C:e4,C:e4 17.T:e4+,Rf7 mutarea 18. d6! dă albului avantaj) 16.f3 și deși sunt nebuni de culori diferite, albul obține avantaj.

b) 11...f5! 12.D:c4,d6 13.Cf4, 0-0 14.f3,Cf6 (deasemeni mutarea recomandată de Lasker 14...Cc5 15.Te1,Rh8 este suficientă pentru egalare) 15.Ng5, h6 și șansele sunt aproximativ egale.

10. Tf1-e1 Cc6-e7
11. Te1:e4 d7-d6

După cât se pare și 11...0-0 este suficientă pentru egalare, de exemplu:

12.d6! (la atacul lui Schlechter 12.g4, poate urma 12...Cg6 13.d6,cd 14.g5, sau 12...d6 13. g5,Ce5 ca în nota următoare) 12...cd (mai slab este 12...Cg6 13.h4!,cd 14.D:d6 și negrului îi este greu să se apere) 13.D:d6 (la 13.Nf4 urmează 13...d5 14. N:d5,C:d5 15.D:d5,d6 cu egalitate) 13...Cf5 14.Dd5 și negrul poate forța remiza prin 14... Ce7! 15,Dd6,Cf5 16.Dd5,Ce7.

Dacă negrul, evitând remiza, joacă 14...d6, atunci albul obține avantaj, de ex. 15.Cg5 (bine este și Ng5) 15...N:g5 („Bilguer"-ul recomandă 15...Ch6 urmat de Nf5) 16.N:g5,Dc7 17. Dd3,Nd7 18.g4,h6 19.Nf4.

12. Nc1-g5 ...

„Atacul la baionetă" 12.g4, recomandat de Schlechter, nu prezintă o primejdie deosebită pentru negru: 12... 0-0 (mai slab este 12...h6 13.h4,Rf8 14.h5 cu poziție de atac) 13.g5,Ne5 14. C:e5,de 15.T:e5,Cg6 16.Te1,Dd7 și albul poate intra chiar în poziție grea din cauza slăbirii flancului regelui.

Nici cu mutarea din text însă, albul nu obține niciun avantaj.

12. ... Nf6:g5

Slab este 12...Nf5? 13.Nb5+, Rf8 14.Tf4, ca și 12...0-0? 13

N:f6,gf 14.Dd2,Cg6 (dacă 14... f5, atunci 15.Th4,Cg6 16.Dh6!) 15.Tae1,f5? (o mutare slabă, dar și după 15...Nf5 16.T4e3, Ce5 17.Nb3 poziția albului este de preferat) 16.Dh6!,Df6 17. Te7! cu avantaj pentru alb; Spielmann-Duras, 1907.

13. Cf3:g5

13. ... 0-0

Interesant este aci 13...h6 14. Nb5+ (la 14.De2, hg 15.Tae1 urmează, conform analizei lui Zak publicată în revista „Șahul în U.R.S.S." pe 1936: 15...Ne6! 16.de,f6! cu avantaj pentru negru în legătură cu înaintarea d6-d5; rău este deasemeni 14. Dh5,0-0 15.Tae1,Cf5! și negrul obține avantaj) 14...c6 (părerile teoreticienilor asupra acestei mutări diferă. Unii, și între ei Euwe, consideră continuarea 14...Nd7 15.De2,Rf8! ca fiind mai tare; după cât se pare, părerea susținătorilor mutării 14.. Nd7 este mai justificată, deși albul obține în varianta citată, prin 16.Tae1, o poziție destul de bună) 15.C:f7! (dacă 15.dc, atunci după 15...0-0! negrul capătă un joc bun; sacrificiul 15. C:f7 a fost recomandat de Sozin și, după cât se pare, este favorabil albului) 15...R:f7 16. Df3+,Cf5 (dacă 16...Nf5 17.dc, bc 18.N:c6,Tc8 19.Tae1,C:c6, atunci 20.D:f5+,Rg8 21. f4, sau 20...Df6 21.Dd5+,Rf8 22.g3 cu atac puternic; mutările regelui sunt deasemeni nefavorabile, de ex. 16...Re8 17.dc, sau 16...Rg8 17.Tae1, sau însfârșit, 16...Rg6 17.T:e7) 17.dc,bc 18.N:c6,Tb8 19.g4,g6 20.Tae1 cu avantaj clar.

Mai slab este 13...Nf5 14. Df3,Dd7 (cea mai bună contrașansă constă în 14...0-0 15.T:e7, D:e7 16.D:f5,g6 17.Dh4,h6) 15. Nb5!,D:b5 16. Df5,f6 și acum mutarea 17.T:e7+! duce repede la victorie.

14. Cg5:h7! ...

Singura mutare prin care albul își poate înviora atacul.

In locul acceptării sacrificiu-

lui, a cărui analiză urmează, și care nu dă la un joc exact al albului decât remiză, negrul poate juca mai simplu 14...Nf5!. Acum albul este aproape forțat să aleagă continuarea de remiză 15.T:e7,D:e7 16.C:f8, deoarece varianta 15.Th4,Te8! 16.Dh5, Cg6 17.Cg5,Df6 este în favoarea negrului, deși albul poate juca și mai bine: 16.Cg5!,Cg6 17.Th5. Din cauza acestei posibilități atacul lui Möller și-a pierdut în ultimul timp foarte mult din popularitate.

14. ... Rg8:h7

După cum am mai amintit în comentariul precedent, 14...Nf5! constitue calea cea mai simplă pentru egalare. Negrul nu obține mai mult nici prin mutarea din text.

15. Dd1-h5+ Rh7-g8
16. Te4-h4 f7-f5!

Bogoliubov recomandă 16...f6, dar prin această mutare negrul dă adversarului posibilitatea de a obține avantaj. Iată câteva variante:

(vezi diagrama din col. II-a)

1) 17.Dh7+?,Rf7 18.Ne2,Tg8 (dar nu 18...Nf5? 19.Nh5+,

Cg6 20.Tg4!) 19.Tf4,f5 20.Tae1? Th8 21. Nh5+, Rf6 și negrul câștigă.

2) 17.Nd3? (rău este și 17. Te1,Nf5 18.T:e7,D:e7 19.D:f5, De1+ 20.Nf1,De5 cu avantaj pentru negru) 17...f5 18.g4 (dacă 18.Dh7+,Rf7 19.Th6,Tg8 20.Te1, atunci 20...Rf8 21.T1e6, N:e6 22.de,De8! 23.Th5,g6 cu avantaj pentru negru; la același rezultat duce varianta 18. Dh7+,Rf7 19. Ne2,Cg6 20.Nh5, Dg5 21.f4,Dh6) 18...Cg6 19.Th3, Cf4 20.Dh7+,Rf7 și negrul câștigă; dintr'o partidă prin corespondență.

3) 17.g4!,Te8 (la 17...f5 urmează 18.g5!) 18.Nd3!,Rf8 19. Dh8+,Cg8 20.Nh7,Rf7 și albul forțează remiza prin 21.Ng6+!, Rf8 22.Nh7 (analiza lui Zek).

(vezi diagrama din pag. 78)

În poziția din diagramă, care survine în varianta principală după a 16-a mutare a negrului

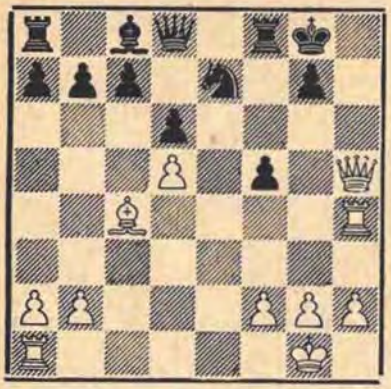

f7-f5, albul are de ales între diferite posibilităţi de atac, dar cu niciuna din ele nu poate obţine avantaj.

Să examinăm unele posibilităţi:

1) 17.Ne2?,Te8! (după 17... Cg6 18.Dh7+,Rf7 19.Th6,Cf4 continuarea 20.Nh5+,C:h5 21. Dg6+ dă albului remiză) 18.Te1 (nu dă remiză nici 18.Dh8+, Rf7 19.Nh5+,Cg6, nici 18. Dh7+,Rf8 19.Th6,Cg8! 20.Tg6, De7) 18...Rf8 (Zek demonstrează în analiza lui că şi 18...Nd7 19.Dh8+,Rf7 20.Nh5+,Cg6 21. Ng6+,R:g6 22.Dh7+,Rf7! 23. Dh5+, Rf6 este suficient pentru câştig) 19.Nb5,c6 (Zek susţine că negrul câştigă şi cu 19...Nd7 20.Te6,Cg8! 21.D:f5+,Df6) 20. Te6 (mai bine 20.dc,bc 21.N:c6) 20...N:e6! (dar nu 20...C:d5? 21. D:e8+! cu câştig, în timp ce 20...cb 21.Tf6+,gf 22.Dh6+ dă remiză) 21.de,Cg6 22.D:g6,Df6 cu poziţie câştigată (analiza lui Feilitsch).

2) 17.g3?,Nd7 (negrul are la dispoziţie şi alte mutări bune, de ex. 17... Te8 18.Te1,Cg6! 19. Te6, N:e6 20. de, d5! 21. D: g6,Df6 sau 17...De8 18.Dh7+, Rf7 19.Te1,Nd7 20.Ne2,Cg6 21. Nh5,D:e1+ 22.Rg2,De7!, dar mutarea din text este cea mai simplă) 18.Te1,Tf6 19.T:e7,D:e7 20.Dh8+,Rf7 21.D:a8,De1+ 22. Rg2,f4 cu poziţie câştigată.

3) 17.Te1,Cg6! (dacă 17...Te8 sau 17...Nd7, atunci decide 18. Te6!; deasemeni 17...De8 18 Dh7+,Rf7 19.Th6,Th8 20.D:h8, gh 21.Dh7+,Rf8 22.Nb5! dă albului şanse de câştig) 18.Th3 (sau 18.Dh7+,Rf7 19.Th6,Dg5 20.T:g6,D:g6 21.Te7+,Rf6 22. Dh4+, Dg5 şi negrul câştigă) 18... Tf6! (alte continuări nu sunt favorabile negrului, de ex. 18... Cf4 19. Dh7+, Rf7 20. The3! ameninţând 21. Te7+, sau 18... Df6 19. Te6!. N:e6 20. de. Tfd8 21. Dh7+, Rf8 22. Tg3, Ce7 23. Dh8+, Cg8 24. T:g7!, sau însfârşit, 18... f4 19. Te6!,— în toate cazurile cu avantaj pentru alb) 19. Dh7+, Rf7 20. Te6, Cf8 (într'o partidă pe care

am jucat-o prin corespondență în 1934, adversarul meu a jucat 20... c6 și după 21. The3, Nd7? 22.T:f6+, R:f6 23.Tg3, Ne8 24. Dh5 albul a obținut o poziție câștigată; negrul ar fi putut juca mai bine 21... cd 22. Te8, D:e8 23. T:e8, R:e8 24. D:g7. Te6 25. Nb5+, Rd3, dar și în acest caz albul capătă după 26.h4! un contra-joc suficient o poziție de remiză dă varianta 20... N:e6 21.de+,Te6 22. N:e6+, Re6 23. D:g6+, Df6 24. Te3+ urmat de 25. D:f6) 21. Dh5+, g6 22. Dh8, N:e6 23. de+, T:e6 24. N:e6+, R:e6 25. Dg7, f4; atacul albului s'a epuizat: negrul câștigă.

4) 17. Dh7+, Rf7 18. Th6!, Tg8 (la 18... Te8 sau 18... Nd7 este foarte tare 19.Ne2; acum la mutarea aceasta urmează simplu 19... Rf8 20. Nh5, g6 21. Te1, Nd7) 19. Te1 cu următoarele posibilități:

a) 19... Nd7? 20. Tee6!, N:e6 21. de+, Re8 (sau 21... Rf8 22. Tf6+, Re8 23. Dh5+, g6 24. Dh7) 22. Tg6! (la 22. Tf6 ar fi urmat 22... c6! 23. Dh5+, g6 24. Dh7,Da5!) 22... c6 23. T:g7, T:g7 24. D:g7 și albul câștigă (analiza lui Zek).

b) 19... Df8 20. Nb5 (mai slab este 20. Ne2, Re8 21. Nb5+, deoarece negrul răspunde nu 21... Nd7 22. The6!, ci 21... Rd8! 22. Tf6, gf 23. T.e7, c6! 24. dc, bc! 25. N:c6. D:e7 26. D:g8+, Rc7 cu câștig, datorită amenințării de mat la e1) 20... Th8 (insuficiente sunt apărările: 20... c6 21. dc, Th8 22. Nc4+, d5 23, N:d5+, C:d5 24. Dg6+, Rg8 25. T:h8+ urmat de 26. Te8 sau 20... a6 21. Tee6!, ab 22, Thf6+,Re8 23,T:f8. T:f8 24.Te1! cu avantaj) 21.D:h8, gh 22. Dh7+, Rf6 23. T:e7!, D:e7 24. D:h6+ și albul face remiză prin șah etern.

c) 19... Rf8 (o încercare de a juca la câștig propusă de Bogoliubov, care nu dă însă decât remiză) 20. Th3!, Nd7 (după 20... f4 21. Th4, Cf5 22. T:f4, Dg5, albul câștigă în felul următor, conform analizei lui Zak: 23. Te8+, R:e8 24. D:g8+, Rd7 25. Df7+, Ce7 26. Te4) 21. The3, Cc8 22. Nd3, g6 (Sozin

dă și o altă variantă. 22... Cb6 23. N:f5. C:d5 24.N:d7!, D:d7 25. Tf3+ cu câștig, iar Zek adaugă o a treia variantă: 22... Df5 23. N:f5 D:f5 24. Te8+, N:e8 25. D:f5+, Nf7 26. Dg5!, g6 27. Te3 cu câștig) 23.h4!, Tg7 24. Dh8+, Tg8 și albul face remiză prin repetarea mutărilor: 25. Dh7, Tg7 26. Dh8+ etc.

In poziția finală, Sozin a încercat să demonstreze posibilitatea câștigului prin 25. Dh6+, Rf7 26. Te6, N:e6? 27. de+, Re8 28. Dh7, Tf8 29. D:g6+, Re7, 30. h5, dar negrul joacă mai tare 26... Df8! și obține avantaj.

5) 17. Th3 (Keres) 17... f4! 18.g4 (albul poate face și imediat remiza: 18. Dh7!+, Rf7 19. Dh5+!, Rg8!, dar nu poate juca 19. Tf3 din cauza 19... Th8! 20. T:f4+, Nf5 21. T:f5+, C:f5 22. D:f5+, Df6 cu avantaj pentru negru; rău este și 18. Nd3 din cauza 18... Nf5) 18... fg! 19. Dh7+, Rf7 20. Dh5+ (nu merge 20. T:g3, Cf5 21. Ne2, deoarece negrul nu răspunde 21... C:g3 22. fg, ci 21... Df6 22. Nh5+, Re7 cu fuga regelui la d8; după 20... Dh5+, regele negru trebue să meargă din nou la g8, deoarece și 20... Cg6 21. T:g3, Df6 22. Nd3 și 20... g6 21. Dh7+,Re8 22.T:g3 dau albului un atac decisiv) Rg8 21.Dh7+, Rf7 și remiză prin șah etern (Keres).

Dacă după 17.Th3 negrul nu joacă 17...f4!, ci 17...Nd7, 17... Te8, sau 17...De8, atunci el pierde, după cum demonstrează următotret analiză:

a) 17...Nd7 18.Te1,Tf6 19. Dh7+,Rf7 (dacă 19...Rf8, câștigă 20.Tg3,g6 21.h4,f4 22.Tg5, Nf5 23.h5,Cg8 24.hg) 20.Tg3, Cg6 21.Te6!,N:e6 22.de+,Rf8 23.e7+ și câștigă (Keres-Kunerth, corespondență 1936).

b) 17...Te8 18.Dh7+,Rf7 (sau 18...Rf8 19.Tg3,g6 20.Te1!,Cg8 21. T:g6!) 19.Ne2!, Tg8 20.Te1 Rf8 21.Nh5,Nd7 (dacă 21...C:d5, atunci 22. Dg6; dacă însă 21... f4, atunci 22.Th4) 22. The3, c6 23.g4! cu avantaj decisiv, de ex. 23...fg 24.Te6,N:e6 25.T:e6,g6 26.Tf6+,Re8 27.N:g4,Rf8 28.T: f8+ urmat de 29. Ne6.

c) 17...De8 18.Dh7+,Rf7 19.

Ne2,Rf6 20.Dh4+,Rf7 21.Nh5+,g6 22.Te1,gh 23.D:h5+,Cg6 24.T:e8,T:e8 25.f4,Tg8 26.Tc3 și câștigă.

Cu aceasta încheiem studiul atacului Möller și al partidei italiene. Remarcăm încă odată că în ultimul timp atacul lui Möller și-a pierdut popularitatea. Lucrul acesta este ușor de înțeles, deoarece înainte de a ajunge în poziția dela mutarea 16-a, negrul are de numeroase ori ocazia de a juca mai bine și de a obține egalarea cu mult mai ușor decât în varianta principală a atacului Möller.

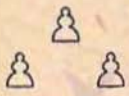

GAMBITUL EVANS

După mutările cu care se începe partida italiană:

1.	e2-e4	e7-e5
2.	Cg1-f3	Cb8-c6
3.	Nf1-c4	Nf8-c5

albul, dacă vrea să forțeze înaintarea d2-d4, poate oferi un interesant sacrificiu de pion.

4. b2-b4 ...

Posibilitatea acestui sacrificiu a fost descoperită acum circa o sută de ani de către șahistul englez Evans, deaceia întreaga deschidere se numește gambitul lui Evans.

Ideia sacrificiului constă în câștigarea unui tempo pentru realizarea mutărilor c2-c3 și d2-d4, cu care ne-am întâlnit în studiul partidei italiene. Pentru pionul sacrificat albul capătă avantaj de spațiu și de desvoltare.

Acest gambit a fost deosebit de popular în secolul trecut, — la fel ca Gambitul Damei în vremurile de azi — și cu ajutorul lui albul a obținut succese frumoase, deoarece tehnica apărării în timpurile acelea se afla încă la un nivel foarte scăzut.

Noile sisteme de apărare găsite în ultimul timp au făcut ca acest gambit să nu mai fie primejdios. Deaceea el dispa-

re treptat din practica turneelor. Aceasta însă nu trebue să ducă la concluzia că s'ar fi găsit o răsturnare clară a gambitului Evans; pur și simplu el dă negrului, la o apărare corectă, o egalitate ușor de obținut.

I.

4. ... Nc5:b4

Negrul poate să nu ia acest pion și să joace 4...Nb6; în acest caz se ajunge la gambitul Evans refuzat, pe care-l vom examina în subdiviziunea II.

Se poate juca și 4...C:b4, care după 5.c3,Cc6 duce la aceeași poziție care rezultă și după 4...N:b4 5.c3. Nc5. Dar după 4...C:b4 albul n'are voie să joace 5.C:e5, din cauza 5... Df6 6.0-0,D:e5 7.c3,Cc6 8.d4, C:d4! etc.

5. c2-c3 ...

Tartakower recomandă 5.0-0, d6 6.d4, pentru a răspunde la 6...ed cu 7.c3!, iar dacă 6...Nd7, atunci 7.Nb2. După 5.0-0, însă, negrul joacă mai tare 5...Cf6! și dacă acum, după Tartakower, 6.d4,ed 7.c3, atunci 7...dc 8.e5, d5! cu avantaj pentru negru; Pinkus-Marshall, 1926.

A.

5. ... Nb4-c5

Mai bine este 5...Na5!, mutare pe care o vom examina în rubrica **B.**

Mutarea din text a fost utilizată la mijlocul secolului trecut. Mai târziu s'a găsit că atunci când nebunul stă la a5, negrul are posibilitatea de a alége între cele mai bune sisteme de apărare.

Alte mutări nu merită o atenție deosebită, de ex. 5...f5? 6.cb,fe 7.b5,Ca5 și atât 8.N:g8, cât și 8. C:e5 dau albului un avantaj clar; sau 5...Ne7 6.d4, Ca5 și acum nu 7.C:e5,C:c4 8. C:c4,d5 cu joc aproximativ egal, ci simplu 7.Nd3 cu atac pentru pionul sacrificat.

(vezi diagrama din pag. 84)

6. d2-d4 ...

Mai slab este 6.0-0, la care negrul răspunde nu 6...Cf6 7. d4,ed 8. cd urmat de 9.e5 cu avantaj pentru alb, ci 6...d6! 7. d4,Nb6, trecând în sistemul de apărare recomandat de Lasker

(pe care-l vom examina mai târziu).

După mutarea din text negrul este forțat să schimbe la d4.

6. ...	**e5:d4**
7. 0-0	**...**

Se poate juca și 7.cd,Nb4+ 8.Nd2 sau 8.Rf1 și pentru pionul sacrificat albul capătă un atac puternic. Continuarea aceasta arată că mutarea aleasă de negru, 5...Nc5, nu este pe deplin bună.

7. ...	**d7-d6**

Nici alte mutări nu sunt mai bune, de ex. 7...d3 (sau 7... dc 8. N:f7+,R:f7 9.Dd5+ apoi 10. D:c5 și D:c3 cu avantaj pentru alb; mutări bune sunt și 8.C:c3 sau 8.Db3) 8.Cg5,Ch6 9.C:f7, C:f7 10.N:f7+,R:f7 11.Dh5+,g6 12.D:c5,d6 13.Dd5+,Ne6 14.D:d3,Te8 15.f4,Rg8 16.Nb2,d5 17. c4 cu avantaj pentru alb.

8. c3:d4	**Nc5-b6**

Cu aceasta am ajuns la poziția „normală" a gambitului Evans acceptat; ea a fost întâlnită în secolul trecut aproape în fiecare partidă jucată cu această deschidere.

In această poziție sunt de considerat două sisteme diferite de conducere a atacului și anume: închiderea centrului (9.d5) cu speranța de a folosi diagonala mare a1-h8, sau atacul de figuri păstrând centrul mobil (9.Cc3).

Primul dintre aceste sisteme a fost preferat de către Andersen, al doilea de către Morphy și mai târziu de Cigorin. Mutarea 9.Cc3 este mai elastică și dă albului șanse mai bune decât mutarea primitivă 9.d5.

I.

9. d4-d5 ...

Continuarea 9.Cc3 o vom examina în rubrica 2.

Albul poate juca și 9.Nb2, la care cel mai simplu este 9... Cge7 (mai rău este 9...Ng4 10. d5,Ce5 11. Nb5+,Rf8 12. Cbd2, sau 9...Cf6 10.d5, sau 9...f6? 10. e5) 10.Cg5 (mai bine 10. d5,Ca5 care duce la varianta principală după a 10-a mutare a negrului) 10...d5 11.ed,Ca5 12.d6,C:c4 13. de,Dd5 14.Cc3,D:g5! (Tartakower în cartea sa „Die Hypermoderne Schachpartie" examinează numai 14...C:b2 15.C:d5, C:d1 16.T:d1,c6 17.C:b6,ab 18. d5! considerând că 14...D:g5 dă avantaj albului) 15.Da4+,c6 16. D:c4,Nh3 și negrul câștigă calitatea fără un risc deosebit.

9. ... Cc6-a5!

Cea mai bună. O altă posibilitate este 9...Cce7 (sau 9... Ce5? 10.C:e5,de 11.Na3, sau 9... Df6? 10. dc,D:a1 11. Db3,Df6 12.e5,de 13.Te1,bc 14.Ng5, — în ambele cazuri cu avantaj pentru alb) 10.e5! și duce la avantaj pentru alb, de ex.:

1) 10...Cg6 11.e6!,fe 12.de, C8d7 13.Cg5,0-0 14.Cc3 etc.

2) 10...Cg4 11.Da4+, Nd7 12.Db3,Cg6 13.Cc3,C:e5 14.C: e5,de 15.d6,cd 16.N:f7+ etc.

10. Nc1-b2 ...

Aci 10.e5 nu mai este atât de tare. Negrul poate continua, de exemplu, cu 10...C:c4 11.Da4+, Nd7 12.D:c4,Ce7 13.e6,fe 14.de, Nc6 15.Cg5,0-0 16.De2,Cg6 17. Dh5,h6 cu poziție mai bună.

10. ... Cg8-e7

Suficient pentru egalare este 10...Cf6 11.Nd3,0-0 12.Cc3,c6 13.Ce2,Ng4 14.Dd2,Tc8 15.Dg5, N:f3 urmat de cd (analiza lui Gottschall) în timp ce continuarea 10...f6 11.Nd3,Cge7 12. Cc3,c5 (sau 12...0-0 13.Ce2 urmat de Cd4 sau Cf4 cu avantaj) 13.e5!,de 14.C:e5 dă avantaj albului.

Mutarea din text constitue cea mai tare continuare.

11. Nc4-d3 ...

Nu 11.N:g7?,Tg8 12.Nf6,C:c4 13. Da4+, Dd7 14. D:c4,T:g2+! și negrul capătă avantaj, de ex. 15.Rh1,Dh3 16.Cbd2,Ng4 17. Db3,0-0-0 (Andersen).

11. ... 0-0

12. Cb1-c3 Ce7-g6

Zukertort a arătat că 12...c5 13.e5! dă albului avantaj, de ex. 13...de (sau 13...Cg6 14.ed,D:d6 15.Cg5,Df4 16.Dh5,h6 17.C:f7) 14.C:e5,Cg6 15.Dh5,Dd6 16.Ta e1,Nc7 17. Ce4 cu atac decisiv.

13. Cc3-e2 c7-c5

Fatală ar fi fost slăbirea punctului e6 prin 13...f6, de ex.: 14. Cfd4,Tf7 15. Rh1, c5 16.Ce6, De8 17. f4; Zukertort-Schulten.

14. Dd1-d2 f7-f6

O mutare bună care întărește punctul e5 și previne amenințarea sacrificiului posibil N:g7 după Ce2-g3.

(vezi diagrama din col. II)

Pentru alb este foarte greu să continue atacul, în timp ce negrul amenință să-și realizeze superioritatea de pioni de pe flancul damei. Deaceea poziția

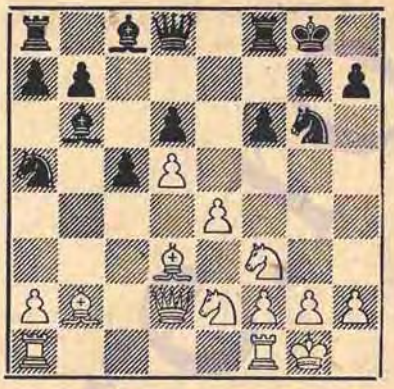

din diagramă este avantajoasă negrului, cum arată următoarele continuări:

1) 15.Tac1,Ce5 16.Rh1,C:d3 17.D:d3,De8 18.Ch4,Nd8 19.Cf5, N:f5 20.ef,b5 cu avantaj.

2) 15.Rh1,Nc7 16.Tac1,Tb8 17.Cg3,b5 18.Cf5,c4 19.Ne2 (rău este și 19.Nb1,b4 20.Nd4,Na6! 21.Tg1,c3) 19...Te8! (în partida Heinrichsen-Așarin, Riga 1893, negrul a jucat 19...b4 20.N:c4, C:c4 21. T:c4,Na6 22. T:c7 D:c7 23.Tc1,Dd7 24.C3d4,Ce5 25.Ce6, Cc4 26.Df4,Tfc8 27.N:f6! și albul a căpătat avantaj; negrul nu se salvează nici cu 24...Ce7 25.C:g7!,R:g7 26.Tc7!, nici cu 24... Tfc8 25. Ce6,T:c1+ 26. D:c1,Tc8 27.Dh6!) 20.Dc2,Cf4 și negrul are o poziție ceva mai bună (analiza lui Sokolski).

Din aceste exemple reese că 9.d5 cu închiderea centrului nu

este bună pentru alb, care are însă în 9.Cc3! o continuare bogată în șanse.

2.

(1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nc4 Nc5 4.b4 N:b4 5.c3 Nc5 6.d4 ed 7.0-0 d6 8.cd Nb6)

9. Cb1-c3! ...

Mutarea aceasta este fără îndoială mai elastică decât 9.d5 și dă șanse mai bune pentru desfășurarea atacului decât celelalte continuări.

9. ... Cc6-a5

Înainte se juca adeseori și 9...Ng4 cu intenția de a retrage după 10.Da4 nebunul la d7 (10...Nd7), dar albul nu joacă 10.Da4, ci 10. Nb5! și capătă șanse mai bune, de ex. 10...Nd7 (sau 10...N:f3 11.gf și acum atât 11...Rf8 12.Ne3,Cce7 13.Rh1, cât și 11...Df6 12.Ne3,0-0-0 13. Cd5 dau albului un joc mai bun) 11.e5!,Ce7 (dacă 11...de albul capătă avantaj prin 12.d5,Cb8 13.C:e5,N:b5 14.C:b5,Nc5 15. Te1) 12. Ng5,de (12... h6 13. e6!) 13.Cd5,Dc8 14.N:e7,C:e7 15.C:e7,R:e7 16.Tfe1 cu joc mai bun.

10. Nc1-g5 ...

De considerat este și retragerea 10.Nd3, de ex. 10...Cge7 11.Cd5,0-0 12.C:b6,ab 13.d5, Cg6 14.Dc2,c5 15.Tab1,Ng4 16. Ne2,Te8 și acum prin 17.h3 albul ar fi putut să capete un joc bun în partida Bird-Cigorin, Londra 1899.

10. ... f7-f6

Continuarea 10...Ce7 este mai primejdioasă pentru negru din cauza posibilității sacrificiului 11.N:f7+,R:f7 12.Cd5, de ex. 12...Cc6 (dacă 12...Te8 albul obține cel puțin șah etern: 13. N:e7,T:e7 14.Cg5+,Rg8 15.Dh5, h6 16.Dg6) 13.N:e7,C:e7 14. Cg5+,Rg6 (sau 14...Re8 15. Dh5+,Cg6 16.C:h7) 15.Cf4+!, Rf6 16.e5+,de 17.de+,R:g5 18. Dh5+,R:f4 19.g3+,Re4 20.Tfe 1+, Rd4 și acum ar fi câștigat

fără greutate 21.Tac1!; Cigorin-Gunsberg, match 1890.

11. Ng5-f4 ...

Maroczy recomandă 11.Ne3, Ce7 (după 11...C:c4 12.Da4+ atacul se desfășoară aproape la fel ca în text, după mutarea 11. Nf4) 12.h3,Nd7 13.Nb3,C:b3 14. D:b3,Dc8 15.a4,Ne6 16.Da3,a5 17.Tfc1,0-0 18.Cb5 cu avantaj pentru alb.

11. ... Ca5:c4

La 11...Ce7 12.h3!,c6 (sau 12...C:c4 13.Da4+,c6 14.D:c4, d5 15.ed,C:d5 16.Tfe1+,Rf7 17. Ce4 cu avantaj pentru alb) 13. Nb3,Cg6 14.Ng3,De7 15.Tfe1, C:b3 16.D:b3,Ne6 albul ar fi putut obține avantaj prin 17.Cd5!, Dd8 18.Da3,0-0 19.Ce3; Așarin-Cigorin, match 1892.

12. Dd1-a4+ Dd8-d7

Nu este mai bine nici 12... Rf7 13.D:c4+,Ne6 14.d5,Nd7 15.Ce2,De8 16.a4,Ce7 17.Ne3 cu avantaj pentru alb; Cigorin-Pollok, New-York 1899.

13. Da4:c4 Dd7-f7

14. Cc3-d5 ...

(vezi diagrama în col. II)

Cu tot pionul în minus, jocul albului este preferabil datorită

desvoltării mai bune, a centrului de pioni puternic și atacului pe flancul damei.

Iată câteva continuări posibile:

1) 14...g5 15.Ng3,Ne6 (ceva mai bine, dar de asemeni în favoarea albului este 15... h5 16. C:b6, ab 17. D:f7+, R:f7 18. Tfc1, c6 19. N:d6) 16. Da4+, Nd7 (sau 16... Dd7 17. C:b6, cb 18. D:d7+, R:d7 19. d5,Nf7 20. Cd4 cu avantaj) 17. Da3, Tac8 18. Tfe1 și albul are un joc mai bun; Cigorin-Steinitz, Londra 1883).

2) 14... Ne6 15. Da4+, Nd7 16. Dc2! (și aci este bine 16. Da3 dar mutarea din text este și mai bună) 16... Tc8 17. a4, Na5 18. Tfb1 cu avantaj pentru alb; Cigorin-Dorrer, 1884.

B.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4.b4 N:b4 5.c3)

5... Nb4-a5

In comparație cu 5... Nc5, mutarea aceasta lasă negrului o mai mare alegere a sistemului de apărare, deoarece după 6.d4 el nu este silit să ia la d4.

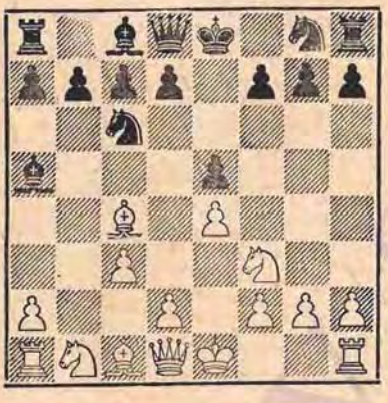

1.

6. 0-0 ...

Mai tare este direct 6.d4, pe care o vom examina în rubrica 2.

6... d7-d6

O altă mutare de considerat este 6... Cf6 (dacă 6... Df6 7.d4, Cge7 8. Ng5, Dd6 9. d5, Cd8 10. Da4, Nb6 11. Ca3 albul capătă un avantaj clar, ca într'o partidă a matchului Cigorin-Steinitz, 1889) cu continuarea posibilă: 7.d4. 0-0! (slab este 7... ed din cauza 8. Na3!, d6 9. e5. dar nu 8.e5, d5! și negrul capătă un joc bun) 8. de (numai la egalitate duce 8. C:e5, acum sau la mutarea precedentă, de ex. 8... C:e4 9. Na3, d6 10. C:c6, bc 11. Da4, N:c3) 8... C:e4 9. Nd5 (nimic nu dă încercarea 9. Na3, d6 10. Dc2, Cc5) 9... Cc5 (complet greșit este 9... C:c3 10. C:c3,N:c3 din cauza 11. Cg5!, în timp ce 9... N:c3 10. N:e4, N:a1 11. N:h7+, R:h7 12. Cg5+, Rg6 13. Dd3+, f5 14. ef+, Rf6 15. Ch7+, Rf7! 16. Cg5+ dă, pe baza analizei lui Cigorin, remiză prin șah etern) 10. Cg5 și acum negrul poate alege una din următoarele apărări:

1) 10... Ce6 11. Dh5, C:g5 12. N:g5, De8 13. Nf6, Ce7 14. Cd2 cu avantaj.

2) 10... C:e5! 11.f4, c6! 12.fe, cd 13. D:d5 (atacul 13.Dh5, h6 14. C:f7, De8 dă negrului avantaj) 13... Nb6 14. Rh1, De7 15. Ca3, h6 16. Cf3, De4 cu avantaj.

3) 10... De7 11. Dc2 (după 11. Dh5, h6 12. Cf3, d6 negrul obține deasemeni, după Alapin, un joc mai bun) 11... g6 12. f4, Nb6 13. Rh1, d6 14. f5, C:e5 15. Df2 (nimic nu dă 15. fg, hg 16. C:f7, Ne6 sau 16.N:f7+, Rg7; chiar și după 15. f6, Dd8 16. Dd2, Cg4! negrul capătă în cele din urmă avantaj) 15... Df6 16. Dh4, h5 17. Cd2, N:f5 18. Cde4, C:e4 19. N:e4, Cg4 20. N:f5, Ce3 21. N:e3, N:e3 cu avantaj pentru negru (analiza lui Alapin).

7. d2-d4 ...

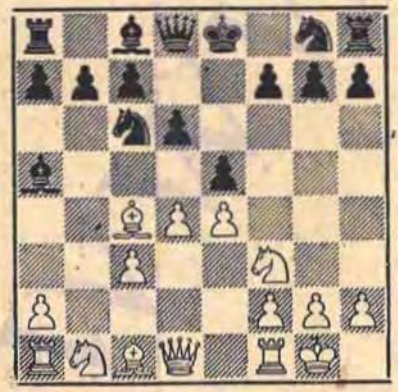

7. ... Na5-b6

Mutarea cea mai tare, care asigură negrului un joc mai bun. În afara continuării 7... ed 8. cd, Nb6 care duce la o poziție pe care am analizat-o în A., negrul mai poate alege una dintre variantele următoare:

1) 7... Ng4 8. Da4! (mai slab este 8. Db3, N:f3! sau 8. Nb5, ed 9. cd, Nd7) 8... N:f3 (acum 8... ed 9. cd. Nd7 este slab din cauza 10. d5) 9. gf, ed 10. cd, a6 11. Nd5, Ce7 12. N:c6+, C:c6 13. d5, b5 14. Da3, Cd4 15. D:a5, Df6 16. Da3 cu avantaj pentru alb; Cigorin - Steinitz, match 1891.

2) 7... Nd7 8.Db3 (mai bine direct 8. de, de 9. Cbd2!, Df6 10. Nd5, Cge7 11. Db3, 0-0 12. Cc4 cu joc tăios, dar aproximativ egal) 8... De7 9. de (la 9. Na3 urmează 9... Ch6) 9... de 10. Td1, 0-0-0! (dacă 10... Td8, atunci continuarea lui Cigorin 11. Td5!, Nb6 12.Nb5 dă albului egalitate) 11. Cbd2 (dacă 11. N:f7, atunci 11... Nb6 12. Nd5, Cf6 cu șanse mai bune pentru negru) 11... Ch6 12. Na3, Df6 13. Nd5 și albul are șanse bune la o egalare rapidă.

8. d4:e5 ...

După 8. a4, ed 9. cd. Ng4 ne-

grul capătă un joc bun datorită presiunii asupra centrului alb.

8... d6 : e5
9. Dd1-b3 ...

Ideia apărării lui Lasker 7... Nb6! constă în aceea că după 9. D:d8+, C:d8 10. C:e5 albul își recâștigă într'adevăr pionul dar este silit să schimbe damele și intră într'o poziție mai slabă din cauza slăbiciunilor de pioni pe flancul damei, de ex. 10... Ne6 11. Cbd2, Cge7 12. Na3, f6! 13. Cd3, Cg6 14. Tab1, Rf7 15. Nd5, The8 16. c4, c6 cu avantaj pentru negru; Cigorin-Pillsbury, Londra 1899.

Complet incorect este sacrificiul 9.N:f7+, R:f7 10. C:e5+, Re8 11. Dh5+, g6, 12. C:g6, Cf6 etc.

Albul poate juca deasemeni 9. Cbd2, dar și atunci după 9... Df6 10. Nd5, Cge7 negrul are un joc mai bun.

9... Dd8-f6

Se poate juca și recomandația lui Alapin, 9... De7.

10. Ncl-g5 Df6-g6
11. Nc4-d5 Cg8-e7
12. Ng5:e7 Re8:e7
13. Nd5:c6 Dg6:c6
14. Cf3 : e5 Dc6-e6

Negrul stă ceva mai bine datorită perechii de nebuni și a scheletului de pioni compact. El dispune, de ex. după 15.Da3+, Dd6! 16. D:d6+ cd 17. Cc4,Ne5 de șanse mai bune în final.

Deaceea pentru alb este mai bine să evite schimbul damelor și să joace 15. Cc4 cu șanse reale de a egala jocul.

2.

(1.e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. b4 N:b4 5. c3 Na5)

6. d2-d4! ...

Numai această înaintare imediată în centru justifică sacrificiul b2-b4 și dă albului un atac suficient pentru pionul sacrificat. Mutarea din text a fost recomandată încă de către

Staunton, iar mai târziu de către Andersen, dar numai în ultimii ani au fost găsite întăriri ale atacului care dau înaintării d2-d4 o viabilitate deplină.

a.

6... e5:d4

Cealaltă continuare posibilă 6...d6, recomandată de Alapin și asemănătoare sistemului de apărare al lui Lasker o vom examina în rubrica **b.**

Interesantă este apărarea recomandată de Leonhardt 6...b5, cu intenția de a continua după 7. N:b5 cu 7... C:d4 8. C:d4,ed 9. D:d4, Cf6 cu joc mai bun. Direct 6... C:d4 ar fi greșit din cauza 7. C:e5, Ce6 8. C:f7!, de ex. 8... Df6 9. N:e6! urmat de 10. C:h8.

După 6...b5 albul joacă însă, după Maroczy, mai tare 7. Nd5, ed 8. Db3, Df6 9. e5! și obține o poziție tăioasă cu un atac bun, de ex. 9... Dg6 10. Cg5, Ch6 11. e6.

Slab este 6...Nb6 7.de,h6 (Tartakower, consideră posibile și 7...d6 sau 7...Cge7) 8.Dd5, De7 9. Na3, De6 10. Dd3!, C:e5 11. C:e5, D:e5 12. f4 cu avantaj pentru alb; Tartakower-Chajes, 1923.

7. 0-0 ...

7... d4:c3

Acest așa numit gambit Evans „compromis" este foarte periculos pentru negru, deoarece albul capătă un atac puternic.

O mutare mai bună este 7... Cge7! pentru a para atacul 8. Cg5 prin 8...d5! 9. ed, Ce5 10. D:d4,f6; posibilă este și continuarea 8.cd,d5 9. ed, C:d5 10. Na3,Ne6 11. Nb5,Nb4 cu joc

aproximativ egal, dar albul poate continua și altfel, de ex. 10. Db3 etc.

Nu este de recomandat 7...d3 din cauza 8. Db3, Df6 9.e5, Dg6 10. Te1, Cge7 11. Na3 cu atac puternic pentru alb.

Variante interesante pot surveni după 7...d6, de ex. 8. Db3 (după 8.cd,Nb6 sau 7... Nb6 8. cd, d6 se ajunge la poziția „normală" pe care o cunoaștem deja) 8... Df6 (deasemeni 8... De7 9. cd,Nb6 10. Nb2!, Ca5 11. Dc2, C:c4 12. D:c4, Ng4 13. Cbd2 dă albului o poziție mai bună) 9. e5!, de 10. Te1, Nb6 (și după 10... Ch6 11. Ng5, Df5 12. Da3!, f6 13. N:h6, gh 14. Nd5!, sau 10... Nd7 11. Ng5, Df5 12. D:b7, Tb8 13. T:e5+! albul are joc mai bun) 11. Ng5, Df5 12. C:e5, C:e5 13. f4 cu joc mai bun pentru alb; Morphy-Kipping.

Insfârșit trebue examinată mutarea 7...b5, care însă se arată îndoelnică pentru negru: după 8. N:b5, dc 9. N:c6, dc 10. Da4, Nb6 11. D:c6, Nd7 12. D:c3, Df6 13. e5, Dg6 Fine consideră poziția egală (Tartakower-P. Johner, 1914), dar după 14. e6! albul are un avantaj pozițional clar; aceeași mutare este foarte tare după 13... Dc6.

8. Dd1-b3 Dd8-f6

Mai slab este 8... De7 9. C:c3, N:c3 10. D:c3, Cf6 11. Na3, d6 12. e5! etc.

9. e4-e5 ...

Incercarea 9. Ng5, Dg6 10. C:c3, N:c3 11. D:c3, d6 12. Nd5, Cge7 13. N:e7, C:e7 14. D:c7, C:d5 urmat de 0-0 este favorabilă negrului; Yanovsky-Lasker, 1901

9... Df6-g6

10. Cb1:c3 Cg8-e7

Dacă 10...N:c3, atunci 11. D:c3, Cge7 și acum atât 12. Cg5, 0-0 13. Nd3, cât și 12. Te1, 0-0 13. Nd3 dau albului avantaj.

La acelaș rezultat se ajunge și după 10... b5 11. C:b5, Tab8 12. De3, Cge7 13. De2, Dh5 14. Na3; Kolisch-Andersen, 1861.

11. Nc1-a3! ...

Mutarea aceasta tare, jucată pentru prima oară într'o partidă Paulsen-Zukertort, 1877, dă albului avantaj în toate variantele.

Mai slab este 11. Cg5, 0-0 12. f4, Nb6+ 13. Rh1, Cd4 14. Dd1, d6 (arătată de Sokolski) sau

11. Td1, 0-0 12. Na3, a6 13. Nd3, De6 14. Cd5, Te8 15. Cg5, D:e5 16. N:h7+, Rf8 17. f4 (Porter) sau 11. Ce2, b5! 12. Nd3!, De6 13. Db2, Cg6 14. Cf4, C:f4 15. N:f4, a6! 16. Tac1, Nb7 (Andersen); în toate aceste variante, cu excepția analizei lui Porter, negrul reușește să scape de primejdie cu sacrificii minime.

În această poziție albului îi lipsesc doi pioni, dar în schimb are o poziție de atac atât de tare, încât apărarea negrului este extrem de grea.

Iată câteva exemple:

1) 11... 0-0 12. Tad1, Te8 13. Nd3, Dh5 14.Ce4, C:e5 15.C:e5, D:e5 16. Nb2 cu poziție câștigată; Lasker-Marshall.

2) 11... b5 12. C:b5, Tb8 13. Da4 (o continuare bună este și 13.N:e7, R:e7! 14.Da3+, sau 14. De3) 13... a6 14. Cd6+!, cd 15. ed, Cf5 16. Tae1+!, N:e1 17. T:e1+, Rf8 (sau 17... Rd8 18. Ce5) 18. D:c6 cu poziție câștigată; dintr'o partidă jucată de Blackburne „a l'aveugle" în 1875.

3) 11...N:c3 12. D:c3, 0-0 (la 12... b6 este tare 13. Tfe1, Nb7 14. Tac1) 13. Tad1!, Te8 14. Tfe1, Tab8 15. Nd3, f5 (forțat, deoarece la 15... Dh6 urmează 17. Nc1, Dh5 18. Te4) 16. ef, D:f6 17. Db3+, Rh8 (sau 17... d5 18. D:d5+!) 18. Nb2 și albul are o poziție câștigată; dintr'o partidă prin corespondență jucată în 1908.

b.

(1.e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. b4 N:b4 5. c3 Na5 6. d4)

6... d7-d6

Cu mutarea aceasta negrul caută să treacă în apărarea lui Lasker, care survine după 6. 0-0, d6 7. d4, Nb6!, dar aci el nu mai atinge rezultatul dorit. Albul capătă în orice caz un atac bun.

(vezi diagrama din pag. 95)

7. Dd1-b3 ...

De considerat este mutarea 7. Ng5 cu următoarele continuări:

1) 7... Dd7 (după 7... Cge7 8. N:e7 negrul este silit să joace 8... R:e7, deoarece 8... D:e7 duce la pierderea unei figuri din cauza 9. d5 urmat de 10. Da4+ ; dacă însă 7... f6, atunci 8. Db3) 8. 0-0, h6 9. Nh4, Cge7 10. d5. Cb8 11. N:e7, R:e7 cu avantaj pentru alb (Romanovski).

2) 7... Cf6 8. Da4 (mai slab este 8. N:f6, gf! 9. Da4, a6 10. d5, b5 11. N:b5, ab 12. D:b5, Dd7; indicat de Sokolski) 8... ed 9. N:f6!, gf (sau 9... D:f6? 10. Nd5) 10. C:d4, Nb6 11.C:c6, bc 12. D:c6+, Nd7! 13. Dd5 cu avantaj (Sokolski).

Cu toate acestea, variantele de mai sus nu sunt pe deplin convingătoare. Astfel, de ex., după 7. Ng5, f6 8. Db3, fg 9. N:g8, Df6 nu se vede o continuare efectivă a atacului pentru alb.

Nu este bun pentru alb 7. de, de 8. D:d8+, C:d8 9. C:e5, Ne6 și negrul are un final favorabil, asemănător cu acela care survine în apărarea Lasker.

Nimic nu dă încercarea 7. Da4, ed 8. C:d4, Cge7 9. Ng5, Dd7! 10. N:e7 (sau 10. Nb5, a6! 11. N:c6, C:c6 12. C:c6, Nb6!) 10... C:d4 11. D:a5, Cc6 12. Dg5, D:e7 13. D:g7, D:e4+ 14. Ne2, De5 cu avantaj pentru negru (Maroczy).

7... **Dd8-d7**

Desigur, nu 7... De7 (sau 7... Df6) 8. d5, Cd4 și acum albul obține avantaj în cel mai simplu mod: 9.Da4+, Nd7 10.D:a5, b6 11. Da6; partida prin corespondență Evgheniev-Ratnikov.

Mai slab este deasemeni 7. ed 8. N:f7+, Re7 9. e5, de 10 0-0, Ng4 11. Na3+, Nb4 12. cb, b5 13. D:f3 și albul are un avantaj clar; Alexander-Yates, 1932.

(vezi diagrama din pag. 96)

8. d4:e5 ...

Cea mai tare continuare a atacului.

Tartakower a recomandat la timpul său 8. a4, dar la aceasta

urmează 8... Nb6! (egalitate dă și 8... Cf6 9. 0-0, 0-0 10. de, C:e5 11. C:e5, de 12. Na3, Td8 13. Cd2, De8; Landau-Takacs, 1930 9. a5, C:a5 10. T:a5, N:a5 11. de, Ch6! 12. e6 (slab 12. N:h6, gh 13. 0-0, Tg8 sau 13. ed, 0-0 cu avantaj pentru negru, dar mai bine este 12. 0-0, la care negrul poate răspunde 12... Cg4) 12... fe 13. Cg5, c6 și negrul are un avantaj clar, deoarece continuările 14. N:e6, De7 sau 14. C:e6, b5 sunt în favoarea negrului; dintr'o partidă prin corespondență jucată în 1932. Astfel, sacrificiul lui Tartakower 10. T:a5 nu este pe deplin corect.

Prea pasiv este și 8. 0-0, la care negrul poate răspunde 8... Nb6 9. Nb5, a6 10. N:c6, D:c6 11. de, Ne6 12. Dc2, 0-0-0 cu poziție mai bună.

8... d6:e5

O altă cale, poate mai sigură, de a evita complicațiile este 8... Nb6!, deoarece 9. Nb5, a6 10. Na4, De6! sau 9. ed, Ca5 10. Db4, C:c4 11. D:c4, D:d6 dau negrului un joc comod; albul joacă însă 9. 0-0 și capătă după 9... de! aproximativ aceeași poziție ca în varianta principală (la pierdere pentru negru duce 9... C:e5? 10. C:e5, de 11. Td1, De7 12. N:f7+).

Mai slab este 8...C:e5 9. C:e5, de 10. N:f7+, D:f7 11. Da4+ etc.

9. 0-0 Na5-b6

10. Tf1-d1 ...

În cartea „Deschiderea modernă", Sokolski recomandă romanticul sacrificiu al damei 10. Na3, Ca5 11. C:e5, C:b3 12. ab și apreciază poziția în favoarea albului. Dacă însă negrul continuă simplu 12... De6 13. N:e6, N:e6, nu se vede dece, având perechea de nebuni și neavând pioni slabi, poziția negrului trebue considerată ca mai slabă. Deasemeni și 12... Cf6 este o mutare pe deplin utilizabilă.

Rău este pentru alb 10. Nb5 din cauza 10... De6, de ex. 11. D:e6+, N:e6 12. N:c6+, bc

13. C:e5, Cge7 14. Na3, c5 15. Cd2, f6 urmat de 0-0-0 cu un final mai bun; Duhrssen-Keres, corespondență 1935.

10... Dd7-e7

In această poziție albul are pentru pionul sacrificat un atac bun, dar nici nu poate fi vorba despre vreun avantaj oarecare. Cea mai bună continuare pentru alb este probabil 11. Na3, Df6 12. Cbd2 (Sokolski în „Deschiderea modernă") dar negrul poate răspunde la aceasta cu 12... Cge7 și eventual chiar Ne6 căpătând contra-șanse pe coloana „f".

In partida Lisițin-Rabinovici, Leningrad 1940, albul a jucat 11. Td5? și a căpătat după 11... a6 12. Cbd2, Df6 13. Cf1, Ne6 14. Ng5, Dg6 o poziție mai proastă.

In general, negrul poate fi mulțumit de rezultatul deschiderii.

II

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. b4)

4... Nc5-b6

Dacă negrul vrea să refuze sacrificiul, această retragere a nebunului este cea mai indicată.

Rar se întâlnește 4... Ne7, după care este bine pentru alb 5. c3 (Schiffers); se poate juca și 5. b5, Ca5 6. Ne2 (nu 6. C:e5? din cauza C:c4 7. C:c4, d5! 8. ed, D:d5 cu poziție mai bună pentru negru; Cigorin-Schiffers, Petersburg 1897) 6... d5 7. d4!, de 8. C:e5, Cf6 9. 0-0, 0-0 10. c4 cu joc bun pentru alb; Sokolski-Kirilov, Leningrad 1947.

Nu este bun pentru negru contra-atacul 4... d5, care lasă albului după 5. ed!, C:b4 6. 0-0 (Maroczy recomandă 6.Na3) 6... Cf6 7. C:e5, C:d5 8. d4, Nd6 9. Ng5, c6 10. Cbd2 un joc mai bun; Schiffers - Pillsbury, 1896.

5. b4-b5 ...

De considerat sunt și alte continuări:

1) 5. Nb2, d6 6.a4, a6 (mai slab este 6...a5 7. b5, Cb8 8. d4, f6 9. 0-0, Ng4 10. Dd3, Cd7 11. Cbd2 cu avantaj pentru alb; Schlechter-Wolf, 1910) 7. b5, ab (mai rău este 7... Ca5 8. Ne2, Cf6 9. Cc3, Ng4 10. Cd5!, C:d5 11. ed, cu avantaj pentru alb; Tartakower-Fahrni, 1914) 8. ab, T:a1 9. N:a1, Cd4 (mai slab este 9... Cb8 10. d4, ed 11. N:d4, N:d4 12.D:d4,Cf6 13. 0-0, 0-0 14. Cc3, Cbd7 15. h3, Te8 16. Ta1; Tartakower-Yates, 1929, sau 9... Ca5 10. Na2, Ng4 11. d3, Cf6 12. 0-0, 0-0 13. h3, Nd7 14. Cc3, De8 15. Db1; Kostici - Yates, 1921, — în ambele cazuri cu avantaj pentru alb) 10. N:d4 (în partida Tartakower-Rubinstein, 1921, continuarea 10. C:d4, ed 11. c3, Cf6 12. 0-0, 0-0 13. d3, d5 14. ed, C:d5 a dus la egalitate) 10... ed 11. 0-0, Cf6 12. d3, 0-0 13. Cbd2.

Aci negrul ar fi putut obține șanse cel puțin egale prin 13... d5! 14. ed, C:d5.

Mai slab este în orice caz 13... c5 14. bc, bc 15. Da1 c5 16. Tb1, cu avantaj pentru alb, de ex. 16... Na5 17. Tb5 (în partida Tartakower - Schlechter, 1914, continuarea 17. h3, Ch5 18. Cf1 a dat deasemeni avantaj albului) 17... Nc7 18. Da7 cu avantaj; Johner-Hromadka, 1914.

2) 5. a4, a6 (la 5... a5 urmează, conform analizei lui Sokolski, 6.b5, Cd4 7. C:d4, N:d4 8. c3, Nb6 9. d4 cu avantaj pentru alb; rău este și 5... C:b4 6.a5, Nc5 7.c3, Cc6 8. 0-0 urmat de 9.d4) 6.c3 (albul poate trece aci în varianta Nr. 1, de

mai sus, prin 6.Nb2, sau în varianta Nr. 3, prin 6. Cc3!, care constitue cea mai energică continuare; posibil este și 6.c3, d6 7. 0-0, Ng4 8. d3, Df6 9. Ne3, Cge7 10. Cbd2, Cg6 11. h3, N:f3 12.D:f3, D:f3 13.C:f3, N:e3 14.fe, f6 cu un final aproximativ egal) 6... Cf6 7. d3, d6 8. Db3 (au fost jucate și alte continuări: 8.Ne3, d5 9. ed, C:d5 10. N:d5, D:d5 11. c4, Dd8 cu avantaj pentru negru, Stockholm-Riga, prin corespondență, 1904; sau 8.Ng5, 0-0 9. Cbd2, Cce7! 10. 0-0, Cg6 11. Ch4, Ng4 12. De1, Cf4 13. Rh1, Rh8 14.f3, Ne6 cu poziție bună pentru negru, Cigorin-Suchting, 1897; sau 8.Cbd2 0-0 9.Nb3, Ne6 10.0-0, N:b3 11.D:b3, d5 12. Na3, Te8 13. Tad1, Dd7 cu avantaj pentru negru, Blackburne-Cigorin, 1896; variante asemănătoare pot surveni și în partida italiană) 8... De7 9. Ng5, h6 10. Nh4, Cd8 11. Cbd2, g5 12.Ng3, Ch5 cu joc aproximativ egal; Morphy-Boden, 1858.

3) 5.a4, a6 6. Cc3! (mutarea aceasta, recomandată de Sokolski, este, după ultimele analize,

cea mai tare) 6... Cf6 (mai slab este 6... C:b4 7. Ce5 și la 7... Dg5 albul obține prin 8. Df3! avantaj; deasemeni 6... d6 7. Cd5, Na7 8.d3 dă albului o poziție mai bună) 7.Cd5!, C:d5 (slab este 7... C:e4 8.0-0, 0-0 9.d3, Cf6 10. Ng5, d6 11. Cd2! cu atac câștigător; Kan-Botvinnic, 1929) 8. ed, e4 9. dc, 0-0! 10. Nb2! (continuarea 10. 0-0, ef 11. D:f3 dc 12. a5, Na7 13. c3. Ne6 a dat joc egal în partida Sokolski-Lilienthal, campionatul U.R.S.S. 1944) 10... ef 11. D:f3, dc (după 11... Te8+ 12. Rf1 albul amenință punctele b7 și f7) 12. Dc3, Te8+ 13. Rf1, Dg5 14. h4, Dh6 15.a5, Na7 16.h5, Ne6 17. Th4 cu avantaj pentru alb; Sokolski-Goldenov, Kiev 1945. Sistemul de joc ales de alb este foarte interesant și merită să mai fie încercat în practică.

Albul poate alege și alte continuări, de ex. 5.c3 și 5.d3 care duc la aproximativ aceleași variante pe care le-am examinat mai sus, prin intervertire de mutări.

5... **Cc6-a5**

După 5... Cd4 6. C:d4, N:d4 7.c3, Nb6 8.d4, Df6 9. 0-0 albul stă mai bine; Spielmann-Nyholm, 1914.

6. **Cf3:e5** ...

Această luare nu este prea favorabilă albului, dar este greu de arătat o mutare mai bună. Dacă, de exemplu, 6.Ne2, atunci cel mai simplu este 6... d5! 7.d3 (nu 7, ed, e4 8. Ce5, Nd4; deasemeni 7. Cc3, de 8. C:e4, f5 9. Cc3, e4 10. Cg1, Cf6 este favorabil negrului; Spielmann-Burn, 1911) 7... Cf6 sau 7... deși negrul a trecut peste toate greutățile de deschidere.

6... **Cg8-h6**

Numai egalitate dă continuarea 6... Dg5 7. N:f7+, Re7 8. N:g8, D:e5 9. Nd5, c6 (după 9... D:a1 10. Cc3, d6 11.0-0! albul are avantaj) 10.d4, N:d4 11. f4, Df6 12. c3, N:c3+ 13. C:c3, D:c3+ 14. Nd2, Dd4 15. N:a5.

O continuare bună este 6... Df6 7. N:f7+, Rf8 8.d4, d6 9. N:g8 (sau 9. Na3, Ce7 10.f4, de 11. de, D:f7 12. Dd8+, De8 13.N:e7+, Rf7 cu avantaj pentru negru) 9... de 10. Nd5, N:d4! 11.f4, N:a1 12.fe, Dg6! 13. 0—0+, Re8 și negrul capătă avantaj (M. Lange).

7. **d2-d4** **d7-d6**

8. **Nc1:h6** **g7:h6!**

Negrul obține avantaj și cu 8... de 9. N:g7, Tg8 10. N:f7+, R:f7 11. N:e5, Dg5 și acum albul poate aproape egala jocul cu mutarea lui D. N. Pavlov, 12. Cd2!

Mutarea din text este mai tare.

9. **Nc4 : f7+** ...

Dacă 9. C:f7, atunci 9... Df6 10.Dh5 (sau 10.C:h8, C:c4 11, c3, Ne6 urmat de Rd7; posibil este și 9. Dh5, Df6 10. C:f7 cu aceeași poziție) 10... 0-0 11. C:h6+, Rg7 12. Cg4, N:g4 13. D:g4+, Rh8 cu avantaj pentru negru.

9...	Re8-e7
10. Cb1-c3	**d6:e5**

După 10... c6 11.Df3, N:d4 12.bc, N:c3+ 13. D:c3, de 14. cb, N:b7 15. Nd5, N:d5 16. Td1, Cc6 17. T:d5, Dc7 18.f4! albul a căpătat un atac puternic în partida Sabelski-Urusov, 1894.

11. Dd1-f3	Nc8-g4!
12. Df3:g4	**Re7:f7**

Negrul are în această poziție avantaj, după analiza lui M.

Lange. Totuși atacul alb după 13. Cd5 este destul de periculos.

Din variantele examinate reese că mutarea prematură 5.b5 nu este cea mai bună pentru alb și că îi dă în cel mai bun caz șanse de egalare. Mai tare este 5. Nb2; preferabil este deasemeni modest 5.c3 urmat de a2-a4.

PARTIDA UNGARĂ

1.	e2-e4	e7-e5
2.	Cg1-f3	Cb8-c6
3.	Nf1-c4	Nf8-e7

Cu mutarea aceasta, care duce la partida ungară, negrul se apără împotriva neplăcutei mutări 4. Cf3-g5 (de ex. după 3... Cf6). Este evident însă că o mutare de desvoltare atât de modestă nu poate fi cea mai bună. De fapt albul capătă după această mutare un joc mai liber, având la dispoziție câteva continuări bune.

Nu trebue însă să se creadă că mutarea 3... Ne7 este greșită și permite albului să obțină un avantaj simțitor; din contra, negrul obține o poziție foarte solidă, care îngreuiază în oarecare măsură folosinea de către alb a poziției sale mai libere.

4. d2-d4 ...

Nimic nu dă încercarea 4.c3, Cf6 (se amenință 5.Db3) 5. d4, C:e4 6.de,0-0 și negrul stă bine; de ex. 7. b4, Rh8 8. Dd5, f5 9. Nd3, d6 10. N:e4, fe 11. D:e4, Nf5 12.De3, de cu avantaj; Grob-Bogoliubov, 1934. Mai bine pentru alb ar fi fost 7. Nd5, Cc5 8. Ne3 cu joc aproximativ egal.

O mutare bună este și 4. 0-0, pentru a apăra pionul „e", după 4... Cf6, prin 5. Te1 și a continua cu 6.c3 și d2-d4, deși negrul, jucând C:e4 urmat de d7-d5, poate împiedica planul albului.

Mutarea din text este în orice caz mai energică.

(vezi diagrama din pag. 103)

Negrul poate să se apere și prin 4... d6, ceeace, probabil, este mai tare decât mutarea din text și în orice caz corespunde mai bine caracterului sistemu-

4... e5:d4

lui de deschidere ales de negru. După această mutare sunt posibile următoarele variante :

1) 5. Cc3 Cf6 (prematură ar fi legarea 5... Ng4 din cauza 6. h3!, N:f3 7. D:f3, Cf6 8. d5, Cb8 9. Ne3, Cbd7 10. g4, Cf8 11.h4, Alehin-Breyer, 1914, dar negrul poate juca mai bine: 6... Nh5 7. g4, Ng6; pentru a evita aceste complicații, albul poate inversa mutările: 5.h3, Cf6 6. Cc3 etc.; de considerat este însă și 5. d5, Cb8 6. Nd3, Cf6 7. c4, 0-0 8. h3! cu joc mai liber pentru alb; Tarrasch-Schowalter, 1898) 6. h3, 0-0 7. 0-0 (dacă 7. Ne3, jocul se egalează cu 7... C:e4! 8. C:e4, d5; acum însă la 7...C:e4 8. C:e4, d5 urmează simplu 9.Cc3!, dc 10.d5 cu avantaj pentru alb) 7... ed 8. C:d4, C:d4! 9. D:d4, Ne6 10. N:e6, fe 11. e5, Cd7 12. cd cu un avantaj minimal pentru alb; Tarrasch-Taubenhaus, 1905.

2) 5. de (la 5.c3 cel mai simplu este 5... Cf6 6. Dc2, 0-0 cu joc egal) 5...de 6. D:d8+, N:d8 7.Ne3, Ne7 cu joc aproximativ egal; Leonhardt - Schlechter, 1912.

5. Cf3:d4 ...

La 5.c3 urmează nu 5... dc? 6. Dd5, Ch6 7. N:h6, 0-0 8. N:g7 (posibil este și 8. Ne3, Cb4 9. Dh5 cu atac) 8... R:g7 9. C:c3 cu avantaj pentru alb, ci continuarea lui Cigorin 5...Ca5! 6. D:d4, C:c4 7. D:c4, Cf6 cu joc egal.

5... d7-d6

6. 0-0 ...

Un joc mai tăios dă 6. Cc3, Cf6 7. h3, 0-0 8. Ne3 urmat de 0-0-0.

6... **Cg8-f6**

7. Cb1-c3 0-0

8. h2-h3 ...

Mutarea aceasta care ia figurilor negre câmpul g4 este în orice caz bună pentru alb; bune sunt însă și mutările 8. Te1, 8. Cde2 sau 8.Nf4; în toate aceste cazuri albul stă ceva mai liber. De considerat este și 8. b3.

8... Nc8-d7

Mai simplu este, probabil, 8... C:d4 9. D:d4, Ne6, Tarrasch-Taubenhaus, 1905, despre care am mai vorbit în comentariul dela mutarea 4-a a negrului. În ambele cazuri albul obține numai un avantaj minimal.

Greșit este 8... C:e4 9. C:e4, d5 din cauza 10. C:c6 urmat de 11. Nd3.

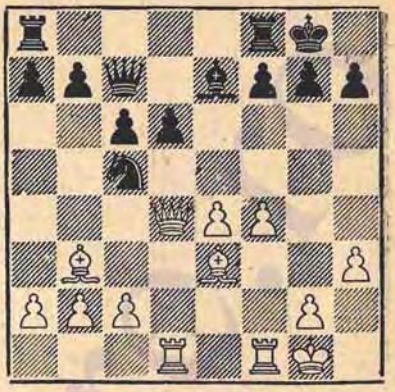

9.	f2-f4	Cc6:d4
10.	Dd1:d4	Nd7-c6
11.	Nc1-e3	Cf6-d7
12.	Cc3-d5	Nc6:d5
13.	Nc4:d5	c7-c6
14.	Nd5-b3	Cd7-c5
15.	Ta1-d1	Dd8-c7

Albul stă ceva mai liber și, de exemplu, după 16.c3, C:b3 17. ab, Tfd8 18.g4 capătă atac la rege. Prin numeroasele schimburi negrul și-a ușurat poziția, dar n'a obținut egalitate deplină.

APĂRAREA CELOR DOI CAI

Apărarea celor doi cai survine după :

1.	e2-e4	e7-e5
2.	Cg1-f3	Cb8-c6
3.	Nf1-c4	Cg8-f6

Mutarea 3... Cf6 este cea mai bună și constitue cel mai uzitat răspuns la 3. Nc4. Deoarece cu mutarea sa 3. Nc4 albul n'a întărit presiunea asupra punctului e5, negrul face o încercare energică de a lua inițiativa.

Să examinăm continuările posibile după 3... Cf6.

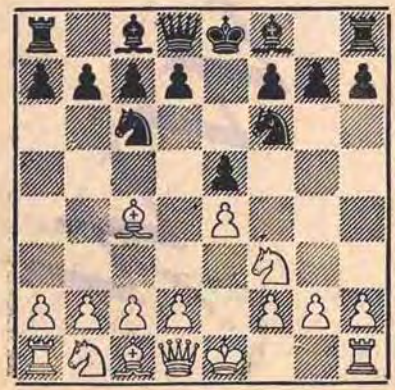

I.

4. Cf3-g5 ...

Mutarea aceasta duce la poziții tăioase și forțează pe negru la sacrificiul unui pion. Practica a arătat însă că negrul nu trebue să se teamă de mutarea aceasta. Din contra, la un joc exact el capătă chiar șanse de a lua inițiativa.

Continuările 4. d4 și 4. Cc3 le vom examina respectiv în subdiviziunile II și III.

A.

4. ... d7-d5

S'ar părea că aceasta este singura mutare. In realitate însă sunt de considerat atât 4... Nc5, pe care o vom examina în rubrica B, cât și 4... C:e4.

La 4...C:e4 albul nu răspunde 5. C:f7, Dh4 6. 0-0, Cf6! cu complicații favorabile negrului, ci mai tare 5. N:f7+!, Re7 6.

d4! cu avantaj clar, de ex. 6... h6 7. C:e4, R:f7 8. d5, Ce7 9. Dh5+, g6 10. D:e5, Ng7 11. Df4+ (Staunton), sau 6... d5 7. Cc3!, C:c3 8. bc, Dd6 9. a4, Rd8 10. Ng8! (Lopuhin).

5. e4:d5 ...

1.

5. ... Cf6:d5

Se poate afirma cu toată certitudinea că această mutare nu poate fi recomandată, deoarece albul capătă un avantaj poziţional evident.

Continuarea normală şi cea mai uzitată este 5... Ca5 pe care o examinăm în rubrica 2.

De considerat este 5... Cd4 deşi continuarea aceasta necesită sacrificii materiale mai mari din partea negrului, decât 5... Ca5

După 5... Cd4 pot surveni următoarele variante :

1) 6. d6, D:d6 7. N:f7+ (sau 7. C:f7?, Dc6) 7... Re7 8. Nb3 (se ameninţă 8.. h6 , mutare care ar fi urmat şi la 8. c3) 8... C:b3 9. ab,h6 10. Cf3 e4 11.Cg1 (sau 11. Ch4, Rf7 ameninţând g7-g5) 11... Rf7 12. Cc3, Dc6 13. De2, Nc5 14. Db5, e3 15. Cf3, ed+ 16. N:d2, Te8+ 17. Rf1, Ng4 cu joc aproximativ egal, deoarece negrul are compensaţie suficientă pentru pionul sacrificat ; Bogoliubov-Rubinstein, 1919.

2) 6. c3! (cel mai bine ; prea pasiv este 6. Cc3 din cauza 6... h6) 6... b5 (mai slab este 6... Cf5, la care albul poate răspunde cu succes atât 7. d4, ed 8. 0-0, cât şi simplu 7. De2, Nd6 8. d4) 7. Nf1! (mai slab este în orice caz 7. cd, bc şi negrul obţine cel puţin egalitate, atât după 8. de, cât şi după 8. De2, prin mutarea 8... D:d5!) 7... h6 (ca răspuns la 7... C:d5 nimic deosebit nu dă albului nici 8. Ce4, Ce6! 9. N:b5+,Nd7 10. N:d7+, D:d7, nici 8. cd, D:g5 9. N:b5+, Rd8 10. 0-0, Nb7; cu toate acestea 7... C:d5 a fost considerată insuficientă până în ultimul timp, din cauza continuării indicate de „Deschiderea modernă", 8. C:f7, R:f7 9. cd, ed 10. Df3+ ; în partida

prin corespondență Semenenko-Perfiliev, 1947, negrul după 10... Cf6 11. D:a8, Nc5 12. N:b5 a condus atacul la victoria finală prin 12... Te8+! 13. Rf1, Na6 14. Dc6, De7 15. g3, N:b5+ 16. D:b5, De4 17. Dc4+, Rg6 18. Rg1, Df3 19. Df1, d3 și albul a cedat; în loc de 11. D:a8, în partida prin corespondență Estrin-Ghilman, 1947, s'a jucat 11. N:b5, Ne6 12. 0-0, Tb8 cu compensație suficientă pentru pionul sacrificat) 8. cd,hg 9. de, C:d5 10. N:b5+, Nd7 11.N:d7+ (Euwe recomandă 11. Da4 și consideră că superioritatea pozițională a negrului nu compensează cei doi pioni în minus, dar după 11... Cb4! negrul recâștigă cel puțin unul din pioni și păstrează atacul) 11... D:d7 12. d4 (mai slab este 12. 0-0?, 0-0-0 13. Df3, g4 cu atac puternic) 12... Nb4+ 13. Rf1 (mai slab este 13. Nd2, N:d2+ 14. D:d2, Cf4!) 13... g4 și albul are într'adevăr doi pioni în plus, dar el are de luptat cu unele greutăți în jocul de mijloc; în special îi este greu să termine desvoltarea.

Aprecierea poziției survenite nu este ușoară; cititorul să se ferească de aprecierea pripită „nefavorabilă negrului".

6. Cg5 : f7 ...

Fără îndoială o mutare interesantă, dar nu cea mai tare.

Încă Lolli a arătat că mutarea cea mai tare este 6.d4!, care duce la avantaj pentru alb și lucrul acesta este acceptat și astăzi.

Să examinăm răspunsurile posibile ale negrului la 6.d4.

1) 6... ed 7. 0-0! (nimic nu dă 7. C:f7, De7+! 8. De2, D:e2+ 9. R:e2, R:f7) 7... Ne6 (sau 7... Ne7 8. C:f7!, R:f7 9. Df3+, Re6 10.Cc3, dc 11. Te1+, Ce5 12. Nf4 cu atac de mat)' 8.Te1, Dd7

(8... Ne7 9. T:e6! câștigă o figură) 9. C:f7!, R:f7 10.Df3+, Rg8 (sau 10... Rg6 11. T:e6 +) 11. T:e6 cu avantaj clar pentru alb.

2) 6... Ne7 7. C:f7!, R:f7 8. Df3+, Re6 9. Cc3, Nb4 10. De4, c6 11.a3, Ca6 12. Nf4 sau direct 12. D:e5+ și albul capătă o poziție câștigată. Șahiști americani propun în această poziție mai întâi 6... Nb4+ pentru ca numai după 7. c3 să răspundă 7... Ne7, după care calul c3 nu mai are importantul câmp c3. Și acum poate urma însă 8. C:f7, R:f7 9. Df3+, Re6 10. De4! cu atac puternic, deoarece negrului nu-i este ușor să-și ducă regele în siguranță fără pierderi materiale.

3) 6... Ne6 7. C:e6, fe 8. de, C:e5 9. Dh5+, Cf7 10. 0—0 și albul are o poziție mai bună din cauza slăbiciunii pionului negru e6, deși, la un joc bun, poziția negrului poate fi apărată cu succes.

6...	**Re8:f7**
7. Dd1-f3+	**Rf7-e6**
8. Cb1-c3	**Cc6-b4!**

Mai slab este 8... Ce7, care dă albului după 9.d4 un atac foarte puternic, de ex. 9... c6 (la 9... b5 urmează simplu 10. Nb3) 10. Ng5, h6 (mai rău e.te 10... Rd7 11. de!, Re8 12. 0-0-0, Ne6 13. C:d5, N:d5 14. T:d5! cu poziție câștigată, sau 10... ed 11. 0-0-0!) 11. N:e7, N:e7 12. 0-0-0, Tf8 13. De4 și albul are un atac imparabil, de ex.:

1) 13... Ng5+ 14. Rb1, Tf4 15. D:e5+, Rf7 16. C:d5, cd 17. N:d5+, Rf8 18.Nb3!, Tf5 19. De4, g6 20.h4 (Bardeleben și Mieses).

2) 13... T:f2 14. Thf1 !, Tf6 15. de, T:f1 16. T:f1 cu atac câștigător.

3) 13... Dd6 14. The1, Tf5 15 C:d5, cd 16. de, T:e5 17.N:d5+, Rf6 18. Dd4 și albul are o poziție clar câștigată.

9. Df3-e4 ...

Un joc foarte tăios dă 9.a3, C:c2+ 10.Rd1 cu următoarele două posibilități:

1) 10... C:a1 11.C:d5, Rd6 12. d4, c6 13. Nf4!, ef (slab este 13... cd 14. D:d5+, Rc7 15.

N:e5+, Nd6 16. Dc5+, Rd7 17. N:d6 cu atac suficient pentru câștig) 14. D:f4+, Rd7 15. Df5+, Re8 (sau 15... Rd6 16. De5+, Rd7 17. Te1! cu poziție câștigată) 16. Te1+, Ne7 17. Dh5+, Rf8 18. T:e7, D:e7 19. C:e7, R:e7 20. De5+ și albul a păstrat un atac puternic, dar nu se vede un câștig forțat.

2) 10... Cd4 11. Nd5+, Rd6 12. Df7, De7 (Steinitz a recomandat 12... Rc5) 13. Ce4+, Rd7 14. Cc5+, Rd6 15. C:b7+, N:b7 16. D:e7+, N:e7 17. N:b7, Tab8 18. Ne4, Cb3 și negrul poate oricând obține remiza, datorită nebunilor de culori diferite.

9...	c7-c6

Dacă 9... b5, atunci albul răspunde 10. Nb3! și capătă după 10... c5 11. C:b5!, Na6 12. a4, Tc8 13. d3 o poziție mai bună. Mutarea din text este mai tare.

10. a2-a3	...

După 10. d4, Rd7! (mai slab este 10... Rf7 11. de, Ne6 12. 0-0, g6 13. a3, Ca6, deoarece după 14.Ne3 urmat de Tad1 regele negru nu reușește să scape de atac) 11. C:d5, cd 12. C:d5, C:d5 13. D:d5+, Rc7 14. D:d8+, R:d8 15. de, Nf5 negrul are avantaj (Leonhardt).

10...	Cb4-a6
11. d2-d4	Ca6-c7
12. Nc1-f4	...

Mai slab este 12. f4, Rf7 13. fe, Ne6 14. 0-0+, Re8 și figura în plus asigură negrului avantajul.

Cu toate acestea este foarte indoelnic dacă și mutarea din text este suficientă.

12...	Re6-f7

Albul poate continua cu 13.

de urmat de 0-0-0, sau cu 13. N:e5 (Fine), capătând în ambele cazuri o puternică poziție de atac. Negrul are însă o poziție solidă în centru și figura în plus îi asigură victoria, în cazul când respinge atacul albului. Este greu de apreciat definitiv această poziție, dar, după cât se pare, albul are de luptat cu greutăți mai mari decât negrul.

2.

(1.e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6 4. Cg5 d5 5. ed)

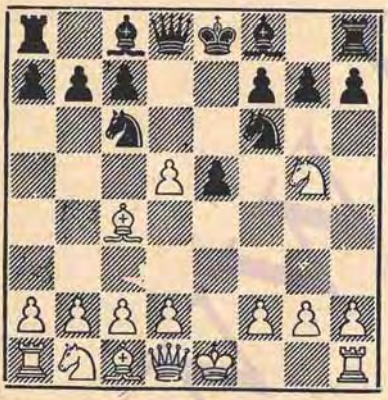

5... **Cc6-a5**

Mutarea cea mai uzitată și, probabil, cea mai tare. Înainte vreme această mutare era considerată aproape o răsturnare a mutării 4. Cg5, dar în ultimul timp au apărut metode de apărare îmbunătățite pentru alb, care îi permit să obțină un joc aproximativ egal.

In orice caz variantele care survin după mutarea din text sunt foarte numeroase și complicate, astfel încât o apreciere definitivă asupra lor o poate da numai practica.

O continuare nouă și aproape deloc încercată în practică este mutarea lui Ulvestad 5... b5, cu următoarele variante posibile :

1) 6.N:b5 (6.Nb3, Cd4) 6... D:d5 7. Cc3, D:g2 8. Df3, D:f3 9. C:f3, Nd7 cu șanse aproximativ egale.

2) 6.dc, bc 7. De2, h6 8. D:e5+, Ne7 9. Cf3, 0-0 10. 0-0, Ng4 11. Dd4, Nd6 cu șanse bune de atac pentru negru.

Cel mai bun răspuns la 5... b5 ste, probabil, mutarea propusă de A. Konstantinopolski 6. Nf1!, de ex. 6... C:d5 7. N:b5, Nb7 (mai rău este 7... Nd7, cum se va vedea din cele ce urmează)

8. d4, ed 9. 0-0 !, Ne7 10.Cf3 (cu nebunul negru la d7 aci câștigă 10. C:f7!, R:f7 11. Dh5+, Re6 12. Nc4 etc.) 10... 0-0 11. N:c6, N:c6 12. C:d4, Nb7 13. c3 cu un mic avantaj pentru alb.

a.

6. Nc4-b5+ ...

Cealaltă continuare utilizată aci, 6.d3, o vom examina în rubrica b. Nu este clar până acum care dintre aceste două mutări este mai bună. In ambele cazuri albul capătă un pion mai mult, iar negrul un atac a cărui respingere procinueşte albului multe griji.

6. ... c7-c6

Mai multă atenție decât i se acordă actualmente merită continuarea 6... Nd7 7. De2, Nd6, deoarece toate încercările de a demonstra avantajul pentru alb n'au dat până acum rezultate convingătoare.

„Bilguer"-ul recomandă 8. 0-0, 0-0 (8... C:d5 9. N:d7+, D:d7 10. d4) 9. Cc3 și exprimă părerea că în felul acesta albul păstrează pionul în plus. Negrul poate însă continua cu 9... C:d5! 10. C:d5 (sau 10. N:d7, Cf4 11. Dg4, h5) 10... N:b5 11. D:b5 c6 recâștigând figura cu poziție bună.

Lisițin apreciază în favoarea albului poziția care survine după 8. N:d7+, D:d7 9. c4, c6 10. d4, continuând greșit cu 10... cd? 11. de, 0-0 12. ef cu avantaj. Dar negrul joacă 10... 0-0 și nu se vede în ce constă avantajul albului, de ex. 11. de, N:e5 sau 11. dc, D:c6, sau 11. c5, ed etc.

Poate că cel mai bine pentru alb este 8. 0-0, 0-0 9. N:d7, D:d7 10. Cc3, dar și în acest caz, având o desvoltare bună și șanse de a recâștiga pionul d5, negrul are o poziție acceptabilă.

7. d5:c6 b7:c6

(vezi diagrama în pag. 112)

8. Nb5-e2 ...

Continuarea obișnuită.

De considerat sunt și următoarele mutări :

1) 8. Df3, Dc7 (se poate juca și recomandația lui Staunton 8... Db6 9. Na4, Ng4 10. Dg3, h6, în timp ce sacrificiul calității 8... cb 9. D:a8, Nc5 este indoelnic, de ex. 10. 0-0, 0-0 11. b4, N:b4 și acum nu 12. D:a7, Ca5-c6-d4 cu atac puternic, ci 12. Cc3! cu șanse bune de a respinge atacul negrului, cum s'a jucat într'o partidă de match Bogoliubov-Euwe) 9. Ne2 (deasemeni 9. Na4, Ng4 10. Dg3, h6 11. Cf3, 0-0-0 dă negrului un joc mai bun) 9... Nd6 10. Cc3, 0-0 11. d3, Tb8 12. Cge4, C:e4 13. C:e4, Ne7 urmat de f7-f5 cu avantaj; partida prin consultație Bird și Burn-Pillsbury și Schiffers, 1896.

2) 8. Na4 (continuarea recomandată de Steinitz 8. Nf1, h6 9. Ch3, Nc5 10. d3, Db6 11. De2, Ng4 12. f3, N:h3 13. gh, 0-0-0 dă avantaj negrului, ca în a 8-a partidă a matchului Steinitz-Cigorin, Havana 1892) 8...h6! 9. Cf3, e4 și atât după 10. De2, Ne6 11. Ce5, Dd4! 12. N:c6+, C:c6 13. Db5, Nc5!, cât și după 10. Cg1, Nc5 11. c3, 0-0! 12. b4, N:f2+ negrul are un joc mai bun.

3) 8. Nd3 (mutarea lui Bird, care are de scop să asigure calului câmpul e4) 8... Cd5! (mai slabă este recomandația lui Lasker 8... Cg4 9. Ce4!, f5 10. Ne2 și albul obține avantaj) 9. Ce4, f5 10. Cg3, Cf4 11. Nf1, Nc5 12. c3, Nb6 13. d4, Cg6 14. Nd3, 0-0 15. b4, Cb7 cu avantaj pentru negru; Castaldi-Keres, Stockholm 1937.

8. ...	**h7-h6**
9. Cg5-f3	...

Apărarea lui Steinitz 9. Ch3 dă negrului după 9... Nc5! 10. 0-0, 0-0 un joc mai bun, deoarece calul dela h3 e rău plasat.

9. ...	**e5-e4**
10. Cf3-e5	**Nf8-d6**

Adeseori se joacă mai întâi 10... Dc7 și numai după aceea Nd6, ceeace deobicei nu duce decât la o simplă intervertire de mutări. Mutarea nebunului pare mai naturală și în general des-

voltarea nebunului înaintea damei este mai bună.

Alături de mutările amintite de considerat este 10... Dd4 11. f4, Nc5 12. Tf1 și negrul are greutăți din cauza amenințării 13. c3 urmat de b2-b4, de ex. 12... Nb6 13. c3, Dd6 14. b4, Cb7 15. Da4 (mai slab este 15. d4, ed 16. D:d3, Dc7 urmat de 0-0 cu joc bun pentru negru) 15... Cd8 16. Ca3 și poziția albului este preferabilă.

În ultima variantă negrul poate încerca și 12... Nd6 13. c3, Dd5, dar în acest caz după 14. b4 el este forțat la un sacrificiu de figură îndoelnic: 14... N:e5 (14... Cb7? 15. Nc4) 15. fe, D:e5 16. ba, D:h2 17. Da4! și albul, după cât se pare, va reuși să-și realizeze superioritatea materială.

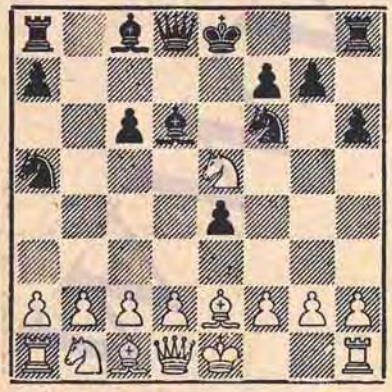

11. d2-d4 ...

Acceptabil pentru alb este și 11. f4, cu următoarele posibilități:

1) 11...ef 12. C:f3, Cg4 13. 0-0, Dc7 14. h3, Nh2+ 15. Rh1, h5 și pentru pionul sacrificat negrul are un atac bun, de ex. 16. d4, Ng3 17. Nd3, Ne6 18. De2, 0-0-0 19. b4, Cb7 20. Nc3, Tde8 cu avantaj pentru negru.

De succesul atacului negru în această variantă atârnă aprecierea mutării 11. f4, deoarece albul n'are să se teamă de alte variante, după cum arată continuările de mai jos.

2) 11... g5 12. d4, gf 13. N:f4, Cd5 și acum nu 14. Dd2?, Db6 15. b3, e3! cu câștigul unei figuri, ci mai tare 14. 0-0! și poziția albului este de preferat, deoarece flancul regelui negru este serios slăbit. La 14... Db6 urmează simplu 15. Rh1.

3) 11... Dc7 (aceeași poziție survine după 10... Dc7 11. f4, Nd6) 12. d4 (bine este și direct 12. 0-0) 12... 0-0! (la 12... ed urmează 13. N:d3! și albul capătă, după Cigorin, avantaj atât după 13... N:e5 14. De2, 0-0 15. fe, Ng4 16. De3, Te8 17. 0-0, T:e5 18. Dg3, Cigorin-Beskrovnâi, Petersburg 1877, cât și după 13... 0-0 14. 0-0, N:e5 15. fe, D:e5 16. Nd2!) 13. 0-0, c5

14. c3, Tb8 și pentru pionul sacrificat negrul are o poziție bună de atac; Arnold-Cigorin, Petersburg 1885.

4) 11... 0-0 12. 0-0! (acum 12. d4 este îndoelnică din cauza 12... ed 13. D:d3, Cb7 14. Ne3, Dc7, Spielman-Pirc, 1938) 12... N:e5 (și aci pare mai bine 12... Dc7) 13. fe, Dd4+ 14. Rh1, D:e5 15. d4 cu poziție mai bună pentru alb (Euwe).

11. ... **e4:d3!**

In trecut se juca aproape exclusiv 11... Dc7 la care albul nu răspunde 12. f4, 0-0! (mai slab este 12... ef din cauza 13. N:f3!) 13. 0-0, c5 ca în varianta 3-a comentariului precedent, ci cu întărirea lui Knorre 12. Nd2! care dă următoarele posibilități:

1) 12... N:e5? 13. de, D:e5 14. Nc3, Dc7 (după 14... Dg5 15. Dd6!, Nd7 16. Cd2 poziția albului este deasemeni clar mai bună) 15. Dd2!, Cb7 16. N:f6, gf 17. Cc3 cu avantaj (Lisițân).

2) 12... 0-0 13. Ca3, Ne6 14. 0-0, Cb7 și acum Capablanca a recomandat 15. f4, iar Dührssen 15. Nc4, deoarece după 15. f4, c5 negrul capătă după cât se pare, șanse de atac. După 15. Nc4 însă, ca și după 15. Rh1, negrul poate, fără un risc prea mare, să ia de două ori la e5.

3) 12... Cb7! 13. 0-0 (după 13. Nc3, Cd5 continuarea 14. Nc4, C:c3 15. C:c3, N:e5 este suficientă pentru egalarea jocului, în timp ce 14. Dd2, 0-0 15. Ca3, f6 16. Cec4, N:h2! dă negrului un atac puternic, Rabinovici-Levenfiș, 1923; Euwe recomandă 13. f4, ef 14. N:f3!, dar negrul poate continua mai tare 13... 0-0 14. 0-0, c5, cum se arată mai jos) 13... 0-0 (mai tare decât 13... N:e5 14. de, D:e5 15. Nc3, De7 16. f3! și negrul trebue să lupte pentru egalarea jocului) 14. f4 (după 14. Ca3, Ne6 15. Dc1, Tad8 negrul are deasemeni o oarecare inițiativă) 14... c5 15. c3, Cd8! 16. Cc4, cd 17. cd, Cc6 18. C:d6, D:d6 19. Nc3, Cd5 cu poziție mai bună pentru negru.

Cu luarea 11... ed! negrul evită toate aceste variante complicate și capătă o presiune puternică, centrul fiind deschis,

ceeace face să-și spună cuvântul în mod deosebit de efectiv desvoltarea sa mai bună.

12. Ce5:d3 Dd8-c7

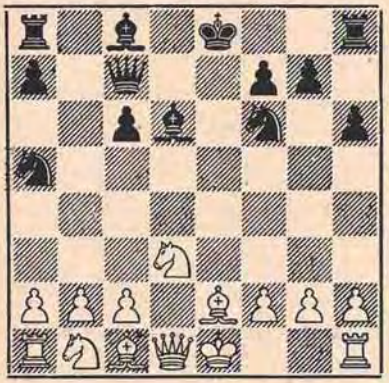

13. h2-h3 ...

Aci au fost încercate și următoarele posibilități :

1) 13. f4, 0-0 14. 0-0, c5 15. Cc3, Na6 16. Nd2, c4 17. Ce1, Tad8 și, cu tot pionul pierdut, negrul stă mai bine (Schmidt).

2) 13. Ne3, c5 14. Cc3, Cc4 15. Dc1, 0-0 în favoarea negrului ; Rödl - Bogoliubov, match 1931.

3) 13. Ca3, Na6! 14. g3 (Grünfeld recomandă 14. b4, Cc4 15. C:c4, N:c4 16. Ne3) 14... 0-0 15. 0-0, Tad8 16. Ne3, Cd5 cu joc mai bun pentru negru ; Spielmann-Eliskases, a 7-a partidă din match, 1936.

4) 13. Cd2, Ne6 14. Cf3, 0-0 15. b3, Tad8 16. Nb2, Ce4 17. 0-0, c5! 18. c4, Cc6 19. h3, Veresov-Makogonov, al XIII-lea campionat al URSS, 1944, și acum, continuând cu 19... Tfe8 urmat de Dc8 și Nb8, negrul ar fi căpătat șanse bune de atac.

5) 13. Cd2, 0-0 14. b4!?, Cd5! 15. Nb2, C:b4 16. C:b4, N:b4 17. 0-0, Td8 cu avantaj pentru negru; Spielmann-Cohn, 1909. Mai slab este 17... Tb8 18.Cb3!, Td8 din cauza 19. Ne5!, T:d1 20. N:c7, T:a1 21. T:a1, C:b3 22. Td1! cu mare avantaj pentru alb; Ragozin-Botvinnic, al XIV-lea campionat al URSS, 1945.

13. ... 0-0

14. 0-0 ...

Unele mutări pot fi și intervertite, fără riscul de a se schimba poziția. Astfel, de exemplu, albul poate juca întâi 14. Cc3 și numai după 14... Na6 sau 14... Tb8, să răspundă 15. 0-0.

14. ... Ta8-b8

Negrul poate continua cu 14... Na6 pregătind înaintarea c6-c5. Nebunul stă însă cel mai bine la c8, stăpânind două diagonale, în timp ce turnul b8 capătă două sarcini noi: apărarea punctului b5 și atacul punctului b2.

Era posibil și direct 14... c5. In partida Ragozin-Gligorici, Moscova 1947, la aceasta a urmat 15. c4!?, C:c4 16. Cc3 și după mutarea greșită 16... Na6 (mai bine 16... Tb8) 17. Da4 albul a căpătat un joc mai bun. Noutatea lui Ragozin 15. c4 necesită însă să mai fie verificată în practică.

15. Cb1-c3 c6-c5

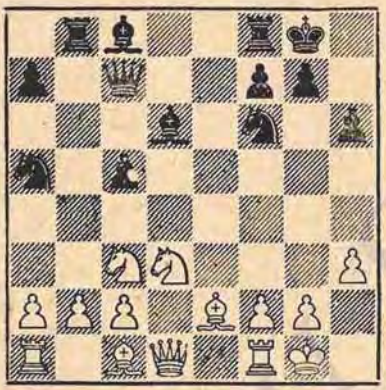

In această poziție negrul are pentru pionul sacrificat o superioritate poziționalâ suficientă, care constă într'o mai mare libertate de mișcare și o desvoltare mai bună.

Această superioritate iese în evidență cel mai clar în varianta 16. Nf3, Ekenberg-Keres, Lindköpping, 1944, în care după 16... c4! 17. Ce1, Tfd8 18. De2, Te8 19. Dd1, Ne6 negrul a reușit să aducă în poziție de pat aproape toate figurile albului.

Pentru a evita acest lucru albul trebue să joace 16. b3, dar atunci prin 16... c4 negrul distruge configurația pionilor albi pe flancul damei.

In concluzie, poziția este favorabilă negrului.

b.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6 4. Cg5 d5 5. ed Ca5)

6. d2-d3 ...

Mutarea aceasta a fost recomandată încă de Morphy și mai târziu de Cigorin, dar nu este încă clar dacă ea este sau nu mai tare decât 6. Nb5+.

Cu mutarea aceasta albul păstrează pionul și își compromite poziția în ceva mai mică măsură decât prin mutarea 6.

Nb5+, dar totuşi nu capătă un contra-joc efectiv. Dar, dacă luăm în consideraţie că după 6. Nb5+ negrul poate evita sacrificiul de pion prin 6... Nd7, atunci, din punct de vedere al aprecierii teoretice a acestei variante de deschidere, mutarea din text este mai importantă decât 6. Nb5+.

6. ... h7-h6

Fără îndoială, cel mai bun răspuns, deoarece 6... Nc5 este insuficientă din cauza 7. 0-0 sau 7. Cc3. Complet rău este 6... C:d5 din cauza 7. Df3

7. Cg5-f3 e5-e4
8. Dd1-e2 ...

Slab este 8. Ce5 din cauza C:c4, iar 8. Cd4 din cauza 8... c6. Acum se ameninţă 9. de şi din această cauză negrul este silit să schimbe la c4.

8. ... Ca5:c4
9. d3:c4 ...

(vezi diagrama din col. II-a)

9. ... Nf8-c5

Aceasta este varianta principală a negrului, prin care se împiedică dela început ocuparea importantului câmp d4 de către calul alb.

Maroczy recomandă 9... Ne7, mutare prin care se forţează într'adevăr deplasarea imediată

a calului alb, dar i se lasă în schimb puternicul câmp d4.

După 9... Ne7 pot surveni următoarele variante:

1) 10. Cd4, c6 11. Cc3, 0-0 (11... cd 12. cd, 0-0 13. 0-0 constitue numai o intervertire de mutări, iar 11... Ng4 12. f3, ef 13. gf! este favorabil albului; tot în favoarea albului este şi 11... Nb4 12. 0-0, N:c3 13. bc, cd 14. Na3!) 12. 0-0 (la 12. Ne3 negrul poate răspunde 12... cd urmat de Nb4, sau direct 12... Nb4) 12... cd 13. cd, Ng4 şi acum nu 14. De3, C:d5, ci mai energic 14. Db5! şi nu este uşor pentru negru să găsească compensaţie pentru pionul sacrificat.

2) 10. Ce5?, 0-0 11. 0-0, Te8 (posibil este şi 11... Nd6 12. f4

ef urmat de Te8 cu avantaj pentru negru) 12. h3, Nd6 13. Cg4, C:g4 14. hg, Dh4 cu atac decisiv.

3) 10. Cfd2, 0-0 (la 10... Ng4 urmează nu 11. f3, ef 12. C:f3, 0-0 13. 0-0, Nc5+ urmat de Te8 cu joc bun pentru negru, ci 11. De3, 0-0 12. h3, Nf5 13. g4, Nh7 14. Cc3 și, după părerea lui Tartakower, albul stă mai bine) 11. 0-0, Ng4 12. De3, Nf5 13. Cc3, Nd6 14. h3, Te8 și pentru pionul sacrificat negrul are o superioritate poziţională suficientă.

In afară de 9... Nc5 și 9...Ne7, negrul n'are alte continuări care să merite atenție, deoarece 9... Nb4+ 10. c3, 0-0 11. Cd4! forțează retragerea nebunului b4 și aduce după sine pierderea unui tempo.

10. Cf3-d2 ...

Mutarea aceasta a jucătorului B. A. Iancovici din Rostov, constitue cea mai tare continuare.

Alte variante posibile:

1) 10. c3, b5! (bine este și 10... 0-0 11. Cd4, Ng4, sau 11... Te8) 11. b4 (deasemeni 11. b3, bc 12. bc, 0-0 13. Cd4, Ng4 14. Dc2, N:d4 15. cd, c6 dă negrului un avantaj clar) 11... Ne7 12. Cfd2, Ng4 13. f3, ef 14. gf, Nh5 15. cb, 0-0 16. 0-0, Te8 17. Dc4, Nd6 cu avantaj decisiv pentru negru ; Grob-Keres, 1936.

2) 10. h3, 0-0 11. Ch2, b5 (se poate deasemeni 11... e3 12. N:e3, N:e3 13. fe, Ce4 și acum nu 14. Cf1. Dh4+ 15. g3, Df6 16. c3, Nf5 cu atac pentru pionii sacrificați, ci simplu 14. 0-0, Cg3 15. Dd3, C:f1 16. C:f1 cu joc aproximativ egal, după părerea lui Steinitz) 12. cb (mai slab este atât 12. b3, bc 13. bc, Na6 14. 0-0, c6. Bird-Cigorin, New York 1889, cât și 12. Cc3, bc 13. D:c4, Dd6 cu joc bun pentru negru) 12... C:d5 13. 0-0, De7 14. a3, f5 15. c4 și acum nu 15... e3 16. fe, C:e3 17. N:e3, N:e3+ 18. Rh1. Nb7 19. Cc3 cu contra-joc, Grob-Euwe, 1934, ci simplu 15... Cb6! 16. Cc3, Ne6 17. b3, Tad8, sau 16... Nb7 cu atac puternic pentru pionul sacrificat.

3) 10. 0-0, 0-0 11. Cfd2, Ng4 12. De1, Dd7! 13.Cb3, Nf3! 14. Nf4, Dg4 15. Ng3, Ch5! 16. C:c5 (nu se poate 16. gf, ef 17. Rh1, Tae8, sau 16. Rh1, N:g2+ 17. R:g2, Df3+ 18. Rg1, C:g3 19. hg, D:g3+ 20. Rh1, Dh3+ 21. Rg1, Nd6 22. f4, ef cu atac decisiv pentru negru ; mutarea din text este deasemeni insuficientă) 16... Cf4 17. C:e4, Dh3!! cu mat imparabil ; Field-Tenner, 1934.

10. ...	**0-0**
11. Cd2-b3	**Nc8-g4**

Mai slab este 11... Nd6 12. Cc3,Te8 13. h3,Nb4 14. 0-0, N:c3 15. bc,c6 16. dc,bc 17. Ne3 cu avantaj pentru alb ; Cigorin - Teichmann, 1896.

12. De2-f1 ...

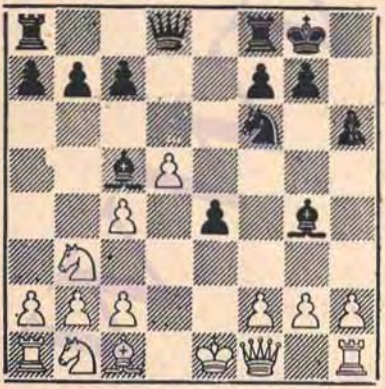

12. ... **Nc5-b4+ !**

Șahul acesta este foarte important, deoarece după 13. c3 se slăbește punctul d3, pe care poate pătrunde în continuare un cal negru.

Interesant este sacrificiul 12...C:d5 13. cd, D:d5 14. Cc3 (la 14. Nd2 câștigă 14... e3 15. fe, N:e3 16. N:e3, Tfe8 17. Rf2, T:e3 18. R:e3, Te8+ 19. Rf2, De6! 20. g3, Nh3) 14... Nb4 15. Nd2, N:c3 16. N:c3, Tad8 și acum nu 17. Cd2, b5 18. h3, Nh5 19. g4, Ng6 cu șanse mai bune pentru negru, ci 17. Nd2! și albul are șanse bune să respingă atacul. Este însă posibil ca atacul negrului, de exemplu după 17... c5 18. c4, De5, să fie suficient pentru egalare.

Varianta aceasta necesită să mai fie verificată.

13. c2-c3 ...

Mai slab este 13. Cc3, c6! (cu mult mai tare decât 13... b5 14. h3) 14. h3, Nh5 15. g4, Ng6 16. dc, bc 17. Nd2, e3! 18. fe, N:c3 19. bc, N:c2 cu avantaj decisiv ; Luckis-Keres, Buenos Aires 1939.

Un joc bun dă negrului și 13. Nd2, N:d2+ 14. Cb:d2, Te8 15. h3, e3! cu atac puternic.

13. ... **Nb4-e7**

Niciun fel de greutăți nu provoacă albului continuarea 13... Nd6 14. h3, Nh5 15. g4, Ng6 16. Ne3, Cd7 17. Cbd2, f5 18. gf, Nh5 19. C:e4, Ce5 20. Cd4, Cf3+ 21. C:f3, N:f3 22. C:d6, D:d6 23. Tg1 și negrul n'are compensație suficientă pentru pionul pierdut; Tartakower-Bogoliubov, 1927.

14. h2-h3	**Ng4-h5**
15. g2-g4	**Nh5-g6**
16. Nc1-e3	**Cf6-d7!**

Mutările de pioni ale albului, care au slăbit flancul regelui, au fost necesare pentru a realiza 0-0-0, dar în urma lor a apărut o nouă slăbiciune la f3. Deaceea negrul își aduce calul la e5, de unde el acționează asupra punctelor slabe f3 și d3, și capătă astfel un atac puternic.

17. Cb1-d2	**Cd7-e5**
18. 0-0-0	**b7-b5!**

Mai slab este 18... Cd3+ 19. Rb1, Ng5 20. Cd4, Df6 21. h4!, Db6 22. C2b3, N:e3 23. fe, a5 24. c5! cu avantaj pentru alb; Bogoliubov - Eliskases, match 1939.

De considerat este și 18... Cd3+ 19. Rb1, c6 pentru a începe după 20. dc, bc, atacul pe coloana „b", sau chiar direct 18... c6.

19. c4:b5	**Ce5-d3+**
20. Rc1-b1	**Dd8:d5**

De considerat este și 20...a6! deschizând liniile asupra regelui alb și obținând un atac puternic. Și mutarea din text este însă bună.

In partida Salve - Marshall, 1908, după 21. Ra1, D:b5 albul a intrat sub un atac susținut și a pierdut.

Eliskases recomandă în locul a 21. Ra1, mutarea 21. c4, considerând că în felul acesta se reabilitează poziția albului. Nu se vede însă cum își poate albul îmbunătăți poziția, dacă negrul continuă simplu 21... De6 22. Cd4, De5, amenințând să deschidă coloana „a" prin a7-a6, pentru un atac decisiv.

In orice caz poziția negrului trebue preferată datorită atacului pe flancul damei, care compensează pe deplin pierderea unui pion. Pentru alb ar fi un mare succes dacă în poziția din diagramă s'ar găsi o continuare suficientă pentru remiză.

B.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6 4. Cg5)

Să examinăm încă o continuare interesantă, căreia până acum i-a fost acordată prea puțină atenție, și anume :

4. ... Nf8-c5!

Această mutare interesantă a fost găsită de către șahiștii cehi pela 1890, dar după aceea, fără niciun temei, ea a fost lăsată pe planul al doilea.

Cum arată analiza de mai jos, negrul egalează aproximativ jocul cu această mutare.

(vezi diagrama din col. II-a)

5. Cg5 : f 7 ...

Primejdios pentru alb este 5. N:f7+, Re7 6. Nb3, Tf8 7. d3 (Fine dă continuarea 7. 0-0, h6 8. Cf3, d6 9. h3, C:e4 10. c3 cu avantaj pentru alb, dar jocul negrului în această variantă este foarte nelogic : el trebue să joace la atac și nu la recâștigarea materialului ; după 7. 0-0 negrul trebue să joace 7... d6, căpătând cam același joc ca în varianta care este dată în afara parantezelor) 7... d6 8. h3 (Iudovici consideră mai tare pentru alb direct 8. Cc3, dar răspunsul 8... h6 anulează amenințările legate de mutarea Cd5+) 8... De8 9. Cc3, Dg6 și albul cade sub un atac violent.

Pionul în plus al albului nu constitue aci o compensație suficientă pentru întârzierea în desvoltare și proasta așezare a figurilor.

Tare pare mutarea 5. d4, pentru a trece după 5... N:d4 la varianta principală 6. C:f7 (6... N:f2+ 7. R:f2, C:e4+ 8. Rg1, Dh4 9.g3!, C:g3 10.hg, D:g3+ 11. Rf1, Tf8 12. Dd3 etc., cu a-

vantaj pentru alb). Negrul are însă la dispoziție continuarea neașteptată 5...d5! și dacă 6.ed, atunci 6... C:d4 7. d6, 0-0 cu joc mai bun pentru negru; mai tare este 6. N:d5!, C:d5 7. dc, Cdb4 8. a3, D:d1+ 9. R:d1, Ca6 10. b4 păstrând pionul în plus, dar după 10... Ce7 11. Cf3, f6 12. Ne3, Ne6 faptul că nebunii sunt de culori diferite și că cei patru pioni albi de pe flancul damei sunt ținuți de cei trei negri, ne dă motive de a prevedea o remiză probabilă. Deaceea albului, dacă vrea să răstoarne 4... Nc5, nu-i rămâne nimic altceva decât mutarea din text 5. C:f7,

5. ...	Nc5:f2+
6. Re1:f2	...

Sau 6. Rf1, De7 7. C:h8, d5! 8. Ne2 (8. ed, Cd4 este primejdios pentru alb, de ex. 9. c3, Ng4 10. Da4+, Cd7! 11. R:f2, Dh4+ cu atac decisiv; Mikișka-Traxler, 1896). 8... Nb6 și negrul mai câștigă un cal, având după aceasta un atac suficient pentru calitatea sacrificată.

6. ...	Cf6:e4+
7. Rf2-g1	Dd8-h4.
8. g2-g3	...

Într'o partidă prin corespondență jucată în 1931, a urmat 8. Df1, Tf8 9. d3, Cd6 10. C:d6+, cd 11. De2, Cd4 12. Dd2, Dg4 și albul a cedat!

8. ...	Ce4:g3
9. h2:g3	Dh4:g3+
10. Rg1-f1	Th8-f8
11. Dd1-h5	d7-d6
12. Cb1-c3	...

Nu direct 12. Dh2 din cauza Df3+ 13. Rg1, d5.

12. ...	Nc8-g4
13. Dh5-h2	Dg3-f3+
14. Rf1-g1	Cc6-d4

„Deschiderea modernă" apreciază această poziție în favoarea albului și în susținerea acestei afirmații dă următoarele variante complicate:

1) 15. Nd5, e4? 16. d3, c6 17. N:e4, D:f7 18. Ne3, Cf3+ 19.

N:f3, N:f3 20. D:d6, N:h1 21. Te1! cu poziție câștigată pentru alb.

Negrul poate însă juca mai tare 15... Ce2+ 16. D:e2 (nici-o șansă de câștig nu dă 16. C:e2, D:d5, de ex. 17.Cg5, Dc5+ 18. d4, D:c2 cu avantaj pentru negru) 16... Dg3+ 17. Dg2 (sacrificiul damei 17. Rf1, N:e2+ 18. C:e2, Dg6 dă șanse de câștig numai negrului) 17... De1+ 18. Df1 (sau 18. Rh2, Dh4+) 18... Dg3+ 19. Dg2 (după 19. Ng2, T:f7 câștigă negrul) 19... De1+ cu șah etern.

2) 15. Df2, b5 16. Nd5, D:f2+ 17. R:f2, c6 18. Rg3, cd 19. C:d6+, Rd7 20. Cd:b5, C:b5 21. R:g4, Tf4+ 22. Rg3, Taf8 și, după „Deschiderea modernă", este greu pentru alb să scape de șah etern.

In realitate însă, după 23. d3, Tf3+ 24. Rg4 nu se vede o continuare satisfăcătoare pentru negru.

In această variantă negrul poate juca mai tare și anume: 16... Ce2+ 17. Rf1 (și aci 17. C:e2, D:d5 nu este favorabil albului, iar 17. D:e2, Dg3+, duce, ca în comentariul precedent, la șah etern, deoarece 18. Rf1, N:e2+ 19. C:e2, Dg6 20. N:a8, D:f7+ este catastrofal pentru alb) 17... Cg3+ 18. Re1, D:f2+ 19. R:f2, C:h1+ și negrul capătă un contra-joc bun, de ex. 20. N:h1, T:f7+ 21. Rg3, 0-0-0 22. R:g4, Tdf8 și cu jocul nedesvoltat albului îi este greu să-și realizeze superioritatea materială; sau 20. Rg2, Tb8 și negrul n'are de ce să se teamă (Keres).

Din analiza de mai sus reese că în poziția din diagramă negrul are un atac suficient pentru remiză, iar lucrul acesta demonstrează și că mutarea 4... Nc5 este acceptabilă.

II.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6)

4. d2-d4 ...

Mutarea aceasta este mai tare decât prematura 4. Cg5, dar este totuși neîndestulătoare pentru obținerea unui avantaj real. Albul și-a pierdut șansele de a obține avantaj în urma mutării sale relativ pasive 3. Nc4.

4. ... e5:d4

Nu 4... C:d4 din cauza 5.N:f7+, R:f7 7. C:e5+ urmat de 8. D:d4.

Posibil este însă 4... C:e4 5. de, Cc5 cu poziție acceptabilă pentru negru.

5. 0-0 ...

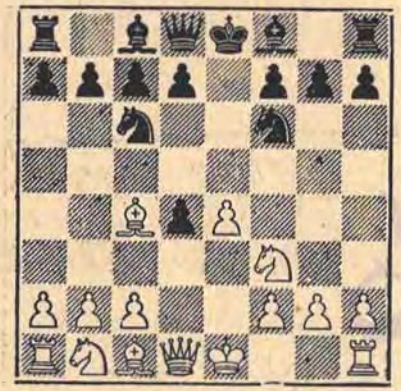

Cel mai bine. Aci au fost încercate și următoarele continuări.

1) 5. Cg5, d5! (se poate juca deasemeni și 5... Ce5 6. Nb3, h6 7. f4, hg 8. fe, C:e4 și acum albul poate forța remiza prin 9. N:f7+, R:f7 10. Df3+, Rg8 11. 0-0, d5 12. Df7+, Rh7 13. Dh5+; mutările 9. 0-0 sau 9. D:d4 nu dau albului mai mult decât egalitate după 9... d5!) 6. ed, De7+! (și 6...Ce5 7.D:d4, C:c4 8. D:c4,D:d5, sau 7. Nb5+, c6 8. dc, bc este acceptabil pentru negru) 7. Rf1 (forțat, deoarece după 7. De2, Cb4 albul pierde un pion) 7... Ce5 8. D:d4, C:c4 9. D:c4 și acum negrul obține un joc mai bun atât cu 9... Dc5, cât și cu 9... h6 10. Cc3,hg 11. N:g5, Dd7 12. Tae1+, Ne7.

Mutarea 5. Cg5 este prematură în această poziție.

2) 5. e4, d5! (jucabil este și 5... Ce4, dar mutarea din text este mai tare) 6. Nb5, Ce4 7. C:d4, Nc5 (7... Nd7, probabil, este și mai tare, deoarece la 7... Nc5 albul poate răspunde 8. Ne3!, Nd7 9. N:c6 urmat de 10. f3 cu joc aproximativ egal; la 7... Nd7 poate urma 8. C:c6, bc 9. Nd3, f5!, sau 8. N:c6, bc 9. 0-0, Ne7 10. f3, Cc5, sau, însfârșit, 8. Cb3, Dh4! 9. 0-0, 0-0-0 10. N:c6, N:c6 11. Cc3, f6! în toate cazurile cu o poziție mai comodă pentru negru) 8. C:c6 (cum am amintit deja, aci este mai bine pentru alb să joace 8. Ne3! cu joc aproximativ egal; 8. C:c6 dă negrului avantaj) 8... N:f2+ 9.Rf1, Dh4! (mutarea aceasta găsită de Keidanski este mai tare decât 9... bc 10. N:c6+, Rf8! care dă deasemeni negrului un joc mai bun) 10. Cd4+ (insuficient este și 10. D:d5, Nc5! sau 10. Cc3,

0-0 11. C:e4, de 12. Cd4. c5—în ambele cazuri cu avantaj pentru negru) 10... c6 11. Cf3 (la fel 11. C:c6 bc 12. N:C6+ Re7 favorabil negrului) 11... Cg3+! 12. R:f2, Ce4+ 13. Re2, Df2+ 14. Rd3, Nf5! cu atac imparabil.

3) 5. C:d4, C:e4! 6. N:f7+. R:f7 7. Dh5+, g6 8. Dd5+, Rg7 9. C:c6, bc 10. D:e4, De8! cu avantaj pentru negru.

7. Nc4:d5 ...

A.

5. ... Cf6:e4

O altă continuare uzitată, 5... Nc5, care duce la varianta lui M. Lange, o vom examina în rubrica B.

Slab este 5... d5 din cauza 6. ed, C:d5 7. Te1+, Ne6 8. Cg5.

Mutările 5... Ne7 sau 5... d6 duc la partida ungară.

6. Tf1-e1 d7-d5

Foarte slab este 6... Ne7 7. T:e4, d5 8. T:e7+, C:e7 9. Nb3, c5 10. c3 cu mare avantaj pentru alb.

Interesnată este 7. Cc3, mutare cu ajutorul căreia Canal l-a surprins pe Johner la turneul dela Triest 1923 și a câștigat după 7... dc 8. T:e4+, Ne6? (corect este 8... Ne7 9. C:d4, f5 10. Tf4, 0-0 11. C:c6, D:d1+ 12. C:d1, bc 13. T:c4, Nd6 cu egalitate, ca în partida Ragozin-Botvinnic, 1930) 9. C:d4, C:d4 10. Te:d4, Dc8 (relativ mai bine este 10... Nd6) 11. Ng5, Nd6 12. Ce4, 0-0 13. Cf6+ etc.

Cu toate acestea mutarea 7. Cc3 nu este recomandabilă, deoarece negrul obține avantaj prin 7... Ne6 (deasemeni 7... dc 8. N:d5, Ne6! este în favoarea negrului, lucru care se vede clar atât după 9. T:e4, Ce7, cât și după 9. N:e4, Nb4) 8. C:e4 (după 8. N:d5 se ajunge la aceeași poziție ca și după 7... dc) 8... dc 9. Cg5 (sau 9. Ceg5, Ne7 10. C:e6, fe 11. T:e6, 0-0 cu avantaj) 9... Ne7 10. C:e6, fe 11. Dh5+, g6 12. Db5, 0-0 13. D:c4,

Dd5 și poziția negrului este mai bună.

7. ... Dd8:d5

8. Cb1-c3 ...

8. ... Dd5-a5

Mutarea lui Möller, considerată ca cea mai bună.

Mai puțin bune sunt celelalte retrageri ale damei:

1) 8... Dd8 9. C:e4 (după 9. T:e4+, Ne7! 10. C:d4, f5! 11. Tf4, 0-0 se ajunge la o poziție din varianta lui Canal, analizată în comentariul precedent) 9... Ne7 10. Ng5!, Ne6 (sau 10... 0-0 11. N:e7, D:e7 12. C:d4 cu egalitate) 11. N:e7, R:e7 12. Ceg5, Dd5 13. Dd2 urmat de Tad1 cu joc aproximativ egal.

2) 8... Dh5 9. C:e4, Ne6 (în partida Cigorin-Yanovski, Paris 1900, negrul a jucat mai slab 9... Ne7 10. Ng5, Ne6 11. N:e7, C:e7 12. C:d4 cu avantaj pentru alb) 10. Ng5, Nb4 (dacă 10... h6 11. Nf6, Da5 12. C:d4, gf 13. C:f6+, Re7 câștigă mutarea intermediară 14. b4!) 11. C:d4, D:d1 12. Te:d1, C:d4 13. T:d1, Ne7 cu poziție absolut egală.

3) 8... Df5 9. C:e4, Ne6 (deasemeni după 9... Ne7 10. Ng5, Ne6 11. N:e7, R:e7 12. C:d4, sau 10... 0-0 11. Cg3, Dc5 12. N:e7, C:e7 13. D:d4 albul obține avantaj) 10. C:d4, C:d4 11. D:d4, Ne7 (sau 11... Td8 12. Da4+, b5 13. Da5, Td4 14. Cg3! cu avantaj pentru alb) 12. Nh6!, Tg8 13. Nd2!, Dd5 (mai slab este 13... a6 14. Nc3, Nf6 15. Da4+, b5 16. Da5 cu avantaj pentru alb; Fajarowicz-Preusse, 1932) 14. D:d5, N:d5 15. Ng5, Ne6 și negrul are șanse slabe de remiză.

4) 8... Dc4 9. Cd2! (mai tare decât 9. C:e4, Ne6 10. Ng5! care dă de asemeni un joc bun albului) 9... Da6 (după 9... Db4 10. Cd5, Da5 11. c4 se ajunge la aceeași poziție) 10. Cd5, Da5 (mai slab este 10... Nd6 11. C:e4) 11. c4!, Ne6 (sau 11... dc 12. Cc4!) 12. Cb3, Da4 13. C:c7+, Rd8 14. C:e6+, fe 15. T:e4, e5 16. Ng5+, Rc7 17. f4 cu avantaj clar pentru alb (analiza lui Schlechter,, 1916).

9. Cc3 : e4 ...

Slabă este continuarea 9. T:e4+, Ne6 10.C:d4, 0-0-0 cu joc bun, dar de considerat este 9. C:d4, C:d4 10. D:d4, f5 și acum nu 11.Ng5, Dc5! 12. Dd8+, Rf7 13. C:e4, fe 14. Tad1, Nd6! 15. D:h8, D:g5 cu avantaj decisiv pentru negru, Euwe-Reti, match 1920, ci 11. Nd2! care dă albului o poziție satisfăcătoare.

Dacă 11...Dc5, atunci 12. Da4+, Nd7 13.C:e4, fe 14. D:e4+, Rf7 15. D:b7, Ne7 16. Db3+, Rg6 17. Dg3+, Rf7 18. Db3+ cu remiză. Deaceea negrul continuă cu 11... Db6 12. D:b6, ab 13. f3, Nc5+ 14. Rh1, Ne6 15. fe, 0-0-0 cu șanse ceva mai bune în final.

9... **Nc8-e6**

Se poate juca și 9... Ne7 10. Ng5, 0-0 11. N:e7, C:e7, deși pentru a obține egalitatea negrul are de luptat în acest caz mai mult decât după mutarea din text.

(vezi diagrama din col. II-a)

Cel mai bine. Alte posibilități sunt mai slabe :

1) 10. Nd2. Nb4 11. N:b4, D:b1 12. Ceg5 (de considerat este recomandația lui Euwe 12. c3)

10. Ce4-g5 ...

12... 0-0-0 13. C:e6, fe 14.Cg5, Tde8 15. C:e6, Te7 și negrul stă mai bine (Euwe).

2) 10. Ng5,h6 (bine este și direct 10... Nb4 11.Te2, h6 sau 11... 0-0) 11. Nh4. Nb4 (după 11... g5 foarte primejdioasă pentru negru este varianta lui Yordanski 12. Cf6+, Re7 13. b4!, de ex. 13... Df5 14. b5! și albul obține un joc mai bun atât după 14... D:b5 15. c4, D:c4 16. Tc1, cât și după 14... gh 15. bc, D:f6 16.cb, Tb8 17. Ce5!) 12. Te2, g5 13.a3, Ne7 14.b4, Dd5 15. Ng3 (sacrificiul de pion hazardat 15.c4, D:c4 16. Tc1, Dd5 17.Ng3, 0-0-0 a dat avantaj negrului în partida Romanovscki - Belavenet, Moscova 1939) 15... 0-0-0 16. De1 și acum 16... The8 dă negrului un avantaj evident (Keres).

3) Mai slab este și 10. Cfg5. 0-0-0 11. C:e6, fe 12. Cg5, Nb4 13. T:e6, h6 14.Cf3 și negrul a câștigat un tempo important, în comparație cu varianta principală.

10...	0-0-0
11. Cg5:e6	f7:e6
12.Te1:e6	...

In această poziție relativ complicată (cu șanse probabil ceva mai bune pentru negru) au fost încercate următoarele continuări :

1) 12... Ne7 (mutarea lui Rubinstein, dar cu toate acestea nu cea mai bună) 13. Ce5!, C:e5 (la 13... Dd5 urmează 14.Dg4) 14. T:e7, Td7 (dacă 14... The8, atunci 15. Nd2!, Dd5 16. T:e8, T:e8, 17. Dh5! cu avantaj pentru alb). 15.T:d7 (foarte tare este și 15.b4, Dd5 16. T:d7 urmat de 17. Nb2) 15... C:d7 16.Nf4, Te8 17.h3, Df5 (Tarrasch recomanda 17... Db4, dar la aceasta urmează 18. Dh5!, Te1+ 19.Rh2! cu avantaj pentru alb) 18.Ng3, De4 19. Dd2 și albul are avantaj; Tartakower-Tarrasch, 1920.

2) 12... Dd5 13. De2, h6! (mai slab este 13... d3 14.cd, D:d3 15. Ng5! cu avantaj pentru alb ; este posibilă și intervertirea de mutări 12... h6 13.Nf4, Dd5 14. De2) 14. Nf4, g5 15. Ng3, d3 (după 15... Ng7 16.Tg6, The8 17. Dd3 albul stă bine) 16.cd, g4 (finalul după 16... D:d3 17. D:d3, T:d3 18. Ce5, C:e5 19. N:e5 este favorabil albului) 17.T:c6!, bc (sau 17... D:c6 18. Ce5, De6 19. De3, Rb8 20. Tc1 cu presiune decisivă) 18.Ce5, h5 19.d4!, Rb7 20. Tc1 și albul are un atac foarte puternic ; Tartakower Steiner, 1921.

3) 12... Df5 13. De2, h6 14. Nd2! (cea mai bună șansă a albului ; mai slab este în orice caz 14. Ch4, d3!. 15 cd, D:d3 16. D:d3, T:d3 17.Ne3, Nd6 18. Cf5, Ne5 cu avantaj pentru negru; Kan - Rabinovici A., Moscova 1930) 14... D:c2 (un câștig de pion riscat; mai bine pentru negru este să aleagă mutarea

recomandată de Euwe 14... Nd6, amenințând apoi luarea la c2) 15. Tc1, D:b2 (după 15... Da4 16. Te:c6!, bc 17. De6+ urmat de 18.Ce5 albul capătă un atac foarte tare) 16. Te:c6!, bc 17. De6+ (insuficient este 17. Ce5, Te8! 18. Da6+, Db7, Kostici-Vidmar, 1931, sau 18. Dg4+, Rb8 19. De4, T:e5 20. D:e5, Nd6) 17... Rb8 18. De4, d3 19. Ce5.

19... Ra8! (într'o partidă prin corespondență s'a jucat 19... Db7 20. Tc3, Nc5 21. C:c6+, Ra8 22. T:c5, The8 23. Dc4!, Db1+ 24. Dc1, D:c1+ urmat de Td6 și negrul a căpătat o oarecare inițiativă, suficientă însă numai pentru remiză) 20. C:c6. Db7 21. Da4 (după 21. Tc3, Nc5! rezultă poziția amintită în varianta precedentă) 21... Te8 22. g3 (într'o partidă prin corespondență, 1935, albul a continuat 22. Ca5, De4 23. Cc4, dar după 23... Nc5 24. Da5, Nb6 în poziție mai proastă) 22... Te2 23. Te3, T:d2 24. Tb3, Nc5 25. T:b7, R:b7 și, conform analizei lui Tartakower, negrul trebue să accepte remiza după 26. Ca5+, Rc8 27. Dg4+, Rb8 28. Da4, C:f2+ 29. Rh1, Tb2 30. Cc6+.

O variantă foarte complicată care necesită pentru a putea fi apreciată definitiv, să mai fie încercată în practică.

4) 12... Nd6! (mutarea aceasta prin care se desvoltă ultima figură și se amenință un atac eventual asupra regelui, este cea mai naturală) 13. De2 (după 13. Ng5 teoria recomandă nu 13... Tdf8 14. De2!, h6 15. Nh4, Dh5 16. Ng3, ci 13... Tde8! 14. De2, Rd7! 15. Te1, D:e1+ cu avantaj pentru negru; albul poate însă să joace mai bine 14. De1 forțând schimbul damelor și obținând un final aproximativ egal; deaceea pentru negru este totuși mai bine să joace 13... Tdf8 14. De2, Rd7 amenințând atât 15... T:f3 cât și 15... Te8) 13... Dh5 14.h3 (sau 14. Nd2?, d3! 15. De4, Cd4 16. T:d6,

Ce2+) 14... Tde8 (!) 15. Nd2, Ce5! 16. T:e8+, T:e8.

17. C:d4 (mai tare decât 17. Td1. C:f3+ 18. D:f3, D:f3 19. gf, c5 cu avantaj evident pentru negru; Tartakower-Oskam, 1933)

17... D:e2 18. C:e2, Cc4 (o poziție clară de remiză rezultă după 18... Cf3+ 19. gf, T:e2 20. Td1, Nc5 21. Ng5! urmat de 22. Td2) 19. Ne3, C:b2 și în finalul la care s'a ajuns negrul are un joc ceva mai bun, datorită faptului că formația pionilor negri este mai compactă (Euwe).

Variantele acestea arată cât de complicată este poziția din diagramă, după a 12-a mutare a albului în varianta principală, și în acelaș timp duc la concluzia că la un joc corect negrul are șanse mai bune. Deaceea mutarea 5... C:e4 poate fi considerată ca cea mai bună posibilitate a negrului de a trece peste greutățile de deschidere în jocul celor doi cai.

(1) Intr'o partidă Georgescu - Samarian (București 1951) negrul jucat 14... The8, cu intenția de a răspunde la 15. Ng5 (recomandată de Euwe) cu 15... Ce5! cu avantaj (N. Tr.)

B.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6 4. d4 ed 5. 0-0)

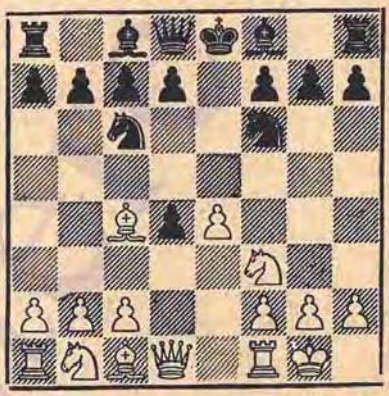

5. ... Nf8-c5

Mutarea aceasta duce la faimoasa variantă a lui M. Lange, una dintre cele mai complicate din teoria șahului. La cercetarea acestei variante au lucrat o serie întreagă de maeștri cunoscuți, ca Staunton, Steinitz, Berger, Cigorin, Marshall, Rubinstein și alții. Cu toate acestea, este încă dificil de dat o apreciere definitivă a acestei variante, deoarece ea duce la analize atât de complicate și ramificate, încât obținerea unui rezultat clar este aproape imposibilă.

Spre regret, importanța acestei variante pentru practica de turneu s'a micșorat foarte mult, deoarece mutarea 5... C:e4! dă negrului o posibilitate mult mai comodă de a obține cel puțin joc egal.

6. e4-e5 d7-d5

Singura posibilitate acceptabilă pentru negru de a evita puternicul atac al lui M. Lange, care survine după 6... d5, este 6... Cg4, deoarece după ocuparea câmpului c5 de către nebunul negru, mutarea 6... Ce4 nu mai este bună.

Și mutarea 6... Cg4 lasă albului șanse mai bune, cum arată variantele următoare:

1) 7. h3?, Cg:e5 8. C:e5, C:e5 9. Te1, d6 10. f4, d3+! 11. Rh2 (sau 11. Ne3, C:c4 12. N:c5+, Ne6 13. f5, 0-0 cu avantaj pentru negru) 11... Dh4 12. fe (după 12. N:d3, Nf2 se amenință și N:h3) 12... dc 13. ed+, Ne6 14. T:e6+, fe 15. d7+, Re7 16. D:c2, Nd6+ cu mare avantaj pentru negru (Steinitz).

2) 7. c3, d5! (mai slab este 7... dc 8. N:f7+, R:f7 9. Dd5+, Rf8 10. D:c5+, De7 11. D:e7+, R:e7 12. C:c3 cu avantaj pentru alb, deoarece este rău 12...Cg:e5 13. C:e5, C:e5 din cauza 14. Te1, Rf6 15. Cd5+, Rf5 16. C:c7, Tb8 17. Cb5) 8. ed, D:d6 9. Te1+, Ne6 10. N:e6, fe 11. h3, C:f2! și negrul obține un avantaj clar.

Nimic nu dă albului nici varianta (7. c3, d5) 8. Nb5, dc 9. C:c3, 0-0!, sau 9... Ne6 cu joc mai bun pentru negru.

3) 7. Nf4, 0-0 (este posibil și 7....d6 8. ed, N:d6 și dacă 9. Te1+, atunci simplu 9... Rf8! și negrul păstrează pionul în plus; deaceea albul continuă mai bine cu 9. N:d6, D:d6 10. Nb5 și recâștigă pionul cu partidă aproximativ egal) 8. h3, Ch6 9. N:h6 (bine este, conform analizei lui Euwe, și 9. Ng5, Ne7 10. N:h6, gh 11. Nd5!, Nc5 12. c3, dc 13. C:c3 cu joc excelent pentru alb) 9... gh 10. c3, d5 (după 10... dc 11. C:c3 albul stă foarte bine, deoarece 11... d6 nu merge din cauza 12. Cc4) 11. Nb3!, dc 12. C:c3 cu avantaj pentru alb (Euwe).

4) 7. Te1 (mai slab este 7.

De2, De7 8. Ng5, f6 9. ef, gf și deasemeni 7. De1, d5! 8. ed+, Rf8 9. dc, D:c7 cu atac puternic) 7... d3 (după 7... 0-0 8. h3, Ch6 9. N:h6, gh 10. c3 albul obține o poziție din varianta 3, dar cu tempo în plus Te1) 8. N:f7+, Rf8 (slab este 8... R:f7 9. Cg5+, Rg8 10. D:g4, d5 și acum nu 11. Df4?, cum recomanda Steinitz, la care urmează 11... De7 cu avantaj pentru negru, ci, după Lisițân, 11. Df3! și albul câștigă; albul obține o poziție câștigată și după 9...Re8 10. D:g4, dc 11. Cc3) 9. D:d3, N:f2+ (nefavorabil pentru negru este și 9... C:f2 10. Dc4, De7 11. Ne3, N:e3 12. T:e3, D:f7 13. D:f7+ urmat de 14. R:f2) 10. Rf1, N:e1 (dacă 10... R:f7, atunci 11. Te2 și albul recâștigă figura cu joc bun, de ex. 11... d6 12. Ng5, Df8 13. e6+, N:e6 14. T:e6, R:e6 15. Dc4+ urmat de 16. D:g4+ și R:f2) 11. Df5, De7 12. Nb3+, Re8 13. D:g4, Na5 14. Ng5 și albul are un atac mai mult decât suficient pentru calitate (Lisițân).

Din variantele de mai sus reese că la 6... Cg4 cel mai bun răspuns este 7. Te1, care dă albului la un joc bun, avantaj pozițional.

Continuarea 7. Nb5, Ce4 8. C:d4, după 8... 0-0 (posibil este și 8... Nd7 și dacă 9. Cb3, atunci după Lasker, 9... Ce7! cu poziție aproximativ egală) dă negrului un joc foarte bun, de ex. 9.

C:c6 (sau 9. N:c6, bc 10. C:c6, Dd7! 11. Cd4, Nb6 12. c3, c5 13. Cc2, d4 14. Cd2, Nb7 și, după Lisițân, atacul negrului compensează pionul sacrificat) 9... bc 10. N:c6, Na6! 11. D:d5 (mai slab este 11. N:a8, N:f1 și negrul are o poziție câștigată atât după 12. D:d5, Nc4!, cât și după 12. Ne3, N:e3 13. fe, N:g2; dintr'o partidă jucată de mine prin corespondență în 1936) 11... N:f1 (după 11... D:d5 12. N:d5, Tad8 13. c4, T:d5 14. cd, N:f1 15. R:f1, C:f2 16. Cc3 albul a

(vezi diagrama din col. II-a)

7. e5:f6 ...

căpătat avantaj în partida Cigorin - Charousek, Budapesta 1896) 12. D:e4, Nb5! (pe deplin convenabilă pentru alb este varianta 12... Dd1 13. Cc3, Tad8 14. C:d1, T:d1 15. Nd2, T:a1 16. Ne1, Na6, iar 12... Na6 13. Cc3, Tb8 14. Dg4 dă albului un atac puternic pentru calitate) 13. Cc3. N:c6 14. D:c6, Nd4 15. Nf4, Tb8 cu poziție mai bună pentru negru și calitatea în plus.

Mutarea din text duce la varianta principală a atacului lui M. Lange.

7. ... d5:c4
8 **Tf1-e1+** ...

După 8. fg, Tg8 9. Ng5 negrul poate alege una dintre continuările următoare:

1) 9... f6 (slab este 9... Dd5 10. Cc3, Df5 11. Ce4!, Ne7 12. N:e7 cu avantaj pentru alb) 10. Te1+ (slab este 10. De2+,De7 11. D:c4,Ne6) 10... Rf7 11.Ce5+ (de considerat este și 11. Nh6!, dar asupra acestei mutări nu există analize precise; poate că aci se ascunde una dintre posibilitățile de a întări atacul Max Lange) 11... C:e5 (nu 11... R:g7? 12. Nh6+ cu câștigul damei) 12. T:e5, Ne7 (favorabil albului este 12... fg 13. Dh5+, R:g7 14. T:g5+, Rh8 15. T:g8+ urmat de D:c5) 13. Dh5+, R:g7 14. Dh6+ (mai slab este 14. Td5, Nd7) 14... Rf7 (greșit este 14. Rh8 din cauza 15.T:e7) 15. D:h7+, Tg7 16. Dh5+, Tg6 (nu 16... Rg8 17. N:f6) 17. Dh7+, Tg7 cu șah etern.

2) 9... Ne7 10. N:e7, R:e7 (slab este 10... D:e7 din cauza 11. C:d4 T:g7 12. C:c6 urmat de Dd4 cu avantaj pentru alb) 11. Te1+ (în partida Balogh-Szabo, 1946, s'a jucat 11. b4!?, cb 12. Cbd2, T:g7 13. C:b3, Nh3 14. Te1+, Rf8 15. g3, Dd5 16. De2, Tg4 17. c4!, dc 18. Tad1, Dc4 19. De3, Tg6 20. Ca5!, C:a5 21. Ce5 cu atac puternic pentru alb) 11... Ne6 12. Te4 (favorabil pentru alb este și 12. Cbd2, Dd5 13. De2, Rf6! sau 13,b3,cb 14. C:b3, Tad8 15. De2, d3; Mieses-Teichmann, Petersburg 1909) 12... d3 (slab este 12... f5 13. Th4, Rf7 14. T:h7, Fahrni-Tartakower, 1914, sau 12...T:g7 13. C:d4, C:d4 14. T:d4, Dg8 15. g3, Euwe-Yates, 1923) 13. Cc3,

T:g7 14. cd, D:d3 15. Cd5+, Rf8 16. D:d3, cd 17. C:c7, Nh3 cu poziție evident mai bună pentru negru.

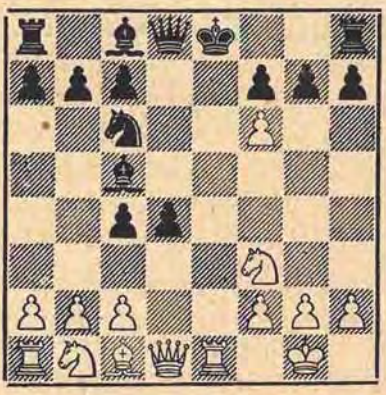

8. ... Nc8-e6

Negrul poate juca și 8... Rf8, ceeace însă pare îndoelnic. La această mutare poate urma:

1) 9. fg+, R:g7 10. Ce5, Df6 (în favoarea albului este 10... C:e5 11. T:e5, Ne7 12. Df3, Ne6 13. Dg3+, Rf8 14. Nh6+, Re8 15. Cd2, în timp ce 10... Te8 11. Nh6+, Rg8 12. C:c6!, T:e1+ 13. D:e1, bc 14. De5 este suficient pentru egalarea jocului) 11. Cbd2, Ce5! 12. Ce4, Dg6! 13. C:c5, Nh3 14. g3 The8 15. Nf4, f6 și negrul are avantaj (Schlechter).

2) 9. Cg5, Nf5! (mai slab este 9... D:f6 10. Ce4, Df5 11. C:c5, D:c5 12. b4! cu avantaj pentru alb, sau 9... Dd5 10. Dh5, Nf5 11. C:f7 cu acelaș rezultat) 10. fg+, R:g7 11. C:f7, Df6 (după 11... R:f7 mutarea 12. Dh5+ recâștigă figura) 12. C:h8, d3 13. Cd2!, R:h8 (în favoarea albului este continuarea 13... Cd4 14. C:c4, C:c2 15. Ne3!, N:e3 16. C:e3, ca și 13... Cb4 14. Ce4, N:e4 15. T:e4, D:f2+ 16. Rh1, C:c2 17. Nf4!) 14. Cf3, Ng4 15. Te4, Tg8 16. Tf4, Dg7 cu joc aproximativ egal (17. cd, Cd4 18. T:d4, N:f3 19. D:f3, D:d4).

3) 9. Ng5, gf (forțat, deoarece după 9... Dd7 decide 10. Nh6!, gh 11. Dd2) 10. Nh6+, Rg8 11. Cc3!, Nf8 (după 11... Ng4 12. Ce4, Nf8 13. N:f8, R:f8 14. Dd2, Rg7 15. Df4, N:f3 16. Dg3+! urmat de 17. D:f3 albul obține avantaj) 12. N:f8 (mai slab este 12. C:d4, N:h6! 13. C:c6, D:d1 14. Ce7+, Rg7 15. Ta:d1, Ne6 16. C7d5, N:d5 17. C:d5, The8 cu avantaj pentru negru) 12... R:f8 13. Ce4 urmat de 14. Dd2 cu atac pentru pionul sacrificat.

9. Cf3-g5 ...

Albul poate juca și acum 9. fg, Tg8 10. Ng5 dar nu obține un rezultat mai bun decât la mutarea precedentă. Negrul continuă simplu cu 10... Ne7 11. N:e7, D:e7 (se poate și 11...R:e7

care duce la varianta 2-a din nota dela mutarea a 8-a a albului) 12. c3 (la 12. C:d4, Td8 13. c3 Lasker a propus următoarea variantă: 13... T:g7 14. Da4, Rf8 15. C:c6, T:g2+ 16. R:g2, Dg5+ și negrul câștigă) 12... 0-0-0 13. cd, T:g7 14. Cc3 cu poziție mai bună (după Tartakower, neclară).

9. ... **Dd8-d5**

Greșit este 9... D:f6? din cauza 10. C:e6, fe 11. Dh5+ cu câștig de figură, dar de considerat este mutarea lui Lohman 9... g6, după care albul obține avantaj în felul următor: 10. Df3 (bine este și 10. Cd2, Dd5 11. Cde4, 0-0-0 12. C:e6, fe 13. C:c5, D:c5 14. Nh6, Df5 15.Df3! cu avantaj pentru alb; Olson-Spielmann, 1919) 10... 0-0 (nu ajută nici 10... h6 11. C:e6, fe 12. Dg4!, Dd5 13. D:g6+, Rd7 14. Df7+, nici 10... Dd7 11. T:e6+, fe 12. f7+, Re7 13. Ce4!) 11. T:e6!, fe 12. f7+, Rh8 13. C:e6, De7 14. Ng5, D:f7 15. C:c5 cu avantaj pentru alb; o partidă prin corespondență, 1920.

Foarte slab este 9... 0-0 din cauza 10. T:e6, fe 11. Dh5, h6 12. f7+ urmat de 13. Dg6.

10. Cb1-c3 ...

Rău este 10. fg, Tg8 11. C:h7 din cauza 11... Ne7.

10. ... **Dd5-f5**

11. Cc3-e4 ...

Inaintarea 11. g4 este aci insuficientă din cauza 11... Dg6

(în favoarea albului este 11... D:f6? atât din cauza 12. Cce4, De7 13. C:e6, fe 14. De2, cât și din cauza 12. Cd5, Dd8 13. T:e 6+, fe 14. C:e6,Dd7 5. Nh6!) 12. Cce4 (sau 12. C:e6, fe 13. T:e6+, Rd7 14. Cd5, The8! cu avantaj pentru negru, Rellstab-Sämisch,

1931; sau 12. T:e6+, fe 13. C:e6, Nd6 14. C:g7+, Rd7 15. Cd5, Ce5 deasemeni cu avantaj) 12... Nb6 13. f4, 0-0-0 14. f5, N:f5 15. gf, D:f5 16. Rh1 și negrul are un avantaj oziționa clar; Blackburne - Teichmann, 1896.

Poziția la care se ajunge după a 11-a mutare a albului, din diagrama de mai jos, este foarte interesantă și servește ca punct de plecare în analiza atacului Max Lange.

Negrul are de ales între diferite continuări și până astăzi nu este pe deplin lămurit care continuare trebue considerată ca cea mai bună pentru negru.

Mai jos vom examina cele trei apărări principale ale negrului și anume: 11... Nb6, 11... 0-0-0 și 11... Nf8.

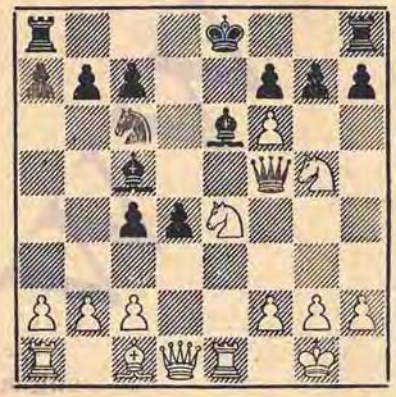

1.

11. ... **Nc5-b6**

Rău este 11... gf? 12. g4, De5 13. Cf3, sau 12... Dg6 13. C:e6.

Slab este și 11... Nd6 12.C:f7, 0-0 (sau 12... R:f7 13. Cg5+, Re8 14. C:e6, Rd7 15. C:g7; sau 13... Rg8 14. fg urmat de Cg5:e6+:d4 etc.) 13. C:d6, cd 14. fg, R:g7 15. Dd2 și albul are avantaj.

12. f6:g7 ...

Mai slab este aci sacrificiul 12. C:f7 din cauza 12... 0-0, de exemplu 13. Cg5, Tae8 14. fg, R:g7 15. Ch3, Ce5 16. Cf4, Nf7 cu avantaj pentru negru; Schallop - Berger, 1889.

O altă continuare bună este 12. Cg3, Dg6 (pierde repede atât 12... Dd5 13. fg, Tg8 14. T:e6+, fe 15. Dh5+, Rd7 16. C3e4, cât și 12... D:f6 13. Ch5, Dg6 14. C:e6, fe 15. T:e6+!) 13. C:e6, fe 14. T:e6+, Rd7 15. Ch5, The8 (la 15... Tae8 16. Cf4, Df7 este posibil 17. Dg4!) 16. Cf4, Df7 17. Df3, Tad8, și acum

nu 18. Nd2, gf 19. Tae1, ca în partida Cigorin-Charousek, Budapesta 1896, în care negrul ar fi putut să capete o poziție bună prin 19... Ce5! ci mai tare 19. Dd5+, Rc8 19. Df5, Rb8 20. Nd2, gf 21. T:f6, Dd7 22. Ce6, Tc8 23. Tae1 și albul are șanse bune de a câștiga pionul „h" și cu el partida (analiza lui Cigorin).

12.	...	Th8-g8
13.	g2-g4	Df5-g6
14.	Cg5:e6	f7:e6
15.	Nc1-g5!	...

Atacul care începe cu această mutare a fost analizat de către șahiștii ruși Abels și Țemș și dă albului un avantaj clar.

15.	...	Tg8:g7

La 15... h6 urmează 16. Df3!, de ex. 16... hg 17. Cf6+, Rf7 18. T:e6!, R:e6 19. Te1+, Ce5 20. Dd5+ cu mat, sau 16... T:g7 17. Cf6+, Rf7 (dacă 17... Rd8, atunci 18. T:e6, Ce7 19. D:b7, Tc8 20. Td6+!) 18. Ch5+, Rg8 19. C:g7, R:g7 20. Nd2, Tf8 21. De4 cu avantaj pentru alb, partida prin corespondență Țemș-Manko.

Avantaj pentru alb dă și 15... d3 16. cd!, de ex. 16... cd 17. D:d3, T:g7 18. Tad1, Tf7 19. h4, partida prin corespondență Abels și Cosman contra Țemș și Cigorin, sau 16... T:g7 17. dc, Nd4 18. h3, Tf7 19. Rg2 urmat de f2-f4; o partidă prin corespondență între aceiași adversari.

16.	Dd1-f3!	e6-e5

Negrul nu mai are mutări suficiente. La 16... Rd7 decide 17. Cf6+, Rc8! 18. T:e6, D:g5 19. h4, partida prin corespondență Țemș-Semenov, iar dacă 16... d3 câștigă 17. Cf6+, Rf7 (sau 17... Re7 18. C:h7+, Rd7 (d6 19. Cf6) 18. C:h7+, Rg8 19. Cf6+, Rf7 20. h4, Nd4 21. T:e6!; Abels - N. N., 1900.

17.	Ce4-f6+	Re8-f7
18.	h2-h4	h7-h6
19.	Cf6-e4+	Rf7-e6
20.	h4-h5	...

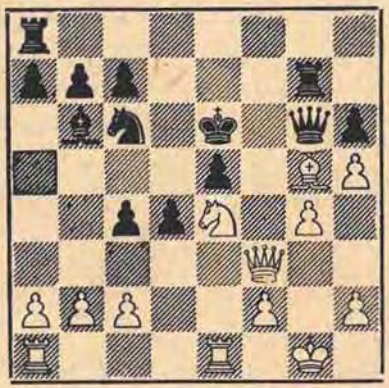

Albul are o poziție evident câștigată; Cigorin-Teichmann, Londra 1899. Din această cauză continuarea 11... Nb6 trebue considerată ca nefavorabilă negrului. In partidă a mai urmat: 20... Df7 21. Nf6, Tgg8 22. Df5+, Rd5 23. b3, T:g4+ 24. D:g4, Tg8 25. bc+, R:c4 26. Ng5, hg 27. Dg3!, Ca5 28. D:e5 și negrul a cedat.

2.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6 4. d4 ed 5. 0-0 Nc5 6. e5 d5 7. ef dc 8. Te1+ Ne6 9. Cg5 Dd5 10. Cc3 Df5 11. Ce4)

11. ... 0-0-0

Multă vreme mutarea aceasta a fost considerată ca cea mai bună, până când albul, în partida Marshall-Tarrasch, 1910, a găsit o nouă continuare foarte tare, care amenință să răstoarne întregul sistem de apărare al negrului.

Conform aprecierii actuale a teoriei șahului, mutarea din text este acceptabilă pentru negru, deși el mai trebue să muncească serios pentru a egala jocul.

12. g2-g4 ...

Continuarea 12. C:e6, fe 13. g4, De5 constitue numai o intervertire de mutări.

12. ... Df5-e5

Slab este 12... Dd5? 13. fg, Thg8 14. Cf6, Dd6 15. Cge4!, De5 16. f4, d3+ 17. Rg2, Dd4 18. c3 și negrul a cedat; Cigorin-Albin, 1897.

13. Cg5:e6 ...

După 13. Cf3, Dd5 14. fg negrul se salvează cu ajutorul unui sacrificiu găsit de Leonhardt: 14... N:g4! 15 gh.D, T:h8, de exemplu: 16. Cf6, D:f3 17. C:g4, D:d1 18. T:d1, Tg8 19. h3, h5 și negrul a obținut cel puțin joc egal; Lisițân - N. N., Leningrad 1938; sau 16.h3 (rău este 16. Nf4, Df5) 16... Nh5 17. Cf6, D:f3 18. C:h5, D:h3! și, conform analizei lui Gonciarov, negrul obține un atac care îi asigură avantajul (19. Nf4, d3 20. Cg3, h5 sau 20. Ng3, Cd4 21. cd, Cf5! 22. Df3, Tg8). Intreg sistemul acesta de joc este însă neconvingător după mutarea 19.Cg3!, de ex. 19... d3 20. Ne3 sau 19... h5 20. Df3, Tg8 21. D:f7 și negrul n'are nimic mai bun decât să dea șah etern prin 21... T:g3+ etc.

13.	...	**f7:e6**
14.	**f6 : g7**	**Th8-g8**
15.	**Nc1-h6**	...

(vezi diagrama din col. II-a)

Mutarea cu care Marshall și-a uluit adversarul, Tarrasch, la turneul dela Hamburg 1910. Albul își apără puternicul pion g7 și amenință să capete un avantaj decisiv pe flancul regelui. Din această cauză negrul este nevoit să înceapă căutarea de contra-șans în centru.

15.	...	**d4-d3**

După 15... Ne7 16. Df3 se ajunge la aproximativ aceeași poziție ca în varianta principală, iar 15... Nb4 este rău din cauza 16. f4, Dd5 17. Cf6, Dc5 18. Rg2.

16.	**c2-c3**	**Nc5-e7!**

In partida amintită mai sus, Marshall - Tarrasch, negrul a continuat mai slab: 16...Nd6 17. f4, Dd5 18. Df3, Ne7 19. g5 cu avantaj pentru alb.

Interesant este și 16... d2 17. Te2, Nb6 18. Df1 (conform recomandației lui Țemș, mai tare este 18. Rg2!, Td3 19. f3, Cd8 20. T:d2 cu avantaj pentru alb) 18... Td3 19. Td1, Cd8 20. g5,

Cf7 și acum 21. Dg2, C:h6 22. gh, Dh5 cu egalitate, Marshall-Leonhardt, 1911 sau 21. Cg3, Dd5 22. Dh3, Ce5! (Seibeld) cu șanse mai bune pentru negru.

Mutarea din text este cel mai bun mijloc pentru a evita aceste variante tăioase.

17. Dd1-f3 ...

După 17. f4, Dd5 este slab 18. Cg3, d2 19. Te4, Nf6 urmat de N:g7 cu avantaj pentru negru. Sokolski recomandă 18. Dd2 urmat de dublarea turnurilor pe coloana „e" și Cf2, după care dă preferință hotărîtă poziției albului.

17. ...	**De5-d5**
18. Df3-f7	**Ne7-h4**
19. Ta1-d1	**Cc6-e5**

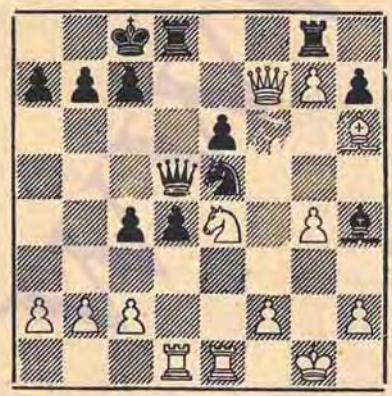

Jocul este aproximativ egal. Poate urma 20. Df4, Cg6 21. Df7, Ce5 cu remiză prin repetarea mutărilor; Feilitzch-Seibold, corespondență 1933. Nu se vede cum ar putea vreunul din adversari să joace la câștig.

Varianta aceasta a fost mult analizată de către Seibold, care între altele a ajuns la concluzia că negrul poate obține cel puțin joc egal și prin 16... d2 (în loc de Ne7) 17. Te2. Td3! care neutralizează mutarea lui Țemș 18. Rg2 din cauza 18... Dd5, iar 18. Df1, Nb6 duce la poziția din comentariul dela mutarea a 16-a a negrului.

După Seibold continuarea 18. C:c5, D:c5 19. T:d2, Ce5 20. T:d3, cd 21. Da4, Dd5 22. Df4, Cf3+ 23. Rf1, Td8 dă avantaj negrului, dar albul poate, după cât se pare, să joace mai tare 21. Rg2!, Dd5+ 22. Rg3 deși nu poate spera la mai mult decât egalarea jocului.

3.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6 4. d4 ed 5. 0-0, Nc5 6. e5 d5 7. ef dc 8. Te1+ Ne6 9. Cg5 Dd5 10. Cc3 Df5 11. Ce4)

11. ... Nc5-f8

Mutarea aceasta este considerată actualmente ca cea mai bună, dar noi ne îndoim ca ea să fie mai tare decât mutarea normală 11... 0-0-0.

Albul capătă un atac foarte primejdios, care nu este ușor de parat pentru negru.

12. Cg5:f7 ...

Mutarea 12. g4 era considerată înainte foarte tare din cauza 12... Dd5 13. C:f7, R:f7 14. Cg5+ cu avantaj pentru alb, de ex. 14... Re8 15. C:e6, Rd7 16. Nf4!, Nd6 17. N:d6, cd 18. fg, Thg8 19. f4 (Țemș și Lebedințev contra Borovoi și Yanovski, 1901; sau 14... Rg8 15. C:e6, Ce6 16. C:c7!, Cf3+ 17. Rh1, Dc6 18. f7+, R:f7 19. Te6 (Țemș).

Mai târziu s'a descoperit că la 12. g4 negrul poate continua mai tare, și anume 12... D:g4+! 13. D:g4, N:g4, deoarece șahurile 14. Cd6+, Rd7 sau 14. Cc5+, Ne6 15. C:e6, fe 16. C:e6, Rf7 17. C:c7, Tc8 dau avantaj negrului. Deaceea albul trebue să joace 14. fg, N:g7 15. Cf6+, Rf8 16. C:h7+ (continuarea 16. C:g4, h5 dă avantaj negrului) 16... T:h7 17. C:h7+, Rg8 18. Cg5, Cb4 19. Te7, C:c2 20. Tb1 și poate spera în cel mai bun caz numai la egalitate (Feilitzch).

12. ... Re8:f7

13. Ce4-g5+ Rf7-g8

O altă variantă survine după 13... Rg6.

Dacă albul joacă acum 14. C:e6, atunci după 14... gf negrul capătă avantaj, de ex. 15. C:c7, Nb4 16. Nd2, N:d2 17. D:d2, Tad8 18. Ce6, Td6 19. Cf4+, Rf7 sau 14. g4, Da5 16. Nf4, Nd6 17. Df3, Tae8 18. Te2, Te7 19. Tae1, The8; Holzhausen-Lasker, 1908.

Deaceea este mai tare 14. fg!, N:g7 15. T:e6+, Nf6 16. g4, Dd5 (negrul trebue să păstreze atacul asupra punctului f3) 17. Ch3! (mutarea lui Maroczy, care asigură albului avantajul; slab este 17. f4, Rg7 18. f5, Tae8 19. T:e8, T:e8 și dacă acum 20. Ce6+, atunci 20... T:e6 21. fe, D:e6 22. Nf4, De4 cu atac puternic pentru calitatea sacrificată; mai bine decât schimbul 19. T:e8 este probabil 19. De1, deși și după aceasta negrul păstrează șanse bune) 17... Rf7 18. Cf4, Dc5 (și după 18... Dd7 19. g5, Ne5 20. Dh5+, Rg8 21. Dg4, albul, după Tartakower, capătă un atac care îi asigură avantajul) 19. Df3 (a fost încercată și mutarea 19. b4, dar după 19... cb 20. ab, The8 negrul capătă un joc bun) 19... Thf8 și acum nu 20. T:f6?, R:f6 21. Cd3+, Rg7 22. Nh6+, Rh8 23. N:f8, D:f8 cum recomandă teoria, cu poziție ceva mai bună pentru negru, ci 20. De4!, Rg8 21. Ch5 cu atac decisiv pentru alb (Keres).

14. g2-g4! ...

Mai slab este 14. C:e6, Te8! 15. fg, N:g7 16. C:c7, T:e1+ 17. D:e1, Ne5 18. Cd5, Rf7 cu avantaj pentru negru (Țemș).

14... Df5-g6

Negrul are aci două posibilități de a pierde rapid partida, și anume: 14... D:g4+? 15. D:g4, N:g4 16. f7 cu mat, sau 14... Df6? 15. T:e6, Dd8 16. Df3, Dd7 17. Te7!! și câștigă.

Mai slabă decât mutarea din text este deasemeni 14... Dd5 15. T:e6 (foarte tare este și 15. C:e6, de ex. Ce5 16. f7+!, R:f7 17. Cg5+, Rg8 18. T:e5!, D:e5 19. Df3 și câștigă) 15... gf 16. T:f6, Ng7 17. Tf5, Dd7 18. De2, d3 și acum nu 19. De6+?, D:e6 cu un final aproximativ egal, ci 19. De4!, Cd4 20. Tf7, Ce2+ (mutărilor damei urmează 21. T:g7+ urmat de 22. D:d4+, iar în unele variante poate fi jucat în prealabil și cd) 21. Rf1

cu poziție câștigată pentru alb (Keres).

15. f6:g7 ...

Mulți recomandă 15. T:e6, gf 16. Df3, continuând, de ex. cu 16... Ne7 17. h4, Ce5 18. T:e5!, fe 19. Dd5+ urmat de Ce6+ sau 16... Ce5 17. T:e5, fe 18. Dd5+, Rg7 19. Ce6+, Rg8 20. Cd8+!, Rg7 21. D:e5+ cu avantaj.

Cum a arătat însă Tartakower, negrul poate continua mai tare cu 16... Rg7!; dacă acum 17. h4, atunci simplu 17... h5! cu avantaj pentru negru; dacă însă 17. Ce4, atunci 17... Ne7; de considerat este și 17... Ce5.

Cu mutarea din text albul aproape forțează câștigul calității.

15... Ne6-d5!

Mutarea aceasta găsită de Rubinstein constitue cea mai bună apărare.

Rău este 15... N:g7 16. T:e6, Nf6 17. Ce4, Tf8 18. g5 și albul câștigă.

16. g7:h8D+ Rg8:h8
17. Cg5-h3! Nf8-d6
18. Ch3-f4 ...

In cartea sa „Die Hypermoderne Schachpartie", Tartakower apreciază această poziție în favoarea albului și pentru a demonstra această afirmație aduce următoarele variante:

1) 18... N:f4 19. N:f4, Tf8 20. Ng3! (mai slab a jucat adversarul meu într'o partidă prin corespondență din 1934, 20. Ne5+?, C:e5 21. T:e5, Tf4 cu avantaj pentru negru) 20... Nf3 21. Dd2, N:g4 22. c3, d3 23. Te3 cu calitatea în plus și avantaj.

2) 18... Dh6 19. Ch5, Dg6 20. Nf4, Tg8 21. Ng3 cu avantaj.

Varianta aceasta nu este însă convingătoare, dacă negrul joacă 20... Tf8! 21. N:d6 (sau 21. Ng3, Nf3 urmat de D:g4) 21... cd 22. Cg3, Tf4 și avantajul este de partea negrului. In loc de 20. Nf4 albul poate merge la repetarea mutărilor 20. Cf4!,

Dg6 21. Ch5 etc., ceeace dă remiză; dar cu aceasta se răstoarnă afirmația lui Tartakower despre avantajul albului în poziția din diagramă (Keres).

In plus trebue observat că negrul nu este câtuși de puțin obligat să se mulțumească cu remiza. El poate continua cu succes 18... Df7! 19. C:d5, D:d5 amenințând în primul rând 20... Ce5. Dacă albul împiedică aceasta prin 20. f4, atunci este foarte neplăcută mutarea 20... Nc5, iar după 20. De2, d3 este îndoelnic pentru alb 21. De6 sau 21. De4 din cauza 21... d2!. Albul poate să joace 20. c3, dar și atunci 20... Tf8, amenințând 21... N:h2+!, dă negrului un atac puternic. După cât se pare, atacul negrului este suficient în toate variantele pentru a îndepărta cel puțin primejdia pierderii (Keres).

Cu aceasta încheiem analiza atacului lui M. Lange. Am văzut că variantele acestui atac sunt foarte complicate și ramificate și că atacul și contraatacul se succed dealungul lor cu o iuțeală aproape caleidoscopică. In analiza unor astfel de variante este ușor să se facă greșeli. Cu această rezervă — conform situației de astăzi a teoriei deschiderilor — se poate considera atacul lui M. Lange ca neprimejdios pentru negru. Trebue însă ținut seama că pentru respingerea atacului negrul are nevoie de un joc precis și de cunoștințe largi teoretice.

III.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6)

4. Cb1-c3 ...

Această mutare nu este deosebit de bună, dar este suficientă pentru egalitate. Mai slab este în orice caz 4. 0-0, C:e4! 5. d4 (sau 5. Nd5, Cf6 6. N:c6, dc 7. C:e5, Nd6 cu avantaj pentru negru) 5... d5 6. De2, Ng4 și negrul are chiar un joc mai bun.

După 4. d3 negrul poate trece în partida italiană (4... Nc5) sau ungară (4... Ne7), dar el trebue să se abțină dela 4... d5, care este prematură și dă albului un joc ceva mai bun după 5. ed, C:d5 6. 0-0.

4... Cf6:e4!

Şi aci negrul poate trece în variantele partidei italiene sau ungare, dar mutarea din text este mai simplă.

Posibil este deasemeni 4... Nb4 5. 0-0, 0-0 6. d3, N:c3 7. bc, d5! 8. ed, C:d5 cu joc aproximativ egal; Leonhardt-Schlechter, 1911.

5. Cc3:e4 ...

Rău este 5.N:f7+, R:f7 6. C:e4. d5! 7.cg3 (dacă 7.Ceg5+, atunci 7...Rg8 urmat de h6, iar dacă 7. Cfg5+, atunci 7..,Re8 9. Df3, De7 — în ambele cazuri cu avantaj pentru negru) 7... e4 8. Cg1, h5 cu avantaj clar pentru negru.

Sacrificiul 5.0-0, C:c3 6.dc nu este corect, de ex. 6... f6 7. Ch4 g6 8. f4,f5 9.Cf3 dar nu 9. C:f5,d5!) 9... e4 10. Cg5. Nc5+ 11. Rh1, De7! (slab este 11... Df6 12.Dd5!, amenințând 13. C:h7) 12.b4, Nb6 13. a4, a6 14. Na3, Cd8 cu avantaj pentru negru.

5... **d7-d5**

6. Nc4-d3 ...

Mai slab este 6.Nb5, de 7. C:e5 din cauza variantei indicate în „Colijn" 7... Dg5 (se poate și 7... Dd5 8. N:c6, bc 9. d4, Na6 cu joc bun pentru negru) După 7.. Dg5 se poate juca 8.d4, D:g2 9. Tf1, a6 10. N:c6+, bc 11.Dh5, Nh3! cu avantaj clar pentru negru.

6... **d5:e4**

Se poate juca și 6... f5 7. Cc3, e4 8. Nb5, ef (8... d4 9. C:e4, fe 10. De2, Tartakower-Keres, Zandvoort, 1936, sau 9. Ce5, Df6 10. C:c6, bc 11.Na4, dc 12. dc în favoarea albului) 9. D:f3. Ne6 10. 0-0, Dd7 cu joc aproximativ egal; Tartakower-Spielmann, 1911.

7. Nd3:e4 **Nf8-d6**

Negrul poate juca și 7... Ng4 8.h3, N:f3 9.D:f3, Dd7 deoarece 10. N:c6, bc 11. 0-0, Nc5 12. Dg3, f6 13.d3, 0-0, după Krause nu dă albului niciun avantaj. Deaceea Tartakower recomandă în locul schimbului 10. N:c6,

mutarea 10.c3, care dă albului perechea de nebuni și șanse bune de atac.

Interesant este deasemeni 7... Ce7 8.c3 f5 9.Nc2, Cg6.

8. d2-d4 ...

Dacă albul joacă mai întâi 8.N:c6+, bc și numai după aceasta 9. d4, pentru a împiedica luarea la d4 cu calul c6, atunci el dă negrului posibilitatea să joace 9... e4! și să capete șanse mai bune.

8... e5:d4

Continuarea obișnuită, dar și 8... C:d4 merită considerație, sibilitatea N:h2+ și D:e4) 12... Te8 (sau 12... Ne5 13. Dd3, f5 12. 0-0, Ne5, albul trebue să aibă în vedere, între altele, po- 11. Ne3, De7 12. 0-0-0 (după de ex. 9. C:d4, ed 10.D:d4, 0-0 14. Nd5+, Ne6 15. The1, Rh8 16. N:e6, D:e6, ca în partida Cigorin-Forgacs, 1906, în care albul ar fi putut egala jocul cu 17. Rb1) și acum, după Tartakower, 13.Nf3 dă un joc aproximativ egal.

In practica turneelor au fost încercate continuările: 13. Nd5, Ne5 14. Da4, c6 15.Nf3, Ne6, Tartakower-Atkins, 1922, sau 13. The1, Ne6 (dar nu 13... D:e4? 14. Nh6 cu câștig) 14. Dd3 (mai bine 14.Nd5) 14... Tad8! 15. De2, Df6 16. Dh5, h6 17. Da5, Ng4 18. f3, T:e4! Tarrasch-Marshall, 1912,— în ambele cazuri cu poziție mai bună pentru negru.

9. Ne4:c6+ ...

Dacă direct 9.C:d4, 0-0! albul poate să intre în greutăți, deoarece nu merge 10. 0-0 din cauza 10... C:d4 11. D:d4, N:h2+, iar după 10. C:c6 este foarte tare sacrificiul de pion 10... Dh4! 11. N:h7+, D:h7 12. Cd4, Td8 13. De2, c5 cu atac și perechea de nebuni. Deasemeni după 10. Ne3, Dh4! 11.N:c6, bc albul mai trebue să treacă peste unele greutăți ; Tarrasch-Lasker, match, 1916.

9...	b7:c6
10. Dd1:d4	0-0
11. 0-0	c6-c5

Deasemeni 11... Nf5 12.b3, c5 13. Dc3, Dd7 14. Na3, Db5 15. Tfe1, Tfe8 16.Ce5; Tartakower-Reti, 1920, dă negrului un joc aproximativ egal după 16... Te7 17. Cc4, Tae8.

Posibil este și 11... Te8 12. b3, c5 13. Dc3, Te6 14. Nb2, Tg6 15. Tfe1, Nb7 cu atac puternic pentru negru; Sozin-A. Rabinovici, Moscova, 1924.

12. Dd4-c3	Nc8-b7

Și aci manevra Tf8-e8-e6-g6 este probabil, în favoarea negrului.

13. b2-b3	Dd8-d7
14. Nc1-b2	f7-f6

(vezi diagrama din col. II-a)

În poziția din diagramă negrul are, fără îndoială, șanse mai bune în jocul de mijloc,

deoarece nebunii săi ocupă poziții puternice de atac. Șansele albului se află în final, când negrul poate avea greutăți în legătură cu apărarea pionilor săi slabi de pe flancul damei. În general, poziția negrului trebue considerată ca ceva mai bună, lucru care este arătat și de un exemplu din practică, Tartakower - Bogoliubov, 1922: 15. Tad1, Df5 16. Dc4+, Rh8 17. Ch4, Dh5 18.h3 și acum prin 18... f5! negrul ar fi putut căpăta avantaj, deoarece calul alb dela h4 stă excepțional de rău.

PARTIDA SCOȚIANĂ

1. e2-e4 e7-e5
2. Cg1-f3 Cb8-c6

In această poziție am examinat mutările 3.Cc3 și 3. Nc4 și am ajuns la concluzia că ele sunt puțin eficace pentru obținerea avantajului.

Am amintit deasemeni că pentru a obține avantajul, singura posibilitate pentru alb constă în atacul punctului e5, ceeace fixează forțele negrului la apărarea lui și nu le dă timpul necesar pentru a realiza intenții agresive.

Una dintre mutările care atacă punctul e5 este, între altele, și mutarea :

3. d2-d4 ...

(vezi diagrama din col. II)

care duce la partida scoțiană.

Această metodă de atac a punctului e5 este însă greu de recomandat, deoarece ea permite negrului să scape de presiunea asupra punctului e5 prin schimb.

Acest schimb n'ar fi, în sine, dezavantajos pentru alb, deoarece în urma lui rămânând pionul alb e4 împotriva pionului negru d6, albul ar păstra un oarecare avantaj în centru, — desigur însă, numai dacă negrul ar fi forțat la mutarea d7-d6 și n'ar reuși să realizeze înaintarea d7-d5 prin care egalează jocul.

Dar, cum această înaintare nu poate fi împiedicată până la urmă, trebue recunoscut că

partida scoțiană constituie pentru alb numai una din numeroasele căi care duc la joc egal, dar nu mai mult.

3... e5:d4

Mai slab este 3... C:d4, deoarece albul nu joacă 4. C:e5, Ce6! 5.Nc4, Cf6 6.Cc3 (sacrificiul tentant 6. C:f7, R:f7 7. N:e6+, R:e6 8.e5, Cg8 9. Cc3, d5 nu este corect) 6... Ne7 7. 0-0, 0-0 cu joc aproximativ egal, ci 4. C:d4, ed 5. D:d4 (deasemeni de considerat este 5. Nc4) 5... d6 6. Nd3 cu libertate mai mare de mișcare și poziție ceva mai bună.

Interesantă este încercarea 3... d5, pentru a răspunde la 4. Nb5 cu 4... ed 5. C:d4 (sau 5. D:d4, de 6. D:d8+, R:d8 7. Cg5, Cd4!) 5... de și după 6. C:c6, D:d1+ 7. R:d1, a6 8. Na4, Nd7 negrul obține un joc aproximativ egal.

Albul poate continua însă mai tare: 4.C:e5!, C:e5 (sau 4... de 5.Nb5 cu avantaj pentru alb) 5. de, de 6. D:d8+, R:d8 7. Cc3 cu avantaj clar (Keres).

4. Cf3:d4 ...

Interesant este 4.Nc4 care duce la „gambitul scoțian" Negrul răspunde cel mai simplu 4... Cf6 trecând în apărarea celor doi cai, dar nici trecerea în partida italiană prin 4... Nc5 nu este rea.

Nu este bine 4... Nb4+ 5. c3, dc 6.0-0! (mai slab este 6.bc,Na5 7. e5, Cge7 și negrul păstrează avantaj atât după 8. Cg5,C:e5, cât și după 8.Na3, 0-0) cu atac foarte puternic pentru alb, de exemplu:

1) 6...cb 7. N:b2, Cf6 (mai slab este 7... Nf8 8. Cc3, sau 7... f6 8. e5, sau, însfârșit, 7... Rf8 8.e5, și albul are, în orice caz, un atac mai mult decât suficient pentru pionii sacrificați) 8. Cg5, 0-0 9. e5, C:e5 (dacă 9... d5 10. ef, dc 11. Dh5. h6 12. Ce4 cu poziție câștigată pentru alb) 10. C:e5, d5 și acum nu 11. Nd3, Cg4 12. Cf3, C:e5 13. C:e5, Df6, cum recomandă „Bilguer"-ul, cu șanse de remiză pentru negru, ci 11. Dc2, g6 (după 11... dc 12. Td1 albul câștigă ușor) 12. Nd3, Cg4 13. Cf3, C:e5 14. C:e5, Df6 15.f4 și

negrul n'are șahul neplăcut dela c5. Superioritatea albului este probabil suficientă pentru câștig (Keres).

2) 6...d6 (albul obține avantaj și după 6... Df6 7. e5,cb 8.N:b2!, Dg6 9. Nd3, De6 10.a3, sau 6... c2 7. D:c2, Cge7 8. a3) 7. a3, Na5 8. b4, Nb6 9. Db3 urmat de 10. C:c3 și albul are un atac suficient pentru pionul sacrificat.

Nu prea favorabil albului este și celălalt gambit, anume 4. c3, după care negrul are la dispoziție două continuări bune:

1) 4... dc (după 4... Cf6 5. e5 se ajunge la o variantă comparativ nefavorabilă pentru negru a partidei engleze) 5.Nc4, Cf6! (după 5... cb 6. N:b2, Nb4+ 7. Cc3, Cf6 8. Dc2! urmat de 0-0-0 albul capătă un atac distrugător, dar este posibil 5... d6 6.C:c3, Ne6 7. N:e6, fe 8. Db3, Dc8 9. Cg5, Cd8 cum s'a jucat într'o partidă Marco-Spielmann, 1920 și acum, după Lasker, 10.e5!,h6 11. Cf3, Ce7 12. 0-0 cu joc aproximativ egal) 6. C:c3, Nb4! 7. 0-0, 0-0 8. e5, N:c3 9. bc,d5! și negrul obține cel puțin egalitate.

2) 4...d5 (prin mutarea aceasta tare, negrul aduce jocul într'una din variantele partidei engleze) 5. ed, D:d5 6. cd, Ng4 (bine este și 6... Cf6, care dă negrului avantaj) 7. Ne2 (slab este 7.Cc3, N:f3! 8. C:d5, N:d1 9. C:c7+, Rd7 10. C:a8, Nh5) 7... 0-0-0 (după 7... Cf6 8. 0-0, 0-0-0 9. Cc3, Da5! negrul a obținut joc egal în partida Schlechter-Opocensky, 1914; la acelaș rezultat duce și 7...Nb4+ 8.Cc3, N:f3 9. N:f3, Dc4 10. Ne3 sau 10. N:c6+, D:c6 11. 0-0) 8.Ne3, Nb4+ 9.Cc3, Ce7 (deasemeni 9...Da5 este bună pentru negru) 10. 0-0, Dd7 11. a3, N:c3 12. bc

Cd5 cu poziție ceva mai bună pentru negru.

I.

4. ... Cg8-f6

Apărarea normală și, după cât se pare, cea mai simplă cale pentru obținerea egalității, deoarece prin această mutare negrul pregătește înaintarea d7-d5.

O mutare bună este și 4... Nc5, în timp ce 4... Dh4 duce la avantaj pentru alb; aceste continuări le vom examina în rubricile **II** și **III**.

Continuarea 4... C:d4 5. D:d4 este favorabilă albului, cum am arătat în comentariul dela mutarea a 3-a a negrului.

A.

5. Cb1-c3 ...

Mutarea 5. C:c6 este examinată în rubrica B.

Mai slab este 5.e5 din cauza 5...C:e5! (mai rău este 5... De7 6.f4, d6 7. Nb5, Nd7 8. N:c6, bc 9. 0-0, de 10. fe, Cg4 11. Cc3, Dh4 12. Cf3! cu avantaj pentru alb; Alehin-Cohn, 1912) 6. De2, De7 7. Cf5, Db4+ (după 7...De6 8.Cd4, Dd5 9.Cb5,Rd8 10.C1c3, albul după Alehin, capătă atac pentru pion) 8.Cc3, d6 cu avantaj pentru negru (Schlechter).

5. ... Nf8-b4

Mutarea aceasta este mai energică decât 5... Nc5 6. C:c6, bc 7. Ng5 cu joc aproximativ egal. Ea urmărește realizarea planului strategic al negrului care constă în înaintarea d7-d5.

6. Cd4:c6 ...

Albul este aproape forțat la acest schimb, deoarece altfel : este foarte greu să apere pionul e4. Astfel, de exemplu, după 6. Ng5, h6, el este forțat fie să aleagă continuarea favorabilă negrului 7.N:f6, D:f6, fie să piardă un pion : 8. Nh4, g5 9. C:c6, bc 10. Ng3, C:e4 11. Dd4, N:c3+ 12. bc, 0-0! etc.

6... b7:c6

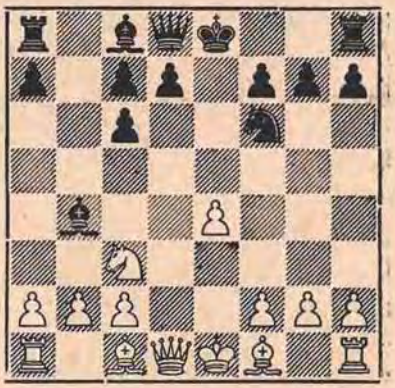

7. Nf1-d3 ...

Inaintarea 7.e5 este favorabilă numai negrului, din cauza 7... De7, dar nici 7.Dd4. De7 8. f3, c5 9. Df2, 0-0 nu-i cauzează nici un fel de griji.

Nepericulos pentru negru este și 7.Nd2, 0-0 8. Nd3, d5 9. f3, Alehin-Alexander 1937, deoarece pe lângă continuarea din partidă 9... de 10. C:e4, C:e4 11.fe, Nc5 negrul poate obține o poziție de remiză și cu 9... N:c3 10. N:c3, de urmat de C:e4.

7. ... **d7-d5 !**

Negrul și-a realizat ideia de deschidere și obține joc egal. In locul mutării din text se poate juca și 7... 0-0 8. 0-0. d5 ceeace duce la aceeași poziție.

8. **e4:d5** ...

După 8.e5, Cg4 9. 0-0, 0-0 (e posibil și 9... Nc5, amenințând Dh4 la care albul răspunde cel mai bine 10. Nf4, g5 11. Nd2! și negrul încă n'a scăpat de grija calului g4) 10. Nf4, f6! negrul capătă un joc foarte bun (Euwe)

8. ... **c6:d5**

Posibilă este și mutarea lui Bogoliubov 8... De7+ 9. De2 și acum nu 9... D:e2+? 10. R:e2, cd (deasemeni după 10... N:c3 11.bc, cd 12. Na3! poziția albului este preferabilă; relativ cel mai bun răspuns este 10... C:d5) 11. Cb5! (în partida Bogoliubov-Euwe, 1928, albul a continuat mai slab 11.a3, N:c3 12.bc, 0-0 13.Ne3. Te8 urmat de Ce4 cu egalitate) 11... Rd8 12. Td1, c6 13.c3 cu avantaj pentru alb, Spielman-Lasker, Moscova 1935, ci 9...C:d5 (și 9...cd 10. 0-0,D:e2 11. C:e2, c5, ca în partida Spielmann-Bogoliubov, 1922, este acceptabil pentru negru) 10. D:e7+, R:e7 11. a3, Na5 12. Nd2, C:c3 13. N:c3, N:c3+ 14. bc, Ne6 cu egalare deplină: Spielman-Rubinstein, 1922.

Variantele de mai sus constitue un bun exemplu care arată cât de ușor obține negrul egalitatea în partida scoțiană, atunci când își urmărește planul strategic, care constă numai în realizarea înaintării d7-d5.

9. **0-0** **0-0**

10. **Nc1-g5** ...

(vezi diagrama din pag. 153)

10. ... **Nc8-e6!**

Mutarea aceasta este considerată ca cea mai bună pentru respingerea amenințărilor 11. N:f6 și 11. C:d5. Să examinăm și alte posibilități :

1) 10... Ne7? 11. N:f6, N:f6

12. Dh5, h6 13. D:d5, D:d5 14. C:d5, N:b2 15. Tab1, Ne5 16. Tfe1, Nd6 17. Ce7+ și albul are un avantaj clar.

2) 10... N:c3 11. bc, h6 (slab este 11... Dd6, Maroczy-Rubinstein, 1929, deoarece după 12. N:f6, D:f6 13. Dh5, g6 14. D:d5 Ne6 15. Dd4 albul câștigă un pion cu poziție bună) 12. Nh4, Te8 13. c4! și după 13... dc (dacă 13... d4, atunci 14. Df3; posibil este însă 13...c6) 14. N:c4 albul cu perechea de nebuni n'are probabil, decât un final ceva mai bun.

El nu poate obține mai mult nici prin 13. Dc1, Dd6 14. N:f6, D:f6 15. Da3, De7 16. Da5, c5; Blumenfeld și Pavlov-Capablanca, Moscova 1914.

Mutarea 13. Df3? este greșită din cauza 13... g5! 14. Ng3, Ng4, de ex. 15. N:c7, N:f3 16. N:d8, Ta:d8 17. gf, Tc8 cu avantaj pentru negru; Fähndrich și Kaufmann - Capablanca și Reti, 1914.

3) 10... c6 11. Df3 (se poate juca deasemeni 11. Ce2; varianta aceasta cu ramificațiile ei o vom ilustra prin câteva exemple din practica turneelor la sfârșitul acestui comentariu, sub rubrica 3a) 11... Ne7 (după 11... Te8 12. N:f6, D:f6 13.D:f6, gf 14. Ce2, Ng4 negrul a obținut egalitate în partida Spielman-Balogh, 1930; posibil este și 11... h6 12. N:f6, D:f6 13. D:f6, gf 14. Ce2, Tb8 15. a3, ca în partida Marshall-Spielman, 1927, în care negrul după 15... Nd6 ar fi putut obține un joc aproximativ egal) și acum:

a) 12. Tfe1, Tb8 (posibil este și 12... Ne6 13. Ce2, h6 14. Nh4

c5 cu joc bun pentru negru, Ludovici-Romanovski, Leningrad 1933; primejdios este 12... h6 13. N:f6, gh 14. De3, Nd6 15. D:h6 urmat de Te3 cu atac puternic, având asigurată remiza) 13. Tab1, Ne6 (remiză și nimic mai mult dă 13... h6 14. N:h6, gh 15. De3, Nd6 16. D:h6, Tb4! 17. Dg5+; Romanovski-Capablanca, Moscova 1925) 14. h3, c5 (în partida Sultanbeef-Thomas, 1930, a urmat 14... Ce8 15. N:e7, D:e7 16. Ce2, Df6 cu joc egal) și după Tb6 negrul are o oarecare inițiativă.

b) 12. Tae1, Tb8 13. Cd1 (slab este 13.b3, Nb4! 14. Nd2, c5) 13... Te8 (la 13... Ng4? decide 14. N:f6!, iar dacă 13... h6 continuarea 14. N:h6, gh 15. De3, Nd6 16. D:h6, Tb4 17. f4! dă albului un atac decisiv) 14. h3, Ne6 15. Te2 cu un joc ceva mai liber pentru alb; Spielmann-Yates, 1926.

3a) După 10...c6 albul poate juca în loc de 11.Df3 și 11.Ce2. Mutarea aceasta este mai pasivă și permite negrului să egaleze ușor jocul de ex.:

(vezi diagrama din col. II)

a) 11...Nd6 12. Cd4, Nd7 13. Df3, Ne5 14. Cf5, Dc7 15. Tae1,

Tae8 cu egalitate; Nimzovici-Spielmann, match, 1905.

b) 11... h6 12. Nh4, Te8 13 Cd4, Nd7 14. Df3, c5 15. Cf5, N:f5 16. N:f5 cu joc egal; Nimzovici-Reggio, 1905.

c) 11... Nc5 12. Cg3, h6 13. Nf4, Te8 14. h3, Ne6 15. Df3, Nd6 16. Tad1 cu avantaj pentru alb; Nimzovici-Yanovski, 1907.

d) 11... Ng4 12. c3 (sau 12. f3, Nh5 13. Cg3, Ng6 14. f4, N:d3 15. cd, Te8; Nimzovici-Forgacs, 1905) 12... Ne7 13.Dc2 (mai energic este 13. Da4, Dd7 14. Cd4, Tac8, ca într'o partidă de match Mieses-Spielman,1910 în care albul ar fi putut obține avantaj cu 15. h3) 13... h6 14. Nh4, N:e2 15. D:e2, Tb8 cu joc egal; Cigorin-Marshall, Ostende 1907.

e) 11... Te8 12. Cd4, Dd6 13. Nh4 (după 13. Df3,Ce4 14. Ne3, Dg6 15. h3, Nd7 16. Ce2, Nd6 negrul a obținut un joc mai bun în partida Cigorin-Schlechter, Ostende 1907) 13... Ce4 14. c3,

Nc5 15. f3, Dh6! 16. fe, D:h4 17. Da4, de, cu joc egal; Nimzovici-Teichmann, 1910.

Variantele de mai sus arată că negrul n'are de ce să se teamă nici de continuările posibile după 10... c6, dar mutarea din text, 10... Ne6 este și mai tare, deoarece negrul păstrează posibilitatea înaintării c7-c5 fără pierdere de timp.

11. Dd1-f3 ...

Dacă albul vrea să folosească mutarea precedentă a negrului pentru a câștiga un pion prin 11. N:f6, D:f6, atunci atât după 12. Dh5, g6 13. C:d5?, Dd8!, cât și după 12. C:d5?, N:d5 13. Dh5, Tfd8! el pierde o figură.

„Colijn" recomandă 11. f4 dar, după părerea lui Euwe, după 11... c6 12. f5, Nd7 înaintarea pionului alb „f" este favorabilă numai negrului.

Mutarea din text dă în orice caz șanse mai bune negrului.

11. ... **Nb4-e7**

12. Ta1-e1 ...

Prea pasiv este 12. h3, la care negrul poate să răspundă 12.. h6 13. Nf4, Ce8 14. Ce2, Nf6 15. c3, Tb8, van Foreest-Euwe, 1933, sau 12... Tb8 13. b3, c5 14. Tad1, d4 15. Ce4, Cd5, Kan-Goglidze, Moscova 1935, în ambele cazuri cu avantaj pentru negru.

Insuficient este și 12. Tfe1, deoarece după 12... Tb8 apărarea 13. Cd1 este aproape inacceptabilă pentru alb.

12. ... Ta8-b8

Remiză dă 12... h6 13. N:h6, gh 14. T:e6, fe 15. Dg3+, Rh8 16. Dg6; Alehin-Lasker, Moscova 1914.

13. Cc3-d1 c7-c5

In această poziție negrul are în comparație cu apărarea 10... c6, un tempo în plus și șanse mai bune.

In orice caz, albul trebue să lupte pentru egalarea jocului, ceeace, din punctul de vedere al teoriei deschiderilor, nu poate fi considerat un rezultat satisfăcător.

Pe baza variantelor de mai sus se poate ușor forma convingerea că partida scoțiană nu este primejdioasă pentru negru, dacă el se desvoltă cu plan și evită unele curse tactice.

B.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. d4 ed 4. C:d4 Cf6)

5. Cd4:c6 ...

Mutarea aceasta este, după cât se pare, mai logică decât 5. Cc3, Nb4 cu legarea calului c3, ceeace în cele din urmă duce tot la schimbul la c6. Și cu acest sistem de joc negrul nu are însă niciun fel de greutăți.

Nimic nu dă albului legarea 5. Ng5, Ne7, după care apărarea pionului e4 provoacă albului destule greutăți (6. Cc3, C:e4!) deoarece 6. C:c6, bc 7. e5 Ce4 este evident în favoarea negrului.

După 5. Nc4, C:e4 se ajunge la o variantă favorabilă negrului din apărarea celor doi cai.

5... b7:c6

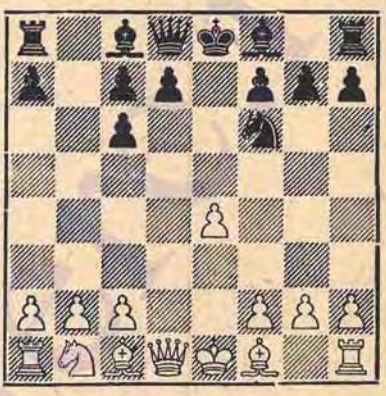

6. Nf1-d3 ...

Albul poate juca și 6.Cd2 pentru ca după 6... d5 7. ed, cd să capete prin 8. Nb5+, Nd7 9. N:d7+, D:d7 10. 0-0, Ne7 11. Cf3, 0-0 12. Ng5 un joc ceva mai bun; Tartakower - Wolf, 1922.

Negrul însă răspunde la 6. Cd2 mai tare 6... Nc5!, de ex. 7. e5 (7. Nd3, d5 duce la varianta principală) 7... De7 8. De2, Cd5 9. Cb3 și acum nu 9... 0-0 10. Nd2, a5 11. 0-0-0, Nb6 12. c4 a4 13. Ca1, a3? (mai bine 13... Cb4) 14. Cc2!, ab+ 15. Rb1 și albul câștigă calul, Tartakower-Rubinstein, 1922, ci 9... Nb6! 10. Nd2, a5! 11.a4 (la 11. 0-0-0 este

foarte tare a5-a4-a3) 11... 0-0 12. 0-0-0, Tartakower, Ed. Lasker, 1924, după care atât 12... f6 (Alehin), cât și 12... Te8 urmat de f6 (Euwe) dau negrului șanse mai bune.

Deasemeni continuarea directă 6.e5, De7 7. De2, Cd5 este favorabilă negrului, de ex. 8. c4, Na6 9. De4 (sau 9. f4, Db4+ 10. Rd1, Nc5 cu avantaj pentru negru, ca în partida prin corespondență Hardin-Schiffers) 8... Cb6 10. Nd3, d5 11. ed, cd; sau 8. Cd2, Nb7 9. Cb3, 0-0-0 (după 9...f6? 10. ef, D:e2+ 11. N:e2, C:f6 12. 0-0 albul a căpătat un final mai bun în partida de match Mieses-Tarrasch, 1916) 10. c4, Cb6 11. Nd2, Te8 12. f4 f6 13. a4!, Na6 14. De4, Df7 15. c5, N:f1 16. cb, Mieses-Tarrasch match, 1916, și acum în loc de 16... D:b3 17. ba negrul ar fi putut căpăta avantaj prin 16... a6!

6. ... d7-d5

Se poate juca și 6... d6 7. 0-0, Cg4 8. Ne2, Dh4 cu joc aproximativ egal, Schlechter-Lasker, 1896, în timp ce 6... Nc5 este mai slab din cauza 7.e5, Cd5 8. 0-0, 0-0 9. Cd2, d6 10. Ce4 (Fine).

Mutarea din text este cea mai energică.

7. Cb1-d2 ...

1) Albul poate obține un joc egal prin 7.ed, cd 8.Nb5+ (și 8. 0-0, Ne7 9.Cc3, 0-0 10. Ng5, ca în partida Golmayo-Lasker 1893, dă numai egalitate) 8... Nd7 9. N:d7+, D:d7 10. 0-0, Ne7 11. Cd2 (mai multe șanse dă, după cât se pare, continuarea recomandată de Steinitz 11. Ng5. 0-0 12. c4, d4 13. Dd3) 11... 0-0 și albul n'are șanse de a obține avantaj, de ex. 12. b3, Tfe8 13. Nb2, Df5 14. Cf3, c5, Mieses-Tarrasch, match, 1916, sau 12. Cf3. Tfe8 13. b3, Ce4 14. Nb2, Maroczy-Yanovski, 1899 și acum 14... Nf6 ar fi dat un joc egal; sau, însfârșit, 12. Cb3, c5 13. Ng5, Tab8 14. Tab1, Tb6 15. c4, Td8!, Tartakower - Reti,

match, 1920 — în toate cazurile cu joc aproximativ egal.

2) Nimic nu dă albului 7.De2, de (se poate juca și continuarea liniștită 7... Ne7 sau tăioasa 7... Nb4+) 8. N:e4 (după 8. Cd2, Nb4! 9. N:e4, 0-0 10. c3, Nd6 11. N:c6, Tb8 12. 0-0, N:h2+ negrul a obținut avantaj în partida Gruber-Euwe, 1921) 8... C:e4 9. D:e4, De7 și perechea de nebuni a negrului este mai valoroasă decât slăbiciunile lui de pioni; Mieses - Teichman, 1924.

3) O continuare interesantă, dar nu prea favorabilă albului este 7.e5, Cg4 8. 0-0, Nc5 9. Nf4 (după 9. De2, Dh4 10. h3, h5! 11. Cd2, Dg3 12. Cf3, h4 13. Nd2, Th5, ca în partida Judd-Pillsbury, 1899, sau 9.h3?, C:e5! 10. Te1, Df6 11. De2, 0-0 12. D:e5, D:f2+ 13. Rh1, N:h3! ca în partida de match Delmar—Lipschütz, 1890, negrul obține un atac foarte puternic) 9... g5 (cel mai simplu este aci 9... f6! 10. ef, 0-0 cu poziție ceva mai bună pentru negru) 10. Nd2 (după 10. Ng3, h5! negrul are un atac puternic) 10... Ne6 11. De2, Tg8 (bine este și 11... h5 12. b4, Ne7 13. h3, Ch6 14. D:b5, Rd7) 12. h3, Ch6 13. Dh5, Cf5 14. D:h7, Tg7 15. Dh8+, Rd7 16. D:d8+, T:d8 cu atac foarte puternic; consultanți-Lasker, 1899.

7.	...	Nf8-c5
8.	0-0	0-0
9.	Dd1-f3	...

La 9. h3, Te8 10. Df3 urmează 10... Cd7! cu joc bun pentru negru.

Suficient pentru egalarea jocului este 9. ed, cd 10. Cb3, Ng4 11. De1, Te8 12. Dc3, Nb6 13. Ng5; Tartakower-Reti, 1920.

9.	...	Cf6-g4
10.	e4:d5	...

Mai slab este 10. h3, Ce5 11. De2, Te8 12. ed, cd 13. Cb3, Nd6 14. f4, C:d3 15. D:d3, a5 cu avantaj pentru negru; Maroczy-Tartakower, 1920.

10.	...	Dd8-d6

Desigur, nu 10... Ce5 din cauza 11. N:h7+, ci 10... cd 11. h3 care dă albului un joc ceva mai bun.

11.	Df3-g3	Dd6:g3
12.	h2:g3	c6:d5
13.	Cd2-b3	Nc5-b6
14.	Nc1-f4	...

(vezi diagrama din pag. 159)

Până aci ca în partida Tartakower-Jakobsen, 1923, în care

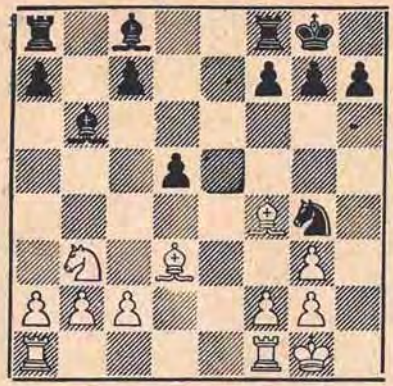

negrul a continuat cu 14... Nd7 și după 15. c4! a căpătat o poziție mai slabă. Trebuia jucat 14... Ne6!, împiedicând c2-c4 și obținând o poziție cel puțin egală, dacă nu mai bună (Tartakower).

Avem impresia însă, că după 15. Na6!, amenințând, între altele, cu înaintarea a2-a4-a5, albul capătă un contra-joc suficient pentru egalare.

II.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. d4 ed 4. C:d4)

4. ... Nf8-c5

Negrul renunță temporar la realizarea înaintării d7-d5 și încearcă să folosească desvoltarea sa ceva mai bună într'o luptă de figuri. Mutarea din text este suficientă pentru obținerea unui joc egal, dar ea este mai puțin logică decât 4... Cf6.

(vezi diagrama din col. II)

5. Nc1-e3 ...

A fost utilizată și continuarea 5. Cb3, Nb6 6. Cc3 (în partida Randviir - Bronștein, Pernau 1947, s'a jucat 6. c4, d6 7. Cc3,

Dh4!,— la 7...Df6 este tare 8.c5, dc 9. Ne3- 8. c5, dc 9. Ne3, Ng4! 10. Dd2, Td8 11. Cd5, Ne6 cu avantaj pentru negru) 6... d6 (Tartakower recomandă . 6... Df6) 7. Ne2, deși după 7... Dh4 8. g3, Df6 9. f4, Cge7 negrul obține o poziție mai bună ; Seid-Keres, Riga, 1944.

Slab este 5. Cf5?, d5! (bine este și 5... Df6) 6. C:g7+, Rf8 7. Ch5 (sau 7. Cf5, N:f5 urmat de Dh4 cu avantaj pentru negru; sau 7. D:d5, D:d5 8. ed, Cb4 cu același rezultat) 7... Dh4 8. Cg3, Cf6 9. Ne2 (sau 9. ed, Cg4 10. Ne3, N:e3 11. fe, C:e3 12. Dd2, Cd4 13. Nd3, Nf5 și, după părerea lui Steinitz, negrul are un avantaj simțitor) 9... Ce5 10. h3, Tg8 cu mare avantaj pentru negru (Steinitz).

Nimic nu dă albului 5. C:c6 (slab este 5. c3, De7 6. f3, N:d4 urmat de Dh4+ cu câștigul unui pion) 5... Df6 (simplu 5... bc constitue deasemeni o continuare bună) 6. Dd2 (mai bună este simplificarea 6. Df3) 6... bc 7. Cc3, Ce7 8. Nc4, 0-0 9. 0-0, Cg6 și avantajul este de partea negrului.

5. ... Dd8-f6

După dublul schimb 5... N:d4 6. N:d4, C:d4 7. D:d4, Df6 8. e5, Db6 albul capătă un mic avantaj, de ex. 9. D:b6, ab 10. Cc3, f6 11. Cd5, Rd8 12. ef, C:f6 13. C:f6, gf 14. Nd3, Tartakower-Schwartzmann, 1929, deși având în vedere materialul redus, negrul va reuși, probabil, să păstreze echilibrul.

Negrul n'are însă niciun motiv să se grăbească cu egalarea jocului. De considerat este ideia lui Lasker 5... Nb6, de exemplu:

1) 6. c4, Df6 7. Cb5 și acum nu 7... Na5+ 8. C1c3, a6 9. Cd4, Cge7 10. Dd2 cu avantaj pentru alb și nici 7... N:e3 8. fe, Rd8 9. C1c3, sau 8... Dh4+ 9. g3, Dd8 10. Dg4, sau 8...D:b2 9. C1c3, Db4 10. C:c7+ urmat de Cd5, în toate cazurile cu avantaj pentru alb, ci 7... a6! 8. N:b6 (și 8. C5c3, N:e3 9. fe, Cge7 sau 8. Cd6+?, cd 9. N:b6, D:b2 în favoarea negrului) 8... ab 9. cb (9. N:c7, D:b2 dă deasemeni avantaj negrului) după care atât 9... D:b2 10. bc cb, cât și simplu 9... cb 10. bc dc, dau negrului un joc mai bun (Keres).

2) 6. Cc3, d6 7. Ne2! (mai slabă este tendința spre schimb

7. Cd5, Cf6 8. C:b6, ab 9. C:c6, bc 10. Nd3, De7 11. 0-0, De5 cu avantaj pentru negru; Mieses-Lasker, Petersburg 1909) 7... Cf6 8. Dd2, Cg4 9. N:g4, N:g4 10. f3, Nd7 cu joc egal; Spielman-Tarrasch, 1912.

6. c2-c3 ...

Interesant este atacul lui Blumenfeld cu mutarea 6. Cb5, care dă însă, la un joc corect, avantaj negrului, de ex.: 6... N:e3 7. fe, Dh4+ 8. g3 și acum:

1) 8... Dd8 9. Dg4 (după 9. C1c3, a6 10. Cd4, Ce5 11. Ng2, d6 12. 0-0 ca în partida de match Nimzovici - Spielmann, 1905, negrul obține cel puțin joc egal prin 12... Ce7 urmat de 0-0) 9... Rf8! (mai slab este 9...g6 10. Df4, d6 11. Nc4 cu poziție ceva mai bună pentru alb; Spielman-Rubinstein, 1919) 10. Df4, d6 11. Nc4, Ce5 12. 0-0, Blumenfeld - W. Cohn, 1904, și acum 12... Cf6 13. Nb3, c6 14. Cd4, Nh3 15. Td1, h5 după care poziția minunată a calului la e5 în legătură cu numeroasele slăbiciuni de pioni ale albului asigură negrului un joc mai bun (Lasker).

2) 8... D:e4! 9. C:c7+ (deasemeni după 9. C1c3, D:h1 10. C:c7+, Rd8 11. Dd6, Cf6 12. C:a8, Df3 13. Cc7, D:e3+ negrul, după analiza lui Bardeleben, stă mai bine) 9... Rd8 10. C:a8, D:h1 11. Dd6, Cf6 12. Cd2, Ce8 13. Df4 (după 13.Da3, D:h2 14. 0-0-0, D:g3, negrul, după părerea lui Alehin, stă mai bine) 13... Dd5 14. Nc4, Dd6 15. 0-0-0, f6 cu avantaj pentru negru (Bardeleben și Claparède).

6. ... Cg8-e7

Cu mutarea aceasta negrul încearcă să realizeze totuși înaintarea d7-d5, ceeace îi dă aici un joc cu mai multe perspective decât în varianta cu 4... Cf6.

Pentru pararea acestei amenințări poziționale albul are mai multe căi, dintre care vom

examina pe cele mai importante.

A.

7. Dd1-d2 ...

Continuarea 7. Cc2 o vom examina în rubrica B.

Slab este 7. Cd2 din cauza C:d4 8. e5, Cc2+ urmat de D:e5 și albul a pierdut un pion fără nici-o compensație; la 7. Cd2 se poate juca și 7... N:d4 8. cd, C:d4 9. e5, Db6 10. Da4, Db4! deasemeni cu avantaj evident pentru negru.

Rău este și 7. Nc4, Ce5! 8. Ne2. Dg6 9.0-0, d5! 10. ed, Nh3 11. Nf3, 0-0-0 cu avantaj pentru negru.

Nimic nu dă albului și 7. Nb5, 0-0 (interesant este 7... a6 și dacă 8. Na4, atunci Ce5 9. De2, C7g6 cu avantaj pentru negru; Randviir-Keres, Pernau 1947) 8. 0-0, d6 9. Ca3 (la egalitate duce 9. C:c6, bc 10. N:c5, cb 11. Nd4, Dg6; Mieses - Tarrasch, match 1916) 9... Dg6 10. Te1, Ce5! 11. Cc2, f5! cu avantaj pentru negru, de ex.: 12. ef, C:f6 13. C:f5, N:f5 14. N:c5, N:c2 15. Dd5+, Cf7! cu câștig de figură; Mieses-Sergeant, 1935.

Deasemeni continuarea 7. Ne2, d5! 8. 0-0, N:d4 (Euwe recomandă 8... 0-0 9. C:c6, D:c6 cu joc bun) 9. cd, de 10. d5, Ce5 11. Da4+, c6 12. Cc3, 0-0 Alehin și Reilly-Stoltz și Monosson, 1931 dă negrului un joc bun.

Dacă 7. f4, atunci 7... Dg6 (acum 7... d5 8. e5, Dh4+ 9. g3, Dh6 10. Nb5 este favorabil albului) 8. Df3, C:d4 9. cd, Nb4+ 10. Cc3, d5! 11. e5, Dc2 12. Nc1, Cf5 cu avantaj pentru negru (Steinitz).

7. ... d7-d5

Cu aceasta negrul a realizat mutarea cea mai importantă în această deschidere și capătă un joc bun.

Acceptabil este deasemeni 7... 0-0 8. f4, d6 9. C:c6, C:c6 10. N:c5. dc 11. De3 și dacă albul are în general vreun avantaj, atunci acesta este minimal.

Interesant este 7... N:d4 8.

cd, d5 9. Cc3, de 10. d5, Ce5 11. Cb5, 0-0 12. C:c7, Tb8, Kashdan-Reshevski, 1936; după 13. N:a7, Ng4 14. N:b8, T:b8 negrul a căpătat pentru calitate un atac puternic și a câștigat repede; după 12. Ng5, Db6! 13. N:e7, Te8 albul ar fi avut greutăți, dar continuarea simplă 13. Ng5, Dd6 14. Cb5 ar fi dat albului un joc bun. In varianta aceasta o continuare simplă și solidă este deasemeni 9. e5, Dg6 10. Cc3.

8. Cd4-b5 ...

Sau 8. ed, C:d5 9. Cb5, N:e3 10. fe, Ne6 11. c4, C5b4! 12. C:c7+, Re7 13. C:a8, Td8 14. Dc3, Dh4+ 15. g3, De4 cu mare avantaj pentru negru.

8. ... Nc5:e3

9. Dd2:e3 ...

După 9. fe, 0-0 negrul capătă deasemeni avantaj, de ex. 10. C:c7, de! (mai slab este 10... Tb8 11. C:d5, Dh4+ 12. Df2! cu avantaj pentru alb) 11. C:a8, Td8 12. Dc2, Cd5 cu atac decisiv, sau 10. ed, Td8 11. C:c7, De5! 12. C:a8, C:d5 13. Rf2, Cf6 cu poziție câștigată pentru negru (Steinitz).

9. ... 0-0

10. Cb5:c7 ...

Deasemeni 10. Cd2, de 11. C:e4, De5 12. 0-0-0, Cf5! urmat de Ne6 dă negrului un joc mai bun (Nenarokov).

10. ... Ta8-b8

Poziția aceasta este favorabilă negrului, care obține joc mai bun atât după 11. C:d5, C:d5 12. ed, Cb4! (atacul lui Gottschall) 13. cb, D:b2 14.Dc3, Te8+ 15. Rd1, D:f2, cât și după 11. Cd2, de 12. C:e4, De5 13. Cb5, Cd5 14. De2, Cf4.

B.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. d4 ed 4. C:d4 Nc5 5. Ne3 Df6 6. c3 Cge7)

7. Cd4-c2 ...

Mutarea aceasta a lui Meitner împiedică înaintarea d7-d5 și constitue cea mai bună con-

tinuare. Acum negrul trebue să se îngrijească de apărarea nebunului c5.

7. ... Nc5:e3

Bine este și 7... b6, Blackburne-Lasker, Petersburg 1914, dar mai simplu este, după cât se pare, 7... d6, Kostici-Alehin, 1931, deoarece 8. N:c5, dc 9. Ce3, Ne6 10. Cd2, 0-0-0 dă negrului un joc mai bun.

Acceptabilă este și continuarea lui Steinitz 7... Nb6 8. Ca3, 0-0, deși aci negrul trebue să joace foarte prudent.

8. Cc2:e3 Df6-e5

Deasemeni 8... 0-0 9. Ne2, d6 10. 0-0, Ne6 11. Cd2, d5 dă negrului un joc bun.

9. Dd1-f3 ...

La 9. Cd2 este foarte neplăcut 9... d5!

9. ... 0-0
10. Nf1-c4 d7-d6
11. Cb1-d2 Nc8-e6
12. 0-0 De5-g5

Până aci ca în partida Tartakower-Tarrasch, 1922, în care a urmat 13. De2, Cg6 14. g3, Nh3 15. Tfe1, Cce5 16. Cf3, C:f3+ 17. D:f3, Ce5 18. De2, C:c4 cu joc aproximativ egal.

In general, poziția din diagramă poate fi considerată egală și nedând niciuneia dintre părți, la un joc corect, șanse reale de câștig.

III.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. d4 ed 4. C:d4)

4. ... Dd8-h4

Mutarea aceasta a fost utilizată, în timpul lui, de către Steinitz, dar chiar el a demonstrat mai târziu că albul capătă un avantaj pozițional evident.

Interesant este deasemeni 4... d5, mutare care n'a fost examinată până acum în niciun manual.

După 5. ed, D:d5 sau 5. Nb5, de! 6. C:c6, D:d1+ 7. R:d1, a6 8. Na4, Nd7 negrul n'are niciun fel de greutăți, dar 5. C:c6!,bc 6. ed, D:d5 7. Nd3! dă albului o poziție ceva mai liberă. Negrul nu poate juca acum 7... D:g2 din cauza 8. De2+ urmat de 9. Ne4, dar 7... De5+ este acceptabilă și dă negrului numai un final ceva mai slab (Keres).

5. Cb1-c3 ...

Este rău să se apere pionul „e" prin 5. Dd3, de ex.: 5...Cf6 6. C:c6 (6. Cc3, Nb4 este insuficient, deoarece după 7. Nd2, N:c3 8. N:c3, D:e4+ 9. D:e4, C:e4 10. C:c6, C:c3 se pierde un pion, iar 6. Cd2, Cg4! 7. g3, Df6 8. C4f3, Cce5 9. Dc3, Nb4! duce la pierdere) 6... dc 7. Cd2, Nc5 8. g3, Dh5 9. Ne2 (la 9. Cb3 urmează 9... Ng4 cu amenințarea Td8) 9... Cg4 10. h3, N:f2+ 11. Rf1, Nb6 12. Df3, Dc5! și pentru figura sacrificată negrul capătă un atac distrugător. Albul poate însă juca mai bine, de ex. 10. N:g4, N:g4 11. f3, Ne6 12. Dc3, 0-0-0 deși și în cazul acesta negrul are avantaj.

Posibil este și 5. Cb5, D:e4+ (după 5... Nc5 6. De2, Nb6 7. Ne3 albul capătă avantaj) 6. Ne2 (sau, după „Bilguer", 6, Ne3, Rd8 7. Cd2, Dg6 8. Nd3, D:g2 9. Ne4, Dh3 10. Cf3, dă 11. Cg5, Dd7 cu avantaj pentru negru; Fine însă dă o întărire pentru alb: 8. Cf3, a6 9. C5d4,Cge7 10. Nd3! cu avantaj și se pare că poziția albului merită în orice caz un pion; din această cauză 6. Ne3! merită probabil preferință față de mutarea obișnuită 6. Ne2) 6... Rd8

(după 6... Nb4+ 7. Cc3 se ajunge la varianta principală; mai rău pentru alb este 7. Nd2, Rd8 8. 0-0, Cf6 9. Cc3, Dh4 10. g3, Dh3 11. C:c7, R:c7 12. Cd5+, C:d5 13. Ng4, variantă apreciată de „Bilguer" în favoarea albului; Toluș însă arată că după 13... D:g4 14. D:g4, N:d2 15. Tfd1, Nh6 16. T:d5, d6 poziția negrului este preferabilă; continuarea 7. Cd2, D:g2 8. Nf3, Dh3 9. C:c7+, Rd8 10. C:a8, Cf6 dă, după Berger, atac negrului) 7. 0-0, a6 8. Cc3, De8 9. Cd4 cu desvoltare mai bună pentru alb, care compensează cu prisosință pionul sacrificat (Staunton).

Acceptabilă pentru alb este și mutarea lui Frazer 5. Cf3, la care pentru negru este cel mai bine să răspundă 5... Dh5! oferind albului numai un avantaj minimal. Mai slabă este luarea 5... D:e4+ 6. Ne2, după care desvoltarea mai bună a albului îi asigură avantajul, de ex. 6... Cb4 7. Ca3, Nc5 8. 0-0, Cf6 9. c3, Cc6 10. b4, sau 6... Nc5 7. 0-0, Cge7 8. Cc3, Dg6 9. Te1, 0-0 10. Nd3, sau 6... d5 7. 0-0, Ne6 8. Cc3.

5. ...	**Nf8-b4**
6. Cd4-b5	**Dh4:e4+**

Nu însă 6... Rd8 din cauza 7. Dd5 cu amenințarea Ng5+.

7. Nf1-e2	**Nb4:c3+**

Dacă 7... Rd8, atunci 8. 0-0, N:c3 9. C5:c3, Dd4 10. Nd2, d6 11. Cb5, Dh4 12. Ne3 cu avantaj pentru alb.

8. Cb5:c3	**De4-d4**

Slab este 8... D:g2 9. Nf3, Dh3 10. Cd5, Rd8 11. Nf4, d6 12. C:c7.

9. Ne2-d3	**Cg8-e7.**

După 9... Cb4 10.Cb5, C:d3+ 11. D:d3, D:d3 12. cd albul stă mai bine, deoarece 12... Rd8 13. Nf4, d6 14. Tc1 recâștigă materialul.

10. 0-0	**0-0**

După 10... a6 11. Dh5 negrul are pentru pionul sacrificat o poziție excelentă și atac.

11. Cc3-b5	**Dd4-b6**
12. Nc1-e3	**Db6-a5**

(vezi diagrama în pag. 167)

Jocul albului, după Steinitz, este preferabil. Pentru a demonstra lucrul acesta, Steinitz a dat următoarea variantă: 13.

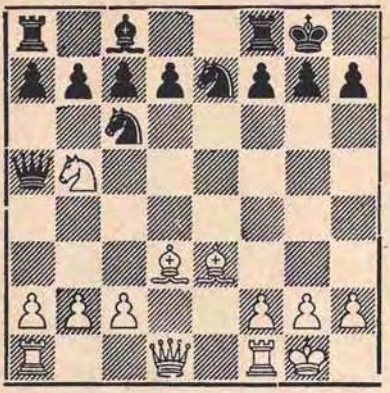

c3, Cd5 14. b4, C:e3 15. N:h7+, Rh8 16. Dh5 și albul câștigă.

Pentru a evita această variantă, negrul ar fi trebuit să joace neapărat 10... a6, dar în acest caz, cum am amintit deja, jocul albului este preferabil, deoarece el are o poziție bună de atac.

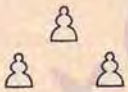

www.stere

PARTIDA SPANIOLĂ

După mutările de deschidere pe care le-am examinat până acum

1. e2-e4	**e7-e5**
2. Cg1-f3	**Cb8-c6**

albul are posibilitatea de a continua atacul punctului strategic important e5, pe care l-a început cu mutarea a 2-a, prin :

3. Nf1-b5! ...

ceeace duce la așa numita partidă spaniolă.

Am mai amintit că problema de deschidere a albului nu constă numai în așezarea figurilor sale pe câmpuri bune, ci și în limitarea posibilităților de desvoltare ale adversarului, adică un fel de fixare a liniei lui de desvoltare, lăsându-i cea mai mică alegere de mutări și nelăsându-i timp pentru a prelua inițiativa.

Am avut posibilitatea să ne convingem că după mutări ca 3. Nc4 sau 3. Cc3 negrul are la dispoziție câteva continuări bune de desvoltare, deoarece aceste mutări ale albului sunt destul de pasive.

Mutarea din text, 3.Nb5, este fără îndoială mai activă și întărește presiunea asupra punctului e5, care este în jocurile deschise cel mai slab punct al poziției negrului.

Analizând partida scoțiană am văzut că atacul direct asupra punctului e5 prin 3. d4, nu dă nimic albului. Deaceea nu mai rămâne decât să se recurgă la o altă posibilitate — atacul indirect — prin amenințarea asupra calului c6. După aceasta negrul nu mai poate alege liber mutările următoare de desvoltare și trebue să țină tot timpul seama de amenințarea N:c6 urmat de C:e5; aceasta îi limi-

tează în mare măsură alegerea sistemelor de desvoltare.

In afară de aceasta, mutarea 3. Nb5 are şi un scop profilactic : ea îngreuiază înaintarea d7-d5, deoarece în urma ei calul c6 ar rămâne legat şi punctul e5 fără apărare.

Examinând poziţia care survine după 3. Nb5, vedem că, de fapt, albul nu ameninţă nimic efectiv cu ultima sa mutare, deoarece după 4.N:c6, dc 5.C:e5 negrul recâştigă pionul prin 5... Dd4 cu joc bun.

Ţinând seama de această posibilitate, negrul are timp să joace 3... a6 forţând nebunul alb să se retragă, de ex. la a4, după care negrul capătă posibilitatea de a alunga şi mai departe nebunul alb, la b3, prin b7-b5.

Să admitem că negrul a realizat aceste mutări şi a forţat nebunul alb să ajungă la b3. In acest caz se pune întrebarea : nu sunt oare aceste mutări ale nebunului numai o simplă pierdere de tempo-uri, însoţite în acelaş timp de o desvoltare a flancului damei negrului şi de îndepărtarea nebunului alb dela atacul asupra punctului e5?

La această întrebare nu se poate răspunde prin consideraţiuni generale. Va trebui să trecem la examinarea variantelor concrete, care arată că mutările pierdute de nebun sunt compensate de slăbiciunile de pioni ale negrului care se produc pe flancul damei după mutările a7-a6 şi b7-b5.

Albul ameninţă în multe variante să deschidă coloana „a" prin a2-a4, sau să forţeze mutarea b5-b4 care eliberează pentru figurile albe importantul câmp c4 şi slăbeşte şi mai tare poziţia de pioni a negrului.

In plus, în multe variante poziţia nebunului la b3 se arată a fi foarte tare datorită presiunii asupra punctului f7, prin care se îngreuiază desvoltarea negrului. La b3 nebunul este cu mult mai puţin vulnerabil decât la c4, ca în partida italiană sau apărarea celor doi cai.

Astfel vedem că albul nu trebue să se teamă de înaintarea pionilor negri pe flancul damei, cel puţin în faza iniţială a desvoltării

Această scurtă privire generală ne arată că partida spaniolă pune în faţa jucătorilor probleme foarte complicate, a căror rezolvare cu succes a-

târnă în cea mai mare parte de capacitățile personale ale adversarilor — de capacitatea lor de a aprecia corect pozițiile la care se ajunge.

La jucarea partidei spaniole, calculul tactic este de puțin ajutor. Aci trebue să se acționeze cu ajutorul unor planuri strategice bine gândite și departe calculate, care se formulează chiar dela primele mutări și se aplică în continuare la fiecare mutare care duce la o schimbare în structura poziției.

Lucrul acesta, se înțelege, prezintă greutăți deosebite pentru începător, care atunci când joacă partida spaniolă intră deobicei în poziții pierdute, nefiind în stare să înțeleagă unde a făcut greșeala. Lucrul acesta se întâmplă însă și jucătorilor mai tari.

Intr'o oarecare măsură aci este de ajutor studiul teoretic al diferitelor variante ale partidei spaniole, care a luat deja o amploare destul de mare. Cu toate acestea însă, se mai pot găsi totuși astfel de sisteme de joc, care duc pe jucător pe nesimțite la dezastru.

Tocmai din această cauză partida spaniolă constitue o armă preferată de maeștri, care tind chiar dela primele mutări la lupta de idei și care nu se tem de un oarecare risc. Rezultatul este că partida spaniolă se menține cu tărie în practica turneelor de mai mult de o jumătate de secol, iar unele din variantele ei sunt supuse neîncetat unei analize din ce în ce mai adânci pentru a fi îmbunătățite.

Se pare că nu există nicio deschidere în care aprecierea valorii uneia sau alteia dintre variante să se fi schimbat atât de mult dealungul timpului ca în partida spaniolă. Aceasta demonstrează odată mai mult cât de complicate și, într'un anumit sens, cât de nesecate sunt posibilitățile acestei deschideri.

Cunoașterea partidei spaniole este absolut necesară fiecărui jucător tare, în primul rând. Deoarece ea conține un număr foarte mare de variante diferite, pentru ușurarea studiului, le vom împărți în două mari grupe, diferențiate de faptul că negrul joacă sau nu mutarea **a7-a6.**

Să examinăm în primul rând diferitele sisteme de apărare fără mutarea **a7-a6.**

Apărările fără mutarea 3... a6

Practica a demonstrat într'un mod destul de convingător că mutarea 3...a6 este aproape în toate variantele favorabilă negrului. Deaceea în turneele din ultimul timp negrul renunţă foarte rar la mutarea aceasta intermediară.

Să examinăm totuşi cele mai importante sisteme de apărare fără mutarea 3...a6.

I.

(e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5)

3... Cg8-f6

Negrul are la dispoziţie şi o serie de alte mutări, dar toate sunt mai slabe. Să examinăm aci următoarele mutări:

1) 3... Df6 (mutările 3... Nd6? şi 3...Ca5? sunt absolut contra-principiilor fundamentale de deschidere, iar mutarea 3... Ne7 n'are o valoare independentă şi duce deobicei la apărarea Steinitz, pe care o vom examina mai târziu) 4. Cc3, Cge7 (dacă 4... Cd4 5. C:d4, ed 6. Cd5, Dg5 — sau 6... Dd8 7.Dh5! — atunci 7.C:c7+, Rd8 8. C:a8, D:b5 9. d3, b6 10.Nf4, d6 11.a4, Dc6 12. Dh5 cu atac puternic şi, după Alehin, cu avantaj pentru alb) 5.d3. Cd4 6.C:d4,ed 7.Ce2,c6 8. Na4, d5 9. 0-0, g6 10.b4!, Dd6 11.a3, Ng7 12. Nb2 cu avantaj pentru alb; Bogoliubov - Ed. Lasker, 1924.

Este evident că mutarea 3... Df6 aduce prea devreme în joc dama şi nu poate fi bună.

2) 3... f6 (mutarea aceasta utilizată adeseori de către Steinitz, slăbeşte în mod inutil diagonala a2-g8 şi nu este bună pentru negru) 4. 0-0, Cge7 5. d4, Cg6 6. a3 (cu intenţia de a păstra nebunul pe diagonala a2-g8; în partida Schlechter-

Steinitz, 1896, albul a continuat cu 6. Cc3,a6 7. Nc4, Ca5 8. Ne2, c6 9. Ne3, b5 10. d5, c5 11. d6 deasemeni cu joc mai bun) 6... Ne7 7. Nc4, d6 8. h3, Nd7 9. Cc3, Dc8 10. Rh2, Cd8 11. Cd5 cu joc mai liber; Tarrasch-Steinitz, 1896.

3) 3...g5 (mutarea lui Brentano, care nu face decât să slăbească flancul regelui negru) 4.d4, C:d4 5. C:d4, ed 6. D:d4, Df6 7.e5 (albul capătă un joc bun și prin schimbul 7. D:f6, C:f6 8.e5, Cg4 9. N:g5) 7... Dg6 8. Cc3, Ne7 9. Cd5, Nd8 10. 0-0, c6 11. Nd3 cu avantaj clar pentru alb.

4) 3...Nb4 (mutarea lui Alapin, deasemeni nefavorabilă negrului) 4.c3, Na5 5. 0-0 (bine este și Cb1-a3-c4) 5... Cge7 6. d4 cu avantaj pentru alb.

5) 3...Cge7 (și mutarea aceasta a fost deseori jucată de Steinitz; ea este mai bună decât 3... f6, dar cu toate acestea insuficientă) 4.d4 (4.Cc3, probabil, este și mai tare, de ex. 4... d6 5. d4, ed 6. C:d4, Nd7 7. Nc4!, C:d4 8. D:d4, Cc6 9. De3 cu joc mai liber, ca în partida Lasker-Steinitz, Petersburg 1895, sau 4... g6 5. d4, Ng7 6. Ng5!, f6 7. Ne3, a6 8. Na4, b5 9. Nb3, d6 10. Cd5, Ca5 11. de, de 12. Nh6 cu avantaj pentru alb, ca în partida Levenfiș-Tartakower, Karlsbad 1911; în partida Johner-Tartakower 1911, s'a jucat 4. Cc3, g6 5.d4, ed 6. Cd5, C:d5 7. ed, De7+ 8. Rf1, Ce5 9. D:d4 f6 10. Nf4 cu avantaj pentru alb) 4...ed 5. C:d4, g6 (dacă 5... C:d4 6. D:d4, Cc6, atunci cel mai simplu este 7. Dd5, Ne7 8 Cc3, Nf6 9. Nd2, 0-0 10. 0-0-0 cu avantaj pentru alb; Blackburne-Steinitz, 1873) 6. Cc3 (nimic nu dă 6. Ng5, Ng7 7. c3, h6 8.Nh4, 0-0, ca în partida Grigoriev-Alehin, 1920, nici 6. C:c6, C:c6 7. N:c6, dc 8. D:d8+ R:d8 9.Cc3, f6!, și după Schlechter, negrul are joc egal) 6... Ng7 7. Ne3, 0-0 8. 0-0 (mai energic este 8. Dd2 urmat de 0-0-0) 8... f5 (mai bine este 8... d6) 9. ef, C:f5 10. C:f5, T:f5 11. Nc4+ cu avantaj pentru alb; de Veer-Steinitz, 1870.

Mai multă atenție merită următoarele continuări posibile la mutarea a 3-a:

6) 3... Cd4. Mutarea aceasta recomandată de Bird duce la variante interesante. Cel mai bun răspuns pentru alb este 4. C:d4 (bine este deasemeni 4. Nc4, după care nu se poate 4...

b5? din cauza 5. N:f7+!, R:f7 6. C:d4, Cistiakov-Ravinski, Moscova 1946, și dacă 6... ed, atunci 7. Dh5+, Rf6 8. Df5+ urmat de Df5-e5-d5+ cu câștigarea turnului a8; deaceea la 4. Nc4 urmează 4... C:f3+ 5.D:f3, Df6 cu desvoltare ceva mai bună pentru alb; variante asemănătoare survin și după 4. Na4, iar 4.Ne2 nu provoacă negrului nici-o greutate) 4... ed 5. 0-0 (dacă albul joacă întâi 5. d3, atunci deobicei se ajunge la aceleași variante ca și după 5. 0-0; slab este 5.c3 din cauza răspunsului 5...Dg5 care forțează retragerea nebunului la f1) și acum :

a) 5... Nc5 (la 5...g6 cel mai simplu este 6.c3, Ng7 7. cd,N:d4 8. d3, Ce7 9. Cc3, c6 10. Nc4, d6 11. Ne3 cu avantaj pentru alb, Tarrasch-Blackburne, Petersburg 1914; albul capătă un joc bun și după 6.d3, Ng7 7.Cd2, Ce7 8. f4, c6 9. Nc4, d5 10. Nb3, 0-0 11. Cf3, c5 12.e5, b5 13. c3; Capablanca - Blackburne, Petersburg 1914) 6. d3, Ce7 (dacă 6...c6 7. Nc4, d5, atunci simplu 8.ed, cd 9. Nb3 cu avantaj pentru alb) 7. Ng5 (un joc tăios dă 7.c3 c6 8. Nc4, 0-0 9. Ng5, Rh8 10. Dh5, f6 11. N:f6, d5; Boden-Bird) 7... 0-0 8. Dh5, c6 9. Nc4, d6 10. Cd2 cu poziție tare de atac („Colijn").

b) 5...c6 6. Nc4, Cf6 (slab este 6...d5 din cauza 7.ed, cd8. Te1+! și dacă 8...Ne7, atunci 9. Nb5+, Nd7? 10. Dg4, iar dacă 8... Ce7, atunci 9. Nb3 cu avantaj evident; deasemeni după 6... Ce7 7. Te1 poziția albului este mai bună) 7. Te1, d6 8.c3 (după continuarea lui Nenarokov 8.d3, Ne7 9. Cd2, 0-0 10. f4, d5 11. ed egalează jocul 11... Nb4! cu amenințarea 12... Ng4) 8...dc 9. Db3!, Dc7 10.a4! și albul are un avantaj clar (Keres).

c) 5...Ce7 6. d3 (mai puțin tare este 6. Te1, g6 7. c3, Cc6! 8. b3, Ng7 9. Nb2, 0-0 10.Ca3 cu joc aproximativ egal; Smîslov-Bronștein, Moscova 1944, dar de considerat este 6.f4) 6... g6 7. c3, Cc6 8. Cd2, Ng7 9. Cf3! și dacă 9....dc (9... 0-0. 10... Ng5 cu avantaj pentru alb) 10. bc, N:c3, atunci 11. Nh6! cu atac primejdios al albului. De

exemplu: 11... N:a1 12. D:a1, Tg8 13. Cg5; sau 11... Df6 12. Tc1 și avantajul pozițional al albului compensează pe deplin pionul sacrificat (Averbach).

7) 3... g6. Această apărare interesantă a fost utilizată în timpul său de câteva ori de către Alehin; incorectitudinea ei n'a fost încă până acum dovedită de nimeni.

Să examinăm câteva variante posibile:

a) 4.d4 (este considerată cea mai bună continuare) 4... C:d4! (mutarea 4... ed este examinată în varianta b) 5. C:d4, ed 6. D:d4, Df6 7. e5 (după 7. D:f6, C:f6 8. Cc3, Ng7 sau 7. Ne3, Ng7 8. c3, D:d4 9. N:d4, Cf6, Wolf - Spielman, 1922 negrul n'are greutăți; nimic nu dă albului nici 7. Dd3, Ng7 8. Cc3, c6 9. Nc4, Ce7 10. Ne3, b5 11. Nb3, a5 și negrul ia inițiativa; Tarrasch-Alehin, 1923) 7... Db6 (la 7... De7 Alehin dă următoarea variantă tăioasă: 8.Cc3, c6 9. Ce4!, Ng7 10. Cd6+, Rf8 11. Nf4, cb 12. 0-0-0, Ch6 13. N:h6, N:h6+ 14. f4, Ng7 15. The1 cu atac puternic; nu este mai bine pentru negru nici 8... Ng7 9. Cd5, D:e5+ 10. D:e5, N:e5 11. 0-0 cu amenințarea 12. Te1, nici 9...cb 10. Cd6+, Rd8 11. Ne3, amenințând 12. Db6+ și 11...f6 12. C:c8, T:c8 13. e6, D:e6+ 14. Ne2) 8. D:b6 (se poate ca 8.Dd3 să fie mai tare, deoarece sacrificiul de pion 8... a6 9. Nc4, Da5+ dă albului, după Maroczy, un atac foarte puternic după 10. Cc3, D:e5+ 11. Ne3 urmat de 0-0-0) 8... ab 9. 0-0! (mutarea aceasta pare mai logică decât 9. Nf4, deoarece în momentul acesta pionul e5 n'are nevoe de apărare; după 9. Nf4, Ta5! 10. Nd3 continuarea lui Rubinstein 10... f6 11. ef, d6 12. Cc3, C:f6 dă negrului un joc egal, deoarece la 13. Cb5 urmează 13... Nd7!) 9... Ta5 10. Nd3, f6 (sau 10... d5 11. ed,N:d6 12. Cd2 cu avantaj pentru alb; direct 10... T:e5 11. Nf4 duce la o poziție din varianta principală) 11. Nd2, T:e5 12. Nf4, Tc5 13. b4, Tc6 14. b5, Tc5 15. Cd2 și pentru pionul sacrificat albul are un avantaj pozițional suficient (Keres).

b) 4. d4, ed (mutarea aceasta, fără îndoială, este mai slabă decât luarea cu calul) 5. Ng5! (deasemeni 5. C:d4, Ng7 6. Ne3 dă albului un joc bun) 5... f6 (la 5...Ne7 este bine 6. Nf4, dar și 6. N:e7, D:e7 7. 0-0, Cf6 8. N:c6, dc 9. D:d4, 0-0 10. Cc3 dă albului un joc mai bun) 6. Nf4 (bine este și 6. Nh4, Ng7 7. C:d4, Cge7 8. Nc4 cu avantaj pentru alb) 6... Nb4+ 7. Cbd2, a6 8. Nc4, d6 9. 0-0, De7 10. Nd5, Ng4 11.c3, dc 12. bc cu avantaj pentru alb; Marko - Pillsbury, 1898.

c) 4. Cc3 (unii teoreticieni consideră mutarea aceasta mai tare decât 4. d4, dar după cât se pare, nejustificat) 4... Cd4! (mai grea este apărarea negrului după 4... Ng7 5. d3, Cg7 6. Ng5, f6 7. Ne3, a6 8. Na4,b5 9. Nb3, Ca5 10. Dd2 cu avantaj pentru alb; Cigorin-Pillsbury, Petersburg 1895; în această variantă negrul poate alege însă și alte continuări, de ex. 5... Cd4 sau 6... h6; mutarea 4... Cd4 este cea mai simplă) 5. Na4 (dar nu 5. C:e5, Dg5! și deasemeni nu 5. C:d4, ed 6. Ce2, Dg5! 7. C:d4, Ng7 și pentru a salva figura albul trebue să recurgă la mijloace ca 8. e5) 5... C:f3+ (din nou cea mai simplă, deoarece cu aceasta negrul previne 5...Ng7 6. C:d4) 6. D:f3, c6 și albul are, într'adevăr, o desvoltare ceva mai bună, dar poziția fiind închisă lucrul acesta n'are o importanță decisivă.

Continuările 3... d6, 3... Nc5 și 3...f5 sunt examinate în subdiviziunile II, III și IV.

A.

4. 0-0! ...

Mutarea 4.d4 este analizată în rubrica B.

Albul poate alege și alte continuări:

1) 4.d3 (după 4. Cc3, Nb4 se ajunge la o poziție cunoscută din deschiderea celor patru cai) 4...Nc5 (negrul poate întinde adversarului o cursă cu mutarea 4... Ce7, de ex. 5. C:e5?,c6 6. Cc4, d5 cu câștigul unei fi-

guri; mutarea 4... Ce7 nu este însă bună deoarece după 5. Cc3, c6 6. Nc4, g6 7. 0-0 albul obține avantaj) 5. Ne3! (nimic nu dă 5.c3 din cauza 0-0!, de ex. 6. N:c6, bc 7. C:e5, d5! 8. 0-0, de 9. d4, Nd6 10. C:c6, De8 cu avantaj pentru negru, Neumann-Andersen; în afară de aceasta este posibil și 5...De7 6. 0-0, 0-0 7. d4, Nb6! cu joc aproximativ egal) 5... N:e3 (cel mai bun răspuns, deoarece dacă 5... Nb6, atunci după schimburile dela b6 și c6 se pierde un pion prin Cf3:e5, iar 5... De7 dă albului un joc mai bun după 6. Cc3, Cd4 7. Nc4, d6 8. h3) 6. fe, Cce7 (sau 6... De7 7. Cc3, 0-0 8. 0-0, d6 9. De1) 7. 0-0, c6 8. Nc4, d6 9. Nb3, Cg6 10. Cc3 cu joc ceva mai bun; Tarrasch-Pillsbury, 1898

Din cauza variantei de mai sus teoria recomandă negrului să joace după 4. d3 nu 4... Nc5, ci 4... d6 trecând în apărarea Steinitz, cu mutarea modestă pentru alb d2-d3. Ca exemplu dăm unele variante: 5.c3 (deasemeni după 5. Cc3, Nd7 6. Ng5, Ne7 7. 0-0, h6, sau 5... g6 6. h3, Ng7 7. Ne3, 0-0 8. 0-0, Rh8 9. d4, ed 10. C:d4, Nd7 cum s'a jucat în partida Schlechter-Yanovsky, 1899, negrul obține ușor egalitatea) 5... g6 (bine este deasemeni 5... a6 sau 5... Ne7) 6. d4, Nd7 7. Cbd2, Ng7 cu joc egal; Burn-Mackenzie, 1891. Cu mutări de genul lui 4. d3 albul nu poate spera să capete vreun avantaj.

2) 4. De2, Ne7 (cel mai simplu este 4... a6 care duce după 5. Na4 la variante pe care le vom examina în apărarea 1.e4, e5 2. Cf3, Cc6 3. Nb5, a6 4.Na4, Cf6 5. De2; dacă însă albul joacă 5. N:c6, dc 6. Cc3, atunci după 6... Nd6 7. d4, Cd7 negrul n'are dificultăți deosebite; mai slab este 4... Nc5 din cauza 5. N:c6, dc 6. C:e5, Dd4 7. Cd3, Nb6 8. f3 urmat de Cf2 cu avantaj, iar 4... d6 din cauza 5. d4! și albul capătă avantaj atât după 5... Nd7 6. N:c6, N:c6 7. de, C:e4 8. Cd4!, d5 9. Cd2, cât și după 5... ed 6. e5!, d3 7. cd. de 8. C:e5, Nb4+ 9. Nd2, 0-0 10. N:c6, ca în partida Cigorin-Tarrasch, Budapesta 1896; deaceia după 4... d6 5. d4 negrul trebue să continue 5... Cd7 ceiace însă îi dă o poziție strânsă) 5. 0-0, d6 6. d4, ed 7. C:d4, Nd7 8. C:c6, bc 9. Nd3, 0-0 10. Cc3, Te8 cu joc egal; Yanovski-Winaver, 1897.

Mutarea din text, 4. 0-0 constitue cea mai bună continuare pentru alb și îi dă șanse de a obține avantaj de deschidere.

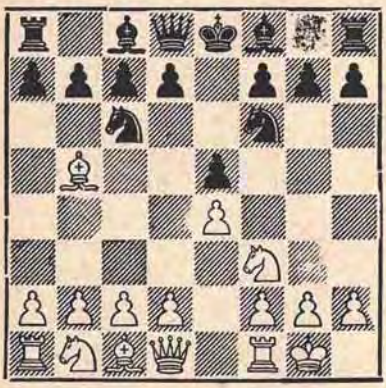

4. ... Cf6:e4

Jucabil este și 4... Ne7 5. Cc3 (de considerat este deasemeni 5. Te1, d6 6. c3, 0-0 7. d4, Nd7 8. Na4, Te8 9. Cbd2, Nf8 10. Nc2; Schlechter-Reti, 1908) 5... d6 (greșit este 5... Cd4 din cauza 6. C:d4, ed 7. e5, dc 8. ef, N:f6! 9. Te1+, Ne7 10. De2, c6 11. Nd3, d5 12. f4! cu avantaj pentru alb) 6. d4, Nd7 și se ajunge la o poziție din apărarea Steinitz, pe care o vom examina mai târziu.

La aceeași apărare Steinitz ajunge negrul și după 4... d6 5. d4, Nd7 6. Cc3, Ne7; variantele secundare care se pot produce nu au mare importanță.

Mutarea din text duce la o apărare care a fost mult utilizată în a doua jumătate a secolului trecut. Numai inovația lui Pillsbury (vezi mutarea 10-a a albului), demonstrată de el pentru prima oară în 1896, a făcut să înceteze popularitatea acestei apărări și astăzi continuarea 3... Cf6 și 4... C:e4 este întâlnită foarte rar în turnee.

5. d2-d4 ...

Alte mutări sunt mai slabe, de ex :

1) 5. Te1, Cd6 (mai slab este 5... Cf6 6. C:e5, Ne7 7. d4, 0-0 8. Cc3 cu avantaj pentru alb, Müller-Behting, 1899) 6. C:e5, Ne7 (posibil este și 6... C:e5 7. T:e5+, Ne7 8. Cc3, 0-0! 9.Nd3, Nf6 10. Te3, g6 11. b3, Ce8! cu egalitate, dar nu 8... C:b5? 9. Cd5, 0-0 10. C:e7+, Rh8 11. Dh5, g6 12. Dh6 cu poziție câștigată pentru alb) 7. Nd3, 0-0 8. Cc3, Ce8 (se poate și 8...C:e5 9. T:e5, c6 10. b3, Ce8 11. Nb2, d5 12. Df3, Nf6 13. Te2, Cc7 cu egalitate; Steinitz-Zukertort, match 1886) 9. Cd5, Nf6 10. Cg4, d6 ca în partida Yanovski-Lasker, 1896, în care albul a sacrificat incorect în continuare calitatea: 11. T:e8?, T:e8 12.

Cg:f6+, gf 13. b3, Ce5 14. Nb2, c6 15. Ce3, d5 cu avantaj pentru negru.

2) 5. De2, Cd6 (și aci 5... Cf6 este mai slab: 6. N:c6, dc 7. D:e5+, Ne6 8. Cg5, Nd6 9.C:e6, N:e5 10. C:d8, R:d8 11. d4 cu șanse de a obține avantaj) 6. N:c6, dc 7. C:e5, Ne7 8. Te1, Ne6 9. d4, Cf5 10. c3, 0-0 cu joc egal.

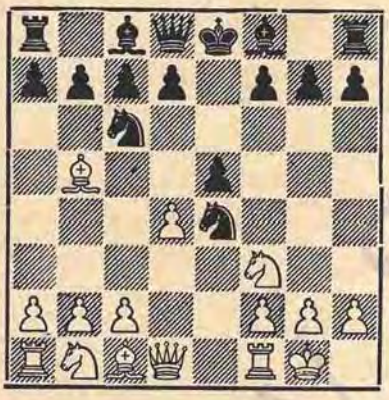

5. .. Nf8-e7

Mutarea aceasta este considerată ca cea mai bună. De considerat sunt și alte mutări:

1) 5... a6 (mutarea lui Morphy după cât se pare, pe deplin jucabilă; albul poate trece acum la cunoscuta variantă care survine deobicei după 1. e4, e5 2. Cf3, Cc6 3. Nb5, a6 4. Na4, Cf6 5. 0-0, C:e4 6. d4) 6. N:c6 (nimic nu dă albului 6. Nd3, d5 7. c4, C:d4! 8. C:d4, ed 9. cd, Cf6 10. Te1+, Ne7 11. Nc4, 0-0 12. a4, c6! cu șanse mai bune pentru negru; Marco-Gunsberg, 1895) 6... dc 7. Te1 (sau 7. De2, Nf5 8. Td1, Ne7 9. de, Dc8 cu egalitate; Spielman-Bogoliubov, 1919) 7... Cf6 8. Cc3 (dacă 8. C:e5, Ne7 9. De2, Ne6 10. Cc3, atunci 10... 0-0 11. C:f7, T:f7 12. D:e6, D:d4 cu joc egal) 8... e4! (mutarea aceasta recomandată de Schlechter este mai tare decât 8... Ne7 9. Ng5, 0-0 10. de, cu poziție evident mai bună pentru alb) 9. C:e4, C:e4 10. T:e4+, Ne7 și nu se vede cum poate obține albul avantaj.

2) 5... Cd6 cu următoarele posibilități :

a) 6. N:c6 (după 6. Cc3, C:b5 7. C:b5, a6 8. Cc3, ed 9. Te1+, Ne7 10. Cd5, 0-0 se ajunge la o poziție egală; la același rezultat duce 6. Na4, e4 7. Te1, Ne7 8. Ce5, 0-0 9. Cc3, Cf5 10. Ne3, C:e5 11. de, d6 ca în partida de

match Schowalter - Pillsbury, 1897 ; deasemeni 6. Ng5, Ne7 7 N:c6, N:g5 8. de, dc 9. C:g5, D:g5 10.ed, cd 11.Te1+,Ne6 12. D:d6, Td8 a dus în partida Pillsbury-Lasker, Petersburg 1895, la egalitate) 6... dc (după 6... bc 7. de, Cb7 8. Cd4, c5 9. Cb5, a6 10. C5c3, Ne7 11. Cd5 albul a obținut avantaj în partida Marco-Walbrodt, 1896; și mai tare ar fi fost însă 8. Ng5, Ne7 9. N:e7, D:e7 10. Cc3, 0-0 11. Te1; Steiner-Treybal, 1934) 7. de,Cf5 8. D:d8+, R:d8 9. Td1+ (în partida Tarrasch-Lasker, 1895, continuarea 9. Cc3, h6 10. Nd2, Ne6 11. Ce2, c5 12. Nc3 a asigurat albului un mic avantaj) 9... Re8 10. Cc3 (Nenarocov recomandă 10. b3, h6 11. Na3 cu avantaj pentru alb) 10... h6 11. b3, Nb4 12. Nb2, N:c3 13. N:c3 cu un final ceva mai bun pentru alb; Maroczy-Pillsbury, 1900.

b) 6. de (duce la complicații interesante) 6... C:b5 7. a4, d6! (după 7... Cd6? 8. Neg5, f6! 9. ed, N:d6 10. Nh4, 0-0 11. Cc3 albul a obținut avantaj în partida Burn-Gunsberg, 1889 ; se poate și 8. ed, N:d6 9. Cg5, Ne7 10. Dh5, g6 11. Dh6, Nf8 12. Te1+, Ce7 13. Ce4!, f5 14. Cf6+, Rf7 15. Dh4, Ng7 16. Ng5, h6 17.Dc4+, Rf8 18. T:e7! cum s'a jucat în partida Alehin-Mendl ; slab pentru negru este deasemeni 7... C:e5 8. C:e5, Cd6 9. Te1, Ne7 10. Ng5, Cf5 11. C:f7!, R:f7 12. Dd5+, Rg6 13. g4 cu atac imparabil) 8. e6 (atacul tăios al lui Yanovsky, în locul căruia continuarea simplă 8. ab, C:e5 9. Te1, Ne7 10. C:e5, de 11. D:d8+, R:d8 dă egalitate) 8... fe (în partida Didier-Pillsbury, 1900, albul a căpătat un atac puternic după 8... N:e6 9. ab, Ce5 10. Cd4, Nd7 11.Cc3, Ne7 12. f4, Cg4 13. Cd5, 0-0 14. f5) 9. ab, Ce7 10. Cc3, Cg6 11. Cg5, Ne7 12. Dh5, N:g5 13. N:g5, Dd7 14. b6 cu atac puternic, care însă n'a dus decât la remiză; Halprin-Pillsbury, 1900.

3) 5... ed 6. Te1, d5 după care albul poate să aleagă fie varianta Riga 7. C:d4, Nd6 8. C:c6, N:h2+, fie să joace, după recomandația lui Fine, 7. D:d4, Dd7 8. N:c6, D:c6 9. c4 cu avantaj pentru alb.

Negrul poate încerca deasemeni 6... f5, dar și în cazul acesta, după 7. C:d4, C:d4 (7... Nc5? 8. T:e4+!) 8. D:d4, c6 9. f3 albul capătă avantaj.

Complet greșit este 5... d5? 6. C:e5, Nd7 din cauza sacrifi-

ciului 7. C:f7!, R:f7 8. Dh5+, Re6 şi după 9. Cc3 sau 9. c4, atacul albului decide repede.

6. Dd1-e2 ...

După 6. Te1, Cd6 survin variante asemănătoare cu acelea din comentariul precedent (punctul 2), de ex. 7. de, C:b5 (după 7... Cf5 8. Cc3, 0-0 9. Cd5 albul a obţinut oarecare avantaj în partida Charousek-Tarrasch, 1896) 8., a4, d6 9 ab, C:e5 10. C:e5, de 11. D:d8+, R:d8 12. T:e5, Nd6 cu egalitate, Albin-Teichman, 1897, sau 7. N:c6 (în partida Marco-Teichman, 1897, continuarea 7. Na4, e4 8. Ce5, 0-0 9. Cc3, Cf5 10. C:c6, dc 11. d5 a dus la joc egal) 7... dc 8. de, Cf5 9. D:d8+, N:d8 10. b3, h6 11. Nb2, Ne6 12. c4, Ne7 13. Cc3, 0-0-0 cu joc egal ; Marco - Pillsbury, 1902.

După 6. d5 (nimic nu dă 6. de, d5) negrul nu joacă 6... Cb8 (slab este şi 6... Cd4 7. C:d4, ed 8. D:d4, Cf6 9. Nf4 cu avantaj pentru alb) 7. C:e5, 0-0 8. Te1, Cf6 9. Cc3, d6 10. Cf3 cu avantaj pentru alb, ca în partida Andersen - Steinitz, 1862, ci mai tare 6... Cd6! 7. Cc3 (după 7. N:c6, dc 8. dc, f6! 9. cb, N:b7 10. Ne3, 0-0, Cigorin-Zukertort, Londra 1883, negrul obţine avantaj, în timp ce 7. dc, C:b5 8. c4, Cd4 9. C:d4, ed 10. D:d4, 0-0 este suficient pentru egalitate) 7... C:b5 (cel mai simplu, dar şi 7... Cb8 8. Nd3, f6 este suficient) 8. C:b5, a6 (nu 8... Cb8, la care poate urma 9. C:e5 sau 9. d6 cu avantaj) 9. Cc3, Cb8 10. C:e5, d6 urmat de 0-0 cu joc egal.

6. ... Ce4-d6

Slab este 6... d5? din cauza 7. C:e5, Nd7 8. N:c6, bc 9. Te1

cu avantaj pentru alb, deoarece negrul nu poate face rocada.

Albul obține avantaj și în cazul când se joacă 6... f5 7. de, 0-0 8. Cc3, C:c3 9. Dc4+ urmat de 10. D:c3, deoarece desvoltarea flancului damei negrului este stânjenită.

7. Nb5:c6 b7:c6

Nu este favorabilă negrului luarea 7... dc din cauza 8. de, Cf5 9.Td1 Nd7 și albul are două mijloace de a continua atacul și anume :

1) 10. g4, Ch6 (dar nu 10... Ch4 11. C:h4. N:h4 12. g5 cu avantaj) 11.g5, Cf5 12. e6, fe 13. Ce5, Nd6 14. Dh5+, g6 15. C:g6. Cg7 16. Dh6, Cf5 17. Dh3, Tg8 18. D:h7, Tg7 19. Dh5. Rf7 și, după analiza lui Schowalter, albul stă mai bine.

Totuși în poziția la care s'a ajuns negrul are unele contrașanse, deoarece regele său își poate găsi un adăpost sigur la g8, iar slăbirea poziției regelui alb permite începerea unui atac periculos împotriva lui. Cum pe lângă aceasta, negrului nu-i lipsește decât un singur pion, este greu de considerat varianta de mai sus drept convingătoare.

2) 10. e6, fe 11. Ce5, Nd6 12. Dh5+, g6 13.C:g6, Cg7 14. Dh6, Cf5 15.Dh3, Tg8 16.D:h7, Tg7 17 Dh5, Df6 (în varianta precedentă mutarea aceasta nu era posibilă; dealtfel împiedicarea ei a și fost ideia manevrei g2-g4-g5) 18. Ce5+ (după 18. Ch4+, Re7 19. C:f5+, ef 19. Te1+, Ne6, negrul are, după Schlechter, un atac suficient pentru pion) 18... Re7 19. Cg4, Dg6 20. D:g6, T:g6 21.h3 și având un pion în plus, albul are asigurat un joc mai bun, deoarece nu se vede un atac cu șanse de succes pentru negru (Schlechter)

(vezi diagrama din pag. 182)

8. d4:e5 ...

Nimic nu dă albului 8. C:e5, 0-0 9. Cd2, Te8 și după f7—f6 și Cf7 negrul obține o desvol-

tare bună și șanse mai bune ; Keres-Koblenz, Riga 1945.

8.. **Cd6-b7**

Mai slab este 8... Cf5 9. De4, g6 10.Cd4, C:d4 sau 10... Cg7 11. Nh6, 0-0 12. Cc3, Tb8 13. Tad1 cu avantaj pentru alb) 11.D:d4, 0-0 12. Nh6, Te8 13. Cc3 cu avantaj evident pentru alb; Tarrasch-Taubenhaus, 1903.

9.Cb1-c3 ...

Numai la egalitate duce 9.b3, 0-0 10. Nb2, d5 11. ed, cd 12. Cbd2 Nf6 13. N:f6, D:f6+, Pillsburry - Lasker, Petersburg, 1895.

Dacă 9. Cd4, 0-0 10. Cc3 se ajunge la aceeași poziție ca și în varianta principală după 10. Cd4, iar 10. Td1, De8 11. Cf5, d5 12.ed, N:d6 13. Df3, N:f5. 14. D:f5, De5 dă joc egal.

9... **0-0**

La 9... Cc5 albul poate răspunde liniștit 10. Cd4, deoarece 10... Na6 11.Dg4, N:f1 12.D:g7, Tf8 13. R:f1, Ce6 cum s'a jucat în partida Schowalter-Tarrasch, 1898, dă albului după 14.C:e6!, fe 15. D:h7 avantaj. Bine este și 10. Td1.

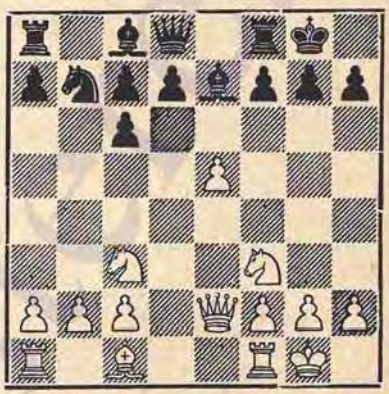

10.Tf1-e1 ...

Din cauza acestei mutări descoperite de Pillsbury, al cărei scop principal este de a împiedica înaintarea d7-d5, varianta aceasta este considerată nefavorabilă negrului. Cu toate acestea posibilitatea albului de a căpăta un avantaj clar în varianta principală a acestui sistem rămâne nedemonstrată.

In legătură cu aceasta au fost făcute încercări de a găsi întăriri pentru alb. Fine recomandă 10.Cd4!, Nc5 (dacă 10...

Ce5, atunci 11. Td1, De8. 12. Cf5, f6 13. Nh6, Ce6 14. Dg4 cu avantaj pentru alb, ca într'o partidă prin corespondență jucată în 1903) 11. Td1 (după 11. Cf5, d5 12. Dg4, N:f5 13. D:f5 Te8 negrul a căpătat avantaj în partida Winaver - Lasker 1896, iar 11.Ne3, De8 12. f4, d5 13. Tae1, Nb6 a dat joc egal într'o partidă Marco și Schlechter contra Charousek și Fähndrich, 1898) 11... N:d4 la 11... De8 este neplăcut 12. Nf4 care împiedică mutările de eliberare d7-d5 și f7-f6) 12. T:d4, d5 13. ed, cd 14.b4!, Df6 15. Ne3, Nf5 16. Tad1, a6 17. g4 cu avantaj pentru alb; Schlechter - Reti, 1914.

Dacă în varianta aceasta nu se va găsi o întărire pentru negru, atunci mutarea 10. Cd4! va trebui să fie considerată ca mai tare decât mutarea lui Pillsbury 10. Te1.

O încercare de a întări sistemul negrului a fost făcută de către Țintadze în partida contra lui Keres, Tbilisi 1946. El a jucat după 10.Cd4, Nc5 11.Td1, N:d4 12. T:d4, nu 12... d5, ci 12... Te8: a urmat 13. Nf4, Cc5 14. Ng3, d5 și negrul a obținut un joc satisfăcător. Avem impresia însă că prin mutarea 13. Dh5! albul ar fi putut păstra inițiativa, deoarece acceptarea sacrificiului prin 13...g6 14. Df3, T:e5 15. Nf4 este foarte primejdioasă pentru negru din cauza întârzierii în desvoltare și a slăbiciunilor din poziția sa.

10... **Cb7-c5**

Cel mai bine. Atacul direct al punctului e5 prin 10... f6 nu merge din cauza 11. Nf4, fe 12. N:e5, Nc5 13.Nd4, N:d4, 14. Dc4+ urmat de 15. D:d cu avantaj pentru alb („Bilguer").

Deasemeni 10... d5 11. ed, N:d6 12. Ng5, Dd7 13. Ce4 dă albului avantaj.

Rău este și 10... Nc5 11. Ce4, de ex. 11... d6 12. Ng5, De8 13. ed, Ng4 14. Dc4 cu avantaj pentru alb.

Nesatisfăcătoare pe deplin este și mutarea 10... Te8 din cauza 11.Dc4! (mai slab este 11.Nf4, d5 12. ed, cd 13, Tad1, Ng4 14.h3, Nh5 15. Ce4, Nf8 cu avantaj pentru negru; Pillsbury-Lasker, 1899) 11... Cc5 12. Cg5, N:g5 (Fine preferă 12... Tf8 13. Cce4, Na6 14. Dc3, C:e4 15. C:e4, f5 16. Cc5, N:c5 17. D:c5 și datorită nebunilor de culori diferite negrul are șanse de remiză) 13.N:g5, D:g5, 14.D:c5,

Te6 15.Dd4! (mai rău este 15. Tad1 din cauza f6; în partida Cigorin - Yanovsky, Paris 1900, negrul a căpătat avantaj după 16. Dc4, fe 17. Ce4, Df4 18.g3, Df5) 15... Nb7 16.Db4, Nc8 17. Ce4, De7 18. Cc5, Tg6 19. Te3 cu avantaj pentru alb; Schlechter-Yanovskyi 1900.

11. Cf3-d4	**Cc5-e6**
12. Nc1-e3	...

Mai slab este 12.Cf5, f6 13. C:e7+, D:e7 14. f4, fe 15. D:e5, d6 cu joc aproximativ egal; Pillsbury-Schowalter, 1897.

12. ...	**Ce6:d4**
13. Ne3:d4	...

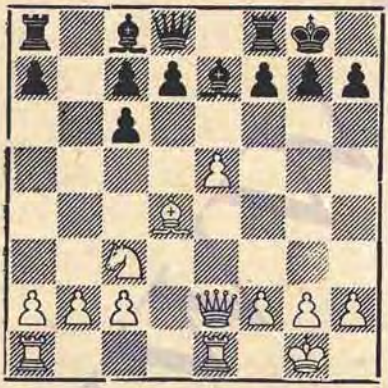

13. ...	**c6-c5**

Rău este 13... d5? din cauza 14. Ca4! și, controlând câmpul c5, albul obține un avantaj poziționat clar, de ex. 14... Nb4 15.c3, Na5 16. Dh5, Nb6 17. Te3, Ne6 18. Tg3, Rh8 19. Td1, De7 20. b4; Pillsbury-Tarrasch. 1898.

Cu mutarea din text se începe varianta lui Vianna, denumită după orașul în care locuia, varianta „Rio de Janeiro". Varianta aceasta previne, într'adevăr, slăbirea punctului c5, dar acceptă în schimb slăbirea formației de pioni.

14. Nd4-e3	**d7-d5**
15. e5:d6	**Ne7:d6**
16. Cc3-e4!	...

Este considerată ca cea mai bună mutare.

Mai slab este, în orice caz, 16.Dh5, Nb7, deoarece 17.N:c5 nu este posibil din cauza 17... g6, iar 17. Tad1, Te8 18. Cb5, Df6 19. C:d6, cd 20. Nc1, Te6 dă joc egal, Tarrasch-Lasker, a 8-a partidă a matchului, 1908.

Mutarea lui Alapin, 16. f4 cu scopul de a ataca pionul c5 și prin mutarea Df2, nu este primejdioasă pentru negru din cauza replicei lui Berger 16... Nf5.

O mutare ceva mai tare decât cele de mai sus este 16.Tad1; ea a dat avantaj albului în a 14-a partidă a matchului Tarrasch-Lasker, 1908, după 16...

Dh4 17. h3, Db4 18. Nc1. Mai bine ar fi fost însă pentru negru 16... Df6 17. Dh5, Tb8 18. Nc1, Df5 cu joc egal, Capablanca-Reti, 1914, iar cel mai simplu este 16... Nb7!, deoarece 17. N:c5? nu este posibil din cauza 17... Dg5.

16. ... Nc8-b7

Nu 16... N:h2+ 17.R:h2,Dh4+ 18. Rg1, D:e4 19. N:c5 cu un final evident mai bun pentru alb.

17. Ce4:d6

Rău este 17. C:c5? din cauza N:c5 18. N:c5, Dg5 cu câștig de figură, dar și 17. N:c5, N:c5 18. C:c5, N:g2! 19. R:g2, Dg5+ urmat de D:c5 dă negrului un joc mai comod.

Mutarea din text duce la nebuni de culori diferite și întărește în felul acesta „amenințarea" de remiză.

17. ...	**c7:d6**
18. Ta1-d1	**Dd8-f6**
19. c2-c4	**Tf8-e8**
20. De2-g4	**...**

(vezi diagrama din col. II-a)

In poziția aceasta nu se poate juca 20... D:b2 din cauza 21. Tb1, Dc3 22. Tec1, Da3 23. Nh6, gh 24. Df4 cu dubla amenințare Df6 și T:b7.

Rău este și 20... Nc6 21. Te2, Te4 22. Dg3, De6 23.h3, Tad8 24. T2d2, Te5 25. Nh6!, Dg6 26. Nf4 după care albul a câștigat repede în a 10-a partidă a matchului Tarrasch-Lakser, 1908.

Negrul este silit să joace 20... Te6! dar și în cazul acesta poziția albului este evident mai bună din cauza neplăcutei slăbiciuni a pionului negru dela d6. Cu toate acestea, la o apărare corectă, negrul trebue să obțină remiza, deoarece nebunii de culori diferite creează condițiuni deosebit de favorabile pentru aceasta.

In legătură cu aceasta trebue acordată mai multă atenție mutării 10. Cd4 (în loc de 10. Te1) care dă ambelor părți posibilități mai bogate.

B.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 Cf6)

4. d2-d4 ...

Continuarea aceasta a fost analizată la sfârșitul secolului trecut de către Barry. Mutarea 4.d4 este jucabilă, dar albul nu obține cu ajutorul ei șanse tot atât de bune ca prin 4. 0-0, pe care am analizat-o mai înainte.

4. ... e5:d4

Mutarea cea mai bună, deși jucabil este și 4... C:e4, care poate duce după 5. 0-0 la varianta principală, pe care am examinat-o mai sus în rubrica A. Dar în loc de 5. 0-0 albul poate continua și altfel, fără să capete însă șanse mai bune, de ex.

1) 5.de,d5 (jucabil este și 5... Ne7 6. 0-0, 0-0 cu o poziție din varianta principală A) 6. 0-0 (în partida Schlechter - Yanovsky, 1896, albul a jucat riscat 6.Cd4, Nd7 7. Cb3, Ne6 8. 0-0, a6 9. N:c6+, bc 10. Ne3, c5 11. f3, d4 12. Nf4, Cg5 13. h4, după care prin sacrificiul forțat 13... Ch3+ 14. gh, D:h4 15. Nh2, N:h3 negrul a obținut avantaj) 6... Nc5 7. Cbd2 (aci mutarea 7. Cd4 este favorabilă negrului din cauza 7... 0-0! după care se ajunge la o poziție cunoscută din apărarea celor doi cai) 7... 0-0 8. De2, C:d2 9. D:d2, Ce7 10. Dc3, Nb6 11. Ng5, c6 cu joc egal ; Schowalter - Pillsbury, 1898.

2) 5. d5, Cd6 6. Cc3 (numai joc egal dă și 6. N:c6, bc 7. dc, e4 8. Cd4, dc 9. C:c6, Dd7) 6... C:b5 (în partida Barry-Pillsbury 1900, negrul a jucat mai slab 6...e4 7. Cg5, Ce5 8. Dd4, f6 9. Cg:e4, Cb5 10. C:b5, a6 11.Da4, Tb8 12. Cd4 cu avantaj pentru

alb) 7. C:b5, a6 8. Cc3, Cb8 9. C:e5, d6 cu joc egal.

3) 5. De2, Cd6 6. N:c6, de (mai slab este 6... bc 7. de, Cb7 și albul are câteva continuări bune, de ex. 8. Cc3, 8. Ng5 etc.) 7. de, Cf5 8. 0-0, Cfd4 9. C:d4, D:d4 cu egalitate deplină.

Mai slab decât 4... C:e4 este 4.. C:d4 din cauza 5. C:d4, ed 6. e5 (bine este și 6. D:d4, c6 7. Nc4, d5 8. ed, C:d5 9.. Cc3 cu un joc ceva mai bun pentru alb) 6... c6 7. D:d4 (la 7. 0-0 negrul răspunde tot 7... Cd5 8. Nc4, Cc7 9. D:d4, d5 cu o poziție ceva mai slabă, dar nu 7... cb? 8. Ng5, Ne7 9. ef, N:f6 10. Te1+ cu mare avantaj pentru alb, cum s'a jucat într'o partidă de match Morphy-Andersen, 1858), 7... Cd5 8. Nc4, Cc7 9. Nf4! (acum albul poate împiedica înaintarea d7-d5) 9... Ce6 10. N:e6, fe (fără îndoială, mai bine este 10... de) 11. Cc3, Ne7 12. 0-0-0 cu mare avantaj pentru alb (Schlechter).

Rău este 4... a6 5. N:c6, dc 6. C:e5, deoarece după 6... C:e4 7. De2, D:d4 8. Cf3, Dd5 9. Cd2 albul câștigă o figură; Bogoliubov-Morrison, 1922.

5. 0-0 ...

Nu este bine 5. e5, Ce4 6. 0-0, după care negrul poate alege una din următoarele continuări:

1) 6...d5 7. ed (mai rău este 7. C:d4, Nd7 8. N:c6, bc 9. f3, Cg5 10. f4, Ce4 11. Cd2, c5 12. C:e4, de 13. Ce2 cum s'a jucat în partida Spielman-Reti, Moscova 1925, în care negrul ar fi trebuit să continue cu 13... Nb5, cu joc egal) 7... C:d6 8. N:c6+, bc 9. C:d4, Nb7 10. Te1+, Ne7 11. De2, Dd7 12. Cb3 cu mare avantaj pentru alb („Bilguer").

Varianta aceasta arată că mutarea 6...d5 nu este bună pentru negru.

2) 6... Ne7! 7. C:d4 (după 7. Te1, Cc5 8. C:d4, C:d4 9. D:d4, 0-0 mutarea d7-d5 nu poate fi împiedecată și albul nu poate spera decât la joc egal) 7... 0-0 (acum la 7... C:d4 8. D:d4, Cc5 urmează 9. f4 cu avantaj) 8. Cf5 (după 8. c3, C:e5 9. De2, d5 10. f3, c5 negrul a obținut avantaj în

partida Barry - Lasker, 1903) 8... d5 9. C : e7+, C : e7 10. f3 (în partida Spielman-Eliskases, match, 1932, s'a jucat 10. c3, c6 11. Ne2, Cg6 cu joc egal, iar în partida Spielman-Vidmar, 1927, după 10. Nd3, Cc5 11. Ne2, c6 12. c3, Dc7 13. b4 Ce4! negrul a obținut avantaj ; Alehin a recomandat 10. Cd2) 10...Cc5 11. b4, Nd7 (în partida Zukertort-Winaver, 1882, a urmat 11... Ce6 12. f4, f5 13. Na4, c6 14. Nb3 cu avantaj pentru alb) 12. Ne2, Ca4 și nici nu poate fi vorba despre vreun avantaj pentru alb (Euwe).

La 5. C:d4 Tartakower recomandă simplu 5... C:e4 6. 0-0, Df6!, de ex. 7. Cf3, Nc5 8. Dd5 (dacă 8. De2, atunci 8... De6, iar dacă 8. Dd3, atunci De7) 8... De6 9. Dh5, 0-0 10. Nd3, d6 11. Cc3, Cf6 12. Dh4, Dg4 și albul n'are nici-o compensație pentru pionul pierdut.

La 5. C:d4 negrul poate însă juca cu succes și 5... Ne7 6. 0-0, a6! 7. C:c6, bc 8. Nd3, Bogoliubov-Lasker, 1924, și acum, după Alehin, simplu 8... d5

(vezi diagrama din col. II-a)

5. ... Nf8-e7

Mai slab este 5... d6 6. C:d4,

Nd7 7. N:c6, bc 8. Df3!, c5 (sau 8... Ne7 9. e5, Cd5 10. c4, de 11. Cf5, N:f5 12. D:f5, Cb6 13. D:e5 cu avantaj pentru alb) 9. Cf5, Nc6 (dacă 9... g6, atunci 10. Ng5!, gf 11. e5 cu avantaj) 10.Cc3, Dd7 11. Cd5 cu avantaj clar.

Un răspuns simplu este 5...a6, deoarece după 6. N:c6, dc 7. D:d4, D:d4 8. C:d4 se ajunge la o poziție din varianta schimbului, pe care o vom analiza mai târziu și care nu creează greutăți negrului.

6. Dd1-e2 ...

Pozițiile care survin după 6. e5, Ce4, sau 6. C:d4, a6 au fost examinate deja în comentariile dela mutarea 5-a a albului. Mai observăm că după 6. C:d4 negrul mai poate să continue (în loc de 6... a6), cu 6... 0-0 7. Cc3, C:d4 8. D:d4, d6 (sau 8... c6 ur-

mat de d7-d5) 9. Nf4, Nd7 cu joc aproximativ egal; Bogoliubov-Bernștein, 1932.

După 6. Te1, a6 7. Na4, b5 8. Nb3, d6 se ajunge la o poziție egală : Schlechter - Pilsbury, 1896.

6.	...	**0-0**

Și aci 6...a6 constitue probabil calea cea mai simplă pentru obținerea unui joc egal.

7.	**e4-e5**	**Cf6-e8**
8.	**Tf1-d1**	**d7-d5**

Mai slab este 8... f6? din cauza 9. Nc6, bc 10. C:d4, d6 11. C:c6, Dd7 12. Dc4+, Tf7 13. e6! și câștigă; Thomas-Yates, 1922.

9.	**c2-c3!**	...

După 9.C:c6, bc 10.C:d4, Dd7 11. Cc3, c5 12. Cb3, c6 13. Ca4, c4 se ajunge la o poziție egală; Barry-Lasker, 1903.

Mutarea din text, recomandată de Fine, este mult mai tare și dă albului avantaj.

9.	...	**Nc8-f5**

Dacă 9... dc, atunci 10. C:c3, Ne6 11. Nc4, Cb4 12. a3, Dc8 13. Nb3 și albul recâștigă pionul cu joc mai bun.

10.	**c3:d4**	..

După 10. N:c6 negrul are la dispoziție mutarea intermediară 10... d3, iar la 10. C:d4, după schimbul la d4 o mutare bună de apărare este c7-c6.

10.	...	**Cc6-b4**
11.	**Cb1-a3**	**c7-c6**
12.	**Nb5-a4**	...

Până aci — după analiza lui Fine. Albul este ceva mai bine desvoltat, dar la un joc corect negrul are șanse bune de a obține egalitatea.

II.

(1.e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5)

3. ... d7-d6

O apărare care a fost introdusă în practica turneelor de către Steinitz, pe la sfârșitul secolului trecut și care îi poartă numele. In această apărare negrul capătă o poziție foarte solidă, dar săracă în contra-șanse și din această cauză ea este utilizată astăzi fără multă plăcere. Aceasta nu înseamnă însă că apărarea Steinitz a fost răsturnată. Din contra, după cum arată variantele următoare, până astăzi n'a fost găsit un sistem eficace de atac și probabil nici nu va fi găsit vreodată.

Apărarea Steinitz este un sistem preferat de către șahiștii cărora le place o poziție solidă, fără slăbiciuni, care nu necesită manifestarea unei agresivități deosebite

Mai trebue observat că este preferabil să se intre în apărarea Steinitz nu prin 3... d6 direct, ci numai după 3... Cf6 4. 0-0, d6, deoarece în felul acesta se limitează alegerea continuărilor de atac pentru alb.

4. d2-d4 ...

Fără îndoială, cea mai bună mutare, care amenință direct pionul e5.

Prea pasiv este 4. 0-0, la care negrul poate răspunde 4... Cf6 (trecând la sistemul de apărare cu 3... Cf6) sau 4... Nd7 5. d4 ed 6. C:d4, g6 urmat de Ng7 cu joc bun pentru negru. In ultima variantă calul nu trebue desvoltat la f6, deaceea ea survine numai în apărarea cu 3... d6.

Nimic deosebit nu dă nici 4. Cc3, care duce numai la o intervertire de mutări: 4... Nd7 4. d4 etc. Dar negrul poate continua deasemeni 4...a6 5.N:c6+, bc 6. d4 și acum 6... f6 sau 6... ed — în ambele cazuri cu egalitate. Aceste cazuri vor fi ana-

lizate pe larg în variantele cu mutarea 3...a6.

Dacă 4. Cc3, Ng4, atunci cel mai simplu este 5.h3, în timp ce 5.d4, ed 6. D:d4, N:f3 7. gf, a6 8. N:c6+, bc 9. Dc4, Dd7, Tylor-Sultan Khan, 1933, dă numai joc egal.

Dacă albul joacă 4. c3 cu intenția de a pregăti d2-d4, atunci alături de mutările obișnuite 4... Cf6, 4... Nd7 și 4...g6, negrul mai are și continuarea foarte tare 4... f5, de ex. 5. d4, fe 6 C:e5, de 7.Dh5+, Re7 8. N:c6, bc 9.Ng5+, Cf6 10. de, Dd5 11. Nh4. Na6 12. ef+, gf cu mare avantaj (Cigorin).

La 4. N:c6+, bc 5.d4 negrul poate juca 5... f6 apărând centrul, sau 5... ed 6. C:d4, Nd7 trecând în variantele pe care le vom analiza mai departe.

4. ... Nc8-d7

Negrul apără indirect punctul e5, deoarece după 5. N:c6, N:c6 se află sub atac pionul e4.

Mai slabă este mutarea lui Marshall 4... Ng4, la care albul poate răspunde 5. d5, a6 6. Na4, b5 7. dc, ba 8. c4 cu avantaj (8...Ce7 9. D:a4, N:f3 10. gf, Cg6 11. Ne3, Ne7 12. Cc3; Reti-Spielman, 1919) sau simplu 5. de, de 6. D:d8+, T:d8 7. N:c6+, bc 8. Cfd2 și este îndoelnic dacă perechea de nebuni a negrului compensează slăbiciunile structurei sale de pioni (Euwe).

Prematur este 4...ed deoarece alături cu 5.C:d4, Nd7, care duce la varianta pe care o examinăm mai departe, albul poate continua cu succes și 5.D:d4, Nd7 6. N:c6, N:c6 7. Cc3 (dacă 7. Ng5, atunci 7... Ne7! 8. D:g7, Nf6 9. D:h8, N:h8 10. N:d8, N:b2 11. N:c7, Rd7 12. Na5, N:a1 13. Nc3, N:c3 14. C:c3, Te8 15. 0-0, Cf6 cu joc egal) 7... Cf6 8. Ng5, Ne7 8. 0-0-0, 0-0 9. The1 cu presiune puternică; Lasker-Speyer, 1909.

5. Cb1-c3 ...

Și aci 5. 0-0 este prematur, deoarece negrul poate juca 5... ed. 6 C:d4, g6 ; după aceasta

adeseori pentru alb este mai favorabilă rocada lungă, dar, în general vorbind, în această poziție rocada are o importanță secundară față de desvoltarea figurilor ușoare. Ca răspuns la 5. 0-0 este pe deplin satisfăcător pentru negru și 5... Cf6.

Nimic nu dă albului 5. c3, Cf6 6. De2, Ne7 7. Cbd2, ed 8. cd, 0-0 cu joc egal, nici închiderea centrului cu 5.d5, Cb8 6. Nd3, Ne7 7. Cc3, Cf6 8. Ce2, c6 cu egalitate ; Lasker - Blackburne. 1899.

Egalitate deplină dă și 5.de, C:e5 6. C:e5, de 7. Nc4, Cf6.

Dacă albul joacă 5. N:c6, N:c6 6.Cc3, atunci trebue să se răspundă nu 6... ed din cauza 7. D:d4 trecând în varianta din partida Lasker-Speyer, analizată în comentariul precedent, ci 6... f6 și negrul păstrează controlul asupra câmpului e5.

A.

5. ... **e5:d4**

Mutarea 5... Cf6 este mai puțin favorabilă negrului în această poziție și va fi examinată în rubrica B.

Pentru a împiedica pierderea unui pion după 6. N:c6 și 7. de, se poate juca deasemeni 5... Cge7, dar după aceasta albul capătă un joc mai liber; 6.Nc4, ed 7. C:d4, C:d4 8. D:d4, Cc6 9. De3, Ne6 10. Cd5, Ne7 11. Nd2 ; Lasker - Steinitz, match, 1894.

6. **Cf3:d4** **Cg8-f6**

La încercarea de a trece în sistemul de desvoltare cu mutarea 6...g6, de exemplu:

7. 0-0, Ng7 8. N:c6, bc 9.Te1. Ce7 10.Ng5, 0-0 11. Dd2, Te8 12 Tad1, Db8! și negrul are contrajoc pe flancul damei, cum s'a jucat în partida Arulaid-Keres, Riga 1945, albul poate alege continuare tare 7. Ne3, Ng7 8. Dd2, de ex. 8... Cf6 9. f3 (sau 9. N : c6, bc 10. Nh6, 0-0 11. N:g7, R:g7 12. 0-0, Tb8 13. b3 cu avantaj; Dake-Santasiere, 1931) 9... 0-0 10. 0-0-0, a6 11. Ne2 cu avantaj pentru alb; Lasker-Vidmar, Petersburg 1909. In loc de 8...Cf6 ceva mai bine este 8... Cge7, dar și atunci după 9.

0-0-0 poziția albului este de preferat.

Albul capătă un joc ceva mai liber și după 6... C:d4 7. D:d4, N:b5 8. C:b5, Ceg7 9. Ne3 deși negrul are șanse excelente de a egala.

7. 0-0 ...

Teoria recomandă 7. N:c6, bc 7. Df3, c5 (pierde 8...Ne7 9. e5!, de 10. N:c6, N:c6 11. D:c6+, Cd7 12. 0-0, 0-0 13. Td1, Nd6 14. Cb5 este însă posibil 8... Cg4 și dacă 9. C:c6, atunci Dh4! Averbach-Mazel, Moscova 1940) 9. Cf5, N:f5 (slab este 9... g6 10. Ng5!, gf 11. e5, de 12. N:f6, e4 13. C:e4 cu mare avantaj pentru alb, sau deasemeni 9... Nc6 10. 0-0, Dd7 11. Cd5) 10. D:f5, Dd7 11. Df3 Tb8 (după 11... Dg4 12. D:g4, C:g4 13. Cd5 albul are un final mai bun) 12. 0-0, Ne7 13. b3 cu avantaj pentru alb; Levenfiș-Dubinin, Leningrad 1934.

Varianta aceasta însă nu este deloc convingătoare. Mai întâi, după 7. N:c6 negrul poate juca mai tare 7... N:c6 și dacă 8. C:c6, bc 9. Df3, atunci 9... Cd7 și înaintarea e4-e5 nu este posibilă; albul stă totuși ceva mai liber. În al doilea rând, după 7. N:c6, bc 8. Df3, negrul poate juca 8... Tb8! după care 9.e5?, de 10. C:c6 duce la pierderea unei figuri din cauza 10... e4!, iar la 9. Ng5 este posibil răspunsul 9... Ne7; la alte mutări negrul poate juca eventual c6-c5, deoarece Cf5 este inutil din cauza g7-g6. Nu se vede cum poate obține albul vreun avantaj (Keres).

7. ... Nf8-e7

Mai slab este 7... C:d4 8. N:d7+ (bine este și 8. D:d4, N:b5 9. C:b5 și acum este rău 9...a6 din cauza 10.e5! cu mare avantaj pentru alb; Klaman-Ivașin, Gorki, 1945) 8... D:d7 9. D:d4, Ne7 10. Td1, 0-0 11. e5, Ce8 12. Nf4 cu poziție mai bună pentru alb; Poliak-Șișov, Rostov 1937.

8. b2-b3 ...

Aci au fost experimentate o serie intreagă de alte mutări și este greu de spus care din ele dă albului șanse mai bune.

In orice caz, mutarea din text permite negrului să simplifice în mare măsură poziția prin schimburile care urmează și să obțină astfel o poziție de remiză, din punct de vedere practic.

Să examinăm alte câteva continuări :

1) 8. N:c6 (nimic nu dă 8. C:c6, bc 9. Nd3, 0-0 cu joc bun pentru negru) 8... bc 9. b3 (de considerat este și 9. Df3, în timp ce 9. Dd3, 0-0 10. h3, Te8 11. Nf4, Nf8, Spielman-Yanovsky, 1914, sau 9. Ng5, 0-0 10. f4, c5 11. Cf3, Nc6 nu dau nimic albului 9... 0-0 10. Nb2, Te8 11. Dd3 (mai slab este 11. Cde2, Nf8 12. Cg3, g6! urmat de Ng7 cu joc egal) 11.., Nf8 12.f4, Horowitz-Toma Popa, Varșovia 1935, și acum prin 12...g6 urmat de Ng7 negrul ar fi putut căpăta un joc ce-i drept stânjenit, dar aproximativ egal.

Sistemul acesta prin care albul se străduește să evite numeroasele schimburi este probabil cel mai bun.

2) 8. Cde2 (și mutarea aceasta, care evită schimburile, este bună) 8... 0-0 9. Cg3, Te8 (mult mai slab este 9...Ce5 10. N:d7, D:d7 11.b3, Tad8 12.Nb2,Cc6 13. Cf5 cu avantaj pentru alb; Lasker-Walbrodt, 1895) 10. h3, și acum nu 10...h6 11. Ne3, Nf8 12. Dd2, Rh7 13. Tae1, g6 14. f4, Ng7 15. Nc4 cu avantaj pentru alb, Yates-Gibson, 1931, ci direct 10... Nf8 11. Ne3, g6 urmat de Nf8-g7 cu o poziție asemănătoare aceleia din varianta precedentă.

In general trebue observat că împotriva manevrei albului Cd4-e2-g3 se recomandă pentru negru să joace cât mai repede Te8, g7-g6, și Ne7-f8-g7, limitând prin aceasta sfera de acțiune a calului g3.

3) 8. Ng5, 0-0 9. N:c6, bc 10.

Dd3, h6 11. Nh4, Ch5 12. N:e7, D:e7 cu joc egal (Fine).

Desvoltarea nebunului la g5 în varianta aceasta nu este deosebit de eficace, el stă mai bine pe diagonala a1-h8.

4) 8. Cf5? (cea mai slabă dintre mutările examinate) 8... N:f5 9. ef, 0-0 10. Te1, Cd7 11. Cd5, Nf6 12. c3, Cb6 13. C:f6+ (mai bine 13. Nf4 sau 13. C:b6) 13...D:f6 14. N:c6, bc 15. Df3, Te8! cu avantaj pentru negru; Alehin - Capablanca, Petersburg 1914.

8. ... Cc6:d4

Posibil este și 8... 0-0 9.Nb2 (albul poate să evite schimburile și aci prin 9. N:c6 sau 9. Cde2 și să obțină, ca în variantele precedente, o poziție ceva mai liberă, dar fără vreun avantaj esențial) 9... C:d4 (9... Te8 dă din nou albului posibilitatea de a evita simplificarea și, în afară de aceasta, poziția turnului la e8 nu este convenabilă pentru realizarea următoarei combinații de schimb) 10. D:d4, N:b5 11. C:b5, Ce8 12.c4 (sau 12. Dc4, a6 urmat de N:f6 12... Nf6 13. Dd2 cu joc egal; Maroczy-Vidmar, 1908.

9. Dd1:d4 Nd7:b5

10. Cc3:b5 Cf6-d7!

11. Dd4-c4 ...

Dacă 11. Na3, pentru a răspunde la 11... Nf6 cu 12. Dc4, cu avantaj pentru alb, atunci 11...a6 12. Cc3, Nf6 13. De3, 0-0 14. Tad1 și acum nu 14... Cb6? 15. f4 cu avantaj pentru alb, Maroczy-Wolf, 1903, ci 14... N:c3! 15. D:c3, Te8 16. Tfe1 (dacă aci, sau la mutarea următoare Nb2, atunci Dg5) 16... Tc8 17. Dh3, Ce5 18. Nb2, Dg5 și jocul este complet egal;; Lasker-Capablanca, 1924.

Mutarea din text este ceva mai bună, dar totuși insuficientă pentru obținerea avantajului.

11. ... c7-c6
12. Cb5-d4 0-0
13. Cd4-f5 ...

In cartea turneului dela New York 1924, Alehin propune 13.

Nb2, d5 14. ed, Cb6 urmat de C:d5 cu egalare deplină.

Mutarea din text a fost recomandată de către Seibold, a cărui analiză o utilizăm în continuare.

13. ... Ne7-f6

Acum nu se poate juca 13... d5 14. ed, Cb6 din cauza 15 Dg4.

14. Ta1-b1 d6-d5
15. e4-d5 Cd7-e5

Nici aci nu merge 15... Cb6 din cauza 16. Dg4 cu amenințarea Nh6

16. Dc4-e2 Dd8:d5

Mai simplu pare 16... cd, deoarece pionul d5 nu este mai slab decât pionul alb c2, dar și mutarea din text este suficientă.

17. Tf1-d1 Dd5-e6

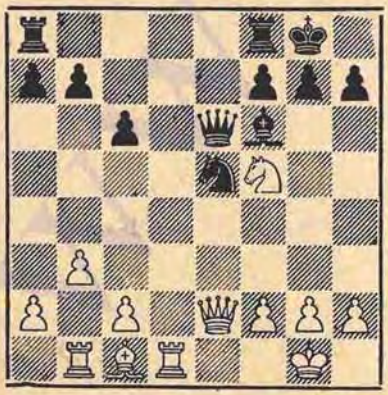

În poziția aceasta Seibold continuă cu 18.Cd6 și consideră jocul albului ceva mai bun dar după 18... Tad8 nu este deloc clar a cui poziție este mai bună. Dacă 19. C:b7, atunci 19... T:d1+ 20. D:d1, De7! 21. Ca5 (sau 21. Cd6, Td8 22. Na3, Dc7 cu dubla amenințare 23... c5 și 23..Ne7) 21... Td8 și albul se află dintr'odată într'o poziție foarte grea, de ex. 22. Nd2?, Dd7, sau 22. De2?, Cf3+!, sau 22. Df1 (singura mutare!) 22... Db4! cu câștig, deoarece după 23. Cc4, C:c4 albul nu poate lua calul.

Analiza aceasta demonstrează că simplificarea începută de negru la mutarea 8-a este pe deplin suficientă pentru egalare (Keres).

B.

(1.e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 d6 4. d4, Nd7 5. Cc3)

(vezi diagrama din pag. 197)

5 ... Cg8-f6

Această mutare normală de desvoltare nu este aci cea mai eficace — fapt care arată că negrul n'a făcut până acum mutările în ordinea cea mai bună.

Mai solid pentru negru este, în orice caz, 1.e4, e5 2. Cf3, Cc6 3. Nb5, Cf6 4. 0-0, d6 5. d4, Nd7 6. Cc3, Ne7, prin care se evită periculoasa variantă 6. N:c6!, care este posibilă după mutarea din text. In afară de aceasta, alegând ordinea de mutări indicată mai sus, negrul poate trece și în varianta analizată mai înainte 6...ed 7.C:d4, Ne7, împiedecând în felul acesta continuarea posibilă după 1. e4, e5 2. Cf3, Cc6 3. Nb5, d6 4. d4, Nd7 5. Cc3, ed 6. C:d4, Cf6, anume 7. N:c6, bc 8. Df3

1.

6. Nb5:c6 ! ...

Mutarea aceasta care forțează pe negru să reia la c6 cu nebunul este foarte tare. Din cauza ei, mutarea precedentă a negrului a căpătat o reputație proastă.

Cealaltă continuare posibilă, 6. 0-0, este examinată în rubrica 2

6. ... **Nd7:c6**

7. **Dd1-d3** ...

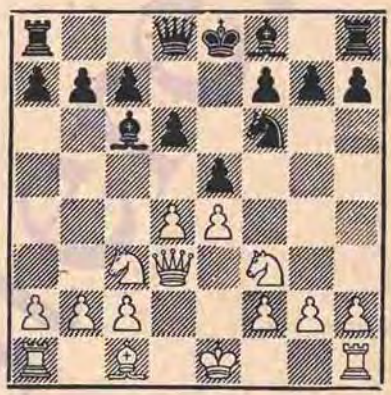

7. ... **e5:d4**

Mutarea 7... De7 recomandată de Tarrasch, nu este bună, deoarece după răspunsul simplu 8. 0-0, negrul a apărat într'adevăr punctul e5 dar nu-și poate termina desvoltarea cum trebue.

Din acest punct de vedere mai bună este mutarea 7... Cd7, dar nici ea nu este suficientă pentru egalare, de ex. 8 Ne3 (de considerat este deasemeni 8. d5, Cc5 9. Dc4, Nd7 10. b4, Ca6 11. Ne3, Ne7 12. 0-0, 0-0 13. a4, Rh8 14. Cb5, Db8 15. c3 cu

avantaj pentru alb; Nimzovici-Breyer, 1920) 8...ed (din cauza amenințării 9.d5 negrul este nevoit totuși să cedeze centrul, deoarece 8... b6? 9. 0-0 ar da albului un avantaj prea mare) 9. N:d4 și acum:

1) 9...De7 10. 0-0, 0-0-0 11. Cd5, De6 12. N:a7! cu avantaj pentru alb.

2) 9... f6 10. Ch4, Cc5 11. De2, Dd7 12. Cf5 cu avantaj pentru alb ; Nimzovici-Steiner, 1927.

3) 9... Cc5 10. N:c5 (Nimzovici a luat în considerație numai 10. De2, Ce6 11. 0-0-0, Ne7 12. Cd5. 0-0 13. Nc3, Te8 cu aproximativă egalitate) 10... dc 11. De3! (după 11. D:d8+, R:d8 12. 0-0-0+, Rc8 finalul este ceva mai favorabil albului dar mutarea din text este cu mult mai tare) 11...Df6 (se amenință se 12. Ce5, iar 11... Nd6 12. 0-0-0 era complet fără speranță pentru negru) 12. 0-0-0 cu avantaj clar pentru alb (Keres).

8. Cf3:d4 **g7-g6**

Cea mai bună continuare este, fără îndoială, 8... Nd7 9. Ng5, Ne7 10. 0-0-0, 0-0 (ceva mai bine, dar totuși insuficient pentru egalare este 10... Cg4 11. N:e7, D:e7 12. Dg3) 11. f4, Ce8 12. N:e7, D:e7 13. Cd5, Dd8 14. g4 și albul are o poziție foarte tare de atac, dar apărarea negrului nu este deloc fără speranță ; Spielman-Maroczy, 1920.

Rău este 8... Cd7? 9. C:c6, bc 10. Da6, Cb6 11. Db7, Rd7 12. Da6, Dc8 13. Dd3 cu mare avantaj pentru alb; Bogoliubov-Balla, 1922.

9. Nc1-g5! ...

Nu însă 9. C:c6, bc 10. De6, Dd7 11. Db7, Tc8 12. D:a7, Ng7 13. 0-0, 0-0 și negrul capătă un atac foarte puternic pe flancul damei, de ex. 14. Da6, Tfe8 15. Dd3, De6 16. f3, Cd7 17. Nd2, Ce5 18. De2, Cc4 19. Tb1, Ta8; Nimzovici - Capablanca, Petersburg, 1914.

După părerea lui Capablanca, sacrificiul de pion este pe deplin corect și dă negrului un atac suficient pe flancul damei.

9. ...	**Nf8-g7**
10. 0-0-0	**Dd8-d7**

Alehin a recomandat 10...

Dc8, lăsând câmpul d7 pentru cal. Greșit este 10... 0-0 din cauza 11. C:c6, bc 12. e5, de 13. D:d8, T:ad8 14. T:d8, T:d8 15. Ce4 cu câștigul calității.

11. h2-h3 0-0

12. Th1-e1 ...

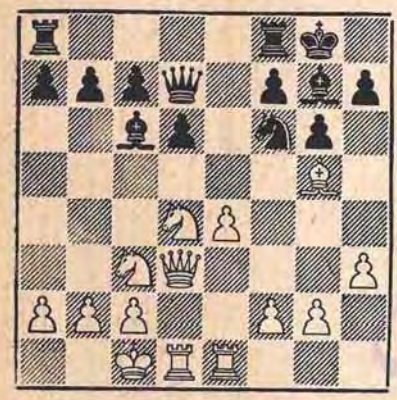

In partida Alehin-Brinkmann, 1927, a urmat 12... Tfe8, ceeace a luat calului f6 singurul câmp de retragere pe care-l mai avea; după 13. Df3!, Ch5 14. g4 albul a obținut repede avantaj decisiv.

Ceva mai bine este 12... Rh8, dar și în acest caz după 13. f4 atacul albului este foarte tare și îi asigură un mare avantaj.

Poziția negrului, la un joc bun al albului, este după cât se pare, imposibil de apărat.

Variantele de mai sus arată că negrul trebue să renunțe la ordinea de mutări aleasă și să joace 5...ed. ca în rubrica II, A.

2.

(1. e4, e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 d6 4. d4 Nd7 5. Cc3 Cf6)

6. 0-0 ...

Mutarea aceasta este mai slabă decât 6. N:c6. Deoarece însă aceeași poziție poate să survină după 1. e4, e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5, Cf6 4. 0-0, d6 5. d4, Nd7 6. Cc3, continuare care este relativ cea mai bună pentru ambele părți, vom analiza totuși variantele care se produc după 6. 0-0.

6. ... Nf8-e7

După 6.... ed 7. C:d4 se ajunge la poziția din varianta II, A, pe care am examinat-o mai sus. Alte mutări nu sunt de considerat.

(vezi diagrama din pag. 200)

7. Tf1-e1 ...

Mutarea obișnuită. De considerat sunt și alte continuări, nu mai puțin bogate în șanse :

1) 7. N:c6, N:c6 8. Dd3 (și în poziția aceasta, sistemul acesta este foarte bun pentru alb și îi dă șanse excelente de a obține

avantaj; în partida Tarrasch-Lasker, match 1908, albul a continuat în loc de 8. Dd3 cu 8. Te1, ed 9. C:d4, 0-0 10. C:c6, bc 11. Ce2, Dd7 12. Cg3, Tfe8 13. b3 urmat de 14. Nb2 cu joc ceva mai bun pentru alb, dar mai

simplu pare 9... Nd7 urmat de 0-0 și negrul obține o poziție aproximativ la fel ca după 8. Dd3 8... ed (după 8... Cd7 9. d5, Cc5 10. Dc4, Nd7 11. b4 se ajunge la o poziție din partida Nimzovici-Breyer, 1920, favorabilă albului și amintită de noi în varianta B, I, în comentariul la mutarea 7-a a negrului; mai slab pentru alb este 9. Ne3, ed 10. N:d4, 0-0 și acum nici 11. Cd5, N:d5 12. ed, Nf6 13. b3, N:d4 14. D:d4, Df6, ca în partida Maroczy-Capablanca, 1922, nici 11. Tad1, Nf6 12. N:f6,D:f6 13. Dd4, Tfe8, ca în partida Lasker - I. Rabinovici, Moscova 1925, nu dau albului vreun avantaj) 9. C:d4, Nd7 10. b3 (sau 10. Ng5, 0-0 11. Tae1, h6 12. Nh4, Ch7 13. N:e7, D:e7 14. Cd5, Dd8 15. c4 și albul are un oarecare avantaj, Lasker-Capablanca, match 1921; în favoarea albului este deasemeni 10. h3, 0-0 11. Nf4, Ch5 12. Nh2, Nf6 13. g4 ; Brinkmann-Andersen, 1934) 10... 0-0 11. Nb2, Te8 (în partida Pillsbury-Steinitz, 1898, după 11... c6 12. Tad1, Dc7 13. Tfe1, Tfe8 14. Cce2, Tad8 albul a obținut un joc mai bun) 12. Tae1, Nf8 13. f4 și albul are un oarecare avantaj; Pillsbury-Bardeleben, 1900.

In toate aceste variante negrul intră în poziții înghesuite și trebue să se apere fără contra-șanse efective. Deaceea se recomandă negrului să joace

dela mutarea precedentă 6... ed în loc de 6... Ne7.

2) 7. Ng5, ed (posibil este și 7... 0-0 deoarece după 8. N:c6, N:c6 9. de, de! 10. D:d8, N:d8 11. C:e5, N:e4 12. N:f6, N:f6, 13. Cd7, N:c3 14. C:f8, N:b2 15. Tab1, Na3 negrul are compensație suficientă pentru calitatea sacrificată) 8. C:d4, 0-0 9. N:c6, bc 10. Dd3, Cg4 (mai bine este,

cum am amintit deja în rubrica II, A, comentariul la mutarea 8-a a albului, varianta 3, 10.. h6 11. Nh4, Ch7 12. N:e7, D:e7 13. f4 cu avantaj minimal pentru alb; mutarea din text a fost recomandată de Lasker, dar nu este favorabilă negrului) 11. N:e7 D:e7 12. f4 (în partida Lasker - E. Cohn, Petersburg 1909, a urmat mai puțin energic 12. Tae1, Dh4 13. Cf3, Dh5 14. h3, Ce5 cu joc aproximativ egal) 12... f5 13. Tae1, fe (sau 13... Df7 14. h3. fe 15. C:e4, Cf6 16. Cg5, Dd5 17. c4! cu avantaj pentru alb ; Schlechter-Havasi, 1918) 14. C:e4, Dh4 15. h3, Cf6 16. Cg5, d5 17. Ce6 cu avantaj evident pentru alb ; Reti-Sterk, match 1916.

3) 7. de, C:e5 (la 7... de Lasker a recomandat 8. Ng5 urmat de Dd2 și Tad1 cu avantaj pentru alb; bine este însă și 8. Te1, pentru a continua după 8... 0-0? cu 9. N:c6, N:c6 10. D:d8, Ta:d8 11. C:e5, N:e4 12. C:e4, C:e4 13. Cd3!, iar dacă 8... Nd6, atunci după 9. Ng5, h6 10. Nh4, g5 11. Ng3, De7 12. Cd5, Perlis-Wolf, 1911, albul are totuși un avantaj clar; mai slabă este mutarea cu acelaș scop 8. De2, care dă numai o poziție aproximativ egală după 8... Cd4 9. N:d7+, C:d7 10. C:d4, ed 11. Cd5, 0-0; Sepp-Keres, Tallin, 1936) 8. N:d7+ (dacă direct 8. Cd4, atunci 8... 0-0 9. f4, Cc6; bine este deasemeni 8. C:e5, de 9. N:d7+, D:d7 10. D:d7+,C:d7 11. Cb5 și albul are un final ceva mai bun) 8... Cf:d7 (și după 8... Ce:d7 sau 8... D:d7 albul continuă 9. Cd4 și apoi, la momentul oportun, b2-b3 și Nb2) 9. Cd4, 0-0 10. b3 urmat de 11. Nb2 și albul are un joc mai liber cu șanse ceva mai bune.

4) 7. b3, ed! (negrul profită de prima ocazie ce i se prezintă

de a-şi uşura poziţia prin schimburi) 8. C:d4, C:d4 9. D:d4, N:b5 10. C:b5, Cd7! cu joc egal, cum s'a arătat mai sus, în varianta II, A.

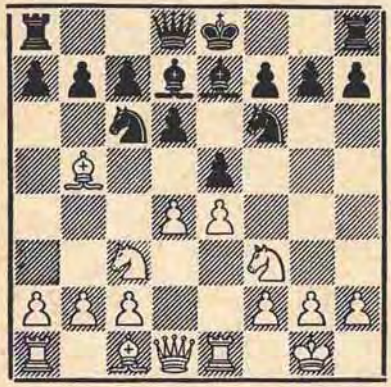

7. ... **e5:d4**

Schimbul acesta este în mod practic forţat, deoarece mutarea 7... 0-0? s'a dovedit în cunoscuta partidă Tarrasch-Marco 1892, o greşală decisivă: 8. N:c6, N:c6 9.de. de 10. D:d8, Ta:d8 (sau 10... Tf:d8 11. C:e5, N:e4 12. C:e4, C:e4 13. Cd3, f5 14. f3, Nc5+ 15. Rf1 cu poziţie câştigată) 11. C:e5, N:e4 12. C:e4, C:e4 13. Cd3. f5 14. f3, Nc5+ 15. C:c5, C:c5 16. Ng5, Td5 17. Ne7 cu câştigul calităţii, deoarece la 17... Te8 urmează 18. c4.

8. Cf3:d4 **0-0**

Nu aşa de bine este 8... C:d4 9. D:d4 (mai slab este 9. N:d7+ la care negrul răspunde nu 9... D:d7 10. D:d4, 0-0 11. b3, Te8 12. Nb2 ca în partida Tarrasch-Schlechter, 1894, ci simplu 9... C:d7! 10. D:d4, Nf6 11. Db4, N:c3 12. D:c3, 0-0 cu joc egal) 9... 0-0 (după 9... N:b5 10. C:b5, atât 10... a6 11. Cc3, 0-0 12. Ng5, Cd7 13. N:e7, D:e7 14.Cd5 urmat de Tad1, Capablanca-Thomas, 1919, cât şi 10... 0-0 11. Dc3, Capablanca-Tanarov, 1916, dau albului un oarecare avantaj) 10. Nf1, Te8 (sau 10... Nc6 11. b4, Rh8 12. Nb2, Cg8, 13. b5 urmat de Cd5 cu avantaj pentru alb) 11. b3, Nc6 12. Nb2, Nf8 13. Cd5 cu avantaj pentru alb; Tarrasch-Vogel, 1910.

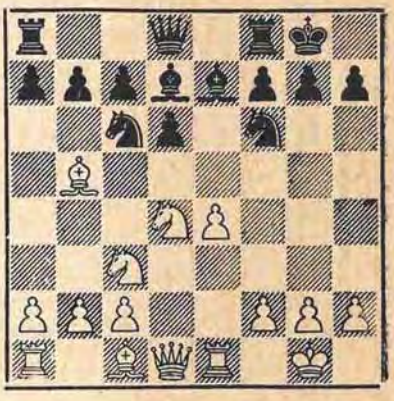

In această poziţie, des întâlnită în practica turneelor din trecut, albul are o mare alegere

a căilor de continuare a atacului :

a

9. Nb5:c6 ...

Nimic nu dă 9. C:c6, bc! 10. Nd3, Te8 și dacă 11. b3, atunci 11... Cg4! (Schlechter), iar dacă 11. h3, atunci 11... h6 (Tartakower) și apoi, la momentul favorabil, Ch7 urmat de Nf6.

9. . b7:c6

Nu însă 9... N:c6 10. C:c6, bc 11.Ce2, Dd7 12. Cg3, Tfe8 13. b3 urmat de 14. Nb2 cu avantaj pentru alb ; Tarrasch-Lasker, match 1908

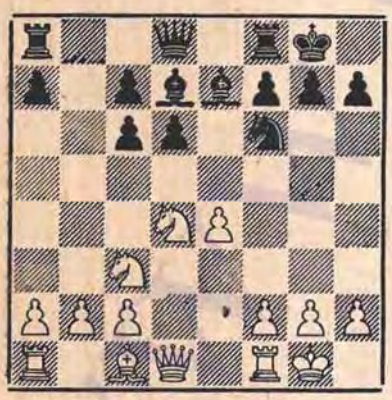

10. Nc1-g5 ...

Mai slab este 10.b3, d5 ! 11. e5,, Nb4 și negrul obține cel puțin egalitate, de ex. 12. Nd2, Cg4 13. f3 (nu 13. h3 din cauza C:f2!) 13... Ch6 14. Ce4, N:d2 15. C:d2 cu joc egal, Forgacs-Wolf, 1906; posibil este și 12... N:c3 13. N:c3, Ce4 cu același rezultat; L. Steiner-Wolf, 1923. mai slab pentru alb este 12. ef, N:c3 13. Ng5!, Te8 14. T:e8+ D:e8 15. Tab1, De4 16. Ce2, N:f6 cu avantaj pentru negru; Balla-Vidmar, 1918.

Albul poate continua și cu 10. Nf4 cu intenția de a realiza înaintarea e4-e5. Negrul răspunde cel mai bine 10... Tb8. Dacă acum 11. b3, atunci deasemeni 11... d5!, dacă însă 11. Tab1, atunci 11... Te8 și acum înaintarea 12. e5? se arată favorabilă negrului din cauza 12...de 13. T:e6, Nd6 14. T:e8+, D:e8 ; Rovner - Rauzer, match 1937.

De considerat este și 10. Df3.

10. ... h7-h6

Negrul poate juca și întâi 10... Te8 sau să includă mutările 10... Tb8 11. b3. El capătă ușor, în toate cazurile un joc egal.

11. Ng5-h4 Tf8-e8

12. Dd1-d3 ...

După 12. Df3, Ch7 13. N:e7, D:e7, Schlechter-Lasker, match 1910, negrul capătă o poziție a-

naloagă, chiar cu posibilitatea de a câștiga mai târziu un tempo prin Ch7-g5.

12... Cf6-h7

13. Nh4:e7 ...

In partida Colle-Capablanca, 1919, s'a jucat 13.Ng3, Cf8 14. Tad1, Nf6 15.Td2, Db8 și nebunul negrului s'a arătat a fi mai tare decât nebunul alb dela g3.

13... Te8:e7

14. Te1-e3 Dd8-b8

In partida Bernstein-Lasker, 1914, negrul a jucat 14...Cf8 și a obținut deasemeni joc egal.

15. b2-b3 Db8-b6

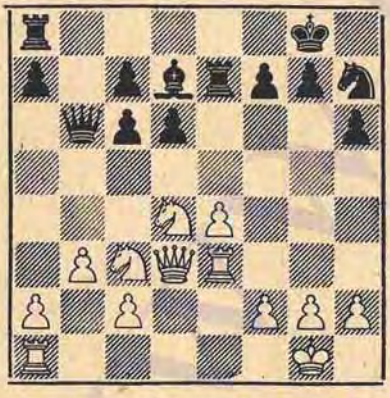

Poziția este acum complet egală ; Capablanca - Lasker, match 1921. Intre aceiași adversari, cu culorile inversate, s'a jucat într'o altă partidă a matchului 14.Dc4, De8, 15.Te2, și după 15... Tb8 16.b3, c5 s'a ajuns deasemeni la o poziție complet egală.

Din aceste exemple rezultă că schimbul la c6 urmat de Ng5 nu dă albului nici-o șansă reală de a obține avantaj.

b.

(1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3. Nb5 d6 4. Nd7 5.Cc3 Cf6 6.0-0 Ne7 7.Te1 ed 8.C:d4 0-0)

9. Nb5-f1 ...

Tarrasch considera această retragere a nebunului ca cea mai bună mutare, dar și după ea negrul n'are greutăți deosebite.

Alte posibilități :

1) 9. Ng5 h6 (după 9... C:d4, 10. D:d4, N:b5 11. C:b5 atât 11... Te8 12. Tad1,h6 13.Nh4, Cd7 14.N:e7. T:e7 15. Dc3, Te5,

Tarrasch-Lasker, match 1908, cât și 11... Cg4 12. N:e7, D:e7 13.h3, Ce5 14.Te3, Duras-Vidmar, 1911, dau albului un joc ceva mai liber ; din cauza reducerii materialului negrul este însă în situația de a putea egala jocul) 10. Nh4, Ch7 (și aci este posibilă trecerea în variantele date mai sus 10... C:d4 și 10... Te8) 11.N:e7, D:e7 (după 11... C:e7 12.Dd2, N:b5 13. Cd:b5, a6 14.Cd4, Dd7 15 Te3, Tae8 16. Tae1 albul stă din nou ceva mai liber ; Wolf-Reti, 1921) 12.Cd5, Dd8 13.c3 (cu mutarea aceasta albul întinde o cursă: 13...Te8? 14.da4! cu avantaj, însă este mai tare direct 13.Nf1 urmat de c2-c4) 13... Cf6 14. Nf1, Te8 cu joc egal; Wolf-Maroczy, 1922.

Mutarea 9.Ng5 (și după 9. N:c6, bc) duce numai la schimbul acestui nebun și la simplificarea poziției, fără să dea albului un avantaj real.

2) 9. Cde2 (metoda aceasta de a preveni schimburile este mai puțin favorabilă decât 9. Nf1) 9... a6 (cel mai simplu, deși și 9... Te8 10. Cg3, Nf8 11.b3, g6 12. Nb2, Ng7, ca în partida Teichmann-Vidmar, Petersburg 1909, este o continuare bună; în general, după manevra albului Cd4-e2-g3 este recomandabil pentru negru să continue cu g7-g6 și Ne7-f8-g7, limitând în mare măsură libertatea de mișcare a calului g3; mai slab este 9... Ce5 10. Cg3, N:b5 11. C:b5 și acum atât 11... Cfd7 12. Nd2, Cc6 13.Nc3, Nf6 14. Dd2, dintr'o partidă a lui Kostici, 1920, cât și 11... Te8 12.b3, Nf8 13. Nb2, g6 14. f4, Yanovsky-Lasker, match 1909, dau albului un joc mai bun) 10.Nd3, Cg4! 11. Cg3 (la 11.h3 Tarrasch a recomandat 11... Ce5 12.f4, C:d3 13.cd, f5 cu joc bun pentru negru) 11... Nf6 12.h3, N:c3 13.bc, Ce5 și negrul n'are greutăți; Yanovsky-Lasker, match 1909.

3) 9. b3 (mutarea 9.h3 n'are aci o valoare independentă, deoarece negrul poate răspunde atât 9... Te8, cât și 9... C:d4, urmat de N:b5 și Cd7 cu joc egal; mai slab este 9.Cf5, N:f5! 10.ef, Cd7 11. Cd5, Nf6 și negrul are cel puțin joc egal; Alehin-Capablanca, Petersburg 1914) 9... C:d4 (aci mutarea aceasta este cea mai simplă, în timp ce 9... Te8 10. Nb2 Nf8 11. N:c6, bc 12. Df3! dă albului o poziție mai

liberă) 10. D:d4, N:b5 11. C:b5, d5! (suficient este și 11... Cd7) 12. ed, C:d5 13. Na3, Nf6 14. Dd3, N:a1 15. N:f8, a6 16. T:a1 ab 17. Nc5 și poziția negrului este mai comodă; Tylor-Keres, Hastings 1937.

9... Tf8-e8

Acceptabil este și 9... C:d4 10. D:d4, Nc6, deoarece la 11.b4, Capablanca-Hodges, 1915, urmează 11... Cg4! 12. Nb2, Nf6 13. Dd2, Tfe8 14. h3, Ce5 cu joc egal, Rovner - Rauzer, match 1937.

10. h2-h3 ...

Mai slab este 10.f3, d5! (sau 10... C:d4 11.D:d4, Ne6 12.Df2, c6 urmat de d6-d5 cu egalare ușoară; Euwe-Capablanca, 1922) 11.C:d5 (mai slab este 11.ed, Nc5! 12, T:e8+, N:e8 13. dc, D:d4+ 14. D:d4, N:d4+ 15. Rh1, N:c6 cu poziție mai liberă pentru negru, Maroczy-Wagner, 1923, în timp ce 11.C:c6, N:c6 12. e5, Nc5+ 13. Rh1, Cd7 14. C:d5, T:e5 duce la joc egal) 11... C:d5 12.ed, Nc5 13.dc, T:e1 14. D:e1, N:d4+ urmat de N:c6 cu poziție mai liberă pentru negru.

Nimic nu dă albului nici recomandația lui Tarrasch 10,b3, din cauza Nf8 și dacă 11.Nb2, atunci 11... d5 cu egalitate. Se poate juca și direct 10... d5!, deoarece dacă 11.ed, atunci 11... Nb4!, ceiace urmează și la 11.e5. Nu se vede ce ar putea obține albul după aceasta (Keres).

10... Ne7-f8

Sau 10... h6 11.Cde2 (la 11, b3, Smislov-Ragozin, Leningrad 1939, negrul poate juca, ca în comentariul precedent, direct 11... d5, sau, cum s'a jucat de fapt în partida, 11... Nf8 12. Nb2, d5!) 11... Nf8 12 Cg3, g6 13. Ne3, Ng7 14. Dd2, Rh7 15. Tad1 urmat de 16.f4 și albul are avantaj pozițional; Reti-Treybal, 1922.

Dacă 10... C:d4 11. D:d4, Nc6, atunci 11.b4 constitue o mutare

tare, deoarece răspunsul 12... Cg4 nu mai este posibil.

11. Nc1-g5

La 11.b3 urmează deasemeni 11... d5, iar 11. Cde2 nu este posibil din cauza 11... C:e4. Negrul amenință să joace eventual d6-d5.

11...	h7-h6
12. Ng5-h4	...

Sau 12. N:f6, D:f6 13. Cdb5 Tac8 14.. Cd5, Dd8 după care atacul albului se epuizează și negrul cu perechea de nebuni capătă șanse bune.

12. ...	g7-g5
13. Nh4-g3	Cc6:d4
14. Dd1:d4	Cf6-h5
15. Ng3-h2	Nf8-g7
16. Dd4-d1	. ...

Poziția aceasta a survenit într'o partidă de match Kashdan L. Steiner, 1930, în care a urmat: 16... Cf4 17. N:f4, gf 18. Df3, N:c3 19. D:c3,, Te5 și negrul stă chiar ceva mai bine, datorită superiorității pe câmpuri negre.

Albul ar fi putut însă să joace mai bine 18.Cd5!, mutare pe care negrul ar fi trebuit s'o evite prin 17... N:c3! 18. bc, gf și negrul are un oarecare avantaj pozițional.

Din cele de mai sus se poate trage concluzia că apărarea Steinitz dă deobicei negrului un joc pasiv și înghesuit, lăsând albului o libertate de mișcare simțitor mai mare și posibilitatea de a alege între numeroase continuări ale atacului.

Afirmația lui Tarrasch, după care albul trebue să evite schimbul figurilor, pentru a menține poziția stânjenită a negrului, este însă greșită. Aceste mutări care previn schimburile, constitue pierderi de timp prețios și permit negrului să treacă la atac, ca de exemplu în varianta II, B, b, pe care Tarrasch o considera cea mai bună.

Pentru a nu permite totuși negrului simplificări prea mari

(C:d4, N:b5 etc.), este mai bine pentru alb să schimbe el (Nb5:c6); după aceasta albul obține întotdeauna, cum arată variantele respective, un joc ceva mai liber cu posibilități de atac, care necesită o apărare exactă din partea negrului.

Alegând apărarea dificilă a lui Steinitz, negrul trebue să albă în vedere considerațiile de mai sus.

III

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5)

3. ... **Nf8-c5**

Apărarea aceasta, denumita în trecut **clasică**, prezintă o problemă interesantă și până acum nerezolvată, pentru teoreticienii șahului.

Din punct de vedere practic mutarea din text este pe deplin jucabilă

4. c2-c3 . ...

O altă mutare bună este 4. 0-0, prevenind mutarea 4... f5. posibilă după 4, c3.

La 4. 0-0, f5 urmează simplu 5. ef. Cf6 6. C:e5, 0-0 7. c3, C:e5 8 d4 cu mare avantaj.

Să examinăm alte variante posibile după 4. 0-0.

1) 4... d6 5. c3 (sau 5. d4, ed 6. C:d4, Nd7 și acum 7. Ne3, C:d4 8. N:d7+, D:d7 9. N:d4, N:d4 10. D:d4, Cf6 cu poziție egală, ca în partida Asztalos-Vidmar, 1931, sau 7. N:c6, bc 8. Cc3, Df6 urmat de Cge7 cu egalitate, sau 7. Cf5, g6! urmat de Dh4 și eventual 0-0-0 cu poziție puternică de atac) 5... Nd7 6. d4, Nb6 (după 6...ed 7. cd, Nb6 8. Cc3 albul obține o poziție favorabilă asemănătoare aceleia din partida italiană cu

mutarea 4... d6) 7. Ca3 (după 7. Te1, Cge7 8. Ca3, 0-0 negrului îi este mai ușor să se apere) 7... Cge7 8. Cc4, 0-0 9. a4, ed (mai slab este 9...a6 10. C:b6, cb 11. Ne2 cu avantaj pentru alb; Ilin Jenevski-Vilner, Moscova 1927) 10. cd, Ng4 11. C:b6 (într'o partidă prin corespondență jucată în 1918, a urmat 11. d5 N:f3 12. gf, Cb8 13. C:b6, ab 14. Nd2 cu poziție aproximativ egală) 11... ab 12. Ta3 cu joc bun pentru alb (Keres).

2) 4... Cge7 5. c3 (o poziție neclară survine după sacrificiul 5. C:e5, C:e5 6. d4, c6 7. Ne2, Nd6 8. de, N:e5 sau 8. f4 C5g6 9. f5, Cf8 10. f6, gf 11. T:f6 Nc7) 5... Nb6 6. d4, ed 7. cd, d5 8. ed! C:d5 9. Te1+, Ne6 10. Ce5 (în partida Bogoliubov-Chajes, 1923, albul a continuat cu 10. Ng5, Dd6 11. Cc3, 0-0 12. Dd2, C:c3 13. bc, Nd5 cu egalitate dar mai tare ar fi fost 11.Ca3, 0-0 12. Cc4, Db4 13. a4 cu oarecare avantaj pentru alb) 10.. 0-0 (în partida Englund-Krause, 1918, a urmat 10... Dd6 11. Cc3, C:c3 12 bc, 0-0 13. a4 cu avantaj pentru alb) 11. C:c6, bc 12. N:c6, Tb8 13. Cc3, Cb4 (sau 13...Na5 14. Df3) 14. d5, C:c6 (ceva mai bine este 14... Nf5 15. Na4) 15. dc, Nd4 16. Dc2, Dd6 17. Ne3, N:e3 18. T:e3, D:c6 19. Tc1 cu avantaj pentru alb, Lasker-Norman Hansen, 1927.

3) 4... Cd4! (cu mutarea aceasta, care constituie cel mai bun răspuns la 4. Cc3, negrul obține în modul cel mai simplu egalitatea; slab este 4... Df6 5. Cc3, Cge7 6. Cd5, C:d5 7. ed, Cd4 8. C:d4, N:d4 9. c3, Nb6 10. d4 cu avantaj pentru alb. Bine este și 5. c3. Deasemeni slab este 4... Cf6 5.C:e5, C:e5 6. d4, Nd6 7. f4, Cg6 8. e5, Ne7 9. f5 și, după părerea lui Fine, albul are avantaj) 5. C:d4 (la 5. Na4 cel mai simplu este 5... C:f3+ 6 D:f3, Cf6 și negrul obține ușor joc egal) 5... N:d4 6. c3, Nb6 7. d4 (dacă albul ar fi ales la mutarea 5-a varianta cu schimbul la f3, el n'ar fi putut realiza atât de ușor această înaintare) 7... c6 8. Nc4, d6 9. Ne3, Cf6 10. Cd2, 0-0 11. h3 și acum prin 11... ed 12. cd, d5 negrul poate obține cel puțin joc egal.

Nimic nu dă albului continuarea 4. N:c6, dc 5. C:e5, N:f2+ urmat de Dd8 d4:e5, sau 4. C:e5, Dg5 5.Cg4, h5 (mai slab este 5... N:f2+ 6. C:f2, D:b5 7.

Cc3 cu joc ceva mai bun pentru alb) 6. N:c6 (după 6. d4?, Nb4+ negrul câștigă o figură) 6... dc7 d4. N:g4 8. N:g5, N:d1 cu joc egal.

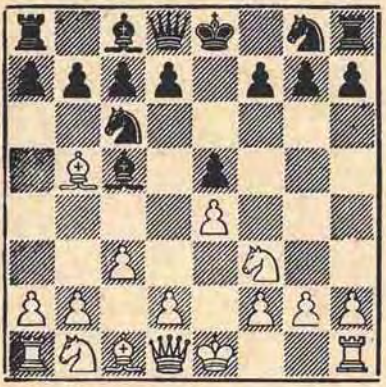

A.

4... f7-f5

Continuarea 4... Cf6 este examinată în rubrica B.

Alte mutări dau albului un joc mai bun.

1) 4...d6 (o mutare slabă, după care albul obține imediat avantaj) 5. d4, ed 6. cd, Nb4+ (deasemeni 6... Nb6 7. d5, a6 8.Na4, Na5+ 9. Nd2, N:d2+ 10. Cb:d2, b5 11. dc, ba 12. D:a4 duce la pierderea unui pion) 7. Rf1 (albul obține un joc bun și după 7. Cc3, Nd7 8. 0-0, Cf6 9. Ng5) 7... d5 8. Da4, de 9. N:c6+, bc 10. D:c6+, Rf8 11. D:e4 și albul a câștigat un pion cu poziție bună.

2) 4... De7 5. d4,, ed (sau 5... Nb6, deoarece 6. N:c6, dc 7. de, Ng4 și eventual f7-f6 dă negrului contra-joc pentru pion. Albul însă poate continua mai bine 6. 0-0, f6 7. Ca3, Cd8 8. Cc4, Cf7 9. Ce3 cu avantaj) 6. 0-0, dc (deasemeni după 6... d3 7. b4, Nb6 8. a4 albul are avantaj) 7. C:c3, a6 8. Cd5, Dd8 9. Na4 și pentru pionul sacrificat albul are un avantaj pozițional suficient.

Mai puțin energic este 5. 0-0, la care negrul poate răspunde 5.. a6 6. Na4, b5 7. Nb3, Na7 cu poziție relativ acceptabilă.

3) 4... Df6 5. d4 (bine este și 5. 0-0, Cge7 6. d4, ed 7. Ng5, Dg6 8. N:e7, N:e7 9. cd cu avantaj pentru alb; Schiffers-Steinitz, 1896) 5... ed 6. e5, Dg6 (6... C:e5? 7. De2 costă pe negru o figură) 7. cd, Nb4+ 8. Cc3, d5 9. 0-0, Cge7 10. Db3, N:c3 11. bc cu avantaj pentru alb; Blackburne și Pillsbury contra Schiffers și Steinitz, 1896.

4) 4... Ce7 5. 0-0 (sau 5. d4, ed 6. cd, Nb4+ 7. Nd2, N:d2+ 8. D:d2, d5 9. ed cu avantaj pentru alb, Lasker-Steinitz, Moscova 1896; dacă albul joacă 7. Cc3, atunci 7... d5 8. ed, D:d5 9. 0-0, N:c3 dă negrului un joc

aproape egal) 5... Cg6 (slab este 5... 0-0 6. d4, ed 7. cd, Nb6 8. d5, Cb8 9. d6! cu avantaj pentru alb, Morphy-Schulten, 1857; deasemeni după 5... Nb6 6. d4, ed 7. cd, d5 8. ed, C:d5 9. Te1+ Ne6 10. N:c6+, bc 11. Dc2 albul stă mai bine, vezi analiza la mutarea 4-a a albului, varianta 2; foarte slab este 5... d5 din cauza 6. C:e5, de 7. C:f7, R:f7 8. Dh5+ urmat de D:c5; Golmayo-Steinitz, 1883). 6. d4, ed 7. cd, Nb6 8. Cc3, 0-0 și albul are un joc mult mai bun; Lasker-Steinitz, match 1896.

5) 4... Nb6 (varianta lui Charousek) 5. 0-0 (după 5. d4, ed 6. cd, Cce7! 7. Cf3, c6 8. Nd3!, d5 9. e5 albul obține deasemeni avantaj, în timp ce 8. Nc4, d5 9. ed, C:d5 10. C:d5, cd, Maroczy-Charcusek, 1898, dă numai un joc egal) 5... d6 6. d4, Nd7 7. Ca3 și s'a ajuns la poziția din comentariul dela mutarea 4-a a albului, varianta 1.

(vezi diagrama din col. II)

5. d2-d4 ...

Mutarea obișnuită, deși s'ar putea să nu fie cea mai tare.

De considerat sunt și următoarele continuări :

1) 5. C:e5, C:e5 (după 5...

Dh4 |6. 0-0, C:e5 7. d4, Cg4 8 h3, Nb6 9. hg, fg 10, Nf4, după „Bilguer" albul obține avantaj. se poate și direct 5... De7) 6 d4, De7 și albul n'a obținut nimic, deoarece 7. 0-0, fe nu-i lasă șanse de a obține avantaj.

2) 5. N:c6, dc 6. C:e5, Nd6 (mai slab este 6... Dh4 7. 0-0. fe 8. Db3 cu avantaj pentru alb) 7. Dh5+, g6 8. C:g6, Cf6 9 Dh4, Tg8 10. e5. T:g6 11.ef, Ne6 și după 12. f7+, R:f7 13. D:d8, T:d8 atacul negrului compensează cu prisosință pionul sacrificat.

3) 5. 0-0, fe 6. N:c6, dc 7. C:e5, Cf6 8. d4, ed 9. C:d3, Ne7 10. Te1, 0-0 cu joc egal.

4) 5. ef (merită o atenție deosebită, deoarece este, probabil, cea mai bună mutare) 5... e4 (dacă 5... Df6, atunci 6. d4, ed 7. 0-0, Cge7 8. Ng5 și, după

Fine, albul are o poziție mai bună) 6. d4, Nb6 7. Ce5, Cf6 8. g4 (după 8. Ng5, 0-0 9. Db3+ d5 10. C:c6, bc 11. N:c6, Tb8 negrul are oarecari șanse de atac; s'a ajuns la o poziție care amintește gambitul regelui cu culorile inversate) 8... 0-0 9. g5 (mai slab este 9. Db3+, d5 10. C:c6, bc 11. N:c6, Tb8 12. g5, Dd6) 9... C:e5 10. de, Ce8 11. f6, c6 12. Ne2, d6 13. Ne3 și albul are un avantaj clar (Fine).

5. ... f5:e4

O altă posibilitate este 5. ed, cu următoarea continuare teoretică: 6. cd (sau 6. 0-0, fe 7. cd și acum cel mai simplu este 7... Ne7) 6... Nb4+ 7. Cc3 (la joc egal duce 7. Nd2, N:d2+ 8. Cb:d2, fe 9. C:e4, Cf6 10.C:f6+, D:f6 11. 0-0, 0-0; Schallop-Minkwitz. 1879) 7... fe 8. Ce5 (mai slab este 8. Cg5, Cf6 9. f3, e3 10. 0-0, d5) 8... Cf6 9. 0-0, De7! 10. N:c6 (dacă 10. Ng5, C:e5 11. Cd5, Dd6 12. N:f6, atunci 12... Cf3+! 13. gf, D:d5 14. fe, D:b5 și atacul albului nu compensează figura sacrificată: dacă însă 10. f4, atunci 10... C:d4) 10... dc (sau 10... bc 11. Ng5, N:c3 12. bc, 0-0 13. f3 și albul are o poziție ceva mai bună) 11. Ng5, Nf5 (dacă 11... N:c3 12. bc, 0-0, atunci 13. Db3+, Rh8 14. Tae1 cu avantaj pentru alb) 12. f3, e3 13. N:e3, 0-0-0 cu poziție aproximativ egală.

După 5... ed este de considerat și 6. e5, deoarece după 6... dc 7. C:c3 albul obține pentru pion un atac bun, iar în alte cazuri albul continuă cu 7 cd cu joc bun (Keres).

6. Nb5:c6

După 6. dc, ef 7. D:f3, Cf6 sau 6. C:e5, C:e5 7. Dh5+, Rf7 jocul este aproximativ egal.

O variantă interesantă survine după 6. Cfd2, Nb6 (la 6... Ne7 urmează, după analiza lui Thomas, 7. d5 Cb8 9. Dh5+, g6 9. D:e5. Cf6 10.C:e4, 0-0 11.Nh6 cu avantaj pentru alb) 7.d5 (finalul care rezultă după 7. C:e4, d5 8. Dh5+, Rf8 9. Df3+, Cf6 10. C:f6, D:f6

11. N:c6, bc 12. de, D:f3 13. gf, Rf7 dă negrului, după părerea lui Euwe, șanse bune; negrul obține avantaj și după 7. N:c6, bc 8. Dh5, Rf8 9. D:e5, Cf6 10. 0-0, Na6 11. Te1, Nd3; Yates-I.Rabinovici, Baden-Baden 1925) 7... Cf6! (acest sacrificiu puternic a fost propus de Alehin) 8. 0-0 (după 8. dc, bc negrul are un atac foarte puternic pentru figura sacrificată) 8... Ce7 9. De2,c6 10. d6, Cf5 11.C:c4 C:e4 12. D:e4. Df6! 13. Ng5, C:d6! cu avantaj pentru negru; Colle-Vidmar, 1931.

6. ... d7:c6

7. Cf3-d2 . ...

După 7. C:e5, Nd6 8. Dh5+, g6 9. De2 (nu 9. C:g6, C:f6 10. Dh6, Tg8 11. Ch4, Nf8 12. De3, De7 cu avantaj pentru negru) 9... Dh4 10. 0-0, N:e5 11. de, Nf5 jocul este egal.

7. ... Nc5-d6

Cordel susținea că 7... Dg5 dă egalitate deplină, dar afirmația aceasta este, după cât se pare, prea îndrăzneață.

8. d4:e5 e4-e3

9. f2:e3 Nd6-c5

Poziția din diagramă este în favoarea albului, deoarece urmează 10. Dh5+, g6 11. Df3 și albul obține avantaj atât după 11... Ne6 12. Ce4, Nd5 13. c4, Nb4+ 14. Nd2 (M. Lange) cât și după 11.. Dd5 12. D:d5 cd 13. e4, Ne6 14. Cb3, Nb6 15. Cd4, N:d4 16. cd, de 17. Cc3, 0-0-0 18. 0-0, h6! 19. Ne3.

Este clar că în poziția din diagramă pionul în plus al albului îi asigură șanse mai bune.

B.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 Nc5 4. c3)

4. ... Cg8-f6

Alături de 4... f5 — o altă apărare relativ acceptabilă și, poate, suficientă pentru egalare.

5. 0-0 . ...

Continuarea aceasta este mai liniştită şi mai solidă decât direct 5. d4, ed, cum arată următoarele variante :

1) 6. e5, Ce4 7. cd (sau 7.De2, d5 8. ed, 0-0; în partida Smislov-Randvir, Pernau 1947, s'a jucat 7. 0-0 şi după 7... 0-0? albul a obtinut un atac puternic prin 8. cd, Nb6 9. d5, Ce7 10. Nd3, f5 11. Cbd2, Cc5 12. d6, Cg6 13. Nc4+, negrul ar fi putut însă să joace mai tare 7... d5 8. ed. C:d6 9. N:c6+, bc 10. cd, Nb6 11. Ng5, f6 12. Te1+, Rf8 sau şi mai tăios 8... 0-0 9. dc, D:c7 cu desvoltare bună pentru pionul sacrificat) 7... Nb4+ 8. Rf1, a6 (la 8... De7 albul nu răspunde 9. Dc2, f5 10, h4, Na5 11. a3, Nb6, Albin-Steinitz, 1896, ci mai tare 9. Da4! cu avantaj clar) 9. Na4, b5 10. Nc2 d5 şi negrul stă bine, deoarece 11. ed, C:d6 12. d5, Ce7 13.Dd4, Na5 14. D:g7, Tg8 15. D:h7,, Nf5 16. N:f5, Cd:f5 îi dă avantaj.

2) 6. 0-0, C:e4 (mai slab este 6... a6 7. Na4, b5 8. Nb3, d5 9. ed, C:d5 10. Te1+, Ne6 11.Cg5 şi, după „Bilguer" albul obţine avantaj) 7. cd, Nb6! 8. Dc2, Cf6 9. Te1+, Ce7 10. Ng5, c6 şi negrul a păstrat pionul în plus cu o poziţie relativ solidă.

3) 6. cd, Nb4+ 7. Cc3 (după 7. Nd2, C:e4 8. N:b4, C:b4 este greu de găsit pentru alb o continuare eficace a atacului) 7 .. C:e4 8. 0-0, N:c3 (dacă 8... C:c3 9. bc, Ne7 10. d5 albul obţine un atac puternic) 9. bc, 0-0 (sau 9... d5? 10. Na3) 10. d5!, C:c3 11. Dd3, C:b5 12. D:b5. Ce7 13. d6 urmat de 14. Ne3 şi albul are un atac puternic (Keres).

5. . 0-0

Negrul n'are nimic mai bun, deoarece este rău 5... C:e4 din cauza 6 De2 (6...d5 7. d3). Al-

bul amenință d2-d4 și eventual N:c6 urmat de C:e5.

6. **d2-d4** **Nc5-b6!**

Mult mai slab este 6... ed 7. cd, Nb6 8. e5, Ce8 (sau 8...Ce4 9. d5, Ce7 10. Nd3, C:f2 11. T:f2, d6 12. ed, D:d6 13. Cc3 cu avantaj pentru alb) 9. d5, Ce7 10. d6, cd 11, ed, Cg6 (sau 11... Cf5 12. Ng5, f6 13. Dd5+, Rh8 14. Nf4) 12. Ng5, f6 13. Dd5+, Rh8 14. Nd2 cu mare avantaj pentru alb.

7. **Tf1-e1**

Nimic nu dă albului 7. de, C:e4 8. Dd5, Cc5 9. Ng5, De8 10. b4, Ce6 11. Nh4, Ce7 12. De4, Cg6 cu joc egal; I. Rabinovici-Toluș, Leningrad 1939.

Foarte tare pare mutarea 7. Ng5, dar negrul poate răspunde 7... h6 8. Nh4 (sau 8. N:f6, D:f6 9. N:c6, D:c6) 8...d6 cu joc bun; dacă albul încearcă să câștige un pion prin 9. N:c6, bc 10. de, de 11. D:d8, T:d8 12. C:e5, negrul continuă cu 12... Na6 13. Te1, C:e4 cu poziție excelentă.

Poziția negrului nu poate fi distrusă prin atacuri directe.

7. ... **d7-d6**

8. **h2-h3!**

La 8. Ng5 un răspuns bun este 8... ed. Krause dă ca exemplu : 9. C:d4, C:d4 10. cd, h6 11. Nh4, d5 12. e5, g5 13. Ng3, Ce4 cu joc bun pentru negru.

De considerat este și 8. a4, a6 9. N:c6, bc 10. de, de 11. D:d8, T:d8 12. Ng5 și albul are șanse mai bune în legătură cu slăbiciunile de pioni ale adversarului (Keres).

8. ... **Cc6-e7**

9. **Cb1-d2** ...

In partida Nielsen - Krause, 1936, simplificarea 9. de, de 10. T:d8, T:d8 11. C:e5, C:e4 a dus la egalitate deplină.

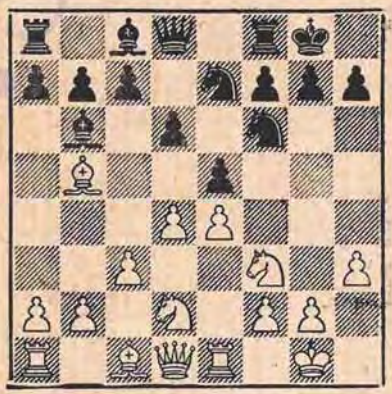

Poziția albului este ceva mai liberă. Pentru a trece peste toate greutățile negrul trebue să joace prudent.

IV.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5)

3. ... f7-f5

Mutarea aceasta nu este considerată satisfăcătoare, deoarece, negrul n'are elementele poziționale necesare desvoltării atacului, care există, de exemplu, în varianta 3... Nc5 4. c3, f5, în care negrul, cel puțin, n'a rămas în urmă cu desvoltarea.

După mutarea din text, albul obține un avantaj clar, la un joc corect.

4. Cb1-c3! ...

Mutarea aceasta analizată de către Dickhoff, este considerată ca cea mai tare. Au mai fost încercate și următoarele continuări :

1) 4. d3 (fără îndoială, cea mai solidă) 4... Cf6 (mai simplu 4... fe 5. de, Cf6 6. 0-0, d6 7. Dd3, Ng4 8. Ng5, Ne7, ca în partida Wolf-Tarrasch, 1903, sau 5... d6 6. Cc3, Cf6 7. Ng5, Ne7, ca în partida Yanovsky-Tarrasch, 1908, — în ambele cazuri cu joc egal ; aproximativ aceleași variante survin și după 4... d6 5. Cc3, Cf6) 5. 0-0, fe (nu este bine 5... Nc5, deoarece nebunul acesta este necesar pentru apărarea flancului regelui) 6. de, d6 7. Ng5, Ne7 8. N:f6 (în partida Yanovsky-Tarrasch, 1908, s'a jucat 8. Nc4, Ca5 9. De2, Ng4 10. 0-0-0, Dc8 cu joc egal) 8... N:f6 9. Dd5, Nd7 10. Cc3, Dc8 11. Tad1, Cd8 cu joc aproximativ egal; Wolf-Spielmann, 1928.

2) 4. d4 (continuarea aceasta Nd7 10. Cc3, Dc8 11. Tad1, Cd8 rău este 4. N:c6, dc 5. C:e5, Dd4 6. Dh5+?, g6 7. C:g6, hg! 8. D:g6+, Rd8 9. d3, Ce7 și, după „Bilguer", negrul are avantaj) 4... fe 5. C:e5 (deasemeni după 5. N:c6, dc 6. C:e5, Dh4 7. Ne3, Nd6 8. Dd2, Ne6, Zukermann-Lazard, 1929, negrul are o poziție mai bună) 5... C:e5 6. de, c6 7. Nc4 (sacrificiul 7. 0-0, cb 8. Cc3, d5 9. ed,

D:d6 10. Dh5+, g6 11. D:b5+, Nd7, ca în partida Marco-Marshall, 1902, este evident nefavorabil albului ; o formă ceva mai bună a sacrificiului este 7. Cc3, cb 8. C:e4, dar și în acest caz după 8... d5 9. ed, Cf6 negrul obține avantaj, de ex. 10. Ng5, Da5+ 11. Nd2, b4, sau 10. 0-0, C:e4 11. Dh5+, g6 12.De5+,Rf7 13.D:e4.Nd6, sau 13.D:h8.D:d6) 7...Da5+ 8. Cc3, D:e5 și albul n'are compensație suficientă pentru pionul sacrificat ; poate urma 9. N:g8, T:g8 10. Ne3, d5 11. Dd2, Ne6 12. 0-0-0, Nb4 13. f3, 0-0-0, van dan Bosch-Spielmann, 1938.

3) 4. De2, fe 5. D:e4 (nimic nu dă 5. N:c6, dc 6. D:e4, Nd6 7. C:e5 Cf6 8. De2, 0-0 9. 0-0, Te8 10. d4, N:e5 11. de, Dd4 și negrul recâștigă pionul) 5... Cf6 6. De2, d6 7. d4, e4 8. d5, C:d5 9. Cd4, Cde7 10. D:e4, Nd7 și albul are un joc ceva mai bun, Marco-Bernștein, 1906. Se poate ca pentru negru să fie mai bine direct 6... e4 7. d3, d5 cu contra-joc tăios.

4) 4.ef (continuarea aceasta nu poate fi recomandată) 4... e4 5. De2, De7 6. N:c6, dc 7 Cd4, De5 8. Ce6 (după 8. Cb3, Nd6 negrul stă mai bine) 8.. N:e6 9. fe, Nd6 (nu însă 9... D:e6 10. d3 cu câștig de pion) 10.Cc3, Cf6 cu poziție aproximativ egală („Bilguer").

4. ... f5:e4

După 4... Cf6 este foarte tare 5. ef, care duce la poziții care amintesc gambitul regelui cu culorile inversate. Dacă atunci 5... e4, atunci nu 6. De2?, De7 7. N:c6, bc 8. Ch4, d5 cu joc bun pentru negru, Pillsbury-Tarrasch, 1903, ci 6. Cg5!, d5 (după 6... Cd4 7. Na4, c6 8. d3, albul stă deasemeni mai bine ; Aronin - Klaman, Leningrad 1947) 7. d3, N:f5 8. de, de9. De2, Nb4 (sau 9... Nd6 10. N:c6+, bc 11. Dc4, Rd7 12. Ne3 cu avantaj; Przépiorka-Tarrasch 1906) 10. Nd2, De7 11. N:c6+, bc 12. Dc4 cu avantaj clar ; Leonhardt-Spielmann, 1906.

Alături de 6.Cg5 este bună și mutarea lui Lasker 6. Ch4, de ex. 6... d5 7. d3 (mai slab este 7. g4, Cd7 8. Cg2, Cd4 9. d3, c6 cu avantaj pentru negru ; Suchting-Cigorin, Viena 1908) 7... d4 8. C:e4, C:e4 9. Dh5+, g6 10. C:g6, Cf6 11. De2+, Rf7 cu poziție tăioasă, cu șanse aproximativ egale („Bilguer"). Însă în loc de 7. d3 este mai tare, după cât se pare, 7. d4 !, ca în pozițiile asemănătoare ale gambitului regelui.

5. Cc3:e4 Cg8-f6

La 5... d5 urmează sacrificiul 6. C:e5!, de ex. 6... de (sau 6... De7 7. d4) 7. C:c6, Dg5 (dacă 7... Dd5 8. c4, Dg5, atunci 9. d4, D:g2 10. Dh5+ cu câștig) 8. De2, Cf6 (la 8... D:g2 urmează la fel 9. Dh5+) 9. f4!, D:f4 10. Ce5+, c6 11. d4 și albul are un avantaj clar : 11... ed 12. N:d3, Db4+ 13. Nd2, De7 14. 0-0-0, Ne6 15. The1.

O altă continuare este 5... Ne7, la care poate urma 6. d4 (bine este și 6. De2, Cf6 7. C: f6+, N:f6 8. d4, 0-0 9. N:c6, dc 10. de cu joc mai bun pentru alb) 6...ed 7. 0-0, Cf6 8. C:f6+, N:f6 9. Te1+, Ce7 10. Cg5, 0-0 11. C:h7! cu avantaj pentru alb ; Trifunovici-Kostici, 1937.

6. Ce4:f6+ ...

Mai slab este 6. De2, d5 7. C:f6+, gf 8. d4, e4 9. Ch4, De7 10. Nf4, Ne6 cu joc egal ; Moticelli-Spielmann, 1935.

6. ... g7:f6

După 6... D:f6 7. De2 punctul e5 nu mai poate fi apărat.

7. d2-d4 d7-d6

La 7... e4 este foarte tare 8. Cg5!, de ex. 8... Nb4+ 9. c3, fg (dacă 9... 0-0, atunci după Euwe, 10. d5 ; bine este și simplu 10. C:h7) 10. Dh5+, Rf8 11. N:g5, Ce7 12. Nc4, d5 13. N:d5 și negrul a cedat ; Brinkmann-Kieninger, 1932.

8. d4-d5 ...

Nu însă 8. de, de 9. D:d8+, R:d8 10. Ne3, Ne6 11. 0-0-0+, Re8 cu joc egal ; List-Spielmann, 1927.

De considerat este 8. 0-0, Nd7 9. Te1, De7 10. de, de 11. N:c6, N:c6 12. C:e5!, fe 13. Dh5+, Df7, Sergeant - Spielmann, 1938 și acum în loc de 14. T:e5+? care a dus numai la remiză, albul ar fi putut juca mai tare 14. D:e5+, Rd7 15. Dd4+! (direct 15. D:h8,Nc5 dă numai remiză) 15... Nd6 (sau

15... Rc8 16. D:h8) 16. Dg4+ cu câştig.

8. ... a7-a6

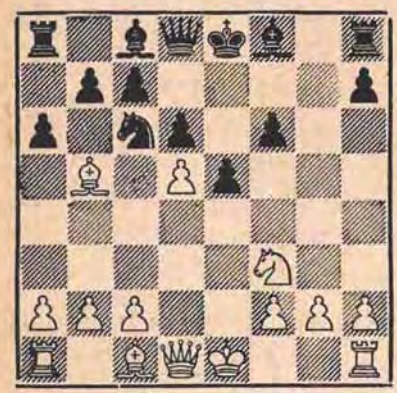

In această poziţie poate urma 9. Ne2, Ce7 10. Ch4, c6 11. Nh5+, Rd7, Bardeleben-Leonhardt, 1908 şi acum 12. dc+, bc 13. c4 dă albului un joc mai bun.

Cu aceasta încheiem analizarea apărărilor în care negrul renunţă la mutarea intermediară 3... a6, care îi este favorabilă aproape în toate variantele.

Am văzut că renunţând la 3... a6, cea mai bună mutare pentru negru este 3... Cf6, trecând apoi în apărarea deschisă (4. 0-0 C:e4) sau în apărarea Steinitz (4. 0-0, d6). Celelalte continuări sunt îndoelnice şi dau în cele din urmă o poziţie mai bună albului

Mai amintim că variantele fără mutarea 3... a6 au dispărut demult aproape complet din practica turneelor, deoarece, utilizându-le, negrul este silit să lupte cu greutăţi cu mult mai mari în deschidere, decât după 3... a6 4. Na4.

Apărarea cu mutarea 3... a6

După mutările de deschidere:

1. e2-e4	e7-e5
2. Cg1-f3	Cb8-c6
3. Nf1-b5	a7-a6!

se ajunge la o poziţie care dă în cele din urmă negrului şanse cu mult mai bune, decât oricare altă poziţie care rezultă după alte mutări ale negrului. Mutarea 3... a6 permite negrului în cazul retragerii nebunului la a4 să elibereze în mod complet, în orice moment calul său din c6 prin înaintarea b7-b5.

(vezi diagrama din pag. 220)

După 3... a6 albul stă în faţa alegerii : să joace 4. N:c6 sau să retragă nebunul la a4. Singura posibilitate teoretică de a

răsturna mutarea 3... a6 este, după cât se pare, mutarea 4. N:c6. Dacă amenințările legate de această mutare, ar prezenta un pericol real pentru negru, atunci, fără îndoială, precedenta mutare a negrului, 3... a6, s'ar dovedi o evidentă pierdere de timp.

Însă, cum vom vedea în cele ce urmează, varianta de schimb cu mutarea 4. N:c6 este pe deplin acceptabilă pentru negru și încercarea aceasta de răsturnare nu duce la nimic, la un joc corect al negrului. Din contra, dacă albul încearcă să forțeze desfășurarea evenimentelor, atunci avantajul trece la negru.

Variantele care survin după 4. N:c6 le vom despărți într'o grupă separată și le vom examina în primul rând, după care vom trece la examinarea variantelor care survin după 4. Na4

Varianta schimbului (4. N:c6)

(1.e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5, a6)

4. Nb5:c6 d7:c6

Ideia principală a variantei schimbului, din punctul de vedere al albului, este de a crea adversarului pioni dubli pe flancul damei și de a obține după d2-d4, e5:d4 o majoritate de pioni pe aripa regelui (patru pioni contra trei). Această superioritate poate fi realizată în continuare și poate da albului, după schimburi, un pion liber, în timp ce obținerea de către negru a unui pion liber pe flancul damei este îngreuiată din cauza pionilor dubli pe coloana „c".

Superioritatea albului poate căpăta importanță numai în final, și din această cauză albul schimbă deobicei la d4 și damele. Dar, cum arată practica, faptul că negrul are perechea de nebuni compensează în-

treg avantajul albului și este suficient pentru egalarea jocului. Cu aceasta s'a declarat de acord și fostul campion mondial Lasker, dar, cu toate acestea, el juca adeseori și în majoritatea cazurilor cu succes varianta schimbului.

Luarea 4... dc este mai bună decât 4... bc, la care poate urma 5. d4 (dacă 5. C:e5 este suficient pentru egalarea jocului atât 5... Dg5, cât și 5... De7) 5... ed 6. D:d4, Df6 (sau 6... d6 7. 0-0, Ce7 8. b4!, Cg6 9. Ng5, f6 10. Ne3 cu avantaj pentru alb ; Grigoriev - Panov, Moscova 1930) 7. e5 după 7. Cc3, D:d4 8. C:d4, Ce7 9. Nf4, d6, Schönmann-Bogoliubov, 1927, sau 7. 0-0, D:d4 8. C:d4, Tb8 9. Cb3, Ce7 10. Nd2, Cg6, Duras-Alehin, 1914, negrul egalează fără greutate jocul) 7... Dg6 8. 0-0, D:c2 (mai bine 8... Nb7, deoarece nu merge 9. e6? din cauza 9... fe 10. Ce5, D:g2+,) 9. Cc3, Ce7 10. Te1 și pentru pionul sacrificat albul are oarecare compensație.

I.

5. d2-d4 . . .

Continuarea aceasta este considerată mai puțin tare decât 5. Cc3, pe care o vom examina în rubrica II.

Alte continuări nu provoacă negrului greutăți. Dacă, de exemplu, 5. C:e5, atunci cel mai simplu este 5... Dd4 · urmat de D:e4+ cu un final mai bun pentru negru, datorită avantajului perechi de nebuni, fără ca albul să aibă cea mai mică compensație.

Mutarea liniștită 5. d3 nu dă nimic albului după 5... Nd6 sau 5... Nc5.

Mai slab este 5. 0-0 la care cel mai tare este 5... Ng4! și dacă 6. h3 atunci 6... h5 (în partida Bernștein-Rivier, 1932, după 6... N:f3 7. D:f3, Df6 8. D:f6, C:f6 9. d3, Nc5 10. Cd2 al-

bul a obținut un final mai bun) cu atac puternic pentru negru, de ex. 7. d3, Df6 8. hg (deasemeni după 8. Ne3, N:f3 9. D:f3, D:f3 10. gf, Nd6 negrul obține un joc bun) 8... hg 9. Cg5, Dh6 10. Ch3, Dh4 11. Rh2, g6 .12. Cc3, gh 13. g3, De7 cu avantaj pentru negru.

5. .. e5:d4

Negrului nu-i rămâne nimic altceva decât să treacă în finalul spre care tinde albul, deoarece celelalte continuări sunt mai slabe :

1) 5... Ng4 6. de, D:d1+ (albul obține avantaj și după 6... De7 7. Cc3, N:f3 8. D:f3, D:e5 9. Nf4, Da5 10. 0-0, Balla-Spielmann, 1912) 7. R:d1, 0-0-0+ 8. Re1 (dacă 8. Re2, atunci nu 8... f6 9. ef, C:f6 10. h3, Nh5 11. Ng5, Te8 12. N:f6, gf 13. Cbd2 cu avantaj pentru alb, ci 8... Te8! 9. h3, N:f3+ 10. gf, T:e5 11. Ne3, Te8 cu egalitate ; Kagan-Tarrasch, 1918) 8... Nc5 9. h3, Nh5 10. Nf4 (mai slab este 10. g4, după care nebunul negrului atacă cu tempo pionul e4) 10.... f5 11. Cbd2, Ce7 12. Ng5 cu avantaj pentru alb ; Lasker-Marshall, 1924.

2) 5... Cf6 6. C:e5, c5 (nu însă 6... C:e4 7. De2, D:d4 8. Cf3, Db4+ 9. Cfd2, Nf5 10. f3 cu câștig de figură) 7. c3 (mai slab este 7. Cf3 din cauza C:e4 8. De2, f5 9. Cc3, Ne7 urmat de 0-0 și pentru pionul sacrificat negrul are un joc bun ; de considerat este și 7. 0-0, de ex. 7... D:d4 8. Cf3!, D:d1 9. T:d1 sau 7... cd 8. Cf3, C:e4 9. Te1, f5 10. Ng5! — în ambele cazuri cu joc mai liber pentru alb) 7... cd 8. Db3!, De7 9. cd, Cd7 (deasemeni după 9... C:e4 10. 0-0 albul stă mai bine) 10. Cc3, C:e5 11. Cd5! și albul are un joc evident mai bun.

6. Dd1:d4 Dd8:d4

Posibil este și 6... Ng4, pentru a continua după 7. Cc3 sau 7. Ne3 cu 7... N:f3, paralizând astfel majoritatea albului de pioni pe flancul regelui. Mutarea din text este însă mai uzitată.

7. Cf3:d4 ...

Albul a obținut poziția dorită, care îi dă într'un final cu figuri egale șanse mai bune. Dar inițiativa pe care o are negrul și care se datorește faptului că are perechea de nebuni, îi asigură contra-șanse suficiente, după cum arată variantele următoare :

7. ... Nc8-d7!

Practica a arătat că este mai bine pentru negru să desvolte mai întâi nebunul damei și numai după aceea — în raport cu ceeace va întreprinde albul — să aleagă câmpurile cele mai bune pentru figurile sale de pe flancul regelui. Nu se poate spune că unele dintre celelalte mutări ale negrului ar lăsa albului avantajul, dar după mutarea din text, cum a arătat experiența, este cel mai ușor de condus jocul.

Să examinăm o serie de alte continuări :

1) 7... Cf6 (după 7... Nc5 8. Cb3 negrul pierde un tempo) 8. 0-0 (în partida Lasker-Schowalter, 1904, albul n'a obținut niciun avantaj prin 8. f3, Nd7 9. Ne3, 0-0-0 10. Cd2, Te8 11. Rf2) 8... Ne7 9. Te1, 0-0 10. Nf4 și albul are o poziție ceva mai bună. De aci se vede că rocada scurtă nu este prea favorabilă negrului.

2) 7... c5 8. Ce2 (un joc egal dă 8. Cb3, Nd6 9. Ne3, b6 10. Cc3, Nb7, Henneberger-Rosseli, 1934) 8... Nd7 9. Cc3 (la 9. b3 nu trebue jucat 9... Nc6 10. f3, Ne7, 11.Nb2,Nf6 12.N:f6,C:f6 13. Cd2 cu oarecare avantaj poziţional pentru alb, Lasker Tarrasch, match 1908, ci 9... c4! 10.bc?, Na4 cu avantaj pentru negru, Verlinsky-Alehin, Petersburg 1909; de considerat este și 9.Cd2 și numai după aceasta b2-b3 etc) 9... 0-0-0 10. Nf4, Nc6 11. f3, Cf6 12. 0-0, Ne7 și negrul are o poziție foarte bună ; Lasker-Steinitz, match 1894.

3) 7... Nd6 8. Cc3 (în partida Mattison-Rubinstein, 1929, s'a jucat 8. Ne3, c5 9. Ce2, f6 10. Nf4, Ne6 11. N:d6, cd 12. Cf4, Nf7 13. Cc3, Ce7, cu joc egal) 8... Ce7 9. Ne3 (dacă 9. 0-0, atunci negrul poate juca cu îndrăzneală 9... 0-0 10. f4, Te8 11. Cb3, f6 12.f5, b6 13. Nf4, ca în partida Lasker-Capablanca, Petersburg 1914, în care prin 13... Nf4 negrul ar fi putut egala deplin jocul ; mu-

tarea 10.f4, după părerea lui Capablanca, este slabă, deoarece ea slăbește în mare măsură pionul „e" și îngreuiază apărarea acestui punct) 9... Nd7 (după 9... f6 10. 0-0, Nd7 11. Tad1, c5 12. Cde2, Cg6 13. Cd5, 0-0-0, s'a ajuns la o poziție egală în partida Schlechter - Rubinstein, 1918; este posibil și contra-atacul energic 9... f5 10.f3, 0-0 11. 0-0-0, c5 12. Cde2, Ce6 ca într'una din partidele Schönman-Teichmann) 10. 0-0-0, 0-0-0 11 f4, The8 12. Cb3, Cd5? (după 12... f6 urmat eventual de Cg6 poziția negrului ar fi fost încă suficient de bună; acum albul obține un oarecare avantaj) 13. C:d5, cd 14.e5, Nc6. The1 cu un mic avantaj poziționat; Grünfeld-Schönman, corespondență 1918.

8. Nc1-e3 ...

Albul își păstrează libertatea de a alege unde să-și desvolte calul damei, la c3 sau d2. Mai slab este în orice caz 8.Ng5 din cauza f7-f6 cu o pierdere vădită de tempo.

8... 0-0-0

(vezi diagrama din col. II-a)

9. Cb1-d2 ...

Și după 9. Cc3 negrul are a-

legerea a numeroase continuări.

1) 9... Te8 10. 0-0-0, Nb4 11. Ce2, f5 12. ef, N:f5 13.a3 Nd6 cu joc bun pentru negru; Smislov-Keres, Moscova 1940. In varianta aceasta se poate juca și direct 9... Nb4 10. Cde2, Te8, deoarece 11.a3, N:c3+ 12.C:c3, Cf6 nu este primejdios pentru negru.

2) 9... Ce7 10. 0-0-0, c5 (Mai slab este 10... Cg6 11.f4, f6 12. h3. Nb4 13. Cde2, The8 14.g4) 11.Cf3 (mai bine este 11.Cde2 cu egalitate) 11... Cc6 12. Cg5. Ne8 și negrul are șanse mai bune; Wolf-Reti, 1923.

3) 9... c5 10.Cde2, Nc6 11.f3, Cf6 (mutarea aceasta este mai bună decât continuarea recomandată de Nenarokov 11... b6 12. Rf2, Nd6 13.Nf4 cu avantaj pentru alb) 12.Rf2, Ne7 cu

joc bun pentru negru (vezi și comentariul 2 la mutarea 7-a a negrului).

9... Cg8-e7

Bine este și 9... g6 10. 0-0-0, Ng7 11.Ce2, Ce7 cu joc egal, Marco-Euwe, 1922, sau 9... c5 10.Ce2, Cf6 (se poate și 10...b6 urmat de Rb7) 11.f3, Nc6 etc., ca în varianta 3 a comentariului precedent.

Mai slab este 9... Nd6, deoarece dă albului posibilitatea de a câștiga mai târziu un tempo prin Cc4.

10. 0-0-0 Td8-e8!

Și aci negrul poate juca 10... c5 11. Ce2, Cc6, dar, în general vorbind, este mai bine pentru negru să se abțină dela mutarea c6-c5 cât mai mult timp posibil și să desvolte presiunea în centru.

Mutarea din text, prin care se exercită presiunea pe coloana „e" și se evită schimburi simplificatoare pe coloana „d" a fost introdus în practica turneelor de către Alehin și reprezintă cea mai bună șansă a negrului.

11.Th1-e1 ...

Sau 11.f3, Cg6 12. Nf2, Nc5 13 C2b3, Nd6 14.g3, h5 și negrul a obținut o inițiativă primejdioasă pe flancul regelui: Schönemann - Keres, corespondență 1936.

11 ... Ce7-g6
12. Cd4-e2 Nf8-d6
13. h2-h3 f7-f5

Poziția negrului este mai bună din cauza marilor greutăți pe care le are albul cu apărarea flancului regelui. În partida Petterson-Alehin, 1935, a urmat: 14.ef, Ch4 15. Cc4, C:g2 16. Tg1. C:e3 17. C:e3, Nc5 cu avantaj evident pentru negru. Ceva mai bine era 15.g4, dar și atunci după 15... Cg2 16. Tf1, C:e3 17.fe, T:e3 18.Cg1, b5 negrul are un joc mai bun.

II.

(1.e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. N:c6 dc)

5. Cb1-c3 ...

Cu mutarea aceasta se obține mai ușor joc egal decât după direct 5.d4 dar pentru obținerea vreunui avantaj de deschidere ea este deasemeni insuficientă.

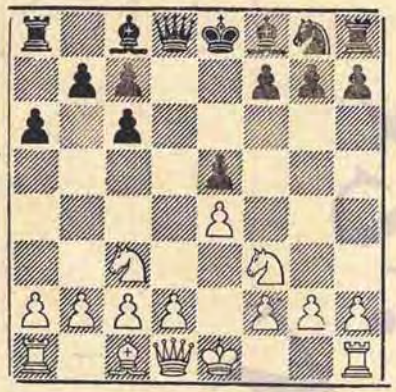

5... **f7-f6**

Alte posibilități sunt mai rele, de exemplu :

1) 5... Nb4 6.C:e5 (bine este și 6.Ce2. De7 7.c3, Nd6 8.Db3; Spielmann - Schlechter, 1910) 6... Dg5 7. Cf3, D:g2 8. Tg1, Dh3 9. T:g7, Ng4 10. Cg1. N:d1 11. C:h3, C:c2 12.f3 cu avantaj pentru alb; Țelicov-A. Rabinovici, Moscova 1924.

2. 5... Nc5 (slab este 5... Cf6 din cauza 6. C:e5 trecând într'o variantă bună pentru alb din jocul celor patru cai) 6.C:e5 (posibil este și 6.d3, f6 7. Ne3, N:e3 8. fe, Ch6! cu joc aproximativ egal) 6... Dg5 (sau 6...N:f2 7 R:f2, Dd4+ 8. Re1, D:e5 9.d3 și albul are un joc ceva mai bun) 7.d4, D:g2 8. Df3, D:f3 9. C:f3 și poziția albului este ceva mai bună, datorită puternicilor pioni centrali.

3) 5... Ng4 (mai slab este 5... Nd6 6.d4 cu amenințarea de a lua la e5) 6. d3 (după 6.h3, Nd5! 7.g4,Ng6 8. C:e5 albul câștigă într'adevăr un pion, dar permite negrului să obțină un atac puternic după 8... Nc5 9. De2, Df6 10. C:g6, hg, I. Rabinovici-Toluș, Leningrad 1937) 8... Nc5 (în favoarea albului este 6... Cf6 7.h3, N:f3 8.D:f3, dar simplu 6... f6 sau 6... este suficient pentru egalare 7.Ne3,N:e3 (la 7... De7 sau 7... Dd6 urmează 8.h3 cu joc bun) 8. fe,De7 9. 0-0 și albul are o poziție ceva mai bună, Capablanca - Yanovsky, Petersburg 1914.

6. d2-d4 ...

Deasemeni mutarea 6. d3 dă

albului numai un joc egal, de ex. 6... (continuarea 6...Nc5 7. Ce2, Nd6 8. Cfd2, Ce7 9. Cc4, 0-0 10. 0-0, b5 a dus la joc egal în partida Tartakower - Rubinstein, 1926) 7. Ne3 (după 7.Ce2, Ce7 8. Ne6 9. 0-0, Cg6 10. Cb3, 0-0 11. Ne3, b6 12. Rh1, De7 13. f4, f5! negrul a obținut chiar avantaj în partida Tartakower-Alehin, 1926) 7... c5 8. Ce2, Ce7 9. Cg3, Ne6 10. c3, Dd7, 11. 0-0, 0-0 12. Dc2, Cc6 cu joc egal; Romanovsky - Botvinnic, Moscova 1935.

Sacrificiul 6.C:e5?, fe 7.Dh5+, Rd7 este incorect.

6... **e5:d4**

Negrul n'are nimic mai bun, deoarece sacrificiul 6... Nb4 urmat de 7. de, D:d1 + 8. R:d1, Ng4 9. Nf4, 0-0-0+ 10. Rc1 nu-i dă un atac suficient.

7. **Dd1:d4** ...

Sau 7. C:d4, c5 8. Cde2, D:d1+ 9. C:d1, Nd7 (tare este și 9... Ne6) 10.Nf4, 0-0-0 11.Ce3, Nc6 12.f3, Ce7 cu joc egal; Lasker-Schlechter, 1899.

7... **Dd8:d4**

Incercarea de a evita schimbul damelor duce repede pe negru la o poziție grea, de ex. 7... Nd6 8. 0-0, c5 9. Dd3, Ce7 10. Ne3, Ne6 11. Tad1, Dd7 12. e5!, fe 13.Ce4 cu avantaj pentru alb.

8. **Cf3:d4** **Nf8-d6**

S'a ajuns la o poziție asemănătoare cu aceea din varianta fără mutările 5. Cc3, f6.

Și aci mutarea 8... Nd7 este pe deplin jucabilă și este probabil cea mai bună. In partida Bernștein-Alehin, 1932, albul a continuat cu 9. Nf4, 0-0-0 10. 0-0-0, Ce7 11. Cb3, Cg6 12. Ne3 b6 13. f3, Ce5 cu oarecare avantaj pentru negru. Mai tare este însă 9. Ne3, 0-0-0 10. 0-0-0, Ce7 11. f4 cu joc aproximativ egal.

In afară de 8... Nd7 este bine și 8...c5.

9. **Nc1-e3** ...

De considerat este sistemul 9. Cde2, Ce7 10. Nf4, Cg6 11.N:d6, cd 12. 0-0-0, Re7 cu joc aproximativ egal.

In general în această poziție pot fi întrebuințate aceleași sisteme de desvoltare ca și în varianta cu mutarea 5. d4, deoarece prin introducerea mutărilor 5. Cc3, f6 bazele poziției s'au schimbat prea puțin.

9. ... . **Cg8-e7**

10. 0-0-0 ...

Mai slab este 10. Cb3, b6 11. 0-0-0, c5 12. Cd2, Ne6 13. f4, 0-0-0 14. Cf3, Cc6 cu avantaj pentru negru; Bogoliubov-Kostici, 1920

10. ... Nc8-d7

Mai bine decât 10...c5 11. Cde2, Nd7 12. Nf4, N:f4 13.C:f4, 0-0-0 cu oarecare avantaj pentru alb; Grigoriev-Lasker, Moscova 1924.

11. Cd4-b3 0-0-0

(vezi diagrama din col. II-a)

Având avantajul perechii de nebuni negrul stă ceva mai bine, de ex. 12. Cc5, Ng4 13. f3, Nh5 14. Ce6, Tdg8 15. Nc5, Nf7 16. N:d6, cd cu avantaj pentru negru ; I. Rabinovici - Levenfiș, Leningrad 1937.

Variantele examinate I (5.d4) și II (5.Cc3) arată că în partida spaniolă negrul n'are motive să se teamă de varianta de schimb și s'o evite renunțând la mutarea tare 3...a6.

Vom trece acum la examinarea variantelor care rezultă după mutările 3... a5 Na4, pe care le vom împărți în două grupe : întâi vom examina continuarea 4. Na4 fără răspunsul 4...Cf6, apoi continuarea 4. Na4, Cf6.

Continuarea 4. Na4 fără răspunsul 4... Cf6

Am văzut că după mutările

1. e2-e4 e7-e5
2. Cg1-f3 Cb8-c6
3. Nf1-b5 a7-a6

Negrul nu trebue să se teamă de continuarea 4. N:c6. Deaceea căutând să obțină avantaj de deschidere, albul trebue să retragă nebunul în loc de a N:c6. Mutarea cea mai logică este

4. Nb5-a4

Mai puțin logic este 4. Ne4 trecând în partida italiană sau în apărarea celor doi cai, deoarece în aceste deschideri câș-

tigul de tempo 3... a6 este numai în favoarea negrului.

După 4. Na4 negrul are de ales între numeroase continuări diferite. Vom examina aci principalele răspunsuri, în afara continuării 4... Cf6, pe care, din cauza numărului mare de variante care survin după această mutare, o vom examina într'o grupă aparte.

I.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4)

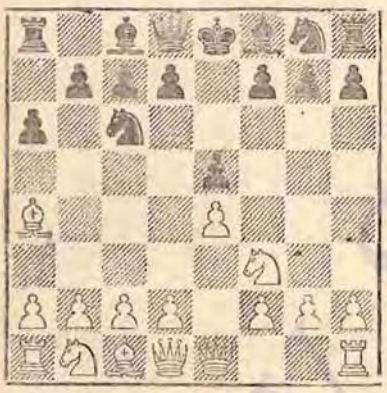

4. ... f7-f5

Această continuare de gambit este și aci tot atât de nefavorabilă ca și după 3. Nb5. Singura deosebire constă în aceea că după 3. Nb5, f5 mutarea 4. Cc3 a fost cea mai tare, în timp ce acum albul trebue să aleagă un alt sistem de desvoltare.

Multe din celelalte mutări pe care le are la dispoziție negrul în afară de 4... f5, duc la aproximativ aceleași variante ca și după 3. Nb5 fără mutarea intermediară 3... a6. Deoarece le-am examinat mai înainte, nu ne vom mai opri acum asupra lor și vom examina numai variantele în care adăugarea mutărilor 3... a6 4. Na4 schimbă fundamental structura poziției.

Astfel de mutări ca de ex. 4... Df6, 4... f6, 4... g5, 4..,Nb4 sunt aci tot atât de nefavorabile ca și la mutarea 3-a și împotriva lor albul continuă ca și în variantele fără mutarea 3...a6.

La 4... Cge7 albul răspunde tot 5. d4 sau 5. Cc3, iar 4... g6 este chiar mai puțin favorabilă pentru negru, deoarece după 5 d4 nu este bine 5... C:d4 din cauza 6. C:e5.

Deasemeni mutarea lui Bird 4... Cd4 își pierde acum o mare parte din eficacitate, deoarece acum negrul nu mai atacă nebunul alb și deci albul are o mai mare alegere a continuărilor

Mutarea 4...d6 și alte continuări sunt examinate în rubrica II.

5. **d2-d4!** ...

În poziția care survine după mutările 3...a6 și 4. Na4, mutarea 5. Cc3 este mai slabă, deoarece în unele variante negrul poate juca cu avantaj b7-b5-b4, etc. de ex.

1) 5... b5 6. Nb3, b4 7. Cb1, fe? (câștigul de pion se arată a fi o greșală fatală, după continuarea liniștită 7... Cf6 negrul poate obține un joc bun) 8.C:e5, C:e5 9. Dh5+, Cg6 10. Dd5 și albul câștigă (Nenarocov).

2) 5... Cf6 6. De2, b5 7. Nb3, fe 8. C:e4, d5 9. C:f6+, gf 10. d4, e4 11. Ce5, C:e5 12. de, Ne6 cu poziție aproximativ egală ; Euwe-Hromadka, 1922.

5. ... **e5:d4**

Sau 5... fe 6. C:e5 și după 6... C:e5 7. dè negrul nu poate câștiga un pion prin 7... c6 și Da5+, deoarece nebunul alb s'a retras deja la a4. Deaceea negrul trebue să continue cu 6... Cf6, dar albul joacă atunci 7. Ng5 și obține o poziție evident mai bună.

6. **e4-e5** ...

Mutarea aceasta oferă albului șanse mai bune, deși și 6. 0-0 sau simplu 6. C:d4 sunt continuări foarte bune.

6. ... **Nf8-c5**

7. **c2-c3** ...

Un joc bun obține albul și prin 7. 0-0, Cge7 8. c3, dc 9. Nb3

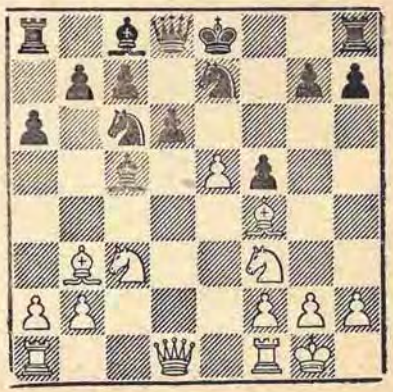

7.	...	d4:c3
8.	Cb1:c3	Cg8-e7
9.	Na4-b3	d7-d6
10.	Nc1-f4	...

(vezi diagrama din pag. 230)

Albul are o poziție puternică de atac, care compensează cu prisosință pionul sacrificat. Poziția negrului este foarte greu de apărat. (Nenarocov)

II.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4)

4. ... d7-d6

Cu aceasta negrul aduce jocul într'o formă a apărării Steinitz care a căpătat numele de „apărarea Steinitz îmbunătățită", deoarece în ea mutarea 3...a6 poate să se arate în multe cazuri foarte folositoare.

Deoarece variantele cu mutarea 4... d6 se deosebesc foarte mult de variantele în care 3... a6 4. Na4 nu s'a jucat, le vom acorda aci mai multă atenție

Se poate juca aci și 4... Nc5 pentru a continua după 5.c3, după exemplul variantelor examinate mai înainte, cu 5... f5 sau cu 5... b5 6. Nb3, De7 apărând punctul e5. In acest caz se ajunge la o poziție din varianta 4... Cf6 5. 0-0, Nc5 care va fi examinată mai târziu.

Negrul poate juca și 4... b5 5.Nb3, care duce deobicei, prin intervertire de mutări, la variante în care negrul intercalează mutarea b7-b5 mai târziu, Dacă negrul are în vedere cu această mutare (chiar la începutul partidei) schimbul calului c6 pentru nebunul b3, atunci mutarea aceasta capătă o importanță independentă, dar nu este favorabilă negrului, de ex. (4. b5 5. Nb3) Ca5 6. Cc3 (foarte tare este și sacrificiul 6. N:f7+, R:f7 7. C:e5+, Re7 8. d4, după care albul are doi pioni pentru o figură ușoară și un atac durabil) 6... C:b3 (mai bine 6. d6) 7. ab și negrului îi este greu să apere pionii atacați; mai slab este 6. C:e5 din cauza 6. C:b3 7. ab, Dg5.

(vezi diagrama din pag. 232)

In poziția care survine după 4... d6 albul are la dispoziție un mare număr de continuări, pe care le vom examina pe rând:

A.

5. Na4:c6+ ...

Ca și la mutarea precedentă negrul nu trebue să se teamă prea mult de acest schimb. El poate alege în continuare variantele obișnuite ale apărării Steinitz cu luarea e5:d4, în care faptul că are în plus mutarea a7-a6 nu joacă un rol prea mare, sau poate evita cedarea centrului, jucând la apărarea punctului e5 și atunci varianta care se începe cu mutarea din text capătă o importanță teoretică independentă (această variantă o vom examina în continuare).

Prin mutarea 4... d6 negrul a creat o amenințare: b7-b5 și Cc6-a5:b3 schimbând calul pentru nebunul mai periculos al albului; deaceea albul n'are timp pentru o desvoltare pasivă.

Să examinăm câteva continuări puțin uzitate.

1) 5. Cc3, Nd7 (cel mai simplu este 5... Cf6 care duce la varianta 3... a6 4. Na4, Cf6 5. Cc3, d6 pe care o vom examina mai târziu; posibil este și 5... b5 6. Nb3, Ca5, dar negrul nu trebue să se grăbească cu schimbul nebunului alb, deoarece din cauza mutării 5. Cc3 oricum calea de retragere a nebunului este redusă) 6. 0-0 (foarte pasiv este 6. d3, g6, iar 6. N:c6, N:c6 7. d4 dă negrului posibilitatea de a apăra ușor punctul e5 prin 7...f6) 6... g6 (bine este și 6.. Cf6) 7. d4, Ng7 și negrul a egalat pe deplin jocul Tartakower-Capablanca, 1928.

2) 5. 0-0 (rocada este aci prematură, deoarece negrul nu și-a desvăluit încă lanul de desvoltare al figurilor și poate obține ușor atac pe flancul regelui; la 5. d3 cel mai simplu este 5....e6) 5... Nd7 (amenințând 6... b5 urmat de Cd4 negrul folosește în mod energic defectele rocadei; bine este și 5.. Cf6, care duce la așa numita variantă „Kecskemet" și deasemeni 5... Nd7 6. d4 care duce la o poziție analoagă apărării Steinitz; mai rău este 5... b5 6 Nb3, Ca5, deoarece după 7. d4! albul

obține un joc ceva mai bun în toate variantele) 6. c3 (albul a pierdut pentru totdeauna posibilitatea de a juca h2-h3 din cauza răspunsului h7-h5!, care subliniază odată mai mult lipsurile rocadei; schimbul 6. N:c6+, bc este numai în favoarea negrului) 6... Df6 7.d3, Ce7 8.Ne3, N:f3 9. D:f3, D:f3 10. gf, g5 11. Cd2, h6 cu joc egal (Sozin).

Atragem atenția asupra unei circumstanțe importante în varianta 5. 0-0, Nd7 6. c3 și anume: nu este favorabil pentru negru să joace acum 6... g6 7. d4, Ng7 deoarece prin 8. de! albul obține avantaj pozițional, de ex. 8... C:e5 9. C:e5, de 10. f4!, N:a4 11. D:a4+, Dd7 12. D:d7+, R:d7 13. fe, Re6 14. Nf4 cu avantaj evident; Fine-Alehin, 1938, sau 8... de 9. Ng5, Ce7 10. Dd3, b6 11. Ne3, Ng4 12. De2, 0-0 ca în partida Yates-Alehin, 1924, în care 14. Nc5! ar fi putut da avantaj albului. Toate aceste posibilități le vom mai lămuri la varianta 5. c3 (rubrica C).

5.	...	b7:c6
6.	d2-d4	...

Singura mutare logică, deoarece albul trebue să atace imediat punctul e5, înainte ca negrul să aibă timp să se pregătească să-l apere.

6. ... f7-f6

O altă variantă importantă este 6.. ed 7. C:d4 (bine este și 7. D:d4) 7... Nd7 și s'a ajuns la o poziție analoagă apărării Steinitz, pe care am analizat-o mai înainte.

Poate urma: 8. Cc3 (mai slab este 8. 0-0, g6 9. Cc3, Ng7 10. Te1, Ce7 11. Nf4, 0-0 12. Dd2, ca în partida Alehin - Koltanowsky, 1932, în care prin 12... Db8 negrul ar fi putut să obțină un contra-joc bun) 8... Cf6 (dacă în acest moment 8... g6, atunci 9. Ne3, Ng7 10. Dd2, Cf6 11. 0-0-0 cu atac puternic pe flancul regelui) 9. Df3, Tb8! (nu însă 9... c5 10. Cf5 cu avantaj pentru alb, ca în poziția ana-

loagă fără mutările 3... a6 4. Na4; slab este deasemeni 9... Ne7 din cauza 10. e5) 10. 0-0 (dacă 10. e5? se pierde după 10...de 11. C:c6, e4! o figură, iar 10. Ng5 se arată a fi un sacrificiu îndoelnic de pion) 10. . c5 11. Cf5, g6 cu joc bun pentru negru (Keres).

După 6. d4 negrul n'are alte căi pentru a apăra punctul e5, deoarece, de exemplu, după 6... Cf6 7. Cc3, sau 6... Ng4 7. Ne3 negrul se află în fața aceleeași probleme : să cedeze centrul prin schimbul la d4, sau să-l apere prin f7-f6.

7. Nc1-e3 ...

Aceasta este considerată ca cea mai tare mutare, deoarece cu ajutorul ei albul împiedică manevra favorabilă negrului 7... g6 urmat de Cg8-h6-f7, răspunzând la 7... g6 simplu 8. Dd2.

Albul poate juca însă și în alte feluri, obținând deasemeni un joc bun, după cum arată următoarele variante :

1) 7. Cc3, g6 (cel mai logic, dar sunt acceptabile și alte continuări, de ex. 7... Ce7 8. Ne3 trecând în varianta principală, sau 7... Tb8 cu presiune asupra punctului b2) 8. Ne3 (nici schimbul 8, de, fe, n'ici încercarea de atac 8. h4, h5, nu dau nimic albului, cum arată experiența practică) 8... Ch6 9. de (în partida Teichmann-Schlechter, 1902, s'a jucat 9. h3, Cf7 10. Dd2, Ng7 11.Td1, De7 12. 0-0, 0-0 cu poziție aproximativ egală) 9... fe 10. Dd3,Cf7 11. Dc4, Nd7 12. h4, h6 cu joc aproximativ egal.

2) 7. 0-0, g6 (și aci negrul folosește posibilitatea de a realiza manevra Cg8-h6-f7, deși și 7... Ce7 este o mutare bună) 8. c3, Ng7? (trebuia jucat 8... Ch6 9. Db3, Cf7 cu joc egal) 9. Db3, Ch6 10. de, fe 11. Ng5, Dd7 12. C:e5! cu avantaj decisiv pentru alb; Znosko - Borowsky-Monosohn, 1932.

Bine este și 7. Dd3, prin care se ajunge adeseori la același joc ca și în varianta cu mutarea 7. Ne3.

Mai bine este în orice caz să se joace întâi 7. Ne3, păstrând posibilitatea de a alege între 8. Dd3 şi 8. Dd2.

7. ... Cg8-e7

Aci s'a utilizat foarte mult 7... g6 la care albul răspunde desigur 8. Dd2 împiedicând manevra Cg8-h6-f7. Continuarea poate fi 8... Ng7 9. Cc3, Ce7 (lipsit de sens este 9... Ng4, deoarece, mai întâi albul poate răspunde simplu 10. Cg1, iar în al doilea rând luarea la f3 nu este favorabilă negrului deoarece el se lipseşte de o puternică figură de apărare şi întăreşte centrul albului; posibil este însă 9... Nd7 10. 0-0, Ce7 11. h3, 0-0 12. Tad1 cu joc egal, ca în partida Romanovsky-Capablanca, Moscova 1935) 10 0-0-0 (în partida Bogoliubov-Thomas, 1922, s'a jucat 10.Nh6, 0-0 11. 0-0-0, Nd7? la care albul ar fi putut răspunde 12. N:g7, R:g7 13. de, fe 14. C:e5! cu câştig de pion) 10... 0-0 11. h3 urmat de g4 cu joc tăios cu şanse ceva mai bune de atac pentru alb.

De considerat este 7... Tb8, pentru a provoca albului slăbirea 8. b3. In partida prin corespondenţă Sachsenmayer-Keres 1934, a urmat 8... Ng4 9. Cc3?, d5! cu avantaj pentru negru, dar, desigur, albul nu era obligat să joace mutarea greşită 9 Cc3. Mutarea 8...Ng4 în sine, ca în majoritatea cazurilor asemănătoare, este nefolositoare. De considerat este 8... Ce7 şi 8... g6 urmat de Ng7.

8. Cb1-c3

Jucabil este şi 8. Dd2, la care poate urma asemănător variantei principale, 8... Cg6 9. Cc3 etc.

Posibilă este continuarea tăioasă 9. h4, la care negrul răspunde probabil cel mai bine, 9... h5, împiedicând înaintarea h4-h5.

In general este primejdios pentru negru să permită înaintarea h4-h5, atunci când a făcut rocada mică, dar el poate permite această înaintare dacă poate lăsa regele în centru sau face rocada lungă.

(vezi diagrama din pag. 236)

8. ... Ce7-g6

Mutarea aceasta este mai bună decât 8... Ne6 la care poate urma 9. Dd3 (dacă 9.Dd2, atunci este bine 9... Db8 10. b3, Db7 11. 0-0, h6, dar albul poate juca în varianta aceasta mai

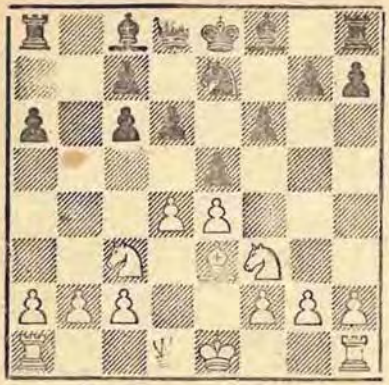

riscat, făcând rocada lungă) 9... Cg6 (și aci este mai energic, probabil, 9... Db8, deși albul răspunde la aceasta cu 0-0-0, în general sfera de acțiune a damei albe este mai mare la d3 decât la d2, unde ea este necesară numai dacă negrul amenință să realizeze manevra g7-g6 și Cg8-h6-f7) 10. h4 (mai bună pare mutarea 0-0-0 cu amenințarea înaintării d4-d5; cu h2-h4 albul nu obține nimic) 10... h5 11. Ce2, Db8 12. b3.Db7 13. Cd2, Ne7 14. f4, ef cu joc aproximativ egal; Rellstab-Sämisch, match, 1936

9. Dd1-d2 ...

Albul poate juca și 9. h4, la care negrul răspunde nu 9... Dd7 10. h5, Ce7 11. De2, a5 12. 0-0-0, Na6 13. Dd2, De6 14. de, fe 15. Cg5 cu atac decisiv; Tartakower-Stoltz, 1931, ci 9... Ne7 10. h5, Cf8 11. Dd2, Ng4 12. Cg1, Dc8 13. f3, e6 14. Ce2, Db7 15. 0-0-0, 0-0-0 cu egalitate, sau simplu 9... h5.

Cel mai bine pentru alb este probabil, simplu 9. Dd3.

9. ... Nf8-e7

Nu este rău nici 9... Ne6, de ex. 10. h4 (la 10. b3? în partida Thomas-Capablanca, 1936, a urmat 10... d5! și negrul a obținut repede avantaj; cel mai simplu este 10. 0-0-0) 10... h5 (de considerat este și 10... ed 11. C:d4, Nd7 urmat de Ce5, deoarece este greu de scos calul de pe această poziție tare) 11. d5!, cd 12. C:d5, Ne7 13. Da5!, Tc8 14. D:a6, c6 15. C:e7, D:e7 și pentru pionul sacrificat negrul are un contra-joc excelent; Foltys-Fine, 1937.

10. h2-h4 ...

După 10. 0-0-0, 0-0 11. h4 negrul are un contra-joc eficace: 11... Ng4 12. Tdg1, ed 13. C:d4, c5; Ilin Jenevsky-Kasparian, Tbilisi, 1937.

La mutarea din text negrul poate răspunde liniștit 10... Ng4 11. h5, Cf8 trecând în varianta indicată în comentariul dela mutarea 9-a a albului

Slab este însă pentru negru

10... 0-0 din cauza 11. h5, Cf8 12. 0-0-0, Cf7 13. Tdg1 urmat de g2-g4 cu atac puternic, Thomas-Monticelli. 1933.

10. ... h7-h5!

Cel mai simplu răspuns, care ia albului orice speranță de a obține atac pe flancul regelui.

11. 0-0-0	Nc8-g4
12. Dd2-d3	e5:d4
13. Ne3:d4	Cg6-f4

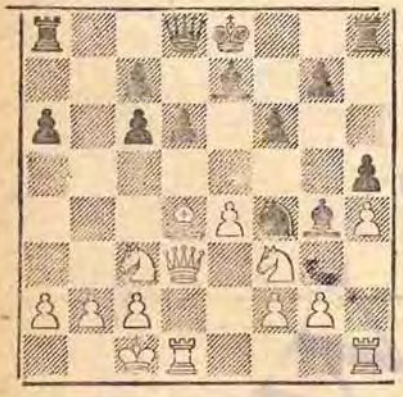

Poziția este aproximativ egală ; Bogoliubov-Alehin, 1933.

In general, schimbul 5. N:c6+ nu dă albului vreun avantaj sesizabil și poziția negrului rămâne din punct de vedere practic, perfect apărabilă. Acest sistem poate fi însă recomandat tuturor acelora care tind spre o luptă încordată și neclară, al cărei rezultat este determinat de inventivitatea și strategia mai bună a jucătorului.

B

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 d6)

5. d2-d4 ...

Inaintarea aceasta este legată de un sacrificiu de pion și dă albului, la un contra-joc corect, numai egalitate. Deaceea ea este deobicei jucată numai după mutarea pregătitoare 5.c3, pe care o examinăm în rubrica C.

5. ... b7-b5

După 5... ed albul poate alege apărarea Steinitz cu schimbul la c6 (6. N:c6+, bc 7. C:d4) sau fără schimb (6. C:d4, Nd7 8. 0-0).

Se poate juca și direct 5..

Nd7, dar mutarea din text este cea mai simplă

6. Na4-b3 Cc6:d4

Mai slab este 6... ed din cauza 7. Nd5, Nb7 8. C:d4 cu o mică inițiativă la alb.

O greșală curioasă este 6... Ng4? din cauza 7. d:e5, de exemplu 7... N:f3 (rău este și 7... C:e5 8. C:e5!, N:d1 9. N:f7+, Re7 10. Cc6+, sau 7... de 8. Dd5!, D:d5 9. N:d5, Nd7 10. C:e5- în ambele cazuri cu mare avantaj pentru alb) 8. N:f7+!, R:f7 9. Dd5+, Re7 10. Ng5+, Cf6 11.ef+, gf 12. D:c6 cu poziție câștigată pentru alb.

7. Cf3:d4 e5:d4

8. c2-c3

Aci a fost utilizată adeseori și varianta 8. Nd5, Tb8 și acum

1) 9. Nc6+, Nd7 10. N:d7+, D:d7 11. D:d4, Cf6 12. Cc3, Ne7 13. 0-0, 0-0 cu poziție egală. Stoltz-Alehin, 1931, și Bernstein Alehin, match, 1933.

2) 9. D:d4, Nb7 (posibil este și 9... Ce7, deoarece, cum a arătat partida Kubanek-Flohr, Praga 1931, sacrificiul 10. Ng5?, f6 11. N:f6, gf 12. D:f6, C:d5 13. D:h8, Cf6 este insuficient pentru alb. Se poate juca și 9... Cf6, deoarece varianta 10. Da7, Nd7 11. D:a6, Tb6 12. Da5, c6 13. Nb3, C:e4 duce numai la joc egal) 10. c3 (se amenință c7-c6, c5-c4 cu câștig de figură) 10... Cf6 11. 0-0, Ne7 cu joc egal. Rivlin-Znosko Borowsky, 1930

Interesant este și 8. a4, pentru a trece după 8... Tb8 9. ab, ab 10. c3 în varianta principală, având posibilitatea de a utiliza coloana deschisă „a". Negrul poate împiedica acest lucru jucând 8... Nb7 9. 0-0, Cf6 10. N2 (după 10. Te1, Ne7 11. D:d4, c5 11. De3, c4 13.Na2, C:e4 negrul a obținut avantaj în partida de match Stoltz-Spielmann, 1932) 10... Dd7 11. c3, Treysman-Dake, 1936, și acum nu 11... dc 12. C:c3, b4 13 Cd5, C:d5 14. ed+, Ne7 15. Ng5 cum s'a jucat în această

partidă, cu poziție ceva mai bună pentru alb, ci mai simplu 11... Ne7, amenințând luarea la e4. Este evident că negrul are cel puțin joc egal.

Incepătorul trebue să se ferească de cursa 8. D:d4?, c5 9. Dd5, Ne6 10. Dc6+, Nd7 11. Dd5, c4 și negrul câștigă o figură ; A. Steiner - Capablanca, 1929. Este de mirare că un maestru de forța lui A. Steiner a căzut într'o cursă atât de simplă

8 ... d4:c3

Negrul poate obține un joc egal și prin 8... Nb7 9. cd, Cf6 (după 9... N:e4 10. 0-0, Ne7 11. Te1, Nb7 12. Cc3, C:f6 13. De2 este greu pentru negru să termine desvoltarea) 10. f3, Ne7 11. 0-0, 0-0 12. Cc3, c5 ; Yates-Bogoliubov, 1930. Albul a continuat cu 13. d5, Te8 14. Ce2, Nf8 și a căpătat în cele din urmă o poziție mai slabă ; el putea obține un joc egal prin 13. dc, dc 14. e5, Ce8 15. Ne3.

O continuare bună și liniștită este 8... d3 9. D:d3, Ne6, cum a jucat Rubinstein împotriva lui O'Hanlon în 1930.

Mutarea din text a fost considerată multă vreme ca îndoelnică, dar ea este pe deplin acceptabilă.

9. Cb1-c3 ...

Poziția după mutarea 8-a a negrului, având în plus mutările 0-0 la alb și Nd7 la negru, poate surveni deasemeni după 1. e4, e5 2. Cf3, Cc6 3. Nb5, a6 4. Na4, d6 5. 0-0, Nd7 6. d4, b5 7. Nb3, C:d4 8. C:d4, ed 9.c3,dc

In acest caz (vezi poziția din diagramă) albul are la dispoziție continuarea tare 10. Dh5!, De7 (mai slab este 10... Df6 11. C:c3, Ce7 12. Te1, g6 13. Cd5! cu avantaj pentru alb ; Ragozin-Kan, Moscova, 1938) 11. C:c3, Cf6 12. Df3, Nc6 13. Cd5, N:d5 14. ed, Dd7 15. a4 și pentru pionul sacrificat albul are o poziție sensibil mai bună ; Mieses-Schlechter, 1895.

In poziția survenită în text după a 8-a mutare a negrului (aceeași diagramă, dar cu regele alb la el, turnul f1 la h1 și nebunul negru la c8) continuarea

9. Db5 nu dă nimic, deoarece după 9... De7 10. C:c3, Cf6 11. Df3, Nb7 albul n'are mutarea bună 12. Cd5, iar după 12. 0-0, Dd7 13. a4, b4 poziția negrului este ceva mai bună.

In locul mutării din text 9. C:c3, albul poate face remiză prin repetare de mutări: 9. Dd5, Ne6 10. Dc6+, Nd7 11. Dd5, Ne6 12. Dc6+. Mutarea din text este însă fără îndoială mai interesantă: pentru un pion albul păstrează un atac suficient.

9 ... Nc8-b7

Mai natural pare 9... Cf6 10. 0-0, Ne7 urmat de 0-0, deși și în acest caz albul păstrează atacul.

10. Dd1-e2 c7-c5

Am citat partida de match Stoltz-Flohr, 1931, în care a urmat 11. Nf4, Ce7 12. Td1, Cg6 13. Ng3, c4 14. Nc2, Db6 15. 0-0, Ne7. Pentru un pion albul păstrează atacul, dar la un joc corect al negrului el n'are decât șanse la egalarea jocului, nu mai mult.

C.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 d6)

5. c2-c3 ...

Mutarea cea mai uzitată și probabil cea mai bogată în șanse. Albul deschide pentru orice eventualitate calea de retragere pentru nebunul din a1 și pregătește înaintarea d2-d4.

1.

5. ... Nc8-d7

Mutarea precedentă a albului poate fi pusă la îndoială numai de răspunsul tăios 5... f5 cu un

atac primejdios asupra centrului alb. Această continuare este examinată în rubrica 2.

Celelalte continuări posibile nu prezintă interes ca sisteme de desvoltare independente.

Nu este bine, de exemplu, direct 5... b5 6. Nc2, Cf6 7. d4, Ne7 8. 0-0, 0-0 9. Te1 și mutarea b7-b5 se arată a fi numai o slăbire a flancului damei negrului; Lasker - Romanovsky, Moscova 1935.

Nefavorabil negrului este și 5... Ng4 din cauza răspunsului simplu 6. h3 forțând pe negru la schimbul pe f3 sau la retragerea pe câmpul rău h5, sau, însfârșit, la retragerea nebunului la d7, ceeace constitue o pierdere inutilă de timp.

Posibil este însă 5... Cf6 care deobicei nu duce decât la o intervertire de mutări.

6. d2-d4

Albul poate juca mai întâi 6. 0-0 și numai după aceea d2-d4, ceeace duce numai la o intervertire de mutări.

Prea pasiv este 6. d3, la care negrul poate răspunde 6... g6, urmat de Ng7 cu joc bun.

6. ... g7-g6

Mai solid este în orice caz 6... Cf6, care duce la varianta Kecskemet, pe care o vom examina mai târziu.

Fianchetarea nebunului, care se începe cu mutarea din text, dă negrului un joc greu și necesită o apărare foarte exactă.

Interesant este și 6... Cge7 cu intenția de a continua după 7. 0-0, cu 7... h6 (și 7...Cg6 este acceptabil, de ex. 8. Te1, Ne7 9. Cbd2, 0-0 10. Cf1, Ch4! cu joc egal, ca în partida Johner, Michel și Naegeli contra Alehin și Bernștein, 1930) 8. Cbd2, g5! cu contra-joc puternic pe flancul regelui, de ex. 9. de, de 10. Te1, Cg6 11. Cf1, g4 12. C3d2, b5 13. Nb3, Nc5 cu avantaj pentru negru; Sergeant - Rubinstein, 1930.

Albul poate juca în loc de 8. Cbd2 și 8. Nb3, pentru ca după 8... g5 să ofere sacrificiul 9. N:g5! Dar negrul poate juca mai întâi 8... Th7! și numai după aceea g7-g5.

Deaceea mutarea 7. 0-0 trebue considerată prematură și în locul ei trebue recomandat 7. Nb3! cu amenințarea Cg5. La aceasta poate urma 7... h6 8. Ne3 și dacă 8... g5 (la 8...Th7 urmează 9. h4 cu avantaj) atunci decisiv 9. N:g5! hg. 10. C:g5, d5 11. ed, Ca5 12. d6! (aceasta este mult mai tare decât 12. de, C:b3 13. D:b3, C:d5 14. C:f7, R:f7 15. D:d5, Ne6 16. Df3+, Re8 cu joc aproximativ egal; Ahues - Rubinștein, 1930) 12... C:b3 13. D:b3, Cd5 14. C:f7, R:f7 15. dc, D:c7 16. D:d5+, Ne6 17. Df3+, Re8 18. d5, Nf7 19. Cd2 cu mare avantaj pentru alb.

Sistemul cu Ce7-g6 are deasemenea avantajul esențial de a slăbi punctul d5, pe care albul poate instala cu succes un cal. Deaceea după 6... Cge7 7. Nb3, h6 mai consecvent este 8. Cbd2, Cg6 (de considerat este 8... g5, de ex. 9. Cc4, Cg6 10. Ce3, g4! cu joc tăios) 9. Cc4, Ne7 10. 0-0, 0-0 11. Ce3, Nf6 12. Cd5! cu avantaj pentru alb. De ex. 12... ed 13. C:d4, Te8 14. Nc2 (nu însă 14. C:f6+, D:f6 15. f3, Cf4! cu șanse aproximativ egale; Euwe-Keres, Haga 1948); sau 12... Te8 13. de!, N:e5 (rău este 13... de din cauza 14. C:f6+) 14. C:e5, de 15. Df3 și poziția albului este mia bună; Smîslov - Reshevsky, Moscova, 1948.

7. 0-0

Mutarea normală. Sunt posibile și următoarele continuări care au fost experimentate în practică:

1) 7. Nb3?, Ng4! 8. Ne3, Ng7 și după 9. de, C:e5 10. h3, C:f3+ 11. gf, Ne6 12. N:e6, fe 13. Db3, Dc8 negrul a obținut avantaj; Yates - Thomas, 1930.

2) 7. Ng5, f6 8. Ne3, Ch6 9. 0-0, Ng7 10. h3, Cf7 11. Cbd2, 0-0 cu joc egal; Bogoliubov-Alehin, match, 1929.

3) 7. de, de (posibil este și 7... C:e5 8. C:e5, de 9. Ng5, N:a4 10. D:a4+, Dd7 cu joc egal; Rozenthal - Rauzer, Leningrad, 1935) 8. Ne3, Cf6 9. Cbd2, Cg4 10. Ng5, Ne7 11. N:e7, D:e7 12. h3, Cf6 cu joc egal; Eliskases-Thomas, 1936.

7 ... Nf8-g7

8. d4:e5 ...

Acest schimb simplu este mult mai neplăcut pentru negru decât variantele complicate cu menținerea tensiunii în centru Iată, de exemplu, câteva din ele :

1) 8. Te1, Cge7 (nu însă 8... Cf6? 9. N:c6, N:c6 10. de, de 11 D:d8+, T:d8 12. C:e5 cu avantaj pentru alb) 9. Ne3, 0-0 10. Cbd2 (după 10. de negrul obține repede un joc egal atât prin 10... de, cât și prin 10... C:e5) 10... h6 11. Nb3, Rh7 12. de, de 13. Nc5, b6 14. Na3, Ca5 cu egalitate ; Rauzer-Levenfiș, Leningrad 1934.

2) 8. Ng5, f6 (cel mai simplu ; mai slab este 8... Cf6 9. N:c6, N:c6 10. de, de 11. C:e5, D:d1 12. T:d1, C:e4 13. Nf4 cu un mic avantaj pentru alb ; deasemeni 8... Cge7 9. de, de 10 Dd3, h6 11. Ne3, Cg4 12. De2!, 0-0 Yates-Alehin, 1924, dă albului după 13. Nc5! avantaj ; de considerat este și 8... Cce7) 9. Ne3, Ch6 și negrul egalează ușor jocul, ca în comentariul la mutarea 7-a a albului, varianta 2

3) 8. Ne3, Cge7 (suficient pentru egalare este și 8... Cf6 9. de, C:e5 10. C:e5, de 11. Cd2, 0-0 12. Nc2, De7 ; Kashdan-Flohr, 1931) 9. c4, ed 10. C:d4, 0-0 11. Cc3, C:d4 12. N:d4 (la 12. N:d7 urmează mai întâi 12.. Ce2+ cum sa jucat într'o poziție analoagă în partida Keres Capablanca Buenos-Aires 1939) 12... N:a4 13. C:a4, N:d4 14. D:d4, Cc6 15. Dd2, Df6 cu joc egal ; Yates-Capablanca, 1929.

8. ... Cc6:e5

Negrul poate juca 8... de, dar și mutarea aceasta are părți negative. Chestiunea este că prin 9. Ng5 albul își pune adversarul în fața unei probleme dificile. Deoarece 9... f6 10. Ne3 este foarte neplăcut din cauza slăbirii înainte de rocadă a diagonalei b3-g8, iar 9... C:f6 dă albului șanse mai bune după 10 N:c6, N:c6 11. C:e5, D:d1, 12. T:d1, C:e4 13. Nf4, singura apărare a negrului rămâne 9... Cge7. Dar după aceasta figurile negrului sunt legate în mod neplăcut și albul obține în orice caz un joc mai liber, de ex. 10. Dd3, h6 (după 10... f6 11. Ne3 situația negrului este și mai incomodă din cauza slăbirii diagonalei b3-g8, iar direct 10... 0-0 nu este convenabil din cauza 11. N:c6) 11. Ne3, Cg4 (la 11... 0-0 urmează 12. Nc5, Ng4 13. De3) 12. De2, 0-0 (aci, sau la mutarea precedentă, o apărare mai bună ar fi fost proba b7-b6) și acum nu 13. Cbd2, f5! cu joc bun pentru negru, Yates-Alehin, 1924, ci 13. Nc5! cu avantaj pentru alb (Alehin).

Luarea cu calul pare mai convenabilă negrului, deoarece prin aceasta el scapă de una dintre legările neplăcute, simplificând poziția, ceeace mărește libertatea de mișcare a figurilor sale.

9. Cf3:e5	d6:e5

După 9... C:e5, atât 10. f5, Ng7 11. f5, cât și 10. Nb3 (nu însă 10. Cbd2, N:a4+ 11. D:a4, Dd7 12. D:d7+, R:d7 cu joc egal: Thomas-Capablanca, 1929) 10... Ce7 11. f4, Ng7 12. f5 constituie continuări foarte bune pentru alb.

10. f2-f4!	...

Numai această înaintare poate da avantaj albului.

10. ...	Nd7-b5

Mutarea aceasta recomandată de către Romanovski dă negrului șanse de egalare. Rău este, de ex. 10... N:a4 11. D:a4 +, Dd7 12. D:d7+, R:d7 13. fe, Re6 14. Nf4 cu avantaj pentru alb, Fine-Alehin, 1938, sau 10... ed 11. N:f4, Ce7 12. Ng5, b5 13. Nb3, 0-0 14. e5! (Levenfiș)

11. Na4:b5	a6:b5
12. Dd1-b3	Dd8-d7
13. f4:e5	Ng7:e5
14. Cb1-a3	...

După 14. Ne3, Cf6 negrul amenință cu mutarea neplăcută 15... Cg4.

14. ... c7-c6

Poziția aceasta la care se ajunge în urma analizei lui Romanovski, este aproximativ egală, dar nu se poate să nu observăm că negrul a trebuit să lupte tot timpul cu greutăți. Din această cauză considerăm sistemul cu fianchetarea nebunului la g7, fără ca C:g8 să fie desvoltat ca nu prea bun pentru negru și recomandăm 6... Cf6, mutare pe care o analizăm în cadrul apărării Kecskemet.

2.

(1. e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4. Na4 d6 5.c3)

5. ... f7-f5

Cu mutarea aceasta tăioasă, care nu este câtuș de puțin considerată în ultimul timp ca cea mai bună, negrul alege așa numita variantă „Siesta" înainte. varianta aceasta era jucată adeseori și mulți jucători renunțau din cauza ei la mutarea 5.c3. Analiza exactă a arătat însă că albul poate să nu evite această continuare tăioasă

Variantele următoare trebue să fie bine cunoscute de către fiecare șahist.

6. e4:f5 ...

Continuarea 6.d4 nu produce negrului niciun fel de greutăți, de ex. 6... fe 7. Cg5 (nimic nu dă sacrificiul 7. C:e5, de 8. Dh5+, Re7 9. N:c6, bc 10. Ng5+, Cf6 11. de, Dd5! și albul n'are nimic mai bun decât 12.Nh4, Rd7 13. Dg5, h6! 14.Df5+, Re8 15. Dg6+, Df7 16. D:f7+, R:f7 17 ef, gf cu joc egal, cum a arătat Capablanca și acum

1) 7...ed (cel mai simplu) 8. C:e4, Cf6 (mai slab este 8... d5 9. Dh5+, g6 10. De5+, De7 11. D:d5, De6 12. N:c6+, bc 13. D:d4 cu avantaj pentru alb; L. Steiner-Boros, 1931) 9. Ng5, Ne7 10. N:f6 (nu însă 10. D:d4?, b5 11.C:f6+, gf 12. Dd5, ba! cu poziție câștigată pentru negru, Reti-Capablanca, 1928; un joc bun pentru negru dă și 10. N:c6+, bc 11.D:d4, 0-0) 10...N:f6 11. Dh5+, Rf8 (mutarea aceasta este mai bună decât 11... g6 12. Dd5, Nd7 13. 0-0; Kmoch-A. Steiner, 1928) și negrul are un joc bun, deoarece la 12. 0-0 urmează 12... Ne6, iar 12. Nb3 nu este periculos din cauza 12... De8.

2) 7... d5 8.de, Nc5 9.e6! (singura șansă, de ex. 9.c4, e3! 10.f4, d4 11.Nc2, C:e5, sau 11.. g6 cu avantaj pentru negru, după Spielmann; dacă 9. 0-0, atunci nu 9...e3 10.fe, D:g5 11. D:d5, N:e3+ 12. Rh1 cu avantaj pentru alb, ci liniștit 9... Cge7, de ex. 10.e6, 0-0 11. Dh5, h6 12. Cf7, De8 13. N:h6, N:e6 cu avantaj pentru negru, Gromer-Znosko-Borowski, 1930, sau 10 c4, b5! 11. cb, sau 11.cd, C:e5 cu șanse mai bune pentru negru; însfârșit și 9. De2?, Cge7 10 0-0, b5 11.Nb3, C:e5, Vajda-Znosko-Borowski, 1931, dă negrului un avantaj clar) 9... Df6 10. 0-0, N:e6 (Znosko—Borowski recomandă 10... e3, dar atunci 11. D:d5 decide în favoarea albului) 11.C:e4 de 12.Dh5+ și albul are un joc mai bun.

6... Nc8:f5

7. **d2-d4** e5-e4

8. **Cf3-g5** ...

Teoria consideră această mutare ca cea mai bună. Au fost utilizate deasemeni continuările următoare:

1) 8. Ng5, Ne7 9.Ch4, Ne6

10.N:e7, C:e7 11. Dh5+, g6 12. Dh6, Cg6! 13. Df4 (nu însă 13. Dg7, D:h4 14. D:h8,0-0-0 15.d5, Cf6 16. Dg7, Tg8 17. D:g8+, N:g8 18.dc, e3! cu avantaj pentru negru) 13... cf6 14. Cbd2, 0-0 15. 0-0, d5 și negrul are un joc ceva mai bun; A. Steiner-Capablanca, 1928.

2) 8. De2, Ne7 9. Cfd2, Cf6 10. h3, d5 11. Cf1 și desvoltarea negrului este mai bună ; Capablanca - Marshall, match, 1909.

3) 8.d5, ef 9.dc, b5 10. D:f3, N:b1 11. Nb3, Ng6 12. 0-0, Cf6 13. Ng5, Ne7 14. Te1, Rf8 15. Te3, h6 16. N:f6, N:f6 17.Dd5, h5 18.g3, Dc8 19.Te6 și adversarii au acceptat remiza prin repetarea mutărilor 19...Dd8 20. Te3, Dc8; Capablanca-Steiner, 1931.

Albul obține în această variantă, pentru figura sacrificată, cel puțin doi pioni și șanse bune de atac.

8. ... **d6-d5**

La 8... Cf6 urmează nu 9.f3, d5 (sau 9... ef 10. 0-0 cu avantaj pentru alb) cu trecere în varianta principală, ci mai tare 9. Db3! (Uzdenov) cu poziție câștigată. Aceeași mutare este foarte tare și după 8... h6.

A fost utilizată și mutarea 8... Ne7 cu continuarea 9. 0-0, N:g5 (dacă 9...d5, atunci 10.c4!, N:g5 11. N:c6+, bc 12. Dh5+, Ng6 13. D:g5, Cf6 14. De5+, De7 15. Nf4 și partida albului este mai bună ; Averbach-Vasiliev, Leningrad 1948) 10. Dh5+, Ng6 11. D:g5, D:g5 12. N:g5 cu avantaj pentru alb; Szabo-Znosko - Borowski, 1935. Și în această variantă e de considerat mutarea 9.Db3, deși 9... N:g5 10. N:g5, D:g5 duce la o poziție neclară cu șanse bune de atac pentru negru.

9. f2—f3 ...

9... **Cg8-f6**

Dacă 9...ef 10. D:f3 este neplăcut 10... De7+. Deaceea este mai bine pentru alb să joace 10. 0-0! cu șanse bune.

După 9... h6 albul obține avantaj prin 10.fe, hg 11. ef,

Dd6 (mai tăios este 11... Nd6 și dacă 12.Dg4, atunci Cf6 sacrificând un pion pentru atac, iar la 12.De2 ! dă un joc bun Rf8! 13.Cd2, Df6, Baranov-Tarasov, Riga 1947, deaceea la 11... Nd6 cel mai bine este, probabil, cum a arătat Aronin, 12. Cd2!, Ng3 ! 13. Re2 cu joc tăios, dar mai bun pentru alb) 12 N:g5, de ex. 12... Ne7 (sau 12... T:h2! 13. 0-0!) 13. Dg4, b5 14. Nf4, Df6 15. Ne2 ; Alexander-Aitken, 1938.

Interesant este sacrificiul de pion 9... c3; după 10.N:c3, h6 11.Ch3, N:h3 12. gh negru l obține un contra-joc suficient datorită slăbiciunilor de pion ale albului, Smîslov-Goldberg, Moscova 1945; dar albul poate juca mai tare 10. f4!, Horowitz-Fine, 1934, deoarece pionul negru „e" va cădea mai curând sau mai tărziu, și astfel albul nu trebue să-și slăbească poziția pionilor.

Partida Taimanov-Zabodiakin, Moscova 1945, a continuat: 10... Nd6 11. N:e3, De7 12. De2, Nd3!? 13.D:d3. N:f4 14. Cf7!! și albul a câștigat.

Euwe consideră că în această variantă negrul obține egalitate după 12... Ng4 13.D:g4, D:e3+; continuând însă 14. De2, D:e2+ (sau 14... N:f4 15. Ce6!, De1+ 16. Nd1) 15. R:e2, N:f4 16. Ce6 albul câștigă un pion.

In loc de 12... Ng4 mai tare este, cum arată Aronin, 12... Cf6! După 13. Cf3, Ng4 14.h3, Ch5! 15. Rf2, C:f4 16. N:f4, D:e2 17. R:e2, N:f3+ 18. R:f3, 0-0 19. g3, g5 20. Cd2, g4 21. g4 jocul se simplifică și remiza este foarte probabilă.

In partida Euwe-Keres, Moscova 1948, albul după 9... c3 10.f4, Nd6 a preferat 11. Df3, ceeace este îndoelnic dacă e mai bine (probabil mai tare este mai întâi Dh5+, g6 și numai acum Df3). Negrul a răspuns 11... Df6 12. D:e3, Ce7. După mutarea greșită 13. N:c6+ albul a ajuns repede în poziție grea : 13... bc 14. 0-0, 0-0 15. Cd2, Cg6! 16.g3, Tae8 17. Df2, Nd3 18. Te1, T:e1+ 19. D:e1, N:f4! cu atac decisiv.

10. 0-0	Dd8-d7
11. c3-c4!	..

Mutarea aceasta care amenință 12.cd urmat de Cc3, asigură albului avantajul, deoarece negrul nu poate juca 11... dc din cauza 12.d5.

Mai slab este 11.Ie, C:e4 12.

C:e4, N:e4 13. Cd2, Ng6 cu poziție acceptabilă pentru negru. A. Steiner-Kashdan, 1931.

11...	h7-h6
12. c4:d5	h6:g5
13. d5:c6	b7:c6

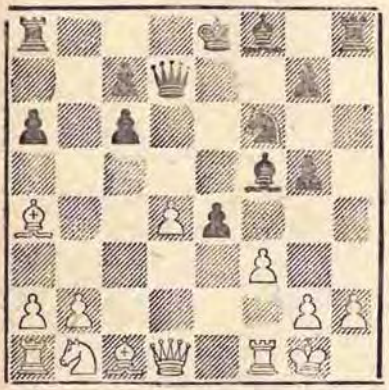

Poziția aceasta, fără îndoială, este în favoarea albului. Poate urma : 14. N:g5, Nd6 15. g3, 0-0-0 16. Cc3 cu avantaj pentru alb (Fine).

Din toate acestea se poate trage concluzia că varianta „Siesta" este destul de riscată pentru negru. La un joc exact albul își poate păstra avantajul material. Teoria nu și-a spus însă ultimul cuvânt.

Dacă albul vrea să evite poziția tăioasă din diagramă, atunci el poate alege varianta recomandată în comentariul dela mutarea 11-a a albului, din partida Steiner - Kashdan, în care după 14. Cf3, b5 15. Nc2 albul obține un joc ceva mai bun, fără niciun risc.

D

5. c2-c4 ..

Mutarea lui Duras, după cât se pare insuficientă pentru obținerea vreunui avantaj, deoarece în varianta principală negrul reușește să schimbe prea multe figuri și să simplifice în felul acesta poziția. La un joc inexact al negrului albul poate obține însă o poziție excelentă

5. ... Nc8-d7

Complicații foarte interesante survin în varianta 5...5 6. d4 (și aci merită o seriosă considerație continuarea simplă 6. e4, de ex. 6... N:f5 7. d4. e4 8. Cg5 și acum negrul trebue să aibă

în vedere și amenințarea d4-d5) 6... fe 7. C:e5 (la 7. Cg5 un răspuns bun este 7... b5) 7...de 8. Dh5+, Re7 9. N:c6, Cf6 (albul ar fi putut juca, probabil, mai tare 9. de amenințând 10.Ng5+, ceeace ar fi pus pe negru în fața unor probleme grele; în loc de 9...Cf6 negrul poate încerca 9... bc 10. Ng5+, Cf6 10. de, Dd4! 11. ef+, gf, dar după aceasta atât 13. Ne3!, cât și 13. Nd2 dau avantaj albului) 10. D:e5+ (slab este 10. Ng5, D:d4! 11. De8+, Rd6 12. N:f6, Ng4! 13. N:e5+, D:e5 14. D:e5, R:e5 cu avantaj pentru negru) 10... Rf7 11. Nd5+ (dacă 11. Na4, Nd6 negrul capătă frumoase contra-șanse datorită bunei desvoltări) 11...C:d5 12.D:d5, D:d5 13. cd și albul are, într'adevăr un pion în plus, dar negrul are oarecare contra-șanse datorită perechii de nebuni.

În varianta arătată mai sus e de considerat pentru negru și o altă posibilitate, anume sacrificiul calității 8... g6 (în loc de 8...Re7) 9. D:e5+, Rf7 10. D:h8 Ng7 11. D:h7, C:d4 12. Cc3, Ng4 și după 13. Cd5, c6 14. Cf4, Ce7 15. Nd2, Dd7 16. h3, cum s'a jucat într'o partidă prin corespondență, 1937, negrul ar fi putut obține prin 16... Nf5 o poziție în care șansele sale nu sunt câtuși de puțin mai rele.

Din aceste variante rezultă că pentru a evita marile complicații după 5... f5, albul trebue să joace și aci simplu 6. ef, ca în variantele cu mutarea 5. c3.

Negrul poate juca și 5... Cf6, dar este mai bine să se temporizeze cu această mutare, pentru a rezerva posibilitatea de desvoltare a calului la e7.

În ultimul timp s'a început să se dea preferință mutării 5... Ng4, de ex. 6. d3, Ce7 7. h3, N:f3 8. D:f3, Cg6 9. Cc3, Ne7 10. Ne3, Ng5 11. 0-0, 0-0 și avantajul albului este neînsemnat; Keres-Sokolski, Moscova 1947. La 6. h3 urmează N:f3 7 D:f3, Cf6 și mutarea tăioasă 8 d4? este rea din cauza 8... cd 9. e5, Cd7!; Nejmetdinov—Liublinski, Saratov 1948.

Din punct de vedere teoretic este îndoelnic ca mutarea 5... Ng4 să poată fi considerată de deplin satisfăcătoare, deoarece ea lasă albului avantajul perechii de nebuni. Realizarea acestui avantaj însă este foarte grea și deaceea mutarea 5... Ng4 poate fi utilizată în practică fără vreun risc deosebit.

6. Cb1-c3 ...

Se poate juca şi 6. d4, dar în acest caz negrul poate simplifica prea tare jocul prin 6...C:d4 7. C:d4, ed 8. N:d7+, D:d7 9. D:d4, Cf6 (negrul are un joc mai dificil după 9... Ce7 10. 0-0, Cc6 11. Dc3, Dg4 12. f3, Dg6 13. Db3, Eliskases - Thomas, 1936, deşi mutarea 13... 0-0-0! ar fi dat şanse bune la o apărare suficientă) 10. 0-0, Ne7 11. Cc3, 0-0 12. b3, Tfe8 13. Nb2, Nf8 şi albul are într'adevăr un oarecare avantaj de spaţiu, dar poziţia negrului este apărabilă ; Keres-Thomas, Hastings, 1937.

Variante asemănătotre survin şi după 6. Cc3, deoarece, mai curând sau mai târziu albul este silit să joace d2-d4, dar înaintarea aceasta este mai bine să fie făcută mai târziu, atunci când negrul şi-a ales deja un sistem precis de desvoltare.

6. ... g7-g6

Se pare că mai bine este 6... Cf6, căutând să se ajungă la variantele arătate în comentariul precedent.

In acest caz sunt posibile următoarele continuări: 7. d4, Ne7 (după 7... ed sau 7... C:d4 negrul simplifică într'adevăr poziţia, dar albul stă mai bine datorită libertăţii mai mari de mişcare; pentru a evita simplificări premature, albul poate juca 7. d3 urmat de h2-h3 şi Ne3) 8. 0-0 (nimic nu dă schimbul 8. N:c6, N:c6 9. Dd3, 0-0 10. 0-0, Te8 cu joc bun pentru negru ; Rellstab - Crepeaux, 1932; de considerat este însă 8.d5, Cb8 9. Nc2 evitând schimbul simplificator dela d4, care era din nou posibil după 8. 0-0) 8... 0-0 9. Te1 sau 9. d5 urmat de Nc2 şi deşi jocul albului este ceva mai liber, nu se poate spune însă că el este simţitor mai bun.

Nefavorabilă este mutarea 6... Cd4, deoarece negrul pierde inutil vremea. In afară de aceasta, după 7. C:d4, ed 8. N:d7+, D:d7 9. Ce2, pionul negru „d" poate să se arate slab.

Ideia începută cu mutarea din text nu promite prea mult negrului, deşi ea este probabil

suficientă pentru egalarea jocului.

7. d2-d4 Nf8-g7

Ceva mai exact este, probabil, 7... ed 8. C:d4, Ng7 9. Ne3, deoarece mutarea din text lasă albului o mare libertate de acțiune.

După 7... ed 8. C:d4, Ng7 albul poate juca, în locul mutării obișnuite 9. Ne3, mai interesant 9. C:c6, bc (mai bine 9... N:c6) 10. 0-0 și dacă acum 10... Ce7, atunci 11. c5! cu avantaj clar pentru alb; Boleslavski-Fine, matchul prin radio URSS-USA, 1945.

8. Nc1-e3 ...

După părerea lui Fine, foarte tare este 8. de, de 9. Cd5, Cf6, Relstab-Fine, Kemeri 1937, 10. Ng5, deoarece după aceasta poziția negrului este deosebit de incomodă.

Dar mutarea simplă din text este deasemeni suficient de tare.

După părerea lui Boleslavski, foarte tare este și 8. Ng5, de ex. 8... f6 (sau 8... Nf6 9. N:e3 și nebunul negru f6 stă rău, iar după 8... Cce7 este neplăcut 9 de) 9. Ne3, Cge7 (sau 9... ed 10 C:d4, Cge7 11. 0-0, 0-0 12. c5! cu avantaj pentru alb) 10. d5 și negrul trebue să joace acum 10... Cb8 cu poziție înghesuită, deoarece 10... Ca5? 11. N:d7+, D:d7 12. Cd2! dă albului un avantaj clar; Boleslavski-Goldberg, Moscova 1945.

8. ... Cg8-f6

O altă posibilitate este 8... ed (fără schimbul la d4 poate fi neplăcută mutarea 9. de) 9. C:d4, Cge7 10. 0-0, 0-0 11. Tc1 (după 11. h3, C:d4 12. N:d7, Ce2+ 13. C:e2, D:d7 s'a ajuns repede la remiză în partida Keres-Capabianca, Buenos Aires 1939; rău este 11.Cd5?, C:d4 12. N:d7, c5! cu joc bun pentru negru; Iudovici - Belavenet, Moscova 1938, iar 11.Nc2. Ce5 12.De2, Cg4 dă deasemeni un joc egal) 11... C:d4 (după 11... Ce5 12. N:d7, D:d7 13.Cd5 albul stă ceva mai bine) 12. N:d4, N:a4 13. C:a4.

N:d4 14. D:d4, Cc6 și albul are numai un avantaj minimal de spațiu, după schimbul multor figuri.

9. d4:e5 . d6:e5

O mutare foarte riscată care duce la dificultăți serioase. Mai bine este, fără îndoială, 9...C:e5 cu șanse aproximativ egale.

10. Ne3-c5! Cf6-h5
11. Cc3-d5 Ch5-f4
12. Cd5:f4 e5:f4

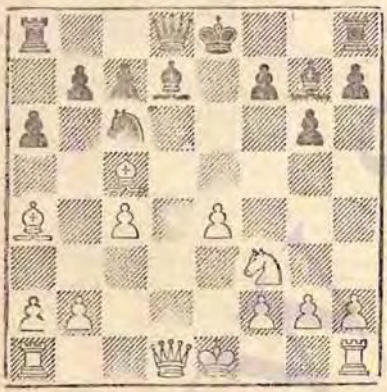

In partida Keres-Alehin, Margate 1937, a urmat 13. e5, g5? 14. Dd5!. Nf8 15. N:f8, T:f8 16 0-0-0, De7 17. N:c6, N:c6 18 Dd3 cu avantaj clar pentru alb, dar varianta aceasta nu este pe deplin convingătoare, deoarece negrul ar fi putut juca mai bine 13... C:e5 14. C:e5 (sau 14. De2, f6 15. 0-0-0, c6 16. Nd5, Da5 cu poziția apărabilă) 14... N:e5 15. De2, f6 16. 0-0-0, f5 17. Nd6, Da5 și poziția negrului, după cât se pare, poate fi apărată.

Nimic nu dă albului și atacul direct asupra pionului f4 prin mutarea 13. Dd2, deoarece negrul poate răspunde 13... b6 14. Na3, b5, și 15. cb, ab 16. N:b5 nu merge din cauza 16... T:a3.

Continuarea corectă pentru alb a fost găsită de către L. Steiner: 13. 0-0!, C:f7 (dacă 13... b6, atunci 14. Dd5!, iar dacă 13... Ce5, atunci 14. C:e5. N:e5 15. Dd5 cu avantaj pentru alb; rău este 13... N:b2 14. Tb1) 14. N:d7+, D:d7 15. Db3 și albul are o poziție evident mai bună.

Continuarea 4. Na4 Cf6

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4)

4 ... Cg8-f6

Desvoltarea aceasta a calului este aci, ca și în apărarea fără mutarea 3... a6, cea mai uzitată, și, după cât se pare, cea mai favorabilă continuare. Negrul desvoltă o figură pe un câmp

bun şi atacă în acelaş timp pionul neapărat dela e4, folosind faptul că presiunea albului asupra pionului e5 nu constitue d ocamdată o ameninţare reală.

Acum albul are de ales între un mare număr de mutări, dar numai câteva dintre ele îi dau şanse de a obţine avantaj.

Vom analiza în continuare toate sistemele care au fost întâlnite în practică.

I.

5. Na4:c6 ..

În general poate să pară curios că acest schimb este luat în consideraţie, deoarece în urma lui mutarea precedentă a albului se arată a fi o pierdere de tempo. În realitate însă, mutarea din text îşi are logica ei. întrucât tempo-ul câştigat de către negru, 3... a6, n'are mare importanţă, iar poziţia calului la f6 se arată în poziţia la care se ajunge, ca nefavorabilă.

Totuşi în această variantă negrul n'are niciun fel de greutăţi pentru a egala jocul

5. ... d7:c6
6. Cb1-c3 , ...

Acum negrul este silit să apere pionul e5, dar el are pentru aceasta o serie de mutări bune.

Ceva mai bine pare să fie 6. d3, îndepărtând posibilitatea răspunsului tare 6... Ng4 din cauza 7. h3, Nh5 8. g4, Ng6 9 C:e5. Şi după 6. d3 negrul obţine însă fără greutate egalitatea : 6... Nd6 7. Cd2, Ne6 8. De2, Ch5 (mai energic decât 8... Cd7 9. Cc4, f6 10. d4, Ng4 11. de. C:e5 12. C:e5, N:e5 13. h3 care a dus deasemeni la egalitate în partida Flohr-Keres, Hastings 1937) 9. Cc4, N:c4 10. dc, Df6 11. g3, De6 12. Ne3, c5 cu joc egal ; Flohr-Reshevski, Kemeri 1937.

Mai slabă decât mutarea din text este 6. 0-0 din cauza 6... Ng4, deoarece la h2-h3 negrul

poate răspunde în multe variante h7-h5.

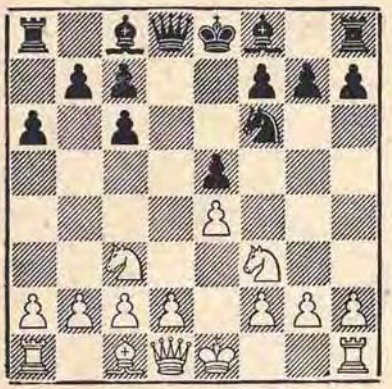

6. ... Nc8-g4

Cel mai energic răspuns, cu ajutorul căruia negrul încearcă să ia inițiativa.

După 6... Nb4 se ajunge la varianta de schimb a lui Paulsen din deschiderea celor patru cai, cu deplasarea lipsită de importanță a pionului a7 la a6. După 7. d3 pentru negru este însă cel mai bine să-și apere pionul „e" prin 7... Nd6 și deaceia mutarea 6... Nb4 se arată numai ca o pierdere de timp ; dacă negrul nu apără pionul cu nebunul, ci cu altă figură, atunci el poate ajunge ușor în dificultăți, de ex. 6... Nb4 7. d3, De7 8. Nd2, Nd7 9. Ce2, N:d2+ 10. D:d2, 0-0-0 11. h3, Ce8 12. Da5 și albul are deja o oarecare presiune și șanse mai bune: Flohr—Canal, 1929.

Bine și solid este 6... Nd6. 7. d3 (dacă 7. d4? atunci 7... Nb4 dă negrului o poziție mai comodă) 7... c5 8. h3, Ne6 9. Ne3, h6 10. a4 cu poziție aproximativ egală ; Alehin-Bogoliubov, a 16-a partidă a matchului, 1934 Negrul a continuat riscat cu 10... c4 11. d4, ed 12. N:b4 13. 0-0, c6 și după 14. e5 a ajuns în poziție mai rea. Se pare însă că și în această variantă negrul ar fi putut prin 13... 0-0 (în loc de 13... c6) să obțină un joc aproximativ egal.

Negrul poate juca și 6... Nc5 acceptând poziția nu prea bună a acestui nebun și eventualul lu schimb după Nc1-e3, de ex. 7 d3, De7 8. De2, Ng4 9. Ne3, 0-0-0 10. h3, Nh5 11. N:c5, D:c5 cu joc aproximativ egal ; Treybal-Mattison, 1929.

7. h2-h3 Ng4-h5

8. d2-d3 ...

Albul nu poate accepta sacrificiul de pion, de ex. 8. g4, Ng6 9. C:e5, C:e4! 10. C:e4 (sau 10 C:g6, C:c3 cu joc egal) 10... N:e4 (cu mutarea 10... Dd4 negrul poate evita sacrificiul de pion) 11. De2, Dd5 12. C:c6,

D:c6 13. d3, 0-0-0 14. de, Nb4+- și poziția negrului compensează cu prisosință pionul sacrificat

8 ... Cf6-d7

Prin această manevră negrul a apărat pionul e5 cu calul, eliberând nebunul regelui pentru alte operații.

9.	Nc1-e3	Nf8-b4
10.	Ne3-d2	Dd8-e7
11.	a2-a3	Nb4-d6
12.	Cc3-e2	..

Mutarea aceasta este puțin riscată, deoarece negrul capătă acum atac asupra flancului slăbit al regelui advers.

Mai bine este, fără îndoială, 12. g4, Ng6 13. Ce2, dar și în acest caz negrul are o poziție mai bună cu șanse diferite.

12.	...	Nb5:f3
13.	g2:f3	Cd7-c5
14.	Ce2-g3	g7-g6

Poziția negrului este ceva mai bună, deoarece flancul slăbit al regelui alb dă negrului șanse bune de atac. In partida Flohr-Euwe, 1937, după 15. Ne3, Ce6 albul a jucat slab 16. Cf1? și după 16... f5! a căpătat o poziție simțitor mai slabă, dar și la cel mai bun contra-joc șansele negrului sunt superioare

II.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6)

5. d2-d4 ..

Înaintarea aceasta în centru este prematură și deschide prea devreme jocul, oferind figurilor negrului să obțină o sensibilă libertate de mișcare. Negrul trebue însă să joace exact, deoarece în unele variante albul poate obține un atac puternic.

(vezi diagrama din pag. 257)

5. ... e5:d4

Mutarea cea mai bună și cea mai des întâlnită, deși după cât

se pare, și 5... C:d4 egalează jocul, de ex. 6. C:d4, ed 7. e5 (mai slab este 7. D:d4, b5 8. Nb3, c5 9. De5+, De7) 7... Ce4 8. D:d4, Cc5 9. Nb3, C:b3 10. ab, Ne7 11. 0-0, 0-0 12. Nf4, d5 cu joc aproximativ egal.

Slab este 5... C:e4? din cauza 6. De2, de ex. 6... f5 (și mai rău este 6... d5 7. C:e5) 7. d5, Cb8 (mai slab este, după Bardeleben, 7... Ce7 8. C:e5, Cc5 9. Nb3) 8. C:e5, Df6 9. Cd3, Ne7 10. Nf4, b5 11. Nb3, d6 și albul are un avantaj poziţional mic, dar clar.

Slab este 5... b5 6. Nb3, ed 7. e5, Ce4 8. Nd5 și acum 8... Nb4+ 9. c3, dc 10. 0-0! dă albului un avantaj evident.

6. 0-0 ...

Albul poate juca și întâi 6. e5, Ce4 și apoi 7. 0-0, Ne7! trecând în varianta principală. In acest caz este necesar să amintim următoarele variante: 7. 0-0 (nu însă 7. C:d4?, C:f2! 8. R:f2, Dh4+ 9. Re3, D:d4 10. D:d4, C:d4 11. R:d4, c5+ urmat de b7-b5 cu avantaj pentru negru; Gunsberg-Cohn, 1902) 7... Cc5 8. N:c6, dc 9. C:d4, Ce6 (după 9... Ne7 se ajunge din nou la o poziţie din varianta principală, dar fără mutarea albului Te1) 10. C:e6 cu joc egal.

Din punct de vedere practic este fără importanţă în ce ordine execută albul următoarele două mutări.

6. ... Nf8-e7

După 6... C:e4 7. Te1 se ajunge la varianta „Riga" din apărarea deschisă a partidei spaniole, favorabilă albului, pe care o vom examina mai târziu.

Slab este 6... Nc5, care ia calului un câmp important și dă albului avantaj poziţional după 7. e5, Cd5 8. c3, d3 9. b4, Nb6 10. D:d3; Schlechter - Didier, 1901.

7. e4-e5 ...

Dacă 7. De2 sau 7. Te1, atunci negrul poate juca imediat 7... 0-0 sau poate intercala mai întâi mutarea intermediară 7...

b5, de ex. 7. Te1, b5 8. e5, C:e5 9 C:e5, ba 10. D:d4, 0-0 11. Ng5, Te8 12. D:a4, Td8 cu avantaj; Krause - Tarrasch, 1927.

7. ... Cf6-e4

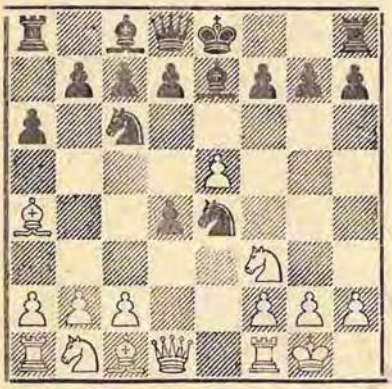

8. Cf3:d4 ...

La o poziție analoagă duce varianta 8. Te1, Cc5 9. N:c6, dc 10. C:d4, 0-0 (suficient pentru egalare este și 10... Ce6 11. Ne3, C:d4 12. N:d4, Romanovski - Bogoliubov, campionatul U. R. S. S. 1925, sau 11. Cf5, D:d1 12. T:d1, Nd8, Richter - Bogoliubov, 1937) 11. Cc3, Te8 (mai slab este 11... Ce6 12. Cf5, Ng5 13. Df3 cu poziție mai bună pentru alb; nu însă 13. Dg4? din cauza 13... Cd4! cu avantaj pentru negru; Delmar-Pollok, 1890) 12. Ne3 (la 12. b3 urmează nu mutarea liniștită 12... Nf8 13. Nb2, Dg5 14. Te3, cu avantaj pentru alb, A. Rabinovici - Vidmar, Carlsbad 1911, ci energic 12... f6! 13. Na3, Nf8 14. f4, Ng4! cu avantaj pentru negru; Vidmar — Leonhardt, Carlsbad 1911) 12... Nf8 13. f4, f6! 14. ef, D:f6 15. Df3, Nf5! 16. C:f5 (sau 16. Nf2, Tad8 17. Te3, Ng6 cu joc egal; Alehin-Keres, Kemeri 1937) 16... D:f5 17. Te2, h5 18. Tae1 și acum mutarea simplă 18... Te6 dă negrului egalitate deplină (Keres).

Nu este bună continuarea de gambit 8. c3, dc 9. Nc2, cb 10. N:b2, d5!, cu avantaj pentru negru.

8. ... 0-0

Posibil este și 8... Cc5 (deasemeni 8... C:d4 9. D:d4, Cc5 este suficient pentru egalare, cum am arătat în comentariul dela mutarea 5-a a negrului) 9. Cf5, 0-0! (nu însă 9... C:a4: 10. C:g7+, Rf8 11. Nh6, Rg8 12. Dg4 sau 12. f4 cu avantaj pentru alb; deasemeni 9... g6 dă albului un avantaj clar după 10. C:e7, D:e7 11. Cc3, C:a4 12. Cd5!) 10. Dg4, g6 11. N:c6, dc 12. C:e7+, D:e7 13. Dg3, Te8 14. Te1, Nf5 15. Ca3, f6 cu joc egal, de ex. 16. b4, Cd7 17. Dc3, C:e5 18. Nb2, Df7, Zukertort-Makenzie, 1883, sau 16. Nf4, b5

17. Dc3, Ce4 18. D:c6, fe ; Yanovski-Cigorin, Hanovra, 1902.

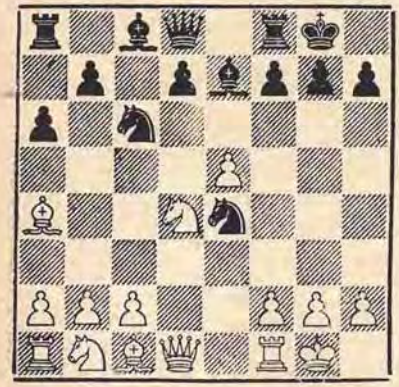

9. Cd4-f5 ...

Interesantă este continuarea de gambit 9. c3 (după 9. Te1, Cc5 se ajunge la variantele arătate în comentariul dela mutarea 8-a a albului, iar 9. N:c6, dc nu dă albului niciun fel de șanse de a obține avantaj) 9... C:e5 (nu însă 9... Cc5 10. Nc2, C:e5 11. Dh5, Cg6 12. f4, Nf6 13. b4. Ce6 14. Ce2 cu avantaj pentru alb; Tarrasch - Wolf, 1905) 10. Te1 (sau 10. De2, d5 11. f3, c5!) 10... d5 11. f3, Nd6! (aceasta pare mai tare decât 11... c5 12. fe, cd 13. cd, Ng4 cu joc egal) 12. fe, Ng4 13. Dd2, Dh4 și negrul are un atac puternic pentru figura sacrificată. Sistemul acesta seamănă foarte mult cu „varianta Breslau" a apărării deschise, pe care îl vom examina mai târziu.

Un joc foarte tăios dă și 9. c4, Cc5 10. Nc2 (după schimbul la c6 mutarea c2-c4 ar fi constituit numai o slăbire a poziției) 10... C:e5 11. Dh5 (sau 11. N:h7+, R:h7 12. Dh5+, Rg8 13. D:e5, Cd3 cu avantaj pentru negru) 11... Cg6 și acum nu 12. f4, d6 13. f5, Nf6! cu avantaj pentru negru, Alehin-Teichmann, 1911, ci mai energic 12. b4!, Ce6 (de considerat este și 12... Nf6, care constitue probabil, cea mai bună apărare) 13. C:e6, de 14. Td1, De8 15. Td3 și pentru pionul sacrificat negrul are un atac foarte puternic.

Ultima variantă, pe care am luat-o dintr'o partidă prin corespondență jucată în 1936, necesită însă, pentru a putea fi apreciată definitiv să mai fie serios analizată.

9 ... d7-d5

In comentariul dela mutarea 8-a a negrului s'a arătat că și 9... Cc5 este suficient pentru egalare. Mutarea din text pare însă mai naturală

10. Na4:c6 ...

După 10. C:e7, C:e7 se ajun-

ge la o poziție analoagă aceleia pe careamanalizat-o în aceeași variantă, fără mutarea 3... a6. Negrul obține cu ușurință cel puțin joc egal.

10. ...	b7-c6
11. Cf5:e7+	Dd8:e7
12. Tf1-e1	f7-f6

(vezi diagrama din col. II-a)

Negrul a obținut cu ușurință egalitatea, deoarece după 13. f3, Cg5 14. ef, D:f6 15. Cc3, Tb8 albul n'are timp să ocupe punctul c5 prin Ne3 și Cc3-a4-c5.

O poziție aproximativ asemănătoare (cu pionul a6 la a7) a survenit în prima partidă a

matchului Marshall - Lasker, 1907. Lasker a jucat (în loc de 12... f6) 12... Dh4 13. Ne3, f6 14. f3, fe 15. fe, d4, dar după aceasta, înapoind figura cu 16. De2, albul ar fi putut obține un joc bun.

III.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6)

5. d2-d3 ...

Continuarea preferată a lui Andersen, cu ajutorul căreia albul evită complicațiile. Prin această mutare însă, albul renunță la atacul centrului advers și lasă negrului posibilitatea să aleagă între diferite sisteme de apărare. Mutarea lui Andersen a fost jucată adeseori și cu succes și de către Steinitz.

Nu este bine 5. c3 din cauza puternicului răspuns 5... C:e4!, de ex. 6. De (sau 6. d4, ed) 6... Cc5 7. N:c6, dc 8. d4, Ce6 9. de, Cc5 10. Ng5, Dd3 și negrul are un joc foarte bun ; Balogh-Probst, corespondență, 1929.

(vezi diagrama din pag. 261)

Răspunsul obișnuit, prin care negrul păstrează posibilitatea de a desvolta nebunul regelui la e7 sau g7, Albul amenință să ia la c6 și să câștige un pion și deaceea negrul este ne-

5. ... d7-d6

voit să întreprindă ceva pentru apărarea ei.

In afara mutării din text, negrul mai are următoarele posibilităţi :

1) 5... b5 6. Nb3, Ne7 (mai puţin favorabil este 6... Nc5 din cauza 7. Ne3) 7. c3 (slab este 7 Nd5, C:d5 8. ed, Cb4! cu şanse mai bune pentru negru ; nimic deosebit nu dă 7. a4, Tb8! 8. ab, ab 9. Cc3, d6 10. 0-0, 0-0 cu joc egal ; Burn-Rubinştein, Petersburg 1909) 7... d5 (se poate juca şi întâi 7... 0-0 8. 0-0 şi numai acum 8... d5 sau 8... d6, cu aproximativ aceiaşi poziţie ca şi în sistemul închis cu d2-d3) 8. De2, de 9 de, 0-0; Gaspari-Berger, corespondenţă, 1890.

2) 5... Nc5 (şi aci această desvoltare a nebunului nu este cea mai bună, deoarece albul poate din nou juca cu succes 6. Ne3 ; dar albul are şi o altă posibilitate interesantă) 6. c3, b5 (se poate şi 6... 0-0 7. 0-0, d5, deoarece 8. N:c6, bc 9. C:e5, de 10. d5, Nd6 nu este primejdios pentru negru) 7. Nb3 (mai tare decât 7. Nc2, d5 8. ed, C:d5 9. h3, 0-0 10. 0-0, h6 11. d4, ed 12. cd, Nb6 cu joc egal, ca în partidele 2 şi 4 ale matchului Andersen-Morphy, 1858, sau 8. De2, 0-0 9. Ng5, de 10. de, h6 11. Nh4, Dd6 12. 0-0, Ch5 cu avantaj poziţional pentru negru, ca în a 16-a partidă a matchului Steinitz-Cigorin, 1892). 7... d5 (aci această înaintare nu mai este bună pentru negru) 8. ed, C:d5 9. 0-0! (nu însă 9. C:e5, C:e5 10. d4, Ng4 cu avantaj pentru negru) 9... Ng4 10. Te1, 0-0 11. h3 cu avantaj pentru alb ; English - Minkwitz, 1885.

6. c2-c3 ...

Nimic nu dă schimbul 6. N:c6+, bc, deoarece negrul obţine o poziţie mai bună decât în obişnuita variantă kecskemetă, după 1. e4, e5 2. Cf3, Cc6 3. Nb5, a6 4. Na4, Cf6 5. 0-0, d6 6. N:c6+, bc.

Deasemeni prin 6.Cc3 albul nu poate spera la vreun avantaj de deschidere. După 6... Ne7 mutarea aceasta poate duce la variante care survin după 5.Cc3.

Importanță independentă are numai mutarea recomandată de către Duras, anume 6. c4, cu scopul de a împiedica înaintările b7-b5 și d6-d5. In practică au fost întâlnite următoarele variante :

1) 6... Ne7 7. Cc3, 0-0 8. h3 (după 8.d4, Ng4 9. N:c6, bc 10.de, Cd7! negrul a obținut în partida Duras-Teichmann, 1907, un atac puternic pentru pionul sacrificat) 8... Cd7 (în partida Duras-Levenfiș, Carlsbad 1911, negrul a obținut, prin intervertire de mutări, poziția care rezultă după 8... Ch5 9. Ne3 și a jucat foarte tare 9... f5! 10. Cd5, Cf4 11. N:f4, ef 12.ef, N:f5 cu avantaj) 9.Ne3, f5 cu joc satisfăcător pentru negru; Spielman-I. Rabinovici, Baden-Baden 1925.

2) 6... g6 (mai slab este 6... Ng4 7.h3, Nh5 8. Ne3, Ne7 9.g4 cu avantaj pentru alb; Duras-Yanovski, 1911) 7. d4 (și 7.Cc3, Ng7 8.Ng5, h6 9.Nd2, 0-0, Duras-Maroczy, 1908, dă numai joc egal) 7... ed (bine este și 7... Nd7) 8. C:d4, Nd7 9. C : c 6 , N:c6 10. 0-0, Ng7 11. Cc3, 0-0 cu joc egal; Duras-Rubinstein, Petersburg 1909.

Din aceste variante se vede că pentru alb este mai bine să se folosească de ideia lui Duras c2-c4, la alegerea răspunsului la mutarea negrului 4... d6, pe care am examinat-o mai înainte, decât după mutarea 4... Cf6.

Mai rămâne de adăugat că nici mutarea 6. 0-0 nu este recomandabilă, deoarece ea dă negrului posibilitatea manevrei 6... b5 7. Nb3, Ca5 cu schimbul nebunului tare al albului. După 8. d4 pot surveni într'adevăr unele complicații, dar ele nu sunt primejdioase pentru negru.

(vezi diagrama din pag. 263)

6... **Nf8-e7**

Negrul își poate desvolta nebunul și la g7, dar pentru aceasta trebue mai mult timp, iar

nebunul la g7 nu stă decât puțin mai bine decât la e7.

Să examinăm unele variante care survin după 6... g6.

1) 7. Cbd2, Ng7 8.Cf1, 0-0 9. Cg3 (nimic nu dă 9.h3, d5 10. De2, Cd6 11.g4?, de 12, de, Cb4! cu avantaj pentru negru; Treibal-Spielmann, 1922) 9... h5 10. Nc2, d5 11.De2, Te8 12. 0-0, Nb7 cu joc egal ; Treybal-Grünfeld 1922.

2) 7.d4 (nimic nou nu dă partida Ilin Jenevski - Alehin în care s'a jucat 7. 0-0, Ng7 8.Te1, 0-0 9.Ng5, h6 10.Nh4, Nd7 11. Cbd2, De8 cu joc egal) 7...b5 (pentru egalare este suficient iș 7... Nd7 care duce la poziții care survin din variantele cu 4... d6, dar cu un tempo în plus pentru negru; o remiză rapidă s'a produs în partida Spielmann-Reti, 1928:8.de, C:e5 9. C:e5, de 10.Nc2, Ng4 11.D:d8+, T:d8) 8.Nb3, De7 9. 0-0, Ng7 10.a4, Tb8 cu joc egal; Spielmann-Brinkmann, 1927.

7. Cb1-d2 ...

Un alt sistem de desvoltare este 7. 0-0, 0-0 8. Te1, la care poate urma :

1) 8... Ng4 (sau 8... Nd7 9. Cbd2, Ne8 10.Cf1, Cd7 11.Cg3, f6 cu joc aproximativ egal, Ahues-Kmoch, 1927, deasemeni 8... Cd7 9. Ne3, Nf6 10. Cbd2, Ce7 11.d4, Cg6, Duras-Maroczy, 1911 dă joc egal) 9. Cbd2, Cd7 (în partida Treybal-Marshall, 1929, continuarea 9... b5 10.Nc2, d5 11. Cf1, de 12.de, D:d1 13. N:d1,Tfd8 a dus repede la egalitate) 10. h3, Nh5 11. Cf1, Cc5 12. Nc2, d5 13. De2, d4! 14.g4, Ng6 15. Cg3, Rh8 16. Rh2, Dd7 17. Nd2 și acum prin 17... b5!, amenințând Ce6 urmat de bc și b5-b4 cu ocuparea câmpului d4, negrul ar fi putut căpăta șanse mai bune ; Panov - Ragozin,

Moscova 1942. Este adevărat că negrul a ajuns la această poziție prin intervertire de mutări, dar sistemul său de desvoltare constitue, după cât se pare, o replică foarte tare împotriva strategiei de deschidere a albului.

2) 8... Te8 9. Cbd2, Nf8 10. Cf1, b5 11. Nb3, h6 12. Cg3, Ca5 13. Nc2, c5 14.d4, Dc7 și, în comparație cu apărarea obișnuită a lui Cigorin, albul are un oarecare avantaj de desvoltare; Yates-Bogoliubov, 1927 și Teichmann-Tarrasch, 1905.

3) 8... b5 9. Nc2 (după 9. Nb3, Ca5 10. Nc2, c5 se ajunge la apărarea Cigorin, pe care o vom examina mai târziu) 9... d5 (sau 9... Te8 10.Cbd2, Nf8 11.a4, Tb8 cu joc egal Spielmann-Grünfeld, 1926) 10. ed, D:d5 11. Ng5, Nf5 cu joc bun pentru negru; Colle-Rubinstein, 1925.

Desvoltarea imediată a calului prin Cbd2 constitue, după cum se vede, cea mai logică continuare și creiază în unele cazuri posibilitatea de a începe atacul pe flancul regelui chiar fără a face rocada.

7...	0-0
8. Cd2-f1	...

Nu este mai bine nici 8, h3, b5 9. Nc2,d5 și acum 10. 0-0, de 11. de, Cd7 12. Te1, Cc5, Gunsberg-Maroczy, 1902, sau 10. De2, Te8 11. Cf1, b4 12. c4, Cd4 13. C:d4, ed 14.cd, C:d5, Vajda-Lundin, 1933, — în ambele cazuri cu joc egal.

Continuarea aleasă de alb duce la un contra-joc corect, numai la egalitate și, afară de aceasta, apărarea negrului nu este prea dificilă.

8...	b7-b5

Steinitz considera 8... Ce8 ca cea mai bună apărare, dar contra-jocul în centru care se începe cu mutarea din text pare a fi mai bogat în șanse.

Posibil este și 8... Ne6 9. Cg3, h6 10.d4, ed 11.N:c6, bc 12. C:d4, Dd7 cu joc aproximativ egal; Treybal-Wolf, 1922.

9. Na4-c2	d6-d5!
10. Dd1-e2	...

Mutarea aceasta este mai bună decât 10. Nd2, Te8 11. Cg3, Nf8 12. 0-0, Tartakower-Reti, 1924, după care negrul în locul schimbului simplificator 12... de 13.de, ar fi putut juca 12... Ne6 păstrând ambele posibilități-d5:e4 și d5-d4. Negrul ar fi stat foarte bine

Alehin a recomandat în acea-

stă poziție 10.Cg3, deoarece albul n'are niciun motiv obiectiv pentru a evita schimbul damelor ; simplificarea care poate urma după aceasta 10... de 11. de, D:d1 + 12. N:d1. duce însă la o egalitate deplină.

10... Nc8-e6

Sau 10... Te8 11. h3, de (după 11... b4 se ajunge la partida Vajda-Lundin amintită în comentariul dela mutarea 8-a a albului) 12. de, Ne6 cu joc aproximativ egal ; Vajda-Ahues, 1927.

Mai slab este 10... de 11.de, Nc5? care dă albului un joc mai bun după 12. Ng5, Ne6, 13. Ce3; Capablanca-Burn, 1911.

Mutarea din text a fost recomandată de Alehin.

11.h2-h3 ...

(vezi diagrama din col. II-a)

Albul poate permite liniștit adversarului posibilitatea manevrei 11... de 12, de, Nc4 deoarece după 13. De3, N:f1 14. R:f1 el stă foarte bine ; Vajda-Alehin, 1926.

In poziția din diagramă ambii adversari au șanse aproximativ egale, deoarece în locul schimbului 11... de, negrul poate juca mai tare 11... d4 sau (cu scopul de a păstra ambele posibilități) 11... Dd6 urmat de Tad8. Atacul albului pe flancul regelui și contra-jocul negrului în centru se echilibrează.

IV.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6)

5. Cb1-c3 ...

Mutarea aceasta a fost mai de mult foarte populară și era chiar considerată ca cea mai bună. In realitate ea nu provoacă însă negrului greutăți deosebite.

Poziția la care s'a ajuns amintește de aceea din deschiderea celor patru cai, numai că nebunul b5 se află la a4, iar

pionul a7 la a6. In multe variante negrul poate juca b7-b5 urmat de b5-b4, făcând astfel iluzorie apărarea pionului e4.

5... b7-b5

Se poate juca mai întâi 5... Ne7 și numai după aceea 6. 0-0, b5, deoarece în timpul acesta albul nu poate întreprinde nimic important, de ex. 6. N:c6, dc 7. C:e5, C:e4! 8. C:e4, Dd4 și negrul stă chiar ceva mai bine.

Totuși mutarea din text este mai precisă, deoarece în felul acesta negrul împiedică neplăcuta posibilitate de simplificare 5... Ne7 6. N:c6, dc 7. d3 după care apărarea punctului e5 nu este simplă.

Negrul mai are la dispoziție și alte mutări acceptabile, după care albul nu poate obține un avantaj sensibil. Să examinăm câteva din ele :

1) 5.. Nc5 6. C:e5 (aci sacrificiul acesta aparent nu este favorabil albului; mai bună este continuarea simplă 6. d3, d6 7. Ne3 cu joc bun, Mason-Schiffers, 1895, în timp ce 6. 0-0, b5 7. Nb3, d6 duce la oarecari complicații, de ex. 8. a4, Ng4 ! 9. ab, Cd4 cu atac puternic, sau 8. h3?, h6 urmat de g5! cu același rezultat, sau, însfârșit, 8 d3, Ng4 și acum nu 9. Ce2, Dd7 10. c3, N:f3 11. gf, Dh3 12. Cg3, h5 cu avantaj pentru negru : Teichmann - Tarrasch, 1912, cî 9. h3, Nh5 10. Ng5 cu joc tăios, dar mai bun pentru alb) 6...C:e5 7. d4, Nd6 (mai slab este 7... Nb4 8. de, C:e4 9. Dd4 sau chiar 9. 0-0 cu avantaj pentru alb; rău este și 7...N:d4 8. D:d4) 8. 0-0 (sau 8. f4, Cc4 9. e5, 0-0, ca în varianta principală; după Bardeleben și 8...Cc6 9. e5, Nb4 este suficient pentru egalarea jocului) 8... 0-0 (poziția care survine după 8... c5 9. de, N:e5 10. Nb3 este favorabilă albului) 9. f4, Cc4 10. e5, b5 (mai bine decât 10... Ne7 11.ef, N:f6 12. Nb3 cu oarecare avantaj pentru alb) 11. Nb3, Nb7 12. ed (și 12. ef, D:f6, ca și 12. a4, Ca5, după

părerea lui Tartakower, sunt pe deplin satisfăcătoare pentru negru) 12... cd! şi negrul stă satisfăcător.

Aceste analize arată că mutarea 5... Nc5 este pe deplin acceptabilă pentru negru, dar dă un joc tăios şi complicat care necesită o exactă cunoaştere a teoriei.

2) 5... Nb4 (mutarea aceasta obişnuită în deschiderea celor patru cai, este bună şi aici şi dă negrului egalitate) 6. Cd5 (alte mutări, ca de ex. 6. 0-0, 0-0 7. d3, d6, duc la variante asemănătoare celor care survin în deschiderea celor patru cai) 6... Ne7 (varianta din deschiderea celor patru cai 6... C:d5 7. ed, e4 8. dc duce aci la pierderea unui pion, deoarece datorită faptului că nebunul alb se află la a4 şi nu la b5, negrul nu poate juca 8...dc; nebunul poate fi însă retras şi pe alt câmp, de ex. 6... Nc5 7. c3, C:e4 8. d4, Ne7 9. C:e5 cu un mic avantaj pentru alb, sau 6... Na5 7. 0-0, b5 8. Nb3, d6 9. d4, Ng4 10. c3 şi albul are o poziţie ceva mai bună; retragerea nebunului la e7 este cea mai bună) 7. 0-0 (sau 7. d3, 0-0 8. c3, d6 9. Ce3, b5 10. Nb3, Nb7 11. 0-0, Ca5 cu joc egal; Tarrasch-Schlechter, 1907) 7... 0-0 8. Te1, d6 9. C:f6+, N:f6 10. c3, Ce7 11. d4, Cg6 cu joc egal (Nimzovici).

Mai trebue observat că după 5... Ne6 6. 0-0 negrul poate juca cu succes în loc de 6...b5, mutarea 6...d6, care poate duce la poziţii din varianta Kecskemet. Negrul poate juca şi direct 5...d6 şi dacă 6. d4, atunci cel mai simplu este 6...b5! 7. de, de cu joc egal, iar dacă 6. N:c6+, bc 7. d4, atunci 7... Cd7 trecând în sistemul Cigorin din apărarea închisă.

6. Na4-b3 ..

6. ... Nf8-e7

In poziţia aceasta mutarea 6... Nc5 este îndoelnică din cauza 7.C:e5, de ex. 7...C:e5 8. d4, Nd6 9. de! (după 9. f4, Cc4! 10. e5, 0-0 11. 0-0, Nb7 se ajunge

la poziția nefavorabilă pentru negru din varianta 1 a comentariului precedent) 9... N:e5 10. f4, N:c3+ 11. bc, 0-0 12.e5 și după continuarea relativ cea mai bună 12...c5! 13. Na3, Da5 14. 0-0, D:a3 15. ef, c4 16. Dd5, Da5 17. fg, Db6+ 18. Rh1,R:g7 19. N:c4! albul obține o poziție bună cu un pion în plus; Alehin-Reti, 1922.

Complicații foarte interesante sunt posibile după 6...d6, prin care se creiază amenințarea 7... Ca5 cu schimbul nebunului. Cel mai primejdios răspuns ar părea să fie 7.Cg5, dar la aceasta urmează 7...d5 8. C:d5, Cd4! și este curios că albul ajunge, după cum se vede, într'o poziție fără speranță, de ex. 9. Ce3, C:b3 10. ab, h6 11. Cf3, C:e4 12. C:e5, Df6 13. Cf3, Nb7 14 De2, 0-0-0 cu un atac foarte puternic pentru pion, Thomas-Keres, Margate 1937, sau 9. C:f6+, D:f6 10. N:f7+, Re7 (mai bine decât 10... Rd8) și albul nu poate evita pierderi materiale.

Dacă în aceste variante nu se vor găsi întăriri pentru alb, atunci mutarea 6...d6! va trebui considerată ca cea mai tare în această poziție.

Cu totul rău este 6...b4? 7. Cd5 (deasemeni 7. Cg5, bc 8. C:f7, De7 9. C:h8 este favorabil albului) 7... C:e4, deoarece alături de mutarea tare 8. d4, e posibilă și continuarea 8. De2, Cd6 (sau 8... Cc5 9. C:e5, Cd4 10.Dh5, g6 11. C:c7+cu avantaj) 9. C:e5, Cd4 10. De3, Cf5 11. Df4 cu avantaj pentru alb.

7. 0-0 ...

Fără perspective este 7. Nd5 din cauza 7... b4, de ex. 8. N:c6, dc 9. Ce2, C:e4 10. C:e5, Nd6 11. Cc4, 0-0 12. 0-0, Te8 cu poziție favorabilă pentru negru; Schlechter-Vidmar, 1911.

Nimic nu dă nici 7. a4, b4 8. Cd5, c:e4; Spielman-Duz-Hotimirski, Moscova 1925.

7. **d7-d6**

Rău este 7... b4 8. Cd5, C:e4 din cauza 9.De2 cu joc mai bun pentru alb.

Posibil este și 7... 0-0 deși în unele variante poate fi neplăcută mutarea 8.a4. In general este fără importanță, dacă negrul joacă întâi d7-d6 sau 0-0, deoarece oricum în această poziție înaintarea d7-d5 este imposibilă.

(vezi diagrama din pag. 269)

8. **a2-a4** ...

Complet lipsită de conținut este continuarea 8. d3, Ca5 și negrul elimină prin schimb puternicul nebun al albului, de ex. 9. Ce2, 0-0 (sau 9... C:b3 10. ab, c5 11. Nd2, 0-0; Wolf-Przepiorka, 1922) 10. Cg3, Te8 11. a3. C:b3 12. ab, c5 13. Te1, Nf8 cu joc egal; Maroczy-Teichmann, 1903.

Numai joc egal dă și 8. Nd5, C:d5 9. C:d5. Ne6 10. d4, ed cu schimb general în centru.

Mutarea din text a fost pe vremuri foarte populară și era considerată chiar atât de tare, încât varianta cu mutarea 5.Cc3 căpătase reputația de a fi cea mai bună pentru alb.

Analiza care urmează arată însă că printr'un joc corect negrul obține ușor egalarea jocului și are chiar perspective bune de a obține avantaj.

Continuarea cea mai tare în poziția din diagramă este, fără îndoială, nu 8. a4, ci 8. Cd5! cu următoarele variante experimentate în practică :

8... Ca5 (mai slab este 8... Ng4, deoarece după 9. C:e7, D:e7 10. c3, 0-0 11. d3, albul având perechea de nebuni a obținut avantaj, Thomas-Flohr, Margate, 1939; îndoielnică este și luarea 8... C:e4, deoarece urmează 9. d4!.-9. C:e7, C:e7.-9... 0-0 10. Te1, și albul recâștigă pionul cu o poziție bună; în această variantă este însă mai bine pentru negru să joace 9... Nb7 și dacă 10. Te1, atunci 10... Ca5) 9. C:e7, D:e7 10. d4, 0-0 (nu însă 10... ed 11. C:d4, c5 12. Cf5), și acum în loc de 11. de, de 12. Ng5 cum s'a jucat în a 4-a partidă a matchului Keres-Euwe, 1939/40, albul ar fi putut juca mai tare 11. Ng5, deoarece 11...ed 12. D:d4, c5 nu

este primejdios din cauza 13. N:f6 urmat de 14. Dd2.

8... b5-b4

La 8...Ng4 urmează, conform analizei lui Krause, 9. ab, Cd4 10. T:a6, T:a6 11. ba, Dc8 12. Na4+, c6 13. C:d4! cu avantaj pentru alb.

Pe depl'n jucabil este 8... Tb8 9. ab, ab, de ex. 10. d3 (dacă 10. De2, 0-0 11. C:b5, Ng4 negrul capătă pentru pionul sacrificat un atac puternic) 10... 0-0 (sau 10... Ng4 11. Ne3 cu un avantaj minimal pentru alb; Reti-Spielmann, 1913) 11. Cd5, C:d5 12. N:d5, Nd7 13. c3 cu o poziție ceva mai comodă, dar fără vreun avantaj apreciabil; Reti-Asztalos, 1913.

9. Cc3-d5 ...

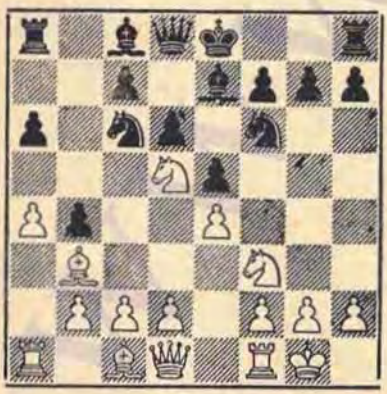

9. ... Cc6-a5

În poziția aceasta 9... C:e4 este îndoelnic din cauza 10. d4, de ex. 10... Nb7 (dacă 10... 0-0 albul obține avantaj cu 11. C:e7+, C:e7 12. De1!) 11. Te1, Cf6 (de considerat este și 11... Ca5) 12. C:e7, D:e7 13. de, de 14. C:e5, C:e5 15. Nf4 cu un mic avantaj pentru alb.

O altă posibilitate constă în 9... Tb8 10. d4 (după 10. c3, bc 11. bc. Ca5 12. Na2, C:d5 13. N:d5, 0-0 negrul are egalitate) 10... Ng4 11. c3, 0-0 (și aci este de considerat 11... bc urmat de Ca5) 12. Nc4 (posibil este și 12. Te1; după 12... bc 13. bc, ed 14. cd, N:f3 15. gf. C:d4, cum s'a jucat în partida Marco-Alehin, 1922, urmat de 16. C:e7+, D:e7 17. Nc4, albul ar fi putut obține un joc destul de bun) 12... bc 13. bc, C:e4 14. N:a6, ed 15. cd, Cb4 16. C:b4, T:b4 17. Nb5. Tarrasch-Capablanca, Petersburg 1914, cu joc aproximativ egal. Negrul a continuat cu 17... N:f3, dar la aceasta albul ar fi putut răspunde cu 18. D:f3, T:d4 19. Ne3, Tb4 20. Nc6! cu un pion liber puternic pe coloana „a", care compensează pionul sacrificat.

10. Nb3-a2 ...

Nu însă 10. C:b4, Tb8 cu joc

bun pentru negru (Tartakower).

Jucabil este 10. d4, de ex. 10... C:b3 11.. cb, C:d5 12. ed, d4 13. Cd2, Nb7 14. f3 cu joc egal; Spielman-Reti, 1920. Tartakower recomandă 11... C:e4 12. Te1, Nb7!.

Rău este în locul mutării din text continuarea recomandată de către Svenonius 10. C:e7, D:e7 11. d4, C:b3 12. cb, deoarece negrul nu răspunde 12... Ng4 13. Ng5, Thomas-Alehin, 1922, și nici 12... Nb7 13. Ng5, Copenhaga-Leningrad, corespondență, 1930, ci 12... h6! 13. Te1, 0-0 14. h3, c5 cu șanse mai bune; Carlsson-Keres, corespondență 1935/36.

10. ...	**Cf6:d5**

La 10...C:e4 urmează nu 11. C:e7, D:e7 12. d4, Nb7 13. Te1 (sau 13. De1, c5) 13... 0-0 14. Dd3, ed! cu joc bun pentru negru, Spielman-Reti, 1920, ci mai bine 11. d4!, Nb7 12. De1! cu avantaj pentru alb.

11. Na2:d5	**c7-c6**
12. Nd5-a2	**c6-c5!**

Mai slab este 12... 0-0 13. d4, Dc7 14. Nd2, c5 (Lasker a recomandat întâi 14... Tab8) 15. de, de 16. c3 și albul are avantaj; Tarrasch-Schlechter, match 1911.

13. c2-c3	Ta8-b8
14. Na2-d5	0-0

Poziția aceasta este mai favorabilă negrului, lucru care este confirmat de practică. In partida Alehin-Bogoliubov, 1922 albul a jucat 15. d4, dar după 15... ed 16. cd, c4! regrul a căpătat șanse bune de câștig datorită majorității de pioni pe aripa damei. Pentru a evita un astfel de dezavantaj poziționat, în partida Maroczy-Johner, 1922 albul a jucat pasiv 15. d3, dar după 15... Ne6 16. N:e6, fe 17. Nd2, bc 18. bc, c4 negrul a obținut un avantaj clar.

V.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6)

5. Dd1-e2 ...

Ideia acestei mutări, ca și a mutărilor 5.d3 și 5. Cc3, este de a împiedica trecerea în varianta deschisă 5... C:e4, care este posibilă după 5. 0-0. Albul caută să obțină joc pe ambele flancuri, menținând cât mai mult centrul închis. La un contra-joc corect negrul obține însă șanse suficiente. Cu toate acestea, mutarea 5. De2, alături de 5.0-0, este una dintre cele mai bune și, fără îndoială, este mai elastică decât, de exemplu, 5,d3 sau 5. Cc3.

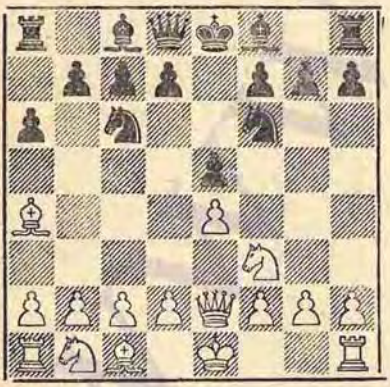

5. ... b7-b5

Multe variante asemănătoare cu cele pe care le examinăm acum, pot surveni și după 5. 0-0, Ne7 6. De2, sau 5. 0-0, d6 6. De2. Le vom examina mai târziu.

In locul mutării din text, negrul poate utiliza următoarele continuări :

1) 5... d6 6. c3 (dacă 6. 0-0, b5 7. Nb3, Ng4 8. c3, Ne7 se ajunge la o poziție pe care o vom examina mai târziu) 6... Ne7 (continuarea 6... Nd7 7. d4, Ne7 duce la variante asemănătoare cu varianta Kecskemet; deasemeni și 6... b5 7. Nb3 duce la situații pe care le vom examina mai târziu; albul poate însă juca aci și 7. Nc2) 7. 0-0, Ng4 (jucabil este și 7... 0-0 8. d4, b5 urmat de Ng4) 8. Td1, 0-0 9. d4, b5 10. Nb3 și s'a ajuns la o poziție din apărarea închisă, de ex. 10... ed 11. cd, d5 12. e5, Ce4 13. Cc3, C:c3 14 bc, bc, Lasker-Teichman, Petersburg, 1909, și negrul ar fi putut obține egalitatea cu 14... Ca5 15. Nc2, Nh5 urmat de Ng6.

2) 5...Ne7 (și mutarea aceasta duce, de exemplu după 6. 0-0, la o poziție pe care o vom examina mai târziu; nimic nu dă

albului 6. N:c6, dc 7. C:e5, din cauza 7... Dd4) 6. c3, b5 (se amenință deja 7. N:c6, dc 8.C:e5; după 6... d6 se ajunge la o poziție din varianta I ; atragem atenția, în plus, asupra următoarei posibilități : 7. d4, Nd7 8. 0-0, 0-0 9. d5, sau 9. Nc2, trecând într'o poziție din varianta Kecskemet) 7. Nb3 (jucabil este și 7. Nc2, 0-0 8. d4, d6; Alehin-Rotlewi, 1911) 7... 0-0 8. a4 (după 8. 0-0, d6 se ajunge din nou la o poziție din apărarea închisă) 8... d5! 9. ab, de? (corect este 9... Ng4! 10. d3, de 11. de, ab 12. T:a8, D:a8 cu joc aproximativ egal) 10. Cg5!, Ca7 (nu se poate 10... Ng4 din cauza 11. C:f7, T:f7 12. Dc4) 11. ba, Nf5 12. Nc2 cu avantaj pentru alb ; Alehin - Levenfiș, Petersburg, 1914.

3) 5... Nc5 (mutarea aceasta este indoelnică, deoarece albul poate acum câștiga un pion, fără un risc prea mare) 6. N:c6 (mai tare decât 6. c3, la care negrul nu răspunde 6... b5 7. Nc2, d6 8. b4, Na7 9. a4 cu avantaj pentru alb, Spielman-Rohacek 1932, ci mai tare 6... De7 7.d3, 0-0 8. Cbd2, Cg4 9. 0-0, d6 cu joc bun pentru negru ; Thomas-Alehin, 1937) 6... dc 7. C:e5, Dd4 8. Cd3!, Na7 și acum atât 9. f3 urmat de 10. Cf2, cât și 9. Cc3, 0-0 10. b3 dau albului o poziție relativ solidă, cu un pion în plus.

6. Na4-b3 ...

A.

6. ... **Nf8-c5**

Cealaltă mutare uzitată, 6... Ne7, care duce deobicei la variante din apărarea închisă, este examinată în rubrica B.

Greșit, este 6... d6 din cauza Cg5.

7. a2-a4 ...

Inaintarea aceasta este mai energică decât 7. c3, la care poate urma 7... 0-0 (bine este și 7... De7, de ex. 8. 0-0, d6 9. d3, Ne6 10. Ng5, h6 11. Ne3, Na7 12. Cbd2, 0-0 cu joc egal ;

Gereben - Eliskases, 1935) 8. 0-0 (la 8. d3 este bine 8... d5) 8... d6 (interesantă, dar foarte neclară este continuarea 8... d5 9. ed, e4 10. Cg5, Ng4 11. De1, Ce5 12. d4, Cd3 și pentru pion negrul obține un oarecare avantaj poziționa1 9. d3 și acum 9... De7 sau 9... Ne6 dau negrului un joc aproximativ egal.

In loc de aceasta, în practică au fost utilizate la mutarea 9-a continuări mai slabe: mai întâi 9... Ce7, Thomas-Rubinștein, 1922, după care albul ar fi putut obține avantaj prin mutarea remandată de Alehin 10. d4!, de ex. 10... ed 11. cd. Nb6 12. e5, Cfd5 13. Ng5; în al doilea rând 9... Ng4, Thomas - Spielman, 1923, după care continuarea 10. Ne3, De7 11. Cbd2, Cd8 12. h3, Nh5 13. N:c5, dc 14. De3 urmat de 15. Ch4 a dat albului un joc mai bun.

7. ... Ta8-b8

Aproape forțat, deoarece 7... b4 8. N:f7+, R:f7 9. Dc4+, d5 10. D:c5 dă albului un avantaj clar, în timp ce posibilitățile pe care le are albul după mutarea din text de a deschide coloana „a" nu-i dau un avantaj sensibil.

8. a4:b5 a6:b5
9. Cb1-c3 ...

Se poate juca și 9. d3, care duce după 9... 0-0 10. Cc3 la varianta principală. In partida Alehin-Duras, Petersburg 1913, după 9. d3, d6 albul a jucat 10. Ne3 dar după 10... Ng4 11. h3, Nh5 12. Cbd2, 0-0 13. 0-0 n'a obținut decât un joc egal. Negrul ar fi putut continua cu succes în varianta aceasta cu 10... N:f3 11. fe, Ne6 sau 11... N:f3 12. D:f3, Cd4 cu joc egal

9... 0-0

Un sacrificiu corect de pion pe care însă negrul poate, dacă vrea, să-l evite prin 9... b4 10 Cd5. 0-0. de ex. 11. d3, C:d5 12. N:d5, Cd4 13. C:d4. N:d4 14. 0-0, c6 15. Nb3, d6 16. Rh1. Ne6 cu joc bun și aproximativ egal ; Walbrodt - Schlechter, 1898.

Pentru a împiedica această posibilitate, albul trebue, probabil, să întârzie puțin desvoltarea calului b1 și să joace mai întâi 9. d3, 0-0 10. 0-0 sau 10. Ne3.

Mai slab (decât 9... 0-0 sau 9... b4) este 9... d6 din cauza 10. C:b5, Ng4 11. Na4, 0-0 12. c3, Ch5 13. d3 cu avantaj pen-

tru alb ; Alapin-Spielman, 1913. In partida Alehin - Teichman, 1910, după 10. C:b5, 0-0, albul a jucat mai slab 11. h3, la care a urmat 11... Nd7 12. Nc4, Cb4 13. Ca3, d5! cu inițiativă apreciabilă pentru negru, deși poziția albului, după cât se pare, poate fi apărată.

10. d2-d3 ...

Foarte riscat este 10. C:b5 din cauza 10... d5 (bun este și sacrificiul de calitate recomandat de Euwe, 10... C:e4 11. D:e4, T:b5 12. Dc4, T:b3 13. cb!, d6 cu joc excelent pentru negru) de ex. 11. ed (dacă 11. Cc3, cel mai neplăcut pentru alb este 11... Ng4) 11... e4 12. Cg5 și acum în locul combinației 12... T:b5 13. D:b5, N:f2 14. R:f2, Cg4+ 15. Re1, D:g5 16. D:c6, Ce5 17. D:c7, D:g2 18. D:e5, survenită în partida Süchting-Johner, 1908, care nu duce decât la remiză, negrul ar fi putut juca simplu 12... Cb4! cu diferite amenințări, după care poziția albului este atât de incomodă încât este îndoelnic dacă compensează pionul în plus pe care-l are.

10. ... **d7-d6**

Sau 10... b4 11. Cd5, C:d5 12 N:d5, Cd4 13. C:d4, N:d4 trecând în varianta din partida Walbrodt - Schlechter, din comentariul dela mutarea 9-a a negrului.

11. Cc3-d5 ...

După 11. Ng5 continuarea 11... Nb4! dă negrului un joc egal, de ex. 12. 0-0, N:c3 13. bc, h6 14. Nh4, De7 15. Cd2, g5; Spielman - Eliskases match, 1932. Greșit este însă 11... Ng4 din cauza 12. Cd5, care duce la o poziție mai bună pentru alb, pe care o vom examina în comentariul următor:

11. ... **Cf6:d5**

O greșală instructivă este aci 11... Ng4?, după cum arată varianta următoare: 12. Ng5, Cd4 13. C:d4! (rău este 13. N:f6 din

cauza Ta8! 14. Dd1, T:a1 15. D:a1, C:b3! 16. cb, gf 17. b4, c6 cu avantaj pentru negru ; Alapin-Leonhardt, 1912) 13... N:e2 14. N:f6, Ta8! (nu însă 14... gf din cauza 15. Cc6! : deasemeni 13... Dd7 dă albului după 14. Cf5, Tfe8 15. N:g7, Te6 16. R:e2, conform analizei lui Alapin, o poziție câștigată) 15. R:e2, Db8 (singura posibilitate de a salva dama, deoarece după 15... gf 16. Cc6 ea se pierde) 16. Cc6, Db7 17. Ng5 cu avantaj pentru alb, datorită faptului că cele trei figuri ușoare se arată mai tari decât dama ; Levenfiș-Flamber, Vilno, 1912.

12. Nb3:d5 Cc6-e7

Mai simplu este 12... Cd4 13. C:d4, N:d4 14. c3, Nb6.

13. Nd5-b3 Nc8-g4

Poziția aceasta este egală și la un joc corect nu dă șanse de a obține avantaj niciuneia din părți (Nenarokov).

B.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. De2 b5 6. Nb3)

6... Nf8-e7

Negrul ar fi putut juca și 6... Nb7, deoarece 7. Cg5 este slab din cauza 7... Cd4. Albul ar fi continuat însă simplu cu 7. c3, Nc5 8. d3 urmat de Cb1-d2-f1 cu joc bun.

7. a2-a4

După 7. 0-0 se ajunge la o poziție din apărarea închisă, pe care o vom examina mai târziu, iar la 7.d4 negrul răspunde 7... d6! cu amenințările neplăcute ed și Ng4. Poate urma 8. c3,

Ng4 (după 8... ed 9. cd, Ng4 10. Ne3, Ca5 11. Nc2, c5 12. Cbd2 albul a obținut avantaj în partida Astalos - L. Steiner, 1927) 9. Nd5 (acceptarea sacrificiului de pion dă negrului un atac foarte puternic ; mai bine 9. d5) 9... C:d5 10. ed, Ca5 11. de, de 12. D:e5, N:f3 13. gf, Cc4 cu joc mai bun pentru negru (Grünfeld).

Dacă 7. c3, d6 8. h3, atunci după 8... 0-0 se ajunge din nou la o poziție din apărarea închisă ; în această variantă negrul poate juca și direct 8... Ca5 9. Nc2, c5.

7. .. **Ta8-b8**

Mai slab este 7... b4 8. 0-0, 0-0 din cauza 9. a5! cu avantaj pentru alb, Johner - Teichmann, 1924. Se poate juca și direct 8. a5.

8 a4:b5 **a6:b5**

(vezi diagrama din col. II-a)

9. Cb1-c3 ...

Mai bună este, probabil, trecerea în sistemul obișnuit 9. 0-0, d6 10 c3 (la 10.Cc3 poate urma sacrificiul de pion 10... Ng4, de ex. 11. C:b5, N:f3 12. gf, 0-0 cu atac puternic; Fahrni-Perlis 1911) 10... Ng4 deoarece

în ambele variante albul se poate folosi de coloana deschisă „a". O partidă de match Alehin-Euwe, 1926, a continuat cu 11. Td1, 0-0 12. d4, Ta8 13. T:a8, D:a8 și albul a jucat acum 14. d5, Ca5 15. Nc2, c6 cu joc aproximativ egal ; acceptarea sacrificiului era primejdioasă : 14. D:b5, Tb8 15. Da4, ed! 16. cd, Db7 17. Nc2, Cb4 și negrul are un joc minunat pentru pionul sacrificat.

Este curios însă că a scăpat atenției generale continuarea foarte puternică 9. d4!, d6 (dacă negrul ia la d4 albul obține avantaj prin mutarea e4-e5) 10. c3 (deasemeni 10. d5, Cb5 11. Cc3 este de considerat) 10... ed (se amenințase 11. d5 cu câștig de figură) 11. C:d4 cu inițiativă apreciabilă pentru alb, care îi

dă şanse mai bune decât mutarea din text (Keres).

9. ... 0-0

10. 0-0 ...

Slab este 10. C:b5 din cauza 10... d5 cu atac puternic pentru negru.

10. ... d7-d6

Mai slab este 10... b4 11. Cd5, d6 12. Nc4, Ng4 (sau 12... C:d5 13. N:d5, Cd4 14. C:d4, ed 15. Ta7! cu avantaj pentru alb) 13. c3, Tb7 14. h3 cu avantaj pentru alb.

11. h2-h3 ...

Pentru alb este încă nefavorabil să ia pionul b5, de ex. 11. C:b5, Ng4! 12. Nc4 (sau 12. Dc4, N:f3 13. gf, T:b5! 14. D:b5, Cd4 urmat de Dd7 cu atac decisiv pentru negru ; Meitner-Schlechter, 1892) 12... T:b5 13. N:b5, Cd4 14. Dc4 (nu este mai bine nici 14. Dd3, N:f3 15. gf, Ch5) 14... N:f3 15. gf, Dc8 16. Rh1 (16. Rg2, C:e4!) 16... C:f3 17. Tg1, C:g1 18. R:g1, Dg4+ urmat de C:e4 cu câştig.

11. ... b5-b4

Mai bună pare apărarea indirectă a pionului b5 prin 11... Nd7. Dacă atunci 12. C:b5, atunci simplu 12... C:e4 cu joc bun pentru negru. In partida Treybal-Alehin, 1922, în care s'a ajuns la aceeaşi poziţie, prin intervertire de mutări, albul a continuat liniştit cu 12. d3, Dc8 (mai slab este 12... Cd4 13. C:d4, ed 14. Cd5, C:d5 15. N:d5, c6 16. Nb3, Ne6 17. N:e6, fe 18. Ta7 cu avantaj pentru alb) şi acum 13. Rh2, Cd4 ar fi dat uşor negrului egalitatea. Dacă 13. Ne3, Alehin avea intenţia să înceapă un contra-joc prin 13... Cd8 şi c7-c5.

12. Cc3-d5 Nc8-d7

Slab este 12... C:d5 13. N:d5, Cd4 14. C:d4, ed 15. Dc4, c5 16. Ta7, Nd7 17. d3 cu avantaj pentru alb, Levenfiş-Leonhardt, Carlsbad, 1911. Tartakower consideră poziţia la care s'a ajuns ca egală, dar albul are totuşi o mică iniţiativă.

13. De2-c4 Tb8-b7

14. Tf1-e1 ...

(vezi diagrama din pag. 279)

Albul are o oarecare presiune

pe flancul damei, dar printr'un joc corect negrul obține egalarea.

Este clar că în varianta cu 6... Ne7 negrul are de întâmpinat mai multe greutăți decât în varianta 6... Nc5, deaceia aceasta din urmă merită preferință.

VI.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6)

5. 0-0 ...

Mutarea cea mai utilizată prin care albul își păstrează cel mai mare număr de posibilități, ceeace îngreuiază găsirea apărării celei mai bune pentru negru.

Negrul poate acum lua pionul e4 fără un risc serios, trecând în apărarea deschisă, sau să evite această luare alegând unul dintre numeroasele sisteme ale apărării închise.

Să examinăm mai întâi sistemele care se întrebuințează rar de către negru.

(vezi diagrama din col. II-a).

A.

5. ... Nf8-c5

Apărarea Möller, care a fost la modă acum câteva decenii și a fost întrebuințată și de Alehin. Conform ultimelor cercetări teoretice, apărarea aceasta nu este pe deplin satisfăcătoare.

1.

6. c2-c3 ...

Continuarea 6. C:e5 este examinată în rubrica 2.

Dacă 6. Cc3 sau 6. d3 negrul egalează ușor jocul cu 6... b5 urmat de d7-d6.

6. ... Nc5-a7

Se poate juca și întâi 6... b5 (posibil este și 6... 0-0, deoarece 7. d4, Na7 dă negrului aproximativ aceeași poziție ca în apărarea fără mutarea 3... a6, varianta **III, B,** după continuarea recomandată de Tartakower 8. N:c6, dc 9. C:e5, C:e4 10. Df3, în partida Thomas - Hohnam, 1932, a urmat 10... Dd5 11. Te1, f5 12. Cd3, Nd7 13. Nf4, c5 cu joc egal) 7. Nc2, De7, de ex. 8. d4, Nb6 9. d5, Cd8 cu joc aproximativ egal.

Negrul poate însă ajunge la această poziție și mai târziu, deaceea mutarea din text este mai elastică.

7. d2-d4 ...

Incolore sunt continuările 7. Te1, b5 8. Nb3, d6 9. d4, De7 și 7. d3, d6 8. Ne3, 0-0 9. Cbd2, Ce7 — în ambele cazuri cu joc aproximativ egal.

Nimic nu dă nici 7. N:c6, dc 8. C:e5 din cauza 8... C:e4 și albul nu poate folosi poziția nesigură a calului negru pe coloana „e".

7... Cf6:e4?

Luarea aceasta este aproape întotdeauna jucată aci și este esențială pentru aprecierea întregei variante. Ea este însă greșită și dă albului avantaj.

Necesar este 7... b5 8. Nb3 (8. Nc2 este și mai puțin primejdios pentru negru) 8... De7 cu apărarea centrului. Poziția la care s'a ajuns este asemănătoare poziției care survine în partida italiană după 1. e4, e5 2. Cf3, Cc6 3. Nc4 Nc5 4. c3, Nb6 5. d4, De7! și este prea puțin cercetată încă din punct de vedere practic pentru a putea fi apreciată definitiv. O partidă Cogan - Toluș, 1937 a continuat cu 9. a4, 0-0 10. Te1, d6 11. h3, Nd7 12. a5, Rh8 13. Ne3, Ch5 cu șanse aproximativ egale. In orice caz este clar că apărarea Möller poate fi consi-

derată acceptabilă numai în varianta arătată mai sus, deoarece după mutarea din text, albul obține un mare avantaj.

8. Tf1-e1 ...

Bună, dar totuși ceva mai slabă este continuarea 8. De2, f5 9. Cbd2 (mai rău este 9. de, 0-0 10. Cbd2, d5 11. ed, C:d6 12. Nb3+, Rh8 13. Cc4, f4! cu avantaj pentru negru, Yates-Alehin, 1922 ; nu este mai bine nici 10. Nb3+, Rh8 11. Cbd2, Alehin-Steiner, 1932, deoarece în locul mutării greșite 11... De8, negrul ar fi putut juca mai tare 11... d5; partida Yates-Rey, 1929, a continuat 10. Nc2, d5 11. ed, C:d6 12. Cbd2, Te8 cu avantaj pentru negru, dar și 10. Ne3, d6 11. Td1, De7, după Tartakower, dă negrului un joc cel puțin egal) 9... 0-0 (după 9... C:d2 10. C:e5, 0-0 11. N:c6, dc 12. N:d2, albul stă deasemeni mai bine, cum a arătat partida Ilin Jenevski-Ragozin, Leningrad 1933) 10. C:e4, fe 11. D:e4, d5 12.Nb3, Ne6 13. De3, Tf5 14. Cg5 și albul are o poziție bună de atac.

Apărarea negrului este aci foarte dificilă, de ex. 14... De8 15. Nc2, e4, Rauzer-Ragozin, Leningrad, 1936, unde în loc de 16.f3, albul ar fi putut juca și 16. Dg3, h6 17. C:e6, D:e6 18. Ne3, Taf8 19. Tae1, T5f7 20. f3 cu un mic avantaj ; Rauzer-Budo, Leningrad 1936.

In afară de aceasta albul mai poate întări întreaga variantă cu ajutorul continuării indicate de Rauzer, 14.g4! (în loc de 14.Cg5) 14... Tf4 (Altfel urmează 15.C:e5 și albul câștigă un pion) 15.C:e5, Te4 16. D:e4, de 17.Ne6+, Rf8 18. Cd7+, Re8 19. Te1 și regele negru cade sub un atac de mat.

Trăgând concluzia celor expuse mai sus, mutarea 8. De2 trebue considerată deasemeni favorabilă albului ; răspunsul relativ cel mai bun îl constitue 9... C:d2 10. C:e5, 0-0 . După mutarea din text însă, negrul n'are această apărare favorabilă.

8... f7-f5

(vezi diagrama din pag. 282)

Mutarea lui Capablanca, prin care se răstoarnă întregul sistem de apărare al negrului. Mai de mult se utiliza sacrificiul 9.T:e4, dar ea este insuficientă pentru câștig : 9... fe 10. Ng5, Ce7 11. C:e5, 0-0 12. Cd2, d5 13.C:e4, Ne6! 14. Cg3, Ser-

9. Cb1-d2! ...

geant - Millner Barry, 1935, și acum negrul ar fi putut să obțină avantaj prin mutarea 14... Dd6.

Un joc bun dă și 9.N:c6, dc 10. C:e5, 0-0 11.f3, Cf6 12. Cd3

9... 0-0

Relativ cel mai bine este 9... C:d2 10. C:e5, 0-0 dar și în acest caz albul păstrează un avantaj poziționat clar.

Rău este 9... b5 din cauza 10. C:e4, fe 11. Ng5, de ex, 11.. Ce7 12. T:e4, d6 13. C:e5! ; Cogan-Proscurin, Leningrad, 1933

10. Cd2:e4 ...

Sau 10. N:c6, bc 11.C:e5, Df6 12. Df3, c5 13. C:e4, fe 14. T:e4, Nb7 și negrul cu perechea de nebuni are șanse bune de remiză ; Ilin Jenevski-Vasiliev, Leningrad, 1936.

10... f5:e4

11. Nc1-g5 ...

Foarte tare este de asemeni 11. T:e4 și dacă 11... d5, atunci 12. Ng5, Dd6 13. de, Dg6 14. Nb3, T:f3, Kostici-Furlani, 1938, după care câștigă 15.D:d5+, Tf7 16. Tf4, Nf5 17. D:f7+.

11... Dd8-e8

12. Te1:e4 d7-d6

13. d4:e5 ...

In partida Capablanca-Millner Barry, 1935, negrul a continuat greșit cu 13... Dg6 și după 14. Tf4, T:f4 (complet greșit este 14... Nd7? 15. Nc2, Nf5 16. T:f5, T:f5 17. g4 și albul a câștigat repede, Samarian - Alexandrescu, București 1942 ; N. Tr.) 15..N:f4, Ng4 16. Db3+, Df7 17. Cg5, D:b3 18. N:b3+ a fost ne-

voit să cedeze. Mai bine ar fi fost 13... Nf5, dar și în acest caz albul are un joc mult mai bun.

2.

(1.e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0-0 Nc5)

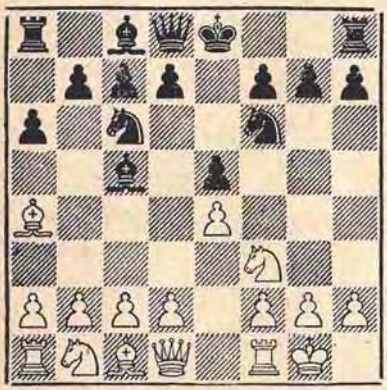

6. Cf3:e5 ...

Și continuarea aceasta dă albului un joc destul de bun, ea este însă mai puțin energică decât 6.c3. Lichidarea prea devreme a încordării în centru simplifică prea mult poziția și ușurează apărarea negrului.

Nimic nu dă 6. N:c6, dc 7. C:e5, C:e4.

6... **Cc6:e5**

Tartakower recomandă 6... C:e4 și dă următoarea variantă: 7.De2, C:e5 8.D:e4. De7 9. d4,Cc6! cu joc bun pentru negru; dacă 7. C:f7, R:f7 8. Dh5+, g6 9. Dd5,+ Rg7 10. D:e4, d5 negrul obține contra-joc pentru pion. De aceeași părere este și Euwe, dar el recomandă în loc de 9.d4, ca întărire pentru alb 9.c3, 0-0 10. d4, Cc6 11. Dd3 cu joc bun.

In realitate însă, mutarea 6... C:e4 este greșită și duce repede la o poziție simțitor mai rea, albul având chiar câteva căi de obținere a avantajului. Cea mai simplă dintre ele este 7.C:c6, dc 8.Df3 (și 8. De2, De7 9. Te1! asigură albului avantajul, deoarece 9... N:f2+ 10.D:f2 lasă albului două figuri ușoare pentru turn) 8... Dd4 (la 8... De7 poate urma, ca în comentariul precedent, 9. Te1, sau 9.d3 urmat de N:c6+; dacă însă 8... Dh4, atunci 9. Cc3, C:c3 10. N:c6+, bc 11. D:c6+, Nd7 12. Te1+ cu poziție câștigată) 9.Cc3, C:c3 10. N:c6+, Rf8 11. dc cu avantaj clar pentru alb. In ultima variantă negrul poate juca mai bine 10... bc 11. D:c6+, Dd7 opunând încă o rezistență puternică, deși și în acest caz poziția albului este sensibil mai bună.

Insuficient este și sacrificiul

de pion 6... 0-0 7. N:c6, dc 8. d3 și atacul negrului nu compensează pionul sacrificat Schenk-Keres, corespondență 1935.

7. d2-d4 Cf6:e4

Rău este 7... Cf3+ 8. D:f3!, N:d4 9. e5 și nu merge 9... N:e5 din cauza 10. Te1, De7 11. Nf4.

Nefavorabil pentru negru este și 7... Na7 8. de, C:e4 9.Dg4.

8. Dd1-e2 ...

Bine este și 8. Te1, Ne7 9. T:e4, Cg6 10. c4 (după 10. Cc3, 0-0 11. Cd5, Nd6, mutarea 12.c4 nu mai este bună din cauza 12... f5 13. Te1, b5!, iar după 12. Df3 negrul joacă nu 12... f5? 13. Nb3!, Rh8 14. Te2 cu avantaj pentru alb, ca în partida prin corespondență Vâgodcikov-Alehin, 1908/09, ci 12... b5 13. Nb3, Nb7 cu poziție bună) 10... 0-0 11. Cc3, f5 12. Te2, f4 13. f3, d6 14. Nc2 cu un mic avantaj pentru alb; Kashdan-Millner Barry, 1932.

Indoelnic este 8.dc (la o remiză rapidă duce 8. de, C:f2 9. Dd5, De7 10.b4, Ch3+ 11. Rh1, Cf2+) 8... C:c5 9. Dd4 (interesant este 9.Dd5, De7 10. Nf4, deoarece acceptarea sacrificiului 10... Cg6 11. N:c7, C:a4 12. Nd6, De6 13. Dd4 a dat albului șanse bune de atac în partida Dokșișkii-Toluș, Rostov pe Don, 1937, negrul poate însă juca simplu 10...f6) 9... De7 (mai slab este 9... C:a4 10. D:e5+, Rf8 11. Ne3, d6 12. De4, ca în partida Wagner - Larsen, 1930, în care albul are compensație suficientă pentru pionul sacrificat) 10. Nf4, f6 și Alehin consideră șansele de atac ale albului ca insuficiente pentru a compensa pionul sacrificat; Green-Alehin, 1923.

8. ... Nc5-e7

9. De2:e4 Ce5-g6

10. c2-c4 ...

Mai slab este 10. f4, 0-0 11. f5, d5 12. Dd3, Ch4! cu avantaj pentru negru, Shipley și Scharp-Alehin, 1924; albul nu poate

juca 13. g3 din cauza 13.. c5! 14. dc, Da5, ceeace după 15. Nb3 permite 15... C:f5.

10. ...	0-0
11. Cb1-c3	f7-f5
12. De4-d3	...

In partida Takacs-Alehin, 1922, albul a jucat 12. Df3, Ch4 13. Dd3 pierzând în comparaţie cu mutarea din text, un tempo. Ca răspuns la aceasta negrul a oferit un interesant sacrificiu de pion, anume 13... b5! şi a obţinut curând un joc mai bun.

Continuarea din text este mai tare, deoarece acum mutarea 12... b5 s'a arătat insuficientă în partida Rauzer-Vasiliev, Leningrad 1936, în care a urmat: 13.cb, ab 14. D:b5, Rh8 (14.. Na6 15. Dd5+, Rh8 dă probabil relativ cele mai bune şanse) 15. Dd3 şi albul are un pion în plus şi o poziţie bună.

12..	d7-d6

(vezi diagrama din col. II-a)

In poziţia aceasta albul are, fără îndoială, un avantaj poziţional evident, dar negrul are unele contra-şanse, ca de exemplu, f5-f4 urmat de Nf5.

Toate aceste analize arată că apărarea Möller 5.. Ne5 este

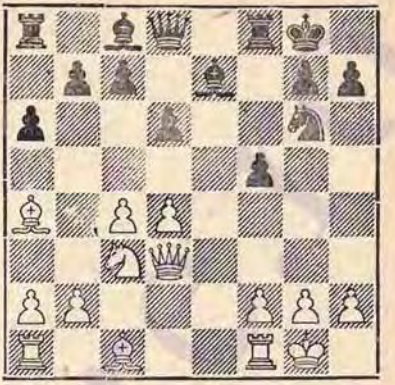

destul de îndoelnică şi poate duce la succes numai în cazul când adversarul ignorează subtilităţile pe care le ascunde poziţia.

B.

(1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5.0-0)

5...	d7-d6

Mutarea aceasta solidă duce deobicei la aşa numită apărare „Kecskemet", care a fost deseori jucată de către Alehin, Capablanca şi alţii. In special s'a ocupat de cercetarea şi desvoltarea acestei apărări, Rubinstein.

Conform celor mai noi cercetări teoretice, 5... d6 constitue alături de 5...Ne7 una dintre cele mai solide apărări şi dă negrului, la un joc corect, o partidă aproximativ egală.

1.

6. c2-c3 ...

Celelalte continuări importante 6. N:c6+ şi 6. Te1, sunt examinate în rubricile 2 şi 3.

Nimic nu dă albului 6. c4, deoarece negrul răspunde 6... C:e4 7. d4, Nd7 8. De2 f5 9. N:c6, bc 10. de, Ne7 cu joc mai bun; Spielman-Rubinstein, 1924.

Incolor este 6. Cc3, la care poate urma, alături de multe alte răspunsuri bune, 6... b5 7. Nb3, Ng4; Bardeleben-Tarrasch 1895.

Nu are o însemnătate deosebită nici mutarea 6. De2.

De considerat este atacul direct 6.d4, care în varianta analoagă a apărării Steinitz constituia cea mai bună continuare. Negrul poate însă folosi mutarea 3... a6, jucând în loc de 6... Nd7, sau 6... ed, mai tare 6... b5 (posibilă este şi mutarea lui Cigorin 6... Cd7), după care albul se află în faţa unei decizii grele de a alege una din următoarele două variante:

(vezi diagrama din col. II-a)

1) 7. de (schimbul acesta duce imediat la o poziţie de remiză) 7... de (rău este 7... ba 8. ef, D:f6 9. Cc3 cu avantaj pentru

alb; Kashdan-L. Steiner, match, 1930) 8. D:d8+, C:d8 9. Nb3, Nd6 (se poate şi 9... Cd7, care a fost jucată deseori şi cu succes de către Rubinstein, de ex. 10. a4, Tb8 11. ab, ab 12. Cc3. c6 13. Ne3 cu joc aproximativ egal; Wagner-Rubinstein, 1925) 10. Ng5 (în partida Matisson-Astalos, 1926, continuarea 10. Te1, Ne6 11. c3, Cd7 a dus la un joc liniştit, cu tendinţă de remiză) 10... Ce6 (jucabil este şi 10... Ne6 11. N:f6, gf 12. Cc3, a6 13. Tad1, Cb7 cu joc egal; rău este 10... Re7? 11. Cc3, c6, 12. Tad1, Cb7 13. T:d6! cu avantaj pentru alb, cum s'a jucat într'o partidă a lui Romanovski, Moscova 1927) 11. Nh4 (după 11. N:f6, gf 12. Cbd2, Cf4 13. a4, cum a jucat Lasker împotriva consultanţilor, 1938, mutarea 13... Tb8 dă egalitate deplină; schimbul la f6 slăbeşte prea mult câmpul f4) 11... Ch5 12. a4, Nb7 şi negrul a obţinut uşor joc egal; Seibold-Keres, corespondentă, 1936.

2) 7.Nb3 (sacrificiul de pion

care este legat de această retragere a nebunului, nu este pe deplin corect, deoarece atacul pe care-l capătă albul nu compensează pionul sacrificat) 7... C:d4 (dacă 7... ed atunci 8. Nd5 egalează ușor jocul) 8. C:d4, ed 9. c3 (nu 9. D:d4? din cauza c7-c5-c4 cu câștig de figură; dar 9. Nd5, C:d5 10. ed, Ne7, sau chiar 10... Df6 dă negrului perechea de nebuni și un joc bun; mutarea 9. c3, prin care se sacrifică un pion este relativ cea mai bună) 9... dc (mai slab este 9... Nb7 10. cd, N:e4 11. Te1, Ne7 12. Ng5, Ng6 13. N:f6 cu avantaj pentru alb; Yates-Rubinstein, 1922) 10. C:c3, Ne7 11. Df3, 0-0! (mai bine decât 11... Nb7 12. Dg3, 0-0 13. Rh6, Ce8 14. f4, Rh8 15. Ng5, f6 16. Nh4, Yates-Rubinstein, 1923, în care pentru pionul sacrificat albul a căpătat presiune puternică) 12. e5 (combinația aceasta dă în cele din urmă avantaj negrului, dar nu se vede o continuare bună a atacului pentru alb) 12... Ng4 13. ef, N:f3 14. fe. D:e7 15. gf, c6 16. Ne3, d5 și poziția negrului este de preferat; Richter-Machate, 1933

(vezi diagrama din col. II-a)

6. ... Nc8-d7

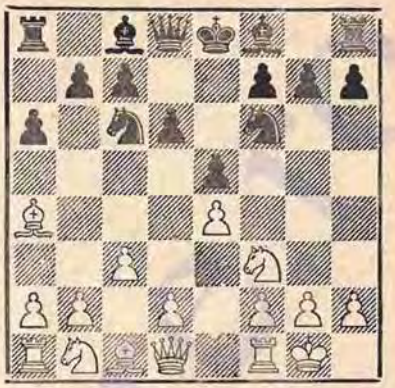

Negrul poate juca aci 6...C:e4! punând astfel în dubiu mutarea precedentă a albului. Poate urma: 7.d4, Nd7 (mai slab este 7... b5 8. Nb3, d5 9. a4, Tb8 10. ab, ab 11. de, Ne6 12. Cd4! cu avantaj pentru alb; Alehin-Ruben, 1930) 8. Te1, Cf6! (mai tare decât 8... f5 9. de, de și acum nu 10. N:c6, N:c6 11. D:d8, T:d8 12. C:e5, Nc5! cu contra-joc puternic, Rauzer-Freyman, Leningrad, 1933, ci mai tare 10. Cbd2!, C:d2 11. N:c6, C:f3+ 12. N:f3, e4 13. N:e4, fe 14. T:e4+ cu atac decisiv) 9. N:c6, N:c6 10. de, de (mai slab este 10... Ce4 11. Cbd2, C:d2 12. N:d2, Ne7 13. ed, D:d6 14. Cd4 cu avantaj pentru alb; Constantinopolski - Vâgodcikov, corespondență 1937) 11. D:d8+, T:d8! (După 11... R:d8 12. C:e5 albul capătă oarecare presiune,

de ex. 12... Ne8 13. Ng5, Ne7 14. Cd2 sau 12... Nd5 13. Ng5; Lilienthal - Alehin, 1933) 12. C:e5, Ne4 (mutarea aceasta a lui Rauzer asigură negrului un joc egal, în timp ce 12... Ne7 13. C:c6, bc 14. Cd2 dă albului un mic avantaj) 13. Cd2 (dacă 13. f3, Nc5+ 14. Ne3?, N:e3+ 15. Te3, Td1+ 16. Rf2, N:b1! 17. Cg6+, Ce4+ negrul obține un avantaj clar; de considerat însă este 13. Ng5, Ne7 14. Cd2 [1]) 13... Ne7 14. C:e4, C:e4 cu egalitate deplină; Riumin—Ragozin, Moscova 1938. Din cauza acestei variante egalizatoare, mutarea 6.c3 nu poate fi recomandată.

Prematur este 6... b5 7. Nc2 și în comparație cu variantele obișnuite, albul a câștigat un tempo.

După 6... Ng4 7. d4, b5 8.Nb3 sau 8. Nc2 se ajunge la o poziție analoagă, iar 6...Ne7 duce după 7. Te1, aproximativ la varianta principală, dar în loc de 7. Te1 se poate juca și direct 7. d4.

(vezi diagrama din col. II-a)

7. Tf1-e1 ...

Mutarea aceasta este, fără îndoială, mai tare decât 7.d4, la care negrul poate răspunde 7... C:e4 trecând în varianta analizată în comentariul remizant precedent. Alături de aceasta este satisfăcător pentru negru și 7...Ne7, care după 8. Te1 poate duce la poziția care urmează din varianta principală. Să examinăm deaceea o altă continuare a atacului pentru alb.

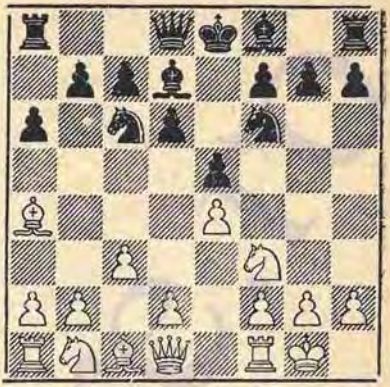

(vezi diagrama din pag. 289)

8. d5, Cb8 9. Nc2, Ng4 (atacul pe flancul damei 9... 0-0 10. Te1, că îl vom examina în comentariul dela mutarea 9-a a

---

[1]) Recomandația aceasta a lui Keres s'a jucat într'o partidă a campionatului mondial prin corespondență 1947—49, între V. Koprîva - S. Samarian. Negrul a obținut joc egal în felul următor 14... Nf5 15. C2f3, Rf8! 16. Cd4, Nc8 17. Te2, h6 18. N:f6, N:f6 19. Tae1, g6 20. f4, Rg7 21. Te3, Td5 și perspectivele de final ale negrului sunt chiar ceva mai bune. (N. Tr.)

albului; un sistem de apărare foarte original și deloc rău este 9... h6 10. c4, Dc8 11. Ce1, g5 12. Cc3, Ch5! cu contra-joc pe flancul regelui; Alehin-Keres. Varșovia 1935).

10. c4, Cbd7 11. h3 jucat la timp, deoarece nebunul negru nu se mai poate retrage la d7; într'o partidă de match Bogoliubov-Alehin, 1929, albul a jucat 11. Cc3, Cf8 12. h3, Nd7 13. Ce1 la care negrul a răspuns cu interesanta mutare 13... g5! și a obținut un atac puternic) 11... Nh5 12. Cc3, 0-0 13. g4 (atacul acesta este prematur și nu face decât să slăbească flancul regelui; mai bine este 13. Ne3 cu intenția de a obține inițiativa pe flancul damei cu b2-b4 și c4-c5) 13... Ng6 14. De2, h5! (nu însă 14... Ce8? 15. Nd2, h6 16. Rg2 cu avantaj pentru alb, Alehin-Johner, 1934, deoarece negrul n'a putut să joace 15...h5 din cauza 16. Cd1; cu mutarea din text negrul începe atacul pe flancul regelui) 15. Ch4, hg 16. hg, Ch7 17. Cf5, Ng5 și negrul are o inițiativă durabilă; van den Bosch-Kmoch. 1941.

7. ... Nf8-e7

Mai slab este 7... g6 deoarece dupa 7. d4 negrul (pentru a preîntâmpina amenințarea 9. N:c6 urmat de d:e) trebue să joace întâi 8... b5 9. Nb3 și numai după aceea poate juca 9... Ng7. După aceasta albul obține însă prin 10. de o inițiativă durabilă.

8. d2-d4 ...

Nimic nu dă albului mutarea timidă 8. d3, de ex. 8... 0-0 9. Cbd2, Ce8 (cu intenția de a juca activ f7-f5 după 9... Ne8 s'ar fi ajuns la aproximativ aceeași poziție ca în varianta principală, de ex. 10. Cf1, Cd7 11. Ce3, f6 12. d4, Nf7 13. Nb3 cu avantaj pentru alb; Ahues-L. Steiner, 1927) 10. d4, ed 11. cd, d5! 12. ed (mai bine 12. e5, dar și în acest caz după 12... Cb4 negrul stă mai comod) 12... Cb4 13. N:d7, D:d7 14. Ce5, Dd8 15. Db3 a5 și negrul are o poziție mai bună; A. Steiner-Keres, Kemeri 1937.

8. ... 0-0

S'a ajuns la poziția normală a apărării Kecskemet, în care albul stăpânește ceva mai mult spațiu, în timp ce negrul are avantaj de desvoltare și n'are slăbiciuni.

Albul poate alege, în continuare, între două sisteme de desvoltare complet deosebite, cu sau fără înaintarea d4-d5.

9. Cb1-d2 ...

Înaintarea 9. d4-d5 într'o poziție asemănătoare a fost analizată deja în comentariul dela mutarea 7-a a albului. În plus față de aceasta, adăugăm un exemplu din practică: 9... Cb8 10. Nc2, c6 11. c4, Dc7 12. Cc3, cd (mai bun este, după cât se pare, sistemul de apărare indicat în comentariul amintit mai sus, în legătură cu mutarea Nd7-g4, deoarece activitatea pe care o manifestă negrul pe flancul damei nu dă rezultatele așteptate) 13. cd, Tc8 14. Ne3, Cg4 15. Nd2, Db6 16. Te2, D:b2 17. Tb1, Da3 18. T:b7!, T:c3 19. N:c3, D:c3 20. Db1 cu avantaj pentru alb; Keres-Raud, Pernau, 1937.

(vezi diagrama din col. II-a)

9. ... e5:d4

Un aspect original al apă-

rării Kecskemet survine după 9... Ne8 cu intenția de a continua după 10. Cf1, cu 10... ed 11. cd, d5! Nimic nu dă 10. N:c5, N:c6 11. de, de 12. C:e5, N:e4 13. C:e4, D:d1 14. C:f6+, gf 15. T:d1, fe cu joc egal, Znosko-Borowschi-Alehin, 1933. O mutare bună este însă, după cât se pare, 10. h3!; dacă acum 10... ed 11. cd, d5, atunci 12. e5 dă albului avantaj; deasemeni 10... Cd7 11. Cf1, f6 12. Ch4, Rh8 13. Cf5, Nf7 14. g4 dă albului un joc mai favorabil, L. Steiner-Kmoch, 1927. După cât se pare, sistemul complet închis nu este recomandabil pentru negru, deși el poate evita o poziție mai proastă.

Aproximativ același sistem de apărare alege negrul și după 9... Rh8 10. h3, Ne8; L. Steiner-Alehin, 1927, în timp ce 9... Te8 dă albului posibilitatea

schimbului destul de favorabil 10. de, C:e5 (sau 10... de 11. Cf1 cu joc bun) 11. C:e5, de 12. Cf3 cu un mic avantaj pentru alb, Thomas-Przepiorka, 1929.

Mutarea din text este, după cât se pare, cea mai bună, deoarece ea permite negrului să obțină un contra-joc mult mai activ decât după 9...Ne8 sau 9... Te8 (relativ la aceste mutări, vezi și rubrica 3, comentariul la mutarea 6-a a negrului, continuarea 6... Ne7, varianta 2).

10. c3:d4 Cc6-b4

Mutarea aceasta care amenință Cd3 constitue ideia schimbului precedent făcut de negru. Albul poate continua acum în diferite feluri, dar nu poate obține în niciun fel un avantaj real.

11. Na4-b3 ...

O altă posibilitate este 11. N:d7, D:d7 12. Db3 (în partida Yates - Romanovski, Moscova 1925, albul a jucat 12. Cf1, dar după 12... c5 n'a obținut nimic ; mai logic este însă 12... d5, deoarece alături de alte continuări, negrul poate alege și atacul tăios 12... Cd3 13. Te3, C:f2 14. R:f2, Cg4+ 15. Re2, C:e3 16. R:e3, f5 cu șanse bune) 12...a5 13. a3, Ca6 14. Cf1, d5 15. e5, Ce4 cu joc aproximativ egal ; Smislov-Keres, Leningrad 1941.

Nu prezintă vreun pericol pentru negru nici 11. d5, la care în partida L. Steiner-Keres, Varșovia 1935, a urmat 11... Cd3 12. Te3, N:a4 13. D:a4 Cc5 14. Dc2, Cg4 15. Te2, Te8 16. h3, Ce5 17 C:e5, de 18. Cc4, f5! cu contra-joc puternic. În orice caz aceste variante dau un joc foarte interesant.

11. ... c7-c5
12. Cd2-f1 Nd7-b5
13. Cf1-g3 d6-d5

Se poate juca și întâi 13...c4 14. Nc2, C:c2 15. D:c2, d5 cu aceeași poziție.

14. e4-e5 ...

Acum nu este favorabil pentru negru să sacrifice un pion

prin 14... Ce4 15. C:e4, de 16. T:e4, Nd3 17. Te3, c4 18. a3, cb 19. ab cu avantaj pentru alb. Euwe - Keres, match 1939/40, deşi 19... Nc2 ar fi dat încă bune contra-şanse.

Deaceea mai bine este 14... Ce8 15. Cf5, c4 16. Nc2, C:c2 17. D:c2, Nd7 cu şanse de atac : pentru alb pe flancul regelui, pentru negru pe flancul damei. Deoarece albul n'are nebunul de atac, şansele negrului nu sunt mai rele.

Dealtfel, pentru negru este mai bine să forţeze această continuare încă dela mutarea 13-a prin c5-c4, pentru a lipsi pe alb de continuări în genul 14... Ce8 15. a3, Cd3 16. Te3 cu păstrarea nebunului b3. Părerea lui Euwe că şi în acest caz poziţia albului merită preferinţă, este, după cât se pare, prea optimistă.

2.

1. ed e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0-0 d6)

(vezi diagrama din col. II-a)

6. Na4:c6+ ..

Mutarea aceasta, care duce la variante foarte ascuţite, constitue una dintre continuările

cele mai primejdioase pentru negru. Negrul poate evita aceste complicaţii trecând în apărarea Steinitz, dar cum se ştie, aceasta îi dă un joc stânjenit şi o apărare grea.

6... b7:c6

7. d2-d4 ...

Albul trebue să continue energic, deoarece altfel îşi spune cuvântul forţa perechii de nebuni a negrului, de ex. 7. Cc3, Ng4 8. d3, Ne7 9. Ce2, Dc8 10. Cg3, h5! cu avantaj pentru negru ; Nedzvedski - Keres, Tallin, 1936.

(vezi diagrama din pag. 293)

7. ... Cf6:e4

Schimbul 7... ed duce după 8. C:d4 la o variantă nefavorabilă a apărării Steinitz, de ex. 8... Nd7 9. Df3! cu ameninţarea

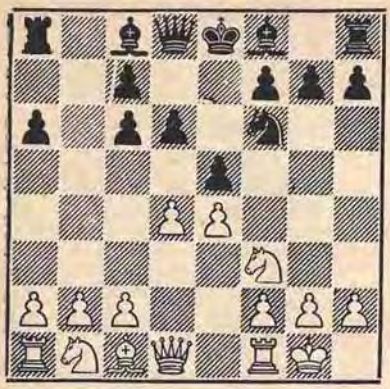

10. e5, sau 8... c5 9. Ce2, Ne6 10. Cbc3, Ne7 11. Cg3 cu avantaj pentru alb; Mitchell-Sulthan Khan, 1931. In afară de aceasta și 8. D:d4 este o continuare bună pentru alb.

Rău este și 7... Ng4 din cauza 8. de, C:e4 9.h3 cu joc bun pentru alb.

Posibilă este mutarea lui Cigorin 7... Cd7, deși aci ea nu este deosebit de favorabilă, deoarece albul mai poate încă desvolta calul damei prin d2 la c4. Poate urma: 8. Ca3 (bun este și 8. de, de 9. Cd2; interesant s'a jucat în partida Alexander-Kashdan, 1937: 8. b3, Ne7 9. Nb2, f6 10. Ch4, g6 11. De2 la care negrul ar fi trebuit să răspundă cu 11... Cb6 cu joc aproximativ egal; în partidă negrul a jucat însă 11... f5 și după 12. de!, N:h4 13. e6 a căzut sub un atac puternic) 8... f6 9. Cc4, a5 10. Te1, Cb6 11. Ce3, Ne7 12. c4 și albul are o poziție ceva mai bună; Rauzer-Savițki, Leningrad, 1933.

Mutarea din text este considerată ca cea mai tare, dar teoria nu și-a spus încă ultimul cuvânt asupra variantelor care survin în continuare.

8. Tf1-e1 ...

O altă mutare destul de favorabilă este aci 8. De2, după care răspunsul 8... f5 este deasemeni forțat.

După aceasta sunt posibile următoarele variante :

1) 9. de (nefavorabil) 9... d5 10. Td1 (complet slab este 10. e6, Nd6 11. Cd4, 0-0 cu avantaj pentru negru ; Weissgerber-Keres, 1936 ; deasemeni 10. Cb d2, Nc5 11. Cb3, Nb6 12. Ne3, c5 13. Cfd2, C:d2 14. C:d2, 0-0 15. f4, a5, Dake - Reshevski, 1938, dă avantaj negrului ; de considerat este și direct 10. c4)

10... c5 11. c4, c6 (se poate și 11... d4 12. Cc3, Nb7 13. C:e4, fe 14. Cg5, e3 15. Dg4, ef+ 16. Rf1, De7 și, după Tartakower, negrul are avantaj) 12. Cc3, C:c3 13. bc, Ne7 și negrul, datorită perechii de nebuni, are un joc mai bun ; Wolf-Rubinstein, 1922

2) 9. Cbd2!, C:d2 10. C:d2, Ne7 (la 10... e4 11. f3, d5 12. fe, de urmează 13. C:e4! cu avantaj pentru alb) 11. de, de (dacă 11... d5 poate urma 12. Cb3, c5 13. c3 urmat de Ne3 cu presiune pe câmpul c5) 12. Cc4, Dd5 (dacă 12... e4, atunci 13. Td1 cu avantaj pentru alb) 13. C:c5, 0-0 14. Td1, De6 15. Nf4 și albul are un mic avantaj; Alexander-Reshevsky, 1938.

Nimic nu dă albului direct 8. de din cauza d6-d5 cu poziție bună pentru negru.

8.	...	f7-f5
9.	d4:e5	d6-d5
10.	Cf3-d4!	...

(vezi diagrama din col. II-a)

10.	...	Dd8-h4

Rău este 10... c5 11. Ce2! și, datorită amenințării 12. Cf4 negrul are mari greutăți, de ex. 11... c6 12. Cf4 (mai tare decât 12. f3, Cg5 13. c4, Ce6 14. Ne3,

Ne7 cu joc bun pentru negru ; Kupchik-Dake, 1938) 12... g6 13. c4 (nu însă 13. f3, Cg5 14. e6, din cauza 14... Nd6 15. h4, Dc7! cu avantaj pentru negru) 13... d4 14. Da4 cu poziție câștigată : 14... Dd7 15. f3, Cg5 16. e6, Db7 17. h4, Ragozin-Toluș, Moscova, 1937, sau 14... Nb7 15. f3, Cg5 16. h4, Cf7 17. e6, Keres - Reshevsky, Amsterdam, 1938, — în ambele cazuri cu câștig de figură.

In afara mutării din text, a fost utilizată și mutarea 10... Nc5 cu următoarele posibilități

l) 11. Ne3, f4! 12. C:c6 (rău este 12. N:f4, 0-0 13. Ne3, C:f2 14. N:f2, T:f2 cu avantaj pentru negru) 12... fe 13. C:d8, ef 14. Rf1, feD+ 15. R:e1, Nf2+ 16. Rf1, Tf8 cu poziție egală, care duce după 17. D:d5, Nc5+ 18. Re1, Nf2+ 19. Rf1 la remiză prin șah etern.

2) 11. c3, 0-0 (după 11... Dh4 12. f3 se ajunge la varianta principală ; o ordine mai exactă de mutări pentru alb este însă 11. f3, Dh4 12. c3, ceeace exclude posibilitatea 11... 0-0 ; dacă însă negrul joacă 11...Cg5, atunci este suficient de bine 12. Rh1) 12. f3, Cg5 13. Rh1 (rău este 13. Ne3, f4! 14. Nf2, Nb6 15. Cd2, c5 cu avantaj pentru negru ; Rabinovici-Romanovsky, Leningrad 1938), 13... N:d4 14. N:g5!, D:g5 15. cd, Tb8 16. b3, Dh4 17. Cc3! cu avantaj pentru alb, deoarece contra-șansele negrului pe flancul regelui nu compensează slăbiciunile sale pe flancul damei ; Sneghirev, Eltov și Smîslov contra Levenfiș, Moscova, 1938.

11. f2-f3 ...

După 11. g3, Dh3, Vâgodcikov dă următoarea analiză : 12. C:c6, Nc5 13. Ne3, f4! 14. N:c5, Ng4 15. Dd3, C:c5 16. Df1, Dh6 cu atac puternic și șanse mai bune pentru negru. In loc de 12. C : c6 Fine recomandă 12. Cc3! și dă următoarele variante :

1) 12... C:c3 13. bc, Nb7 14. Ce6 cu avantaj pentru alb.

2) 12... c5 13. Ce2! (13. C:d5, cd 14. C:c7+, Rf7 15. C:a8, Nb7 dă negrului un atac puternic) 13... C:f2 (sau 13... c6 14. Cf4, C:c3 15. bc, Dg4 16. f3 cu avantaj pentru alb) 14. R:g2, d4 15. Cd5, Nb7 16. c4, D:h2+ 17. Rf3 cu avantaj pentru alb.

3) 12... C:f2 (la 12... Nb7 sau 12... Nc5 urmează 13. Cce2 cu amenințările foarte neplăcute 14. Cf4 și 14. f3) 13. R:f2, D: h2+ 14. Rf3 și nu se vede o continuare suficientă a atacului pentru negru, deoarece albul amenință, între altele, cu mutarea foarte tare 15. Th1.

Din aceste variante reese că albul ar fi putut prin 11. g3 să obțină avantaj. Și mutarea din

text este însă suficient de bună și are avantajul de a putea fi utilizată și după 10... Nc5.

11. ...	Nf8-c5
12. c2-c3	Ce4-f2

Nimic nu dă negrului 12... Df2+ 13. Rh1.

13. g2-g3	...

Nu însă 13. Dd2, Cd3!

După mutarea din text negrul nu poate lua dama, deoarece după 14. gh calul său nu poate să mai scape ; la un rezultat nefavorabil pentru negru duce și varianta 13... Ch3+? 14. Rg2, Dh5 15. f4. Deaceea negrul este silit să se retragă cu dama.

13. ...	Dh4-h5
14. Dd1-e2	...

De considerat este și acceptarea sacrificiului 14. R:f2, D:h2+ 15. Re3, deși negrul capătă pentru figură doi pioni și oarecare atac ; Bonci - Osmolowski-Estrin, Moscova, 1945 ; albul a reușit să-și realizeze avantajul material.

Și după mutarea din text jocul este tăios.

14. ...	Cf2-h3+
15. Rg1-g2	Nc5:d4
16. c3:d4	f5-f4

Aci se încheie analiza lui Belavenet în „Deschiderea modernă", cu aprecierea : „o poziție foarte tăioasă, dar mai bună pentru alb".

Numai pe baza acestei analize, fără exemple din practica maeștrilor, este greu de dat o apreciere definitivă a acestei poziții, dar, din punctul de vedere al stadiului actual al teoriei șahului, apărarea cu 5... d6

urmat de 7... C:e4 trebue considerată foarte îndoelnică pentru negru. Deaceea pentru negru este mai bine să treacă în apărarea Kecskemet nu la mutarea 5-a, ci prin 4... d6, sau prin 5... Ne7 6. Te1, d6

3.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0-0 d6)

6. Tf1-e1 ...

Mutarea aceasta duce în mod obișnuit la aceleași poziții ca și 6. c3, dar exclude varianta de remiză 6... C:e4.

Pe de altă parte, negrul poate acum schimba nebunul tare de atac al albului prin 6... b5 7. Nb3, Ca5.

Să examinăm această posibilitate, ca temă principală a analizei noastre.

6. ... **b7-b5**

După 6... Nd7 survin variante pe care le-am examinat în rubrica 1.

Trebue să atragem însă atenția că după 6... Nd7, mutarea 7. d4 nu este prea bună din cauza 7... b5 8. Nb3 (mai bine este, probabil, 8. de) 8... C:d4 9. C:d4, ed 10. e5, de 11. T:e5+, Ne7 și negrul are un joc egal, chiar la cele mai bune continuări ale adversarului ; Carazza-Alehin, 1927.

De considerat mai este 6... Ng4, deoarece 7.h3, Nh5 înaintea rocadei adversarului nu este complet fără primejdie pentru alb, din cauza slăbirii flancului regelui său, de ex. 8. c3, Ne7 9. d3, Dd7 și albul are greutăți serioase din cauza amenințări negrului h7-h6 urmat de g7-g5-g4 ; Lasker - Yanovsky, 1924. Dacă însă albul joacă 7. c3, atunci negrul nu trebue să joace după șablon 7... Ne7, ci original 7... Cd7, de ex. 8. d3, Df6 9. Cbd2, Ne7 cu poziție cel puțin egală („Bilguer").

Negrul poate juca și 6... Ne7, ceeace duce la o poziție deja cunoscută (1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0-0 Ne7 6. Te1 d6, etc.) Posibilitățile

care survin se aseamănă, în general, cu acele pe care le-am examinat în rubrica 1. Vom examina mai jos numai câteva sisteme de desvoltare mai noi :

1) 7. N:c6+ (și aci schimbul acesta este foarte tare) 7... bc 8. d4, Cd7 (dacă 8... ed 9. C:d4, Nd7, atunci prin 10. Cc3, 0-0 albul poate trece în apărarea Steinitz, sau poate juca 10. Df3 amenințând e4-e5) 9. de (o continuare simplă, dar și 9. Ca3, f6. 10. Cc4, continuare pe care am examinat-o în rubrica 2, la mutarea 7-a a negrului, sau 9. Cd2, 0-0 10. Cc4, f6 11. Ca5, Cb8 12. Dd3, De8 13. Nd2, Teichmann - Marco, 1903. dă albului avantaj ; tema de bază a ambelor variante este aducerea calului damei alb pe puternicul câmp c4 ; aceasta duce la concluzia că mutarea lui C:gorin Cf6-d7 este bună în astfel de poziții numai după ce albul a mutat Cb1-c3) 9.. de (dacă 9... C:e5 poate urma, alături de schimb, și 10. Cd4) 10. Cbd2 f6 11. Cc4, a5 12. Nd2, a4 13. Ca5, Ta6 14. De2, Cc5 15. Tad1 cu avantaj evident pentru alb ; Kashdan - L. Steiner, match, 1930.

Din această variantă reese că negrul ar fi trebuit să aleagă 8... ed, sau mai târziu 9... C:e5, în timp ce pentru alb, în locul mutării simplificatoare 9. de, mai consecvent este 9. Ca3, sau 9. Cbd2 .

2) 7. c3 (prin 7. c4 albul poate trece în apărarea Duras din varianta cu mutarea 4... d6) 7... 0-0 (mai bine este, probabil, 7... Nd7, pentru a preveni în orice caz 8. N:c6, bc 9. d4) 8. d4 (după 8. b3 negrul poate juca deasemeni 8... Nd7, sau poate trece cu 8... b5 în varianta obișnuită închisă) 8... Nd7 (mai simplu este 8... b5 9. Nb3, Ng4 trecând într'o variantă relativ bună a apărării închise ; dacă însă albul joacă 9. Nc2, atunci poate urma 9... Ng4 10. d5, Ca5 11. Cbd2, c6 12. dc, C:c6 13. Cf1, Tc8 cu joc bun pentru negru, Lisițân-Ragozin, Moscova, 1938 ; mai rău este 8... Ng4 9. N:c6, bc 10. de cu avantaj pentru alb) 9. Cbd2 (s'a ajuns la o

poziție dintr'o variantă pe care am dat-o mai înainte în rubrica I, când am examinat răspunsul 9... ed ; aci ne vom îndrepta atenția spre apărarea Kecskemet) 9... Ne8 (în partda E. Steiner - Alehin, 1927, în care a fost utilizată pentru prima oară apărarea Kecskemet, negrul a jucat 9... Rh8 și numai după 10. h3 a făcut mutarea Ne8 ; deplasarea aceasta a regelui a permis însă albului să obțină o mică inițiativă printr'o combinație de schimb : 11. N:c6, N:c6 12. de, de 13. C:e5, N:e4 14. C:e4, D:d1 15. T : d1, C:4e 16. Td7 ; deseori s'a utilizat și 9... Te8, la care cel mai bun răspuns pentru alb este 10. de, etc.) 10. Cf1 (fără îndoială mai bine este 10.h3, Cd7 11. Cf1, f6 12. Ch4, Rh8 13. Cf5, Nf7 14. g4, Cb6 15. Nc2, Te8 16. C1g3, Nf8, ca în partida L. Steiner-Kmoch, 1927, în care, după Grünfeld, albul ar fi putut obține avantaj prin 17. d5, Ce7 18 b3 ; continuarea 10. N:c6, N:c6 11. de nu dă nimic albului, cum am arătat deja în varianta 1) 10... Cd7 (cea mai simplă cale de egalare este 10... ed 11. cd, d5 12. e5. Ce4 13. Cg3, C:g3: Kunerth - Eliskases, 1930). 11 Cg3, Rh8 12. Ne3, f6 cu poziție aproximativ egală. Albul ar fi trebuit să continue cu 13. Nc2 sau 13. d5; Astalos-Ahues, 1927.

7. Na4-b3 **Cc6-a5**

Ideia apărării negrului constă cum am arătat deja, în eliminarea nebunului b3.

La apărarea obișnuită duce 7... Ne7.

8. d2-d4 **Ca5:b3**

Rău este 8... ed din cauza 9. e5, de 10. C:e5, Ne6 11. C:f7! cu avantaj evident pentru alb.

9. a2:b3 **Nc8-b7**

Răspunsul acesta este aproape forțat, deoarece după 9... Cd7, în afară de 10. de, C:e5 (sau 10... de? 11. Dd5) 11. Cd4, albul poate juca cu succes și 10. Nd2!, de ex. 10... Nb7 11. Na5,

Ne7 12. Cc3, 0-0 13. Cd5, N:d5 14. ed cu presiune.

10. Nc1-g5 ...

După mutarea liniștită 10. Cc3 este bine 10... Cd7, de ex. 11. Ng5, f6 12. Nh4, Ne7 13. Cd5, 0-0.

Merită o serioasă considerație mutarea 10. de, dar ea nu oferă totuși șanse albului de a obține avantaj, din cauza 10... C:e4!, de ex. 11. ed (sau 11. Cc3, d5 12. Cd4, Dd7 13. e6, fe 14. Dg4, 0-0-0 15. D:e6, ca în partida Yates - Yanovsky, 1924, în care, după Alehin, negrul ar fi putut obține avantaj prin 15... c5! 16. D:d7+, T:d7 17. C:e4, de 18. Cf5, g6) 11... N:d6 13. Dd4 (la 12. Cc3 urmează simplu 12... 0-0, deoarece albul nu poate lua de două ori la e4 din cauza N:h2+ cu câștigul damei) 12... De7 13. Cc3 (nu însă 13. D:g7, 0-0-0 14. Ng5, C:g5 ! 15. Te7, Thg8 16. Df6, C:f3+ cu presiune decisivă pentru negru ; Tartakower recomandă, într'adevăr, ca întărire 14. Dg4+, Rb8 15. Df5, dar și în acest caz atacul negrului compensează cu prisosință pionul sacrificat) 13... f5 (nu însă 13... 0-0-0 din cauza 14. T:e4, iar după 13... c5 pentru obținerea avantajului este suficient 14. D:g7, 0-0-0 15. Dg4+, Rc7 16. T:e4) 14. Ng5, Dd7! (cu mult mai tare decât continuarea din „Collijn", 14... Df7 15. C:e4, fe, care dă albului după 16. T:e4+, N:e4 17. D:e4+, Rd7 18. Td1, Tae8 19. Ce5+, T:e5 20. D:e5 un joc mai bun, cu un pion în plus) 15. C:e4, fe 16. T:e4+, N:e4 17. D:e4+, Rf7 18. Te1, Te8 19. Dd5+, Rf8 20. Te5!, T:e5 21. C:e5, De8 22. Df3+, Rg8 23. Dd5+ cu șah etern ; Auerbach - Alehin, 1922.

10. ... h7-h6

11. Ng5-h4 ...

Nimic nu dă albului 11. N:f6, D:f6 12. Cc3, c6 și negrul are un joc bun datorită perechii de nebuni. În partida Lasker-Rubinstein, 1923, a urmat 13. d5, c5 14. Dd3, Dd8 15. C:b5!, ab

16. D:b5+, Dd7 17. T:a8+, N:a8 18. Db8+, Dd8 19. Db5+, Dd7 cu şah etern.

11. ... g7-g5

Un joc egal poate fi obţinut în mod simplu prin 11... Ne7 (cu ameninţarea de a întări solid centrul cu 12... Cd7), de ex.: 12. de, de 13. D:d8+, T:d8 14. C:e5, g5 (deasemeni 14... N:e4 este greu de răsturnat în mod direct) 15. Ng3, C:e4 16. Cc3, C:g3 17. hg, Rf8 cu joc egal; dintr'o partidă a lui Rauzer (albul), Leningrad 1933.

Prin mutarea din text negrul provoacă mari complicaţii, dar este îndoelnic dacă ele îi dau un rezultat mai bun decât varianta dată mai sus.

Euwe atrage atenţia asupra 11... De7, pentru a desvolta nebunul la g7, dar mutarea aceasta este prea înceată şi dă albului, de exemplu după 12. Cc3, c6 13. Dd3 un joc mai liber şi mai bine desvoltat.

12. Nh4-g3 ...

Dacă 12. de, C:e4 13. ed (13. Ng3 duce la o poziţie din varianta principală) 13... D:d6 ! (după 13... gh 14. Dd4 albul capătă un atac puternic) 14.D:d6. N:d6 15.Cc3, f5 16.Ng3, 0-0-0! 17. N:d6, T:d6, negrul obţine avantaj ; Tarrasch-Schlechter, match, 1911.

12... Cf6:e4

13. Cf3:e5 ! ...

Mai slab este, după cât se pare, 13. de, din cauza 13... d5 (rău este 13...C:g3 14. ed+,Ce4 15. Cc3, f5 16.Ce5; dealtfel şi mutarea simplă 14. hg este suficient mai tare).

Poate urma : 14.e6, fe 15. Cd4 (dacă 15.Ne5, Th7 16.Cd4, Dd7 17.f3, atunci, după Tarrasch, 17... c5 dă negrului avantaj) 15... Df6 16. Cc3 şi acum nu 16... 0-0-0 17. Dg4, Te8 18. C:e4, de 19. T:e4!, cu avantaj pentru alb, ci 16... Nc5! 17. C:e4, de şi negrul are avantaj (18. Dh5+, Df7 19. C:e6 D:h5 20. Cg7+, Rf7 21. C:h5, Rg6)

13... d6:e5

Forțat, deoarece după 13... Ne7 14. Cd3 ambele flancuri ale negrului sunt slăbite, fără vreo compensație materială.

14. Ng3:e5 f7-f6
15. Dh1-h5+ Re8-e7

După 15... Rd7 16. Dg4+, Re8 17. Ng3 albul mai câștigă cel puțin două figuri ușoare pentru turn și obține astfel o compensație suficientă pentru calitatea sacrificată.

16. Nc5-g3 Dd8:d4
17. Cb1-c3 f6-f5
18. Ta1-d1 ...

Am urmat până aci analiza lui Tarrasch, în care aprecia rezultatele matchului său cu Schlechter din 1911. Albul are, într'adevăr, o figură mai puțin, dar are în schimb un atac puternic, care compensează cu prisosință materialul sacrificat Poziția albului poate fi considerată ca mult mai bună.

C.

(1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0-0)

5... Cf6:e4

După mutările intermediare 3... a6 4. Na4, mutarea aceasta este mai favorabilă, deoarece în multe variante negrul poate folosi poziția pionului la a6 pentru înaintarea b7-b5, eliminând astfel presiunea neplăcută a nebunului a4 asupra calului c6. Pe de altă parte, prin mutarea b7-b5, negrul își slăbește poziția de pioni pe flancul damei.

După 5... C:e4 survine o poziție plină de combinații, greu de analizat, deoarece ambele părți au de ales între foarte multe continuări.

Mutarea din text are o lungă istorie. In întâlnirile din secolul trecut, ea era utilizată aproape fără excepție, deoarece, conform părerii generale, era considerată ca cea mai bună continuare. Mai târziu însă părerile s'au schimbat și apărarea aceasta a început să fie considerată ca nefavorabilă negrului.

Este adevărat că Tarrasch a încercat s'o reabiliteze, şi în parte a reuşit, dar cercetările ulterioare au condamnat-o din nou.

Teoria şahistă modernă consideră şansele albului după mutarea din text ca mai bune, deoarece resursele de apărare ale albului sunt considerate suficiente pentru a respinge presiunea negrului, care rezultă în urma desvoltării mai bune, iar după obţinerea echilibrului (lichidarea presiunii) structura de pioni generală se arată în favoarea albului.

Unele autorităţi însă, între care şi Euwe, se menţin la celălalt punct de vedere şi apreciază jocul liber de figuri şi iniţiativa care decurge de aci pentru negru, ca mai valoroase decât slăbiciunile sale de pioni.

In ultimul timp au fost găsite unele întăriri pentru negru, care nu sunt încă suficient cercetate şi deaceea deocamdată nu este posibil să dăm o apreciere definitivă asupra apărării „deschise" cu mutarea 5... C:e4.

(vezi diagrama din col. II-a)

6. d2-d4 ...

Mutarea cea mai tare, care

pune la oarecare îndoială mutarea precedentă a negrului.

Alte continuări nu provoacă negrului greutăţi :

1) 6.De2, Cc5 7. N:c6. dc 8. d4 (la 8. C:e5 urmează simplu 8... Ne7, iar continuarea 8. D:e+, Ce6 9. Te1, Ne7 10.d4, 0-0 a dus la joc egal în partida Winawer-Makowetz, 1892.) 8... Ce6 9. de, Cd4 (îndoelnic este 9... Nc5 10. Td1, De7 11. Cc3, 0-0 12. Ce4, Nb6 13. Cg3 cu poziţie ceva mai bună pentru alb, Walbrodt-Bardeleben, 1895; cu mutarea din text negrul, eliberează diagonala nebunului său) 10. C:d4, D:d4 11.h3 (nu însă 11 Td1, Ng4) 11... Ne7 12. Cd2 cu joc aproximativ egal.

Tartakower consideră în mod greşit poziţia aceasta ca mai bună pentru alb ; după 12... Nf5 (13.Cf3, De4) se arată că apre-

cierea lui ese mult prea optimistă.

2) 6.Te1 (după 6. N:c6, dc 7. Te1, sau 7.De2, mutarea 7... Cc5 duce la variantele pe care le examinăm mai jos) 6... Cc5 mai slab este 6... Cf6 7.d4, e4 8.d5, Ce7 9. Ng5 sau 8... b5 9. Nb3, Ca5 10. Ng5 cu avantaj pentru alb) 7. Cc3 (după 7. C:e5, Ne7 8. N:c6, dc 9.d4, Ce6 10. Ne3, 0-0 11. Cc3, f6, jocul este egal ; la aceeași variantă duce și 7.N:c6, dc 8. C:e5, Ne7) 7... C:a4 (mutarea aceasta, după cât se pare, nu este atât de rea ca reputația ei; mai simplu este în orice caz 7... Ne7, care duce la varianta amintită în comentariul precedent) 8. C:e5, Ne7 (nu însă 8... Ce7 9.Df3 sau 8... C:e5 9. T:e5+, Ne7 10. Cd5) 9. Cd5, 0-0 (Mlotkowsky recomandă 9... Rf8 10. C:c6, dc 11. C:e7, Ce6 12. b3, D:e7 13. ba cu joc aproximatix egal) 10.C:c6, d:c 11. C:e7+, Rh8 12. Dh5, și acum nu 12... Cb6 13. Te4, Dd6 (se amenințase 14. D:h7!) 14. b3, h6? 15. Nb2i Cd5 16.Ne5 cu câștig, Yates-Condé, 1923, ci 12... Ne6 13. T:e6, fe 14. Cg6+, Rg8 15. C:f8, D:f8 16. Dg4, Cb6 și 17. D:e6+, Rh8 dă negrului oarecare contra-joc pe coloana „a" (Keres).

Din aceste exemple se vede că încercarea de a recâștiga imediat pionul „e" nu dă nimic albului, deoarece îl obligă în majoritatea cazurilor la schimbul N:c6, care lasă negrului avantajul perechii de nebuni și îi ușurează situația.

6... **b7-b5**

Mai rău este 6... Ne7 din cauza 7. De2, de ex. 7... f5 (slab este 7... d5 8. C:e5, Nd7 9. N:c6, bc 10.Te1 și negrul nu poate face rocada din cauza pierderii unei figuri) 8. de, 0-0 9. Td1, De8 10. Nb3+, Rh8 11. Cd2 cu avantaj pentru alb, Lasker-Waldbrodt, 1896.

Slab este 6... d5 7. C:e5, Nd7 8.C:f7!, R:f7 9.Dh5+, g6 (dacă 9... Re6 10.Nb3, Ne8 11. Dg4+, Re7 12. Te1 negrul pierde imediat) 10.D:d5+, Rg7 11. D:e4.

Nf5 12. De3, D:d4 13. N:c6 cu poziție câștigată pentru alb : Constantinopolsky-Șumilin, Kiev 1937.

O posibilitate interesantă, așa numita „variantă Riga", survine după 6... ed. La prima vedere mutarea aceasta este foarte riscată, deoarece poziția calului negru pe coloana ..e" devine foarte nesigură ; analizele au demonstrat însă că negrul poate evita ce e mai rău. Deși nu se poate face încă o apreciere definitivă, totuși se poate stabili că albul obține șanse mai bune. 7. Te1, d5 (mai slab este 7... f5 8. C:d4, Dh4 9. g3, Df6 10. N:c6, bc 11. f3, Nc5 12. c3 cu câștig de figură, Makenzie-Velasquez) și acum albul are de ales între două continuări:

1) 8. C:d4, Nd6 9. C:c6 (s'a încercat și 9. Dh5, 0-0 10. C:c6, bc 11. N:c6, Tb8 12. Cc3, Cf6 cu avantaj pentru negru ; Kupchik-Steiner, 1927) 9... N:h2+ 10. Rh1 (după 10. R:h2, Dh4+ 11. Rg1, D:f2+ se ajunge la remiză ; asupra mutării 10. Rf1 ne vom mai întoarce) 10... Dh4 11. T:e4+, de 12. Dd8+, D:d8 13. C:d8, R:d8 14. R:h2 (după schimburi albul are două figuri ușoare pentru turn și doi pioni, deci egalitate materială deplină. Din punct de vedere pozițional, însă, situația albului este de preferat, deoarece figurile sale ușoare își găsesc fără greutate obiecte de atac, în timp ce turnurile negrului vor aștepta zadarnic ocazia de a putea pătrunde în poziția albului ; în afară de aceasta negrului nu-i este ușor să-și înainteze pionii săi în plus pe flancul regelui, din cauza slăbiciunii câmpurilor negre ; negrul mai are neplăceri și din cauza poziției nesigure a regelui său ; în general se poate spune că poziția albului este mai bună) 14... Ne6 15. Ne3, f5 16. Cc3, Re7 17. g4!, g6 după care albul are două continuări și anume :

a) 18. g5, Tag8! 19. Nd4, h6 20. Nf6+, Rf7 21. N:h8, T:h8, Berlin - Riga, corespondență, 1906/1907, și negrul a trecut peste toate greutățile, deoarece amenință, între altele, și 22... c5 cu câștig de figură.

b) 18. Rg3!, h5 19. gf, h4+ 20. Rh2, gf 21. Ce2; Capablanca - Ed. Lasker, 1915, cu avantaj clar pentru alb.

Dealtfel albul poate, în loc de 10. Rh1, să joace în varianta aceasta și 10. Rf1, ceeace dă însă negrului după 10... Dh4 un atac puternic, de exemplu :

11. Cd4+ (sau 11. Ne3, 0-0 12. Cd4, Ng4 13. Cf3, Dh5 și acum atât 14. Cc3, Tad8 15. Dd3, N:f3 16. gf, D:f3, Maroczy-Berger, 1908, cât și 14. c3, b5 15. Nc2, Tad8 16. Re2, Tfe8 17. Tf1, N:f3+ 18. gf, C:f2!, Sergheev - Iordanski, Moscova 1928, dau negrului un atac imparabil; în partida prin corespondentă Rich. Pruun - Keres, 1932, negrul a jucat în ultima variantă în loc de 15... Tad8, altfel, anume 15... Tfe8 16. Nd3, Te6 17. Ne2, Tf6 și a căpătat deasemeni un atac decisiv) 11... b5 12. Ne3. 0-0 (după Leonhardt, 12... ba 13. Cf3, Dh5 14. C:h2, D:h2 15. D:d5, Dh1+ 16. Re2, Ng4+ 17. Rd3; D:e1 este suficient pentru remiză) 13. Cf3, Dh5 14. Nb3, Ng4 (deasemeni 14... c6 15. C:h2, D:h2 16. Df3, h5 17. Nf4, Dh1+ 18. Re2, Dh4 19. Ng3, De7 20. Rf1, Tfe8 21. Rg1, Cg5 este favorabil negrului, conform analizei lui Leonhardt) 15. D:d5, N:f3 16. D:h5, N:h5 17. Nd5, Tae8 18. N:e4, T:e4 19. g3, f5 20. Cd2, Tg4 cu joc aproximativ egal, Nyholm - Leonhardt, 1907; în partidă, albul a jucat 21. Rg2?, f4! și a intrat în poziție grea, în timp ce 21. Cf3, N:g3 22. fg, T:g3 ar fi dus la joc egal (Leonhardt).

2) 8. Ng5 (recomandată de către Berger în 1909, ca o încercare de răsturnare a variantei Riga; rezultatul mutării nu este însă clar) 8... Dd6 (sau 8... Ne7 9. N:e7, D:e7 10. C:d4, 0-0 11. N:c6, bc 12. f3, c5 13. Cc6, Dd6 14. D:d5, Cf6 15. D:d6, cd cu un final mai bun pentru alb; rău este 8... f6 din cauza 9. C:d4) 9. c4!, dc (9... Ne6 10. cd, N:d5 11. C:d4, f6 12. C:c6, bc 13. Cc3, 0-0-0 14. C:e4, N:e4 15. Dg4+, f5 16. De2, Nd3 17. De3 dă albului un avantaj clar) 10. C:c3, Ne6 11. C:e4, de 12. Cd5. Dd5 (sau 12... b5 13. T:e4,

ba 14. D:a4, Dd5 15. Te5! cu avantaj pentru alb ; la acelaş rezultat duce şi 12... Ne7 13. N:e7, R:e7 14. N:c6, bc 15. T:e4) 13. Dc2, Nd6 (sau 13... Nc5 14. C:c6, b5 15. Nb3, D:g5 16. T:e4) 14. Nh4, b5 15. C:e6, fe 16. Nb3, Dc5 17. D:c5, N:c5 18. Tac1 cu avantaj pentru alb.

Analizele date mai sus sunt ale lui Berger.

Krause însă a recomandat în 1921, după 8. Ng5, Ne7 9. N:e7, nu 9... D:e7, ci 9... R:e7! şi a dat ca variantă principală :

10. N:c6 (după 10. c4, dc 11. C:c3, Ne6 12. N:c6, bc 13. Cd4, C:c3! 14. bc, Dd7 15. Dg4 Krause se îndoeşte ca atacul albului să compenseze pionii sacrificaţi; noi suntem însă de părere că numai această variantă dă o speranţă de a răsturna mutarea îndrăzneaţă a regelui negru) 10... bc 11. C:d4, Rf8 12. f3, Cf6 13. C:c6. Dd6 cu poziţie aproximativ egală [1]).

Dacă acceptăm că analizele lui Krause sunt corecte, atunci mai favorabilă pentru alb este varianta 1.

3) 8. Ce5 (nici mutarea aceasta nu este deosebit de bună; următorul contra-joc al negrului a fost propus de Krause) 8... Nd6 9. D:d4, 0-0 (deasemeni jucabil este 9... N:e5) 10. C:c6, bc 11. N:c6, Nc5 şi negrul obţine avantaj.

(vezi diagrama din pag. 308)

7. Na4-b3 ...

Mai slab este 7. C:e5, C:e5 8. de, d5 (acceptabil este şi 8.. Cc5 9.Nb3, C:b3 10.ab, Nb7, de ex. 11.Cc3, De7 12. Te1, 0-0-0 13. Nf4, g5, Meitner - Schlechter, 1899, sau 11.Dg4, De7 12.Cc3, De6 13. Dg3, h5 14,h3.

(*) O partidă Dr. Troianescu — Serg u Samarian (Campionatul Capitalei 1950) a continuat din această poziţie în felul următor : 14. Cd4, c5 15. Ce2, g6 16. Cd2, Ne6 17. b3, Td8 18. Dc1, Rg7 19. Db2. The8 20. Tad1, d4 21. c3?, d3 22. Cg3, c4! 23. C2e4, Db6+ 24. Rh1, C:e4 25. C:e4, Nd5 26. Cf2,d2! 27. T:e8. D:f2!! 28. D:d2, D:d2 29. T:d2. T:e8 şi albul a cedat. După cât se pare şansele negrului în poziţia finală a analizei lui Krause sunt cel puţin egale. (N. Tr.)

Nc5 15. Ne3, h4, Bird-Albin, 1895, — în ambele cazuri cu joc bun pentru negru) 9. ed, N:d6! 10.De2 (dacă 10.Nb3, atunci 10... Nb7 urmat de 0-0, iar dacă 10.Te1, atunci simplu 10... 0-0 !; deasemeni 10.N:b5+, Rf8! 11.Nd3, Dh4 12. g3, C:g3 dă negrului un avantaj clar ; suficient de bine este și 10... ab) 10... Nb7 11. Cc3, 0-0 12.C:e4, Te8 cu avantaj pentru negru (Fine).

Interesant este 7.d5, la care răspunsul cel mai bun pentru negru este 7...ba (după 7...Ce7 8. Te1 negrul trebue să evite câteva curse, de ex. 8... Cc5 9. C:e5, C:a4? 10.Df3, f6 11. Dh5+, sau 8... Cd6 9.Nb3 cu avantaj pentru alb, sau, însfârșit, 8... Cf6 9.C:e5, ba? 10.d6, cd 11. Cc4 și chiar cea mai bună apărare 9... d6 10.Cc6, Dd7 11. Nb3 duce la mare avantaj pentru alb; satisfăcător pentru negru este 8... ba 9. T:e4, d6 sau 8... d6!) 8. dc, d6 9. Te1, Cf6 (mai bine decât 9... Cc5 10. Ne3. Ce6 11. c4,Ne7 12.Cc3, 0-0 13. c5 cu presiune; Richter-Eliskases, 1935) 10. c4, Ne7 11. Cc3, 0-0 (sau 11... Ng4 12. C:a4, 0-0 13, Cc3, Tb8 cu joc egal) 12.D:a4, Ne6 13.Cg5 (în partida Zollner-Johner, 1938, albul a jucat 13. Ng5, dar după 13... Ch5! 14. N:e7, D:e7 15. Cd5, N:d5 16.cd, Tfb8 negrul are un joc mai bun) 13... Nf5 (de considerat este 13... Ch5) 14.f3, Cd7 15 cd și acum în loc de 15... N:d7 16. Da5, Eliskases - Znosko-Borowsky, 1937 care a dat albului avantaj negrul ar fi putut juca simplu 15... N:g5 cu poziție bună.

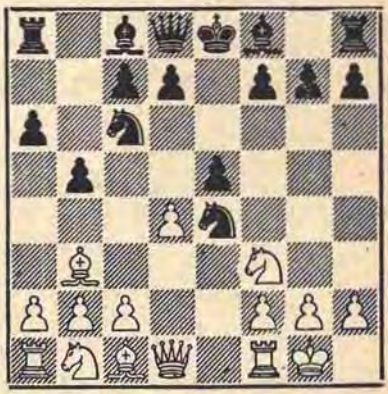

7... **d7-d5**

Şi aci nu este bine 7... ed, de ex. 8. Te1, d5 9. Cc3 (foarte tare este şi 9.N:d5, D:d5 10.Cc3 care duce la o poziţie care aminteşte o variantă cunoscută din apărarea celor doi cai, dar aci negrul şi-a slăbit în mod defavorabil flancul damei) 9... Ne6 (forţat, deoarece 9. dc 10. N:d5 dă albului o poziţie câştigată) 10. C:e4, de 11.T:e4, Ne7 12. N:e6, fe 13.T:e6, Dd7, 14. De2 şi albul are un avantaj clar ; Burn-Tarrasch, 1907.

8. d4:e5 ...

Nimic nu dă albului 8. C:e5, C:e5 9. de, Nb7 (bine este şi 9... c6, dar nu 9... Ne6 din cauza f2-f4-f5) 10.Ne3, Nc5 şi negrul stă bine.

Pe vremuri cea mai tare mutare era considerată 8.a4, având în vedere următoarele variante :

1) 8... b4 (sau 8... Nb7 9.ab, ab 10.T:a8, N:a8 11. de, Ca5 12.Na2, c5 13.c3 cu poziţie ceva mai liberă pentru alb ; Pillsbury-Scudier, 1902) 9.a5. C:d4 10. C:d4, ed 11. D:d4, c6 12. Cd2, Cg5 13. Na4, Nd7 14. Te1+, Ce6 15. Cf3, Ne7 16. Dg4 cu avantaj pentru alb; Pillsbury-Tarrasch, 1898.

2) 8... Ne6 9.ab, ab 10. T:a8, D:a8 11.de, Ca5 12.Cd4, C:b3 13. cb, c6 14. f3, Cc5 15. f4 cu avantaj pentru alb; Winawer-Berger, 1883.

3) 8... Tb8 9.ab, ab 10.de (s'a ajuns la poziţia „normală", cu deosebirea că linia „a" este deschisă şi se află în stăpânirea albului; circumstanţa aceasta asigură albului avantajul) 10... Ne6 11.c3, Nc5 (după 11... Ne7 se arată tare mutarea 12. Cd4, deoarece nu merge 12... C:e5 din cauza 13.Dh5, dar bună este şi continuarea obişnuită 12.Ne3) 12.Cd4 (dacă 12. Cbd2, 0-0 13. Nc2, f5 14.ef, C:f6 15. Cz3 se ajunge la o poziţie avantajoasă pentru alb) 12... C:e5 13. Nf4, Cc4 (mai slab este 13... Cg6 14. Cc6, Df6 15. Ne3, Ch4 16. N:c5, Nh3 17.gh, D:c6, ca în partida Schlechter-Fähndrich, 1903, în care albul ar fi putut să obţină un avantaj clar prin 18.Dh5) 14.N:c4, bc 15.Cc6, Df6 şi poziţia ne-

grulu este mai liberă; din aceasta rezultă că atacul cu mutarea 12.Cd4 nu este favorabil albului și că mai favorabilă este continuarea 12. Cbd2 cu joc mai bun.

In general, variantele care sunt posibile după 8.a4 sunt foarte asemănătoare cu acelea care survin fără mutările intermediare a2-a4 și Ta8-b8 și pe care le vom examina mai târziu.

Mutarea 8.a4 și-a pierdut însă popularitatea după matchul Lasker-Schlechter, din 1910, în care negrul a utilizat cu mare succes vechea mutare 8... C:d4! 9. C:d4, ed. După aceasta albul are de ales între două continuări :

1) 10. ab (mai slab este 10. D:d4, Ne6 11. c3, c5 12. De5, cum s'a jucat într'o partidă Lasker-Schlechter, 1910, în care negrul ar fi putut să obțină un avantaj clar prin 12... Nd6! 13. D:g7, Rd7) 10... Nc5! (slab este 10... Ne6 11. ba, Nc5 12. Na4+, Rf8 13. Nc6, Ta7 14. c3 cu avantaj pentru alb; Cigorin-Vemmers, 1881) 11. c3, 0-0 (după 11... Nb7 12. cd, Nd6 mutarea 13. Dd3 dă albului un joc bun) 12. cd, Nb6 13. Cc3 (nu este mai bine nici 13. Dd3, Ne6 14. ba, c5) 13... Nb7 14. ba,T:a6 (într'o partidă Stolz-Bogoliubov negrul a jucat 14... N:a6 15. Te1, Df6, dar după aceasta albul ar fi putut să câștige un pion fără vreun risc deosebit prin 16. C:e4, de 17. T:e4) f5 T:a6, N:a6 16. Te1, Nb7 cu joc egal; Lasker-Schlechter, match 1910.

In varianta aceasta albul poate juca în loc de 11. c3, mutarea 11. Cc3, dar nici aceasta nu este primejdios pentru negru; 11... 0-0 12. C:e4, de 13. Dh5, Nb6 14. Nd5, Ng4 cu avantaj pentru negru; Berlin-Riga, corespondență 1911/13.

2) 10. Cc3 (mutarea ingenioasă a lui Berger, care este însă mai slabă decât simplu 10. ab) 10... C:c3 (posibil este, după Berger, și 10... dc 11. N:d5, Tb8 12. Nc6+, Nd7 13. N:e4, Nd6 14. Dh5, g6 15. Dh6, Nf8 cu joc egal, dar albul poate juca mai tare 12. N:f7+, Re7 13. Nd5,

Nb7 14. N:b7, D:d1 15. T:d1, T:b7 16. Te1 cu avantaj; mai slab este deasemeni 10... Cf6 11. D:d4, c5 12. De5+, Ne6 13. N:d5, C:d5 14. Td1 și acum 14... Dd6 15. T:d5, D:e5 16. T:e5, Nd6 17. Te1, b4 18. Ce4, Ne7 19. Ng5!, Maroczy-Tarrasch, 1911, sau 14... Df6 15. De4, Ne7 16. T:d5!. 0-0 17. ab, N:d5 18. C:d5, Tae8 19. C:f6+; N:f6 20. D:e8, T:e8 21. Rf1! Schlechter-Perlis, 1911, în ambele cazuri cu un final mai bun pentru alb) 11. bc, c5 (în partida Teichman-Vidmar, 1911, continuarea 11.. Ne7 12. D:d4, 0-0! 13. N:d5, Nf6 14. Dd3, Tb8 15. Na3. Te8 a dat negrului o poziție mai bună) 12. ab. Ne7 13. Df3 (deasemeni 13. cd, c4 14. Na4. 0-0 15. ba, T:a6 16. c3, Nd7 dă negrului un oarecare avantaj în final) 13... Ne6 14, cd. într'o partidă Spielmann-Tarrasch, 1912, albul a jucat 14. T:a6, 0-0 15. cd, c4 16. Na2, T:a6 17. ba, Da5 18. Nb1, dar după 18... c3 a căpătat o poziție evident mai proastă) 14... c4 (după 14... ab 15. T:a8, D:a8 16. dc albul are o poziție egală) 15. Na4, 0-0 și negrul are un avantaj evident.

Aceste variante arată că, după 8. a4, negrul obține ușor prin 8... C:d4! cel puțin un joc egal. Din această cauză mutarea 8. a4 aproape a dispărut din practica actuală de turneu.

8. ... Nc8-e6

Negrul n'are altă mutare pentru a apăra punctul d5, deoarece recomandația lui Zukertort 8... Ce7 dă albului după 9. a4! (mai slab este 9. Cg5, C:g5 10. N:g5, c6) 9... Tb8 10. ab, ab 11. Cd4! avantaj, de ex. 11...Cc5 (dacă 11... c5, atunci 12. C:b5, T:b5 13. Na4. Nd7 14. f3 cu avantaj, iar la 11... c6, Tarrasch — Mortimer, 1902, albul răspunde 12. C:c6!, C:c6 13. N:d5; Tartakower recomandă 11... Nd7. dar la aceasta este tare 12. N:d5, C:d5 13. Df3) 12. Ng5, Dd7 13.Ta7 (în partida de match Tarrasch-Cigorin, Petersburg, 1893, albul a jucat 13. Cc3, c6

14. Dh5, Cg6 15. Te1, Ce6 16. Ne3, C:d4 17. N:d4, dar acum negrul ar fi putut egala jocul prin mutarea 17... Dg4; deaceea Tartakower consideră că 14. f4 este mai tare decât 14. Dh5; mutarea 13. Ta7, amenințând 14. Cc3, etc., pare mai tare decât 13. Cc3 urmat de f2-f4) 13... Tb7 14. Ta8 cu avantaj, de ex. 14... c6 17. N:e7, N:e7 16. C:c6, D:c6 17. N:d5, Dc7 18. Df3, 0-0 19. T:c8 sau 14... Cg6 15. Cc6!, C:b3 16. cb (Belavenet).

9. c2-c3 ...

Mutarea obișnuită. Albul are însă o serie întreagă de alte posibilități, Să le examinăm pe cele mai importante.

1) 9. a4, b4 (și mai simplu este, după cât se pare, 9... Ca5 10. Na2, c5 ceeace deja face îndoelnică mutarea 9-a a albului) 10. a5? (aci mutarea aceasta este greșită; mai bine este 10. Ne3, Ne7 11. Cbd2) 10... Cc5 11. Ng5 (și aci albul poate juca mai bine 11. c3, C:b3 12. D:b3) 11... Ne7 12. N:e7, C:e7 13.Cd4, 0-0 14. Cbd2, Cd7 15. f4, c5 cu avantaj pentru negru.

2) 9. Cc3 (mutarea aceasta nu este favorabilă, deoarece după schimbul la c3, nebunul din b3 este în afară de joc și atârnă amenințarea pierderii lui prin c7-c5-c4 sau a6-a5-a4) 9... C:c3 10. bc, Ce7 (după cât se pare, mutarea aceasta este mai energică decât continuarea liniștită 10... Ne7 11. a4. 0-0 12. Cd4. deoarece negrul amenință c7-c5-c4 cu câștigul nebunului), și acum albul are la dispoziție două continuări principale, și anume :

a) 11. Na3 (după 11. Ne3 este adevărat că nu se poate 11... Cf5 12. Cd4, C:e3 13. fe, c5 14. C:e6, fe 15. Dh5+, g6 16. Df3, Ta7 17. c4! cu atac decisiv pen-

tru alb, dar 11... Cg6 urmat de c7-c5 dă, după Tarrashc, avantaj negrului) 11... a5 12. Cd4 (şi 12. N:e7, N:e7 13. a4, c5 14. ab, 0-0! dă negrului un joc mai bun) 12... a4 13. f4, ab 14. N:e7, N:e7 15. f5, Nd7 16. e6, b2! 17. Tb1, T:a2 18. ed+, D:d7 cu poziţie câştigată pentru negru; Spielman-Rubinstein, 1919.

b) 11. a4, c5 12. Na3, c4 13. Na2, Cf5 14. N:f8, R:f8 15. ab, ab 16. g4, Ch4 17. Cd4, h5 cu avantaj clar pentru negru; Bogoliubov-Tarrasch, 1922.

In încheere atragem atenţia asupra faptului că după 9. Cc3, C:c3 10. bc, mutarea 10... Ca5 este îndoelnică din cauza sacrificiului 11. Cd4, c5 12. f4, cd 13. f5 care dă albului o presiune puternică. După (9. Cc3, C:c3 10. bc) 10...Ne7 de considerat este şi 11. Cd4 cu intenţia de a continua după 11... C:e5 cu 12. f4.

c) 9. Cbd2 (mutarea pe care Bernstein a utilizat-o de numeroase ori la turneul dela Petersburg 1914 şi care adeseori duce la variantele obişnuite, de ex. după 9... Ne7 10. c3, etc.).

Să examinăm unele deviaţiuni dela căile obişnuite, din partea negrului.

9... Cc5 (mai rău este 9... C:d2 10. D:d2 urmat de c2-c3 trecând într'o variantă favorabilă, pe care o vom examina mai târziu; după 9... Ne7 albul poate juca în locul mutării obişnuite 10. c3, şi 10. C:e4, de 11. N:e6, fe 12. Cg5 cu joc aproximativ egal) 10. c3 (sau 10. De2, Ne7 11. Td1, 0-0 12. Cf1, Dd7 13. c3. C:b3 14. ab, f6 15. Nf4 cu joc egal, Reti-L. Steiner, 1928; după părerea lui Belavenet, mutarea 12... Ca5 13. Nd2, c6 dă negrului avantaj în varianta aceasta, dar după 14.Cd4 albul, fără îndoială, nu stă mai rău) 10... d4 (mai slab este 10... Ne7, care dă după 11. Nc2 o variantă obişnuită, favorabilă albului ; mai rău este şi 10... C:b3 11. C:b3, Ne7, deoarece în afara mutării bune 12. Ne3, albul mai are şi mutarea mai tare 12. Cfd4!, deoarece 12... Ce5 13. f4 dă albului un atac serios; mai trebue deasemeni amintit că după 10... Ne7 mutarea 11.

De2 este mai slabă din cauza 11... d4!, de ex. 12. cd, C:d4 13. C:d4, D:d4 cu joc bun pentru negru; Bernstein-Tarrasch, Petersburg 1914) 11. cd, C:d4 12. C:d4, D:d4 13.N:e6, C:e6 14.Df3, Td8 15. a4 și acum nu 15...Dd5 16.D:d5,T:d5 17.ab,ab 18. Ta8+, Cd8 19. Ce4! cu avantaj pentru alb, Capablanca-Lasker, Petersburg, 1914, ci 15... Nb4! 16. ab!, ab (16... N:d2 17. Td1, Db4 18, ba) 17. Dc6+, Dd7 18. D:d7+ T:d7 cu final aproximativ egal (Nenarocov).

4) 9. Ne3, Ne7 (posibil este și 9... Nc5, dar cel mai tare este 9...Ca5 10. Cbd2, C:d2 11. D:d2, c5 12. c3, Ne7 cu joc bun pentru negru; Roselli-Canal, 1923) 10. Cbd2 (10. c3 duce la varianta principală) 10... Cc5, și amenințările d5-d4 și a6-a5 devin neplăcute pentru alb. La 11.c3 negrul nu răspunde 11... C:b3 12. C:b3 cu control asupra punctului c5 și joc bun pentru alb, ci 11... Cd3! cu câștig de pion, în urma căruia albul nu obține decât șanse îndoelnice de atac.

5) 9. De2. Cea mai importantă continuare, alături de 9. c3. Ea a fost utilizată cu succes în ultimul timp de către Keres și apoi de Smislov. Ideia variantei constă în crearea unei presiuni asupra pionului d5 prin Td1 și c2-c4. Negrul mai trebue să țină seama de necesitatea de a împiedica pe alb, după schimbul figurilor ușoare, de a folosi slăbiciunea câmpurilor negre d4 și c5, având un nebun „rău" la e6.

a) 9... Ca5 (după 9... Ne7 10. Td1, Ca5 se poate ajunge la o variantă aproape la fel, de ex. 11. Cbd2, C:d2 12. N:d2, C:b3 13. ab, 0-0 14. Cd4, c5 15. Cc6, Dd7 16. C:e7+, D:e7 cu joc egal, dar se poate juca și 10... 0-0 11. Cbd2, Cc5 12. Cf1, Dd7 cu joc egal; în partida prin corespondență Bauer-Keres, 1935, după 9. De2, Cc5 10. Td1 negrul a jucat 10... d4 11. N:e6, C:e6 12. De4, Dd7 urmat de Td8 și albul n'a putut obține avantaj pe coloana „d") 10. Cbd2 (la 10. Td1 urmează cel mai simplu 10... Nc5 11. Ne3, N:e3 12. D:e3, c5 13. c3, 0-0 cu joc bun pentru

negru, dar este posibil și 10... Ne7 trecând în varianta din comentariul dela mutarea 9-a a negrului) 10... C:d2 (nu însă 10... c5? 11. C:e4, de 12. N:e6, ef 13. N:f7+, R:f7 14. D:f3+, Re8 15. Td1, Dc8 16. e6, Db7 17. Td5 cu atac imparabil, ca în partida prin corespondență Adam-Seibold; rău este deasemeni 10... Cc5 11. Cd4 și amenințarea f2-f4-f5 este greu de apărat, de ex. 11... Cc:b3? 12. ab, c5 13. C:e6, fe 14. Dg4 cu avantaj pentru alb) 11. N:d2 c5 (nu însă 11... C:b3 12. ab cu amenințarea T:a6!) cu joc aproximativ egal.

b) 9... Ne7. După mutarea aceasta, prin care negrul căutând să se desvolte cât mai repede, pare să ignoreze amenințările albului, sunt posibile următoarele variante:

Albul poate utiliza interesanta mutare 10. c4, obținând după 10... bc (10... dc 11. Td1) 11. Na4, Nd7 12. Cc3 un atac puternic; partida prin corespondență Adam-Malmgren. Negrul are însă la dispoziție puternicul răspuns 10... Cc5!, de ex. 11. cb, C:b3 (de considerat este și direct 11... ab) 12. ab, ab 13. T:a8, D:a8 14. D:b5, 0-0 și avantajul poziționat al negrului este cel puțin suficient pentru a compensa pionul sacrificat (Keres).

In partida Keres-Euwe, Moscova 1948, s'a jucat 9... Ne7 10. Td1, 0-0 11. c4, bc 12. N:c4, Nc5 13. Ne3, N:e3 14. D:e3, Db8 (14... Cb4 15. Nb3, c5 16. Cc3!) 15. Nb3, Ca5 16. Cd2 și după 16... C:d2 17. T:d2, C:b3 18. ab albul are avantaj poziționat, deoarece calul său ocupând câmpul d4 se arată mai tare decât nebunul e6 și în afară de aceasta negrul trebue să aibă în vedere și amenințarea f2-f4-f5

c) 9... Cc5 (vezi diagrama din pag. 316) negrul caută să lichideze nebunul b3) 10. Td1, C:b3 (dacă în loc de aceasta 10... b4, pentru a slăbi amenințarea c2-c4 atunci după 11. Ne3, C:b3 12. ab, Dc8 13. c4, dc 14. bc, h6 15. Cbd2, Ne7 16. Cb3, 0-0 17. Nc5! albul obține avantaj poziționat; Smislov - Reshevsky, Moscova 1948) 11. ab.

Partida Keres - Alexander, matchul URSS-Marea Britanie, 1947, a continuat: 11... Ne7 12. c4, 0-0 13. Cc3 (mai slab este 13. cd, N:d5 14. Cc3, N:f3 15.gf, Dc8 16. Cd5, Keres-Alatorzev, Leningrad, 1947, deoarece prin mutarea 16... Nd8 negrul ar fi putut obține bune contra-șanse) 13... Cb4 14. Ne3 (câștigul unui pion prin 14. cb, ab 15. T:a8, D:a8 16. C:b5 dă negrului un contra-joc bun după 16...c5) 14... c6 și negrul are o poziție solidă, deși pasivă.

In partida Keres-Reshevsky, Moscova 1948, negrul a continuat cu 11... Dc8 12. Ng5 (împiedicând mutarea Ne7, care după schimb ar fi dus la avantaj pentru alb, care ar fi stăpânit câmpurile negre) 12... h6 13. Nh4, Nc5 și la 14. Cc3, a sacrificat un pion prin 14... g5 15. Ng3, Db7 16. C:d5 obținând după 16... 0-0-0 17. Cf6, g4 un atac puternic.

Mutarea 11... Dc8 a fost însă răsturnată în partida Smislov-Euwe, Moscova 1948, în care a urmat 12. c4! (albul sacrifică un pion, dar deschide coloana „d", obține câmpul e4 pentru damă și dezorganizează apărarea negrului). Luarea pionului 12...dc 13. bc, N:c4 a dus pe negru după 14. De4, Ce7 (mai bine 14... Cb4 15. Ng5, c6! 16. Td8+, D:d8 17. N:d8, T:d8) 15. Ca3! c6 (sau 15... Ne6 16. C:b5) 16. C:c4, bc 17. D:c4 la o poziție fără speranță.

La 11... Nc5 în partida Smîslov-Sokolsky, Moscova 1947, a urmat 12. Ne3!, N:e3 (12... d4 13. Ng5, Dd7 14. D:b5!) 13.D:e3, De7 14. Dc3!, Cd8 15. b4 cu joc mai bun pentru alb.

d) 9... Nc5. Mutare propusă de Bronștein și Constantinopolsky cu următoarea variantă posibilă: 10. Ne3, De7 11. Td1, Td8 cu joc egal. Afirmația aceasta necesită însă o verificare practică.

e) 9... g5 cu amenințarea g5-g4. Pe calea aceasta a încercat negrul să combată planurile albului în partida Boleslavsky-Stoltz, Stockholm 1948. Însă după 10. c4!, bc? (mai bine totuși 10... dc, la care urmează 11. Nc2!, Cc5 12. Td1 urmat de

C:g5 sau N:g5) 11. Na4, Nd7 12. e6!, fe 13. N:c6, N:c6 14. Ce5, Dd6 15. Dh5+, Re7 16. N:g5, C:g5 17. D:g5, Re8 18. Dh5+, Re7 19. Df7+, Rd8 20. Df6+, Rc8 21. D:h8 albul a câștigat.

Alte mutări ale albului în loc de 9. c3 n'au valoare independentă și duc deobicei la varianta principală.

I

9... Nf8-e7

Răspunsul cel mai uzitat și probabil cel mai bun al negrului, după care se ajunge la poziția de bază a apărării deschise.

Albul a rămas puțin în urmă cu desvoltarea, dar, pe de altă parte, pionii negrului pe flancul damei sunt slăbiți și creează albului posibilități de atac.

Prima problemă pentru alb este îndepărtarea calului e4 de pe poziția lui dominantă și eventual utilizarea slăbiciunilor negrului dela d4 și c5, în timp ce în planul negrului intră realizarea înaintării c7-c5 pentru a lichida principala slăbiciune pe flancul damei, iar în al doilea rând — eliminarea pionului alb e5 prin f7-f6.

Astfel, planurile celor două părți sunt destul de clare, dar în realizarea lor pot surveni foarte multe variante diferite pe care le vom examina sistematic.

In prealabil să vorbim despre alte mutări care sunt utilizate în afara mutării din text 9... Ne7.

In primul rând este de considerat continuarea 9... Nc5, care este pe cale de a reveni în modă (rubrica 2).

Negrul mai poate juca și 9... Cc5 10. Nc2 (dacă direct 10.Te1, atunci după C:b3 11. ab, Ne7 12. b4, 0-0 13. Cd4, C:d4 14. D:d4. a5 negrul obține avantaj; Goldenov-Makogonov, Leningrad 1947) 10... Ng4, dar manevra aceasta este prematură și, în cel mai bun caz, dă negrului poziții care pot fi obținute în variantele obișnuite.

Iată câteva exemple din practică :

11. Te1 cu continuările :

a) 11... Ne7 (prematur este 11... d4 12. h3, Nh5 13. e6! cu avantaj pentru alb, de ex. 13... fe 14. b4, d3 15. bc, dc 16. T:e6+, Ne7 17. D:c2, Dd5 18. De4) 12. Cbd2 (deasemeni 12. Ne3, 0-0 13. Cbd2, Nh5 14. Db1, Ng6 15. Nf5 dă albului un joc ceva mai bun) 12... 0-0 (conform analizei lui Malkin, nu este bine 12... d4 din cauza 13. Cb3, dc 14. C:c5, N:c5 15. Ne4, Dd7 16. Db3, N:f3 17. gf cu avantaj pentru alb) 13. Cb3 (mai slab este 13. h3, Nh5 14. Cf1, f6 15. e6, f5 16. Ce3, d4! cu avantaj pentru negru; Monosson-Zukerman, 1929) 13... Ce4 (sau 13... Ce6 14. Dd3, g6 15. Cbd4 cu avantaj pentru alb ; Naegeli-Johner, 1930) 14. Nf4!, f5 15. ef, C:f6 16. Dd3, Ce4 17. N:c7, Dd7 18. Ce5! cu avantaj pentru alb; Alehin-Nimzovici, Petersburg 1914.

In varianta aceasta nu este bine pentru alb în loc de 12. Cbd2, să joace la atac cu 12. b4, Ce6 13. a4, Tb8 14. ab, ab 15. Ta6, Dd7 16.h3, Nh5 17.Nb3, Td8 18. Ca3, 0-0, ca în partida Teichman - Tarrasch, 1912, în care negrul a obținut mai târziu avantaj datorită slăbirii flancului damei albului.

b) 11... Ce6 12. a4 (mai rău este 12. h3, Nh5 13. a4, Ca5 14. ab, ab 15. De2, c6 16. Cbd2, Ng6 17. Cf1, Ne7 cu joc egal) 12... Ca5 13. ab, ab 14. Dd3, c6 15. Cd4, C:d4 16. cd cu joc bun pentru alb deoarece rocada adversarului este împiedicată ; Bronștein - Makogonov, Leningrad 1947.

c) 11... Dd7 12. Cbd2, Nh5 (mai tare este, probabil, 12... d4) 13. Cb3, Ce6 14. Nf5, Ng6 15. Nh3 cu joc mai bun pentru alb; Levenfiș - Alatorzev, Leningrad 1947.

Numai șahiștilor „romantici" poate să le placă continuarea de atac 9... g5, utilizată câteodată la care albul răspunde cel mai simplu 10. Cbd2, Cc5 (sau 10... C:d2 11. D:d2, g4 12. Cd4, C:e5 13. Te1 cu avantaj) 11. Nc2, g4 12. Cd4, C:e5 13. f4,gf 14.C2:f3, Nd6 15.C:e5, N:e5 16.C:e6, C:e6 17. Dh5! cu poziție câștigată.

O ideie interesantă de a exercita presiune asupra pionului e5 prin fianchetarea nebunului regelui a fost propusă de către V. Makogonov. Partida Bonci-Osmolowsky - Makogonov, Baku 1945, a continuat: 9... g6 10.a4!, Tb8 (se amenința se 11.ab, ab 12.T:a8, D:a8 13.N:d5 și dacă 10... b4, atunci 11. a5 cu amenintarea Na4) 11. ab, ab 12. Cd4 (de considerat era și mutarea simplă 12. Nf4, fără sacrificiu de pion) 12... C:e5 13. Nf4, Nd6 14. De2, Df6! 15. N:e5, D:e5 16. g3, 0-0 17. Cc6, Dg5 18. C:b8, T:b8 și negrul are pentru calitate o poziție foarte promițătoare. Cum a arătat A. Constantinopolsky, în loc de 18... T:b8 negrul ar fi putut juca și 18...Nc5, după care nu se poate 19. Ca6 sau 19. Cc6 din cauza 19... C:g3 20. hg, D:g3+ 21. Rh1, Dh3+ 22. Rg1, Ng4 cu atac decisiv.

Continuarea 9... g6 mai trebue să fie experimentată în practică.

(vezi diagrama din col. II-a)

In poziția aceasta (după 9... Ne7) sunt de considerat o serie întreagă de continuări, asupra valorii cărora părerile autorităților sunt încă deosebite.

Mulți consideră mutarea 10. Cbd2 ca cea mai tare, alții se pronunță pentru 10. Ne3 sau 10. Te1, în timp ce alții preferă 10. a4 sau direct 10. Cd4, ca pe vremuri Alehin. L. Steiner considera ca cel mai bine 10. De2; câteodată au fost jucate și mutări ca 10. Nf4 și 10. Nc2.

Este o problemă dificilă de a stabili care este cea mai bună dintre numeroasele mutări amintite mai sus. Ea nu poate fi rezolvată decât după experimentarea lor timp de mulți ani în practică. In cele ce urmează vom da o analiză a tuturor acestor posibilități, din punctul de vedere al teoriei șahiste actuale.

a.

10. Cb1-d2 ...

Mutarea aceasta a fost cel

mai des şi cu succes utiiizată şi din această cauză este considerată ca cea mai bună. Cu aceasta albul începe atacul punctului e4, căutând să schimbe sau să alunge calul negrului care ocupă o poziţie bună. Închiderea diagonalei nebunului cl n'are mare importanţă, deoarece calul din d2 se deplasează curând pe alt câmp şi eliberează drumul nebunului.

In ultimul timp, alături de mutarea din text, se bucură de multă atenţie continuările de gambit 10. Cd4 şi 10. a4, b4 11. Cd4.

10. ... 0-0

Mutarea cea mai uzitată şi probabil cea mai bună. Acum schimbul 11. C:e4, de 12. N:e6, fe 13. Cd4, Dd5 14. Db3, Cd8 nu este primejdios pentru negru.

Mai slab este în orice caz 10... C:d2 11. N:d2, Ca5 12. Cd4 urmat de f2-f4 şi albul ameninţă cu un atac puternic pe flancul regelui.

Prematur este deasemeni 10... Ca5 11. Nc2, C:d2 12. D:d2 cu poziţie ceva mai bună pentru alb.

O altă posibilitate, probabil mai slabă decât 10... 0-0, este 10... Cc5 11. Nc2 (la 11. Cd4 în partida Blake - Znosko - Borowsky 1924, a urmat 11... C:d4 12. cd, Cb7 13. f4, g6 14. Cf3, c5 cu joc bun pentru negru) 11... d4 (după 11... 0-0 12. Cd4 se ajunge la o poziţie dintr'o ramificaţie a variantei principale, iar 11... Ng4, dă după 12. Te1 o poziţie din comentariul dela mutarea 9-a a negrului ; albul poate însă juca şi 12. h3, Nh5 şi acum nu 13. De1, Ce6 14. Ch2, Ng6 15. N:g6, fg cu avantaj pentru negru, Alehin-Rubinstein, Vilno, 1912, ci 13. Te1, Chajes-Wolf, 1923, care dă aproximativ aceeaşi poziţie ca în varianta dată mai sus) 12. Ce4! după care negrul are de ales între două variante nefavorabile :

1) 12... dc 13. C:c5, N:c5 14. Ne4! (mutare găsită şi analizată de către Capablanca, în 1915) 14... Dd7 15. bc (într'o partidă Capablanca - Chajes, 1916, albul a jucat mai energic 15. Dc2, Nd5 16. bc, Tad8 17.

Ng5 și a obținut avantaj) 15.. Td8 16.D:d7+, N:d7 17.Td1,Ce7 (nu însă 17... 0-0 18. Ne3!, N:e3 19. T:d7!, T:d7 20. N:c6 cu avantaj pentru alb ; în partida Capablanca - Hodges, 1916, negrul a continuat cu 17... Cb8 18. Cd4, Ne7, dar după 19. Ne3 a căpătat o poziție mai proastă) 18. Cd4 cu avantaj pentru alb ; Capablanca - Chajes, 1915. Negrul a jucat acum 18... h6? și după 19. Cb3, Nh6 20. Na3 a căpătat o partidă evident mai rea. Mai bine ar fi fost 18... 0-0, la care Capablanca avea intenția să răspundă 19. Ne3 cu joc mai bun, și nu 19. Cb3 din cauza Ng4!

2) 12... Dd5 13. C:c5, N:c5 14. Nb3, Dd7 15. N:e6, fe 16. cd, C:d4 17. Ne3, Td8 18. Tc1, C:f3+ 19. D:f3, N:e3 20. fe cu avantaj pentru alb (Tarrasch).

3) 12... d3 13. C:c5, dc 14. D:d8, C:d8 15. C:e6, C:e6 16. Ne3 și negrul pierde cel puțin pionul „c".

Atragem atenția asupra unei posibilități interesante, în poziția care se produce după 10... Cc5 11. Nc2, Ng4 12. Te1, prin intervertire de mutări (vezi comentariul dela mutarea 9-a a negrului) și anume, în loc de 12... 0-0 negrul poate juca și 12... Dd7 13. Cf1 (sau 13. Cb3, Ce6 14. Dd3, Nh5 cu joc egal ; Boleslavsky - Makogonov, Sverdlovsk 1943) 13... Td8 14. Ce3 (mai tare decât 14. h3, Nh5 15. Cg3, Ng6 16. Cd4, C:d4 17. cd, Ce6 18. Ne3, c5 cu un mic avantaj pentru alb ; Pinkus-Lilienthal, matchul prin radio URSS — USA, 1945) 14... Nh5 (primejdios este 14... N:f3 15. D:f3, C:e5 16. Dg3, Cg6 17. Cf5 cu atac puternic, dar era posibil direct 14... 0-0 15. C:g4, D:g4, deoarece sacrificiul 16. N:h7+, R:h7 17. Cg5+, D:g5 dă negrului trei figuri ușoare pentru damă) 15. Cf5, Cc6 16 a4 și albul are poziție mai bună; Bronștein - Makogonov, Moscova 1944.

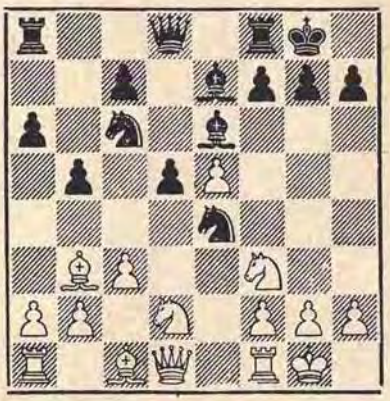

aa.

11. Nb3-c2 ...

Mutarea 11. De2, care este considerată de către mulți ca cea mai bună, o vom examina în rubrica bb. Tot acolo ne vom ocupa și de continuarea 11. De1.

Dintre celelalte mutări vom examina pe următoarele :

1) 11. Cd4, C:d4 (nu însă 11... C:e5 12. C:e4, de 13. N:e6!, fe 14. C:e6 cu avantaj pentru alb ; o greșală grosolană ar fi 11... Dd7 din cauza 12. C:e6 urmat de 13. C:e4 cu câștig de figură) 12. cd, C:d2 (mai bine decât 12... f5 13. C:e4, fe 14. Ne3 cu avantaj pentru alb ; Thomas-Yates, 1923) 13. N:d2, c5 14. dc (după 14. Nc2 negrul nu continuă cu 14... cd 15. f4, f5 16. ef cu joc ceva mai bun pentru alb, ca în partida a 4-a a matchului Lasker - Schlechter, 1910, în care fuseseră făcute și mutările suplimentare a2 - a4, Ta8 - b8, a4:b5, a6:b5, — ci mai tare 14... c4 15. f4, f5 16. ef, N:f6! cu avantaj pentru negru, ca în partida prin corespondență Damșescu - Chalupetzky, 1937 ; partida a continuat 17. Ne3, Ta7 18. g4, g5 ; încercarea 17. Dh5, g6 18. N:g6 nu dă nimic din cauza 18... Ta7) 14... N:c5 15. Tc1, Tc8 (după 15... Db6 în partida prin corespondență Heublein-O'Kelly, 1937/38 s'a jucat 16. De1!, Tfc8 17. Rh1, d4 18. f4 și albul a obținut avantaj) 16. T:c5 (mai bine este 16. Rh1 urmat de f4) 16... T:c5 17. Nb4, Dc7 18. Dd4, Tc1 cu egalitate deplină ; Keres-Fine, Amsterdam 1938.

2) 11. Te1 (aceeași poziție se produce și în varianta cu mutarea 10. Te1, după 10... 0-0 11. Cbd2) 11... Cc5 (puțin cam îndoelnic, dar poate că totuși jucabil este 11... C:d2 12. D:d2, Ca5 13. Nc2, c5 14. Dd3, g6 15. Nh6, Te8 16. Dd2 cu șanse bune de atac pentru alb) și acum albul are câteva continuări :

a) 12. Cd4, C:d4 13. cd, Cd3 (nu însă 13... C:b3 14. C:b3 și albul, controlând câmpul c5, capătă avantaj) 14. Te3, Cf4 (Euwe recomandă 14... C:c1 15. T:c1, c5! 16. dc, Tc8 și negrul recâștigă pionul cu joc bun, deoarece la 17. c6, Db6 18. Tec3 urmează 18... Nb4!) 15. Nc2,

c5! şi negrul obţine avantaj ; Flamberg-Alehin, 1914.

b) 12. Cf1, C:b3 13. ab, d4! (un minunat sacrificiu poziţional de pion recomandat de către Claparède ; posibil este însă şi 13... b4 14. Dd3, Dc8 15. Cg3 cu şanse aproximativ egale ; Olland - Euwe, 1920) 14. C:d4 (după 14. cd, Nd5 negrul recâştigă uşor pionul, iar la recomandaţia lui Tartakower 14. C1d2, Dd7 15. De2 negrul nu răspunde 15... f6? 16. cd cu avantaj pentru alb, ci 15... f5 sau liniştit 15... Tfd8) 14... C:d4 15. cd, c5 16. dc, N:c5 şi negrul recâştigă pionul cu joc bun (Claparède).

c) 12. Nc2, d4! (după 12... Ng4 13. Cb3 se ajunge la o poziţie dintr'o partidă Alehin-Nimzovici, pe care am examinat-o în comentariul dela mutarea 9-a a negrului, se ameninţase 13. Cd4 urmat de f2-f4) 13. cd (dacă 13. Ce4, atunci 13... dc 14. C:c5, N:c5 15. Ne4, D:d1 16. T:d1, Tad8! cu avantaj pentru negru) 13... C:d4 14. C:d4, D:d4 15. Dh5 (în partida Lasker-Tarrasch, Petersburg 1914, albul a jucat 15. Cb3, C:b3 16. ab, D:d1 17. T:d1, c5 şi a căpătat un final mai rău ; în partidele Joss-Euwe şi Johner-Euwe, 1934, albul a jucat 15. De2, Tad8 16. Cf3, Dc4 17. D:c4, N:c4, deasemeni cu avantaj pentru negru) 15... Cd3! (deasemeni continuarea recomandată de către Tarrasch 15... g6 16. Dh6, Dh4 17. D:h4, N:h4 18. Cf3, Ne7 dă negrului un joc satisfăcător) 16. Ce4 (Tartakower recomandă 16. N:d3, D:d3 17. Ce4, Tad8? 18. Ng5, N:g5 19. D:g5, h6 20. Dc1, Nd5 21. Te3, Dd4 22. Cf6+! cum au câştigat consultanţii împotriva lui Rubinştein, Varşovia, 1914 ; în loc de 17... Tad8? negrul poate însă juca mai bine 17... Tfd8, cum recomandă Tartakower, sau simplu 17... Nd5 cu poziţie bună) 16... g6 (16... D:e5 17. Ng5! dă albului un atac foarte puternic) 17. Dh6 (Solmanis - Keres, Riga 1944) şi acum în loc de 17... C:c1 18. Df4! care a dat albului oarecare atac, negrul ar fi putut continua simplu 17... C:e1 18. Ng5, f6! 19. ef, N:f6 20. N:f6, T:f6 21. C:f6+, D:f6 22. T:e1, N:a2 cu un pion în plus şi joc bun.

(vezi diagrama din pag. 324)

11. ... f7-f5

La 11... C:d2 12. D:d2, f6

(mai slab este 12... Ca5 13. Dd3, g6 14. Cd4, c5 15. C:e6, fe 16. h4! cu atac decisiv pentru alb) 13. ef, N:f6 urmează 14. Cg5 (în partida Yates - Tarrasch, 1928, albul a continuat 14. Df4, Dd7 15. Dg3, Ce7 16. Te1, Nf5 cu joc egal) 14... N:g5 15. D:g5, D:g5 16. N:g5, Ca5 17. a4 cu perechea de nebuni și final mai bun pentru alb.

Dacă negrul joacă 11... Cc5 atunci albul poate oferi un puternic sacrificiu de pion cu 12. Cd4! (de considerat este și 12. Cb3, C:b3 13. ab, Ng4 14. Te1 cu avantaj pentru alb, ca în partida Ilin Jenevsky-Sozin, Leningrad, 1936, deși în partida Yates-Waltuch, 1922, după 12... Dd7 13. C:c5, N:c5 14. Dd3, g6 15. Ng5, Nf5 16. Dd2, N:c2 17. Nf6, Te8! 18. D:c2, Ne7 negrul a obținut un joc aproximativ egal) 12... C:e5 (mai bine 12... Dd7 13. f4, f5 dar și în acest caz albul păstrează un joc ceva mai bun) 13. Dh5! (mai slab este 13. f4, Ng4 14. De1. Bogoliubov - Reti, 1919, deoarece negrul nu trebue să joace ca în partidă, 14... Nh4 15. D:e5, Te8 16. Cc6, Dd7 17. f5! cu avantaj pentru alb, ci mai tare 14... Ced3! cu avantaj în toate variantele) 13... Cg6 (nu există nimic mai bun, deoarece celelalte continuări pierd imediat, de ex. 13... f5 sau 13... Ced3 14. b4, sau 13... Ccd3 14. C:e6, fe 15. De2) 14. f4, Nd7 15. f5, Rh8 16. f6 și albul câștigă (Bogoliubov).

12. e5:f6

Pare mai bună decât 12. Cb3, Dd7, care duce la următoarele variante:

1) 13. Cbd4, C:d4 (mutarea 13... Cd8 duce la varianta din text după 14. C:e6, C:e6 15. Cd4, c5 16. C:e6, D:e6; Chajes-

Thomas, 1923), 14. C:d4 (la 14. cd este bine atât 14... c5, cât şi 14... f4) 14... c5 15. Ce2 (mai slab este 15. C:e6, D:e6 16. f3, Cg5 şi acum atât 17. N:g5, N:g5 18. f4, Nd8! urmat de Nb6, Chajes-Tarrasch 1923, cât şi 17. a4, g6 18. Te1, Dc6 19. Ne3, Ce6, Chajes-Thomas, 1923, dau negrul un joc bun) 15... Tad8 16. Cf4, Dc6 17. Dh5, Nc8 cu joc egal; l-a partidă a matchului Bogoliubov-Euwe, 1928.

2) 13. Cfd4, C:d4 (nu însă 13... C:e5 din cauza 14. f3 urmat de Te1 şi negrul are pierderi materiale pe coloana „e") 14. cd (după 14. C:d4, care este probabil mai bună, se ajunge la poziţia din varianta I-a) 14... a5! 15. f3, a4 16. fe, ab 17. N:b3, fe cu avantaj pentru negru; a 5-a partidă a matchului Bogoliubov - Rubinstein, 1919.

3) 13. Te1, a5 (în partida Dominik - Flamberg, 1919, negrul a jucat 13... Cd8 14. Cfd4, c5? la care a urmat 15. C:e6, C:e6 16. f3, C4g5 17. h4, Cf7 18. N:f5 cu câştig de pion) 13. Nd3, Cd8 14. Cd4, b4 15. f3, Cc5 16. C:c5, N:c5 cu joc egal; Balogh-Rey, corespondenţă, 1932.

12. ... **Ce4:f6**

In această poziţie este bună, după cât se pare, continuarea 13. Cg5, Ng4 14. f3, Nc8 15. Te1, Nc5+ (deasemeni 15... Nd6 16. Ce6, N:e6 17. T:e6 dă albului şanse mai bune, în special datorită perechii de nebuni, dar de considerat este 15... Dd6) 16. Rh1, Te8 17. T:e8+, D:e8 18. Nb3, şi, după Belavenet, albul are avantaj. Toată această variantă trebue însă verificată.

Continuarea 13. Cb3, deşi pare mai logică deoarece desvoltă figurile de pe flancul damei albului, a fost supusă în ultimul timp unei revizuiri esenţiale.

Chestiunea stă în faptul că înainte vreme la mutarea aceasta se răspundea 13... Dd7 şi albul obţinea un oarecare avantaj prin 14. Cbd4 (sau 14. Dd3, Ng4

15. Cbd4, C:d4 16. cd, c5 17. Ce5 cu avantaj pentru alb ; Tarrasch, 1933) 14... C:d4 15. C:d4, c5 16. C:e6, D:e6 și albul are șanse mai bune datorită perechii de nebuni ; poate urma 17. Te1, Df7 18. Nf4, Tad8 19. Nc7, Tde8 20. Nb3 cu avantaj ; Bogoliubov - Tarrasch, 1933.

Mai tare este însă la 13. Cb3 răspunsul 13... Ng4, de ex. 14. Dd3, Ce4 (nu este rău nici 14... Nh5, cum a fost în partida Boleslavsky- Euwe, Groningen, 1946) 15. Cbd4, C:d4 16. C:d4, Nd6! 17. C:b5 (de considerat este și 17.f4; la 17.Cc6 urmează Dh4 18. D:d5+, Rh8 19. h3, T:f2 sau 19:g3, N:g3 20. hg C:g3 și albul este fără apărare) 17... N:h2+ 18. R:h2 și cu mutarea 18... Tf5 negrul ar fi putut crea amenințări puternice împotriva regelui advers, cum a arătat Vasiliev, în timp ce după 18... ab (Boleslavsky-Levenfiș, Leningrad, 1947) jocul s'a egalat.

La 17.h3, în această variantă, urmează 17... Dh4 și dacă 18. C:b5, atunci C:f2! obligă pe alb să forțeze remiza prin 19. Ng5 (rău este 19. D:d5+, Rh8 20. Ng5, Dg3 21.C:d6, Nf3 22. Cf7+, T:f7 și câștigă) 19... C:d3 20. N:h4, ab 21. N:d3, Nd7 ; Ragozin-Ravinski, Moscova 1947.

Partidele arătate fac să apreciem șansele celor două părți, în variantele care survin după 13. Cb3, ca aproximativ egale.

bb.

(1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0-0 C:e4 6. d4, b5 7.Nb3 d5 8. de Ne6 9.c3 Ne7 10. Cbd2 0-0)

11.Dd1-e2 ...

După 11.De1, Cc5 12. Cd4 negrul nu poate juca 12... C:b3, lucru care este posibil în varianta 11.De2, dar 12...Dd7 este suficient pentru egalarea jocului, deoarece dama albă stă la el foarte incomod. Poate urma : 13. Nc2 (mai energic este, fără îndoială, 13. f4 ; mutarea din text pierde prea mult timp) 13... f6 14.C:e6 (nu însă 14.b4, C:d4 15.cd, Cb7 cu avantaj pentru negru) 14... C:e6 (bine este și 14... D:e6) 15.Cf3, fe 16.C:e5, C:e5 17. D:e5, Nd6 cu joc aproximativ egal ; a 2-a partidă a matchului Keres-Euwe, 1939/40. Dar în loc de 15... fe mai bine este 15... Tae8 care mai cauzează albului unele neplăceri.

11... Ce4-c5

In această poziție, considerând faptul că albul a pierdut un tempo important cu mutarea 11.De2, mutarea 11... C:d2 merită acum o serioasă atenție, de ex. 12.N:d2 (și 12. D:d2, Ca5 13. Nc2, Cc4 duce la aceeași poziție) 12... Ca5 13. Nc2, Cc4 (după 13... Dd7 14. Dd3, g6 15. Nh6 se ajunge la o poziție dintr'o partidă prin corespondență Keres-Dickhof, 1935 pe care o examinăm mai jos ; o serioasă atenție merită mutarea 13...c5 cu ajutorul căreia negrul poate evita variantele tăioase care urmează) 14. Dd3, g6 15. Nh6 (dacă 15. Nc1, Nf5 16. De2, N:c2 17. D:c2, f6!, Becker - Euwe, 1928, negrul obține fără greutate joc egal) 15... C:b2 (la 15... Te8 urmează 16.b3 în timp ce 16. De2, după 16... Ng4! a dat negrului avantaj în partida Rellstab-Cortlever, 1938.

Chestiunea posibilității sacrificiului de pion, ca și acceptarea acestui sacrificiu, rămâne până acum neclară. Mutarea 15... C:b2 a fost considerată multă vreme ca dubioasă. Analize ulterioare și partide jucate au arătat că negrul poate accepta sacrificiul fără riscuri, de ex. 16. De2, Te8 17.Cd4, Nf8! (cea mai tare; înainte se lua în considerație numai 17... Cc4 18. f4, Nd7 19. Tad1 cu atac puternic pentru pionul sacrificat, Bergmann-Grünfeld, corespondență 1919, sau 17... c5 18. C:e6, fe 19. Dg4, Nf8 20. N:g6, hg 21. D:g6+, Rh8 22.f4, Ta7 23. Ng5 cu atac decisiv pentru alb ; acum însă albul trebue să lupte pentru egalare) 18. N:f8, T:f8 19. f4, c5 20. C:e6 (și după 20. Cb3, d4, Seibold - Dührssen, corespondență. 1934, negrul obține avantaj clar) 20... fe 21. N:g6, hg 22. D:b2, Tb8 și finalul este simțitor mai bun pentru negru, Romanovsky-Toluș, Leningrad 1938.

Mutarea 15... C:b2 a fost pusă însă din nou în dubiu de continuarea lui Averbach 16. De3! (în loc de De2), deoarece

la 16... Te8 17. Cd4, Nf8 este neplăcut 18.N:f8, T:f8 19. Dh6, amenințând atât f2-f4-f5, cât și Cd4-f3-g5. In partida Averbach-Zak, Moscova 1947 a urmat 17... Dd7 18. f4, Cc4 19. Dg3, c5 20. f5! cd 21.fg, hg 22. N:g6 cu atac câștigător.

In legătură cu varianta cu mutarea 16. De3! Romanovsky arăta că „dacă 16... Cc4 este posibil 17. Df4, Te8 18. Cg5 urmat de Tad1 cu avantaj pentru alb; în loc de 17... Te8 negrul poate oferi însă un sacrificiu de calitate: 17... c5 18. N:f8, N:f8 după care atacul albului este oprit, pionul e5 devine obiectiv de atac, iar flancul damei albului se arată deasemeni foarte vulnerabil".

Toate aceste variante arată că sacrificiul pionului b2 este foarte tăios și urmările sale nu sunt pe deplin clare. Albul poate însă căuta și mai devreme continuări mai tari. De considerat este continuarea 12. D:d2 (în loc de N:d2). prin care nebunul rămâne la c1, iar la Cc4 este posibilă mai târziu mutarea b2-b3.

Mai puțin favorabil pentru negru este 11... Nf5 12. Td1, Ca5 13. Cd4, Ng6 14. C:e4, N:e4 15. Nc2 cu avantaj pentru alb.

12. Cf3-d4

Mai slab este 12. Nc2, d4! 13. cd. C:d4 14. C:d4, D:d4 și negrul a obținut o poziție aproximativ tot atât de liberă ca în comentariul dela mutarea 11-a a albului, varianta 2,c.

12... **Cc5:b3!**

Schimbul acesta care eliberează pe negru de toate greutățile, este posibil numai datorită poziției damei albe la e2.

Inainte se juca aci 12... Dd7 13. Nc2, f6, ceeace duce aproximativ la poziția din partida Keres-Euwe, pe care am examinat-o în comentariul dela mutarea 11-a a albului. Poate urma 14. ef, N:f6 15. Cb3, C:d4 16. C:d4, Ng4 (sau 16... Tae8 17. C:e6, T:e6 18. Ne3 cu avantaj pentru alb) 17.f3, Tae8 18.

Df2, Nh5 și jocul este aproximativ egal.

Slab este 12... C:d4 13. cd, C:b3 (și 13... Cd7 14. f4 dă albului avantaj, de ex. 14... g6 15.g4, sau 14... f5 15.ef, T:f6 16.f5, Nf7 17.g4, Znosko-Borowsky - Euwe, 1921 ; nu dă un rezultat mai bun pentru negru nici 13... Cb7 14. f4, Dd7 15. Nc2, f5 16. Cf3, c5 17.dc, C:c5 18.Cd4, g6 19. Td1) 14. C:b3, c6 15.Ne3, a5 16. Tac1, a4 17. Cc5 și albul are un avantaj poziţional evident.

13. Cd2:b3 ...

După 13. C:c6, C:c1 14. Ta:c1 (mai bine decât 14. Tf:c1, Dd7 15. C:e7+, D:e7 16,a4, b4 17. Cb3) 14... Dd7 15. C:e7+, D:e7 16.b4 (cu intenţia de a continua 17. Cb3) mutarea 16... d4! dă negrului avantaj; van den Bosch-Euwe, match, 1934.

13... **Dd8-d7**

14. Nc1-d2 ...

Posibil este și 14. C:c6 (sau 14. f4, C:d4! 15. cd, a5 16. Df2, a4 cu joc aproximativ egal) 14... D:c6 15. Ne3 (după 15. f4 negrul poate juca 15... Dd7 sau 15... Nf5 16. Cd4, Nc5 17. Ne3, N:d4 18. cd, Dg6, Thomas-Tartakower, 1932, — în ambele cazuri cu joc egal) 15... Nf5 16. Tfd1, Tfd8 17. f3, Nf8 18. Df2, a5. Botvinnic-Euwe, Leningrad 1834, și acum albul ar fi putut obţine avantaj mare cu mutarea 19. Tac1 !

14. ... **Cc6-d8**

15. Nd2-e3 **Cd8-b7**

După 15... c5 16. C:e6, C:e6 17. f4 negrul are unele greutăţi din cauza slăbiciunii centrului de pioni.

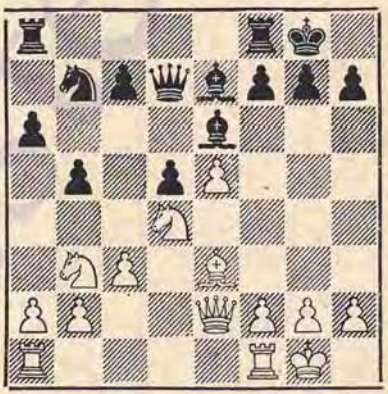

Poziţia aceasta este aproximativ egală, deaceea mutarea amintită, 14. C:c6, este probabil mai bună pentru alb.

Iată câteva exemple practice de continuări din poziţia din diagramă: 16. f4, e5 (dacă 16... Nf5 17. C:f5, D:f5, albul obţine un atac puternic cu 18. g4, cum s'a jucat într'o partidă prin corespondenţă, 1932; de conside-

rat este și 16... Ng4) 17. C:e6 (deasemeni 17. f5, cd 18. fe, fe 19. cd merită atenție 17... fe cu joc aproximativ egal ; Seibold-Dickhof, corespondență, 1932.

b.

(1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4. Na4 Cf5 5.0-0 C:e4 6.d4 b5 7.Nb3 d5 8.de Ne6 9.c3 Ne7)

10. Nc1-e3 ...

Cu mutarea aceasta albul desvoltă o figură și exercită în acelaș timp presiune asupra punctelor slabe ale negrului d4 și c5, dar, pe de altă parte, mutarea are și părți negative. In primul rând, ea nu conține nici-o amenințare directă și datorită acestui fapt negrul are o mai mare libertate de acțiune în alegerea planului următor de desvoltare, decât după 10.Cbd2. In al doilea rând nebunul acoperă în mod neplăcut coloana „e" pentru figurile albe. In al treilea rând, însăși poziția nebunului este puțin cam nesigură dn cauza manevrei posibile a negrului Cc6-a5-c4.

Este greu de stabilit raportul exact între avantajele și dezavantajele mutării din text, dar un lucru este clar, anume că ea este totuși una dintre cele mai bune în poziția aceasta și, cu toată modestia ei, pune negrului probleme grele.

10. ... 0-0

Răspunsul obișnuit, dar de considerat este și 10... Ca5, de ex. 11. Cd4 (după 11. Cbd2, C:d2 12. D:d2, 0-0 se ajunge la o poziție din varianta **1,a,bb,** comentariul după mutarea 11-a a negrului, la care mai adăugăm aci câteva exemple: 13. Nc2, Cc4 14. Dd3, g6 15. Nh6, C:b2 16. De2, Te8 17. Cd4, Cc4? 18. f4, Nd7 19. Tae1, c5 20. e6 cu avantaj pentru alb; Yates-Gunsberg, 1914, sau 17... Dd7 18. f4, c5 19. C:e6, fe 20. Dg4, Nf8 cu joc egal, Kunerth-Bubnov, corespondență; în loc de 12... 0-0 negrul poate juca și 12... C:b3 13. ab, dar aceasta

este favorabil numai albului, de ex. 13... 0-0 14. Cd4, Nd7 15.b4 urmat de 16. f4; Gergenreder-Șișkin, corespondență, 1924) 11... 0-0 (mai slab este 11...C:b3 12. ab, Dd7 13. b4, Monticelli-Horowitz, 1934, cu avantaj pentru alb) 12. f3, Cc5 13. Nc2 (nu însă 13. f4, Cc:b3 14. C:b3, Cc4 15. Nd4, Nf5 cu avantaj pentru negru; Keres-Euwe, Stockholm, 1937) 13... Cc4 14. Nc1, C:e5 15. b4, Cb7 16. f4, Cc4 17. Dd3, g6 18. f5 și albul are atac suficient pentru pionul sacrificat; dintr'o partidă prin corespondență, 1931.

Se poate juca și 10... Dd7, deși mutarea aceasta este neobișnuită. Iată exemple din practică: 11. Cbd2, C:d2 (după 11... Cc5 12. Nc2, 0-0 albul a obținut avantaj în partida Lionnais-Crepaux, 1932, prin 13. b4, Cb7 14. a4) 12. D:d2, Ca5 13. Cg5, C:b3 14. ab și poziția albului este ceva mai liberă; Yates-Mitchell, 1924.

11. Cb1-d2 ...

Nu aduce succes 11. Dd3, de ex. 11... Ca5 12. Cbd2, c5 (deasemeni continuarea simplă 12... C:b3 13. ab, c5 a dat negrului în partida Reti-Wolf, 1922, un joc bun) 13. Nc2, Nf5 14. C:e4, N:e4 15. De2, Cc4 și negrul a și obținut o oarecare inițiativă; Schlechter-Rubinstein, 1918.

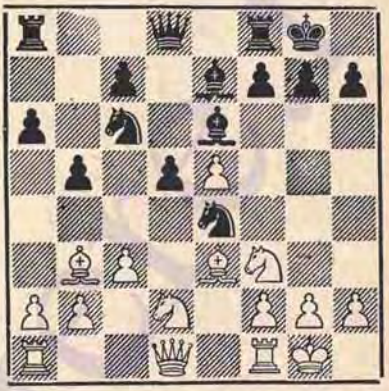

11. ... Ne6-g4

Cel mai simplu și probabil cel mai bun răspuns este 11... C:d2 care duce după 12. D:d2 la următoarele variante:

a) 12...Ca5 13. Cd4 (poziția care rezultă după 13. Nc2, Cc4 am examinat-o deja în varianta **1, a, bb,** după mutarea 11-a a negrului și deasemeni aci, în varianta principală, în comentariul la mutarea 10-a a negrului) 13... c5? (negrul ar fi trebuit să joace neapărat 13... C:b3 deși și în acest caz după 14. C:b3 albul are o poziție mai liberă) 14. C:e6, fe 15. Nc2, Cc4 16. Dd3, g6 17. Nh6, Tf7 18. b3, C:e5 19. Dg3 și atacul albului

compensează cu prisosință pionul sacrificat; Romanovsky-Sozin, Leningrad, 1928.

b) 12...Dd7 13. Dd3 (și 13. Tad1, Tfd8 14. Tfe1, Ca5 15. Nc2 dă albului un joc bun) 13... Ca5 14. Nc2, g6 15. Nh6, Nf5 16. De2, Tfe8 17. Cd4, N:c2 18. C:c2 și albul obține un atac puternic; Keres-Dickhof, corespondență, 1936.

2) Acceptabil pentru negru este și 11... Ca5, deoarece după 12. C:e4, de 13. N:e6, fe nu se vede vre-o continuare care să dea avantaj albului. Dealtfel în această variantă negrul poate și 12... C:b3 13. Cf6+, gf 14. ab, Rh8 cu oarecare contra joc pe coloana „g". Pentru alb, după cât se pare, cea mai bună continuare este 12. Nc2 sau 12. Cd4, ceeace după 12... C:d2 13. D:d2 duce la o poziție din varianta 1 a acestui comentariu.

3) 11... Cc5 12. Nc2, Ng4 (dubios este câștigul de pion 12... Cd7 13. Nf4, g5 14. Ng3, g4 15. Cd4, Cd:e5 16. f4 cu avantaj pentru alb; Schlechter-Strobl, 1915) 13. Db1, h6 14. h3 și albul are un joc mai bun; Constantinopolsky-Zamihovsky, Kiev 1935.

4) 11... Dd7 12. Nc2, f5 (mai bine pare 12... C:d2 trecând în varianta 1) 13. ef, C:f6 14. Db1 (un joc tăios dă și 14. Cb3, Cg4 15. Cc5, Dd6 16. C:e6, T:f3 17. g3) 14... Ng4 15. h3, N:h3 16. Cg5, Cg4 17. C:h3, Dd6 18. Te1 și atacul negrului nu reușește; Keres-Friedman, corespondență, 1936.

5) 11... f5 (răspunsul acesta nu este prea favorabil) 12. ef (mai bine este, probabil, continuarea simplă 12. Cd4, C:d4 13. cd, Dd7 14. f4, c6 15. Tc1, Berger-Taubenhaus, 1887; în partida Treybal-Spielmann, 1922, continuarea 12. C:e4, fe 13. Cd4, C:d4 14. cd, a5 a dus la un joc tăios cu șanse aproximativ egale) 12... C:f6 13. Cg5, Nf7 (nu însă 13... Ng4 14. f3, Nf5 15. Cde4! cu avantaj pentru alb, Rosselli-Yates, 1923; deasemeni 13... Dd7 14. Cde4! a dus la avantaj decisiv pentru alb în partida Ahues-Brinkmann, 1933) 14. C:f7, T:f7 15. Cf3, Dd7 16. Dd3, Nd6 17. Ng5, Ce7 18. N:f6, gf 19. Tae1 cu avantaj pentru alb; Breyer-Tarrasch, 1914.

(vezi diagrama din pag. 333)

12. Cd2:e4 **d5:e4**

13. Dd1-d5! ...

Dacă 13.Nd5, atunci cu 13...

C:e5! negrul obține un joc bun. Mutarea din text pune negrului probleme grele.

13... Dd8:d5

Mai slab este 13... ef 14. D:c6, fg 15. D:g2, Dd7 16. Tfe1 (în partida Wolf-Tarrasch, 1923, albul a jucat 16.Dg3 și a obținut deasemeni avantaj după 16... Tad8 17.f3, Nf5 18.Rh1; negrul ar fi putut însă continua mai bine cu 16... c5, Tarrasch, 1923; interesantă este și mutarea recomandată de Fine 16. Nh6!; după 16... gh 17.f3, Nc5+ 18. Rh1, Tae8 19. Tae1 jocul albului este ceva mai bun) 16... Rh8 17. Nd4 și albul are un avantaj clar, Gelder-Romanovsky, Mannheim 1914. In această partidă Romanovsky a continuat cu 17... Df5 și după 18.e6, f6 19. Nd5 a intrat într'o poziție pierdută. Euwe recomandă 17... c5 18. e6, fe, dar și continuarea aceasta dă albului un avantaj evident.

14.	Nb3:d5	e4:f3
15.	Nd5:c6	f3:g2
16.	Rg1:g2	Ta8-d8
17.	a2-a4	...

Finalul la care s'a ajuns este, fără îndoială, ceva mai favorabil albului, dar este foarte îndoelnic dacă albul poate să-și realizeze avantajul. In orice caz nu este favorabil pentru negru 17... f6 din cauza 18. ab, ab 19. N:b5, fe 20. Nc4+ cu avantaj clar pentru alb, Alehin-Teichmann, match, 1921, dar după 17...b4 18. cb, N:b4 19. Tfc1, Ne6 20. a5, f6, Keres-Wildegans corespondență, 1937, cu toată presiunea de lungă durată, albul n'a reușit să obție mai mult decât remiză.

După cât se pare, în loc de

16. R:g2 este mai tare direct 16. Tfc1 și dacă Tad8, atunci 17.a4!, după care nu merge 17... b4 din cauza 18. cb, N:b4 19. Tc4 (Averbach).

c.

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0-0 C:e4 6. d4 b5 7.Nb3 d5 8.de Ne6 9.c3 Ne7)

10. Tf1-e1 ...

Acest atac asupra calului e4 a fost considerat multă vreme ca fiind cea mai bună continuare pentru alb, dar după ce a fost descoperită varianta de gambit (Breslau), ea a trecut pe planul al doilea.

Din punct de vedere obiectiv, mutarea aceasta ese prematură deoarece atacul asupra calului e4 nu este suficient de eficace pentru ca în schimbul lui albul să-și poată permite să întârzie cu desvoltarea flancului damei sale, cu care a rămas complet în urmă.

10. ... 0-0

Răspunsul obișnuit și cel mai bun. Se poate juca și 10... Cc5 11. Nc2, Ng4 12. Cbd2 și acum conform analizei lui Malkin, nu 12... d4? 13. Cb3, dc 14. C:c5, N:c5 15. Ne4 cu avantaj pentru alb, ci 12... Dd7! (după 12... 0-0) 13. Cb3, Ce4 14. Nf4!, f5 15. ef, C:f6 16. Dd3 albul a obținut avantaj în partida Alehin-Nimzovici, Petersburg, 1914) 13.Cf1! și poziția albului este ceva mai liberă, de ex. 13... Td8 14. Ce3, Nh5 15. Cf5. Ce6 16. a4 cu avantaj pentru alb; Bronștein-Makogonov, Moscova 1943.

11. Cf3-d4 ...

Cea mai tăioasă continuare, care nu dă însă albului rezultatul dorit.

După 11. Cbd2 se ajunge la o poziție din varianta 1, a, aa (vezi comentariul la mutarea 11-a a albului, varianta 2) în care după 11... Cc5 negrul obține în toate cazurile un joc satisfăcător.

Nimic nu dă nici 11. Nc2, deoarece după 11... f5 12. ef, N:f6 câștigul de pion 13. N:e4 nu este satisfăcător.

(vezi diagrama din pag. 335)

11. ... Cc6:e5!

Numai cu mutarea aceasta, cu care negrul oferă sacrificiul unei figuri și care duce la varianta Breslau, negrul obține un contra-joc efectiv și bogat în șanse.

Greșit este 11... Dd7? din cauza 12. C:e6 cu câștig de figură atât după 12... D:e6 13. T:e4, cât și după 12... fe 13. T:e4; Tarrasch-Zukertort, 1887.

Rău pentru negru este și 11... C:d4 12. cd, deoarece acum albul amenință nu numai cu presiune pe coloana „c" dar și direct cu 13. f3, Cg5 14. h4 cu câștigul calului. Dacă 12... h6, atunci 13. f3, Cg5 14. Ne3 (în partida Teichmann-Duras 1910 albul a jucat aci 14. Cc3 la care negrul ar fi putut răspunde cu succes cu 14... c5 15. dc, N:c5+ urmat de d5-d4) 14... Tc8 15. Cc3 și albul are un avantaj nu prea mare, dar evident. Nu este de recomandat pentru negru nici 12... N:h4 13. Tf1, f5 14. f3, Cg3 15. hg, N:g3 16. f4, Dh4 17. Tf3 și atacul negrului nu valorează o figură ; Maroczy-Weenink, 1923.

Variante interesante pot surveni după 11... Ca5 12. Nc2 (de considerat este și 12. f3) 12... c5 13. C:e6, fe 14. N:e4 (de considerat este și 14. Dg4, C:f2 15. D:e6+, Rh8 16. Cd2, cum a recomandat Tartakower) 14...de 15. Dg4 (la 15. Cd2 „Collijn-ul" recomandă 15... e3! 16. T:e3, Ng5 17. Te1, N:d2 18. N:d2,Cc4 cu joc egal, iar la 15. De2 — continuarea 15...Dd3 16. D:e4, D:e4 17. T:e4, Tad8 deasemeni cu egalitate; mutarea 15. Dg4 a fost recomandată de Bardeleben și dă cel puțin un joc mai tăios) 15... Dd5 16. Cd2 și Tartakower consideră că poziția albului este mai liberă.

Varianta aceasta însă nu este convingătoare, deoarece în loc de 15... Dd5 negrul poate juca cu mult mai energic, de ex. 15... Nc5

12. f2-f3 ...

Singura mutare logică, deoarece altfel după pierderea pionului, albul nu obține în schimb nici-o compensație reală.

Greșit este și 12. C:e6, fe 13. f3 din cauza Nc5+ 14. Ne3, N:e3+ 15. T:e3, Dg5 cu poziție câștigată pentru negru.

După mutarea din text albul câștigă, într'adevăr, o figură, dar negrul obține în schimb un atac foarte puternic, care îi asigură, conform stadiului de astăzi al teoriei, cel puțin un joc egal.

12. ... Ne7-d6

Mai slabă este continuarea recomandată la timpul său de către Lasker, anume 12... c5 13. fe (dacă 13. C:e6, fe 14. fe, c4 15. Nc2, Nd6 negrul obține un atac extrem de puternic) 13...cd 14. ed, Ng4 15. D:d4, Nf6 16. T:e5, N:e5 17. D:e5 (mai slab este 17. D:g4, Db6+) 17... Te8 18. Dg3, Db6+ 19. Rh1, Te2 20. Nf4, Tae8 21. Cd2, Df2 22. D:f2, T:f2 23. Cf3, Tee2, deoarece acum 24. Ng3, T:g2 25. Ce1! duce la o poziție câștigată pentru alb; Kramer - Grünfeld, corespondență, 1919

13. f3:e4 ...

Nici cealaltă mutare propusă de Lasker, 13. Nf4, nu poate fi recomandată pentru alb, de ex. 13... Cc4 14.N:d6, C:d6 15.T:e6, fe 16. C:e6, Df6 17. C:f8, T:f8 18. D:d5+, Rh8 19. Cd2, Ce3 și, după Grünfeld, negrul are o poziție puternică de atac. În varianta aceasta mutarea 18. D:d5+ este prea riscată și în locul ei albul trebue să joace 18. Cd2 cu șanse de egalare.

13... Ne6-g4

O altă continuare a atacului, recomandată în special de către Tarrasch, este 13... Dh4, de ex. 14. g3 (14. Cd2, Cd4, dă negrului un atac puternic) 14... Dh3 și acum atât 15. ed (Malkin) cât și 15. Nf4 (Alapin) par apărări satisfăcătoare.

Mutarea din text este mai bună.

14. Dd1-d2 ...

Alapin a recomandat pe vremuri 14. Cf3, dar, după 14... C:f3+ 15. gf, Dh4 16. fg, D:h2+ 17. Rf1, Dh3+, negrul obține un atac decisiv, de ex. 18. Re2, de! 19. Dd4, Nc5! și câștiga.

O altă continuare acceptabilă pentru alb, și probabil mai su-

lidă decât 14. Dd2, este 14. Dc2, de ex. 14... c5 (după 14... Dh4 albul are apărarea 15. g3 urmat de 16. Nf4) 15. N:d5 (mai slab este 15. C:b5, ab 16. N:d5, Dh4 17. Tf1, Ta6! 18. Nf4, c4 19.Ca3, Nc5+ 20. Rh1, Cd3 21. C:b5, g5 și negrul are avantaj, conform analizelor lui Mendes) 15... cd 16. N:a8, Dh4 17. Tf1, d3 18. Df2, D:f2+ 19. T:f2, T:a8 și deși negrul are compensație mai mult decât suficientă pentru calitatea sacrificată, poziția negrului poate fi apărată. Poate urma de exemplu: 20. Nf4, Te8 21. N:e5, T:e5, Teichmann-John, 1913 și acum 22. Cd2, Nc5 23. Rf1 dă un final egal.

14. ... Dd8-h4

15. h2-h3 ...

Slab este 15. g3 din cauza 15... Dh5 16. Dg5, Dh3. In varianta aceasta dama albă împiedică mutarea necesară (după slăbirea g2-g3) Nf4.

(vezi diagrama din col. II-a)

15. ... c7-c5

Mutarea recomandată în „Collijn" și care dă negrului șanse mai bune. Să examinăm totuși și celelalte continuări care merită atenție :

1) 15... Te8 16. Te3 (Tartakower recomandă 16. Tf1 ; mai slab este 16. N:d5, c6 17. C:c6, C:c6 18. N:c6, Nc5+ 19. Rh2, Te6 20. Nd7, N:h3 21. gh, Tg6 cu avantaj pentru negru ; Teichmann - John, 1913) 16... Te6 17. Df2, Dh5 18. hg, Dh2+! 19. Rf1, Tf6 20. Tf3, C:f3 21. gf, Dh1+ remiză ; Kramer-Grünfeld, corespondență, 1918

2) 15... Cd3 16. Te3, de 17. T:e4, Dg3 18. Rf1, Tae8 19. Te3, Dh2 20. T:d3, Nf4 21. hg, Dh1+ și negrul face remiză prin șah etern.

3) 15... Nd7 16. N:d5, c6 17. Nb3, c5 18. Cf5, N:f5 19. ef, Cd3 20. Te3 cu joc aproximativ egal ; Wolf - Tarrasch, 1922.

Până la o apreciere definitivă, toate variantele date mai sus necesită o verificare serioasă, dar nu pare probabil ca negrul să poată obține cu aju-

torul vreuneia din ele un rezultat mai bun decât cu ajutorul energicei mutări din text.

16. Dd2-f2 ...

Foarte primejdios este pentru alb 16. hg, cd 17. Df2, D:g4 (mai bine decât câștigul calității cu 17... D:f2+ urmat de Cd3+) 18. Nd1, Dg6 19. D:d4, Nc7 20. Ne3, de 21. Cd2, f5 și poziția negrului este de preferat: Wolf-Tarrasch, 1923.

16... **Dh4:f6+**

De considerat este și 16... Dh5, la care Tartakower recomandă 17. Te3. Partida Teichmann - John a continuat: 17... de 18. hg, C:g4 19. Th3, D:h3 20. D:f7+, T:f7 21. N:f7+, R:f7 22. gh, cd 23. hg, Nc5 cu joc aproximativ egal. Dar Malkin continuă cu 17. Nf4!,cd 18. Dg3, sau 17... Cd3 18. hg, D:g4 19. De2!, D:f4 20. D:d3 cu avantaj pentru alb.

17. Rg1:f2 **Ng4-d7 !**

Mai slab este 17... Cd3+ 18. Rf1, Nd7 (sau 18... C:e1 19. hg, cd 20. R:e1, de 21. cd cu avantaj pentru alb) 19. e5!, N:e5 20. Cf3 cu avantaj pentru alb.

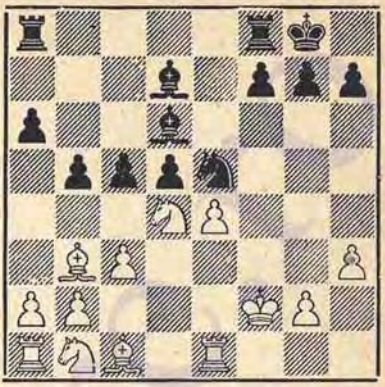

In poziția aceasta „Collijn" continuă: 18. Cf5, N:f5 19. ef, Cd3+ 20. Rf1, C:e1 21. R:e1, Tfe8+ urmat de Te5 cu joc aproximativ egal, deși albul mai are totuși de luptat cu greutăți.

Trăgând concluziile, se poate spune că în varianta de gambit (Breslau), negrul obține un atac primejdios, care este suficient cel puțin pentru a compensa figura sacrificată. Deaceea nu poate fi recomandat sistemul cu 10. Te1 pentru alb, mai ales că albul are la mutarea 10-a continuări simțitor mai bune.

d

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0-0 C:e4 6. d4 b5 7. Nb3 d5 8. de Ne6 9. c3 Ne7)

10. Dd1-e2 ...

Maestrul ungur L. Steiner consideră mutarea aceasta ca cea mai bună, dar ne îndoim dacă albul la o apărare corectă a negrului poate obține cu ajutorul ei vreun avantaj.

Ideia mutării este aceeași ca și la 10. Te1, anume presiunea pe coloana „e", în special asupra calului e4, iar în plus, în unele variante poate să se arate folositoare albului mutarea Td1.

10. ... Ce4-c5

Acum 10... 0-0 este puțin cam îndoelnic pentru negru. La 11. Cd4 negrul poate începe atacul, ca în varianta Breslau, cu 11... C:e5! 12. f3, Nb6, dar după 11. Td1! albul obține ușor inițiativa, de ex. 11... Dd7 (de considerat este și 11... f5 sau 11.. f6 deoarece după 12. ef, N:f6 combinația cu mutarea 13. D:e4 este mai mult decât dubioasă pentru alb; la 11... f6 însă, albul răspunde simplu 12. Nc2, iar la 11... f5, cu 12. Cd4, cu joc bun) 12. c4, bc 13. N:c4 și după 13... Nc5 14. Ne3, N:e3 15. D:e3, Cb4 16. Nb3 urmat de Cc3 albul a obținut un avantaj clar; L. Steiner-Balogh, 1936.

După 10... 0-0 au fost utilizate și alte continuări, între care în primul rând este de considerat 11. Nc2, cum s'a jucat în partida A. Steiner - Bogoliubov, 1939. Partida a continuat cu 11... f6 (la 11... Cc5 sau 11... f5 este tare 12. Cd4) 12. ef (acceptarea sacrificiului de pion dă negrului un joc bun ; mai tare este deaceea 12. Td1, care forțează în mod practic 12... f5) 12... T:f6 13. Cg5 (dacă 13. N:e4, de, negrul capătă avantaj, dar și 13. Td1 merită atenție, deși aci valoarea acestei mutări este mai mică din cauza 13... Nd6) 13... Nc5 14. C:e4, de 15. Cd2, e3! 16. fe, T:f1+ 17. C:f1, Dh4 și pentru pionul sacrificat negrul are compensație suficientă în desvoltarea mai bună și în posibilități de atac.

Mutarea din text, 10... Cc5, este mai solidă pentru negru,

deoarece acum albul are de ales între mai puține continuări.

11. Nb3-c2 ...

Dacă acum. 11. Td1, atunci 11... C:b3 12. ab, 0-0 13. b4, f6! 14. ef, T:f6 15. Ng5, Tg6 cu poziție bună pentru negru ; dacă 16. Ch4? albul câștigă, într'adevăr, calitatea : 16... N:g5 17. C:g6, Dd6 18. f4, Nf6 19. Ce5 C:e5 dar negrul are un joc cel puțin egal (Euwe).

Nimic nu dă albului nici 11. Cbd2 cu intenția de a ocupa punctul c5 după 11... C:b3 12. C:b3 urmat de Ne3, deoarece negrul răspunde 11... d4! 12. cd, C:d4 13. C:d4, D:d4 14. N:e6, fe 15. Cf3, Dd3 cu joc egal ; Thomas - Tarrasch, 1927

11. .. d5-d4

Negrul trebue să execute această înaintare imediat, deoarece de exemplu după 11... 0-0, albul obține prin 12.Cd4 avantaj pozitional.

12. Tf1-d1 ...

Mai slab este 12. cd, la care negrul nu răspunde 12... Nc4 13. De3. N:f1 14. R:f1, Ce6 15. De4 cu avantaj pentru alb, ci simplu 12... C:d4! 13. C:d4, D:d4 14. Td1, Dc4 cu poziție ceva mai bună.

12 ... Ne6-c4
13. De2-e1 d4-d3
14. Cb1-a3 Dd8-c8

Mutarea cea mai uzitată, dar de considerat este și 14... Nd5!, de ex. 15. N:d3, N:f3 16. Ne2, Nd5 17. Nf3, N:f3 18. T:d8+, T:d8 19. gf, Cd3 20. De4, Cc:e5 și pentru materialul pierdut negrul are compensație în jocul de figuri și în desvoltarea ceva mai bună.

15. Nc2-b1 ...

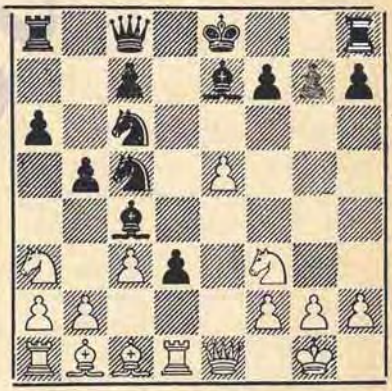

Poziția din diagramă este foarte complicată și nu poate fi apreciată numai pe bază de considerații generale. Pionul negru „d" este departe înaintat și frânează în mare măsură desvoltarea albului, dar, pe de altă parte, pionul acesta se află

sub presiunea figurilor albe şi, în cazul când este eliminat, albul obţine imediat o poziţie bună.

Deci, aprecierea poziţiei din diagramă atârnă în primul rând de faptul dacă albul poate sau nu să câştige acest pion. Să examinăm câteva exemple din practică :

1) 15... Df5? 16. Cd4, C:d4 17. cd, Ce6 18. C:c4, bc 19. Dc3 cu avantaj clar penru alb ; Szabo - Euwe, 1939.

2) 15... Dg4 16. h3 (Blümich recomandă 16. C:c4, bc 17. b3, dar după aceasta albul nu poate spera la nimic mai mult decât la un joc egal) 16... Dg6 17. C:c4, bc şi poziţia continuă să rămână neclară ; Szily - Hess, 1939. Albul a continuat greşit 18. Cd4?, Td8 19. e6? şi după 19... C:d4 20. ef+, D:f7 21. cd, T:d4 22. Ne3, Te4! a intrat repede în poziţie pierdută. In loc de aceasta Euwe recomandă 18. b3! ameninţând desfacerea şi distrugerea pionilor centrali ai adversarului.

3) 15... Nd5 (mutarea lui Euwe, care constitue după cât se pare răspunsul cel mai bun) 16. N:d3 (nu însă 16. Cd4, C:d4 17. cd, Dg4 cu avantaj decisiv pentru negru ; dacă 16. De3, Dg4 negrul are contra-joc suficient, iar după 16. b4, N:f3 17. gf, la dispoziţia negrului se află alături de 17... Ce6, care dă pentru pionul sacrificat avantaj poziţional, şi combinaţia 17... Df5! 18. bc, C:e5 cu atac puternic pentru figura sacrificată) 16... N:f3 17. gf, C:d3 18. T:d3, Df5 şi pentru pionul sacrificat negrul are o poziţie excelentă (Euwe).

Analizele acestea arată în oarecare măsură posibilităţile pe care le conţine poziţia din diagrama precedentă şi ne fac să ajungem la concluzia că această poziţie este departe de a fi nefavorabilă negrului.

Din această cauză considerăm continuarea 10. De2 ca nu prea tare pentru alb şi în orice caz mai puţin primejdoasă pentru

negru decât mutările obișnuite 10. Cbd2, 10. Ne3 și 10. Te1.

e.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0-0 C:e4 6.d4 b5 7. Nb3 d5 8. de Ne6 9. c3 Ne7)

10. Nc1-f4 ...

Albul apără pionul e5 și amenință în legătură cu aceasta 11. Cd4, dar, pe de altă parte, mutarea aceasta pune nebunul pe un câmp vulnerabil și dă negrului posibilitatea de a începe un atac puternic prin 10... g5.

Teoria consideră mutarea din text ca nefiind prea tare.

10. ... **g7-g5**

Cea mai tăioasă și, probabil, cea mai bună continuare, care folosește imediat mutarea precedentă a adversarului.

Posibil este însă și 10... 0-0 deși în acest caz negrul are de luptat cu mari greutăți, de ex. 11. Cd4, Ca5 (într'o partidă de match Blackburne - Zukertort, 1887. a urmat 11... C:d4 12. cd, f6 dar albul a obținut avantaj ; Euwe atrage atenția asupra posibilității 11... Dd7) 12. f3, Cc5 13. Nc2, Cd7 14. Cd2 (albul poate să câștige calitatea prin 14. b4, Cc4 15. Dd3, g6 16. Cc6, De8 17. Nh6, dar pierde pionul e5, lasă negrului perechea de nebuni și își slăbește flancul damei, ceeace dă negrului chiar șanse mai bune). 14... c5 15. Cf5, f6 16. ef, N:f5! 17. N:f5, T:f6 18. g4, Cf8 cu joc aproximativ egal; Alehin-Euwe, 1937.

11. Nf4-e3 ...

Nu însă 11. Ng3, h5! și negrul obține atac decisiv, de ex. 12. C:g5 (sau 12. h3, g4 13. Cfd2, C:g3 14. fg, Nc5+ 15. Rh2, h4 cu poziție câștigată pentru negru ; ceva mai bine pentru alb este 13. Cd4) 12... N:g5 13. f4, Ne7 14. f5, Nc5+ 15. Rh1, C:g3+ 16. hg, C:e5 cu poziție câștigată pentru negru.

11. ... g5-g4

12. Cf3-d2 ...

Mai slab este 12. Cd4, C:e5

13. C:e6, fe 14. Cd4, Dd6 15. Cd2 (nu însă 15. N:e5, D:e5 16. D:g4, C:f2!) 15... C:d2 16. D:d2, Tg8 17. N:e5, D:e5 18. Tfe1, Df5 cu avantaj pentru negru; Trifunovici - Kostici, 1938.

12. ... **Th8-g8**

De considerat este 12... Cg5, evitând simplificările. Poate urma: 13. f4, gf 14. C:f3, C:f3+ 15. D:f3, C:e5 16. Dh5, Cg4 17. Nd4, Tg8 18. Cd2, c5 19. D:h7, Rd7 20. Ng7, c4 cu avantaj.

Mai slab este 12... C:d2 13. C:d2, C:e5 14. Nd4, Nd6 15. f4, gf 16. C:f3, C:f3+ 17. D:f3, Dh4 18. h3 și albul are o poziție foarte promițătoare.

13. Cd2:e4 ...

După 13. f4, gf 14. C:f3, Dd7 urmat de 0-0-0 negrul obține un atac foarte puternic

13. ... **d5:e4**
14. Nb3: e6 **f7:e6**
15. Dd1:d8+ **Ta8:d8**
16. Cb1-d2 **Cc6:e5**

(vezi diagrama din col. II-a)

Poziția aceasta este, după cât se pare, ceva mai liberă pentru negru, deoarece el are o desvoltare mai bună și, temporar, un pion în plus, dar la un joc atent albul poate, probabil să obțină

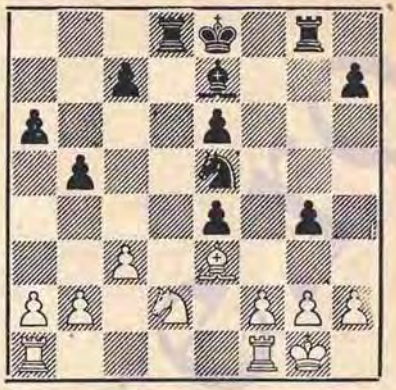

o egalare deplină. In partida prin corespondență Nagy-Dyckhoff, 1936, a urmat 17. a4, Cc4 18. C:c4, bc 19. Tfe1, c5 20. Rf1 și albul, după ce a trecut peste unele greutăți, a obținut remiza. Mai simplu pare însă 17. C:e4, Cc4 18. Nc1 și albul nu este amenințat de nimic real.

f.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0-0, C:e4 6. d4 b5 7. Nb3 d5 8. de, Ne6 9. c3, Ne7)

10. Cf3-d4 ...

Sacrificiul acesta de pion, care a fost întâlnit în senzaționala partidă Alehin-Fine, 1938, nu dă albului un atac suficient. La un joc corect negrul obține cel puțin joc egal.

10. ... **Cc6:e5**

Răspuns logic, dar acceptabil este, la urma urmelor, și 10... Dd7 deși atunci albul, continuând cu 11.f4, obține un joc bun.

11. f2-f3 ...

Rău este 11. C:e6, fe 12, Dh5+, Cf7 13. Dg4, Dd6 14. D:g7, Cf6 cu avantaj pentru negru.

După 11.f4 negrul are la dispoziție continuarea bună 11... Ng4! 12. De2, Cc4 cu amenintarea 13...c5.

11... **Ce4-c5**

Posibilă este deasemeni retragerea 11... Cf6, deși negrul își pierde în acest caz pionul în plus ; pot surveni următoarele variante :

1) 12.De2, Cc4 13.Nc2 (mai simplu este 13.C:e6, fe 14. D:e6, Dd7 cu joc egal) 13... Dd7 14. b3, Cb6 15.Te1, 0-0, Alehin-Fine, 1938, și acum 16. C:e6 ar fi dat cel mai simplu albului un joc egal.

2) 12. Te1, Cc4 13. a4 (și aci cel mai simplu este 13.C:e6) 13... 0-0 14.ab, ab 15. T:a8, D:a8 16. C:b5 și albul are un joc bun, materialul fiind egal.

12. Nb3-c2 **Ne6-d7**

Negrul trebue să joace prudent, deoarece albul are în rezervă diferite amenințări. Rău este, de ex. 12... 0-0, din cauza 13. b4 (nu însă 13.f4, Ng4!) 13... Cb7 14.f4, Cc7 15.Dd3 cu avantaj pentru alb (Fine).

13. b2-b4	**Cc5-a4**
14. Tf1-e1	**Ce5-c4**
15. Dd1-e2	**Re8-f8**
16. Cb1-d2	**Ne7-f6**

După 16... C:c3 17. Dd3, Ca4 18. N:a4, ba 19. C:c4 albului îi este ma ușor să-și activeze figurile și să capete contra-șanse reale pentru pionul sacrificat.

(vezi diagrama din pag. 345)

Este adevărat că negrul a pierdut rocada, dar el are în schimb un pion în plus și stăpânește unele puncte de susținere importante în centru. In

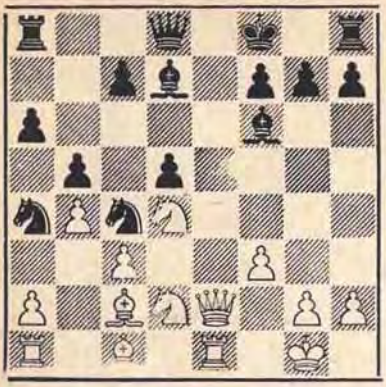

concluzie poziția negrului este în general ceva mai preferabilă, deși albul are șanse de a obține oarecare contra-joc. Iată un exemplu din practică (Engels-Kieninger): 17. C:c4, bc 18. N:a4, N:a4 și poziția negrului este de preferat.

g.

(1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5. 0-0 C:e4 6.d4 b5 7.Nb3 d5 8.de Ne6 9.c3 Ne7)

10. a2-a4 ...

Mutarea aceasta nu este de fapt nouă și a fost întâlnită încă într'o partidă Perlis-Lasker, Petersburg 1909, dar ea a atras atenția generală numai după a 13-a partidă a matchului Alehin-Euwe, 1935, în care Alehin a utilizat-o în legătură cu o idee cu totul nouă.

10... **b5-b4**

Cel mai bun răspuns, deoarece dacă 10... Ca5, atunci albul obține avantaj după 11. ab, ab 12. Nc2, 0-0 13. Cd4; Ahues-Monticelli, 1930.

11. Cf3-d4!

In această interesantă jertfă de pion, pe care am mai întâlnit-o și în varianta din rubrica f, constă ideia nouă a lui Alehin.

In partida amintită mai sus, Perlis-Lasker, albul a jucat 11. Te1, Cc5 12. Nc2 și a căpătat după 12... Ng4 13. h3, Nh5 14. g4, Ng6 o poziție mai proastă. Albul a jucat riscat și și-a stricat fără a fi silit poziția de ioni pe flancul regelui. El ar fi putut continua cu mult mai solid, de ex. 13. Cbd2; poziția care survine în acest caz am

examinat-o mai înainte, de exemplu în varianta din rubrica c, deaceea nu ne vom mai opri acum asupra ei.

11...	Cc6:e5
12. f2-f4!	...

S'a ajuns la o poziție din varianta f cu adăugarea mutărilor 10. a4, b4, în urma cărora s'a slăbit câmpul c4. Deaceea albul poate alege acum cu succes mutarea de atac din text, în locul mutării mai lente f2-f3 din varianta f. După aceasta apărarea negrului se îngreuiază.

12...	Ne6-g4

Considerată ca cea mai bună. In prima partidă care s'a jucat cu această variantă, Alehin-Euwe, 1935, negrul a jucat 12... Cc4 și a câștigat după 13. f5?, Nc8 14. De1, Nb7 15.c5, c5! un avantaj clar. Albul ar fi putut însă folosi poziția cam nesigură a calului c4 (rezultat al mutărilor a4,b4) continuând mai tare 13... De2!, de ex. 13... Ca5 14. Nc2, 0-0 15. Cd2, Cf6 16. C:e6, fe 17. D:e6+, Rh8 18.Cf3 cu avantaj pentru alb (Riumin).

13. Dd1-c2	c7-c5

Euwe a recomandat mai întâi 13... Cg6 dând următoarele variante: 14.f5, Ce5 15.h3, c5 sau 14. Ne3, c5 15. Cc6, Dd6 16. C:e7, C:e7, — în ambele cazuri cu avantaj pentru negru. Insă după 13... Cg6 albul joacă simplu 14. c5! și obține avanaj datorită numeroaselor amenințări.

14. f4:e5	c5:d4
15. c3:d4	0-0

Aci Fine continuă cu 16.Ne3, Ne6, iar Euwe cu 16.Dd3, Nh5, — în ambele cazuri cu joc egal.

Poziția albului pare însă a fi mai bogată în șanse, care constau în primul rând în atacul direct asupra calului e4 prin 16. Cd2!, ceeace creiază negrului unele greutăți.

Dacă presupunem că în variantele date mai sus nu există greșeli grave, atunci varianta aceasta trebue considerată ca

cea mai promițătoare pentru alb; cu ajutorul mutării tăioase de atac 10.a4! albul trece cu energie la exploatarea slăbiciunilor create în urma întregei deschideri a negrului.

h.

(1.e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5.0-0 C:e4 6.d4 b5 7.Nb3 d5 8.de Ne6 9.c3 Ne7)

10. Nb3-c2 ...

Este îndoelnic ca această mutare să aibă importanță independentă, deoarece jocul trece deobicei în variante deja cunoscute, de ex. 10... 0-0 11. Cbd2 (var. a), sau 10... 0-1 11. De2 (var., d).

Deoarece ultima dintre aceste variante (d) nu este lipsită de primejdii pentru negru, este discutabil dacă 10... 0-0 este cel mai bun răspuns la 10. Nc2.

In partida Doesburgh-Euwe, 1940, negrul a continuat cu 10... Ng4 11.Nb3,Ne6 12.Nc2, Ng4 cu remiză, dar continuarea aceasta nu este fără primejdii pentru negru, deoarece albul poate juca 11.h3, N:f3 12.gf provocând complicații, care, probabil, nu-i sunt defavorabile.

Mutările 10... f6 și 10... f5 par însă jucabile pentru negru.

In general este greu de apreciat mutarea 10.Nc2, deoarece ea aproape n'a fost jucată în practică. Pe baza considerentelor generale poziționale, nu este de presupus ca ea să fie primejdioasă pentru negru.

In felul acesta, am examinat toate posibilitățile mai importante ale albului la mutarea 10-a (după 9... Ne7) și le-am apreciat ajungând la concluzia că pentru a obține joc egal negrul trebue să joace foarte exact și în unele cazuri să treacă peste mari greutăți, în timp ce pentru alb jocul se desfășoară mult mai ușor.

După 9... Ne7, albul are oarecare inițiativă și pentru a egala jocul, negrul mai trebue să muncească serios. Dar, pe de altă

parte, încă n'a fost găsită o continuare care să dea albului un avantaj clar şi deaceea apărarea deschisă poate fi inclusă în numărul apărărilor jucabile, dar dificile.

2.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0-0 C:e4 6.d4 b5 7. Nb3 d5 8. de Ne6 9. c3)

9... Nf8-c5

În comparaţie cu 9... Ne7, mutarea aceasta este fără îndoială mai activă, deoarece atacul asupra punctului f2 poate deveni, în unele variante, neplăcut pentru alb. Pe de altă parte, marele ei neajuns constă în aceea că ocupă câmpul c5, şi, astfel, după 9... Nc5, calul e4 nu mai are nici-o mutare de retragere. Este greu de spus dacă plusurile sau minusurile mutării au valoare mai mare, dar aprecierea generală, după cât se pare, înclină spre partea minusurilor, deoarece în practică mutarea 9... Nc5 este mult mai rar întâlnită decât 9... Ne7.

10. Cb1-d2 ...

Mutarea obişnuită. De considerat este însă şi mutarea recomandată de către Motzko, anume 10. Dd3 cu intenţia de a continua cu 11. Ne3 sau 11. Cbd2, iar în unele variante se arată folositoare şi mutarea Td1. Să examinăm variantele posibile după 10. Dd3 :

1) 10...Ce7 (mai slab este 10...

Nb6 11. Ne3, Cc5 12. N:c5,N:c5 13. c4, b6 14. Cbd2, 0-0 15.Tfe1 urmat de Cd4 cu avantaj pentru alb; Olland-Spielmann, 1912). 11. Ne3 (La 11. Cd4 Nenarocov recomandă 11... N:d4 12. cd,c5 cu joc egal, dar Tartakower continuă cu 12. D:d4, Cf5 13. Dd1, c5 14. Nc2, 0-0 15. Df3 şi consideră poziţia albului ca mai bună; ultima varianta este însă de neînţeles, deoarece prin 14.. f3, Cg5 15. f4, Ce4 16. g4 albul obţine uşor avantaj) 11... Cf5 (nu însă 11... c6 12. Cbd2, C:d2 13. D:d2, N:e3 14. D:e3 cu avantaj pentru alb, Alehin-Borochow 1932; mai slab este şi 11... N:e3 12. D:e3, c5 13. Nc2, Cf5 14, De2 cu avantaj clar pentru alb 12. Nd4, N:d4 13. C:d4, C:d4 14. cd (mai bine 14. D:d4) 14... c5 cu joc aproximativ egal.

2) 10... 0-0 11. Cbd2 (Euwe recomandă 11. Ne3, N:e3 12. D:e3, Ce7 13. Nc2! cu un mic avantaj pentru alb) 11... f5 după 11... C:d2 12. N:d2 albul stă mai bine, deoarece este rău 12... f6 13. ef, T:f6 din cauza 14. Cg5 !) 12. ef, C:f6 13. Cg5. Ce5 (la 13... Dd7 14. C:e6 urmează mutarea de efect 15. Ce4! cu avantaj pentru alb ; deasemeni după 13... Nf7 14. C:f7, T:f7 15. Cf3 poziţia albului este ceva mai liberă) 14. Dg3, Dd6 15. Te1 (15. C:e6, D:e6 16. Te1, Tae8 dă avantaj negrului) 15... Cfg4 (negrul poate obţine remiza prin sacrificiul 15... N:f2+ 16. D:f2, Ceg4, de ex. 17. Dg3?, Db6+ 18. Rh1, Cf2+ 19. Rg!, C6g4! cu câştig, sau 17. Dh4!, Db6+ 18. Rh1, Cf2+ 19. Rg1 şi negrul dă şah etern) 16. Cde4, de 17. N:e6+, Rh8 cu avantaj pentru negru; Breyer-Spielman, 1912. Partida a continuat: 18. C:e4, D:e6 19. C:c5, Cf3+ cu poziţie câştigată pentru negru. Şi mutarea recomandată de mulţi, anume 18. Ne3, dă negrului după 18... C:f2! avantaj; partida Zagorovsky-Taimanov, Leningrad, 1947, a continuat: 19. Dh4, h6 20. C:e4, C:e4 21. D:e4. Tae8! şi albul stă rău.

Deaceea în loc de 11. Cbd2, poate mai bună este mutarea lui Euwe 11. Ne3.

In general trebue observat că mutarea lui Motzko 11. Dd3 dă albului o poziţie solidă şi şanse promiţătoare şi este, probabil, mai bună decât 10. Cbd2.

Greşită este mutarea 10. Nf4, la care urmează 10... g5 11.Ne3 (dacă 11. Ng3, h5 12. Cd4 e posibil 12... h4! 13. C:c6, hg 14.

C:d8, N:f2+ cu poziție câștigată pentru negru) 11... N:e3 12. fe, g4 13. Cd4, C:e5; Metger-Tarrasch, 1887.

10. ... **0-0**

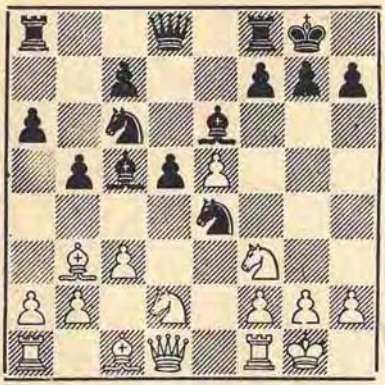

11. Nb3-c2 ...

Mutarea aceasta este mai energică decât 11. De2, la care poate urma 11... Nf5 12. C:e4 (la 12. a4 urmează 12... b4) 12... de 13. Cg5 (nu însă 13. Td1?, ef 14. D:f3, Nd7 15. Dd5, Ng4! și negrul păstrează materialul câștigat; Boleslavsky - Sokolsky, Sverdlovsk 1942) 13... C:e5 (puțin cam îndoelnic este 13... De7 14. Nd5, C:e5 15. N:a8, T:a8 ca în partida Iudovici - Ragozin, Moscova 1942, în care albul ar fi putut prin 16. b4! să pună pe negru în fața unei probleme grele; dacă 16... Nb6 17. C:e4, Cg4, atunci 18. Te1 și negrul nu poate juca 18...Te8 din cauza 19. Cf6+) 14. C:e4, Dd3 cu joc egal; Boleslavsky - Botvinnic, Moscova 1941

11. ... **f7-f5**

O altă posibilitate principală constă în 11... C:d2 12. D:d2 (nu însă 12. N:d2, f6 cu joc egal) și acum:

1) 12...Te8 13. Df4!, g6 14. Cg5, Nf8 15. Dg3, Ng7 16. f4 cu poziție mai bună pentru alb.

2) 12... Ne7 13. Dd3, g6 14. Nh6, Te8 15. De3, Dd7 16. Df4, Tad8 17. Tad1 cu avantaj pentru alb.

3) 12... Ce7 (dacă 12... Dd7 albul obține avantaj prin 13. Df4, g6 14. Cg5, Ne7 15. Ne3, Tad8 16. Tad1, iar după 12... De7, — continuarea 13. Dd3, g6 14. Nh6, Tfe8 15. Ng5, Dd7 16. Dd2) 13. b4, Nb6 14. Cg5, Nf5 15. N:f5, C:f5 16. Dd3, g6 17. Dh3, h5 18. Td1 cu avantaj pentru alb.

4) 12... f6 (relativ cel mai bun

răspuns) 13. ef (Bogoliubov recomandă 13. b4, Nb6 14. Dd3, g6 15. Nh6, Tf7 16. ef, Nf5 17. Dd2 cu avantaj, dar varianta aceasta nu poate fi forțată) 13... T:f6 (sau 13... D:f6 14. Dd3, g6 15. Nh6, Tfe8 16. Tae1 cu avantaj pentru alb) 14. Cd4 („Bilguer"-ul recomandă 14. Cg5, g6 15. C:h7 sau 14... h6 15.C:e6 urmat de 16. Dd3, dar negrul poate, după cât se pare, să joajoace și 14... Nf5 14... C:d4 16. cd, Nb6 (la recomandația lui Tarrasch, 15... Nd6, urmează 16. De2, h6 17. a4, Tb8 18. ab, ab 19. Ne3 cu avantaj pentru alb) 16. a4, Tb8 17. ab, ab 18. Dc3, Dd6 19. Ne3 cu presiune pe coloana „c" și poziție mai bună pentru alb; Lasker-Rubinstein. Petersburg, 1914.

In ultimii ani s'a acordat multă atenție și sacrificiului 11... C:f2 12. T:f2, f6 pe care-l examinăm în comentariul dela mutarea 12-a a negrului. Aci vom da numai o variantă: 13. De2, fe 14. Cb3, N:f2+ 15. D:f2, Ng4 (mai bine decât 15... e4 16. Te1, Df6 17. Cfd4, Ce5 18. Ne3, Tae8 19. Cc5 cu avantaj pentru alb; Boleslavsky - Sokolsky, Kiev, 1944) și negrul are turn și doi pioni pentru două figuri ușoare. Din aceasta rezultă că pentru alb este mai avantajos 13. ef.

Insfârșit, mai atragem atenția și asupra posibilității 11... Nf5 12. Cb3, Ng4 13. C:c5 (sau 13. De2, f5 14. C:c5, C:c5 15. De3, Ce4 16. Nb3, Rh8 cu joc egal ; Rabinovici - Platz, 1922) 13... C:c5 14. Te1, Te8 (la 14... Nh5 urmează 15. Ng5!, Dd7 16. Ne3, Ce6 17. N:h7+! sau 15... N:f3 16. D:f3, D:g5 17. D:d5 cu avantaj pentru alb; Bronștein-Flohr, Moscova 1944) 15. Nf4 și acum nu 15... d4 16.b4, d3 17. Nb1, Ce6 18. Ng3 sau 16... Ce6 17. Ne4 după care, după Rabinovici, albul are în ambele cazuri avantaj, ci mai tare 15... Nh4 și poziția negrului este bună.

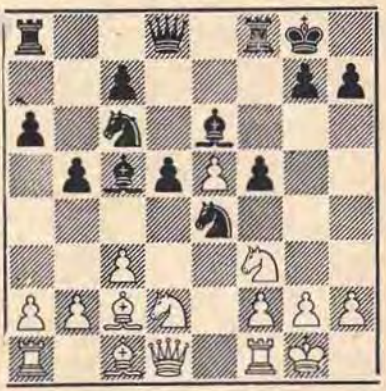

12. e5:f6 ...

Și mai tare este, poate, 12. Cb3, deoarece pentru negru este

nesatisfăcătoare varianta principală a continuării celei mai bună (după teorie): 12... Nb5 (sau 12... Ne7 13. Cfd4, Dd7 14. C:c6, D:c6 15. a4 cu avantaj pentru alb) 13. Cfd4, C:d4 14. C:d4, N:d4 (sacrificiul de figură pe care-l are negrul în vedere făcând această mutare, este, probabil, incorect; deaceea negrul trebue să continue cu 14... Dd7 cu poziție acceptabilă) 15. cd (Bogoliubov recomandă 15. D:d4, c5 16. Dd1, f4 17. f3, Cg3 18. hg, fg 19. Dd3, Dh4 20. D:h7+ cu avantaj pentru alb, dar negrul poate juca mai tare 17... Cg5) 15... f4 16. f3, Cg3 17. hg, fg 18. Dd3!, Nf5 (sau 18... Dh4 19. D:h7+, D:h7 20. N:h7+, R:h7 21. Nd2 cu un final sensibil mai bun pentru alb) 19. D:f5, T:f5 20. N:f5, Dh4 21. Nh3, D:d4+ 22. Rh1. D:e5 23. Nd2 și albul are avantaj, de ex. 23... D:b2 24. Nf4, c5 25. Ne6+, Rh8 26. N:d5; Smislov - Reshevsky, matchul prin radio URSS-USA, 1945 sau 23... c5 24. Te1, D:b2 25. Nf4, d4 26. N:g3; Boleslavsky-Botvinnic, Sverdlovsk 1943.

Practica a arătat că în unele variante albului nu-i este deloc ușor să-și realizeze avantajul. După 23... D:b2 24. Nf4, Estrin a propus 24...d4 în loc de 24... c5, cu intenția ca prin înaintarea pionului până la d2 să limiteze libertatea de acțiune a figurilor albe. Varianteie propuse însă până acum necesită o serioasă verificare și este prematur să se tragă vre-o concluzie definitivă asupra valorii lor.

In partida Boleslavsky-Szabo, Grönningen 1946, după 12. Cb3, Nb6, albul a jucat 13. a4, b4 14. a5, Na7 15. Cfd4, C:d4 16. C:d4, N:d4 17. cd, f4 18. f3, Cg3 19. Tf2, Dh4 20. Ta4 după care este greu pentru negru să apere pionii de pe flancul damei, dar în schimb are unele perspective de atac.

In varianta 12. Cb3, Nb6 13. Cfd4, C:d4 14. C:d4, negrul poate juca în loc de 14... N:d4, și 14... Nc8 pentru ca după 15. Cc6, De8 să provoace complicații care nu-i sunt defavorabile, dar 15. a4! asigură totuși albului șanse mai bune.

Pe baza acestor variante mutarea 12. Cb3 trebue considerată ca cea mai bună.

(vezi diagrama din pag. 353)

12. ... **Ce4:f6**

După 12... C:d2 13. D:d2 se

ajunge la varianta din comentariul dela mutarea 11-a a negrului. Atragem atenția asupra continuării 12... C:f2 13. T:f2, D:f6 care duce la variante puțin cercetate și care pune pe alb în fața unor probleme grele de apărare, de ex. 14. Df1! (albul apără turnul f2 și amenință eventual Dd3; pentru a evita aceasta, de considerat era și 13... N:f2+ 14. R:f2 și numai acum 14... D:f6 dar și această continuare își are defectele ei) 14... Ng4 și în partida Smîslov-Botvinnic, Moscova 1943, albul a jucat 15. Rh1, N:f2 16. D:f2, Tae8 17. Dg3, Ce5 18.Nd1 obținând după 18... Cd3 19. b3! o poziție câștigată. Mai bine ar fi fost 18... h5 19. h4, Cd3 și rezultatul partidei este departe de a fi clar.

Dar, după cât se pare, albul ar fi putut să-și consolideze cel mai simplu avantajul prin mutarea 15, h3 (dacă 15. Dd3, atunci 15... Dh5) pentru ca după 15... Nh5 să continue cu 16. Dd3, iar dacă 15...N:f3 16. C:f3, Ce5, atunci 17. Nd1.Din aceasta rezultă că sacrificiul 12... C:f2 nu este pe deplin corect și poate da un rezultat favorabil numai dacă se va găsi o întărire a atacului.

13. Cd2-b3 ...

Slab este 13. Cg5, Ng4 14. N:h7+, C:h7 15. D:g4, C:g5 16. Cb3, T:f2 17. C:c5, T:f1 18.R:f1, Df8+ 19. Nf4, D:c5 20. D:g5, Tf8 cu avantaj pentru negru.

13. ... Nc5-b6

La mutarea 13... Nd6 Bardeleben a dat următoarea analiză: 14. Cbd4, C:d4 15. C:d4, Ng4 16. f3, Nd7 17. Dd3, g6 18. g4!, c5 19. Ce2, Dc7 20. h3 cu un mic avantaj pentru alb. Mai simplu este însă 14. Cg5, Dd7 (dacă 14...Ng4, atunci 15.N:h7+, Rh8 16. Dc2, iar la 14... Nd7 este foarte tare sacrificiul 15. C:h7) 15. C:e6, D:e6 și albul are avantaj datorită perechii de nebuni.

Bardeleben a recomandat

pentru negru 13... Na7 14. Cg5, Nf7 15. C:f7, T:f7 16. Ng5, Dd7 17. Cd4, N:d4 18. cd, dar și poziția care rezultă este totuși mai favorabilă albului.

Nu este mai bine nici 13...Ne7, de ex. 14. Cd4, C:d4 15. C:d4, Dd7 (la 15... Ng4 16. f3, Nd7 urmează 17. Ng5 cu avantaj pentru alb) 16. Te1, Ng4 17. f3, Nh5 18. Nf5 cu avantaj pentru alb.

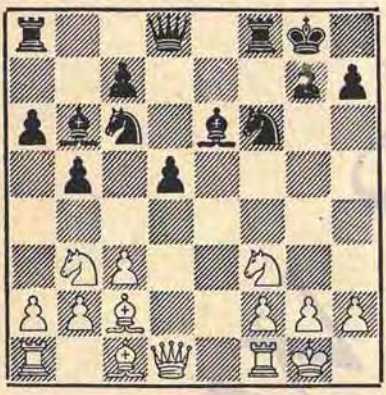

In această poziție albul are la dispoziție câteva continuări bune de exemplu:

1) 14. Cbd4 (la 14. a4 negrul are puternicul răspuns 14...Ng4) 14... C:d4 15. C:d4, Ng4 16.Dd3, c5 17. Cf5 și poziția albului este ceva mai bună. Acelaș rezultat se poate produce și în varianta 13... Nd6 14. Cbd4 etc.

2) 14. Ng5, Dd7 (după 14... h6 15. Nh4, Ng4 16. Dd3, N:f3 17. D:f3, Ce5 18. Df5, albul a obținut avantaj în partida Yanovsky Marco, 1896) 15. Dd3, Ce4 16. Nh4, Df7 17. Cd4, Nd7 18. C:c6, N:c6 19. Tad1 cu avantaj pentru alb; Rabinovici-Levenfiș, 1925.

3) 14. Cg5 (se pare, cea mai bună) 14... Dd7 (nu însă 14... Ng4 din cauza 15. N:h7+, iar dacă 14... Nd7, atunci urmează 15. C:h7; de considerat este însă 14... Nc8) 15. C:e6, D:e6 16. Cd4, C:d4 17. cd și datorită perechii de nebuni și posibilității de atac pe coloana „c", albul are oarecare avantaj.

Din variantele date mai sus rezultă că mutarea 9... Nc5 produce negrului mai multe greutăți decât mutarea obișnuită 9... Ne7, deși printr'un joc bun negrul poate obține un rezultat mulțumitor.

In general vorbind, apărarea deschisă cere dela acel care o joacă multe cunoștințe teoretice și deaceea este recomandabil să fie utilizată numai după o bună cercetare a tuturor variantelor posibile.

D.

(ed e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0-0)

5. ... Nf8-e7

După mutarea aceasta se ajunge la apărarea „închisă" a partidei spaniole, cu mult mai răspândită decât apărarea „deschisă" pe care am examinat-o mai sus, cu mutarea 5... C:e4.

Am văzut că în apărarea deschisă variantele principale constau din continuări aproape forțate, în care orice îndepărtare dela variantele acceptate de teorie era legată de riscuri apreciabile—cel puțin pentru negru.

Cu totul altfel stau lucrurile în apărarea închisă. Aci planurile jucătorilor se formulează pe bază de considerente generale poziționale și nu combinative, ca în apărarea deschisă. Jocul se desfășoară cu mult mai liniștit — pe principiile manevrelor poziționale.

Deaceea în apărarea închisă fiecare din părți dispune de mult mai multă libertate de acțiune, adică de simțitor mai multe continuări, decât în apărarea deschisă. În legătură cu aceasta, stabilirea pe cale analitică a valorii comparative a acestor continuări este aproape imposibilă. Aprecierea trebue făcută aci numai pe baza considerațiunilor poziționale.

Conform caracterului său, apărarea închisă a partidei spaniole este mai apropiată de deschiderile închise. Cum în partidele maeștrilor contemporani, cele mai mari șanse de a întrece pe adversar le dă lupta pozițională, se arată că aceasta este cauza pentru care apărarea închisă ia din ce în ce mai mult locul celei deschise, obținând în practica turneelor din ultimii ani o popularitate crescândă. Fără exagerare se poate spune că apărarea închisă ca și apărările asemănătoare ei, ca de exemplu apărarea Kecskemet, sunt aproape singurele sisteme de joc în jocurile deschise, care au fost utilizate adeseori în turneele internaționale din ultimul timp.

Înainte de a trece la examinarea variantelor care survin după mutarea 5... Ne7, să analizăm alte posibilități și, în primul rând, continuarea 5... b5 6. Nb3. Trebue remarcat dela început că ea duce deobicei, prin intervertire de mutări, la variantele pe care le vom exa-

mina mai târziu. Ne vom opri, deci, acum numai la câteva continuări, care au valoare independentă.

1) 6... Nc5 (prematur este sacrificiul 6... d5 7. ed, C:d5 8. C:e5, C:e5 9. Te1, Nb7 10. T:e5+, Ne7 11. Df3, c6 12. Cc3 cu avantaj pentru alb) 7. C:e5 (mai slab este sacrificiul de pion 7. c3, C:e4! 8. d4, ed 9. cd, Ne7 10. d5, Ca5 11. Nc2, Cf6 12. Ng5, d6 cu avantaj pentru negru; Keres - Candolin Helsinki, 1935; aci trebue însă cercetată posibilitatea 9. Te1!, d5 10. Cg5 care dă albului un atac periculos) 7... C:e5 8. d4, N:d4 9. D:d4, d6 10. c3 cu avantaj pentru alb; Wagner - Grüger, 1922.

2) 6... d6 7. Cg5 (mutarea aceasta nu este bună şi trebue înlocuită cu obişnuita 7. c3. Mutarea 7. Te1 duce la varianta B. 3) 7... d5 8. ed, Cd4 9. Te1 (slab este 9. d6, C:b3 10. dc, D:c7 11. ab, h6 12. Cf3, e4 cu mare avantaj poziţional pentru negru; Arulaid - Lacht, Tallin, 1940; primejdios este şi 9. De1, Nc5! 10. D:e5+, Rf8 11. c3, Cg4 12. C:f7, Dh4 cu poziţie câşt'gată pentru negru; Bogatârev-Djagurov, Moscova 1939) 9... Nc5 (după 9... Nd6 10. Cc3, 0-0 11. d3 albul stă ceva mai bine) 10. T:e5+, Rf8 11. c3 (dacă 11. h3, Cd7 12. C:f7, Df6 poziţia negrului este mai bună; Bonci - Osmolovsky - Djagurov, Moscova 1939) 11... C:b3 12. ab, Cg4 13. d4 şi albul pierde într'adevăr calitatea, dar capătă în schimb doi pioni şi un centru puternic (Belavenet). In orice caz continuarea 7. Cg5 este foarte riscată pentru alb.

3) 6... C:e4 (în legătură cu 7. d4, duce la obişnuita apărare deschisă; încercările albului de a obţine mai mult n'au succes) 7. a4. (nimic nu dă albului 7. Nd5, Cf6 8. N:c6, dc. 9. C:e5, Nd6! şi după 10. Te1, 0-0 11. C:c6 mutarea 11... N:h2+ asigură negrului un joc egal; deasemeni 7. Te1, d5 8. Cc3, C:c3 9. dc, Ne6 nu dă albului mai mult decât un joc egal) 7... Nb7! (răspunsul acesta tare este, fără îndoială, mai bun decât 7... Tb8

8. ab, ab 9. d4 trecând în varianta obișnuită, cu coloana „a" deschisă) 8. d4 și în loc de continuarea îndoelnică 8.., ed 9. Te1, Keres - Pomar, negrul ar fi putut juca mai tare 8... d5! 9. de, Ca5 cu poziție bună (Keres).

4) 6... Ne7 (și mutarea aceasta duce după 7. Te1 sau 7. De2 la varianta principală) 7. d4 (dacă 7. a4 negrul nu răspunde 7... Tb8 8. ab, ab 9. Te1, d6 10. c3, Ng4 11. d4 cu avantaj pentru alb, Keres, Zinner, Praga 1937, și nici 7... b4 8. De2, 0-0 9. a5! cu poziție mai liberă pentru alb, Johner-Teichman, 1924, ci simplu 7... Nb7! și după 8. ab, ab 9. T:a8, D:a8 albul n'are niciun avantaj din deschiderea coloanei „a") 7... d6 (rău este 7... C:d4? din cauza 8. N:f7+, R:f7 9. C:e5 urmat de D:d4, dar și recomandația lui Euwe 7... ed nu este acceptabilă pentru negru din cauza 8. e5, Ce4 9. Nd5!, Cc5 10. C:d4) 8. c3, 0-0 (posibil este și direct 8... Ng4) și acum 9. De2 și 9. Te1 duc la poziții din varianta principală. Nici continuarea 9. a4, Ng4 n'are valoare independentă și dă deasemeni negrului un joc satisfăcător.

1.

6. Tf1-e1 ...

Alături de mutarea aceasta se utilizează în special mutarea 6. De2 pe care o examinăm în rubrica 2.

Variantele care survin după câteva alte mutări au fost examinate în cazuri analoage, mai înainte și anume: 6. d3 — în secțiunea III-a, 6. Cc3 în secțiunea IV-a, 6. d4 — în secțiunea II-a.

Mai jos ne vom opri numai asupra următoarelor variante care n'au fost încă examinate, sau care necesită un joc special.

1) 6. c3, C:e4 7. De2 (sau 7. Te1, Cc5 8. C:e5, C:e5 9. T:e5, C:a4 10. D:a4, 0-0 11. d4, Nf6 cu joc mai bun pentru negru; Grob - Sulthan Khan, 1932) 7...

Cf6 (şi aci este bine 7... Cc5) 8. N:c6, dc 9. C:e5, 0-0 10. d4, Cd7 (bine este şi 10... c5) 11. Cd2, C:e5 12. D:e5, Ne6 cu poziţie mai bună pentru negru; Thomas - Reshevsky, 1936.

2) 6. N:c6 (aci schimbul acesta duce la un joc cu alt caracter decât în varianta examinată în secţiunea I.a) 6... dc 7. d3 (mai bine decât 7. Cc3, 7. De2 sau 7. Te1, la care negrul poate răspunde 7... Ng4 8. h3, Nh5 9. g4, Ng6 10. C:e5, N:e4) 7... Cd7 (acum dacă 7... Ng4 8. h3 negrul ar fi fost silit la schimbul 8... N:f3, care după 9. D:f3, 0-0 10. Cd2 urmat de Cc4 dă albului un joc ceva mai bun; Euwe - Kramer, match, 1940) 8. d4, ed 9. C:d4, 0-0 10. Cc3, Nf6 11. f4, Cb6 12. e5, Ne7 cu contra-joc foarte bun pentru negru; Euwe - Bogoliubov, match, 1941.

6. ... b7-b5

După 6... d6 survin aproximativ aceleaşi variante ca în apărarea Kecskemet, de ex. 7. c3, 0-0 8. d4, Nd7 sau 7. N:c6+, bc 8. d4, Cd7 (vezi secţiunea II). Alte mutări nu sunt în general de considerat, deoarece albul ameninţă deja, de ex.: după 6... 0-0 să câştige un pion prin 7. N:c6 urmat de C:e5.

7. Na4-b3 d7-d6

Alături de mutarea aceasta obişnuită, în ultimul timp se utilizează şi mutarea agresivă 7... 0-0 cu intenţia de a juca eventual direct d7-d5. După aceasta pot surveni variante foarte tăioase, care nu sunt încă cercetate de teorie pe deplin şi deci nu sunt definitiv evaluate.

Iată câteva continuări posibile după 7... 0-0.

1) 8. d4, C:d4? (luarea aceasta favorabilă negrului atunci când pionul d7 se află la d6, se arată în poziţia aceasta ca o greşală care dă albului posibilitatea unei combinaţii neaşteptate; nefavorabil este şi 8... ed din cauza 9. e5, Ce8 10. Nd5, dar 8... d6 este un răspuns bun, care după 9. c3, Ng4 duce la o poziţie din varianta normală)

9. N:f7+!, T:f7 (In partida Simaghin - Potucek, Bratislava 1946, negrul a continuat cu 9... Rh8 și după 10. C:e5 a rămas fără un pion) 10. C:e5, Cc6 (sau 10... c5 11. c3, Ce6 12. C:f7, R:f7 13. e5 și după retragerea calului mutarea 14. Df3+ câștigă turnul) 11. C:f7, R:f7 12. e5, Ce8 13. Dd5+, Rf8 14. Te3 și albul câștigă, deoarece pentru a se salva de mat negrul este nevoit să înapoieze figura, după care albul rămâne cu o calitate în plus.

2) 8. a4 (nimic nu dă 8. Nd5, C:d5 9. ed, Cb4 10. Cc3, Nb7; Johnson - L. Steiner, 1929) 8... Nb7! (răspunsul acesta anihilează mutarea 8. a4; mai slab este 8... b4 după care mutarea 9. Nd5 devine bună, dar se poate juca și 9. d4, d6 10. h3, ed 11. Cd4, C:d4 12. D:d4, c5 13. Dd3, Romanovsky - Torre, Moscova 1925, cu poziție mai bună pentru alb; albul obține avantaj și după 8... Tb8 9. ab, ab 10. c3, sau, după Nenarocov, chiar 10. d4) 10. Cc3 (schimbul 9. ab, ab 10. T:a8, D:a8 nu dă albului niciun avantaj, dar nici mutarea din text nu este prea bună; după 9. c3 negrul poate juca 9... d5; deaceea cea mai bună continuare pare a fi mutarea liniștită 9. d3) 9... Cd4! (nu însă 9... b4 10. Cd5, d6 11. c3, a5 12. d4 cu avantaj pentru alb; Alehin - Steinberger, 1931) și negrul a trecut peste toate greutățile de deschidere, obținând un joc cel puțin egal; Botvinnic - Bondarevsky, Moscova 1941.

3) 8. c3, d5 (prin 8... d6 negrul poate trece în varianta obișnuită; sacrificiul de pion oferit cu mutarea din text nu dă un rezultat pe deplin clar) 9. ed (dacă albul dorește să evite complicațiile care urmează, el poate juca 9. d4, ceeace după 9... C:e4 10. de, Ne6 duce la apărarea deschisă) 9... C:d5 (dacă 9... e4 atât 10. Cg5, Ce5 11. C:e4, cât și 10. dc, ef 11. D:f3 sau 11. d4 sunt continuări bune pentru alb) 10. C:e5, C:e5 11. T:e5 și acum negrul are de ales între două continuări principale de atac:

a) 11... c6 (tocmai datorită

acestei mutări, varianta aceasta de gambit a reintrat în practica de turneu a ultimilor ani) 12. d4 (după 12. N:d5, cd 13. d4, Nd6 14. Te1, Dh4 15. g3, Dh3 16. Ne3, cum s'a jucat în partida de antrenament Goldberg-Keres, Tallin, 1944, albul are într'adevăr un pion mai mult, dar are şi diferite minusuri poziţionale; în afară de 12. d4 de considerat este 12. d3) 12... Nd6 13. Te1, Dh4 14. g3, Dh3 15. Te4! (mai rău este 15. N:d5, cd 16. Df3 din cauza Nf5 17. D:d5, Tae8 18. Nd2, Te6 19. T:e6, fe 20. Dg2, Dh5 cu ameninţări puternice) 15... g5! (pionul nu poate fi atins — la 16. N:g5 urmează Df5; mutarea 15... g5 nu este posibilă după 12. d3, deoarece turnul e4 este atunci apărat) 16. Cbd2, Nf5 17. Nc2! (mai slab este 17. De2, Cf6! şi turnul nu mai are cale de retragere; Petrosian - Averbach, Moscova 1947) şi albul păstrează avantajul atât după 17... N:e4 18. C:e4, Ne7 19. N:g5, cât şi după 17... Tae8, Simaghin - Averbach, Moscova, 1948.

b) 11... Cf6 12. Te1 (după 12. d4, Nd6 mutarea 13. Te1 duce la aceeaşi variantă, dar de considerat este şi recomandaţia lui Wolf 13. Te2, care este, poate, suficientă pentru respingerea atacului negrului) 12... Nd6 13. h3, Cg4! (începutul unui atac puternic, care totuşi poate fi respins; Tartakower recomandă 13... Nb7 14. d4, Dd7) 14. Df3, Dh4 15. d4 (greşite sunt pentru alb continuările: 15. Te8, Nb7! 16. T:f8+, T:f8 17. D:g4, Te8! 18. Rf1, De7 19. Dd1, De4 20. f3, De5 21. d4, Dh2 cu poziţie câştigată pentru negru, şi 15. Te4, h5 16. d4, Nb7 17. T:g4, hg 18. D:b7, Tae8 cu acelaş rezultat; variantele acestea au fost arătate de Tartakower) 15... C:f2! 16. Te2! (dacă 16. D:f2, atunci nu 16... Ng3? din cauza 17. D:f7+!, ci 16... Nh2 + ! 17. Rf1, Ng3 18. De2, N:h3 19. gh, Tae8 cu câştig) 16... Ng4 (nu merge sacrificiul 16...C:h3+ 17. gh, N:h3 din cauza 18. Te4 şi nici 16... N:h3 17. gh, C:h3+ 18. Rf1, dar de considerat este 16... Cg4, care dă, după Tartakower, după 17. Te8!, Cf6 18. T:f8+, R:f8 19. Cd2, Tb8 un joc aproximativ egal) 17. hg (nu însă 17. D:f2 din cauza Ng3 urmat de N:e2 şi Tae8 şi negrul câştigă) 17... Nh2+ 18. Rf1, Ng3 19. T:f2 (mai târziu Capa-

blanca a recomandat 19. Re1!) 19... Dh1+ 20. Re2 și poziția albului este de preferat.

Să examinăm câteva continuări posibile:

20... D:c1 (mai bine decât 20... N:f2 21. Nd2!, Nh4 22. Dh3, Tae8+ 23. Rd3, Df1+ 24. Rc2 cu avantaj clar pentru alb; Capablanca - Marshall, 1918) 21. D:g3 (în partida Yates-O'Hanlon, 1921, albul a continuat cu 21. N:f7+, Rh8 22. Tf1, Dc2+ 23. Cd2, Tae8+ 24. N:e7, T:e8+ 25. De3, T:e3+ 26. R:e3 și acum, prin 26... g5! negrul ar fi putut obține un joc bun; de considerat era însă mutarea simplă 21. Tf1) 21... D:b2 22. Rd3 (după 22. Cd2, Tae8+ continuarea 23. Rd1, D:a1+ 24. Rc2, Te1 25. D:c7, b4 26. T:f7, ca în partida Moritz - Emmrich, în care negrul ar fi putut da șah etern, sau 23. Rd3, b4 dă negrului contra-joc suficient) 22... D:a1 23. Rc2, b4 24. g5 și, după analiza lui Tartakower, albul are avantaj.

Relativ la varianta 3 în întregime, se poate spune că pentru pionul sacrificat negrul obține un atac foarte primejdios, care, după cât se pare, constitue o compensație suficientă. Dar, cum variantele arătate sunt foarte complicate și insuficient verificate din punct de vedere practic, o apreciere definitivă nu va putea fi dată decât după o analiză completă.

8. c2-c3 ...

Slab este sacrificiul de pion 8. d4, C:d4 9. C:d4, ed, ex. 10. ea4, Nb7 11. c3, dc 12. C:c3, 0-0; Taubenhaus - Teichmann, 1903.

La 8. a4 negrul nu răspunde 8... Tb8 din cauza 9. ab, ab 10, c3, Ng4 11. d4 cu amenințarea de a câștiga o figură prin

12. d5, Tarrasch - Schlechter match, 1911, ci simplu 8... Ng4 (deasemeni 8... b4 9.c3, bc 10. bc, 0-0 11.d4, Ng4 12. Ne3, ed 13.cd, d5 14.e5, Ce4 este, după Lasker și Tarrasch, o continuare bună pentru negru) 9.c3, b4! cu joc bun. Dar cel mai simplu este 8... b4 9.c3, 0-0 trecând în varianta pe care o analizăm în comentariul dela mutarea 9-a a albului.

Alte mutări nu merită să fie considerate în mod serios, deoarece negrul amenință să schimbe nebunul tare dela b3 prin 8... Ca5.

a.

8... 0-0

In ultimul timp mutarea aceasta este cea mai uzitată, în timp ce pe vremuri se utiliza trecerea imediată în apărarea lui Cigorin, prin 8... Ca5. Varianta aceasta o vom examina în rubrica b.

Prematur este 8... Ng4 deoarece albul răspunde cu 9.d3 (nu însă 9.h3, Nh5 10.d3,Dd7, deoarece negrul poate utiliza ușor slăbirea h2-h3 pentru a începe un atac puternic la rege) 9... 0-0 10.Cbd2 și prin manevrele Cd2-f1-e3 sau Cd2-f1-g3 urmat de h2-h3 albul câștigă un tempo important pentru desvoltare.

In general legarea Ng4 este bună pentru negru numai după mutarea d2-d4, care creează negrului un obiect de atac în centru; pe de altă parte, după Ng4 pentru alb este mai bine să nu se grăbească cu mutarea h2-h3, ci s'o joace dacă se poate după ce negrul face rocada, pentru a nu da ocazie negrului să atace pe flancul regelui.

aa.

9. h2-h3 ...

Variantele cu mutările 9.d3 și 9. d4 vor fi examinate în rubricile bb și cc. Mutarea din text este considerată absolut necesară pentru a preîntâmpina legarea Ng4, care în unele cazuri, de ex. după 9.d4, poate să se arate destul de neplăcută. Care dintre aceste continuări la mutarea 9-a este cea mai tare, este greu de stabilit obiectiv. Practica a arătat însă că 9.h3 păstrează mai mult timp încordarea pozițională și dă albului șanse mai bune de a obține avantaj.

Nu este recomandabil pentru alb nici 9. a4, la care negrul

răspunde cel mai bine cu 9...b4 (după 9... Ng4 albul a obținut avantaj în partida Tarrasch-Schlechter, match, 1911, prin 10.d4, Ca5 11.Nc2, Cd7 12.h3, Nh5 13.g4, Ng6 14.ab, ab 15. de!, mutarea din text este mai solidă) 10. d4, ed (dacă 10... Ng4, atunci 11.d5 cu câștig de pion; se poate juca însă și 10... bc 11.bc, Ng4 trecând în varianta arătată în comentariul dela mutarea 8-a a albului, recomandată de Lasker și Tarrasch) 11.cd (la11. C:d4 este suficient de tare 11... Nd7) 11... Ng4 12. Ne3, Ca5 (jucabil este și 12... d5 13.e5, Ce4 14.a5 ca în partida Ragozin-Keres, Leningrad 1939, în care negrul după 14... Rh8 ar fi putut obține o poziție mulțumitoare) 13.Nc2, c5 și contra- jocul negrului pe flancul damei îi asigură șanse mai bune, Levenfiș-Keres Leningrad 1939.

(vezi diagrama din col. II-a)

9... Cc6-a5

Cu mutarea aceasta negrul începe trecerea către sistemul de apărare recomandat de către Cigorin, care este considerat și astăzi ca cea mai bună continuare a negrului.

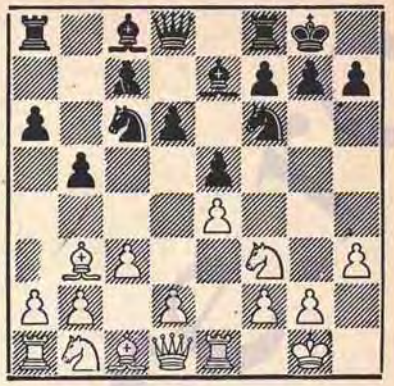

In partida Thomas - Stoltz, 1935, negrul a jucat original 9... a5 și după 10.d4, ed 11.cd, a4 12.Nc2, Cb4 13.Cc3, C:c2 14. D:c2, c6 a obținut o poziție mai bună. Ca răspuns la 9...a5, albul ar fi putut însă juca, simplu 10.a4 sau 10.d3, după care mutarea 9... a5 s'ar fi arătat o zadarnică pierdere de timp.

De considerat este mutarea 9... Ne6, care este, după cât se pare, suficientă pentru egalare. La 10.N:e6, fe 11.d4 negrul nu răspunde cu 11... ed 12.cd, d5 13.e5, Ce4 14. Cbd2! cu avantaj pentru alb; Keres-Alehin, ci 11... De8 12. Db3, Dd7 13.de, C:e5 14.C:e5, de cu joc egal, deoarece pionii dubli ai negrului în centru sunt compensați de liniile deschise pe care le stăpânește; Boleslavsky - Keres, Moscova 1941.

Ca răspuns la 9... Ne6 pentru alb este mai tare în loc de 10. N:e6, mutarea 10.d4 (dacă 10. Nc2, atunci 10... d5 11.ed, D:d5 12. d4, ed 13. cd, Dh5 14. Cc3, Tad8 cu poziție mai bună pentru negru; Yates - Duras, 1911) 10... N:b3 12. D:b3, ed 13.cd (sau 12. C:d4, C:d4 13.cd, c5 14.dc, dc 15.e5, Cd7 16.a4, c4 17.Dg3 cu joc tăios și aproximativ egal; Bronștein - Botvinnic, Moscova 1944) 12... Ca5 (teoria consideră poziția care a survenit în partida Spielmann-Schlechter, 1908, după 12... d5 13. e5, Ce4 14. Cc3. C:c3 15. bc, Ca5 16. Dc2, Cc4 în favoarea albului, dar probabil nejustificat) 13. Dd3, c5 14. Cc3, Cc6 cu joc aproximativ egal; Schlechter-Cigorin, Cambridge-Springs, 1904.

In timpul din urmă în locul mutării 9... Ca5 a fost încercat un sistem interesant cu mutarea 9... Cd7, a cărui idee constă în formația Nf6, Ce7 și c7-c5. In felul acesta negrul obține o poziție la fel cu aceea din apărarea Cigorin, dar calul său stă la e7 cu mult mai bine decât la a5.

Dăm mai jos câteva exemple din practica, care ilustrează acest sistem încă puțin cercetat:

1) 10,d4. Nf6 11.Ne3 (după 11.a4, Ca5 12.Nc2, b4 13.cb, Cc6 negrul a obținut joc bun în partida Pinkus-Ragozin, matchul URSS-USA, 1946; dar albul ar fi putut juca mult mai bine 13.d5! după care negrul stă în fața unor probleme grele, deoarece este rău 13... Tb8 din cauza 14.cb, T:b4 15. Nd2, iar la 13... bc urmează 14.b4, Cb7 15.a5 cu presiune pe flancul damei; în partida Alatorzev-Ravinsky, Moscova 1946, negrul a sacrificat un pion cu mutarea 13... b3 și a câștigat chiar partida, dar este îndoelnic ca acest sacrificiu să găsească susținători. Deaceea după 11.a4 este mai bine pentru negru să continue cu 11... Nb7; în partida Bonci - Osmolowsky Alatorzev, Moscova 1945, s'a jucat 12, Dd3? ceeace a dus la pierderea unui pion după 12... ed 13.cd, C:d4! 14. C:d4, Cc5; mai bine este 12.d5!, Ce7 13.Nc2, Cb6, 14. ab, ab 15.T:a8, C:a8 16.

Ca3, c6 17. dc, N:c6 18. Dd3! cu un mic avantaj pentru alb, deoarece pionii b5 și d6 sunt slabi; Ravinsky-Lilienthal, Moscova 1946) 11... Nb7 (bine este și 11... Ca5 12. Nc2, Cc4 13. Nc1, c5, ca în variantele obișnuite) 12. Cbd2, Ce7 13. Ch2, Cg6 14. Dh5 și acum mutarea 14... c5 ar fi dat negrului un joc bun; Ravinsky-Averbach, Moscova 1946.

2) 10. d3, Nf6 (după 10...Nb7 11. Cbd2, Cc5 12. Nc2 este rău 12.. d5 din cauza 13. ed, D:d5 14. d4! cu avantaj pentru alb; Simaghin-Ravinsky, Moscova 1946) 11. Cbd2. Cc5 12. Nc2, d5 și negrul stă bine; Averbach-Lilienthal, Ivanovo, 1944.

Pe baza exemplelor date mai sus se poate trage concluzia că noul sistem de apărare cu mutarea 9... Cd7 este pe deplin viabil și deschide negrului noi perspective în această deschidere.

10. Nb3-c2 c7-c5

O idee cunoscută conține și mutarea 10... Nb7 pentru a răspunde la 11. d4 cu 11...d5. După 12. C:e5, C:e4 13. Cd2, f6 14. Cd3, Nd6 15. Cb3, Cc4 negrul a obținut joc egal în partida Wagner-Leonhardt, 1920.

11. d2-d4

Continuarea 11. a4 ar fi aci o zadarnică pierdere de timp, deoarece negrul se apără împotriva tuturor amenințărilor cu mutarea 11... Cd7 și obține un joc bun, de ex. 12. d4. Dc7 13. Cbd2, cd 14. cd. Tfe8! 15. Nd3, ba cu avantaj pentru negru; Fine-Reshevsky, 1938.

Cu mutarea 11. d3 albul poate trece — cu pierderea de timp 9. h3 — în varianta pe care o examinăm în rubrica bb. În general, albul trebue să se decidă din timp dacă alege sistemul cu d2-d3 sau cu d2-d4, deoarece mutarea pregătitoare h2-h3 are sens numai dacă se joacă 11. d4. În rubrica bb vom examina o variantă în care albul alege mutarea d2-d3 în cea mai favorabilă formă.

11... Dd8-c7

Cu aceasta negrul încheie aducerea figurilor sale în poziția caracteristică pentru apărarea lui Cigorin, pe care a început-o la mutarea 9-a.

Examinând rezultatele deschiderii, vedem că negrul a întrecut puțin pe alb în desvoltare și a păstrat punctele de susținere în centru, în timp ce albul și-a instalat în centru doi pioni solid apărați. Atacul albului, după terminarea desvoltării, se îndreaptă spre câmpurile centrale și pe flancul regelui, în timp ce negrul întărește presiunea asupra câmpului d4 și începe atacul pe flancul damei. Cum atacurile pe flancuri diferite duc deobicei la un joc animat și la poziții tăioase, și dela această poziție se poate aștepta un joc tăios.

Mai slab este în loc de 11... Dc7 retragerea imediată 11... Cc6 deoarece după aceasta albul găsește timpul necesar pentru a apăra suficient punctul d4 prin Ne3 și obține după Cbd2 un joc mai bun.

Pe deplin posibil este însă 11... cd 12. cd și numai acum 12... Dc7, deoarece sistemul de desvoltare 13. Cc3, Nb7 14. a3, Te8 15. Nd3, Cc4 16. Db3, ed 17. C:d4. d5! dă negrului avantaj; Ragozin - Levenfiș, Moscova 1939. Dar după 13. Cbd2 jocul se reîntoarce la făgașul obișnuit al variantei principale.

Interesantă este deasemeni mutarea 11... d5, care dă însă albului un joc mai bun după 12. C:e5, C:e4 13. dc, N:c5 14. Cd3.

Poziția din diagramă a fost întâlnită până acum în partide de turnee de mii de ori, deaceea suntem în situația de a da în cele ce urmează câteva analize care au pretenția de a fi exacte și de a examina posibilitățile considerate de teorie ca cele mai bune pentru ambele părți.

12. Cb1-d2 ...

Mutarea aceasta este, fără îndoială, cea mai elastică, ea păstrând pentru alb posibilitatea

de a alege între diferite continuări mai târziu.

Cum vom vedea mai târziu, pentru alb este favorabil în unele variante să joace d:e, dar în momentul acesta 12. de, de 13. Cbd2 ar da negrului posibilitatea de a realiza puternica manevră 13... c4 urmat de Ca5-b7-c5. Din această cauză schimbul nu este de considerat pentru alb decât după retragerea calului negru la c6.

Deasemeni înaintarea d4-d5 este în unele variante o mutare care merită atenție. Și această înaintare însă este în deosebi efectivă după Ca5-c6, când ea este însoțită de câștigul unui tempo important. Astfel, de exemplu, în partida Mikenas-Keres, Tallin, 1938, după 12. d5, Nd7 13. Cbd2, c4 14. Cf1, Cb7 15. Ne3, Cc5 16. C3d2, g6 17. f4, ef 18. N:f4, Ch5 19. Nh6, Cg7, negrul a obținut repede avantaj.

La 12. a4 (posibil este și 12. Ng5, h6 13. Nh4 dar în această poziție desvoltarea calului damei albului este mai importantă) negrul răspunde cel mai simplu 12... Nd7, dar și 12... b4 13. cb, cb 14. Cbd2 pe care o examinăm mai târziu în rubrica b, este o continuare acceptabilă pentru negru. Indoelnic este însă 12... Tb8 13. ab, ab 14. de, de 15. C:e5, D:e5 16. T:a5 și, deși albul a câștigat un pion, în schimb lasă negrului oarecare atac, de ex. 16... Tfd8 17. De2, Ch5; L. Steiner-Grünfeld, 1933.

12. ... c5:d4

Negrul deschide coloana „c", căutând să obție contra-joc pe flancul damei. Varianta aceasta este una dintre cele mai populare deși, s'ar putea să nu fie cea mai tare. Deaceea sunt de considerat cu mare atenție și alte continuări, pe care le examinăm mai jos:

1) 12... Cc6. Așa se juca pe vremuri aproape fără excepție, provocând închiderea centrului cu d4-d5. Albul are la dispoziție următoarele răspunsuri:

a) 13.d5 (după mutarea aceasta eforturile albului se îndreaptă spre blocarea completă a flancului damei pentru a începe după aceea, fără a fi stânjenit, pregătirea atacului pe flancul regelui: o astfel de perspectivă, desigur, nu este acceptabilă pentru negru, — cel puțin din punct de vedere teoretic) 13... Cd8 (mai bine este 13... Ca5 pentru a răspunde la 14. a4 cu 14.. Nd7 împiedicând astfel blocarea configurației de pioni de pe flancul damei; poate urma 14. b3, Nd7 15. Cf1, Cb7 16. c4, Tfb8 — mai simplu este 16... bc 17. bc, Tfb8 — 17. Ce3, bc 18. C:c4, Nf8 19. a4, Ca5 20. Cfd2, g6 cu contra-joc pentru negru pe flancul damei și șanse aproximativ egale; Alexander-Keres, Hastings 1937) 14. a4! (albul trebue să facă mutarea aceasta înainte ca negrul să restabilească legătura dintre turnurile sale; acum negrul are unele greutăți) 14... Tb8 (după 14... b4 15. Cc4 calul albului ocupă o poziție foarte tare, de ex. 15... a5 16. Cf:e5, Na6 17. Nb3, de 18. d6. N:d6 19. D:d6 cu avantaj pentru alb, Capablanca-Vidmar, 1927; deaceea negrul trebue să joace 15... Ce8, dar atunci albul poate începe pregătirea atacului pe flancul regelui și poziția puternică a calului la c4 îi ușurează simțitor rezolvarea acestei probleme) 15.c4 (fără îndoială, mai tare decât 15. ab, ab 16. c4, b4, de exemplu. 17. Cf1, Ce8 18. g4, g6 19. Cg3, Cg7 cu joc egal, Smislov-Levenfiș, Moscova 1939 deoarece atunci, când albul atacă pe flancul regelui, existența coloanei deschise „a" este favorabilă numai negrului, dându-i contra-joc pe flancul damei) 15... Nd7. După aceasta negrul păstrează șanse de atac pe flancul damei, slăbind prin aceasta atacul albului pe flancul regelui și egalând aproximativ jocul.

O greșală strategică ar fi 15... b4, după care negrul este redus la o apărare pasivă; partida Keres-Vidmar, 1936, a continuat: 16. Cf1, Ce8 17. g4, g6 18. Cg3 (mai bine decât 18. Ce3, f6 19. Rh2, Cf7 20. Tg1, Rh8 21. b3, Tg8, Bogoliubov - Rubinstein,

1925) 18... Cg7 19. Rh2, f6 20. Tg1, Cf7 21. b3, Tb7 22. Nd2, Rh8 23. De2, Nd8 24. Tg2, Dd7 25. Th1, De8 26. Rg1 și albul a câștigat în cele din urmă prin atac pe flancul regelui.

b) 13. de, de 14 a4. Sistemul acesta de joc a fost propus de

analizatorul sovietic V. Rauzer. După 14... Tb8 15. ab, ab 16. Cf1 albul caută să folosească slăbiciunea punctelor d5 și f5 pentru a obține atac pe flancul regelui. Continuarea aceasta a căpătat numele de „atacul lui Rauzer" și este adeseori utilizată în turneele din ultimul timp.

Partida Boleslavsky-Kotov, Moscova 1944, a continuat: 14... Ne6 15. Cg5, Nd7 16. Cf1, Tad8 17. De2, h6 18. Cf3, c4 19. ab, ab 20. Ch4, Tfe8 21. Df3, Ch7 22. Cf5 cu inițiativă de partea albului.

In „Deschiderea modernă", Belavenet, a dat următoarea continuare, care, după cât se pare, egalează jocul: 13. de, de 14. Cf1, Td8 15. De2, Ch5! 16. Cg5, Cf4 17. Nf4, ef 18. Dh5, Ng5 19. D:g5, De5 (intercalarea mutărilor a4, Tb8 nu aduce schimbări esențiale în această variantă).

c) 13. Cf1. După 13... cd 14. cd negrul poate câștiga pionul d4 în două feluri (14... ed și 14... C:d4). Teoria consideră continuarea aceasta nefavorabilă albului, dar o astfel de apreciere nu este suficient justificată. Mai corect este să spunem că sacrificul de pion nu dă albului avantaj și că el nu capătă decât joc egal.

Să examinăm câteva variante pe care teoria le consideră ca cele mai bune, atât după 14...ed, cât și după 14... C:d4.

14... ed 15. Te2 (recomandată de către Malkin și, după cât se pare, mai bună decât 15. Ng5, h6 16. Nh4, Te8 17. Tc1, Db6 18. Dd2, Ne6 19. Nb1, Ce5! cu avantaj pentru negru; Leon-

hardt-Rubinstein, 1911, slab este 15. b3 din cauza 15... d5 16. e5, Ce4 17. C:e4, de 18. T:e4, Nf5 cu avantaj pentru negru, Alatorzev-Belavenet, Leningrad, 1939; de considerat însă este 15. Nf4) 15... Db6 16. Td2, d5 (înaintare care dă, după teorie, avantaj negrului, dar afirmația aceasta pare a fi îndoelnică) 17. ed, C:d5 18. C:d4, Nb4 19. Td3 (de considerat este sacrificiul de calitate 19. C:c6) 19... Ce5 20. Tg3, Nc5 și după 21. Ce3! nu este deloc clar dacă poziția negrului este mai bună.

Este foarte probabil că mutarea utilizată în ultimul timp, 15. Nf4 dă albului șanse mai bune. De considerat este deasemeni 15. Cg3, de ex. 15... Cd7 16. Cf5, Nf6 17. Te2 și albul recâștigă pionul.

Să ne întoarcem acum la a doua continuare: 14... C:d4 15. C:d4, ed 16. Cg3.

(și în poziția aceasta, mutarea aceasta este foarte tare; o partidă din matchul Lasker-Tarrasch, 1908, a continuat, 16. Ng5, h6 17. Nh4, Db6 18. Dd3, g5 19. Ng3, Ne6 20. Tad1 cu avantaj pentru alb, dar negrul avea mutarea mai tare 16... Dc5! de ex. 17. Nh4, Ne6 18. Tc1, Db4 19. b3, Tac8 20. Cg3, d5 cu avantaj pentru negru; posibil este și 16. b3 la care negrul răspunde 16... d5 cu joc egal, și nu 16... Cd7 din cauza 17. Nb2, Nf6 18. N:d4!, deoarece 18... N:d4 19. D:d4, D:c2 20. Tc1, De2 21. Cg3 duce la pierderea damei) 16... Cd7 (mai slab este 16... g6 17. Nb3, Db6 18. Nh6, Te8 19. Df3, Ne6 20. Cf5! cu avantaj pentru alb; Euve-Kramer, match 1940) 17. Cf5 (nu însă 17. Nb3, Db6 18. Cf5, Nf6 19. Nf4, Ce5 20. Nd5, Ta7 cu avantaj pentru negru; Lasker-Tarrasch, match 1908) 17... Nf6 18. Te2, Db6 19. Td2 și albul recâștigă pionul cu joc bun (Euwe).

Până acum nu este lămurit care dintre aceste două continuări la mutarea 14-a este mai favorabilă negrului, dar se pare că prima dintre ele îi dă o posibilitate de alegere mai mare. In orice caz sacrificiul acesta nu promite prea mult albului,

deoarece în niciuna din aceste variante el nu poate spera să obţie avantaj.

d) 13. a4. La aceasta negrul răspunde cel mai simplu cu 13... cd 14. cd, Nd7 cu joc egal. Mai slab este 14... Cb4, de ex. 15. Nb1, ba 16. T:a4, a5 17. Cf1, Cd7 18. Ce3, Te8 19. Nd2 cu oarecare avanatj pentru alb; Bogoliubov-Rubinstein, 1923.

2) 12... Nb7. Continuarea aceasta a fost experimentată de numeroase ori în turneele din ultimul timp, de ex. 13. Cf1, cd 14. cd, Tac8 15. Nd3, d5! sacrificând un pion, deoarece după 16. ed, e4! 17. N:e4, Ç:e4 18. T:e4, N:d5 19. Te1, Db7 20. Nf4. Tfd8 21. C1d2, Nb4 negrul obţine pentru pionul sacrificat o presiune puternică: Verlinsky-Panov, Moscova 1944.

Din cauza aceasta, în partida sa cu Panov, la Moscova 1946, Bronştein a preferat pentru alb 16. de, C:e4 17. Cg3; după 17... Tfd8 18. De2, Nb4 19. Tf1, Dc6 el a forţat schimbul calului e4 prin mutarea 20. Cg5! şi a obţinut iniţiativa, iar după 20... C:g5 21. N:g5, Te8 22. Dg4 a căpătat atac la rege.

Negrul a adus însă o întărire în partida Ravinsky-Panov, Moscova 1947, jucând (în loc de 17... Tfd8) 17... f5!?, sacrificând încă un pion; 18. ef, N:f6 19. C:e4, de 20. N:e4, N:e4 21. T:e4. Partida Yanovsky-Pachman, Stockholm 1948, care a ajuns la aceiaşi poziţie oarecum pe altă cale, a continuat: 21... Cc4 22. Tb1, Da5 23. a3 şi albul a reuşit să păstreze pionul în plus. Astfel, sacrificiul de pion necesită încă verificare practică. Ravinsky a refuzat acceptarea sacrificiului şi a jucat (în loc de 19. C:e4) 19. Cf5, dar după Cc4 20. Te2, C:b2, negrul a obţinut avantaj.

Dacă doreşte să evite această variantă tăioasă, albul poate răspunde la 12... Nb7 cu 13. de, de 14. Cf1 cu joc bun, deoarece nebunul la b7 nu este aşezat prea bine. Nu este rău nici 13.d5, deoarece, mai curând sau mai târziu, negrul va trebui să piardă doi timpi (Nc8 şi Nd7) pentru a aduce nebunul pe poziţia cea mai bună. Mai observăm că la 13. d5 nu este bine

13...c3 din cauza 14. b4 și albul obține avantaj pozițional; Boleslavsky-Smislov, Moscova 1945. Din această cauză unii preferă să joace 13... Nb7 după 12... cd 13. cd, dar și aci este de considerat 14. d5.

3) 12... Nd7. Ca răspuns la această mutare este bine 13.Cf1, de ex. 13... Tac8 14. de!, de 15. Ng5 urmat de 16. Ce3 sau 13... cd 14. cd, Tac8 15. Ce3 cu joc mai bun pentru alb. Mai rău este, după cât se pare, direct 13. de, de 14. Cf1; în partida Levenfiș-Lisițân, Leningrad 1946, a urmat 14... Tad8 15. De2, Ch5 16. Ch2, g6! 17. Nh6. Tfe8 18. Ce3, Ne6 cu șanse egale.

4) 12... Cd7 13. Cf1, Cb6, Tarrasch - Lasker, match 1916, nu este prea favorabil pentru negru.

13. c3:d4 ..

(vezi diagrama din col. II-a)

13. ... **Ca5-c6**

Mai slab este 13... Nd7 14. Cf1, Tfc8 cum s'a jucat în partidele turneului dela New-York, 1924, Em. Lasker - Ed. Lasker și Maroczy - Reti, deoarece, după 15. Ce3, Cc4 16. Nd3, C:e3

17. N:e3, albul ar fi putut obține o poziție ceva mai bună.

14. Cd2-b3 ...

Analizele maeștrilor sovietici au arătat că după mutarea aceasta albul reușește să obție avantaj.

Mai slab este 14. d5, deoarece după 14... Cb4 15. Nb1, a5 16. a3 (nu dă avantaj albului nici 16. Cf1,Nd7 17. Nd2, Tfc8; Yanovsky - Botvinnic Groningen 1946) 16... Ca6 17. b4, Nc7 jocul este aproximativ egal; Iudovici - Levenfiș, Leningrad, 1939.

Este îndoelnic să fie primejdios pentru negru și 14. a3, pentru a răspunde la 14... ed cu 15. Cb3,- din cauza răspunsului simplu 14... Nd7.

Dacă 14. Cf1 negrul acceptă sacrificiul de pion prin 14... ed

sau 14... C:d4, cum am analizat în comentariul dela mutarea 12-a a negrului, varianta 1, c,

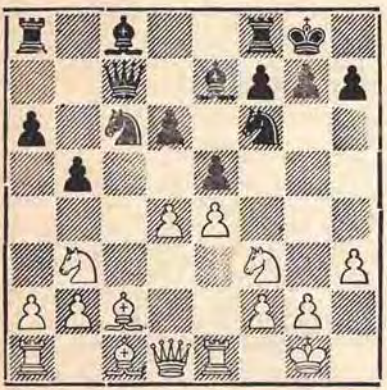

14. ... a6-a5

N'a dat rezultate 14... Td8 din cauza 15. Nd2! urmat de d4-d5; Smîslov - Keres, Moscova, 1941.

15. Nc1-e3 a5-a4
16. Cb3-d2 Cc6-b4

Nu dă egalitate nici 16... a3 17. ba, T:a3 din cauza 18. Dc1! Aronin-Lisiţân, Leningrad 1947; în partida Smîslov - Reshevski, Moscova 1948, ultimul a jucat 16... Nd7, dar după 17. Tc1, Tfc8 18. Nb1, Db8 n'a reuşit să egaleze partida.

17. Nc2-b1 Nc8-d7

Este îndoelnică corectitudinea sacrificiului de pion încercat de Ragozin împotriva lui Boleslavsky, Leningrad 1947: 17 a3 18. Db3, Da5 19. D:a3, D:a3 20. ba, T:a3 21. de, de 22. C:e5, deoarece albul după o serie de greutăţi a reuşit totuşi să-şi realizeze avantajul material.

18. a2-a3 Cb4-c6
19. Nb1-d3 Dc7-b8
20. b2-b4! ...

cu avantaj pentru alb; Boleslavsky - Goldenov, Leningrad 1947.

Astfel, schimbul 12... cd 13. cd, Cc6, după cum se vede, nu dă negrului egalitate deplină, deaceea el trebue să caute continuări mai bune la mutarea 12-a.

bb.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0-0 Ne7 6. Te1 b5 7. Nb3 d6 8. c3 0-0)

9. d2-d3 ...

Cu această mutare albul își manifestă intenția de a termina întâi desvoltarea flancului damei și numai după aceea să înceapă operațiile în centru, dar în realizarea acestui plan, deobicei negrul întrece pe alb.

Din această cauză mutarea d2-d4, după pregătirea necesară, este considerată mai energică, cum am văzut în varianta principală aa.

Apărarea negrului după 9. d3 nu este însă nici pe departe atât de simplă, cum s'ar părea, deoarece, dacă albul reușește să realizeze manevra Cb1-d2-f1-e3 și d3-d4, el obține o poziție mai bună.

În legătură cu aceasta, scopul strategic al negrului este contra-jocul în centru și realizarea înaintării d6-d5. Vom vedea mai jos cum și în ce moment se poate realiza acest plan.

9. ... Cc6-a5

Cu mutarea aceasta negrul alege sistemul de apărare al lui Cigorin, care constitue și după 9. d3 una dintre cele mai bune continuări pentru negru.

Nu este bine 9... Ng4, care dă albului după Cb1-d2-f1-e3 un tempo important, deoarece legarea Ng4 constitue pentru negru un avantaj numai în cazul când albul a jucat, sau are intenția să joace d2-d4.

De considerat este 9... Ne6 pentru a juca după 10. Cbd2, mutarea 10... N:b3 (nu însă 10... Ch5? 11. d4, N:b3 12. ab, ed 13. cd, d5. 14. ed, D:d5 15. Ce4 cu avantaj pentru alb, ca într'o variantă posibilă a partidei Maroczy - Yates, 1924) 11. ab, d5 cu contra-joc bun în centru. Nu este primejdios pentru negru nici 10. N:e6, fe 11. a4, la care poate urma sacrificiul de pion. 11... b4!; Yates-Marshall, 1924.

O idee interesantă este și 9... Nb7 10. Cbd2, d5 de ex. 11. ed, C:d5 12. C:e5, C:e5 13. T:e5, Cf4 14. Cf3, Cg6 15. Te1, Dd7 16. d4, Nd6 17. Ce5, N:e5 18. de, Dc6 19. Dg4, Tae8 20 f4, Rh8 21. Nc2, f5 cu atac puternic pentru pionul sacrificat, Breyer - Schlechter, 1912, dar, după Belavenet, 17. Cg5! dă albului avantaj. Varianta necesită să mai fie cercetată.

10. Nb3-c2 c7-c5
11. Cb1-d2 Ca5-c6

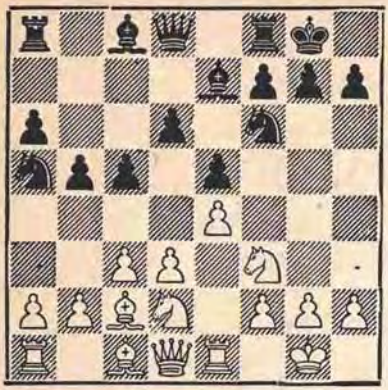

In poziția aceasta cu pionul alb la d3, care ia între altele câmpul c4 calului negru dela a5, acesta din urmă nu stă bine la a5 și deaceea, după ce și-a îndeplinit misiunea, este necesar să fie adus înapoi. Pe câmpul c6 el stă bine, apărând punctul e5 și susținând astfel înaintarea d6-d5.

De considerat este și continuarea recomandată de Cigorin. 11... Cd7 12. Cf1, Cb6 13. Cg3, Dc7, de ex. 14. Cg5, f6 15. Ch3, Ne6 16. Cf5, N:f5 17. ef, d5 18. f4, Cc6 cu joc egal; Cehover - Ragozin, Leningrad 1936.

Mai slab este 11... Dc7. deoarece pentru realizarea înaintării d6-d5, dama neagră stă mai bine la d8.

12. Cd2-f1 ...

Inaintarea 12. a4 nu este efectivă aci din cauza 12... Ne6, de ex. 13. Cf1, De7 14. De2 (după 14. d4, cd 15. cd, Ng4 negrul a obținut avantaj în partida Romanovsky - Reshevsky, Leningrad 1939; același rezultat l'a dat și partida Teichman-Capablanca, 1913, după 14. Ng5, Tb8 15. d4?, cd 16. cd, Ng4 17. Ne3, ed 18. N:d4 Cd7) 14... Cd7 15. Ce3, Cb6 16. Nd2, ba și negrul preia inițiativa; Ilin Jenevsky - Botvinnic. Moscova 1931.

Nu este bine pentru alb nici 12. De2, deoarece după 12...Te8 dama albă stă rău pe coloana „e", de ex. 13. Cf1, d5 14. ed, C:d5 15. Nd2, Nf8 16. Cg3, Nb7 și negrul egalează ușor jocul: Ilin Jenevsky-Botvinnic, Moscova 1931.

O pierdere inutilă de timp este 12. h3, la care poate urma 12... d5 13. Cf1, de 14 de. Ne6 15. Nd2, Ta7 16. Cg5, Nc4 17. Ce3, Nd3 cu avantaj pentru negru; Maroczy - Capablanca, 1924.

(vezi diagrama din pag. 376)

12. ... Nc8-e6

Mutarea naturală pentru pregătirea lui d6-d5 și probabil cea mai tare.

Să examinăm şi alte mutări care pot fi luate în consideraţie:

1) 12... Te8 13. Ce3 (sau 13. Cg3, Dc7 14. h3, d5 15. ed, C:d5 16. Nb3, Ne6 17. Cg5, N:g5 18. N:g5, f6 cu joc egal, Panov-L. Steiner, Moscova 1936; mutarea 13. Ce3 este cea mai naturală, deoarece cu ajutorul ei albul luptă împotriva realizării lui d6-d5) 13... d5? (în această poziţie mutarea aceasta este o greşală, care dă albului posibilitatea de a obţine avantaj clar; Fine recomandă 13... Ne6, dar după aceasta albul îşi poate realiza ideia de deschidere prin 14. d4 obţinând un joc bun; pregătirea 12... Te8, este, după cât se pare, în general nu prea favorabilă negrului) 14. ed, C:d5 15. C:d5, D:d5 16. d4!, ed 17. Ne4, Dd7 18. cd, Nf6 19. Ng5 cu poziţie câştigată pentru alb; Alehin - Eliskases, Podebrad, 1936

2) 12... Dc7 13. Ce3, Ne6 (după 13... Nb7 în strălucita partidă Teichmann - Schlechter, 1911, a urmat 14. Cf5, Tfe8 15. Ng5, Cd7. 16. Nb3, Cf8 17. Nd5, Cg6 18. N:e7, Cg:e7 19. N:f7+!, R:f7 20. Cg5+, Rg8 21. Dh5 cu câştig rapid pentru alb) 14. Cg5 (şi acum este de considerat 14. d4) 14... d5 15. Df3 (mai bine direct 14. ed, C:d5 15. C:e6, fe 16. Dg4 şi negrul are unele greutăţi) 15... Tad8 16. ed, C:d5 17. C:e6, fe 18. Dg4, Cf4 cu joc egal; Rauzer - Kmoch, Leningrad 1934.

3) 12... d5 (dacă 12... Ch5 13. Ce3, Cf4 14. d4, Nf6, ca în partida E. Cohn - Rotlewi, 1911, atunci 15. dc, dc 16. Cd5 cu avantaj pentru alb) 13. ed, D:d5 14. a4 (dacă 14. De2, Nb7! 15. Nb3, Dd7 16. C:e5?, atunci 16... C:e5 17. D:e5, Tae8 18. Nf4, Dc6 19. Ce3, c4 cu avantaj pentru negru, ca în partida Panov-Constantinopolsky, 1936; sau 16. Ng5, Tac8 17. Dd2, h6 18. Nh4, Ch5 cu acelaş rezultat, Michel - Rubinstein, 1925; rău este şi 14. Nb3, Dd6 15. C:e5? C:e5 16. Nf4, Cfg4 cu compli-

cații favorabile negrului, de considerat este însă continuarea simplă 14. Nb3, Dd6 15. De2) 14... Ne6 15. De2, Cd7 16. d4!, ed 17. Ne4, Dd6 18. cd cu avantaj pentru alb; Ilin Jenevsky - Rovner, Leningrad 1939. Ilin Jenevsky a dat mai departe următoarea analiză: 18... Nc4 19. Dc2, Cb4 20. Db1, cd 21. N:a8, Nd3 22. Nf4, D:f4 23.Dc1, Dd6 24. Ne4 cu avantaj pentru alb.

13. Cf1-e3 ...

După 13. Cg3 negrul poate juca alături de 13... d5 și altfel, de ex.: 13... Dc7, amânând executarea lui d6-d5. Iată un exemplu din practică 14. De2, Cd7 15. Cg5, N:g5 16. N:g5, f6 17. Nd2, d5 18. d4, cd 19. ed. N:d5 20. Dh5 cu joc egal; Constantinopolsky - Camâșov, corespondență 1935—1936.

Mutarea din text, 13. Ce3, este mai logică, deoarece în felul acesta albul pregătește și înaintarea d3-d4.

13. ... **d6-d5**

Mutarea aceasta este prematură, după cât se pare, și în această poziție, deoarece albul obține acum un joc plin de șanse.

Malkin recomandă 13... Dc7 pentru a juca după 14. d4, cd 15. cd, ed 16. C:d4, C:d4 17. D:d4, Cg4! cu joc aproximativ egal.

14. e4:d5 **Cf6:d5**
15. Ce3:d5 **Dd8:d5**
16. Dd1-e2 ...

În poziția aceasta negrul are greutăți în legătură cu slăbiciunea pionului e5, de ex.: 16... Nf6 (după 16... Ng4 este neplăcut pentru negru 17. Nb3, Dd6 18.De4) 17.Ng5, N:g5 18. C:g5, Nf5 19. Ce4, Tad8 (și după 19... N:e4 20. de albul stă ceva mai bine) 20. Nb3!, D:d3 21. D:d3, T:d3 22. C:c5, Td2 23. C:a6, T:b2 24. Ta1 și poziția albului este evident mai bună; Keres-Reshevsky, Leningrad, 1939.

cc.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0-0 Ne7 6. Te1 b5 7. Nb3 d6 8. c3 0-0)

9. d2-d4 ...

Înaintarea aceasta, fără pregătirea h2-h3, nu este considerată ca prea favorabilă albului, dar este totuși acceptabilă.

Vom examina mai jos posibilitățile principale:

9... Nc8-g4

Dacă întâi 9... ed 10. cd și numai acum 10... Ng4, atunci 11. Cc3 și albul obține un joc ceva mai bun, de ex.: 11... Ca5 (interesant este și 11... N:f3 12. gf, Ca5 13. Nc2, b4 14. Ce2, c5 15. d5, Ce8 urmat de g7-g6 și Cg7: Karpinsky - Pilsbury, 1901) 12. Nc2, c5 13. dc, dc, 14. e5! cu avantaj pentru alb; Lasker - Bogoliubov, 1923.

10. Nc1-e3 ...

Nici 10. d5 nu dă albului vreun avantaj, de ex.: 10... Ca5 11. Nc2, c6 (în partida Spielmann - Marshall, 1911, negrul a obținut un joc bun și prin 11... Dd7 12. Cbd2, c6 13. h3, Nh5 14. Cf1, cd-15 ed, Cc4) 12. dc (sau 12. h3, N:f3 13. D:f3, cd 14. ed, Cc4 15. Cbd2, Tc8 cu un joc ceva mai bun pentru negru; Yates - Rubinstein, 1922) 12... C:c6 (mai bine decât 12... Dc7 13. Cbd2, Tad8 14. Cf1, d5 15. ed, C:d5 16. De2, C:c6 17. h3, Nh5, Schmidt - Alehin, în care în loc de 18. a4? albul ar fi putut să continue cu 18. Cg3! Ng6 19, N:g6, hg 20. C:e5, C:e5 21. D:e5 și negrul n'are compensație suficientă pentru pionul sacrificat) 13. Cbd2, b4! (deasemeni 13... Dc7 14. Cf1, Te8 15. Ng5, h6, Treybal - Vidmar, 1929, este suficient pentru egalarea jocului; sacrificiul de pion oferit cu 13... b4 este mai interesant) 14. Na4, Tc8 15. N:c6, bc 16. Nb7, cd 17. N:d2, Tb8 18. N:a6, d5! și poziția este foarte tăioasă, dar relativ favorabilă negrului; Euwe - Keres, match, 1939—1940.

După 10. h3 albul poate alege una din următoarele continuări:

1) 10... N:f3 11. gf, Ca5 (la 11... Ch5 urmează 12. f4!, C:f4 13. N:f4, ef 14. Nd5 iar dacă

11... Dd7 12. Rh2, Ch5, atunci 13. de, C:e5 14. f4 cu avantaj pentru alb) 12. f4 (la 12. Nc2 poate urma 12... Ch5 13. f4, C:f4 14. N:f4, ef 15. Dg4, Ng5 cu joc bun pentru negru) 12... C:b3 13. ab, c5 14 Ca3, cd 15. cd, d5 16. fe, C:e4 cu joc aproximativ egal.

2) 10... Nh5 11. Ne3 (după 11.g4, Ng6 12. Cbd2, Te8 13. Nc2, Ca5 14. Cf1, d5 se ajunge la o poziție egală, iar 11.d5, Ca5 12. Nc2, c6 duce la o poziție asemănătoare cu aceea care rezultă după 10.d5) 11... Ng6 (nu însă 11... Ce4 12. Nd5, Dd7 13.N:e4, d5 14. de, deoarece acum dama neagră dela d7 este neapărată; cel mai simplu este, probabil 11... ed 12.cd, d5 13. e5,Ce4 cu joc tăios, dar aproximatv egal) 12. Cbd2, C:e4? (combinația aceasta este greșită: negrul ar fi trebuit să joace 12... ed sau 12... Dd7 cu șanse aproximativ egale) 13. Nd5, C:d4 14. C:d2, De8 15. Df3 cu avantaj clar pentru alb.

Insfârșit, trebue remarcat că încercarea de a câștiga un pion prin 10.Nd5? este nefavorabilă albului, deoarece urmează 10... C:d5 11.ed, Ca5 12.de, de 13. T:e5, Cc4 14.Te1, Cb6 și negrul recâștigă pionul cu joc mai bun; Yates-Alehin, 1913.

10... **c5:d4**

Mulți recomandă, ca cel mai simplu, sacrificiul temporar de figură 10... C:e4 11. Nd5, Dd7, care lasă albului alegerea între două continuări principale și anume:

1) 12. N:e4 (la 12.h3 urmează 12... Nf5, în timp ce 12. N:c6, D:c6 13. C:e5 dă egalitate) 12... d5 13.Nc2 (de considerat este recomandația lui Nenarocov 13. N:h7+, R:h7 14.de, cu care albul câștigă un pion și

lasă negrului șanse destul de problematice de atac) 13... e4 14.h3, Nh5 15. Ce5 (nu însă 15.g4, N:g4 cu atac decisiv) 15... N:d1 16. C:d7, N:c2 17. C:f8, T:f8 18. Nf4, Nd8 19. Cd2, f5 și pentru calitatea sacrificată negrul are suficient avantaj pozițional; Colle-Ed. Lasker 1913

2) 12.de, Cc5! (dacă 12... Cg5 13 N:g5, N:g5, conform analizei lui Alehin, continuarea 14. h3!, N:f3 15. D:f3, C:e5 16. T:e5 dă albului un avantaj clar, nu nu însă 14. C:g5?, N:d1 15.e6, Dd8 cu avantaj pentru negru, Capablanca-Ed. Lasker, 1913) 13.h3, Ne6 14. ed (mai bine 14. N:c5 dc 15.Ne4) 14... N:d6 15. N:c5, N:d5! 16. N:d6, D:d6 17. Cbd2, Tfe8 cu poziție mai liberă pentru negru; Johner-Bernstein, 1934.

Teoria recomandă pentru negru și varianta 10... Tf8 11. Cbd2, d5. dând ca exemple următoarele posibilități: 12.de, C:e5 13.ed, Cd3 14. Te2, C:d5 15.Ce4, N:f3, Yates-Rubinstein, 1925. sau 12.ed, C:d5 13 D,c2 C:e3; Yates-Asztalos 1927 în care după 13.T:e3?, ed negrul a obținut deasemeni avantaj. Dar în ultima variantă albul ar fi putut obține o poziție acceptabilă cu 13.fe!

Albul poate însă juca și mai tare 12.h3! (bine este și 11.h3) de ex. 12... ed (la 12... de urmează 13. C:c4, C:e4 14.hg; rău este și 12... Nh5? din cauza 13.g4, Ng6 14.de, C:e4 15.Cf1! câștigând un pion; Smislov-I. Rabinovici, matchul prin radio Moscova-Leningrad, 1941) 13. ed, N:f3 14. D:f3, Nb4 (dacă 14... de 15. C:e4, C:d4, atunci 16. N:d4, D:d4 17. Cg5! cu avantaj pentru alb) 15.e5, N:d2 16. ef!, N:e1 17. N:d5 cu poziție mai bună pentru alb; de Groot-Kmoch, 1940.

11. c3:d4 ...

11... Cc6-a5

De considerat este și 11.. d5 cu continuarea 12 e5, Ce4, de ex. 13. Cc3, C:e3 sau 13... Nb4 14. Tc1, Ce7 15.h3, Nh5 16. Nc2, N:c3 17, bc, ca în partida Yates-Bogoliubov, 1922, în

care după 17... Ng6 negrul ar fi putut obține un joc satisfăcător) 14.bc, Ca5 15. Nc2, Cc4 16. Nc1, Yates-Rosselli, 1923 și acum, în locul mutării pasive 16... Te8, negrul ar fi putut obține un joc satisfăcător prin 16... Dd7.

12. Nb3-c2 **Ca5-c4**
13. Ne3-c1 ...

Rău este 13.Cbd2, C:e3 14. T:e3, c5 15. De1, Cd7 16. h3, Nh5 17. dc, C:c5 cu avantaj pentru negru, Yates - Capablanca, 1924, sau 13.b3, C:e3 14. T:e3, c5 15. Cc3, Romanovsky-Bogoliubov, match, 1924, în care negrul ar fi putut obține avantaj prin 15... N:f3! 16.T:f3, cd. 17. D:d4, Cd7 18. Cd5, Ce5.

13... **c7-c5**
14. b2-b3 ...

Sau 14. Cc3, Cd7 15. Cd5, Nh4 16.b3, Ccb6, Verlinsky-A. Rabinovici, Moscova 1914, cu joc egal. Și mai bine este poate pentru negru 14... Tc8 15.Ce2 Cd7 16. Dd3, Te8; Lasker-Müller, 1933.

14... **Cc4-a5**

Deasemeni 14... Cb6 15. Nb2, Tc8 16. Cbd2, Cfd7! 17.h3, Nh5 cu egalitate. Yates-Ed. Lasker, 1924 este acceptabil pentru negru.

15. Cb1-d2 ...

Sau 15. Nb2, Cc6 16.d5, Cb4 17. Cbd2, C:c2 18. D:c2 cu joc aproximativ egal; Capablanca-Bogoliubov, 1922.

15.... **Ca5-c6**
16. h2-h3 **Ng4-h5**

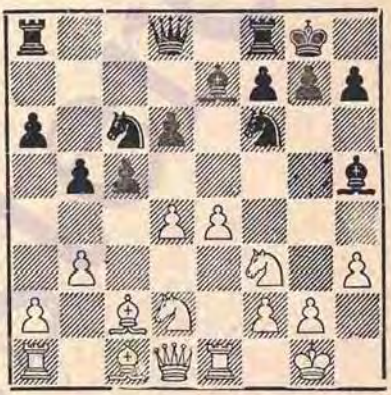

Poziția aceasta a fost întâlnită în practică de câteva ori și rezultatele arată că situația negrului este pe deplin acceptabilă, de ex.:

1) 17. e5?, Cd5 18. Nb2, C:d4 19. ed, Nf6! cu mare avantaj pentru negru; Yates-Bogoliubov, 1924.

2) 17. Nb2, C:d4 18. N:d4, ed 19. g4, C:g4! 20. hg, N:g4 21. De2, Tc8 22. Nd3, Ng5 cu avantaj pentru negru; Ragozin-Lilienthal, Leningrad 1939.

Rubinstein a recomandat 17. g4, Ng6 18.d5 considerând poziția survenită ca mai favorabilă albului, dar după 17. g4 negrul poate continua, ca în varianta 2, cu 17...C:g4! 18.hg, N:g4 cu poziție tare de atac pentru figura sacrificată. Deaceea se pare că albul n'are nimic mai bun decât 17. d5 urmat de Nb2, trecând într'o variantă asemănătoare cu aceea din partida Capablanca-Lilienthal (vezi comentariul dela mutarea 15-a a albului).

b.

(1.e4 e5 2.Cf3 Cc6 3.Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0-0 Ne7 6. Te1 b5 7.Nb3 d6 8.c3)

8. ... Cc6-a5

Trecerea aceasta directă la sistemul de apărare al lui Cigorin este considerată mai puțin elastică decât 8... 0-0, pe care am analizat-o în varianta principală. Dar, pe de altă parte, mutarea 8... Ca5 limitează în mod simțitor alegerea continuărilor de către alb.

9. Nb3-c2 c7-c5
10. d2-d4 ...

După 10. d3, 0-0 se ajunge la o poziție din varianta a, bb, pe care am examinat-o mai înainte. Mai dăm încă un exemplu din practică: 10. d3, Cc6 11. Cbd2, Dc7 12. a4, b4 13. Cc4, a5 14. Ce3, 0-0 cu joc aproximativ egal; Teichmann - Burn, 1911.

Mutarea pregătitoare h2-h3 n'are sens aci, deoarece cu mutarea din text albul amenință să câștige pionul e5 și deci nu lasă adversarului timp pentru legarea Ng4.

10. ... Dd8-c7
11. Cb1-d2 ...

După 11. h3, 0-0 se ajunge la varianta principală a, aa, dar aci albul n'are nevoie să prevină mutarea Ng4.

In „Deschiderea Modernă" Belavenet a recomandat 11. de, de 12. Cbd2, Cc6 13. Cf1, Ne6 14. Ce3 cu avantaj pentru alb; Rovner-Panov, Moscova 1933,

dar negrul poate juca mai tare 12... 0-0 13. Cf1, c4 urmat de Ca5-b7-c5. Deaceea este mai bine pentru alb să continue cu schimbul la e5 înainte de întoarcerea calului negru la c6.

Una dintre cele mai tari continuări (poate chiar mai tare decât mutarea din text 11. Cbd2) este 11. a4! după care negrul nu mai are la dispoziție decât următoarele posibilități:

1) 11... Tb8 (după 11... Nb7 12. Cbd2, 0-0, L. Steiner - Sulthan Khan, 1933, pentru alb este cel mai bine să continuă cu 13. de, de 14. Cf1, deoarece mutarea Nb7 a slăbit câmpul f5; Teichmann a recomandat 11... Ta7) 12. ab, ab 13. de, de 14. Cbd2 (nu însă 14. C:e5?, D:e5 15. T:a5, Cg4 cu atac decisiv pentru negru, de ex. 16. f4, Dc7 17. Ta1, c4, sau 16. g3, Dh5 17. h4, N:h4 18. gh, D:h4) 14... Cc6 (la 14... 0-0 poate urma 15. C:e5) 15. Cf1, 0-0 16. Ce3, Ne6 17. Cg5, Tbd8, Levenfiș - Lilienthal, Moscova 1939, și acum albul ar fi putut obține un joc mai bun prin 18. De2 (în loc de 18. Df3, Cd4!)

2) 11... b4 (considerată ca cea mai bună) 12. cb, cb și acum albul poate alege una din următoarele două continuări:

a) 13. b3?, Ng4 14. Cbd2, Tc8 15. Ta2 (nu însă 15. Nd3 din cauza Dc3!) 15... 0-0 16. h3, Ne6 17. Nd3, d5! cu avantaj evident pentru negru; Balogh-Barcza, 1937.

b) 13. h3, 0-0 (dacă 13... Ne6 14. Cbd2, Tc8 este neplăcut pentru negru 15. Nd3) 14. Cbd2, Ne6 (mai slab este 14.. Nd7 15. Cf1, Tfc8 16. Ce3, e4 17. C:d4, Cc6 18. Cef5! cu avantaj pentru alb, Keres-Tylor, Margate, 1937) 15. Cf1, Tfc8 16. Ce3, g6 (nu este mai bine nici 16... Ce8 17. b3, f6 18. Nb2, Nf8 19. Dd3 cu avantaj pentru alb; Keres-Berg, Kemeri 1937)

17. b3. Ch5 18. Nb2, Nf6 19. Tc1 şi albul are un mic avantaj; Keres - Reshevsky, Stockholm 1937.

c) 13. Cbd2, 0-0 (dacă 13... Ng4 atunci simplu 14. h3, Nh5 15. g4 urmat de Cf1; în partida Keres - Capablanca, Margate 1939, negrul a jucat original 13... Nb7 14. Cf1, 0-0 15. Ng5, h6,dar după aceasta albul ar fi putut obţine şanse mai bune prin 16. Nd2 cu atac asupra pionului „b"; la 13... Ne6 urmează simplu 14. Cf1) 14. Cf1 (continuarea aceasta este puţin cam îndoelnică pentru alb, deoarece negrul obţine un contrajoc primejdios; nimic nu dă 14. Cb3, Ng4 15. C:a5, D:a5 16. Nb3. ed 17. D:d4, Cd7, Monticelli - Rosselli, 1929; cu mutarea 14. h3 albul ar putea trece la varianta precedentă b, dar mai simplu pare 14. b3 urmat de Nb2) 14... Ng4! (în partida Alehin - Capablanca, Petersburg 1913, negrul a jucat mai slab 14... Ne6 15. Ce3, Tfc8, după care prin 16. h3 albul ar fi putut obţine poziţia din varianta b) 15. Ce3, N:f3 16. D:f3, ed (deasemeni 16... Cc6 e de considerat) 17. Cf5, D:c2! şi atacul albului nu compensează slăbiciunile sale poziţionale; Keres-Barcza.

Din variantele arătate rezultă că 11. a4! este foarte tare şi forţează, după cât se pare, pe negru să joace la mutarea 8-a 0-0 în loc de Ca5, pentru a evita posibilităţile de mai sus.

In încheere mai dăm şi interesantul sistem de joc care a fost utilizat în partida Wagner-Becker, 1924: 11. Ng5, 0-0 12. Cbd2, Ne6 13. de, de 14. C:e5, D:e5 15. f4, Dc7 16. f5. Acum după 16... Nc8 17. e5, Cd5 18. f6, gf 19. ef, C:f6 20. N:f6, N:f6 21. Dh5 albul obţine avantaj, deaceea negrul joacă 16... Nd6 17. N:f6, N:h2+ 18. Rh1, gf 19. Dg4+, Rh8 20. fe cu joc egal.

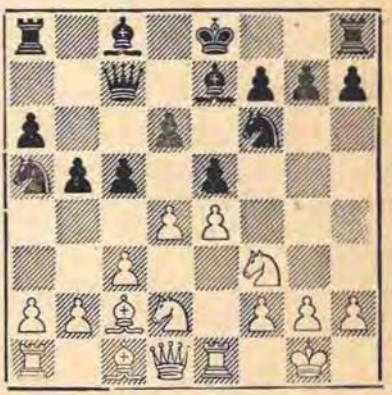

11. ... Ca5-c6

Aci trecerea în continuarea 11... cd 12. cd, Cc6, la fel ca în

varianta principală a, aa, pe care am analizat-o, duce la mari greutăți pentru negru. Albul continuă simplu cu 13. d5, Cb4 14. Nb1, a5 15. a3, Ca6 16. b4, 0-0 17. Cb3! cu avantaj; Smislov - Gerstenfeld, Moscova 1940.

Tartakower recomandă 11... Ng4 12. h3, Nh5, dar după aceasta nebunul negru stă rău și albul are la dispoziție câteva continuări bune de ex. 13. de (deasemeni 13. a4, b4 14. d5, Cd7 15. Cf1, 0-0 16. g4 urmat de Cg3 ca în partida Riumin-Musatov, Moscova 1927, dă albului o poziție mai bună) 13... de 14. Cf1, 0-0 15. Cg3, Ng6 16. Cf5, Nd8 17. De2, Te8 și acum 18. g4! ar fi dat albului un joc mai bun; Ragozin - Riumin, Moscova, 1938.

După 11... 0-0 12. h3 se poate ajunge la varianta principală a, aa, dar mai interesant este 12. Cf1, Ng4 (mai bine este 12... cd 13. cd, Ng4 14. Ce3 și acum nu 14... Nh5 15. Cf5, Tfe8 16. Nd3, ed 17. C5:d4 cu avantaj pentru alb, Ragozin - Kopaev, Moscova 1938, ci 14... N:f3 15. D:f3, Cc6 cu contra joc bun în centru). 13. de! (datorită acestei posibilități ar fi trebuit negrul să schimbe la d4, la mutarea precedentă; în partida Alehin-Fine, 1936, după 13. Ce3, N:d3 14. D:f3, cd, albul, în locul continuărilor obișnuite 15. cd, Cc6 16. de, sau 15... ed 16. Cf5, a sacrificat un pion cu mutarea 15. Cf5; după 15... dc 16. D:c3, Tfc8 17. Dg3, Nf8 18. Nd3, Cc6 19. Ng5, Ce8 negrul are într'adevăr, un pion în plus, dar avantajul poziționat al albului, cu șanse de atac pe ambele flancuri îngreuiază apărarea negrului; mutarea 13. de este în orice caz mai simplă) 13... de 14. Ce3, Ne6 15. De2 cu poziție mai bună pentru alb; Alehin - Flohr, Amsterdam 1938.

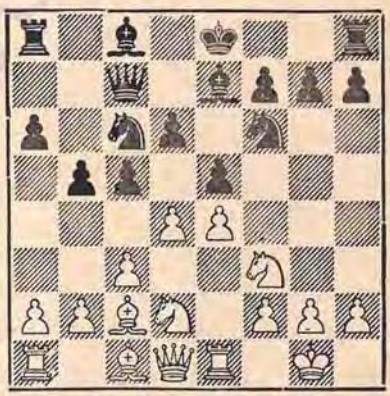

12. d4:e5 ...

O mutare tare, dar care nu este singura bună.

Slab este, într'adevăr, 12.Cf1,

cd! (nu însă 12... 0-0 13. Ce3, cd 14. cd, C:d4 15. C:d4, ed 16. D:d4, Ne6 17. Nd2 cu avantaj pentru alb; Belavenet - Lilienthal, Moscova 1938) 13. cd, Ng4 (mai tare decât câștigul simplu de pion 13... C:d4 sau 13... ed) 14. d5, Cd4 15. Nd3, Ch5 (după 15... 0-0 16. Ne3, Tac8? 17. N:d4, ed 18. a4 albul a obținut chiar avantaj în partida Capablanca - Duz - Hotimirsky, Petersburg 1914) 16. Ne3, C:f3+ 17. gf, Nc8 cu avantaj pentru negru, Yates - Thomas, 1921. Albul are însă la dispoziție alte continuări, mai bune.

De exemplu, 12. a4 pune negrului probleme foarte grele, deoarece după 12... Tb8 13. ab, ab 14. de, de 15. Cf1, 0-0 16. Ce3 se ajunge la o poziție cu-

noscută, favorabilă albului. 16... Td8 (sau 16... Ne6 17. Cg5, Tfd8 18. Df3; Rauzer - Riumin Leningrad, 1936) 17. Cd5, C:d5 (conform analizei lui Rauzer și 17... Dd6 18. De2, C:d5 19. ed, D:d5 20. Cg5 sau 17... Db7 18. Ng5 sunt favorabile albului) 18. ed, g6 19. Cg5, f5 20. Df3, e4 21. Dh3, N:g5 22. N:g5, T:d5 23. f3 cu avantaj pentru alb (Rauzer).

La 12. a4 negrul poate răspunde și 12... b4, dar și după aceasta, conform analizei lui Rauzer, albul obține avantaj prin 13. dc, dc 14. Cc4, Ne6 15. Nd3, de exemplu 15... N:c4 16. N:c4, Ca5 17. De2, C:c4 18. D:c4.

Însfârșit, după 12. h3. 0-0 se ajunge în varianta principală a, aa.

12.	...	**d6:e5**
13.	**Cd2-f1**	**Nc8-e6**
14.	**Cf1-e3**	...

Dealungul analizei noastre am mai întâlnit astfel de poziții, favorabile albului. În plus

față de variantele pe care le-am văzut până acum, mai dăm un exemplu din practică:

14... Td8 15. De2, g6 16. a4, Db7 17. ab, ab 18. Cg5, 0-0 19. C:e6. fe 20. Cg4 cu avantaj pentru alb; Rovner - Panov, Moscova 1938.

Variantele acestea arată în linii generale metodele corecte de joc în poziții de felul acesteia.

Cu aceasta încheiem examinarea variantei principale închise a partidei spaniole (1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5, a6 4. Na4, Cf6 5. 0-0, Ne7 6. Te1) și putem trage acum concluziile.

Am văzut că după 6... b5 7. Nb3, d6 8. c3 mutarea 8... 0-0 este mai favorabilă decât 8... Ca5, la care cel mai bine pentru alb este să răspundă cu 9. Nc2, c5 10. d4, Dc7 11. a4!.

După 8... 0-0 mutarea 9. h3 trebue considerată ca cea mai elastică continuare.

In continuare, după 9... Ca5 10. Nc2, c5 11. d4, Dc7 12. Cbd2 schimbul 12... cd 13. cd, Cc6 constitue răspunsul cel mai simplu, deși e posibil ca să nu fie pe deplin suficient pentru egalare. Este adevărat, nu se poate considera că relativ la această variantă s'a spus ultimul cuvânt. Negrul poate juca însă și 12... Cc6 13. d5, Ca5 evitând blocarea completă a flancului damei și obținând un joc aproximativ egal. Mai trebue verificate și mutările 12... Nb7 și 12... Nd7.

In general, apărarea închisă a partidei spaniole duce la jocul cel mai bun al ambelor părți, la poziții aproximativ egale, ceeace dă adversarilor posibilitatea de a arăta spirit de inițiativă în crearea premizelor necesare pentru obținerea inițiativei. Datorită elasticității sale poziționale, varianta închisă este foarte populară și este jucată de către mulți șahiști, atât cu albul cât și cu negrul.

2.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4. Na4 Cf6 5. 0-0 Ne7)

6. Dd1-e2 ...

Problema de a ști dacă mutarea aceasta trebue preferată mutării 6. Te1 nu este încă rezolvată și în general este foarte greu să fie rezolvată, deoarece ambele sisteme au avantaje și desavantaje.

După mutarea din text, atât albul cât și negrul utilizează, în

esență, același sistem de joc ca și după 6. Te1, dar albul mai poate folosi și posibilitatea nanevrei Tf1-d1 pentru apărarea centrului și atacul indirect asupra damei negre.

In orice caz variantele care survin după 6. De2 sunt cercetate mai puțin din punct de vedere teoretic, decât sistemul cu mutarea 6. Te1, deaceea mutarea 6. De2 dă unui șahist cu inițiativă perspective ceva mai bune decât mutarea obișnuită 6. Te1.

Să examinăm mai jos cele mai importante variante:

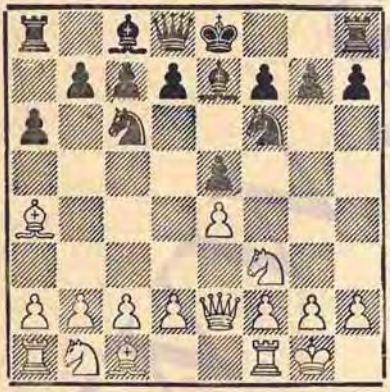

6. ... b7-b5

Albul amenințase să câștige un pion prin 7. N:c6 urmat de C:e5, de exemplu: 6... 0-0 7. N:c6, dc 8. C:e5, Dd4 9. Cf3, D:e4? 10. D:e4, C:e4 11. Te1 cu câștig de figură.

Pentru preîntâmpinarea acestei amenințări de considerat este 6... d6 care duce de fapt la apărarea Kecskémet, pe care am analizat-o mai înainte (varianta **VI, B**). Cum însă n'am analizat posibilitățile care survin, vom face lucrul acesta mai jos.

La 6... d6 urmează deobicei 7 c3 (nimic nu dă 7. N:c6, bc 8. d4, ed 9. C:d4, Nd7, Leonhardt - Salve, 1906) 7... 0-0 (dacă 7... Nd7 8. d4, 0-0 se ajunge la o poziție din varianta pe care o analizăm, iar după 7... Ng4 este posibil 8. h3, Nh5 9. d3, 0-0 10. Cbd2 și nebunul negru nu stă prea bine la h5) 8. d4, Nd7 (la 8... Ng4 poate urma 9. h3, Nh5 10. d5, Cb8 11. c4 cu joc bun pentru alb) și acum sunt posibile următoarele variante.

1) 9. Nb3 (amenința C:d4: nimic nu dă 9. de, C:e5 10. N:d7, C:f3+ 11. D:f3, C:d7; Euwe-Bogoliubov, match, 1929)

9... De8 (mai simplu este 9... ed 10. cd, Ca5 11. Nc2, Nb5 12. Nd3, N:d3 13. D:d3. d5 14. e5, Ce4 cu joc egal; Horowitz-Fine, 1938 și Alehin-Bernstein, match, 1933) 10. Cbd2 (la joc egal duce 10. de, C:e5 11. C:e5, de 12. Ng5, Nc6 13. Cbd2, Cd7. Thomas - Alehin, 1938; la 10. d5 Euwe recomandă 10... Ca5! 11. Nc2, Nb5 12. Nd3, N:d3 13. D:d3, c6 cu joc bun) 10... Rh8 11. de (schimbul acesta este slab; mai bine este 11. Te1 sau 11. d5) 11... de 12. Cc4, Nc5 13. a4, a5 14. Ng5. Ch5 și negrul a obținut în mod clar inițiativa; L. Steiner-Alehin, 1933.

2) 9. d5 (după mutarea aceasta se ajunge la o poziție asemănătoare cu apărarea Kecskémet) 9... Cb8 (nu însă 9... Cd4 10. cd, N:a4 11. Cc3 cu avantaj pentru alb) 10. Nc2, a5 (dacă 10... Ce8 11. c4, f5? 12. ef, N:f5 13. N:f5, T:f5 14. Cc3, Alehin-Tylor. 1937, albul stă mai bine; prin 11... g6 urmat de Cg7 negrul, după Alehin, ar fi putut obține joc egal) 11. c4, Ca6 12. Cc3, Cc5 13. Ne3, b6 14. h3, g6 cu avantaj minimal pentru alb; Kashdan și Phillips-Alehin și Warburg, 1933.

3). 9. Nc2!, ed (cel mai simplu și mai tare decât 9... Te8. la care urmează 10.d5, Cb8 11.h3 c6 12.dc, N:c6 13.c4 urmat de Cc3 cu avantaj pentru alb, Spielmann-Bogoliubov, match, 1932, sau 11... Nf8 12.c4, h6 13. Cc3, g6 14.Ne3, De7 cu oarecare avantaj de spațiu, Alapin-Reti, 1908. Mai slabă este pentru alb încercarea după 9... Te8 10.d5, Cb8 de a juca activ pe flancul damei prin 11. c4; în partida Spielman - Grünfeld, 1933, a urmat 11... a5 12.c5, Ca6 13.cd, cd 14. Cc3, Cc5 15. Ne3, Dc7 cu joc bun) 10.cd (mai slab este 10. C:d4, C:d4 11.cd, Nb5 12. Nd3, N:d3 13. D:d3, d5 15.e5, Ce8! 15.f4, f5! și, după Euwe, negrul are un joc bun) 10... Cb4 11. Cc3, C:c2 (dacă direct 11... Nb5 atunci 12. C:b5, C:c2 13. D:c2, ab 14. d5 cu avantaj pentru alb, Shories-Leonhardt, 1933) 12. D:c2, Nb4 13.Ne8 (în partida Brikmann-Bogoliubov, 1933, albul a continuat cu 13.Ce1, d6 14.h3, Nd7 15. Ne3, Te8 16.Td1, Nf8 cu joc aproximativ egal) 13... Te8 14. Cd2 cu poziție aproximativ egală; Brikmann - Bogoliubov, 1927.

7. Na4-b3 ...

a.

7... d7-d6

In această poziție posibilitatea 7... 0-0 este foarte interesantă și o vom examina în rubrica b. In orice caz mutarea din text este mai liniștită.

8. c2-c3

Înainte vreme era considerată ca foarte tare mutarea 8. a4, de exemplu: 8... (posibil este și 8... Nd7, dar nu 8... b4? 9. Dc4, d5 10. D:c6+, Nd7 11. Db7, Nc5 12. C:e5, Ta7 13. Cc6, T:b7 14. C:d8, R:d8 15. e5 cu avantaj pentru alb; Cistiakov - Panov, Moscova 1937) 9. ab, ab 10. c3 (dacă 10. Cc3, 0-0, atât 11. h3, Nd7 12. d3. De8 13. Rh2, Cd4, Treybal-Alehin, 1922, cât și 11. C:b5, Ng4 12. Ta4, N:f3 13. gf, Ch5 14. d4, Ng5 dau negrului șanse mai bune) 10... Ng4 11. Td1 (pregătire a înaintării d2-d4, dar se poate ca cea mai nimerită continuare să fie aci 11. h3, Nh5 12. d3) 11... 0-0 12. d4, ed (Fine consideră poziția care rezultă după 12... Ta8 13. T:a8, D:a8 14. d5, Ca5 15. Nc2, c6 16. Ca3, Tb8 17. b4, Cc4 18. C:c4, bc 19. h3, Alehin-Euwe, match. 1926, ca mai favorabilă albului, în timp ce Euwe apreciază contra-șansele negrului ca suficiente) 13. cd, d5 14. e5, Ce4 15. Cc3, C:c3 16. bc, Dd7 17. h3 cu avantaj pentru alb, de ex. 17... Nh5 18. Ta6, Cd8 19. g4, Alehin-Astalos, 1927, sau 17... Nf5 18. Ta6, Rh8 19. Cg5; Alehin-Monticelli, 1930.

In ultimii ani însă a fost găsit pentru negru un sistem mai bun, în care mutarea de atac 8. a se arăta o pierdere de timp anume, ca răspuns la 8. a4 negrul joacă 8... Ng4! 9. c3, 0-0 10. ab, ab 11. T:a8, D:a8 și, dacă acum 12. D:b5?, atunci 12... Ca7! cu joc bun pentru negru. Fine-Keres, Amsterdam 1938. Toate acestea le vom mai examina odată în varianta principală.

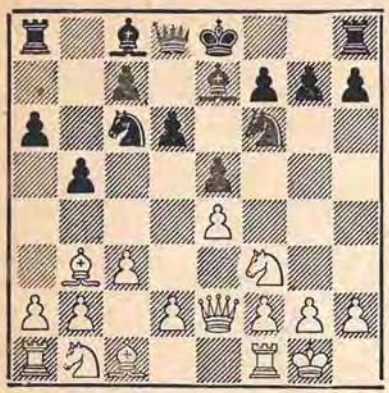

Negrul poate alege și sistemul lui Cigorin, 8... Ca5 9. Nc2, c5, de ex. 10. d4 (după 10. d3, 0-0 11. Cbd2 se ajunge la o poziție aproximativ asemănătoare cu aceea din varianta I-a a, bb) 10... Dc7 11. h3 (sau 11. Td1, 0-0 12. h3, cd 13. cd, Nd7 cu joc egal, Fine-Reshevsky, 1934; la joc egal duce și 11. de, de 12. Ng5, Ne6 13. Cbd2, 0-0, Treybal-Vidmar, 1932, sau 11. d5, 0-0 12. Cbd2, Nd7 13. Td1, c4 14. Cf1, Cb7; Thomas-Rubinstein, 1930 și Yates-Kmoch 1927) 11... Cd7 12. d5, Cb6 13. Ch2, 0-0 cu joc aproximativ egal; Reti-Grünfeld, 1922

9. d2-d4 ...

O altă posibilitate principală constă în 9. a4. Variantele care survin după 9... Tb8 le-am examinat deja în comentariul dela mutarea 8-a a albului și ne-am convins că ele sunt în general în favoarea albului. Mai tare este însă continuarea 9... Ng4 (sau direct 9... Nd7, care duce la variantele următoare:

1) 10. ab, ab 11. T:a8, D:a8 12. D:b5 (sau 12. h3, Nd7 13. d4, b4 14. Td1, bc 15. C:c3, ed cu joc egal; Böök-Berg, Kemeri 1937) 12... Ca7! (în partide Böök-Alexander, 1938, negrul a jucat slab 12... Ca5 13. Nc2, C:e4 și după 14. C:e5!, Tb8 15. N:e4, T:b5 16. N:a8, T:e5 17. d4 a căpătat o poziție mai rea; 13. De2 (dacă 13. Da5, D:e4 14. D:a7, D:b1 15. D:c7, N:f3 16. gf, Dg6+ 17. Rh1, Dd3 negrul are remiza asigurată, dar dacă vrea poate continua atacul) 13... D:e4 14. D:e4, C:e4 15. d4, N:f3 16. gf, Cg5 cu oarecare avantaj pentru negru; Fine-Keres, Amsterdam 1938.

2) 10. h3, Nd7 cel mai simplu, dar și 10... N:f3 11. D:f3, Ca5 12. Nc2, d5! este de considerat, deoarece desvoltarea mai

bună a negrului compensează avantajul perechii de nebuni a albului; dacă însă 10... Nh5, atunci 11. g4, Ng6 12. d3, Ca5 13. Nc2, Alehin-Sämisch, 1937, dă albului oarecare avantaj) 11. d4 (dacă 11. d3, Ca5 12. Nc2, c5 13. ab, ab 14. Ne3, Dc7 15. Cbd2, d5 negrul stă chiar ceva mai bine; Lasker-I. Rabinovici, Moscova 1935) 11... Tb8? (corect este 11... b4! cu joc aproximativ egal) 12. ab, T:b5 (forțat, deoarece după 12... ab 13. d5 negrul pierde calul) 13.Nc4, Tb7 14. de cu poziție câștigată pentru alb; Kashdan-Grünfeld, Praga 1931.

3) 10. Td1, Ca5 (nu însă 10... d5 11. d3, Ca5 12. Nc2, b4 13. d4 cu avantaj pentru alb; Reinfeld-Reshevsky, 1934) 11. Nc2, Ne6 12. ab, ab cu poziție bună pentru negru; Felderhof-Havasi, 1936. In această partidă albul a făcut combinația greșită 13. D:b5?, Cb3! 14. T:a8, T:a8 15. N:b3, Tb8 și a căpătat un joc evident mai slab.

După cum se vede, atacul cu mutarea 9. a4 este prematur din cauza desvoltării insuficiente a albului și nu cauzează negrului dificultăți. In afară de aceasta, un mare defect al mutării 9. a4 este că slăbește punctul b3, lucru pe care negrul îl poate folosi în multe variante.

9. ... Nc8-g4

Jucabil pentru negru este și 9... ed 10. cd, Ng4, ceeace duce după 11. Td1 numai la o inversiune de mutări.

10. Tf1-d1 ...

Comparația cu varianta corespunzătoare a sistemului 6. Te1, ne arată că prin mutarea din text albul apără cu ușurință pionul său „d". In afară de aceasta negrul trebue să țină seamă de amenințarea 11. h3, care este îndreptată în ultima instanță împotriva pionului e5.

Dintre celelalte continuări posibile, în practică a fost încercat și 10. d5, Ca5 11. Nc2, c6 12. dc, C:c6 13. a4, b4 14. Cbd2

(mai slab este 14. Nc3,d5 15. ed, D:d5 cu joc mai bun pentru negru; Grigorenko - Ragozin, Moscova 1927) 14... Dc7 15.Nd3, a5 16. Cc4 cu joc bun pentru negru; Reti-Rubinstein, 1922, sau 13. h3, Nd7 14. Ne3 cu joc egal; Spielmann - Rubinstein, 1928.

10. ...	**e5:d4**

Fără îndoială, cel mai simplu răspuns, dar în practică s'a încercat și 10... Dc8 (de considerat este și 10... Dd7) 11. Ng5, Ca5 (după 11... Ch5 12. Ne3, Ca5 13. h3, N:f3 14. D:f3 poziția albului este mai bună; Brinkmann-Monticolli, 1929) 12. Nc2, c5 13. de, de 14. h3 cu un mic avantaj pentru alb; Keres-Türn.

11. c3:d4	**d6-d5**
12. e4-e5	**Cf6-e4**
13. Cb1-c3	**...**

Mai slab este 13. h3, Nh5 14. a4?, b4 15. a5, Rh8 cu avantaj pentru negru; Riumin-Botvinnic Moscova 1935.

13...	**Ce4:c3**
14. b2:c3	**Cc6-a5**

Posibil este și 14... Dd7 15. a4, Ca5 16. Nc2, Cc4 17. Dd3, g6 cu joc egal, Brinkmann-Vajda, 1929; dar nu 14... f6? 15. h3, Nh5 16. g4, Nf7 17. e6, Ng6 18. Ch4 cu mare avantaj pentru alb; Lasker-Teichmann, Petersburg 1909.

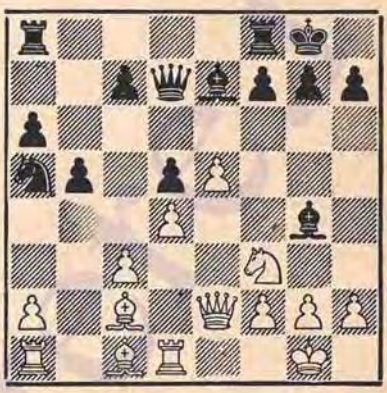

15. Nb3-c2	**Dd8-d7**

Poziția este aproximativ egală, de ex. 16. Dd3, g6 17. De3, Tfb8 18. Dh6, Nf8 19. Dh4, Nf5, după 20. N:f5, D:f5 21. Te1, Tb6 negrul a obținut chiar un joc ceva mai bun în partida Reti-Stoltz, 1929.

b.

(1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 a6 4.Na4 Cf6 5.0-0 Ne7 6.De2 b5 7.Nb3)

7. ...	**0-0**

Mutarea aceasta, utilizată adeseori în ultimul timp, este cu mult mai tăioasă decât con-

tinuarea obișnuită 7... d6 și poate duce la variante foarte complicate, asupra cărora teoria n'a dat până acum o apreciere definitivă. Ideia de bază a mutării constă în realizarea înaintării directe d7-d5 fără pregătirea d7-d6; în afară de aceasta negrul păstrează posibilitatea de a trece și în varianta obișnuită a.

8. c2-c3 ...

După 8. d4 negrul poate juca atât 8... C:d4 9. C:d4, ed, cât și 8... d6 9. c3. Ng4 trecând în varianta principală a.

O altă metodă de atac răspândită este 8. a4 cu următoarele posibilități:

(vezi diagrama din col. II-a)

1) 8... Tb8 (aci mutarea aceasta este mai bună decât în varianta a. dacă 8... b4, atunci

continuarea 9. a5 duce la poziție mai bună pentru alb; mai rău este 9. Nd5 din cauza 9... C:d5 10. ed, Cd4 11. C:d4, ed 12. d3. a5 cu un mic avantaj pentru negru; Belavenet-Smislov, Moscova 1938) 9. ab, ab 10. c3 (nu este mai bine nici 10. Cc3, d6 11. h3, Nd7; Treybal-Alehin, 1922) 10... d5! (după 10... d6 11. d4 se ajunge la varianta principală a, comentariul dela mutarea 8-a a albului; sacrificiul de pion 10... d5 este aci foarte tare, deoarece turnul negru stă la b8 cu mult mai bine decât la a8) 11. ed (acceptarea sacrificiului de pion în această variantă este nefavorabilă; mai bine 11. d3 sau 11. d4) 11... C:d5 12. C:e5 (sau 12. d3, Nf6 13. Ne3, b4 cu poziția mai bună pentru negru; Cistiakov - Pogrebisky, Kiev 1938) 12... Cf4 13. De4, C:e5 14. d4, Ch3+ 15. gh, Cg6 cu avantaj pentru negru.

2) 8... Nb7 (probabil cel mai

simplu) 9. c3, d5 10. d3 (și aci acceptarea sacrificiului de pion este nefavorabilă. de ex. 10. ed, C:d5 11. C:e5, Cf4 12. De4, C:e5 13. D:b7, Dd3 sau 13... Ce2+ urmat de Cd3 cu mare avantaj pentru negru) 10... de (mai bine este, după cât se pare, 10... b4, deoarece și acum nu este bine 11. ed, C:d5 12. C:e5, C:e5 13. D:e5, Nf6, cu mutarea 10. de negrul începe o combinație incorectă) 11. de, C:e4? (o greșală gravă, dar și după 11...b4 sau 11... Ca5 12. Nc2, Cc4 13. b3, Cd6 14. Cbd2 albul are un joc mai liber) 12. D:e4, Cd4 13. Db7. C:b3 14. Ta2 cu poziție câștigată pentru alb; Spielmann-Vidmar 1931. In partidă negrul a crezut că va câștiga dama prin 14... Cc5, dar constatând că nu observase răspunsul simplu 15. Dc6, a jucat 14. Dd3, dar n'a putut evita pierderea după 15. Ne3, Dc4 16. ab, Cc1 17. T:c1, D:a2 18. D:c7.

8. ... d7-d5

Dacă 8... d6 se ajunge la o poziție din varianta principală a. Mutarea din text, recomandată în special de către Schlechter, este legată de un sacrificiu de pion, a cărui acceptare dă negrului șanse bune de atac

9. e4:d5 ...

Alături de această luare, care obligă pe alb să accepte sacrificiul de pion, de considerat sunt continuările 9. d3 și 9. d4.

La 9. d4 negrul poate juca 9... de 10. C:e5,, Nb7 sau 9... C:e4 10. de și acum 10... Ne6 trecând în varianta deschisă, sau 10... Ca5 11. Nc2, f5 cu joc bun. Cel mai tare este însă 9... Ng4!, deși aceasta mutare n'a fost experimentată în practică.

Un alt sistem de joc foarte răspândit, și poate cel mai tare este 9. d3, deoarece după schimbul 9... de 10. de albul obține o poziție mai liberă, de ex. 10... Ng4 11. h3, Nh5 12. Ng5; Alehin-Junge. După 9. d3 negrul poate alege una din următoarele continuări principale:

1) 9... Ng4 10. h3!, Nh5 (mai bine este, după cât se pare, 10... N:f3 11. D:f3, d4, Keres-Brinkmann, deşi avantajul perechii de nebuni asigură albului şanse ceva mai bune) 11. g4 (o mutare riscată după care albul obţine, într'adevăr, o figură în plus, dar negrul are în schimb un atac destul de tare; deaceea mai bine este 11. Ng5! ameninţând pionul d5, ceeace obligă pe negru să lichideze imediat tensiunea în centru) 11... Ng6 12 g5 (şi aci este de considerat 12. Ng5) 12... de! 13. gf, ed (nu însă 13... ef 14. D:f3 şi negrul pierde o figură) 14. D:f3, Nf6 15.Cbd2, Dd7 şi atacul negrului, după cât se pare, are o importanţă mai mare decât figura în plus a albului; Kashdan-Hanauer, 1936.

2) 9... d4 (de considerat este şi 9... Dd6 parând ameninţarea 10. ed urmat de C:e5) 10. cd. Ng4 (o idee interesantă, dar nu pe deplin corectă; la 10... C:d4 11. C:d4, D:d4 Alehin a continuat cu 12. Ne3. Dd8 13. Cc3, c5 14. f4 cu avantaj pentru alb; în partida Keres-Euwe, Haga 1948, după 12... Dd6! 13. Cb3, Ne6 14. N:e6, fe. negrul a obţinut joc egal) 11. de! (în partida Kashdan-Steiner, 1942, în care mai fuseseră făcute mutările a2-a4, Ta8-b8 şi a4:b5, a6:b5, albul a fost silit din cauza faptului că nebunul b3 nu era apărat, să joace 11. d5, Cd4 12. Dd1. Ch5 13. Ne3. C:f3+ 14. gf, Nh3 şi negrul obţine un atac foarte puternic: mutarea 11. de este evident mai tare) 11... C:e5 (atacul este insuficient după 11... Cd4 12. De3, N:f3 13. ef!) 12. d4. N:f3 (sau 12... C:f3+ 13. gf, Nh3 14. Td1 cu avantaj pentru alb) 13. gf, D:d4 14. Td1, Db6 15. Cc3 cu avantaj clar pentru alb (Keres).

(vezi diagrama din pag. 397)

9. ... **Cf6:d5**

O idee foarte interesantă a încercat negrul în partida Foltys-Keres, anume 9... Ng4 (la 9... e4 este foarte tare 10. Cg5) 10. dc, e4 11. d4, ef 12. gf, Nh5 şi pentru pionul sacrificat negrul are o puternică poziţie de atac, care i-a asigurat o remiză uşoară. Din cauza lipsei de alte ex-

perienţe practice, este greu de dat o apreciere definitivă acestei variante.

In partida Dubinin-Novotelnov, Saratov, 1948, negrul a continuat cu 12... Nh3 (retragerea aceasta a nebunului este evident mai slabă decât 12... Nh5 şi deaceea jocul care urmează nu prezintă o importanţă esenţială pentru aprecierea variantei date mai sus) 13. Te1, Te8 14. Ng5, Cd5 dar după 15. Cd2!, albul are, după cât se pare, şanse mai bune, de ex. 15... Cc:3 (în matchul prin telegraf Saratov-Gorky, 1948, s'a jucat 15... Ne6 16. N:e7, D:e7 17. De5,Tad8 18. a4! cu avantaj pentru alb) 16. D:e7!? (se poate şi 16. bc Ng5 17. D:e8+, D:e8 18. T:e8+, T:e8 19. Ce4, Nf4 20. a4 cu şanse mai bune pentru alb) 16... T:e7 17. T:e7, Cd5 18. Te5, Cf6 şi acum mutarea simplă 19. d5 ar fi păstrat avantajul pentru alb.

După 9... Ng4 albul poate juca şi 10. h3, fără să obţină însă şanse mai bune, decât după 10. dc. Negrul continuă cu 10... N:f3 11. D:f3, e4 12. De2, Ca5 13. Nc2, D:d5 cu poziţie bună; Hjorth-Keres, Lidkopping 1944. Albul poate într'adevăr, să câştige un pion prin 14. Te1, Tae8 15. N:e4, C:e4 16. D:e4, dar după aceasta 16... Dd8! dă negrului o poziţie de atac foarte puternică (Keres).

10. Cf3:e5 ! ...

La joc egal duce 10. d4, ed 11. C:d4 (în partida Yates-Vidmar, 1929, s'a jucat 11. cd cu joc egal) 11... C:d4 12. cd, Nb7 13. Cc3, Nf6 Thomas-Tartakower, 1930, în timp ce 10. d3, Nf6 11. Cg5, Cf4! 12. N:f4, ei 13. C:h7, R:h7 14. De4+, g6 15. D:c6, Tb8 dă chiar avantaj negrului; Treysman-Fine, 1936.

Mutarea din text, după ce s'a jucat deja 9. ed, este singura continuare logică.

10. ... Cd5-f4

Sau 10... C:e5 11. D:e5, Nb7 12. d4, Nd6 13. Dg5, Dd7 14. N:d5, N:d5 15. Nf4 cu avantaj

pentru alb; Iglisky-Kotz, Moscova 1937.

Continuarea din text este mai tare.

11. De2-e4 Cc6:e5

12. d2-d4! ...

In poziția aceasta Schlechter a analizat numai 12. D:e5, Nd6 f2. Df4, Nd6 și 12. D:a8, Dd3!; toate aceste continuări dau negrului un atac puternic pentru materialul sacrificat.

Mutarea din text este mult mai tare. Pentru pion negrul nu obține decât un atac problematic.

12... Nc8-b7

Foarte slab este 12... Ce2+ 13. D:e2, Cg6 14. Cd2 cu avantaj pentru alb deasemeni continuarea 12... Cc4 13a N:f4, Ne6 14. Nc2, g6 15. b3, Nd5 16. Dd3, Cd6 17. Cd2 dă albului un avantaj evident.

Mutarea din text este recomandată de Tartakower.

13. De4:b7 ...

La 13. D:f4 Tartakower dă 13... Cd3 14. De3, C:c1 15. T:c1, Ng5 16. f4, Nf6 sau Nh4 cu atac puternic pentru pion.

„Deschiderea modernă", din contra, se menține la părerea că 14. Df5 oferă albului avantaj.

In realitate și în acest caz după 14.., g6 15. Dg4 Ng5 16.f4, Nh6 urmat de Df6 și Tae8, negrul pentru pion obține oarecare atac.

In general, în variantele acestea negrul obține întotdeauna un oarecare atac pentru pionul sacrificat, atac greu de apreciat pe cale analitică, dar care practic se arată, după cât se pare neîndestulător.

13..	**Cf4-e2+**
14. Rg1-h1	**Ce2:c1**
15. Tf1:c1	**Ce5-d3**
16. Tc1-f1	**c7-c5**

(Vezi diagrama din pag. 399.)

In poziția aceasta, după Alehin, negrul are atac suficient pentru pion. Această apreciere

este, după cât se pare, corectă. Cu toate acestea este foarte greu de dat o apreciere definitivă acestei variante de gambit, de oarece nu există experiență practică, care să lămurească posibilitățile de continuare a jocului din poziția dela mutarea 12-a a negrului. Probabil, sacrificiul de pion 8... d5 este acceptabil pentru negru, dar el trebue să țină seama de faptul că pentru materialul sacrificat nu va căpăta decât șanse nu prea bine precizate de atac.

Cu această variantă încheiem examinarea partidei spaniole.

Privind în general materialul expus, vedem că partida spaniolă ocupă în această carte un spațiu apreciabil, mai mare decât toate celelalte șapte deschideri. Aceasta nu s'a datorat numai faptului că, ținând seama de importanța deosebită și de popularitatea partidei spaniole, am analizat variantele posibile cu multă atenție; cauza principală este că partida spaniolă este prin ea însăși atât de cuprinzătoare, încât nu este posibilă limitarea la o scurtă expunere a ei.

Cel care studiază nu trebue să se teamă de această abundență de variante a partidei spaniole, deoarece pe anumite perioade de timp șahistul poate să se limiteze numai la cunoașterea unei părți din material. De exemplu, jucând cu negrul el poate să joace într'o anumită perioadă de timp numai apărarea lui Cigorin cu mutările 3... a6 și 5... Ne7, specializându-se în variantele care survin după aceasta; după aceea el poate studia apărarea deschisă.

Trebue însă ținut minte, că variantele alese ale partidei spaniole trebue neapărat bine cunoscute, deoarece cunoașterea numai a variantelor principale este fără îndoială insuficientă. Partida spaniolă este atât de complicată, încât, fără

a avea cunoștințe teoretice, este aproape imposibil de găsit continuarea corectă. Tocmai în această privință partida spaniolă se deosebește de multe jocuri deschise, în care adeseori este posibilă conducerea jocului pe baza principiilor generale de deschidere — fără cunoașterea concretă a diferitelor variante.

Este neîndoios că un șahist, care joacă bine partida spaniolă, este deja un șahist cu o calificare superioară.

www.stere.ro

INDICATOR AL DESCHIDERILOR ŞI VARIANTELOR

Pag.

Deschiderea celor trei cai. 1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Cc3 Nb4 . . . 7
Deschiderea celor patru cai. — 1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Cc3 Cf6 4. Nb5. 12
I. 4... Nb4 5. 0-0 0-0 6. d3 . 14
A. 6...N : c3 7. bc. 17
1) 7... d6 8. Ng5 17
a) 8... De7 9. Te1, Cd8 10. d4 18
aa) 10... Ce6 19
bb) 10... Ng4 21
b) 8... Ce7 24
c) 8... h6 25
2) 7... d5 27
B) 6... d6 30
II. 4... Cd4. 34
A. 5. C: d4 35
B. 5. C: e5 37
C. 5. Nc4 39
D 5. Na4. 41
III. 4... a6 44

Partida italiană. — 1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 . . . 47
I. 4. Cc3 48
II. 4. d4 54
III. 4. c3 57
A. 4.... d6 57
B. 4... De7 61
C. 4... Cf6 5. d4 ed 6. cd Nb4+. 65
1) 7. Nd2 66
2) 7. Cc3 C : e4 8. 0-0 . 70
a) 8... C : c3 71
b) 8... N : c3. 73

Pag.

Gambitul Evans. — 1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc5 4. b4 . . . 82
I. 4... N: b4 5. c3 83
A. 5... Nc5 6. d4 ed 7. 0-0 d6 8. cd Nb6. 83
1) 9. d5 85
2) 9. Cc3 87
B. 5... Na5 89
1) 6. 0-0 89
2) 6. d4 91
a) 6... ed 92
b) 6... d6 94
II. 4... Nb6 97

Partida ungară. — 1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nc4 Nc7. 102
Apărarea celor doi cai. — 1. e4 e5 2 Cf3 Cc6 3. Nc4 Cf6 105
I. 4. Cg5 105
A. 4... d5 5. ed 105
1) 5... C: d5 106
2) 5... Ca5 110
a) 6. Nb5+ 111
b) 6. d3 116
B. 4... Nc5 121
II. 4. d4 ed 5. 0-0 124
A. 5... C : e4 125
B. 5... Nc5 6. e5 d5 7. ef dc 8. Te1+Ne6 9. Cg5 Dd5 10. Cc3 Df5 11. Ce4 130
1) 11... Nb6 136
2) 11... 0-0-0 138
3) 11... Nf8 140
III. 4. Cc3. 144

Partidă scoţiană. — 1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. d4 ed 4. Cd4 148

Pag.

I. 4... Cf6 151
A. 5. Cc3 151
B. 5. C : c6 156
II. 4... Nc5 5. Ne3, Df6 6. c3, Cge7 159
A. 7. Dd2 162
B. 7. Cc2 163
III. 4... Dh4 164

Partida spaniolă. — 1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5. 168

Apărări fără mutarea 3... a6 . 171
I. 3... Cf6 171
A. 4. 0-0, C : e4 175
B. 4. d4 186
II. 3... d6 4. d4 Nd7 5. Cc3 . 190
A. 5... ed 192
B. 5... Cf6 196
1) 6. N : c6 197
2) 6. 0-0 Ne7 7. Te1 e4 8. C : d4 0-0 199
a) 9. N : c6 203
b) 9. Nf1 204
III. 3... Nc5 4. c3 208
A. 4... f5 210
B. 4... Cf6 213
IV. 3... f5 216

Apărarea cu mutarea 3... a6 . . 219
Varianta de schimb (4. N: c6 dc) 220
I. 5. d4 221
II. 5. Cc3 226

Continuarea 4. Na4 fără răspunsul 4... Cf6 228
I. 4... f5 229
II. 4... d6 231
A. 5. N : c6+ 232
B. 5. d4 237
C. 5. c3 240
1) 5... Nd7 240
2) 5... f5 245

Pag.

D. 5. c4 249
Continuarea 4. Na4 Cf6 . . . 253
I. 5. N : c6 254
II. 5. d4 256
III. 5. d3 260
IV. 5. Cc3 265
V. 5. De2 b5 6. Nb3 272
A. 6... Nc5 273
B. 6... Ne7 276
VI. 5. 0-0 279
A. 5... Ne5 279
1) 6. c3 279
2) 6. C : e5 283
B. 5... d6 285
1) 6. c3 286
2) 6. N : c6+ 292
3) 6. Te1 297
C. 5... C : e4 6. d4 b5 7. Nb3 d5 8. de Ne6 9. c3 302
1) 9... Ne7 317
a) 10. Cbd2 0-0 . . . 318
aa) 11. Nc2 321
bb) 11. De2 326
b) 10. Ne3 330
c) 10. Te1 334
e) 10. De2 338
e) 10. Nf4 342
f) 10. Cd4 343
g) 10. a4 345
h) 10. Nc2 347
2) 9.. Nc5 348
D. 5... Ne7 355
1) 6. Te1 b5 7. Nb3 d6 8. c3 357
a) 8.. 0-0 362
b) 8... Ca5 362
aa) 9. h3 362
bb) 9. d3 373
cc) 9. d4 377
2) 6. De2 b5 7. Nb3 . . 387
a) 7... d6 390
b) 7... 0-0 393

CUPRINSUL

	Pag.
Introducere	5
Deschiderea celor trei cai	7
Deschiderea celor patru cai	11
Partida italiană	47
Gambitul Evans	82
Partida ungară	102
Apărarea celor doi cai	105
Partida scoțiană	148
Partida spaniolă	168
Apărări fără mutarea 3... a6	171
Apărarea cu mutarea 3... a6	219
Varianta schimbului 4. N:c6 dc	220
Continuarea 4. Na4 fără răspunsul 4... Cc6	228
Continuarea 4. Na4 cu răspunsul 4... Cc6	253
Indicatorul deschiderilor și variantelor	401

www.store.ro

P. KERES: „Teoria deschiderilor în șah". Traducere după originalul apărut în Editura de Stat a R. S. S. Estonia. Ed. I, București, Editura Cultură Fizică și Sport, 1952. 404 pagini, ft. 152×215 mm., lei 17,77. Centrul Poligrafic Nr. 2 Unitatea 1. Dat în lucru: 20 Sept. 1951. Bun de tipar: 1.III.1952. Hârtie Cărți Școlare 65 gr. m.p., ft. 61×86/16. Tiraj 12000+100. Coli tipar 25,25 Coli editură 23.
5907/951

www.stere.ro

PAUL KERES

TEORIA DESCHIDERILOR ÎN ȘAH

Cu talentul și erudiția sa bine cunoscute, marele maestru Paul Keres tratează în această carte, în mod foarte amănunțit, unul dintre capitolele cele mai dificile ale teoriei șahului.

Utilizând cele mai noi analize ale maeștrilor sovietici, ca și cunoștințele clasice în acest domeniu, autorul a realizat o lucrare completă, care prezintă cititorului stadiul actual al teoriei șahului în domeniul deschiderilor.

Volumul de față cuprinde prima parte a lucrării și anume „Jocurile deschise" (Jocul celor trei și patru cai, partida rusă, partida italiană, apărarea spaniolă, etc.), analizate și explicate pe larg cu foarte numeroase exemple de începuturi de partidă ale maeștrilor și cu 407 diagrame.

„Teoria deschiderilor în șah" constituie un îndreptar de preț în domeniul deschiderilor, atât pentru începători, cât și pentru jucătorii avansați.

T. 552

PREȚUL LEI 11,77

EDITURA CULTURĂ FIZICĂ ȘI SPORT